

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Ústav české literatury a komparatistiky

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Michaela Daňková

**Emanuel Lešehrad: *Schodiště přeludů* – ediční příprava a
komentář k souboru povídek**

Emanuel Lešehrad: *The Staircase of Delusions* – editorial preparation and
commentary on the collection of short stories

Praha 2023

Vedoucí práce: doc. PhDr. Václav Vaněk, CSc.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze, dne 7. května 2023

Michaela Daňková

Klíčová slova:

Emanuel Lešehrad, *Schodiště preludů*, ediční příprava, ediční řešení, komentář, vysvětlivky

Key words:

Emanuel Lešehrad, *The Staircase of Delusion*, editorial preparation, commentary, editing solution, explanatory notes

Abstrakt

Cílem předkládané práce je přinést novou ediční úpravu povídkové sbírky Emanuela Lešehrada *Schodiště přeludů*. Součástí práce je vedle edice sbírky ediční poznámka a věcné vysvětlivky. Teoretická část práce obsahuje stručný životopis autora a charakteristiku souboru a všímá si také dobového ohlasu díla.

Abstract

The aim of the submitted thesis is to introduce a new edition of the short story collection by Emanuel Lešehrad called *The Staircase of Delusion*. The thesis includes, next to the edition of the collection, editorial note and explanatory notes. Theoretical part of the thesis summarizes a brief autobiography of the author and characteristic of the collection and reflects its period response.

Obsah

1	Úvod	6
2	Komentář k vydání souboru povídek	7
2.1	Životopis autora.....	7
2.2	Charakteristika souboru povídek <i>Schodiště preludů</i>	9
2.3	Dobový ohlas	16
3	EDICE: Emanuel Lešehrad: <i>Schodiště preludů</i>	20
3.1	ZÁHADNÉ ŽIVOTY	20
3.1.1	Duhový nezmar	20
3.1.2	Zkamenělí lidé.....	35
3.1.3	Souboj s gamahé.....	60
3.1.4	Sklenice vody	67
3.1.5	Čarodějny prsten.....	83
3.2	ZÁMKY VE VZDUCHU	104
3.2.1	Neviditelné dítě	104
3.2.2	Div perlorodky	117
3.2.3	V ovzduší zašlých dob.....	124
3.2.4	Vrácený stín.....	129
3.2.5	Hvězdné drama.....	139
3.2.6	Královnin náramek.....	150
3.2.7	Živá hrobka.....	155
3.2.8	Nebeská barva	166
3.2.9	Moderní čarodějnice.....	176
3.2.10	Psychometrie	185
3.2.11	Zázračný člověk	201
4	Ediční poznámka	210
4.1	Geneze textů povídek.....	210
4.2	Ediční řešení	214
4.3	Vysvětlivky.....	219
5	Závěr	227
6	LITERATURA	228
	PŘÍLOHA 1.....	230
	PŘÍLOHA 2.....	350

1 Úvod

Předmětem předkládané bakalářské práce je souborné vydání povídek Emanuela Lešehrada ve sbírce *Schodiště přeludů*. V první řadě stručně představíme autora, soubor povídek a okomentujeme dobový ohlas díla, přičemž přihlížíme i k vybraným recenzím předešlých knižních vydání. V charakteristice souboru se věnujeme zejména narativnímu postupu jakožto jednotlicímu prvku sbírky a popisujeme užití fantastické motivy v jednotlivých povídkách.

Jádro práce tvoří nová edice této sbírky, v níž vycházíme z prvního knižního vydání souboru, které vyšlo v roce 1933. Při ediční přípravě jsme přihlíželi do dostupných pramenů, srovnali jednotlivé verze povídek a četné rozdíly zaznamenali v soupisu růzností, které pro jeho obsáhlost zařazujeme jako přílohu na konec práce. Druhou přílohou jsou dvě tabulky, v nichž pro větší přehlednost uvádíme rukopisy i knižní a časopisecká vydání povídek.

K edici přikládáme také kompletní ediční poznámku, v níž komentujeme historii textů povídek a popisujeme dostupné prameny. Její nedílnou součástí je i ediční zpráva a věcné vysvětlivky.

Naším záměrem je jednak přinést novou ediční přípravu souboru povídek, jednak připomenout osobnost Emanuela Lešehrada a jeho často opomíjené fantastické povídky.

2 Komentář k vydání souboru povídek

2.1 Životopis autora

Emanuel Lešehrad (1877–1955), vlastním jménem Josef Maria Emanuel Lešetický z Lešehradu, působil jako literát, překladatel, literární kritik a sběratel literárních dokumentů. Podepisoval se také jako E. Lešetický, Emanuel z Lešehradu, Emanuel šlechtic z Lešehradu nebo užíval pseudonym.¹ Šlechtický titul zdědil po svém otci, důstojníkovi rakousko-uherské armády. Veřejně literárně činný byl od roku 1897. Pracoval jako redaktor v Pestré knihovně (1910–1927), kde upozorňoval na pozoruhodná díla světových literatur. Po roce 1918 pracoval také v redakci Sfinx, později v nakladatelství Alois Srdce. Přispíval do nejrůznějších časopisů (např. *Lumír*, *Moderní revue*, *Hlas národa*, *Zvon*, *Světozor*, *Rudé květy*, *Venkov*, *Obzor literární a umělecký*), ve kterých publikoval své básně, povídky, překlady, ale také články či polemiky, v nichž se vyjadřoval ke kulturním a společenským poměrům v zemi. Vedl rubriku Relikviář v *Literárních listech* (1923–1924), kde publikoval výňatky z dopisů českých literárních osobností.² Kromě vlastní umělecké tvorby se věnoval překladatelství zejména z anglické, francouzské a německé literatury.

Po celý život se zajímal o mystiku a okultismus. Aktivně působil v různých hermetických společenstvích a napsal o nich několik odborných pojednání (např. *Hledači mystických pramenů*, 1922, *Tajné společnosti v Čechách*, 1922, *Po stopách tajemných společností*, 1935). Ztotožňoval se s myšlenkami hnutí svobodných zednářů a publikoval rovněž v jejich časopise *Svobodný zednář*. V neposlední řadě redigoval třetí ročník časopisu *Okultní a spiritualistické revue* (1923), založený Janem Zmatlíkem a později vedený Karlem Weinfurterem.

V posledních desetiletích byl připomínán nejčastěji ve spojitosti se svou sběratelskou prací, kterou zpřístupnil roku 1926 pod názvem *Lešehradeum*. Tato sbírka obsahuje rukopisy, dokumenty, fotografie a další vzácné kulturní artefakty související s tvorbou předních českých spisovatelů, výtvarníků, divadelníků či vědců, jež soustavně sbíral od roku 1912. V roce 1948 sbírku věnoval Národnímu muzeu a do devadesátých let 20. století byla ve správě Památníku národního písemnictví, odkud ji získali spisovatelovi dědicové.

Známější a oceňovanější než próza je Lešehradovo básnické dílo. V jeho počáteční etapě byl ovlivněn především tvorbou francouzských prokletých básníků, jejichž poezii v mládí překládal. V Lešehradově básnické tvorbě se mísí postupy poetiky dekadentně symbolické

¹ zejm. Jiří Zachar, E. L. Verner a Karel Frýs.

² např. Svatopluka Čecha, Jana Nerudy, Ladislava Quise, Josefa Václava Sládka, Josefa Karla Šlejhara.

(např. sbírka *Smutné kraje*) a artistní se zřetelem k hudebnímu akcentu poezie (např. sbírky *Květy samoty*, 1899, *Atlantis*, 1899). Mnozí skladatelé si jeho básně také zvolili k hudebním kompozicím (Piskáček, Nedbal, Roob, Jindřich ad.).³

Jeho prozaická činnost zůstávala většinou bez výraznější povšimnutí. Napsal řadu milostných románů, jejichž ústřední složkou obvykle nebyl samotný příběh, namísto kterého rozvíjel pasáže s lyrickými popisy přírody nebo s líčením okultních jevů. V těchto konvenčních textech přitom neusiloval o prohloubení psychologie zobrazovaných postav, jejichž životy často končí sebevraždou či tajemnou smrtí (např. romány *Matylda Erhartová*, 1910, *Vila na konci města*, 1910, *Vyhoštěná*, 1920). Ve fantastických povídkách naproti tomu uplatil nejen bohaté znalosti okultních věd, ale také své široké kulturněhistorické vědomosti. Přesto povídky nedosáhly kritického uznání a zaujaly místo spíše na periferii umělecké literatury (např. soubory *Démon a jiné povídky*, 1911, *Záhadné životy*, 1919, *Neviditelné ruce*, 1926, *Tajemný dům*, 1930).

Sám autor svou prozaickou tvorbu členil na dvě období. Do prvního období řadil prózy vydané mezi lety 1899 a 1911, které psal v duchu artistního impresionismu. Je v nich patrný zájem o nitro člověka a duševní procesy (*Had ztraceného ráje*, nové vyd. 1930).⁴ Druhé období tvorby je pak výrazem vnitřního přerodu a důsledně odráží autorův zájem o okultismus a fantastično (*Schodiště přeludů*, 1933, *Souboj s neznámem*, 1934). První období podle něj souvisí s tendencí romantickou, kdežto druhé s realistickou.⁵

³ NOSOVSKÝ, Karel: Bibliografie Emanuela Lešehrada. In *Literární rozhledy* 12, 1927/28, č. 2, s. 44.

⁴ Cyklus tvoří knihy *Démon a jiné povídky* (1911) a *Dobrodružství srdcí* (1927).

⁵ LEŠEHRAD, Emanuel: Doslov. In týž: *Schodiště přeludů*. Praha: Alois Srdce, 1933, s. 311.

2.2 Charakteristika souboru povídek *Schodiště přeludů*

Sbírka *Schodiště přeludů* je souborným vydáním již dříve publikovaných textů vznikajících v letech 1917–1926.⁶ Soubor obsahuje šestnáct povídek s fantastickými a okultními motivy, které jsou rozčleněny do dvou oddílů. První oddíl s názvem *Záhadné životy* obsahuje povídky *Duhový nezmar*, *Zkamenělí lidé*, *Souboj s gamahé*, *Sklenice vody* a *Čarodějný prsten*. Druhý oddíl *Zámky ve vzduchu* obsahuje povídky *Neviditelné dítě*, *Div perlorodky*, *V ovzduší zašlých dob*, *Vrácený stín*, *Hvězdné drama*, *Královnin náramek*, *Živá hrobka*, *Nebeská barva*, *Moderní čarodějnice*, *Psychometrie* a *Zázračný člověk*. Je to první kniha třídílného cyklu *Lidské osudy* (*Schodiště přeludů*, *Souboj s neznámem* a *Srdce ve vyhnanství*), do kterého Lešehrad shrnul svou prozaickou tvorbu.

Soubor obsahuje drobnější prózy, oscilující na hraně obrazu světa reálného a nadpřirozeného, které málokdy nabízejí „přirozené“ vysvětlení tajemných jevů. Jednotlivé povídky jsou většinou členěny do kratších oddílů či kapitol, jež od sebe obvykle odděluje zřetelný časový úsek. Téměř ve všech vystupuje nepojmenovaný vypravěč v ich-formě, který je zároveň i protagonistou příběhu. Z hlediska vztahu k vypravovanému světu ho lze označit za vypravěče homodiegetického, neboť se sám účastní událostí odehrávajících se ve světě příběhu. Čtenář tedy pozoruje dění z jeho perspektivy, přičemž má možnost sledovat jeho myšlenkové pochody a dohady. Příběh je obvykle prezentován jako dávná skutečnost, kterou hlavní postava vypráví na základě svých vzpomínek. – „Nevím již přesně, kdy jsem se s ním poprvé setkal. Pokud si vzpomínám, bylo to před mnoha lety, kdy jsem ještě žil bohémsky a bydlil v Nerudově ulici [...]“⁷

Tematicky jsou povídky značně rozrůzněné, avšak spojují je formální rysy a narativní postupy, které jsou v nich téměř totožné. Vypravěč obvykle pozná člověka se záhadou v povaze nebo s podivnostmi ve způsobu života, se kterým se náhodou seznámí v nějakém veřejném prostoru – v hospodě či ve společnosti, v obchodě, v parku nebo na ulici. Po prvním setkání vypravěč touží všemožně proniknout do jeho skrývaného tajemství, a proto s ním naváže přátelský vztah a stává se jeho důvěrníkem, aby tak snáze mohl proniknout do jeho tajuplných zálib.

Tato tajemná postava se následně stává hlavním hybatelem děje. Na rozdíl od vypravěče je v příběhu představena celým jménem a obvykle je popsána vnější i vnitřní charakteristikou. Jedná se často o učence či člověka s bohatými znalostmi v nějaké specializované oblasti,

⁶ V zásadě se jedná o spojení knih *Záhadné životy* (1919) a *Neviditelné ruce* (1926), podrobněji o tom pojednáváme v podkapitole *Geneze textů povídek*.

⁷ LEŠEHRAD, Emanuel: *Schodiště přeludů*. Praha: Alois Srdce, 1933, s. 143.

kterého ostatní označují za samotáře či podivína. Jeho prostřednictvím se vypravěč seznamuje s fantastickým jevem (ať už osobně, nebo pouze zprostředkovaně skrze jeho vyprávění). Vypravěč sám je s tímto jevem obvykle konfrontován až na samém konci příběhu, přičemž valná část narativu je věnována odbornému výkladu druhé postavy.

Z naznačeného narativního postupu vybočují povídky *Psychometrie* a *Zázračný člověk*, kde je vypravěč v er-formě. Nicméně má možnost nahlédnout do mysli protagonisty a zprostředkovává děj víceméně z jeho perspektivy. Specifickým případem je potom povídka *Královnin náramek*, ve které je kladen důraz na důsledné zaznamenávání procesu otevírání hrobek či na detailní popisy jejich obsahu a kde téměř nejsou přesahy do psychologie postav ani dialogy.

Příběhy jsou často zasazeny do prostředí, který Lešehrad důvěrně znal. Nejčastěji se jedná o nějakou část Prahy. Prostor je, stejně jako postavy, vypravěčem charakterizován jako tajemný, záhadný. V obecných rysech nicméně svět, ve kterém se povídky odehrávají, nevykazuje známky fantastičnosti a zdá se být obrazem reálného světa. To je navíc umocněno odkazy ke skutečně existujícím místům, událostem a osobnostem.

Do takového prostředí tedy vstupuje fantastický jev, který rozbíjí pravidla platná v reálném světě a odporuje zkušenosti založené na racionálním poznání. Vztažení k reálným událostem má nejspíš podpořit čtenářovo akceptování fantastického jevu, neboť autor prolíná historicky doložená fakta se smyšlenými a hranici mezi fikcí a skutečností tak relativizuje a rozmývá. K tomuto dojmu také významně přispívají obsáhlé výkladové pasáže, které jsou často ústředními částmi povídek. Předkládanými vědomostmi disponuje zmíněná postava, se kterou se vypravěč setkává a která ho uvádí do nové a neznámé problematiky. Jedná se o znalosti z různých vědních disciplín (mykologie, historie, zeměpisu, čarodějnictví, mineralogie), ale také o detailní popisy smyšlených dějů (dětství chlapce) či dobového názoru na uměleckou tvorbu (požadavek na pravdivost umění).

Do příběhů Lešehrad vkládá reálné osobní zážitky a životní zkušenosti. Autobiografické rysy se přitom objevují v různých rovinách. Postava vypravěče má často povolání, které vykonával i sám autor (např. redaktor, básník), a projevuje zájem o stejné oblasti (např. sběratelství, okultismus). Zároveň způsob, jakým vnímá vypravěč druhou postavu vstupující do děje, se nápadně podobná tomu, jak vnímali Lešehrada jeho přátelé a známí. – „Povahou byl spíše samotář, uzavřený do sebe a žijící světu svých myšlenek a představ.“⁸ Z autopsie mohl

⁸ KOS, Ladislav: *Básníkovo životní romaneto. Doba dětství a jinošství Emanuela z Lešehradu*. Praha: Vavřínek Kos, 1941, s. 49.

konkrétně vycházet např. v povídkách Čarodějný prsten (sám byl svědkem zřícení stavby na konci Kollárovy ulice, jejíž trosky pohřbily několik zedníků) či v charakteristice postavy Pavliny v povídce Psychometrie odpovídá autorovu popisu vlastní matky – „nervózní a snívá bytost“.⁹ Skrze postavu sochaře Štorka vyjadřuje názor na uměleckou tvorbu, který byl pro umělce jeho generace eticky závazný. Požadoval umění, které bude zobrazovat především nepřikrášlenou pravdu, bude naprosto bezprostřední a nebude se snažit být líbivé, strojeně hovět vkusu obecnstva.

Fantastično se v povídkách projevuje různými způsoby. Prvním z nich je existence předmětů, kterým jsou připisovány nadpřirozené vlastnosti. V povídce Duhový nezmar se objevuje ohromná houba, kterou po dlouhém bádání vypěstoval profesor Tadeáš Bárta. Tato houba neustále přibývá a ani po tepelné úpravě tuto magickou vlastnost neztrácí, takže když ji profesor požije, proroste skrze jeho tělo. V povídce Zkamenělí lidé pracuje sochař s tekutinou, která je schopna při kontaktu s kůží proměnit tělo v kámen a kterou využívá při své umělecké práci ve snaze vystihnout krajní, úzkostné stavy a hrůzné okamžiky lidského života. Jeho poslední oběť ho však ve snaze vymanit se ze zajetí rovněž namočí do tekutiny a jeho obličej tím pádem zkamení. V povídce Nebeská barva vědec Agathon Khol vynalezne vzdušnou barvu, která vyzařuje. Když tuto vlastnost obarvená látka ztratí, vynálezce stíhají šílené představy, že je on sám napuštěn nebeskou modří. Nakonec je převezen do sanatoria pro duševně choré. V povídce Královnin náramek hrdinové při otvírání hrobek pátrají po prokletém šperku, který podle pověsti po dlouhá léta dával královským francouzským rodům moc ovládat jejich národ. Když se ho pokusí Marcel Normand zničit, stane se z náramku had, který ho svým jedem usmrtí. Prokletý předmět se objevuje také v povídce Čarodějný prsten. Magické vlastnosti jsou zde připisovány prstenu, který je dědictvím staré maurské šlechty a jenž má moc z jeho nositele učinit přívržence islámu. Mahmud se rozhodne vypátrat ztracený poklad náležící jeho rodině, ale při snaze dostat se k hledané skřínce se na něj zřítí část sklepního prostoru a padající kameny jej zabijí. A v povídce Souboj s gamahé je přičítána tajemná moc kamenu, který svému nositeli údajně přináší do života samé nezdary. Při souboji Kamila Vichra s tímto protivníkem mu kámen vyrazí oko. Ve všech těchto povídkách postava prohrává a podléhá moci tajemného předmětu.

Druhým způsobem vstupu fantastična je existence nadpřirozené bytosti nebo postavy s čarodějnými schopnostmi. V povídce Vracený stín se objevuje postava d'ábla vydávajícího se

⁹ BLAHNÍK, Vojtěch Kristian: *Emanuel šl. z Lešehradu: pokus o vystižení jeho vývoje a cílů*. Praha: Antonín Reis, 1910, s. 14.

za profesora černé magie, který se ve snaze pohltit lidskou duši zmocní namísto ní stínu studenta. V povídce Moderní čarodějnice se vyskytuje postava ženy, která podmanivě působí na přítele Edgara a má ho tak plně ve svém moci. V povídce Psychometrie má Pavlína schopnost poznat minulost předmětu, který jí je položen na čelo, a v povídce Zázračný člověk disponuje Štěpán Rank telepatickými schopnostmi, pomocí nichž si zajišťuje příděl potravy v každém okrese státu.

Konečně třetím způsobem kontaktu s nereálnou skutečností je proniknutí hrdiny do jiného časoprostoru. V povídce V ovzduší zašlých dob se protagonista ocitá v minulosti, v níž náhodou vyslechne rozhovor Braheho a Jesenského. V povídce Hvězdné drama se fantastično projevuje všemi výše zmíněnými způsoby. Hanuš Volkar se pomocí kamene ve snu setkává s bytostí žijící na Venuši. Objevuje se tu tedy nadpřirozená bytost i magický předmět, který je pro Volkara klíčem k jinému světu.

Ve zbylých čtyřech povídkách se fantastický jev nevyskytuje. Ve dvou z nich je však užítý motiv sugesce. Postavy tedy mají uvěřit něčemu, co není reálné. V povídce Sklenice vody se snaží baron vypravěči namluvit, že je obyčejná sklenice s vodou otrávená. V povídce Neviditelné dítě Emil Levinský dlouho po smrti svého nenarozeného syna cítí jeho přítomnost a vypravuje o něm, jako by byl naživu. Vmyslí se do této skutečnosti natolik, že jí uvěří (případ autosugesce), a vypravěč je tak obětí jeho několikaleté mystifikace. Následující dvě povídky obsahují exotické motivy a základem jejich zápletky je nepravděpodobná náhoda nebo koincidence událostí. Živá hrobka pojednává o hrůzných zvyklostech kmene žijícího na Sundských ostrovech, zejména o kanibalismu. Její hrdina, český cestovatel, na divošské slavnosti nevědomky pozře tělo svého zemřelého bratra a každý rok pak o výroční slavnosti zdobí své tělo, které považuje za bratrův hrob. Div perlorodky vypráví o nenaplněné lásce japonského vyslance, který osudově nachází po letech medailonek od své milované v lastuře vyvržené z moře.

Stěžejním rysem většiny povídek je tedy přítomnost fantastického prvku, který je zasazen do realistického prostředí. Nicméně je nutné podotknout, že samotný výskyt takového prvku nemusí implikovat, že se jedná o literární fantastiku, neboť fantastické předměty se objevují i v jiných žánrech, např. ve folklóru, mýtech, pověstech, legendách, ale i v dílech zobrazujících reálný svět. Proto je nutné vždy zhodnotit jeho roli v daném textu a pozorovat, jak jeho přítomnost ovlivňuje konečný význam díla. – zda „[...] zaujímá význačnou roli ve struktuře fikčního světa, neobjevuje se pouze ojedinele nesa zcela specifickou funkci.“¹⁰

¹⁰ DĚDINOVÁ, Tereza: *Po divné krajině. Charakteristika a vnitřní členění fantastické literatury*. Brno: FF MU, 2015, s. 59.

V Lešehradových fantastických prózách tuto výjimečnou funkci obvykle mají, jsou pointou celého příběhu.

Fantastický jev zde negativně ovlivňuje toho, kdo se nachází v jeho bezprostřední blízkosti. Postavy v blízkém kontaktu s magickým předmětem nebo s nadpřirozenou bytostí končí špatně a většinou umírají. Nikdy to však není postava vypravěče, který ději pouze přihlíží, podává o něm osobní svědectví nebo se o něm dovídá z jiného zdroje. Postavy konfrontované s iracionálním jevem jeho existenci nerozpoukají, ale přijímají ji jako fakt.

Povídky tedy postrádají některé konstitutivní dějové prvky, které se ve fantastických prózách obvykle nacházejí. Ve srovnání s hypotetickým narativním modelem fantastické povídky¹¹ ve většině příběhů chybí hrdinovo obvyklé prvotní seznámení s fantastickým jevem, o kterém následně pochybuje a pro nějž hledá nějaké přijatelné, racionální vysvětlení. To může být dáno také tím, že se jev často objevuje až na konci vyprávění, kdy už protagonistovi není dán prostor pro pochybnosti, případně tím, že se o něm dovídá pouze zprostředkovaně.

Realizaci zmíněného modelu je možné do jisté míry sledovat v povídce *Zkamenělí lidé*, kde vypravěč se Štorkem hovoří o článku v novinách, pojednávajícím o vědci, jenž vynalezl onu tekutinu, která dokáže z člověka udělat kámen. Ve chvíli, kdy o této záležitosti vypráví, vyjadřuje vypravěč pochybnosti o reálnosti takové látky. Nepochybuje však o možnosti její existence, nýbrž o tom, že by taková látka doopravdy vznikla a nikde by se o tom nepsalo. – „...považoval jsem rovněž vynález italského profesora za švindl. Také jsem o tomto významném objevu vícekrát nečetl, ač není pochyby, že kdyby opravdu se stal, bylo by se i později o něm psalo.“¹² Postavy tedy fantastické jevy obvykle přijímají jako potenciálně možné. Nepolemizují nad nimi ani o nich nepochybují. Je nutné ještě dodat, že se často jedná o nadšence do okultních věd a mystiky, o osoby zajímavící se o tajemno, což může ovlivňovat perspektivu jejich pohledu na svět.

Dobová literární kritika často vznášela na literární fantastiku požadavek, aby ponechávala prostor pro spekulace o pravdivosti nadpřirozené skutečnosti. Měla se udržovat rovnováha mezi zobrazením reálného a fantaskního tak, aby se povídka úplně neodchylovala od možné skutečnosti a jevila se čtenáři jako pravděpodobná. Fantastický příběh by tedy měl vést čtenáře k tomu, aby alespoň připustil potenciální pravdivost nebo alespoň pravděpodobnost vypravovaných událostí. Opomíjeli tak ovšem skutečnost, že každý svět v literárním díle je fikční a konstruovaný.¹³ Nicméně i v Lešehradových povídkách, které

¹¹ ŠRÁMEK, Jiří: *Morfologie fantastické povídky*. Brno: Masarykova univerzita, 1992, s. 42.

¹² LEŠEHRADEK, Emanuel: *Schodiště přeludů*. Praha: Alois Srdce, 1933, s. 61–62.

¹³ DĚDINOVÁ, Tereza: Kritická recepce fantastiky. In táž: *Po divně krajině. Charakteristika a vnitřní členění fantastické literatury*. Brno: FF MU, 2015, s. 60–80.

představují dobově krajní možnosti literární fantastiky, požadovaný prostor pro pochybnosti o skutečné existenci daného jevu v zobrazovaném světě nalézáme. Mnohé příhody mohou být vykládány jako halucinace, sny či prostě jen smyšlené příhody. V povídce *Souboj s gamahé* apeluje vypravěč na přítele, který věří, že na něj působí tajemná moc kamene, aby zhodnotil, zda se nejedná jen o výplod jeho fantazie. – „A věříš, že jediné kámen způsobil změnu?“ pravil jsem a snažil se proti svému přesvědčení úmyslnou pochybovačností vymluvit mu jeho domněnku. „Možno také, že je to pouze tvá utkvělá myšlenka, že sis to namluvil a že kámen na tom vůbec nemá účasti. Uznávám určité vlastnosti kamenů a znám jejich obrazný význam, připisovaný jim lidmi, ale jejich osudný vliv na lidský život je spíše dosud jen domněnkou, která není nezvratně dokázána. Je to přece jen, povšechně vzato, neživá hmota, která nemůže míti k člověku citového poměru, natož nějakého rozhodujícího vlivu na jeho nitro, prostředí a budoucnost...“¹⁴ Úplnou realizaci popření zdánlivě fantastických dějů nacházíme v povídce *Zázračný člověk*, která končí konstatováním, že se jednalo o pouhý sen.

Lešehradovy fantastické povídky vznikají v období po první světové válce, která zapříčinila krizi životních postojů jednotlivců a vedla je k přezkoumání dosavadních duchovních a společenských hodnot. Literatura na tuto situaci reagovala tím, že „zobrazovala (často v hyperbole) podoby a příčiny rozkladu „starého“ světa, ale současně se pokoušela formulovat alternativy budoucnosti“.¹⁵ Vedle proudu, který se snažil objektivně a realisticky podat obraz válečných událostí, a to včetně jejich odrazu ve vědomí protagonistů, vznikaly také nové umělecké směry, postupy a žánry reagující na absurditu a krutost války, které se vymykaly z dosavadní normy jak pro stránce estetické, tak i námětové. Literární fantastika byla právě jedním z takových nových žánrů.

Již na přelomu devatenáctého a dvacátého století se celá oblast literární fantastiky začala diferencovat na dva proudy. Ondřej Neff navrhl rozlišování české fantastiky na „verneovskou“ větev, inspirovanou především vědou a technickými vynálezy, na jedné straně a na „wellsovskou“ větev, tematizující magii, mystiku, okultismus a vnitřní svět člověka a jeho konfliktů, na straně druhé. První hledá náměty v (hypotetické) budoucnosti, druhá čerpá z minulosti a mýtů.¹⁶ Tímto dělením je demonstrována polarita, která je v literární fantastice pocíťována. Jiný přístup k této problematice nalezneme v publikaci Václava Vaňka, který představuje dvě opozitní ustálené podoby české fantastiky, které se vyhraňují po první světové

¹⁴ LEŠEHRAD, Emanuel: *Schodiště přeludů*. Praha: Alois Srdce, 1933, s. 77.

¹⁵ VANĚK, Václav: Vynálezci nového světa. Fantazie a fantastika po světové válce. In *týž: Obrazy života v české literatuře*. Praha: FF UK, 2020, s. 275.

¹⁶ NEFF, Ondřej: Pět etap české fantastiky. In ADAMOVIČ, Ivan: *Slovník české literární fantastiky a science fiction*. Praha: R 3, 1995, s. 11–23.

válce. První typ je založený na iracionálních představách a zkušenostech, které rozbíjí řád zobrazovaného světa a společnosti. Je poután vším, co je záhadné, neuvěřitelné a co přesahuje racionální poznání světa. Jeho počátky jsou spojené s obdobím romantiky, pro které byla příznačná záliba v iluzích a snění. Druhý typ je založený na racionalistickém poznání, akcentuje pokrok a řád ve společnosti a je inspirovaný vědou a novými technickými poznatky. V českém prostředí je první typ reprezentován například Juliem Zeyerem, druhý Jakubem Arbesem.¹⁷

Emanuel Lešehrad se svým záběrem témat vymyká oběma sledovaným tendencím. Najdeme u něj široké spektrum témat a motivů. Povídky jsou zasazeny jednak do známého prostředí Prahy, jednak se odehrávají v exotických krajinách (ať už se jedná o vzdálené ostrovy, nebo o jiné planety). Objevují se postavy vědců, kteří přicházejí s inovativními vynálezy, ale také mytologické postavy s nadpřirozenými vlastnostmi. Vedle povídky s konvenčním námětem nešťastné lásky nacházíme příběhy s hororovými prvky, např. v popisu hrozného výjevu na konci povídky *Duhový nezmar* – „Na podlaze uprostřed pokoje ležel profesor, patrně v smrtelném zápase zadušen strašlivou houbovinou. Jeho tělo bylo až na kostru stráveno a na jeho bocích rozkládaly se dva ohromné nádory duhových barev jako nádherná křídla, dodávající mrtvému vědci vzhled báječného cizokrajného motýla, chystajícího se odletět do neznáma.“¹⁸ V souboru se nachází příběhy tradující evropské legendární látky, např. faustovskou, ale i zcela inovativní příběh sériového vraha vraždícího kvůli umění či tematizace neobvyklých a pro člověka té doby sotva uvěřitelných skutečností (např. kanibalistických praktik). Z této perspektivy je tedy Lešehrad autorem eklektickým, osobitě založeným a originálním, v kontextu domácí literární fantastiky však nezařaditelným.¹⁹

¹⁷ VANĚK, Václav: Vynálezci nového světa. Fantazie a fantastika po světové válce. In týž: *Obrazy života v české literatuře*. Praha: FF UK, 2020, s. 277.

¹⁸ LEŠEHRADEK, Emanuel: *Schodiště přeludů*. Praha: Alois Srdce, 1933, s. 31.

¹⁹ VANĚK, Václav: Vynálezci nového světa. Fantazie a fantastika po světové válce. In týž: *Obrazy života v české literatuře*. Praha: FF UK, 2020, s. 285.

2.3 Dobový ohlas

Soudobá kritika sbírce *Schodiště přeludů* mnoho pozornosti nevěnovala. Objevovaly se o ní sice zmínky v nejrůznějších časopisech, ale jednalo se především o krátké recenze v rozsahu jednoho odstavce, které obecně komentovaly náměty a narativní postupy povídek. Kritické reflexe obsahující hlubší analýzu tohoto díla však nenalezneme.

Hodnocení přitom bylo různorodé. Někteří recenzenti označovali povídky za čtivé, poutavé a dobře promyšlené. Kladně hodnotili především originální náměty, přesvědčivost vypravování a autorovy rozsáhlé kulturněhistorické znalosti, které vytvářejí most mezi reálným a mystickým světem. Jiní hodnotili povídky jako nevkusné, umělecky velmi slabé, pro čtenáře nezajímavé. Souborné vydání díla si vykládali jako autorovo překonání záliby v okultismu a obecně odklon od umělecké tvorby tohoto typu. Zatímco někteří hodnotili tuto zálibu negativně, jiní ji považují za něco zcela přirozeného, neboť se domnívají, že umění v sobě vždy skrývá cosi záhadného, mystického, nevysvětlitelného prostřednictvím racionálního myšlení.

Václav Brtník upozornil na to, že Lešehradův zájem o okultismus, magii a tajné přírodní vědy je patrný už z jeho básnické tvorby a odborné činnosti. Sbíрка je pak pro něj zejména dokladem jeho hlubokých znalostí a orientace v odborné literatuře v této oblasti. Vyprávění označuje za živé, barvité a poutavé.²⁰ To je však částečně v rozporu s jeho předchozí recenzí knihy *Záhadné životy*,²¹ ve které psal, že považuje autorovu dřívější tvorbu za lepší a daleko hodnotnější, než je tento soubor povídek. Své nároky na dílo zdůvodňoval tím, že Lešehrad začíná psát tyto povídky v době, kdy už bylo o literární fantastice větší povědomí a kdy byly k dispozici i překlady mnohých světově známých děl tohoto žánru. Z toho důvodu se zvýšila i kritická měřítká pro hodnocení próz tohoto typu. I přes to Brtník kladně hodnotí novost Lešehradových námětů a přesvědčivost vyprávění.²²

Josef Staněk vyzdvihl promyšlenost příběhů a obdivuhodná líčení v povídkách *Sklenice vody*, *Vrácený stín* a *Živá hrobka*. Poukázal také na to, že všechny příběhy nevznikají jen působením fantazie.²³ Navázal tím na svou dřívější recenzi souboru *Neviditelné ruce: okultní příběhy*,²⁴ kde si rovněž všiml toho, že přestože se kniha podtitulem hlásí k okultismu, okultní jevy v některých příbězích hrají jen minimální roli. Mystický ráz shledává především v próze

²⁰ BRTNÍK, Václav: Emanuel z Lešehradu: Schodiště přeludů. Okultní a fantastické příběhy. In *Venkov* 28, 1933, č. 272, 21. 11., s. 6.

²¹ Tj. prvních pět povídek sbírky *Schodiště přeludů* (Duhový nezmar, Zkamenělí lidé, Souboj s gamahé, Sklenice vody, Čarodějný prsten), které jsou součástí prvního oddílu, rovněž pojmenovaného *Záhadné životy*.

²² –btk– [BRTNÍK, Václav]: Emanuel z Lešehradu: Záhadné životy. In *Zvon* 20, 1920, č. 28, s. 391–392.

²³ Dr. J. S. [STANĚK, Josef]: Emanuel z Lešehradu: Schodiště přeludů. In *Literární kruh. Časopis pro poesii, beletrii a kritiku* 2, 1934, č. 1, leden, s. 14.

²⁴ Tj. povídky obsažené v druhém oddílu *Schodiště přeludů* s názvem *Zámky ve vzduchu* (*Div perlorodky, V ovzduší zašlých dob, Vrácený stín, Hvězdné drama, Královnin náramek, Živá hrobka, Nebeská barva, Moderní čarodějnice, Psychometrie*).

Vrácený stín. Některým povídkám vytýká nepoměr mezi dějovým vypravováním a odborným pojednáním a hodnotí je jako slabší autorovy práce (Moderní Čarodějnice, Nebeská barva, Psychometrie).²⁵

Podobně sbírku hodnotil Vojtěch Zelinka, který rovněž za jádro povídek považuje kulturněhistorické informace, jež pro něj v mnoha případech nahrazují samotný příběh a dokládají autorovu podrobnou obeznámenost s látkou. Působivost tajuplných point a závěrů povídek přisuzoval volbě vypravěče v první osobě, tempu vyprávění a vhodnému umístění napínavých momentů do jinak prostého děje.²⁶

Antonín Hartl psal o vnitřní jednotě povídek, která podle něj tkví ve volbě vypravěče, prostředí, v psychologii postav a neobyčejnosti nadpřirozených dějů, u nichž „přirozené vysvětlení [...] působí až rušivě a neslohově“.²⁷ Takové rozuzlení pozoroval v posledních dvou povídkách (Psychometrie a Zázračný člověk), v nichž se autor dle jeho názoru odklání od okultismu. Hartl Lešehradovo dílo porovnává s jinými autory, kteří rovněž píšou fantastické povídky. Na základě volby námětů povídek ho jako bezprostřednímu předchůdci připodobňuje Juliu Zeyerovi, neboť své prózy situuje do podobného mystického světa. Dále konstatuje, že by se Lešehrad mohl řadit mezi významné světové fantastické romantiky, kdyby ponechal více prostoru fantazii a neuchyloval se k rozsáhlé dokumentaci svého studia či detailním popisům; to by umocnilo sugestivnost jeho díla. – „Mohli bychom tedy Lešehrada touto stránkou díla přiřaditi k fantastickým romantikům typu Poeova nebo Hoffmannova, kdyby – a tu je právě podstatný rozdíl – tyto povídky nebyly právě více dílem zvědavého rozumu a realistického postřehu, než neobmezené obrazotvornosti.“²⁸

Jindřich Vodák srovnával soubor s dalšími českými autory, jako byli Jiří Karásek ze Lvovic, Karel Matěj Čapek-Chod a především Jakub Arbes, po jehož vzoru podle něj Lešehrad napínavě předstírá záhadnost, kterou doplňuje vědeckými i pseudovědeckými zajímavostmi. Vodák dodává, že tajemnost „trvá někdy příliš dlouho a není v pravém poměru k výsledku“,²⁹ ale za kompenzaci považuje skutečnost, že je čtenáři nabídnuto mnoho poučných a užitečných informací.³⁰

Karel Sezima také spatřoval v povídkách návaznost na mystickou literaturu devadesátých let, zejména na Arbese a Karásku. Lešehradova próza je dle jeho názoru

²⁵ STANĚK, Josef: Emanuel Lešehrad: Neviditelné ruce. Okultní příběhy. In *Lidové noviny* 35, 1927, č. 495, 1. 10., s. 9.

²⁶ vz. [ZELINKA, Vojtěch]: Emanuel z Lešehradu: Schodiště přeludů. In *Zvon* 34, 1933–1934, č. 16, 3. 1. 1934, s. 224.

²⁷ HARTL, Antonín: Emanuel z Lešehradu: Schodiště přeludů. In *Svobodný zednář. Orgán československého zednářstva* 7, 1933, č. 10, 1. 12., s. 182.

²⁸ Tamtéž.

²⁹ VODÁK, Jindřich: Schodiště přeludů. In *České slovo* 25, 1933, č. 285, 6. 12., s. 7.

³⁰ Tamtéž.

charakteristická odborným výkladem jeho četných znalostí a užíváním okultních prvků – „tajných věd, magie, okultismu, jasnozření, telepatie, hypnózy, sugesce; k tomu hieratické postoje a extatická gesta, podvědomé stavy a přeludové vidiny“.³¹ Za typické pro spisovatelovu tvorbu považuje také dekadentní motivy a výrazové prostředky. A přestože v pozdní tvorbě píše Lešehrad především prózu, Sezima v díle pozoruje básnický nádech, neboť v něm „zpívá tence se řinoucí pramínek intimního lyrismu o trnitě cestě a klamech srdce“.³² Dále si v díle všímá autobiografických rysů, které jsou pro něj oživením jinak místy schematického vyprávění.³³

Nejobsáhleji se o knize vyjádřil Karel Krejčí. Sběrka povídek tohoto typu pro něj není u Lešehrada překvapivá. Pozoruje v ní autorovo spojení s lyrikou devadesátých let projevující se „soudračními náladami a romantickými vidinami“³⁴ a sběratelskou vášně či zálibu v tajemství. Autora charakterizuje jako samotáře, který se straní společnosti a raději se oddává snění, v němž se rodí okultní náměty pro jeho tvorbu. Povídky podle něj nejsou strašidelné, neboť „zůstávají stále jen na prahu tajemna a nežádají na čtenáři, aby činil násilí svému rozumu.“³⁵ Okultismus tedy dává příběhům pouze jakési tajuplné pozadí a evokuje čtenáři, že se nachází ve světě plném záhad, jež nebude moci nikdy zcela proniknout. Krejčí uvádí, že kompozicí povídek a způsobem uvedení nadpřirozených jevů navazuje Lešehrad na tradici starších autorů. Působnost příběhů však nepřičítá formě vyprávění, nýbrž jejich obohacení o detailně líčené reálie, které jim dodávají živost a uvěřitelnost.³⁶

Negativně soubor hodnotil Josef Brabec. Označil Lešehradovo „úsilí o vniknutí v okultní a vědecký svět“³⁷ za neúspěšné, neboť povídky jsou příliš zatížené šablonovitostí, kterou dle jeho názoru trpí všechna podobná díla. Umělecké zpracování hodnotí jako nedokonalé a přirovnává je k „plodům prostonárodních kalendářů“.³⁸

Fantastické povídky Emanuela Lešehrada tedy neměly v době vydání velký ohlas a kritici je většinou považovali spíše za doklad autorova studia, obzvláště v oblasti okultních věd. Objevily se i negativní recenze, které autorovi vytýkaly nelogičnost příběhů, nepropracovanost

³¹ SEZIMA, Karel: Menší próza. Baladisté a lovci dojmů z přírody i společnosti VII. In *Lumír* 61, 1935, č. 5, 25. 3., s. 281–282.

³² Tamtéž, s. 281.

³³ Tamtéž, s. 281–282.

³⁴ KREJČÍ, František Václav: Drobnější prózy. In *Právo lidu* 43, 1934, č. 19, 24. 1., s. 6.

³⁵ Tamtéž.

³⁶ Tamtéž.

³⁷ Odkazuje na autorův doslov v knize *Schodiště přeludů*.

³⁸ BRABEC, Josef: Emanuel z Lešehradu, *Schodiště přeludů*. In *Čin* 5, 1933, č. 19, s. 448.

motivů a přemíru odborného výkladu, jenž je místy náhradou za samotnou fabuli. Nicméně ani podle nich dílo nekleslo na úroveň konzumní literatury, přesto že je dnes již zapomenuté.³⁹

³⁹ HRABÁK, Josef: *Od laciného optimismu k hororu: k historii a patologii dvou odvětví literárního braku*. Praha: Melantrich, 1989, s. 205.

3 EDICE: Emanuel Lešehrad: *Schodiště přeludů*

3.1 ZÁHADNÉ ŽIVOTY

3.1.1 Duhový nezmar

Profesor Tadeáš Bárta obýval v pražském předměstí jednopatrový domek, k němuž přiléhala zahrádka, v níž kromě několika starých jabloní nebylo viděti jiných stromů, keřů nebo květinových záhonů. Vypadalo to tak, jako by majitel domku nevěnoval zahradnímu umění péče, a z toho již každý kolemjdoucí soudil, že obyvatel tohoto zákoutí jest jistě podivínské povahy, ne-li zrovna škarohlíd. A přece denně bylo vídati profesora Tadeáše Bártu v zahradě, skloněného zde neb onde nad zemí a bedlivě cosi prohlízejícího, okopávajícího nebo prohrabujícího v místech, na nichž náhodný pozorovatel, za plotem přihlížející, nic neshledával.

Profesor Tadeáš Bárta byl starší muž vysoké, silnější postavy. Dobromyslný výraz jeho očí opatřených okuláry vroubenými želvovinou, prozrazoval vždy jistou vnitřní zaujatost pro předmět, jímž se v mysli zabýval, a dával na první pohled tušiti hloubavého člověka, vědce.

Jelikož mne často vedla cesta kolem profesorova domku na odpolední procházce k smíchovskému přístavišti parníků, všiml jsem si podivného vzhledu zahrádky i zvláštního chování muže, skloněného nad nevysvětlitelnými záhony, a zvědavost, již lidé pravidelně trpívají v případech, do nichž jim obyčejně nic není, měla mne k tomu, abych vyzvěděl, čím vlastně se majitel zahrádky tak zabývá.

Dotazy v okolí domku nedověděl jsem se nic určitého. Sousedé profesora Tadeáše Bárty věděli o něm pouze, že je profesorem přírodopytu na odpočinku, že si koupil domek před několika lety a že jej obývá se starým sluhou. O jeho tajemném kutění v zahradě soudili, že pěstuje žížaly pro nějaký přírodovědecký účel, neboť se vždy večer hrabal v záhoncích, na nichž nic jiného nerostlo nežli všelijaké houby, jež se zelenaly sem tam mechem; prý z přílišné vlhkosti, která vznikala hojným zaléváním, jež každý den zrána a večer obstarával starý sluha.

Tato tajemná rouška, která obestírala domek a profesorovu zahrádku, mne stále dráždila k pokusu, abych ji nadzdvihl a vpustil trochu světla do té záhady. Proto jsem se zastavil leckdy u plotu zahrádky a bedlivě sledoval profesorovo počínání. Viděl jsem, jak přišel k některému záhonu, sklonil se nad místem, které se mi zdálo porostlé hnědými

houbovitými výrůstky, jak je pečlivě pozoroval, pak uprostřed nich malým pohrabáčkem hrabal, jako by něco vykopával, a poté jsem ho uzřel, jak ze země se spokojeným úsměvem vyňal jednu z hub a jak se pozvolna opět ubíral k domku.

Byl to snad zvláštní druh hub, které učenec v zahrádce pěstoval pro soukromé studium? Nebo snad zjišťoval, jak působí vlhkost půdy na vytváření těchto tajnosnubných rostlin? Nemohl jsem uhodnouti pravý účel jeho počínání. Bylo mi to stejně nejasné jako dříve, byť jsem dával sebevětší pozor, jak se tváří při prohlídce svého tajemného rostlinstva. Vždycky přišel, někdy s pohrabáčkem, někdy bez něho, vytrhl některou z hub a odnášel ji vítězoslavně do svého útulku. Navázati rozhovor s profesorem zdálo se mi podle jeho chování i podle jeho netečnosti k okolí velmi nesnadné a kromě toho býval vždy, kdykoli jsem stanul u plotu zahrádky, zaměstnán u vzdálenějších záhonů, takže nejevilo se mi vhodným křičeti na něho.

Než přece jedenkrát mi přála šťastná náhoda. Šel jsem podle plotu, když profesor byl zaměstnán u záhonků nedaleko mne a když právě vytrhl jakousi houbu na vysokém stonku se šiřatým kloboučkem. Nedal jsem si ujíti vítanou příležitost. Stanul jsem a pozdravil.

Profesor, zaujat svým úlovkem, nevšiml si mého pozdravu a chystal se k odchodu.

„Zajisté nějaká zvláštní houba, pane profesore,“ pravil jsem v obavě, aby mi neunikl, tuše, že se mi tak brzo nenaskytne příležitost k oslovení.

Profesor, zaslechnuv můj hlas, obrátil se směrem k plotu a zkoumavě se na mne podíval. Cítil jsem jeho upřený pohled, kterým mne zpytoval, a viděl jsem, jak váhá, má-li odpovědět či nic. Pak vida, že trpělivě vyčkávám a že jsem neodbytný, pronesl pozvolna a vážně:

„Ano, ano, zvláštní houba a velmi roztomilá.“

„Co se týče vzhledu, zajisté,“ odvětil jsem.

„Ale též co se týče účinku,“ pravil profesor, „je to veliký taškář mezi houbami. Působí nemile na ústrojí lidí – ovšem jen těch, kdož jí nerozumějí. Houbám se musí rozumět, pane, rozumět.“

„Toť pravda, pane profesore,“ přisvědčil jsem, rád, že je jeho zájem zachycen a rozhovor započat. „Houbám se u nás velmi málo rozumí.“

„A špatně,“ vpadl mi do toho profesor rázným, silným hlasem. „Lidé znají několik jedlých hub a všechny ostatní považují za jedovaté.“

„Zajisté,“ pravil jsem, „není radno důvěřovati neznámým druhům hub. Jedovaté a škodlivé houby nemají spolehlivých známek, podle nichž se rozeznávají od jedlých.“

„Pán jest jako všichni ostatní nevzdělanci,“ spustil profesor; „považuje jen pár hub za jedlé a ostatní mohou shnít v přírodě. Pak se řekne, že člověk je vděčen za dary přírody. Nechce se mu prozkoumati jejich tajů. Tak je to. Všechny houby jsou jedlé, milý pane, ale musí se jim rozumět. Jako tato houba například,“ a pozvedl předmět, který držel v ruce, k mým očím. „Tuto houbu dnes sním a nebudu se báti otravy, a kdyby ji pán snědl, bude za chvíli křičeti, že jest otráven. Živím se již několik let výhradně houbami, a to jenom jedovatými, a pohleďte na mne, jak mi svědčí. Či je na mně vidět jejich škodlivý účinek?“

„Nevyznám se v houbách,“ odtušil jsem. „Chápu, že kdo jim rozumí, může –“

„Tak, tak, to je pěkné,“ přerušil mne profesor. „Chcete-li vidět jedlé houby, přijďte se ke mně podívat, pane, uvidíte překrásné druhy, červené, zelené, modré, fialové. Obzvláště červené jsou znamenité. Zvláštní chuť. Pěstuji je v domě ve sklepě. Přes dvě stě druhů jsem jich už prozkoumal a všechny jsou jedlé. Toto zde,“ a ukázal do zahrady, „jsou jen obyčejné prašivky, chuti dost všední. Ovšem musí se znáti tajemství přípravy. Pán může ochutnati u mne jakýkoliv druh a zajisté uzná klamnost lidských předsudků.“

„Rád přijdu, pane profesore,“ odvětil jsem, potěšen, že mohu navštívit podivína v jeho útulku. „Zajisté bude mne zajímati vidět vaše houby a rád dám se poučiti. Nechci však vás vyrušovati z vědeckého bádání a prosím, abyste stanovil dobu, kdy bych vás mohl navštívit.“

„Jsem stále doma,“ pravil profesor, „a přijdete-li zítra odpoledne v tuto hodinu, budu vám moci ukázati krásný druh fialové vrhavky, kterou jsem určil, aby mi byla připravena k večeři.“

„Tedy přijdu zítra s vaším dovolením,“ řekl jsem a profesor, pozdraviv mne stručným „na shledanou, pane,“ odcházel klidným krokem k domku.

*

Nazítří odpoledne jsem se vypravil k podivínskému profesoru. U dveří domku jsem zazvonil a starý, shrbený sluha mi otevřel. Řekl jsem mu, že jsem byl profesorem pozván, a on mne uvedl po točitých dřevěných schodech do prvního poschodí, do pokoje přeplněného policemi, v nichž byly umístěny knihy a láhve s ukázkami nejrůznějších hub. Uprostřed místnosti za stolem, na němž byly v neladu nakupeny časopisy, papíry a knihy, seděl Tadeáš Bárta.

Když jsem vstoupil do pokoje, povstal a šel mi s úsměvem vstříc.

„Nuže,“ pravil, mna si spokojeně ruce, „pán se přišel podívat na mou špižírnu?“

„S vaším dovolením,“ připojil jsem.

„To je pěkné, to je pěkné,“ hovořil dále profesor. „Jen přistupte blíže. Jste v mé studovně. Nic zvláštního. Jen knihy a ukázky hub v lahvích. Některé cizokrajné druhy. A pak, jsou to jen mrtvé ukázky. Výstavní kousky. Musíte však viděti mé záhony. To je to, co vám chci především ukázati, a tam teprve poznáte význam a účel mé vědecké činnosti.“

„Jsem opravdu zvědav, pane profesore,“ podotkl jsem a rozhlížel jsem se po pracovně, těkaje letmo pohledem z předmětu na předmět.

„Tož započneme hned, libo-li. Musíme sestoupit o poschodí níže. V přízemí totiž počne naše poučná vycházka. Pán snad dovolí,“ pravil a šel k věšáku v rohu a odložil kabát; pak si oblékl dlouhý pracovní plášť a vzal ze stolu známý pohrabáček a proutěný košíček.

„Pán promine, že půjdu napřed,“ doložil, „pán se zde nevyzná a musím jej uvést.“

Když jsme sestoupili do přízemí, otevřel klíčem dveře nejbližší místnosti. Ovál mne puch nasládle hnilobný, téměř hřbitovní. Byla to prostorná místnost, v níž převládalo mlžné, prašné šero, neboť dřevěné okenice byly zavřeny a jenom úzkými mezerami mezi prkénky okenic vnikalo trochu světla. Bylo zde dusno a těžký, parný vzduch nepříjemně působil na nervy.

Rozhlédl jsem se zběžně po místnosti a viděl jsem, že na podlaze a ve visutých bedničkách, které visely ze stropu, byla prst', z níž tu a tam bujelo jakési rostlinstvo, tu podobné zdivočelému chmýří, tu zase chomáči vlasových nitek; jinde opět se zdálo, že leží na zemi pohozen zmačkaný kus zelené látky. Byly zde také různé nádoby naplněné sliznatou, odpornou, hustou tekutinou, na povrchu pokrytou šerednými, vředovitými výrůstky; v rozích byly umístěny kameny a větší nádoby nevysvětlitelného obsahu. Úhrnný obraz předmětů naplňujících místnost působil na smysly odporně, což nutně po nějaké chvíli vyvrcholilo v pocit žaludeční nevolnosti.

„To je mé nejnižší rostlinstvo,“ počal vysvětlovati profesor, „hraničí již v některých případech s plísněmi a s bakteriemi, s drobnohlednými, nejniže mezi rostlinstvem stojícími ústrojími, skládajícími se z prabuňky a z buněčné blány. Sleduji totiž houby do nejkrajnějších projevů a stavů jejich života. Plísně jsou vlastně prvopočáteční houby. Musím se i jimi obírat odborně. A pak zkouším také působením plísní na vyšší vyvinutější druhy hub dostihnout zvláštních složení,“ a ukázal na netvorné výrůstky duhové barvy, „toť nejmladší můj pokus. Hřib krvavý, nakažený mléčnou plísní. Ty barvy, ať se pán podívá,“ pravil profesor a oči se mu radostně zaleskly; „a tento tvar, jenž se podobá želvímu krunýři, porostlému zdrobnělým, jemným sítím; anebo zde: liška, všeobecně známá, nakažená bourcovou plísní. Nepodobá se vkusné dámské rukavičce, zmačkané ve hněvu nad milencovou zradou a zlostně pohozené na plyš pohovky? Anebo zde, pohlédněte, zde příroda utvořila rosolovitý nádor, v němž plavou

jakoby zlaté rybky. Maličké akvárium! A zde, nevypadá to jako převrácený dětský kočárek plný vaty? Tamto opět je plíseň *Pilobolus*, vyrůstající na kravském trusu, jež ze svých vejčité zduřených plodonošů vystřeluje hezky daleko své zárodky. A zde je houba *Cordyceps*, jež vybujela na hlavě zahynulé vosy v žertovné parohy. Obrazotvornost přírody je nevyčerpatelná,“ zvolal nadšeně, „tvoří jako básník a nic jí není nemožné.“

Profesor na okamžik se zamlčel, jako by tonul v strašidelné kráse svých představ, a pak pokračoval:

„Jestlipak ví pán také toto: Některé druhy cizích mravenců pěstují si určitou houbu, již starostlivě ošetřují, a jiné houby, případně plísně, jež se vyskytnou poblíže této houby, která je jim lahůdkou, odstraňují jako škodlivý plevel. Také královna termitů, velikých afrických mravenců, když se vydává na svatební cestu, aby založila novou mravenčí osadu, odnáší si v kusadlech houbu, jež vyživovala její rod, aby v novém domově mohla ji dále pěstovati.“

„Ovšem, to' velmi zajímavé. Ale nejzvědavější jsem na vaše pěstování jedlých hub a těch, o kterých tvrdíte, že jsou jedovaté, a přece jedlé,“ pravil jsem, pocíťuje, že se mne zmáhá z odporného puchu závrať, a nemoha již přemoci žaludeční nevolnost.

„Pravda, pán přišel hlavně prohlédnouti mou špižírnu,“ přisvědčil profesor, nevšímaje si zřejmě již mé nevolnosti. „Toto je vlastně pokusná pracovna a bavím se zde spíše ve chvílích svého odpočinku různými hříčkami přírody. Houby, které pán si přeje zejména viděti a o nichž žádá poučení, mám dole ve sklepě, zvlášť upraveném. Tož se tam hned odeběřeme, když pán je tak netrpěliv,“ připojil pak trochu jízlivě, „neodborník nemá ovšem pravého zájmu o tyto zvláštnosti houbového rostlinstva. A přece jsou to vědecké vzácnosti, pravé zázraky.“

Otevřel dveře na chodbu a vyšli jsme. Bylo mi, jako bych byl vyšel z hnojného pekla do rajské krajiny. S rozkoší vdechoval jsem svěží vzduch a pocit nevolnosti i závratí ponenáhlu mizel. Měl jsem jen jednu myšlenku: nevrátiti se v tato místa odporného a hnusného ovzduší. Ale nebude další prohlídka profesorových přírodovědeckých pokladů ještě horší? Připravoval jsem se na nejhorší, oddán jedenkrát svému osudu a cítě tíhu oběti, již přináším své zvědavosti.

Profesor sestupoval přede mnou do sklepních místností a já kráčel za ním jako náměsíčník. Posléze došel k dřevěným dveřím, které opatrně odemkl, a vešli jsme. V místnosti bylo pološero. Teprve po chvíli, když si oči uvykly na přítmí, rozeznal jsem na zemi množství záhonů, v nichž trčely různé houby. Byla to směsice barev: červené, žluté, oranžové, zelené, modré, fialové, bílé, černé houby se zde pestřily jako květy na louce. Hned to byl převrácený růžový deštníček, zkapřený kapkami vápna, hned to bylo křídlo šedého

ptáka, přeražené střelcovým výstřelem, hned to byly shluky dětských rolničků, jakési parahovité nebo falovité útvary, nebo zlomky korálových útesů. Nejpodivnější směsice barev a tvarů. Stál jsem v úžasu a hleděl na tyto zvláštní záhony, snaže se uhodnouti, kterou z hub zde rostoucích vlastně znám.

Vzduch byl tady lehčí nežli v dřívější místnosti. Ovšem bylo zde také dusno a vlhký vzduch páchl houbami. Bylo to však snesitelnější; nebylo tu odporných hnilobných zjevů zřůdné přírody, jež na první pohled budí pocit nepřekonatelného hnusu. A pak zdálo se mi, že místnost působí jako zešeřelé lesní zákoutí v skalnatém úvale, neboť byly zde umístěny pařezy stromů, balvany obemšelé hustým mechem a na některých záhonech bujel kyprý lesní mech.

Z přemýšlení vyrušil mne pojednou profesorův zvučný, silný hlas:

„To kouká pán v němém úžasu, co? To si nepředstavoval! Nuže, toť má kuchyňská zásobárna. A jenom jedlé houby, jenom jedlé,“ volal v nelíčené radosti nad svým údivem, „všecky vyzkoušené, všecky upotřebitelné. Jako tyto zde například: muchomůrka tygrovaná, muchomůrka hlíznatá, pestřec obecný, vrhavka; zpátečníci o nich praví, že jsou jedovaté, ti zpozdilci! Pět let již se živím těmito houbami. Výhradně houbami. A nejrůzněji připravenými. Pán může také ochutnat, bude-li chtít! Nemusí se bát. Kuchyňská příprava učiní je neškodnými.“

„Děkuji, pane profesore,“ odmítl jsem zdvořile vlídné pozvání, hroze se v duchu, že bych měl pozřít některou z těchto muchomůrek nebo prašivek; „ale přece jen se mi nechce ochutnat. Uznáte snad, je tu jistá nezvyklost... ošklivost...“

Profesor se zřejmě rozhorlil:

„Ach, pán se také bojí,“ pravil štiplavě. „Nu, nevádí. Víím, že každý hned nezvykne. Jsou předsudky. Ty naše školy. Učí tam mládež: to jest jedovaté, to jest jedovaté, to jest jedovaté, to jest jedovaté. A nakonec se lidé bojí i poživatin nejedovatých. Nebo lépe: nedovedou si z jedovatých připravit jedlé. Ovšem příprava tu musí býti. Musí se houbám rozuměti. Musí se zbavit jedovatosti. Ty tak, ony onak, jedny vařením, druhé sušením, třetí přimíšením protijedů. Neboť houby stojí za malou námahu přípravy. Jsou svrchovaně důležité jako potrava, bohaty bílkovými látkami a také tím, že způsobují blahodárné kvašení a odstraňují rozkladné součástky látek. Chci dokázat světu, že můžeme býti živi jenom z hub. A že lidstvo hříšně opovrhne mnohou lahůdkou, již mu poskytuje štedrá příroda. Člověk je mrhač. Neví, co všechno mu náleží, a vybírá si. A ještě k tomu obyčejné houby. Neobyčejných pochoutek se bojí. Fi! Nesdílím této úzkoprsosti. Beru všecky houby, které se

mi naskytnou. Třeba tyto vrhavky,“ pronesl profesor povýšeným hlasem, „budou dnes k večeři a pochutnám si na nich výtečně.“

A profesor se zřejmým potěšením vyhrábl pohrabáčkem řádku fialových hub, jež opatrně uložil do košíčku.

„Můžeme jít zase nahoru,“ prohodil poté, rozhlédnuv se zálibně po sklepní zahradě. „Podíváte se se mnou ještě do kuchyně, v níž se připravují má jídla. Ovšem je to vědecká kuchyně a sluha jest odborný kuchař.“

Vyšli jsme nahoru a vešli v přízemí do pěkné, světlé místnosti, jejíž stěny byly vyloženy bílými kachlíky a kde byla plotna a stůl, na němž byly hrnečky, kelímky, zkumavky; ba i křivuli jsem zpozoroval uprostřed tohoto podivného kuchyňského náradí.

„To je má kuchyně, milý pane hosti,“ pronesl profesor s jistou hrdostí, vida, že se divím kuchyňskému zařízení. „Vypadá to spíše jako lučebna, ale zbavujeme-li houby jedu a zdokonalujeme-li je, aby bylo bezpečné jejich požívání, musíme si leckdy počínati jako zlatoděj. Sluha jest obeznámen s touto složitou prací a mohu mu směle svěřiti přípravu jídel.“

Starý sluha, jenž právě rozdělával v plotně oheň, přijal od profesora jeho sklepní sklizeň a dal se do práce. Viděl jsem, jak houby rozkrájel na kousky, dal je do velikého hrnku, nalil na ně jakési tekutiny z lahvičky stojící na stole a hrnek postavil na plotnu.

„A sdílí váš sluha tuto potravu s vámi, pane profesore?“ optal jsem se, soucitně pohlížeje na starce, jenž se mlčky zaměstnával tajemnou přípravou.

„Ovšem, ale pojídá jen obvyčejnější druhy,“ podotkl učenec; „jest již velmi stár a jeho žaludek nesnese vzácných hub. Pojídá jinou rostlinnou potravu, jako jsou zeleniny, a občas dopřeji mu výjimečně vaječnou stravu. Já ovšem důsledně žiji z hub a doufám, že budu této zásadě věren do smrti. Nuže, za půl hodinky bude večeře hotova a těším se opravdu na požitek, jež mi způsobí vrhavky, kterými vy, nevzdělanci, neprávem opovrhujete, neboť jsou i tyto houby jedlé po jisté přípravě.“

„Půjdu nyní,“ pravil jsem, vida, že profesor se chystá k večeři, a nechťje v kuchyni déle překážeti. „Jsem vám díky zavázán za poutavé ukázání hub i za vzácné poučení, pane profesore.“

„Nu, nebudu vás zdržovati,“ odvětil profesor, v duchu již tona v požiticích připravované krmě, „doufám, že mne zase někdy navštívíte. Snad se i vy časem spřátelíte s houbami. Zvyk je všecko. A hlavně musíte houbám rozumět. Na shledanou, pane!“

Profesor, doprovodiv mne k domovním dveřím a pokynuv mi ještě rukou na rozloučenou, vrátil se do svého podivínského útulku a já opouštěl jeho příbytek, rád, že zase

vdechují svěží vzduch, a cítě ještě za sebou plížiti se houbový puch jako netvora, který slídívýma očima po mně pokukuje, snaže se mne uchvátiti v své nestvůrné spáry.

*

Přes to, že jsem choval odpor jako krasovědec k domku plnému bující houboviny, přece mne to občas pudilo k profesoru Tadeáši Bártovi. Byl zvláštní, toť nepopíratelné. Jeho neobyčejný způsob života i jeho podivínské sklonnosti činily jej vzorem výstředního učence, jemuž lidé obyčejně říkají potrhlý. Vytvořil si zvláštní svět a oživil jej utkvělou myšlenkou hub tak, že neuvědomil si ani, že žije v oblasti hnusu a příšernosti, ba viděl v tomto houbovém okolí nějakou krásu. V svém samotářském životě viděl v houbách soudruhy svých prázdných chvil, činil s nimi pokusy, bavil se s nimi a sblížil se s nimi tak, že je pojídal bez rozdílu, aby jim dokázal svou důvěru a lásku.

Mně, jako spisovateli, jevil se svým podivínstvím zvlášť zajímavým. Profesor ve výslužbě, který postrádá rodiny, jenž nevyhledával průměrných měšťáckých zábav, jenž vědeckému bádání byl věren i na odpočinku, vzbuzoval ve mně úctu přes veškeren odpor k houbám a plísním. A konečně jeho počínání nebylo ani tak bezvýsledné. Vždyť v pokusech s jedovatými houbami, které snažil se učiniti jedlými, mohl býti lidstvu prospěšným. A tak omlouval jsem profesora Bártu i pro některé výstřelky v jeho názorech i praxi, které jsem přičítal na vrub jeho vědeckému nadšení.

Leckdy, jda obvyklou procházkou kolem profesorova domku, navštívil jsem ho a prodlel s ním mnohou chvílku v přátelském hovoru. Činil jsem to rád již proto, že jsem viděl, že profesora těšilo, když může si pohovořiti o svém oblíbeném námětu, může se pochlubiti novým pokusem, anebo mně může povědět nový poznatek v oboru jedlosti hub. Tak poněnáhlu seznámil jsem se s podivínským učencem a zvykl i na jeho rozmary a vrtochy, poslouchaje ho naoko pozorně, když mi vykládal rozvláčně a nejvýš odborně svá poznání a názory; neodporoval jsem mu nikdy, což se podivínskému profesoru zvláště zamlouvalo. Pokud vím, nenavštěvoval učence mimo mne nikdo, a jistě byl to významný projev jeho náklonnosti ke mně, že mne poctil svou důvěrou a dovolil mi vniknout v jeho tajemný život.

Ovšem jeho počáteční naděje, že okusím někdy jeho kuchyňských výrobků a stanu se soustolovníkem jeho oběda nebo večeře, se nesplnila a profesor, přesvědčiv se, že mne marně přemlouvá a nutí k labužnictví, jemuž byl oddán, spřátelil se s tím poněnáhlu a už na mne nenaléhal. Spokojil se s tím, že jsem býval jeho věrným a pozorným posluchačem a že měl

někoho, před kým se mohl vyřečniti, komu se mohl pochlubiti, anebo koho mohl i jemně vypeskovati pro nevzdělanost a jehož mohl si dobíratí pro zpátečnictví.

Tak jsme strávili mnohý večer v jeho pracovně a profesor vysvětlil mi téměř celý tajemný život hub. Vykládal mi o jejich rozmnožovacích ústrojích, která vznikají na vyvinutém podhoubí, a vysvětlil mi různé jejich skupiny. Ze starých herbářů dokazoval mi léčivé účinky tajnosnubných rostlin. Hovořil o povaze jedu jednotlivých hub, o jeho protijedech a končil obyčejně nějakým svým novým objevem v křížení plísni s vyššími druhy hub, anebo zprávou o nové houbové krmi, kterou vynalezl pro svůj odborně labužnický žaludek.

Profesor si časem na mne tak zvykl, že když jsem k němu někdy nezavítal do týdne nebo do čtrnácti dnů, zaměstnán neodkladnou literární prací, poslal ke mně sluhu s dotazem, nejsem-li snad churav, anebo nezapomínám-li na něho. To bylo tím spíše možné, že jsem bydlel v stejné čtvrti jako profesor a jenom několik ulic od něho vzdálen. Staříčkový sluha přicházel ke mně rád se vzkazem svého pána, neboť jsem mu připravil vždy čaj a pohostil ho zákuskem, přičemž bylo vidět, že sluha není právě zásadním přívržencem a nadšencem profesorových nauk. Zvláště pečivo a ovoce šlo k duhu starému druhu a neopovrhl ani masitou stravou, pakli jsem doma právě něco měl.

Přihodilo se tedy opět jednou, že týden uplynul a neměl jsem pokdy, abych zavítal k profesoru Bártovi na obvyklou návštěvu. Byl jsem tak zaujat psaním románu, který mi tanul na mysli, že jsem zapomněl na všechno, co by mne rušilo v práci. Ani na pravidelné procházky jsem nevycházel, ztratil veškeré spojení s vnějším světem a žije jenom tvorbě.

Venku sněžilo a mráz kreslil na oknech podivuhodné květiny. Byl opravdový lednový den. V kamnech vesele praskal oheň a vydechoval příjemné teplo v pokoji, kde jsem pracoval, když vtom bylo u mých dveří zazvoněno.

Poněkud rozladěn, že jsem vyrušen z práce, šel jsem ke dveřím a otevřev užírl jsem profesorova sluhu.

„Dobrý den, Ludvíku,“ pravil jsem, pouštěje ho do pokoje, „vím, co mi chcete říci. Profesoru se po mně stýská, že ano? Jak vidíte, jsem v plné práci. Pracuji pilně celý týden. Ani na procházku jsem nevyšel. I obědy a večeře jsem si dal přinést domů. Počítal jsem, že se podívám k profesoru za tři, čtyři dny. Jak se mu vede? Co dělá?“

„Poslal mne k vám, pane spisovateli, abyste k němu přišel. Objevil zase nový druh jedlé houby. Tentokrát je to opravdu hrozný objev,“ pravil stařec a učinil posunek rukou, kterým chtěl znázorniti hrůzný pocit. „Panu profesorovi podařilo se vypěstiti, či spíše křížením docílit jakýsi ohromný chřapáč duhové barvy, jenž každého dne přibývá, jako by

měl růsti do nekonečna, a pán tvrdí, že je to jedlá houba, naprosto prý neškodná a úžasně výživná. A tvrdí, že je to pokrm budoucnosti, že tato houba, rozšířena a pěstěním zavedena v domácnostech, bude nevyčerpatelnou zásobárnou potravy pro všechny členy rodiny, neboť oplývá houževnatostí vzrůstu, co se z ní za den uřeže, do rána opět doroste. Můj pán praví, že je to jeho objev, a těší se, že k názvu houby bude ve vědeckém světě navždy připojeno jeho jméno, jako objevitelovo.“

„No, pro tu houbu přicházíte, že ano?“ pravil jsem s úsměvem. „Chce, abych se obdivoval jeho dílu.“

„Ano, ano,“ přisvědčil stařec. „Nemůže se dočkat toho, aby vám to mohl oznámit.“

„Nu, již jste mne z práce vyrušil,“ pravil jsem pro krátkém rozmyšlení, „a vzkaz skutečně zní lákavě. Také myslím, že malá procházka trochu mne osvěží a mé nervy, stísněné týdenním dobrovolným vězením, poněkud vzpruží. Nu, co dělat. Zajdu k profesorovi s vámi. Jen se převléknu. Zatím vypijete číšku čaje, kterou jsem měl připravenou pro sebe, a myslím, že i několik zákusků přijde vám k chuti.“

Postaviv před staříka šálek s čajem a zákusky, odešel jsem do zadního pokojíku, kde jsem se převlékl.

Když jsem po chvíli vyšel, měl již stařec vypito a snědeno a děkoval mi srdečně za pohostění.

„Půjdem,“ pravil jsem, bodře poklepav starému sluhovi na rameno, „abychom nezameškali zázračného objevu profesora Bárty. Věřím, že věc jest jistě velmi důležitá, když profesor pro mne schválně poslal. Nuže, Ludvíku, napřed a já zamknu.“

Sešli jsme na ulici, kde právě počala veselá chumelenice. Mrazivý, ostrý vzduch účinkoval na mne jako ledová sprcha. Pookřál jsem. Bylo skutečně záhodno, abych po tak dlouhém uzavření v bytě se prošel venku. A řekl jsem si v duchu, že bylo dobře, když mne profesorův sluha vylákal ven.

Přišedše k profesorovu domu, vešli jsme a já přímo vyběhl nahoru do učencovy pracovny.

Očekával mne již; patrně nás viděl, jak přicházíme.

Sotva jsem vstoupil, zazvučel jeho silný, zvučný hlas:

„Výtečně! Přišel jste. Znamenité. Uvidíte zázrak. Jste první, kdo uvidí můj objev. Je to něco neobyčejného. Pojd'te za mnou.“

A nedaje mi ani promluvíti, vzal mne za ruku a vlekl mne po schodech dolů do sklepa. Zde otevřel malou komůrku, která byla od ostatních sklepních místností oddělena zdivem a v níž vládla úplná tma. Houby, jak známo, světla nepotřebují.

Když jsme vstoupili, vyňal profesor z výklenku ve zdi malou lampičku, kterou, zřejmě rozechvěn, rozsvítil. Při svitu svítilny jsem spatřil zvláštní věc. Z půdy pokryté mechem zvedal se veliký chřapáč s ohromným kloboukem, podivně zprohýbaným, a na dužnatém stonku, tlustém na dvě pěsti a přes metr vysokém. Byl to obr mezi houbami, zjev podobný nějaké nestvůrné houbě z prvotních dob zeměkoule, když ještě na ní rostly obří přesličky a plesiosaurové a ichthyosaurové ovládali vzduch a zemi.

Přímo ohromen hleděl jsem na tuto přírodní zvláštnost, která se zde zvedala jako vidina horečné obraznosti v noční tmě, jíž probleskovala matně profesorova lampička.

„Ó, to věřím! To si pán nepředstavoval. Můj sluha mu již asi řekl o tvaru a vlastnosti této jedinečné houboviny, ale představit jste si ji nedovedl. Skutečnost předstihuje všechn pomysl. Toť královna všech hub všech věků. Syntéza všeho houbového světa.“

„Opravdu, pane profesore,“ pravil jsem skutečně překvapen, „to jsem si nepředstavoval. Je to báječné.“

„A nejen báječné, ale i skutečné,“ nadšeně vykládal profesor. „Touto houbou začíná nové období lidstva. Přebírat společnost. Považte, jediná houba, vypěstovaná rodinou, stačí, aby se stala zdrojem potravy třeba pro osmičlennou domácnost. Možná ji řezat a upotřebovat po částech. Uřezané části za den pět dorostou. Zkrátka, je to nevyčerpatelná živá špíz chutné a výživné potravy. O lidstvo je v budoucnosti postaráno; nebude hladu více. Pěstování této houby vyžaduje jen mechové skalní prsty a zárodků, jež budou neobyčejně laciné, neboť jediná houba vydá nesčetně rozplemeňovacích tělísek.“

„A jak dlouho to trvalo, než jste vypěstoval tuto podivnou houbu?“ tázal jsem se profesora.

„To je dlouhá historie,“ pokračoval učenec ve výkladu. „Byl to cíl mého života, k němuž jsem stále směřoval. Plných pět let jsem strávil hledáním a vytvářením této houby.“

„Ale nezmínil jste se mi jedenkrát za mých návštěv o svých pokusech,“ řekl jsem s mírnou výčitkou v hlase.

„Byl to můj Saiský obraz, pane,“ vzrušeně hovořil starý muž. „Nechtěl jsem se nikomu pochlubit až do doby, kdy bych byl výsledkem jist. Když jste mne poprvé navštívil, byla houba právě ve chvíli zrodu. Později se vyskytly ještě jakési obtíže při vzrůstu, až konečně včera byla má dlouholetá práce korunována výsledkem. Vědecký svět bude překvapen. A houba bude mít navždy mé jméno, pane. Nazval jsem ji duhový nezmar. A k tomu názvu bude navždy připojeno mé jméno, jméno objevitele.“

„A jak jste dospěl k tomuto obru mezi houbami, jenž roste nekonečně?“ dotazoval jsem se dále.

„Její křížení i vznik budou mým výhradním tajemstvím,“ podrážděně vzkřikl profesor. „Lidstvo může být rádo, že má užitečnou houbu, která již nezanikne a která se bude ustavičně rozplemeňovati.“

„Význam houby pro lidstvo byl by tedy nesmírný,“ přisvědčoval jsem. „Jen o její jedlosti nutno se náležitě přesvědčit. Okusil jste již této houby?“

„Dnes poprvé okusím této zázračné rostliny,“ pravil povýšeným hlasem můj společník. „A vůbec se budu výhradně živiti touto stravou. Ostatních hub již zanechám. Neboť musím ji požívat, jinak vzroste jako strom, pořád poroste, poboří tento domek, bude jako hora a ještě dále poroste, až do oblak. Nechtěl byste také se mnou, jako první z lidí, okusiti této vzácné poživatiny? Pokrm budoucnosti?“

„Nikoli, pane profesore, prozatím ne. Snad později,“ vylouval jsem se šetrně. „Také nemám dnes pokdy. Odskočil jsem z domova od práce, k níž se musím opět vrátiti, a nemohu se zdržeti u vás do večera.“

„Výmluvy, výmluvy,“ křičel profesor. „Je to jako s jinými světovými jídly. Když v šestnáctém století Francis Drake přivezl brambory z Ameriky do Evropy, všichni se dívali na novou potravinu s nedůvěrou. A hleďte dnes. Není rozšířenější potraviny nad brambory. Na žádné tabuli nesmějí chybět. Chudina má v nich svou hlavní výživu. A tak to jest i s mou novou houbou. Všichni se zpočátku bojí. I můj staříčkový sluha. Nechce také prozatím houby okusit. Až jak prý se osvědčí. Kdyby nebylo nás vědců, kteří se obětují za lidstvo, nikdo by se ničeho neodvážil.“

„Vaše zásluha je nesporně veliká,“ pravil jsem profesorovi. „A jistě váš objev bude míti dalekosáhlý význam. Ale nyní jsem viděl vaše vědecké vítězství a dostatečně jsem se mu naobdivoval. I dovoluji nyní, abych se opět vrátil domů k práci.“

„Tož nebudu zdržovati,“ souhlasil vědec. „Jsem rád, že jste přišel. Byl jste jaksi kmotrem při křtu novorozené houby. A vzpomeňte si, že dnes večer, první z lidí, požiji této pochutiny.“

Profesor zhasil světlo, postavil svítilnu opět do výklenku ve zdi, pečlivě uzavřel dvířka sklípku a vyšli jsme ven.

„Přeji dobrého chutnání,“ pravil jsem, podávaje profesorovi ruku na rozloučenou. „Ať jste náležitě spokojen se svým objevem.“

„Ovšem, to také jsem. O tom nemůže být ani pochyby,“ rozhodně prohlásil profesor. „A brzy uslyšíte ve vědeckém světě hovořit o mém vynálezu. Ale to všechno později. Na shledanou a přijďte, jakmile budete hotov se svou prací, ke mně, abychom si opět pohovořili. Buďte zdrav a sbohem.“

Octl jsem se opět na ulici a kráčet sněhovou vánicí domů. Na ulici leželo vysoko sněhu a nohy se mi bořily do bílého hvězdnatého příkrovu jako do vysokého plyšového koberce. Na stromech tvořily sněhové chomáče veliké pudrové paruky a saně, které přejely kol mne, zvonily v chumelenici přidušeně, jakoby ve snu.

Přemýšlel jsem o zvláštním zjevu, který jsem viděl v profesorově sklípku, a hlavou mi táhly různé nápady o užitečnosti i neužitečnosti této potrawy budoucnosti. Buď jak buď, bylo to něco neobyčejného a překonávalo to mé očekávání. A maně se mi vynořoval v duchu obraz profesora u jeho zvláštní večeře, která zajisté bude nejslavnostnější chvílí jeho života.

Mezitím jsem došel k svému příbytku a vstoupiv do pokoje, v němž mne přivítalo příjemné teplo, odstrojil jsem se a pustil se s novou chutí do práce.

Za chvíli mne zaujal plně román, v nějž jsem se veškerou bytostí ponořil, a na příhodu s profesorem i s jeho olbřímí houbou bylo prozatím zapomenuto.

*

Uplynulo několik dnů. Román chýlil se ke konci a pracoval jsem již o poslední kapitole. Těšil jsem se, až si myšlenkově odpočinu, a s posledním záparem jsem se oddával práci. Také jsem si vzpomněl chvílemi na profesora, na jeho vzácný druh houby i na jeho první večeři s touto jedinečnou krmí. Co asi dělá? Jak to dopadlo? Co nového mi řekne, až ho navštívím?

Právě jsem o tom uvažoval, když mne několikanásobné prudké zvonění vyburcovalo z myšlenek.

Otevřel jsem; na chodbě stál profesorův sluha, krajně rozčilen.

„Co se stalo?“ optal jsem se spěšně, polekán jeho podivným vzezřením.

„Stala se hrozná věc, pane spisovateli,“ vyhrkl staroch. „Hrozná věc...“

„Nu, mluvte přece,“ naléhal jsem, „co, probůh, tak hrozného se přihodilo?“

„Profesor... profesor...“ koktal poděšeně... „je nemocen. Podivná změna se s ním stala. Byl jsem zde včera kvečeru a zvonil a klepal jsem; ale pán nebyl doma. Chtěl jsem již včera poprosit pana spisovatele, aby přišel k mému pánovi.“

„Včera večer že jste zde byl a že jste mne nezastihl?“ rozpomínal jsem se v duchu.

„Ano, máte pravdu, milý brachu. Odešel jsem na hodinku k nakladateli. A v té době asi jste přišel. Je tedy s vaším pánem zle?“

„Ach, je to stále horší a horší,“ stenal stařík. „Hodinu od hodiny. Jsem zoufalý.“

„Proč jste nezavolal lékaře? Přece je nutno především poradit se s lékařem,“ pravil jsem rozzloben sluhovou bezradností, že nechal svého nemocného pána bez odborného ošetření.

„To je právě to nejhorší,“ hořekoval stařec; „pán mi zapověděl volati lékaře. Povídal, že by nebyl nic platen. A když pán poručí, musím poslechnout.“

„A od kdy se projevila pánova nemoc,“ tázal jsem se.

„Pan spisovatel se pamatuje,“ počal vypravovati sluha, „jak jsem pro něho před několika dny přišel se vzkazem od mého pána, aby se k němu dostavil. Také vím, že můj pán mu ukazoval obrovitou houbu, svůj nejnovější vědecký objev. Jistě říkal panu spisovateli, jaké naděje skládá v tento objev, který považoval za počátek nového období lidstva. Tuto houbu, kterou prohlásil za všeobecné jídlo, chtěl první zkusiti. A tak mi zmíněného dne rozkázal, abych mu část oné houby připravil k večeři. Upravil jsem podivný pokrm přesně podle jeho pokynů a přinesl mu upravené jídlo na stůl. Pan profesor mne vybídl, abych také okusil, a když jsem s díky odmítl, rozzlobil se a huboval na mne. Pak se do pokrmu pustil a liboval si, jak chutnou lahůdkou je tato poživatina. Za chvíli odebral se do studovny v přízemí a strávil tam asi půl druhé hodiny, načež jsem jej slyšel, jak odešel do pracovny, kde má i lůžko.

Druhého dne ráno si pán stěžoval na palčivé bolesti v hlavě. Dal jsem mu studené obklady, ale brzy si nařikal i na bolesti v žaludku. Radil jsem mu, aby si uleh, a on po jistém váhání tak učinil. Po chvíli, když jsem se přišel přesvědčit, jak se pánovi daří, shledal jsem, že usnul, i nevyrušoval jsem jej až do večera, kdy jsem přišel pána upozornit, že je čas k večeři.

Můj pán dosud spal. Přistoupil jsem k jeho lůžku, abych ho probudil. Leč zděšením jsem ucouvl od lože. Pán ležel zde všecek naduřelý, nabobtnalý jako bob ponořený do vody. Ve tváři byl hnědý a ztěžka oddychoval. Nevěděl jsem si zprvu rady a po chvíli, vzpamatovav se z prvního uleknutí a uvědomiv si, že něco musím počítí, rozhodl jsem se, že pána probudím. Položil jsem mu ruku na rameno. Otevřel oči, překvapeně na mne pohlédl a optal se mne, co že je? Nová hrůza mne zachvátila. Jeho hlas jindy zvučný a silný, zněl matně a písklavě. Co se s panem profesorem stalo, projelo mi hlavou. I otázel jsem se ho, jak je mu, a připojil jsem, že se mu jistě přitížilo, neboť v těle neobyčejně otekl. Vyslechl mne, pak na sebe pohlédl a ustrašeně vykřikl. Leč jeho výkřik zněl opět jako písklavý skřek.

„Ludvíku,“ povídá, „stal jsem se obětí vědy.“

„Dojdu ihned pro lékaře,“ pravil jsem, „jistě je nutno hledati odbornou radu. Dovolí to pán?“

„Zapovídám ti volati lékaře,“ zahřměl, či spíše zapištěl na mne. „Předně byl by každý lékař se svou omezenou učeností v tomto případě v koncích. A pak“ – zde se zamlčel a skryl svou tvář bolestně v poduškách – „nechci, aby se nějaký lékařský hňup pásl na mých nesnázích, na mé porážce, aby se vysmál mému snažení a snad mne považoval za pomatence. Neopovaž se tedy přivolati lékaře, Ludvíku. Ale chceš-li mi pomoci,“ pravil, když se dříve pokusil povstati z lůžka a přesvědčil se, že pro tělesnou zduřeninu nemůže tak učiniti, „chceš-li mi pomoci, jdi do lučebny a přines mi z police modrou lahvičku. Pokusím se pomoci si sám. Je to jediný prostředek mé záchrany. A pakli ani to nepomůže,“ zde se pan profesor chvíli zamlčel, „pak jsem neodvratně ztracen a pomoc je marná.“

Odešel jsem pro označenou lahvičku do lučebny a přinesl jsem ji s posledním zábleskem naděje.

Když jsem ji pánovi podal, otevřel zátku a obsah dychtivě vypil. Poté mi kázal, abych odešel a přišel až ráno. Do té doby že se nedá nic dělati.

Odešel jsem tedy na lože, ale nezamhouřil jsem celou noc oka. Jedva se rozednilo, spěchal jsem do pánova pokoje.

Pán ležel v posteli a tvary jeho těla byly příšerné. Po obou stranách těla vytvořily se mnohobarevné vyduřeliny, jež stále a stále rostly, takže se ostatní tělo mezi nimi ztrácelo.

Pán byl při vědomí a uzřev mne, zvolal na mne sípavým, sotva již srozumitelným hlasem:

„Vše je ztraceno, Ludvíku. Lék neúčinkoval. Všechna pomoc by byla marná. Prohrál jsem svůj život. Podlehl jsem houbě. S houbami jsem zacházel, houbou scházím. Můj největší objev stal se mi osudným. Pokrm z obrovité houby ve mně účinkuje. Houba nebyla přípravou k jídlu zničena a roste ve mně dále. Zmocnila se mého těla a pohlcuje je jako hroznýš svou obětí. Jsem proměněn v houbu. Všechno odpor je marný. Jsem přemožen.“

Pán se po těchto slovech rozplakal a bohaté slzy řinuly se mu po svrasklé tváři. Pak již nepromluvil a upadl v těžký spánek. Když jsem viděl, že se ani k večeru neprobouzí, zašel jsem tajně k vám, abych vám řekl hroznou zvěst a poprosil o radu. Nebyl jste však doma. I umínil jsem si, že nazítří k vám půjdu opět a že vás musím stůj co stůj vyhledati.

Když jsem se vrátil domů, pán dosud spal a nestvůrný objem jeho těla vzrostl ještě více. Nebylo již možná dívati se na něho bez hrůzy. Ubohý pán! Celou noc jsem probděl v rozčilení a stále jsem se modlil, jen abych vás doma zastihl. Jen se rozednilo, spěchal jsem k vám a zde jsem, a snažně vás prosím: pojdte k mému nebohému pánu a poradte, pomozte.“

A dobrý staroch prosebně sepjal ruce a rozplakal se.

„Půjdem, půjdem,“ pravil jsem, rozrušen sluhovým vypravováním, „jen zmužilost, Ludvíku! Chudák profesor, zasluhoval opravdu lepší odměny.“

A vyšel jsem z bytu, podporuje staříka, jenž se rozčilením, nevyspáním a slabostí sotva držel na nohou.

Šli jsme mlčky ulicemi, nevšímající si ničeho, necítíce mrazu ani sněhových vloček, které nám šlehalo do obličejů, až jsme stanuli před profesorovým domkem.

Teprve nyní jsem si uvědomil, že za chvíli stanu tváří v tvář hrůznému zjevu, strašné truchlohře. A srdce se mi sevřelo, když jsem šel se sluhou po točitých schodech k profesorovu bytu.

Stanuv přede dveřmi, které skrývaly hrozné tajemství, cítil jsem, jak mi studený pot vyvstává na čele a jak se chvěji rozčilením. Dvakrátě sáhl jsem na kliku, abych otevřel. Konečně dodal jsem si zmužilosti, otevřel jsem a rychle vešel do pokoje.

Ukázal se mi zjev přesahující nejbujnější obrazotvornost; zjev tak oslnivé hrůzy a tak děsivé pronikavosti, že se o mne pokoušely mrákoty.

Na podlaze uprostřed pokoje ležel profesor, patrně v smrtelném zápase zadušen strašlivou houbouvinou. Jeho tělo bylo až na kostru stráveno a na jeho bocích rozkládaly se dva ohromné nádory duhových barev jako nádherná křídla, dodávající mrtvému vědci vzhled báječného cizokrajného motýla, chystajícího se odletět do neznáma.

3.1.2 Zkamenělí lidé

Byl to zajímavý muž, sochař Petr Štokr.

Poznal jsem ho v pražské restaurační místnosti U Černé labuti, kam občas večer docházel a kde ve společnosti výtvarníků, spisovatelů a herců strávil mnohou chvíli odpočinku.

Společnost, která se ve zmíněné restauraci scházela, skládala se ze zralých již umělců, bohémů a jejich přátel, kteří rádi zabloudili v tento veselý a nevázaný kroužek. Hovořilo se zde o všem možném: o politice, o všedních věcech, o milostných dobrodružstvích, o uměleckém úspěchu i neúspěchu jednotlivých členů společnosti; každý vypravoval, co věděl nového a poutavého. Leckdy došlo i k výměně názorů o uměleckých nebo odborných otázkách, které vyhrotily v některých případech i v slovní půtky ostrých a jízlivých poznámek. Ale hněv, osobní řevnivost a závist, jež přes zdánlivé přátelství probleskly ve chvílích rozmíšek, zmizely buď v nejbližším okamžiku, nebo jistě po několika dnech, když

veselá nálada členů kroužku vyrovnala všechny různosti názorů i osobních stanovisek rozzlobených protivníků.

V této společnosti poznal jsem Petra Štorka.

Zabloudil jsem náhodou jednoho večera k Černé labuti a poznal několik známých u stolu, jenž jim byl k obvyklým schůzkám zadán, přisedl jsem a byl jsem představen přítomným členům, s nimiž jsem se dosud osobně neznal. Štork, jenž přišel za chvíli po mně, usedl naproti mně a nezúčastnil se hovoru, jenž právě zaměstnával společnost. Upoutal mne ihned svým zajímavým, půvabným zjevem. Jeho hlava byla rázovitá, pěkně modelovaná, ozářená hnědými záhadnými očima, a vysoké čelo bylo lemováno černými bujnými vlasy, v nichž tu a tam prokmitaly stopy šedin. Byl asi čtyřicátník, vysoké postavy, trochu dopředu nachýlené, a přemýšlivého, zamlklého vzezření.

Málokdy jsem viděl, že by se byl zúčastnil hovoru, a prohodil-li něco nebo odpověděl-li na soudruhův dotaz, stalo se tak stručnou, úsečnou větou nebo několika slovy, jichž nesnažil se rozprávati v delší rozmluvu.

Pozoroval jsem, že Štork byl u soudruhů ve vážnosti, ale že též budil jejich závist, která se projevovala zejména ve chvílích, kdy nebyl přítomen. Tu mluvili o něm jeho druhové v povolání se zastřenou žárlivostí. Říkali o něm, že má štěstí v umění, že dovedl si záhy nalézt příznivce, který mu finančně pomáhal ve studiích, že tvoří s ohromnou lehkostí, že mu okolnosti a náhody přejí a že si dovede výtečně hledati cesty a cestičky. Bylo zřejmé, že nad své přátele vyniká a že oni to uznávají a že někdy trpce snášejí jeho nadvládu.

A opravdu. Štork měl rozhodný a pronikavý úspěch. Jeho jméno bylo proslaveno. Od prvního vystoupení ve veřejnosti sklízel, jako zázrakem, úspěch za úspěchem. Jeho díla získávala na výstavách prvou cenu a byla kupována domácími i zahraničními galeriemi. Štorkovo nadání bylo velebeno jako zázrak a díla, která vytvořil, byla uznávána jako všestranně mistrovská. Časopisy oplývaly chvalami na tohoto umělce, stejně zajímavého pracemi jako podivínským, záhadným životem.

Štork byl samotář. Říkalo se o něm, že je nepřítel lidí. Právěho družného uměleckého života se nikdy nezúčastnil. Byl sice členem spolku výtvarníků, nepřijal však nikdy hodností ve spolku a styky s ostatními sochaři nebo s jinými umělci omezoval na nejmenší míru. Občas mezi ně zavítal k Černé labuti, jinak jich nevyhledával. A chtěl-li se některý z jeho známých s ním snad důvěrně sblížit, dovedl vždy takový pokus uvést do určitých mezí, jež ho oddalovaly od jeho druhů a pro něž nikdy nevybočil z povinné družnosti.

Tato odloučenost i uzavřenost získaly mu jména podivína. Jeho známí a soudobí výtvarnický svět pohlíželi na něho jako na sobeckého, uzavřeného, neupřímného člověka,

který z nadutosti nebo z domýšlivosti zaujímá vždy a všude zvláštní, jim cizí stanovisko. Přesto však chovali se k němu s úctou a zdrženlivostí, dobře znajíce jeho britké odpovědi a vědouce, že svou prací dokázal i velké schopnosti a že bylo by marné zlehčováním nebo posuzováním jeho výtvorů chtít jej zranit. Věděl příliš dobře, že jeho práce jsou bez soutěže a že je považován za mistra v svém oboru. Nedalo se proti němu nijak pracovat nebo ztěžovat mu vzestup a úspěch, a proto jeho druhové v hovoru s ním se tvářili, jako by proti němu nic neměli a jako by bezvýhradně uznávali jeho nadání i přední místo, které zaujímal.

Zdalo se, že Štorkovi je lhostejné, co o něm soudí jeho druhové. Nedával jim nikdy najevo opovržení nebo převahu, naopak často pochválil toho neb onoho, že právě vystavuje zdařilou práci; ale jeho chování bylo upjaté a jeho slova neměla teploty přátelského projevu. V jeho posudcích nebylo také znáti zvláštních znalostí o věcech, o nichž hovořil; mluvil vždy spíše všeobecně, dosti všedně, a vyjadřoval spíše jen celkový dojem.

Od onoho večera, kdy jsem poznal Štorka u Černé labuti, zašel jsem tam častěji a zastihl jsem tam leckdy sochaře. Znaje jeho mistrovské výtvořiny a poután jeho zvláštním, podivínským životem, snažil jsem se několikrát zapřísti s ním rozhovor. Ale nedařilo se mi to zpočátku. Kromě několika úsečných vět nedostal jsem z něho nic a Štork, jenž přicházel hlavně, aby povečeřel, záhy se vždy poroučel a odešel, nikým nezdržován.

Neustával jsem však v pokusech, abych získal Štorkovu náklonnost. Zvěděv, že miluje starožitnosti, přinášel jsem do restaurace staré umělecké předměty, jež jsem mu ukazoval, ptaje se na jeho úsudek a hledě vzbuditi jeho zájem a vylákati jej z jeho zpropadené uzavřenosti. Ale ani v tom jsem nebyl šťastnější. Štork prohlédl starožitnost, kterou jsem mu ukázal, vyslovil se o ní, je-li pravá či nikoli, líbí-li se mu čili nic, a vrátil mi ji, dále již nehovoře.

Zkusil jsem tedy jiný způsob. Když Štork se chystal k odchodu, zaplatil jsem a vyšel zároveň s ním, myslé, že snad úmyslně není hovorný v kroužku výtvarníků, venku na ulici že bude sdílnější. Šel jsem s ním směrem, kterým se ubíral, a hleděl jsem navázati s ním hovor o věcech, o nichž jsem se domníval, že vzbudí jeho zájem. Někdy na mé dotazy krátce odpovídal, jindy mne nechal vyprávěti, až jsme došli k domu, v němž bydlel; zde se se mnou rozloučil a já odcházel opět s nepořízenou.

Naděje, že získám přátelství sochaře, který mne od prvního okamžiku živě upoutal a jehož jsem si hluboce vážil pro jeho původní tvorbu, pozvolna mizela. A s ní mizela i vyhlídka, že někdy poznám svět, v němž žil v pravé své podobě svým snům a dílu. Neboť opravdově jsem toužil podívati se do jeho ateliéru, kde vznikaly výtvořiny, mohutné pravdivostí a krásou; ale zdálo se, že jeho ateliér je stejně uzavřen jako jeho nitro; věděl jsem, že nikdy

ani svých druhů nezve do své pracovny, přijímaje je výhradně v bytě k ateliéru přilehlém. Nyní jsem uznával marnost své snahy a počínal jsem věřiti, že se mi nikdy nepodaří poznati tuto duši, zastřenou tolika závoji.

K tomu všemu jsem se ještě dověděl při poslední návštěvě u Černé labuti, že Štork zase pracuje o větším díle pro výstavu a že pracuje-li o nějakém díle, do společnosti vůbec nechodí a tráví život výhradně samotářsky a v ateliéru.

Tím zmizel mi mistr Štork na čas z dohledu; vzdal jsem se prozatím přání, abych se důvěrně seznámil s tvůrcem a s jeho vznešeným dílem.

*

Od té doby uplynulo několik měsíců.

Nadešel červen a já odjel, pozván přítelem Rejsou, na letní pobyt na Šumavu, do roztomilé dědinky na úpatí hor, kde hodlal jsem prožít několik týdnů v klidu a v práci. Zapomněl jsem na čas na uměleckou společnost i na mistra Štorka a milerád zaměnil jsem zmatený ruch velkoměsta za souladnou, velebnou krásu přírody.

Má bytost jako by se očišťovala v tomto svěžím, zdravém prostředí. Chodil jsem květnatými luhy a dýchal vůni prosycený vzduch, jenž proteplen zlatými slunečními paprsky a rozechvěn ptačími zpěvy naplňoval mne vzácnou blažeností. Trávil jsem rozkošné chvíle v příjemném chladu hvozdů, leže na kyprém mechovém koberci a pozoruje pavouka, předoucího kmen od kmene pavučinové tkanivo, nebo hledě mezerami ve stromových korunách k jasnému blankytu, po němž váhavě pluly stříbrné obláčky. Zatoulal jsem se někdy i do hor, kde bystřiny, vroubené kapradinami a záplavou blankytných pomněnek, vesele zurčely přes skaliska.

Za deštivých dnů nebo za jiné nepohody meškal jsem doma v přítelově statku, kde mi byl vykázán roztomilý pokojík zařízený s maloměstským vkusem a v němž bylo vše, čeho jsem potřeboval k literární práci. Zde jsem nerušeně pracoval, maje vyhlídku na blízké lesy a dále za nimi na modravé hory, které splývaly s obzorem, jako by to bylo na konci světa. Když jsem cítil touhu po odpočinku, přerušil jsem práci, sešel dolů na dvůr a bavil se pozorováním drůbeže sem tam pobíhající, nebo jsem se díval na hospodářské práce.

Po celý čas, co jsem byl na venkově, neměl jsem s Prahou styků. Občas dostal jsem dopis nebo lístek od přátel s obsahem většinou žertovným nebo s odpovědí na mé dotazy či se zprávou o některém mém známém; někdy přišlo mi do ruky ve venkovské hospůdce opožděné zastaralé číslo novin. Jen zřídka jsem se setkal na svých vycházkách s výletníky, kteří zavítali

v tento zapadlý koutek Čech, a i ti byli rádi, že unikli velkoměstskému shonu a ruchu, takže ani od nich jsem nezvěděl podstatnějších a naléhavých zpráv z pražského života, jenž v letních měsících nudně odpočíval v parnu a dusnu ulic.

Tak ubíhal den za dnem v příjemném zákoutí jako v čarovné pohádce, až konečně jsem musel pomýšlet na návrat. Má dovolená se chýlila ke konci a redakční práce mne opět volala k pravidelnému zaměstnání.

Rozloučil jsem se srdečně se svými hostiteli, rozloučil jsem se i se všemi milými kouty svých denních vycházek a místní starobylý dostavník dovezl mne kteréhosi vlahého zářijového večera ke dráze vzdálené přes dvě hodiny od dědinky a odjel jsem s pocitem opravdové tesknosti nočním vlakem ku Praze.

Navrátiv se do Prahy, vplynul jsem brzy v proud velkoměsta a vžil se v starosti a radosti, které jsem na krátký čas opustil. V prvních chvílích bylo mi vše nezvykle rušné, nově a ještě kolik dní jsem vzpomínal na velebný klid venkovské přírody. Ale brzy zmocnil se mne zúplna nervózní velkoměstský živel a já po zdravém odpočinku cítil jsem obnovenou sílu a touhu pustit se v další zápas a práci. Zanechal jsem i samotářství, jemuž jsem na venkově uvykl, a vyhledal jsem své přátele, zvědav, co nového se událo za mé nepřítomnosti, lačen vzrušujících zpráv a maje živý zájem o vše, co tvořilo mé okolí a prostředí.

A tu jsem opět zavítal do společnosti umělců u Černé labuti. Skoro všichni byli přítomni a přivítali mne jako dobrého známého. Vyprávěl jsem, jak se mi dařilo na venkově; oni zase líčili, kde byli, co dělali a jak se jim vedlo. Někteří byli na cestách v cizině, jiní strávili léto studijními toulkami po Čechách a jiní pracovali ve svých ateliérech, chystajíce díla na podzimní výstavu. Nespatriv sochaře Štorka mezi přítomnými, tázal jsem se, co s ním jest a nezavítal-li dosud mezi ně. Že se pamatují, že před mým odjezdem na venkov pracoval o větším díle, uzavřev se v ateliéru a straně se společnosti.

Dověděl jsem se, že Štork skutečně od té doby nezavítal do uměleckého kroužku, že o něm nikdo nic neví; ani jeho druhové jej nemohli překvapiti v ateliéru, jehož úzkostlivě střeží. Je však známo, že Štork přihlásil k podzimní výstavě svou novou práci, sousoší Vyhnančí ráje.

Pravil jsem, že jistě to bude dílo stejně vynikající a pozoruhodné jako všechna předcházející díla tohoto umělce.

„Ovšem,“ přisvědčil sochař Sander, „Štork opět sebere první cenu, jako obyčejně. Je skutečně s podivem, jak ten člověk tvoří. V době tvoření nepřipustí k sobě nikoho, až teprve na výstavě možno viděti jeho dílo hotové. Je přímo chorobně nervózní, chce-li někdo

vniknouti v tajemství jeho tvorby. Ba i své modely úzkostlivě tají a neřekl by jejich adresu nikomu za nic na světě.“

„Je to podivín jako každý velký umělec,“ pravil jsem; „má k tomu právo. Ostatně je výstřední již svou povahou a tato výstřednost se jeví i v jeho tvoření.“

„To je pravda,“ vpadl mi do hovoru Sander, „je výstřední i ve volbě námětů. K svým výtvarům volí vždy postavy dětí nebo dospělejší mládeže a to proto, aby zobrazil bolestné stavy lidské duše. To dodává jeho celkové tvorbě jisté jednotvárnosti. Neznám alespoň od Štorka žádné sochy staršího muže nebo ženy. Zobrazuje nejchoulostivější lidský věk a jeho rozhodné stavy nebo životní záhady. Také jeho vrcholné dílo, o němž již pracuje mnoho let a jehož oddíly jsou jednotlivé sochy nebo celá sousoší, má název Mladý věk. Z tohoto souboru předvedl dosud Pohlavní dospívání, V zápase o život, Bídu, Předčasná stáří, Souchotiny, Oběti hladu. Samé roztomilé náměty, hodné patologa nebo soudního lékaře. Ale proti vkusu není námitek.“

„Ale podává svůj svět pravdivě,“ připojil jsem, „divák vidí vše jako živé; hrůza jeho soch vzbuzuje skutečný děs, utrpení jeho postav drtí přímo duši člověka. Štork sleduje zvláštní cíl, ale líbí se mi, že podává nahou pravdu a nezkrášluje svých vidin, jak to rádi činí jiní umělci. Nechce se zalíbit obecnstvu, nechce lichotit člověku, jde bezohledně kupředu, a přece budí obdiv a dosahuje uznání umělecky citících duší.“

„Šíří tím však škarohlídství,“ důrazně pronesl sochař Sander, „nikdy ještě neřekl nic radostného. Či myslíte, že jeho soubor Mladý věk, až jednou bude vystaven, vzbudí krásné myšlenky? Bude to výstava těl vyšlých z mučírny nebo z nemocnice a návštěvníci výstavy si budou musit bráti s sebou voňavku a kolínskou vodu, aby měli čím se vzpamatovati, bude-li jim špatně.“

„Nu, tak zlé to asi nebude,“ pravil jsem s úsměvem, chápaje, že ze sochaře mluví teď osobní závist; „nutno dívati se na Štorkova díla s náležitým pochopením a čekati od nich jen to, co chtějí vyslovit. Vždyť i v životě vidíme často hrůzné okamžiky a musíme jim chladně čelit a pohlížeti jim mužně v tvář. Ovšem pro zchoulostivělé povahy Štorkovo umění rozhodně není.“

„Myslete si, co chcete,“ rozmrzele vpadl Sander do hovoru. „Chápu Štorka, ale můj vkus to není a jdu jinou cestou než on. Neupírám mu uměleckých hodnot a vím, že něco dovede. Ostatně nechme toho. Vám se líbí to, mně ono. Já se dívám na věc tak, vy onak.“

Pozoruje, že je sochař Sander trochu rozmrzen mým uměleckým stanoviskem a nechťeje ho dále rozčilovati, přestal jsem hovořiti o Štorkovi a o jeho umění a převedl jsem rychle řeč na jiné pole.

Zakrátko rozloučil jsem se s rozjařenými přáteli a opustil jsem místnost u Černé labuti.

Cestou k domovu přemýšlel jsem stále o Štorkovi. Můj zájem o podivínského umělce neutuchl, naopak stal se živější a opravdově jsem toužil se s ním opět sejít. Působil na mne jakýmsi hrozně přitažlivým kouzlem. Čím více se obtácel začarovaným kruhem, čím více stavěl mezi sebe a svět vysokou zeď nepřístupnosti, tím více jsem pocíťoval přání vniknouti do této záhadné povahy, tím více mne oblužovalo jeho umění. Jaké truchlohry, jaké strastiplné stavy odehrávaly se ve Štorkově nitru? Co bylo příčinou jeho škarohlídkého názoru na svět? Proč zanevřel na lidi a proč, přes své úspěchy i skvělé místo, které by mu společnost ráda vykazala, raději volil jednotvárnou samotu? Takové otázky na mne přímo útočily a nedovedl jsem na ně odpovědět. A přiblížím se jedenkrát uzavřené duši tohoto umělce? Podaří se mi získati jeho důvěru? Uvěří mé úctě a opravdovému obdivu, s kterým jsem již dlouho sledoval jeho tvůrčí cestu?

Maně jsem si vzpomněl, jak na jaře ztroskotaly mé pokusy, abych přiměl Štorka ke sdílnosti. Jak náhle zmizel v nadsvětí svého ateliéru, opovržlivě zanechávaje mne i ostatní přátele přede dveřmi chrámu tajemství. Jak úzkostlivě uzavřel před očima nezasvěcenců svou bytost, přístupnou jindy alespoň běžnému všednímu rozhovoru.

A drážděn touto záhadnou postavou, umínil jsem si, že Štorka vyhledám a vynasnažím se, abych získal jeho náklonnost. Přece jako všichni lidé, nevyjímaje ani největších podivínů, má zajisté i on nějakou slabou stránku, osobní zálibu, jíž možno upoutati jeho zájem. Pokusím se o to, pokusím. Vyzkoumám, co jest mu zálibou, koníčkem. A pak, nu, uvidíme již...

Mezitím došel jsem domů a uléhaje na lože, myslil jsem ještě na Štorka a na jeho tajemný ateliér, který zdál se mi teď jakoby strmým vrcholkem Mont Blancu, jehož musím dostoupiti.

*

Otevření výstavy výtvarníků bylo oznámeno velikými plakáty na nárožích ulic a časopisy ve sloupcích věnovaných umění rozepisovaly se o vystavených pracích. Posudky o rázu výstavy většinou zněly pochvalně, neboť tentokráte skoro všichni zúčastnění umělci vystavovali opravdu zdařilé a původní práce. Ale nade všechny vynikalo Štorkovo dílo Vyhnanci ráje, o němž psaly jedny časopisy pravé chvalozpěvy, označující je jako výtvar hluboké, umělecké duše; jiné zase líčily dílo jako okázalou honbu za novotou a výstřední pokus o nejkrajnější zpodobení přírody.

Puzen zvědavostí a nedočkavostí byl jsem mezi prvními návštěvníky výstavy.

V prostřední síni se zvedalo na vysokém podstavci Štorkovo dílo. Již od vchodu rázem upoutalo pozornost mohutností pojetí a životností podání. Postavy sousoší jako by náležely skutečným lidem, kteří zaujali na chvíli postoj, sochařem jim vykázaný. Naprostá bezprostřednost a nepopěrná pravdivost pohybu a výrazu působily dojmem vnitřně otřásajícím.

Sousoší představovalo nahého jinocha klečícího před dívčí postavou s výrazem právě procitlého ženství a zvedajícího k ní prosebně ruce. Jinochova bytost je prochvělá úzkostí. Jeho trup je zvrácen nazad, prsa jsou vzduata, krk napjat; paže se vztahují s jakousi bázlivostí, a přece lačně k bytosti před ním, nechápající tohoto okamžiku a mající hrozivý údiv v očích. Ústa chtějí vzkřiknout, ale nemohou.

Unesen prvním dojmem a rozechvěn v hloubi své bytosti, blížil jsem se, jako očarován, k mistrovskému dílu, když tu poblíže sousoší spatřil jsem zadumaného Štorka.

„Mistře,“ pravil jsem v nadšeném obdivu a s opravdovou radostí, že právě v této chvíli mohu stisknouti tvůrcovu ruku, „mistře, jsem v nitru hluboce zasažen vaším dílem. Promluvil ke mně srozumitelnou řečí. Rozumím vašemu kamennému slovu, které se zove pravda! Vaše pravdivé umění přináší zdravý názor a obrodné myšlenky v naše dusivé ovzduší.“

Štork chvíli zvědavě pozoroval mé zanícení a patrně se ho mile dotkla má bezprostřední, upřímná slova, neboť pravil s pohrdlivým úsměvem:

„Jaký jste zpátečník. Zajímáte se ještě o pravdivé umění. Toť zájem, který už nepatří do naší pokrytecké doby. Dnes umělci, kteří chtějí pravdivě tvořiti, vypadají jako předpotopní tvorové. Naše doba je dobou lhářů a řemeslníků. Dnešní obecnstvo žádá na umělcích zkrášlenou všednost nebo užitečnost. Ale duch, myšlenka, toť jsou vedlejší pojmy. Umění je myšlenka. Je v ní tvůrčí radost, rozum, který proniká hmotu a ozařuje svět. Chce přemýšlivé lidi. Ale lidstvo nechce přemýšlet. Hluboké a věčné pravdy jsou mu lhostejné.“

Pozoruje s radostí, že jsem vzbudil sochařův zájem a že se rozhovořuje, čehož jsem u něho nemohl nikdy dosáhnouti, pravil jsem:

„Ano, tak je to; umění dneška utkvívá na povrchu, o vnitřní obsah se nestarajíc. Hoví vkusu obecnstva, chce býti líbivé.“

Štork se rozohnil a vpadl mi do řeči.

„Tak je to. Umělci dneška hoví většinou vkusu obecnstva. Umění má však býti nad dobou. Nemá sloužiti době nebo vkusu chvíle, má jíti i proti tomu vkusu, třeba-li.“

Přisvědčil jsem a podotkl, že vyjádřiti pravdu uměleckým dílem znamená pochopiti život v základě pravdivě a založiti na tom svůj umělecký názor.

Štork chvíli přemýšlel a pravil:

„Ovšem, ale vše záleží v tom, jak se umělec naučí na svět dívat. Nestačí pravdivě žít, nutno především pravdivě vidět. Nutno vidět celkově. Přírodu i člověka současně. Vidím pravdu, a ne snad zdání pravdy. Zdůrazňuji, ba přeháním někdy úmyslně rysy, které mají vyjádřit vnitřní stav, jež chci znázornit.“

Při těchto slovech ukázal na Vyhnance ráje, před námi se zvedající.

„Hled'te,“ mluvil dále, „jak toto ráme naznačuje zoufalé napětí svalů, vyjadřující úzkost, zde... a tam – vidíte úsilí, jak zapuditi příšeru budoucího zklamání?“

A posunky rukou označoval nejrázovitější části díla.

„Chci býti věrný,“ mluvil jakoby pro sebe, „životně věrný. Nechci zkreslovat přírodu. Pravdivý člověk je mým cílem. Člověk šeredný a krásný zároveň. Ve všem jsem poslušen přírody a oddaně se jí držím. Nechci však zobrazovati jenom vnější podobu, ale i duši. Byť bych ji měl hmotě vyrvat i násilím.“

Poslední slova mluvil tiše se zbožným zanícením. Objímal očima mramor, jako by byl do něho zamilován.

„Jste obdivuhodný v své snaze, mistře,“ vyrušil jsem Štorka ze zamyšlení, „ale široké vrstvy, které si libují v povrchové, snadno dostupné kráse, vás náležitě nepochopí. Budete pro ně vždy výstřední. Chválí vás, poněvadž vás chválí znalci umění, ale nerozumějí vám.“

Vzchopil se podrážděně a pravil prudce:

„Pojďme odtud. Nechci zde hovořiti před lidmi. Jsou příliš všeteční.“

A nečekaje mého souhlasu, vzal mne za ruku a vedl z výstavní síně. Teprve když jsme byli na ulici, se rozhovořil.

„Ach, dav, dav. Nemám jej rád. Všední dav hlásá, že se nemá zobrazovati, co se mu zdá ošklivé. Nechápe, jak umělec může tvořiti to, co se davu nelíbí a čemu se vyhýbá. To je názor mělkého mozku. Co se v přírodě jeví ošklivé, může se státi v umění krásným. Lid obyčejně nazývá ošklivým to, co je nezdravé, nemocné, co vzbuzuje utrpení, hrůzu a podobné pocity. Nechápe, jak souchotinář může se státi předmětem uměleckého výtvoru; žasne, že chudák, jenž zemřel hladem v příkopě u cesty, může zajímati sochaře. Ale umělec je neomezený a může a musí vytvořiti z ošklivosti krásu. Příkladně budu modelovat uštvaného mrzáka, zhrouceného hladem; vložím do jeho umírajícího pohledu zoufalé tajemství vyhoštěnce lidské společnosti, který celý život tajil v svém nitru neuhasitelnou závist a krutou výčitku při pohledu na blahobyť a zdraví jiných, na štěstí rodinného krbu, na vše, co mu bylo životem odepřeno. Znázorním jeho zmrzačení jako mstu tajemné viny dřívějšího života, kterou jako výstražné, kleté znamení nosil světem.“

„Ovšem,“ pravil jsem hluboce uchvácen mistrovým vášnivým výkladem, „ruka tvůrčího umělce tvoří zázraky. Ve všedním a šeredném jinak výjevu dovede nalézt věčnou pravdu a může ukázat každou věc v nové, netušené podobě.“

„Ó, příroda je nevyčerpatelná!“ pokračoval Štork v jakémsi blouznivém vytržení. „A vždy a ve všem oprávněná, pravdivá. Vše v ní má svůj účel a význam a ve všem se najde skrytý smysl hmoty a ducha. Proto v umění není ošklivosti, neboť zobrazím-li pravdu, nemůže být ošklivá. Ošklivé jest jen to, co jest falešné, co je strojené, hledané, co se líčí, co je vypočítavě sestrojováno, plno zbytečných příkras, oprav, co je bez duše. Proč by truchlivá rozkoš neměla mít v umění stejné oprávnění jako radostná rozkoš? Proč by neměla oprávnění hrůzná, děsivá krása?“

Odmlčel se na chvíli. Nechtěl jsem rušit Štorkova mlčení a čekal jsem, až sám začne zase mluvit. Přešli jsme přes hlučnou třídu, oživovanou projíždějícími povozy a pestrou směsicí mimojedoucích, a zabočili jsme do tiché ulice podél Kinského zahrady.

Po chvíli přemýšlení Štork na mne pohlédl.

„Prozradím vám tajemství svého umění,“ pravil rozhodně. „Je to snaha vzbudit bezohledný dojem skutečného života. Neznám ústupků, neznám smlouvání. Chci tvořit člověka, jaký je, bez pokrytectví, v zemité, živočišné podobě, a studuji jej jako lékař nemocného, jako lučebník zajímavou lučebninu. Ale jestliže jsou mé sochy podle tělovědy správné a naprosto životně podané, co tomu povrchní lidé a malicherní kritikové chtějí vytýkati? Co se jim na tom nelíbí, když kromě sochařské práce jim podávám ještě myšlenky?“

„Souhlasím úplně s vámi, mistře,“ přisvědčil jsem. „Umělec má právo tvořit podle své libosti. Či může pravému umělci dostačiti chvilkový úspěch? Může jej těšiti, že jest uznán za novodobého tvůrce, že vyhovuje přechodnému vkusu své doby? Zajisté nikoli. Umělec v pravém významu slova má být věstcem, vykladatelem, vědcem. Jeho úkol je vyšší než bavit. Má povinnost učit lidi, vychovávat je, osvětlovat životní záhady, proniknouti hmotu a lidskou duši.“

Štork mlčky krácel po mém boku, pohroužen v přemýšlení, a zdálo se, že mne neposlouchá. Ale pojednou se vytrhl z myšlenek a pravil tiše, téměř pro sebe, temným a rozechvělým hlasem:

„Tajemství lidského života mne vždy lákalo. Musil jsem sestoupiti až do pekla lidské duše. Byť za ztrátu věčného spasení. A učinil jsem tak: šel jsem k prazákladu lidské bytosti. Až ke zlu a k jeho kořenu. Až k bolesti a k jejímu zřídlu. Studoval jsem nejhrůznější utrpení. Sledoval jsem ničivý a zhoubný původ nemocí a poslouchal jsem chorobu duše. Nechci bavit

smysly, chci nabádati k přemýšlení. Nedíval jsem se nikdy na umění jako na výcvik oka a ruky, nýbrž jako na výslednici formy a vědy.“

Za tohoto hovoru došli jsme do Švédské ulice, kde Štork bydlil v třetím poschodí rohového domu a kde také měl ateliér.

Stanuli jsme před vchodem domu a sochař chtěl se již se mnou rozloučit, když tu napadlo mne využití jeho příznivé nálady a sdílnosti, abych se směl podívat k němu do ateliéru. Osmělil jsem se tedy a pravil jsem:

„Nebylo by možná, mistře, abych se podíval k vám do ateliéru? Promiňte mé smělosti, ale již dávno jsem si toho přál, ale neosmělil jsem se přání to vyslovit.“

Pozoroval jsem, že se při mých slovech Štork zarazil, jeho dosud vyjasněná tvář se poněkud zachmuřila a jaksi nevrle odvětil:

„Až někdy jindy snad. Promiňte. Nemám v ateliéru prací, které by vás mohly zajímat a jež bych vám mohl ukázati. Dokončená díla jsou vesměs odeslána na výstavy. A návrhy nerad ukazuji. Tedy promiňte.“

Štorkův obličej přijal opět cizí výraz, jako by se byl změnil nějakým tajemným vlivem. Jeho oči byly zase ocelově chladné a zíraly na mne s nedůvěrou. Kolem úst pohrával mu obvyklý jízlivý rys a poprvé jsem si všiml, že se v jeho tváři zračí tvrdá, neústupná povaha, která ve chvílích vzdoru nebo umíněnosti dodává jeho vzezření jakési lstivé krutosti.

Poznal jsem, že bych sochaře marně přemlouval, a jeho přímé odmítnutí odňalo mi chuť dále zkoušet štěstí. Proto jsem pravil zklamaně:

„Uznávám, že právě nepřišel bych vhod. Ovšem, zapomněl jsem, že v době výstav bývají ateliéry prázdné. Ale těším se upřímně, že přece jedenkrát bude mi dovoleno vstoupiti do vaší svatyně.“

„Svatyně?“ prudce vyhrkl Štork. „Kdybyste řekl peklo, to by byl přiléhavější výraz! Nu, to snad nevádí,“ připojil jsem změněným, mírnějším tónem, „abychom se brzo opět mohli setkati. Rád jsem si dnes s vámi pohovořil. Činím tak málokdy. Nechci nikdy nikoho přesvědčovati. Ale nyní již nebudu déle zdržovat. Na shledanou.“

To řka, podal mi ruku a zmizel v průjezdě dříve, než jsem mohl něco říci.

Stál jsem ještě chvíli před domem, poněkud zaražen sochařovým úsečným odchodem; poté uznav, že pro dnešek nutno se spokojiti s nezdarem, dal jsem se Švédskou ulicí dolů k hlučícím ulicím Smíchova.

*

Od naší rozmluvy, započaté ve výstavní síni před Vyhnanci ráje a ukončené tehdy zklamáním mé naděje před Štorkovým obydlím, setkal jsem se častěji s podivínským výtvarníkem. Zdálo se, že získal jsem jeho náklonnost a že odložil vůči mně zdrženlivost, kterou projevoval vůči ostatním. A s potěšením jsem pozoroval, že vzbudil jsem u něho i jistou důvěřivost, u něho, jehož svrchovaná nedůvěřivost byla pověstná.

Byly chvíle, kdy rozhovořil se přede mnou i o svých soukromých zálibách, a když viděl můj zájem o ně, říkal mi rád i podrobnosti. Tak zvěděl jsem, že obzvláště studoval lučbu a že v tomto oboru získal znamenité odborné vědomosti. Znal snahy i výsledky alchymistických pokusů zašlých století a sledoval pokusy a nejnovější objevy soudobých světových lučebníků. Byla radost hovořiti s ním o těchto námětech a překvapil mne často samostatnými názory. Také konal různé pokusy a, jak tvrdil, došel někdy pěkných a překvapujících výsledků.

Štork byl umělcem a vědcem zároveň. Vedl samotářský život a jeho hloubavý duch našel ve vědě potřebné rozptýlení mysli i tělesný odpočinek, což mu bylo náhradou za jinou zábavu. Jak jsem zvěděl z jeho letmo prohozených poznámek, nenáviděl žen; nebylo mi však možno zjistiti proč a odkdy. Vím jenom, že nerad hovořil o ženách a že tvrdil, že se umělec nemůže nikdy na ženu trvale vázati, poněvadž je živel nespolehlivý; že umělec má vždy býti volný a svobodný, protože jakékoli pouto ho ochromuje.

Takto zvolna jsem se přibližoval k jeho niternému životu, pobádán neutuchající nadějí, že přece jedenkrát proniknu tuto záhadnou povahu. Ovšem nezískal jsem dosud Štorkovy důvěry v té míře, aby mi dovolil vstoupiti do svého ateliéru – cíle mé vroucné tužby. „Až někdy,“ říkal vždy.

Čekal jsem tedy trpělivě, až mi ve sdílné náladě otevře dveře tajemné svatyně, do níž byl vstup tak obtížný. Ale mistr se k tomu nijak neměl a mně se nenaskytla vhodná příležitost. Prál jsem si, aby se vyskytla nějaká záminka nebo náhoda, která by mně byla nápomocna.

Až tu jednou se stalo toto:

Štork, s nímž jsem se někdy večer vídával u Černé labuti nebo při procházce v Kinského zahradě, neukázal se mnoho dní. Ani na naši smluvenou schůzku se nedostavil, ač jindy byl velmi přesný.

To mi bylo divné. Štork přece neříkal, že pracuje o nějakém díle. Naopak se těšil, že si teď trochu oddychne a věnuje se zase zamilovanému studiu lučby. Či by byl snad nemocen?

Vzpomněl jsem si, že Štork je samotář a kdyby se těžce roznemohl a nemohl nikoho přivolati, byl by zcela opuštěn a mohl by i zahynout, aniž se o tom kdo doví. Měl jsem starost o něho. Bylo mou povinností pomoci mu, nemá-li nikoho u sebe a potřebuje-li pomoci.

Byl to právě týden, co jsem Štorka nespatriil, a má obava o něho se stupňovala. Nemohl jsem odolati vnitřnímu nabádání, abych zvěděl, co s ním je. Zmáhal mne neklid a má obrazotvornost bujně pracovala.

Napadlo mě, abych zašel k Štorkovu bydlišti a zeptal se alespoň někoho v domě, neví-li o sochaři něco bližšího. Přece jej musili v domě vidět, jak odchází nebo vchází.

Vydal jsem se tedy na Smíchov do Švédské ulice. Drobně pršelo a bylo chladno a větrno; právě listopadové počasí. Ulice byly blátivé a vlhký vzduch nepříjemně prolínal tělo. Co chvíle poryv větru mi zadul do tváří a vmetl mi v oči dešťovou sprchu, množství jemných, bodavých jehliček.

Prošel jsem zamlklou ulicí podél Kinského zahrady, jejíž vysokou ohradní zeď přechínaly větve stromů, z nichž vítr rval zežloutlé svráštělé listy, hořce páchnoucí; minul jsem klášter Sacré Cœur a zabočil posléze v zákoutí, jež Štork obýval. Došel k domu, který byl cílem mé vycházky, pocítil jsem zvláštní nerozhodnost. Co tomu sochař řekne, až se doví, že jsem se na něho v domě vypytał? Bude mu to vhod? Nebude to považovati za nemístnou všetečnost? Měl jsem vůbec právo takto si počínat?

Uvažoval jsem chvíli, ale vnitřní neklid a starost o přítele zvítězily nad nerozhodností. Když jsem již zde, poptám se po něm, řekl jsem si; Štork mi to nemůže vytýkat, podniknu-li to z obavy pro něho.

A rozhodnuv se, vstoupil jsem do domu a zašel k domovníkovi, jehož jsem se otázal, neviděl-li v posledních dnech sochaře Štorka.

„Ne,“ pravil domovník, starý, bodrý muž s šedivou bradou, „pana Štorka jsem neviděl už mnoho dní. To však není nic divného. Pan Štork je, víme, podivín a při práci se zavírá v dílně třeba na několik dní. Odchází-li v noci, nemohu říci, protože má klíč. Také někdy pan Štorek odjíždí na několik dnů na venek a vrací se pak s nějakým hochem nebo děvčetem. Víc nevím.“

Poděkovav domovníkovi, přemýšlel jsem, co mám dále podniknouti. Kusým domovníkovým vysvětlením nebyl jsem uspokojen. Věděl jsem nyní tolik jako dříve. A přece jsem se nechtěl tak zhola vzdáti úmyslu zvědět, co znamená Štorkovo nevysvětlitelné zmizení.

Což abych se podíval nahoru, když jsem již zde, problesklo mi myslí. Je-li doma, zvím to nejlépe v jeho bytě nebo v ateliéru. Současně mě však napadlo, že bych tím snad sochaře nesmiřitelně proti sobě popudil. Považoval by to jistě za vtíravost.

Váhal jsem chvíli a rozvažoval. Přesvědčoval jsem se, že v případě nějaké nemoci nebo neštěstí, což mohlo sochaře postihnouti, ohledy jsou nemístné; že jedním v nejlepším

úmyslu, abych příteli pomohl, což by jistě omluvil. Ale opět mě napadlo, že se snad schválně uzavřel v ateliéru, aby nebyl rušen.

Ale neodolatelný pud mne nutkal, abych vystoupil nahoru a pokusil se vyzvědět něco bližšího. Snad má na dveřích ateliéru cedulku s pisátkem, jak bývá zvykem, a na té může být nějaká zpráva. Nebo snad bude možno z nějakých zevních známek před bytem souditi, je-li doma čili nic.

Dodal jsem si odvahy a vystupoval nahoru. Šel jsem jako člověk, který koná něco nedovoleného. Čím blíže byl jsem cíli, tím více jsem zvolňoval krok. Až jsem došel do třetího patra a stanul před tajemnými dveřmi. Na nich byla navštívenka „Petr Štork, sochař“. Více nic. Žádná tabulka s napsanou zprávou, žádná zevní známka, z níž by se dalo souditi na Štorkovu přítomnost nebo nepřítomnost.

Nyní nevěděl jsem si opravdu rady. A skorem mi bylo nevolno, úzko. V chodbě bylo ticho. Schylovalo se k večeru a počínalo se šerit. Okenní rám rýsoval se stínem na dlaždicích chodby a zvenčí bylo slyšeti prudké závany větru.

Uvažoval jsem: Mám snad zaklepat? Nebo sestoupiti a poslat k němu domovníka s lístkem, v němž bych ho žádal, aby mi oznámil, kdy se mohu s ním opět sejít?

Ano, to bude nejlepší, pravil jsem si; domovník se hodí k tomu nejlépe. Je to nestranná osoba a nebude na tom nic divného, optám-li se Štorka jeho prostřednictvím. A raduje se, že jsem se na něčem rozhodl, chystal jsem se sejíti dolů. Předtím však přiblížil jsem se ještě ke dveřím a přitiskl k nim ucho, neuslyšel-li bych uvnitř kroky nebo nějaký šramot.

A zachvátil mne pocit úděsu. Právě v té chvíli někdo uvnitř tlumeně zastenal. Slyšel jsem přece dobře. Sten vycházel jakoby z hrdla dusícího se nebo rdoušeného člověka. Znělo to zpočátku plačtivě, pak skuhravě.

Co se dělo za dveřmi? Bylo mi úzko. Hrud' jako by mi někdo sevřel těsnou kazajkou, takže jsem nemohl plně vydechnouti. Cítil jsem, jak mi chlad a horko střídavě probíhají tělem.

Jistě je Štork nemocen a stená bez pomoci. Snad již trpí kolik dní a nikdo o tom nemá tušení. Nebo snad zešílel a uzavřen v bytě trpí hladem a pomalu zmírá.

Poslouchal jsem krajně napjat. Nyní jsem slyšel zcela zřetelně kloktavý vzlyk a sípavé zastenání. Nebylo pochyby. Za dveřmi se dalo cosi bolestného, truchlivého. Alespoň hlas, který jsem slyšel, zněl smutně, téměř zoufale.

Bylo nutno jednat. Šlo snad o lidský život. Nebylo možná vázati se nějakými ohledy. Za vteřinu mohlo by být již pozdě. A odhodlán zakročiti, jak mi svědomí kázalo, zaklepal jsem několikrát na tajemné dveře.

Za dveřmi se nic nepohnulo; postřehl jsem pouze nový sten, tentokrát hlasitější. V domnění, že nemocný Štork dává mi tak najevo, že mne zaslechl, zabušil jsem rázně na dveře.

Chvíli bylo ticho, pak zaslechl jsem jakýsi šramot, potom jakoby pád něčeho tvrdého na podlahu, opět šramot a temné údery, jako by někdo botou narážel na nábytek. Pak vše ztichlo.

Štork se asi snaží povstati z lože, aby došel ke dveřím a otevřel, je však již tak sláb, že nemůže, napadlo mě. Nebo vstal, učinil několik kroků a zhroutil se vysílen na podlahu. Tak to asi bude.

Čekal jsem chvíli. Ale neslyšel jsem již stenů ani šramotu. Přesvědčen, že nyní nemohu od svého podniku ustoupiti, zdvojnásobil jsem úsilí a opětovně zabušil jsem, teď plnou silou, na dveře.

Nato jsem zaslechl znova dutý šramot, pak přibouchnutí jakoby nějakého víka a poté se šoupavé kroky blížily ke dveřím.

„Kdo tam?“ slyšel jsem známý hlas Štorkův za dveřmi. Bylo mi divné, že zněl rázně a nezeslabeně; to nebyl hlas nemocného.

„Promiňte, mistře, to jsem já, Verych,“ odpověděl jsem a cítil, že se mi značně ulehčilo po této známce přítelova života. „Obával jsem se o vás. Nepřišel jste na smlouvenou schůzku, nikdo nevěděl, co s vámi jest, ani váš domovník, i myslil jsem, že se vám přihodilo nějaké neštěstí nebo že jste nemocen. Měl jsem o vás starost a chtěl jsem vám přispěti případně pomocí, když byste ovšem dovolil.“

„Nu, nic se nestalo,“ mluvil opět hlas za dveřmi, zřejmě pohnut mou starostlivostí. „Uzavřel jsem se pouze na několik dnů, abych mohl nerušeně studovat. A těší mne, že máte takový zájem o mne. Chápu, že jste myslil, že se mi něco přihodilo. Ale vše je v pořádku.“

„To mne uspokojuje, mistře,“ pravil jsem radostně, „jsem teď klidnější. Nechtěl jsem vás vyrušovati ze studia. Stačí mi vědomí, že jste zdrav, a zase odejdu. Mohl byste si to jinak vykládati jako vtíravost.“

„Když jste již zde,“ hovořil Štork, „bylo by neslušné nechatí vás přede dveřmi. Neuvidíte sice u mne nic hotového, jak jsem vám již říkal, ale chcete-li vstoupit, můžete.“

„Byl bych vám velice povděčen,“ odpověděl jsem, překvapen jeho vlídností, „víte, že již dávno jsem toužil se k vám podívat. A není-li vám to proti mysli –“

„Nikoli,“ vpadl mi do řeči hlas za dveřmi, „počkejte chvíli, hned otevru, ihned.“

Slyšel jsem, jak se kroky vzdalují ode dveří a jak Štork nějakou chvíli čímsi v ateliéru šramotí. Poté se opět kroky blížily, závora se zevnitř odsunula, v zámku zarachotil klíč a dveře se pootevřely

Štork vyhlédl na chodbu. Byl neholen, brada mu zarostla strništěm prošedivělých vousů; byl v tváři trochu přepadlý, zasmužený a oděn byl v pracovní plášť.

„Nuže, vstupte,“ řekl s nuceným úsměvem, dívaje se na mne zkoumavě. „Přece jen nevěříte, že v ateliéru nemám nic, a rád byste se tam podíval. Víím, že nebudete mít klidu, dokud nedosáhnete svého cíle. Tož prosím...“

Vešel jsem do malé šeré předsíně, společně ateliéru i bytu, a odtud do prostranné místnosti. Zvědavě jsem se rozhlédl. Byla to pěkná sochařská pracovna. Na stojanech stály rozdělané práce, přikryty obdélníkovými poklopy, a podél stěn stály police plné odlitků. Uprostřed ateliéru byl otáčecí výstupek pro modely. Na stěnách viselo několik obrazů a kreseb uhlem a rudkou. Zahlédl jsem tam také sádrové masky a menší bronzovou plaketu. V jednom rohu ateliéru byla veliká, důkladná bedna, patrně na hlinu, a opodál ní dýchala železná americká kamna příjemné teplo. Ateliér měl hořejší osvětlení a vpředu trojdílné okno zabírající skoro celou stěnu a opatřené plátěnými záclonami, které se daly podle potřeby stahovati neb vytahovati.

Štork mne vyzval, abych usedl, posadil se naproti mně a pravil:

„Zdá se, že jste zklamán, že ano. Nu, co dělat. Chtěl jste tomu sám. Vy umíněnce!“

„Ne,“ řekl jsem, „nemohu mluvit o zklamání. Naopak. Jsem okouzlen vaším ateliérem. A hlavně mne těší, že jste zdrav a svěží. Také se mi již opravdu stýskalo po hovoru s vámi. Ostatně, pracoval jste v době svého dobrovolného vězení, jak vidím.“ A ukázal jsem na stojany, po ateliéru rozestavěné.

Jeden nízký otáčecí stojan, kterého jsem si při vstupu nevšiml, stál u okna nepřikryt. Na něm bylo poprsí z hlíny. Bylo to znamenité dílo. Znázorňovalo jinocha, mučeného hladem a bolestí, jenž si hryže obě pěsti. Muka hladu změnila jej ve zvíře. Obličej měl rysy ztrhané, vzezření k smrti pracujícího. Nikdy jsem neviděl něco tak srdcervoucího.

Zaujat úplna uměleckým dílem, povstal jsem a přistoupil blíže. Stanul jsem v údivu a hrůze zároveň, jako očarován příšernou krásou.

Štork rovněž povstal a postavil se po mém boku. Byl rozpačitý a nebylo mu milé, že jsem si všiml onoho díla.

„Ano,“ pravil mrzutě, „je to má poslední práce. Teprve v náčrtu. Měl jsem ji přikrýti, nežli jste vstoupil. Nerad ukazuji své rozdělané, nehotové práce.“ A rychle zahalil poprsí navlhčeným plátnem.

Neodvážil jsem se Štorkovi odporovati. Věděl jsem, že je v tom směru nedůtklivý a že umělci mívají podivnůstky, jichž jim nelze vymluviti. Proto, abych rozptýlil jeho rozmrzení nad mou všetečností, přešel jsem mlčky přes jeho rázné odbytí a tvářil jsem se, jako bych si prohlížel zařízení ateliéru.

Kráčel jsem podél stěn a prohlížel sádrové odlitky, rozestavěné na policích. Byly to vesměs práce představující utrpení. Podivně svraštěné tváře, ústa rozevřená v zoufalém výkřiku, paže vztahující se v úzkosti, prsa vzdutá bolestnými vzlyky.

Štork byl rozčilen. Provázel mne na obchůzce dílnou a chvílemi rozpačitě pokašlával.

„Jest již šero,“ pravil pojednou netrpělivě. „Není na věci dobře viděti. Pojd'te se raději posadit k oknu, je odtud nádherná vyhlídka.“ Při těch slovech rozsvítil. Pak přisunul mi k oknu židli a usedl do křesla vedle mne.

„Hled'te, jaká nádherná podíváná,“ pravil, poněkud uklidněn tím, že odvedl mou pozornost k jinému předmětu. „Sedám zde často a dlouho sním nad tou živou propastí.“

Zahleděl jsem se z okna. Z ateliéru bylo viděti téměř celou Prahu. Vltava byla jako úzká světlejší stuha, proplétající se směsicí budov. V dáli bylo viděti nesčetné věže a báně a docela v pozadí pahorky, které večerní šero skoro úplně již zastiňovalo. Napravo se zvedaly Vinohrady, pozvolna se osvětlující, jako mraveniště staveb tak malých, že vypadaly jako hračky. Celé město rozkládalo se přede mnou jako mohutná vidina, v jejímž klíně vrou bolesti, rozkoše, horečky, touhy.

Díval jsem se dlouho, ponořen mlčky v neurčité myšlenky, až se Praha zahalila temným pláštěm a v beztvaré, temné mase bylo jen viděti probleskovati světla ulic jako bludičky nad ohromným močálem. Pak jsem se odtrhl od úchvatného pohledu a uvědomil si, kde jsem.

Ateliér byl již ponořen v tmu, kterou matně osvětlovala lampa s oranžovým stínidlem. Štork, opřen o stojan, stál za mnou a zdálo se, že přemýšlí. Jeho tvář byla polo ve stínu, polo v oranžovém světle lampy a její rysy připadaly mi pojednou tak příšerné, že jsem si maně vzpomněl na pověst o Medúzině hlavě, kterou kdo zhlédl, zkameněl.“

„Mistře,“ přerušil jsem temné mlčení, „děkuji vám za dnešní umělecký požitek, který jste mi připravil svým pozváním. Nezapomenu nikdy na tyto dojmy.“

Při mých slovech vytrhl se Štork z přemýšlení, jako by byl probuzen ze spánku nějakým úderem, a nervózně pravil:

„Nuže, viděl jste, co jste chtěl viděti. Nyní je tma, tma všude. V ateliéru i venku. Zbytečně byste se déle zdržoval. Budu ještě pokračovati ve studiích a v pokusech. Pracuji nejraději v noci. Jsem noční pták v krajině hrůzy a bolesti.“

Po tomto Štorkově pokynu, z něhož jsem vycítil, že chce býti sám, zvedl jsem se k odchodu.

„Ano, půjdu již, mistře. Mé přání se splnilo a považuji za projev přátelské důvěry, že jste mi dovolil vstoupiti do vaší dílny. Víím, že to nebylo téměř nikomu dovoleno. Děkuji vám ještě jednou.“

„Není zač děkovat,“ pravil Štork temným hlasem, vyprovázeje mne ke dveřím. „Spíše já bych měl poděkovati vám za vaši péči o mne,“ podotkl s nádechem jízlivosti.

„Mohu doufati, že se v nejbližších dnech opět sejdem?“ optal jsem se ještě.

„Přijdu k vám některý den,“ odvětil Štork rozčileně a bylo vidět, že by se mne již rád zbavil; „přijdu k vám. Jak budu mít pokdy a až dokončím své pokusy. Prozatím buďte zdrav a sbohem,“ připojil nevrle a vystrčil mne téměř na chodbu.

Když jsem vyšel na ulici, byla již skoro noc. Dosud poprchávalo a vítr fičel prázdnými ulicemi. Bylo svrchovaně nepříjemné počasí.

Zahalil jsem se do svrchníku a kráčel jsem zamyšleně k domovu, nemoha se dosud zcela vzpamatovati z dojmů, které jsem právě zažil. Vše se mi zdálo tak podivné. Zvláštní Štorkovo chování; jeho neklid a tajemné počínání. Co znamenaly steny a hlasy, které jsem slyšel, stoje přede dveřmi jeho bytu? Čím se Štork zabýval? Mluvil o nějakých pokusech a studiích.

Útočila na mne spousta otázek, na které jsem neměl odpovědí. Napadlo mě také, nepomátl-li se snad Štork na mysli. Vzpomněl jsem na zvláštní lesk jeho očí a na jeho obličej, který ve chvílích zapomenutí měl vzezření skoro příšerné.

Doba snad přinese zde rozluštění, konejšil jsem se v duchu. Nutno býti trpělivým. Vnikl jsem již do ateliéru, podaří se mi proniknouti i Štorkovu povahu.

Za těchto úvah došel jsem pomalu domů a ještě když jsem ulehl, zaměstnávala mou obrazotvornost dlouho záhadná postava sochaře, v kterém jsem již více tušil tajuplnou bytost.

*

Za několik dnů po mé návštěvě v ateliéru vyhledal mne Štork v mém bytě. Měl opět obvyklé vzezření; zdál se mi však hubenější a zádumčivé rysy zřetelně jevíly únavu.

„Jak jste se tehdy dostal ode mne?“ začal hovořit. „Doufám, že dobře. Bylo to tenkrát ošklivé počasí. Nechal jsem vás jíti bez deštníku, ač přšelo. Promiňte. Nevzpomněl jsem. Byl jsem zahloubán ve studia a pokusy a v takových chvílích nemám smyslu pro všední věci, jako je špatné počasí nebo deštník.“

„Dobře to dopadlo,“ odvětil jsem se smíchem. „Trochu jsem promokl, více nic. To však nevadí. Vzpomínal jsem cestou na vás, jak se asi opět v zášeří pracovny noříte v čarodějné pokusy.“

Úmyslně volil jsem toto označení, vzpomínaje na tajemné steny a zvuky, které jsem tehdy zaslechl za dveřmi jeho ateliéru. Doufal jsem, že jej tak vydráždím k nějakému vyjádření, jež by mi poněkud osvětlilo onu záhadu.

Štork se při mých slovech zřejmě zarazil. Pohlédl na mne zkoumavě, trochu se zakabonil a řekl:

„Čarodějné? Považujete mne tedy za černokněžníka. Tím však nejsem. Zaměstnávám se ve volných chvílích lučbou, jak jsem vám již řekl na počátku naší známosti. Lučba byla odedávna mou obzvláštní zábavou. Věřím ve svrchovanost vědy, která jest jediným pravým náboženstvím vzdělaného člověka. A lučba je z vědeckých projevů nejhmatatelnější. Lučebník sestaví i rozloží celý svět. Je schopen odvoditi vše z praprvek a vše opět sloučí v praprvek. V lučbě je tajemství stvořitelova prvopočátečního slova. Je to výslednice veškerého života na zeměkouli.“

„Zajisté jste došel pěkných výsledků svými pokusy,“ pravil jsem, zamýšleje přiměti ho, aby se rozhovořil o této zálibě. „Pracujete-li již léta v tomto oboru, bylo vám možno proniknouti leckteré tajemství hmoty.“

„Pokusil jsem se v leccems, toť jisté,“ přisvědčil Štork zamyšleně, „ale nerad o tom hovořím. Tolik však mohu říci, že leccos, o co se staří alchymisté pokoušeli, není jen báhorka, ale pravda. Byli mezi nimi vědci, kteří neutkvívali na povrchu věcí, nýbrž šli k prazákladu. Vždyť i dnes máme zjevy obdobné starým alchymistům. Příkladně takový Mendělejev s periodickou soustavou prvků, nebo William Ramsay s překvapujícími vynálezy. Jsou lučebníci, kteří dovedou vyrobiti pravé drahokamy umělou cestou, nebo sestrojiti životaschopný živočišný zárodek.“

„Máte pravdu,“ dotvrzoval jsem, „někdy čte člověk o objevech, které zdají se mu pohádkovými. Pamatuji se například, že před mnoha lety četl jsem v přírodovědeckém časopise zprávu o jistém italském lékaři a lučebníku, jenž vynalezl tekutinu, kterou zhotovil, aby mohl uchovávat mrtvoly. Vadilo mu totiž jako lékaři, že mrtvoly v horkém italském podnebí záhy podléhají rozkladu, takže nebylo možná jich delší dobu uchovati. Pomocí jeho vynálezu se tomu odpomohlo. Mrtvola se namočila do tekutiny, jím připravené, a zkameněla uvnitř i zevně. Přitom tělo podrželo svůj tvar, ba i původní barvu třeba po léta. Takto opatřenou mrtvolu lékař uložil do sklepa a teprve když jí potřeboval k pitvě, namočil ji do jiné tekutiny, jím rovněž vynalezené; ztuhlé tělo ztratilo dočasnou zkamenělost, stalo se měkkým

a schopným k lékařskému studiu. Pokud se pamatuji, učinil onen vynález italského lékaře veliký rozruch ve vědeckých kruzích. Lékaři byly nabízeny značné sumy peněz, aby zjevil tajemství svého vynálezu ve prospěch lékařské vědy. Ale lékař lákavých nabídek nepřijal a tvrdil, že vynález učinil výhradně pro svou potřebu. A když brzy potom zemřel, vzal tajemství s sebou do hrobu.“

Co jsem toto vyprávěl, pozoroval jsem, že je Štokr značně rozčilen. Jeho tváře téměř zbrunátněly, čelo bylo svraštělé, oči neklidně těkaly z místa na místo. Rozčileně přecházel po pokoji a bylo vidět, že usilovně přemáhá vnitřní neklid.

„To byl asi nějaký lékařský švindl,“ pravil podrážděně. „Snad tomu nevěříte? Nutno přesně rozlišovati vážné vědecké pokusy od blouznivých výmyslů. Či myslíte, že by lékař v zájmu vědy nezištně nebo za peníze nesdělil tajemství svého vynálezu? Byla to patrně novinářská kachna, vylíhla v letních horkých měsících pro pobavení čtenářstva.“

Vida, že Štokr je ve špatné náladě a že námět, o němž jsem se rozhovořil, budí u něho nelibost, snažil jsem se dáti hovoru jiný směr.

„Ovšem,“ pravil jsem, chtěje ho upokojiti, „považoval jsem rovněž vynález italského profesora za švindl. Také jsem o tomto významném objevu vícekrát nečetl, ač není pochyby, že kdyby opravdu se stal, bylo by se i později o něm psalo. Nejsem odborník a tu musíte prominout, mistře. Jste nyní velmi podrážděný, což přičítám tomu, že jste přepracován; nejmenší popud přivede vás z míry. Musíte se šetřit. Jste v stálém duševním napětí. Což abyste nějaký čas nepracoval a dal mozku odpočinouti?“

„Jste přece jenom prostoduchý,“ pronesl sochař s uštěpačným úsměvem. „Což myslíte, že jsem stroj, který se dá po práci zastaviti? Tvořivý člověk pracuje, i když odpočívá. Či myslíte, že pracuji teprve tehdy, přistoupím-li k technickému provádění díla? Tvořím z toho, co se ve mně nahromadilo ve chvílích odpočinku.“

„Vím to,“ pravil jsem, poněkud dotčen jeho výsměchem. „Ale není třeba se vrhati z jedné úmorné práce do druhé. Je dost na tom, že ve chvíli odpočinku tvůrčí duch samovolně pracuje, vnímaje určité dojmy a poznatky a zadržuje je v sobě. Vědecké studium stejně napíná nervy a mozek jako výtvarné tvoření.“

„Nedovedu žítí bez zaměstnání,“ pravil sochař rozhodně. „Musím udržovat ducha v neustálém napětí. Ostatně studia v oboru lučby jsou mi opravdovým odpočinkem. Myslíte, že modelování přináší mi rozkoš, vnitřní úlevu? Tvořím-li, jsem jako v pekelném ohni, mé nervy a mozek jsou napjaty k šílenství; rozčiluji se, zuřím, jsem jako ztřeštěnec. A to nemluvím ani o věčné tvůrčí nespokojenosti. Vidím stále, jak nejsem přírodě dost věren, jak nade mnou vítězí. Cítím, že třeba v tváři, kterou modeluji, má býti něco, co nemohu výtvarně

zachytiti, ale co tam jest a co pouze nejasně tuším. Nebo zobrazím nějaký pohyb a zdá se mi, že jsem jím vystihl určitý duševní stav; druhého dne však při pohledu na to pochopím prvotní klam vidění a jsem nucen práci zničit a započítí znova.

Nejvíce mne však rozčiluje a činí přímo zoufalým, když mé dílo provede sochař v kameni. Tito lidé pracují vždy řemeslně a záleží jim jedině na tom, aby se práce dobře zhostili. Nedovedete si představit, co hledání a studií dá někdy, nežli dostanu do tváře odstín zmatené, nevyličitelné hrůzy nebo nepatrnou zkřiveninu bolestného tahu, trvajíc a pozorovatelnou na živém modelu sotva půl vteřiny. O těchto jemnostech nemá řemeslný sochař ponětí. Provádí-li v kameni, zasekne nebo nedosekne dlátem a odstín, který mne stál bezesné noci, je pryč. A nelze na tom nic měnit nebo opravovat. Dílo má trvalou vadu, již snad nikdo nepostřehne, ale kterou stále vidím a již jsem pronásledován.“

Štork se tak vžil do svého námětu, že vášnivě posunkoval rukama a jeho obličej obrazil vnitřní rozechvění, které ho zúplna ovládlo. Oči se mu horečně leskly a koutky úst nervózně se zachvívaly. Bylo viděti, že se vnořil do hovoru veškerou bytostí a dal se unést prudkou povahou uměleckého nadšence.

Nechtěje stupňovati jeho podrážděnost a maje v úmyslu Štorka uklidnit, navrhl jsem příteli malou procházku.

Venku bylo toho dne krásné počasí. Déšť předešlých dní ustal a vítr osušil ulice. Nad městem se klenulo jasné nebe a sluneční zář se třpytila na hrotech věží a zmirňovala chladně, sychravé ovzduší.

Jelikož Štork proti mému návrhu nic nenamítal, opustili jsme byt a vyšli do ulice, která se hemžila lidmi a povozy. Tato změna blahodárně působila na přítele. Uklidňoval se, horečný lesk očí pohasl a rozčilené rysy obličeje se vyrovnaly. I jeho hlas začínal znít jako obvykle.

„Ulice myšlenkově rozptyluje,“ pravil. „A někdy je toho zapotřebí. Člověk se vykoupá v davu.“

„Je to prospěšné pro zdraví člověka, který musí pracovat v uzavřené místnosti,“ podotkl jsem, rád, že se Štork do jisté míry uklidnil. „Považuji procházku za zdravotní požadavek.“

„Ovšem,“ přisvědčil sochař, „nemožno žítí ustavičně duchovně. Život je moře. Člověk libuje si někdy v tajemných hlubinách mořských, ale občas pociťuje potřebu vyplynouti na hladinu. Jednotlivec je nedělitelná část celku. Nemůže naprosto se osamocovat. Hmotné zájmy pudí ho nevyhnutelně do společnosti. Musí jíst a pít, musí se šatit, musí obstarávat

všední potřeby. Není možná ustavičně žít v oblastech vznešenosti a umění, člověk touží také po troše všednosti.“

„Již z toho důvodu,“ připojil jsem, „že pak tím více si váží krásných tvůrčích okamžiků. Kdyby umělec žil v ustavičném nadšení, v nepřetržitém básnickém roznícení, utonul by v jednotvárnosti. Je nutno přijímat také dojmy zvenčí. Chápati pestrost života.“

Štork chvíli neodpovídal; šel poněkud sehnut a přemýšlel.

„Hlavní věc jest,“ pravil po chvíli, „aby člověk správně viděl. Musí se chodit životem s otevřenýma očima. Život je zábavnou hrou tomu, kdo klouzá jen po povrchu. Je však hrůznou vidinou tomu, kdo vidí pod jeho povrch. Lidé, které vidíme na ulici, jsou jenom herci, ustrojení na jeviště, aby odříkali svou úlohu. Ale v zákulisí, v šatnách a v skrýších těchto tvorů lze viděti jejich bytosti v pravé podobě. Šat je maskou, jako společenské chování je maskou. Pravda života je v nahotě!“

Za tohoto hovoru přešli jsme přes most vedoucí přes Vltavu a octli se před Národním divadlem. Zde na křižovatce ulic bylo zvláště rušno. Vozy elektrické dráhy přijížděly a odjížděly a zástupy lidí procházely Národní třídou. Vůkol nás vřelo to a šumělo jako v kotli s vařící vodou.

Štork měl nápad zajít do kavárny Slavie. „Rád bych si zase jednou přečetl noviny,“ prohodil a usmál se jízlivě. „Snad tam bude něco o výstavě. Chci si skromně přečísti, co tam o mně povídají.“

Vešli jsme a prohlíželi časopisy, které nám číšník přinesl. Chvilími přišel k našemu stolu nějaký známý a promluvil se mnou nebo se Štorkem několik slov. Štork popíjel černou kávu a četl. Neříkal nic o tom, co četl; nevyrušoval jsem ho tudíž dotazem. Také nemohl jsem uhodnouti, jaký dojem v něm četba způsobila.

Seděli jsme tak asi půl hodiny, když Štork zavolal číšníka a zaplatil.

„Půjdu již,“ pravil ke mně, „nevyrušujte se však ze čtení. Musím ještě zajít k známému kameníku, který bydlí nedaleko. Ostatně chcete-li, můžete mne zítra o sedmé večer vyhledati v ateliéru,“ dodal a na rozloučenou mi podával ruku. „Budu vás očekávati. Bude-li pěkně, vyšli bychom si přes Hřebenka k Hvězdě. Nuže, na shledanou.“

Slíbil jsem, že určitě přijdu a že se těším na navrženou noční vycházku. Poté Štork odešel a já se zdržel ještě chvíli v kavárně. Pak jsem také zaplatil a vyšel na ulici, ozářenou paprsky zapadajícího slunce.

*

Druhého dne večer vypravil jsem se k Štorkovi do ateliéru. Bylo opět pěkné počasí, které slibovalo potrvati, i těšil jsem se na noční výlet a na zajímavý rozhovor s podivínským sochařem. Nešel jsem tudíž zvolna, jak mívám v obyčeji, nýbrž pospíchal jsem, abych se co nejdříve octl v Švédské ulici.

Když jsem tam dorazil, vyběhl jsem po schodech do třetího poschodí a rázně zaklepal na dveře.

Leč nikdo mi nepřišel otevřít.

Přece mi Štork slíbil, že mě bude očekávat? Nebo zapomněl na naše ujednání? Věděl jsem, že při Štorkově přesnosti je to nemožné. Byl snad někam neodkladně zavolán? V tom případě jistě by zanechal pro mne vzkaz. Pátral jsem tedy, není-li na dveřích lístek se zprávou. Nenalezl jsem však nic.

Napadlo mě, že snad u domovníka zanechal vzkaz, proč odešel a kdy se vrátí. Sestoupil jsem do přízemí a otázal se domovníka, nemá-li mi něco vyřídit. Domovník však odpověděl, že sochaře Štorka nespánil po celý den.

Nyní jsem byl opravdu v rozpacích, co počít. Vystoupil jsem zase nahoru a znovu zaklepal. Snad mne sochař poprvé neslyšel, zabrán v práci nebo v zamilované studium. Ale ani teď se nic neozvalo.

Zabušil jsem prudce na dveře. Stejný výsledek. Opět ani nejmenší zvuk uvnitř.

Stalo se Štorkovi něco? Tentokráte doopravdy? Mluvil o lučebnických pokusech, i bylo možno, že stal se při nich obětí nešťastné náhody. Nebo je snad omámen jedovatými výpary nějakého přípravku? Umínil jsem si, že vniknu do ateliéru třeba násilím.

Byl jsem se Štorkem již dosti důvěrně znám, abych si to v jeho zájmu mohl dovoliti. Jistě by pochopil a uznal mou starost.

Sešel jsem dolů a řekl jsem domovníkovi, že se bojím o přítele, který mne k sobě na určitou hodinu pozval a nyní se neozývá ani na bušení pěstí do dveří. Domovník radil, abych promluvil se zámečником. Bydlí prý v sousední ulici a byl by zde za několik minut, kdyby pro něho došel.

Požádal jsem tedy domovníka, aby k němu zašel, a vrátil jsem se k tajemným dveřím Štorkova obydlí, čekaje netrpělivě, až se domovník vrátí s řemeslníkem.

Za chvíli přišli a zámečnik otevřel zámek. Ale dveře dosud se nedaly otevřít. Vzpomněl jsem na závoru, kterou sochař zevnitř odsunoval, když jsem jej poprvé navštívil. Závora byla zasunuta, což dokazovalo, že Štork jest uvnitř. A ježto ani nyní nedával známek života, bylo zřejmé, že se zde přihodilo něco truchlivého.

Bylo jisto, že se nebohý Štork stal obětí neštěstí. Bylo nutno rychle jednat. Snad je tu ještě možnost záchrany. Musí se vypáčiti dveře.

S tím však byla potíže. Domovník tvrdil, že je nutno vyžádati si svolení domácího. Vypáčení dveře znamená poškození cizího majetku.

Byl jsem krajně rozčilen. Prodlévati nebylo radno. Čas zdál se mi utíkatí šílenými kroky a minuta byla drahá. Domovník mne zavedl do prvního poschodí, kde jsem se dal ohlásiti u majitele domu. Šťastnou náhodou byl doma a přijal mne. Byl to starší pán s vážnou bradou a s brýlemi na nose, přes něž zvědavě na mne pohlížel. O vypáčení dveří nechtěl ani slyšeti. Teprve když jsem závazně prohlásil, že nahradím škodu, která snad vzejde, svolil, a já s domovníkem spěchal nahoru k ateliéru.

Tam jsme se se zámečnickem a s domovníkem dali do práce a v malé chvíli dveře povolily s temným praskotem. Vchod do předsíně ateliéru a bytu byl volný.

Nechtěje zasvětit cizích osob do tajemství přítelovy dílny, pamětliv toho, jak ji úzkostlivě po celý život střežil, požádal jsem přítomných, aby zůstali venku, dokud nezjistím, co se vlastně přihodilo.

Vešel jsem pak s pocitem úzkosti a mučivé netrpělivosti. V ateliéru byla tma. Plátěné okenní záclony byly staženy. Tápal jsem ve tmě a zavadil jsem o stojan, který se překotil. Temná rána padajícího předmětu zazněla jako úder puklého zvonu s takovou příšerností, že jsem se děsem zachvěl.

Vzpomněl jsem si, že elektrický vypínač je nalevo u dveří. Dotápal jsem v temnotě k němu a rozsvítil jsem.

Nyní jsem si teprve zhluboka oddychl. Sáhl jsem si na čelo, abych odhrnul vlasy spadající mi do očí a ucítil jsem, že je zroseno potem. Nohy se mi chvěly, bál jsem se rozhlédnouti vůkol.

Dodal jsem si odvahy a rozhlédl se po ateliéru. Avšak hrůzou zůstal mi výkřik v hrdle. Jako by mi neznámá ruka sevřela krk železnou silou. Zapotácel jsem se malomocně a musil jsem se zachytiti křesla, poblíž stojícího, abych nepadl.

Zjevil se mi pohled nevyličitelné hrůzy.

Štork spočíval přede mnou na podlaze poblíže bedny, kterou jsem kdysi považoval za schránku na hlínu, jež však byla uvnitř vybita plechem a naplněna záhadnou koupelí. Před ní ležela veliká rozbitá skleněná láhev se zahnědlou tekutinou. Do bedny sklánělo se obnažené tělo neznámého člověka, zkroucené jakoby v strašlivých křečích.

Přiblížil jsem se ustrašeně k podivné skupině a schýlil se nad neznámým jinochem, jehož horní část trupu byla předkloněna do podivné lázně. Hrůza! Jeho hlava byla zkamenělá,

rovněž i pravá ruka, jež byla vsunuta do příšerně rozevřených úst, jejichž zuby byly zahryznuty do zařáté pěsti. Levá, nezkamenělá ruka byla zbrocena krví a její drápopitě sevřené prsty svíraly chomáče černých, sem tam prošedivělých Štorkových vlasů.

Téměř bez sebe děsem dovrávoral jsem k Štorkovi, ležícímu na podlaze ve střepinách rozbité láhve, s tváří v rozlité tekutině. S krajním napětím vůle chopil jsem se bezvládného těla a obrátil je. Obličej a část poprsí byly zkamenělé. Vykřikl jsem, před očima vířily mi kruhy, pokoušela se o mne mdloba.

Hrozná pravda vyvstala před mým duchovním zrakem. Jako bleskem osvícen pochopil jsem rázem souvislost tajemného dramatu.

Štork v chorobné touze, aby mohl věrně podle přírody zachycovati nejrůznější stavy duše, které by se pohybem neměnily, aby mohl zobrazovati šílené pocity pravé bolesti a muk, smácel živá těla v lázni, v níž za strašlivých muk jednotlivé údy nebo snad i celé tělo zkameněly. A pak podle těchto hrůzných modelů vytvářel svá díla.

Podářilo se mu objeviti záhadný přípravek italského profesora. Proto se tak rozčilil při mém nedávném vyprávění o tomto objevu, a proto mě přesvědčoval, že je to sprostý švindl; bál se prozrazení svého vlastního objevu.

A rázem vynořil se v duchu výjev, jak se asi odehrával v taji uzavřené dílny:

Štork chystal se patrně pracovati o náčrtu poprsí jinocha, mučeného hladem a bolestí, které jsem při své návštěvě náhodou zhlédl a jež sochař, rozmrzen tenkrát mou všetečností, rychle zahalil. Chtěl si asi podle svého pobloudilého způsobu připraviti model; v neblahém záchvatu uchopil nic netušícího, obnaženého mladíka, vtlačil mu násilně ruku do úst a současně snažil se ponořiti ho do záhadné lázně v bedně. Jinoch, smočený zkameňující tekutinou, bránil se tomuto násilí s krajním napětím sil, jež mu dodávalo zoufalství a pud sebezachování; zařal prsty do Štorkových vlasů, z nichž vyrval chomáče, a nohama, zmítajícíma se ve smrtelném zápase, porazil šíleného sochaře; tento padaje rozbil láhev s neblahou tekutinou, v níž pak zkameněly i jeho obličej a poprsí.

Měl tedy Štork pravdu, přirovnával-li svůj ateliér k peklu. Ano, bylo to pravé pozemské peklo, kde se nebohý sochař jako ďábel v lidské podobě sytil hrůzami lidských bolestí a muk, kterými jistě také nevýslovně trpěl v jasných chvílích. Teď jsem chápal tlumené, zoufalé stony a skuhravé vzlyky, vycházející jakoby z hrdla rdoušeného člověka, jak jsem je zaslechl za dveřmi ateliéru při své první návštěvě u Štorka. Teď jsem rozuměl podivnému šramotu, temným úderům a bouchnutí víka na bednu; všem záhadným zvukům, které vznikly patrně tím, že překvapený Štork, dříve než mne pustil do místnosti, odstraňoval a uklízel předměty svého zločinného počínání. Vzpomněl jsem, co u Černé Labuti vyprávěl

sochař Sander o Štorkových modelech; s jakou úzkostlivostí je tají a že by jejich adres nikomu nepověděl. Vybavil jsem si v mysli domovníkovu zmínku, že Štork odjíždívá na venek, vrací se s hochem nebo s děvčetem. A připomenul jsem si i zprávy v denních rubrikách listů posledních několika let, líčící tajemné zmizení odrostlejších dětí z venkovských dědin českých, po kterých všechny stopy zmizely a jež podle úsudku policejních úřadů se staly obětí úkladné vraždy, která byla vždy nevysvětlena a nevypátrána.

Síly mne opouštěly. Hlava mne páčila, cítil jsem závrať; věděl jsem, že musím ven, na vzduch, jinak se zalknu v hrozném prostředí zločinu a šílenství. Opíraje se o stojany a police u stěn, vrávorá jsem k předsíni, když tu můj pohled spočinul na otevřené truhlici v rohu u dveří ateliéru, vedle níž bylo pohozeno těžké sochařské kladivo. Truhlice byla naplněna roztlučeným kamením tělové barvy; patrně zbytky Štorkových nešťastných modelů, které vynášel kamsi mimo dům, aby zahladil stopy svých zmatených činů.

Obestřely mne mrákoty a marně snažil jsem se dosáhnouti dveří; cítil jsem, že smysly mne opouštějí a že klesám – –

Když jsem procitl, ležel jsem ve svém pokoji na loži a zvěděl jsem od hospodyně, že jsem těžce churavěl, potáče se dva dny mezi životem a smrtí a blouzně ustavičně o pekle a o hrůzách podsvětí...

Vzpomněl jsem na Štorka.

Necht' odpočívá v pokoji.

3.1.3 Soubor s gamahé

Bylo to jednoho slunečného odpoledne v měsíci červnu roku 1919.

Seděl jsem v proutěném křesle na zahrádce předměstské vily a dával se proteplovati hřejivými paprsky a těšil se pohledem na keře rozvitéch bledě žlutých růží. Vzduch byl jasný a provoněný květinovými výdechy a nebeské moře, fialkově modré, bylo místy zčeřeno bělostnou pěnou rozkošného obláčku. Ptáci prozpěvovali na větvích stromů, malý vodotrysk uprostřed záhonu pestrých karafiátů šuměl k nebi jako stříbrný bičík, motýli, lesklé mušky a pracovité včelky poletovali z květu na květ v slunečním světle.

Tonul jsem v blahé spokojenosti a v příjemném klidu, dává se unášeti čarovnou lodí obrazotvornosti k modré oblasti snů, cítí uje, jak měkká nálada tichounce vstupuje do mé duše. Vzpomínal jsem mladých let, kdy v rozkvětu snů a nadějí toužil jsem viděti bouřlivá moře a divoké pralesy; snil jsem o krásných ženách, které v pozdějších letech přešly před

okny mé duše a zmizely po boku jiných mužů v neurčité dáli; spřádal jsem svou budoucnost, plnou smělých plánů a radostné práce.

V té chvíli probudil mne drsně nějaký hlas, který na mne volal jménem. Vytrhl jsem se z neurčitého blouznění.

U zahradní mříže stál listonoš, jenž zhlédnuv mne, zavolal na mne, aby mi doručil poštu. Poštovní holoubek. Co mi asi přináší?

Povstal jsem a šel ke mříži.

„Něco pro mne, že ano?“ optal jsem se listonoše.

„Ano, mám zde pro vás balíček,“ pravil a podal mi zásilku, jež měla formu krabičky. Poté pozdravil a odešel.

Vrátil jsem se s balíčkem ke křeslu a usedl jsem. Kdo mi to posílá? A co asi? Nespěchal jsem příliš s otevřením zásilky, nechtěje si pokaziti rozkoš tkvící v tom, uhodnu-li bez otevření obsah balíčku a jeho zasilatele.

Prohlížel jsem pozorně písmo a vzpomínal, znám-li je. Nikoli; tahy mi byly sice povědomé, ale pisatele jsem přece neuhodl. Písmo bylo příliš zběžné a jaksi rozčilené, neboť bylo nepravidelné a místy téměř nečitelné. Zkusil jsem uhodnouti, co je uvnitř. Potězkával jsem předmět a zjišťoval váhu. Krabička a v ní nějaký tvrdý předmět. Snad si někdo na mne vzpomněl starobylým šperkem, napadlo mě. Vědí, že jsem vášnivý sběratel starožitností, a nabízejí mi klenot ke koupi.

Má zvědavost byla již krajně napjata a byl jsem svrchovaně netrpěliv, co skrývá balíček. Abych se zbavil trapné nejistoty, roztrhl jsem bez dalšího přemýšlení obal; objevila se bílá lepenková krabička. Spěšně jsem ji otevřel, nemoha se dočkati chystaného mi překvapení nebo zklamání, a našel jsem uvnitř lístek, několikrát přeložený. Pod tímto lístkem byl mlččně zamodralý předmět, patrně nějaký polodrahokam, jak jsem zjistil zběžným pohledem.

Uchopil jsem netrpělivě list, rozevřel jej a shledal, že je celý popsán. Nyní zvěděl jsem i, kdo mi píše. Bylo to písmo Kamila Vichra, mého přítele již ze studentských dob, rovněž sběratele starožitností a uměleckých předmětů. Byl to muž asi třicetiletý, hubenější postavy a snivé, přemýšlivé povahy. Byl úředníkem peněžního ústavu, leč svého povolání nemiloval; jeho hlavní vášní bylo sběratelství a studium okultních věd; měl zajímavou knihovnu všemožných spisů tohoto oboru. Jeho obrazotvornost byla skvělá a v dřívějších letech stýkali jsme se velmi často, hovoříce o literatuře, umění a tajemných vědách nebo navštěvujícíe krámky vetešníků v bývalém pražském ghettu, kde jsme leckdy našli vzácné předměty pro své sbírky. V poslední době setkali jsme se jen zřídka. Vichr se seznámil s děvčetem, do

něhož se zamiloval se zápalom první lásky, a přicházel ke mně stále řidčeji a řidčeji. Až posléze jsem ho vídal a s ním mluvil jen o náhodném setkání na ulici.

Zvědav, co mi přítel Vichr píše a proč mi kámen poslal, četl jsem:

„Jistě se divíš, příteli, že jsem si na tebe vzpomněl. Vedla mne k tomu důležitá příčina a jak tě znám, pochopíš mne. Je tomu něco přes rok, co jsem koupil od jistého starožitníka polodrahokam přiložený k tomuto dopisu. Je to gamahé a jak uvidíš, vzácný kousek. Získav tento kámen, byl jsem nesmírně potěšen. Jak asi víš, sbíral císař Rudolf II. tyto kameny s obzvláštní zálibou a jeho sbírka byla v tehdejší době proslulá. Ze všech kamenů cenil si nejvíce gamahé, která měla v sobě kresbu umrlčí hlavy a o níž se domníval, že je úzce spjata s jeho osudem. Žárlivě ji střežil a stále nosil při sobě, přesvědčen, že její ztráta přivodila by jeho smrt. Nuže, představ si mé překvapení, když jsem zjistil, že polodrahokam, který jsem získal, má touž kresbu. Vážil jsem si gamahé a nosil ji rovněž stále u sebe, přesvědčen o její čarovné moci. Ale žel! Od té doby, co jsem majitelem polodrahokamu, stíhá mne neštěstí. Má matka náhle zemřela; dívka, s níž jsem měl známost, zamilovala se do mého soudruha v povolání; nezdár za nezdarem mne stíhá. Rozhodl jsem, že se kamene zbavím. Posílám ti jej tedy. Víím, že darováním přenáší se neblahý osud s kamenem spojený na obdarovaného. Nechci však, abys byl nešťasten. Posílám ti kámen jen proto, aby byl zničen. Přijdu některý nejblížeší den k tobě a uradíme se, jak zničíme toho nositele a strážce neštěstí. Prozatím jej laskavě nech u sebe. Zdraví tě tvůj Kamil.“

Když jsem přečetl dopis, chopil jsem se se zájmem kamene. Byl to chalcedon, v jehož vyleštěné plošce se kreslila zřetelně umrlčí hlava, utvořená z tmavého nerostu, vrostlého dovnitř. Byl to opravdu vzácný a krásný kousek. Měl jsem ve sbírce amuletů také gamahé, ale s obyčejnou kresbou rozvětveného stromu, nedosti jasných obrysů. Toto však byl prvotřídní kus zvláštního lesku i barvy.

Pohlížel jsem na kámen v záři slunečního světla. Umrlčí hlava byla prokreslena s podrobnou jemností a s neobyčejnou záludností. Ba zdálo se mi chvílemi, že lebka zírání na mne svými prázdnyými důlky. Měla v sobě cosi tak d'ábelského, podmaňujícího, že jsem mimoděk uvěřil v tajemný vliv. A vzpomněl jsem také, jak Rudolf II. ztrátu své oblíbené gamahé skutečně zaplatil smrtí. Jakou sílu skrývá tento drahokam? Nebyla to spíše náhodná shoda nepříznivých okolností, když dosavadní majitel kamene byl pronásledován neštěstím? Mohl mít kámen nějaký podvědomý vztah k životu Kamila Vichra? A nebude mít osudný chalcedon neblahý vliv i na můj život? Či přinášel neštěstí jen určitým lidem, dává je jiným splnění jejich přání?

Řada otázek vyvstávala v mé vzrušené mysli. Bude to opravdu odvážné, podržím-li kámen tající v sobě tajemnou moc. Nebylo lze předvídati, jak se v tom nebo v onom případě zachová. Neuvolní-li jeho nový majitel utajených v něm záludných vlastností. Ovšem že se může kámen projevit i blahodárným způsobem. Ale napřed nelze říci nic určitého. Byl jsem přesvědčen, že skrývá spíše zmar nežli spásu. Kresba, kterou příroda vetkala v jeho střed, o tom svědčila.

Nemohl jsem se zhostiti nepříjemné předtuchy. Spatřiv zvláštní chalcedon, chtěl jsem kámen získat pro své sbírky, když se ho přítel vzdává. Ale čím více jsem o něm uvažoval, tím více jsem dospíval k názoru, že bude i pro mne lépe, odřeknu-li se vlastnictví čarodějného kamene.

Vložil jsem tedy gamahé zase do krabičky, přiložil k ní přítelův lístek, zabalil ji do původního obalu a s neklidem odnesl do svých sbírek k prozatímnímu uschování. Uložil jsem balíček do zvláštní zásuvky s obezřelostí, s jakou by si počínal přírodozpytec při vzácném druhu živého štíra, jehož nenadálé bodnutí by přivodilo smrt. Zásuvku jsem zavřel a klíček vsunul do náprsní kapsy.

A ještě téhož dne napsal jsem Vichrovi, že jsem jeho zásilku dostal a že ho žádám, aby mne pozítří k večeru určitě navštívil.

*

Třetího dne k šesté hodině večerní přišel ke mně do vily Vichr.

Zdál se mi přepadlý a stopy duševních útrap zřejmě sejevily v jeho obličejí. Tváře měl nezdravě bledé, oči kalné. Viděl jsem, že se s ním stala značná změna. Dříve kvetoucí mladý muž, nyní nervózní člověk! Osud se opravdu proti němu obrátil.

Vstoupiv do pokoje, podal mi ruku a pravil:

„Byla to podivná zásilka, že ano? Odhodlal jsem se k ní po dlouhé úvaze. A přiznávám, že nerad jsem se loučil s kamenem. Nebylo však pomoci. Musil jsem se rozhodnouti. Vyzval mne k souboji. Musil jsem jej přijmouti. A voliti zbraně k své obraně. Vše mne již opouštělo, neštěstí se na mne hrnulo, hynul jsem. Prohlédl jsi kámen dobře?“

„Prohlédl jsem jej dobře,“ pravil jsem, „a pak jsem jej uložil do zvláštní zásuvky. Je to podivuhodný kámen. A přiznávám se, že i na mne nepříjemně působil. Myslíš, že je totožný s pověstnou gamahé Rudolfa II.“

„Jsem o tom přesvědčen,“ prudce odpověděl přítel. „Je to osudný kámen. Poznal jsem to na sobě. Od té doby, co jej mám, působil neblahým vlivem na můj život.“

„A věříš, že jedině kámen způsobil změnu?“ pravil jsem a snažil se proti svému přesvědčení úmyslnou pochybovačností vymluviti mu jeho domněnku. „Možno také, že je to pouze tvá utkvělá myšlenka, že sis to namluvil a že kámen na tom vůbec nemá účasti. Uznávám určité vlastnosti kamenů a znám jejich obrazný význam, připisovaný jim lidmi, ale jejich osudný vliv na lidský život je spíše dosud jen domněnkou, která není nezvratně dokázána. Je to přece jen, povšechně vzato, neživá hmota, která nemůže míti k člověku citového poměru, natož nějakého rozhodujícího vlivu na jeho nitro, prostředí a budoucnost...“

Přítel se rozčilil nad mou pochybovačností. Přešel vzrušeně dvakrát pokojem a stanul přede mnou s rozhodnou tváří.

„Není v přírodě neživé hmoty,“ pravil důrazně. „Vše je tu živoucí. A živoucí má a musí míti možnost cítění. Proto i nerost cítí. Je člověku společníkem a zajisté, ovšem v nepozorovatelné míře, pocítuje jeho špatné nebo dobré jednání. Nemá pouze ústrojí jako rostlina nebo živočich, aby toto prosté cítění projevil. Není na něm zdánlivě znáti tohoto vnitřního citového života. Což lidé po věky nepokládali i rostlinu za bezcitnou? A přece dnes nikdo nepochybuje o tom, že rostlina cítí. Svědčí o tom nespočetné přírodovědecké důkazy. Má svůj pohyb, svůj milostný život, své radosti a bolesti. A jelikož vše ve vesmíru ovládá jednotný zákon a není výminek, má i nerost život jako rostlina. U nerostů klamáni jsme tím, že nikdy na nich nepoznáváme zřejmých známek života, a z toho usuzujeme, že necítí. Uvážíme-li, jak se vyvinulo vše z prapravku, od nejjednoduššího k dokonalejšímu, od nerostu k rostlině a posléze k živočichu, musíme uznati, že vše pojí společný živel a ten slove: jednotný, vševládny život. Základem každého života je pohyb, byť sotva postřehnutelný, a kde je pohyb, je i pocit. Tvrdím, že kámen má vědomí svého jsoucná. Má svůj zvláštní život, své lásky, své nenávisti. Neodolatelná láska hmoty k hmotě vybudovala z chaosu svět. A budovala dále i ve vzniklém světě. Rostla v kamenech a rozkvétala v jejich krystalech. Stala se horstvem, prodělávala chemické předměty, žila hluboký a měnlivý život. Cítěla s rostlinami a tvorstvem. Jak mnoho učinila pro nás nerostná hmota. Z pradávnych, předhistorických dob zachovala nám zbytky bývalého života, uzavřeného v jejím nitru. Dokázala, že zuhelněly pradávny hvozdy, aby lidstvo pozdějších věků nehynulo zimou. Vytvořila nádherné drahokamy, aby se lidstvo těšilo jejich leskem.“

„Příliš odbočuješ od původního námětu,“ vyrušil jsem přítele z úvah, vida již, že si nedá vymluviti svého náhledu. „Chtěl jsi dokázati, že kameny mohou osudově zasahovati do lidského života a že některé z nich mají živý vztah k určitým lidem.“

„Ano, to také mají,“ pravil Vichr vážně. „O tom již v dávných dobách byli lidé přesvědčeni. Proto také připisovali drahokamům a polodrahokamům určité vlastnosti a vlivy, jimiž na člověka působí.

V knize Alberta Magna O ctnostech rostlin, kamenů a zvířat je věnován celý oddíl znakovství nerostů. Každý kámen má zde tajemnou působnost a skrytý smysl. Onyx vzbuzuje truchlivost, bázeň a nesvár. Démant ochraňuje před nepřáteli a jedy. Ametyst zahání opilství. Beryl přemáhá sváry a odpuzuje nepřátele. Heliotrop udržuje člověka při dobré náladě, při zdraví a zastavuje též krvácení. Gagát dopomáhá k výhře. Kámen lapis lazuli léčí těžkomyslnost a zimnici. Smaragd sdílí rozum a paměť. Hyacint posiluje spánek. Safír je nositelem míru, shody a nábožnosti. Granát vymítá d'ábly. Opál přivolává neštěstí. Chalcedon zapuzuje strašidla a kouzla.

Tyto názory měly jistě své odůvodnění v bedlivém pozorování kamenů a ve zkoumání jejich odlišných vlastností. Přírodovědci věděli již dávno, že kámen není mrtvou hmotou a že název nerost je nesprávný, neboť viděli, že roste, a tudíž jeví život. Mohli sluchem vypořizovat, že nerosty odpovídají na zvuk ozvěnou. Mohli sledovati vývoj kamenů, jejich chemické plození, jejich růst, rozkvětání v krystaly i jejich vadnutí. Viděli, že se radují svým leskem, že truchlí svým zakalením. Seznali, že některé kameny mají ráz teplý, jiné studený. Mohli pozorovati zrudnosti kamenů, ba i jejich choroby. A to dělo se obzvláště u drahých kamenů, které přicházely ve styk s člověkem, dlely s ním v jeho příbytku, prodělávaly s ním slasti a strasti, zkrátka pohybovaly se neustále mezi lidmi, měnily majitele, staly se němými soudruhy člověka. Proč by nemohly zúčastniti se trpně nebo činně jeho života? Není možno, že staly se posléze spoluhrači v jeho životě a často i určovateli jeho osudů? Že těšily, varovaly, mstily nebo zachraňovaly? Jejich hmota se skládala z určitých chemických látek, které mohly působiti blahodárně nebo zhoubně na zdraví, náladu nebo duševní stav majitelův a tím přivozovati štěstí nebo neštěstí. Proto také hloubavým lidem jevílo se zasáhnutí určitého kamene v běh lidského života docela přirozeným. Příkladně kámen byl kdysi svědkem nějakého zlého činu a čekal, až přijde ve styk s nositelem onoho provinění, aby jej nečekaně ztrestal. Nebo snažil se svým vlivem a skrytými silami odměniti tvora, jenž bez viny trpěl. Tím se vysvětluje, proč kámen, který byl u jednoho člověka nositelem neštěstí, působí u druhého opačně, nebo se vůbec nijak neprojeví. Kameny mají své náklonnosti a nechuti a dávají najevo svou přízeň či nepřízeň. Polodrahokam, který jsem ti poslal, mne nenávidí, to jest jisto.

O talismanech a amuletech píše Gaffarel v knize Neslýchané zvláštnosti, vykládaje jejich moc za vlivu hvězd. Zde dočetl jsem se také o gamahé a jejím významu. Autor popisuje

význačné vlastnosti tohoto kamene, v němž příroda kouzlila kresby někdy opravdu podivuhodné. Některý má v sobě kresbu rostlin, jiný kresbu zvířat nebo lidské podoby. Gaffarel, vykládaje ochrannou moc těchto talismanů, praví, že gamahé nalézají se nejvíce na východě a v jižních krajinách, vzhledem k teplému podnebí a moci hvězd. O významu přírodní kresby na nich píše, že jejich obraz má čarodějný vztah k obdobnému zjevu ve skutečném životě. Je-li na kameni zobrazen had, chrání talisman od hadího uštknutí. Je-li na něm lidské podoba, chrání od člověka. Podle toho chalcedon, který jsem ti poslal a jenž má v sobě kresbu umrlčí hlavy, měl by chránit od smrti. Avšak je-li talisman v nepříznivém poměru k svému majiteli, mění působnost a místo aby jeho život ochraňoval od zjevu na něm zobrazeného, přivolává jej ve zhoubném úmyslu. A protože chalcedon s umrlčí hlavou mne nenávidí, tedy mne od smrti neochraňuje, nýbrž pozvolna mne vhájí v její náruč.“

„Jsi-li tedy přesvědčen o osudné moci chalcedonu,“ řekl jsem, „je třeba rozhodnouti, co s ním máme počítí. Jak víš z okultní literatury, nesmí se majitel takového předmětu zhostiti prodejem. To by nezničilo tajemný vliv amuletu. A darovati jej? Příteli jej věnovati nemůžeš, abys mu nedal danajského daru, který by mu přinášel neštěstí. A věnovati jej někomu cizímu? Kdo ti za to ručí, že se k tobě nevrátí nějakým záhadným způsobem a nečekaně?“

„Vím to,“ pravil přítel temným hlasem; „proto jsem také dnes k tobě přišel. Uvažoval jsem o tom, jak se kamene zbaviti, a přišel jsem k náhledu, že kámen nutno zničit. Byl bych tak již učinil, ale cítil jsem jakýsi vnitřní strach, že bych to měl provéstí beze svědků, a poslal jsem ti chalcedon, abych to učinil v tvé přítomnosti. Nevěřím kamenu, dokud je celý. Jsem stále přesvědčen, že mi chce uškoditi. Vyzval mne na souboj. Má to býti boj na život a na smrt. Buď on, nebo já! Jeden z nás musí podlehnout. Není zde dohody. Souboj za nejprísnejších podmínek! Přijal jsem výzvu amuletu. Chci míti svědka a zvolil jsem tebe. Nutno, abys byl souboji přítomen. Budu klidnější a nebudu se obávati možného záludu. Neboť kámen bude věděti, že jsi přítomen a dáváš pozor, provádí-li se boj správně; zamýšlí-li při souboji nějaký úskok nebo zálud, upustí od něho.“

„Přijímám úlohu svědka,“ pravil jsem s žertovným nádechem. „Chci býti přítomen při tomto zvláštním souboji člověka kamenem. A kdy se bude souboj vlastně odbývati?“

„Zde, a to ihned,“ vzkřikl Vichr rozčileně. „Nesnesu déle této nejistoty. Ať se naše věc konečně rozhodne. Dokud gamahé bude v své dosavadní podobě, nebudu míti klidu. Přines ji!“

Šel jsem do vedlejší místnosti, kde jsem měl knihy, zbraně, mince, amulety, starožitnosti a zvláštnosti, a otevřel jsem klíčkem uzavřenou zásuvku, do níž jsem před třemi dny uložil chalcedon.

Balíček byl na svém místě. Rozbalil jsem jej, vyňal gamahé z krabičky a nesl ji pozorně do pokoje, kde čekal přítel Vichr. Zde jsem vyhledal v nepotřebných předmětech železný podstavec s hlazenou horní plochou, spodek to nějakého kovového odlitku, umístil jej na stole a položil naň gamahé.

„Protivník je již na místě,“ pravil jsem a poklonil jsem se příteli obřadně. „Nutno zvoliti zbraně. Jakou zbraň mám podati?“

„Kladivo sem,“ zvolal přítel, rozzuřen pohledem na gamahé, která se svou kresbou umrlčí hlavy klidně před ním ležela na železném podstavci. „Ať jest již po všem.“

Přítel rozčileně přecházel po pokoji a já zatím hledal nástroj. Našel jsem pěkné, pádné kladivo. Podal jsem je příteli a pravil:

„Souboj může započítati. Máš první ránu jako vyzvaný. Dej pozor, budu počítati do tří. Při vyslovení čísla tři udeř.“

Postavil jsem se stranou a počítal. Přítel stál přichystán s kladivem v ruce, planoucí oči upíraje na nepřítele, a čekal napjatě.

Počítal jsem pomalu:

„Jedna... dvě... tři!“

V té chvíli veškerou silou kladivo třeskně dopadlo na železný podstavec a gamahé se vymrštila s prudkostí střely; současně se ozval strašlivý výkřik z přítelova hrdla. Potácej se kolem mne, klesl na pohovku a rukama si křečovitě zakryl obličej.

Měl vyražené oko.

3.1.4 Sklenice vody

Před několika lety meškal jsem na zotavené v Gruži u Dubrovníka. Volil jsem úmyslně toto dalmatské zákoutí, abych v klidu mohl strávit několik týdnů pod jižním nebem. Nechtěl jsem toho roku cestovati, jak jsem dosud každoročně činil, potuluje se z místa na místo, s chvatem a lačností člověka, který chce co nejvíce viděti a zakusiti a vrací se pak ze svých toulek spíše rozčilen než zotaven. Chtěl jsem jedenkrát strávit dovolenou v místě, kde bych si nejpríhodněji odpočinul od velkoměstského ruchu a překotného shonu života a mohl nerušeně užítí přírodních krás.

Po příjezdu do Gruže ubytoval jsem se v menším hotelu, jenž stál nevysoko nad přístavem v terasovitých zahradách. Byl to útulný dvoupatrový dům se zelenými žaluziemi, obklopený překrásnými vavřínovými stromy a cypřiši, z jejichž zeleně vybíhala vpřed bílá terasa, z které se otvíral nádherný pohled na záliv a na poloostrov Lapad, jehož kopce byly

zahaleny šťavnatou zelení stromů a vinic, z nichž místy vynikaly tmavší mohutné pinie a štíhlé cypřiše s jakousi tichou nádherou, jako věže a věžičky gotických kostelů. Tato vyhlídka byla mi obzvláště milá za deštivých dnů, kdy jsem byl nucen trávit čas v hostinském pokoji, nechtěje vyjít ven.

Jinak bylo ovšem za slunečních horkých dnů. Tu jsem se toulal po okolí, zlézal skalnaté stráně porostlé zelenými keři a zpestřené divokými oleandry, červeně nebo bíle kvetoucími. Jindy najal jsem loďku a projížděl se po moři v blízkosti Gruže, nebo dal jsem se převézt na Lapad, kde v útulné zátocce, obklopen tajemstvím cypřišů, snil jsem, poslouchaje, jak mořské vlny stejnoměrně narážejí na břeh. Nejčastěji však putoval jsem bílou silnicí z Gruže do Dubrovníka, kde jsem se zdržel až do večera, načež jsem nastupoval zpáteční cestu k domovu.

Byl jsem v Gruži již čtrnáct dní a zdomácněl jsem zde úplně. Na vycházkách zapřádal jsem hovory s opálenými Dalmatinci, kteří neustále pobíhali po bílém nábřeží, vynášeli na břeh obsah nákladních lodí, nabízeli své služby k výletu do Umbly v malých člunech nebo s veselým zpěvem spravovali sítě a plachty, sedíce na prosté palubě malých rybářských lodic. Občas zalaškoval jsem s některou tmavovlasou domorodou kráskou s jiskrnými velikými očima, oděnou v širokou dlouhou sukni, zdobenou vpředu vyšíváním uzoučkou zástěrkou, a v podlouhlém pestře vyšívaném kabátci, z něhož vyčnívaly řasnaté rukávy bělounké košile. Nebo přidružoval jsem se k venkovanům v širokých spodcích tureckého střihu, pohánějícím mezky obtížené nákladem, které jsem potkával na cestách ke Gruži, a se zájmem poslouchal jsem jejich hovory o drobných starostech. Byli to lidé dobrosrdeční a sdílní a bavilo mne, mohl-li jsem poznati jejich zvyklosti a prostý přirozený životní názor.

Jednoho dne, když žhavé slunce v pravém slova smyslu pražilo do krajiny a kdy byl jsem zmalátněn těžkým dusnem, zavolaal jsem člunaře a dal se převézt na pahorkatý poloostrov Lapad, kde jsem v stinném zákoutí doufal nalézt osvěžující chládek. Bylo zde opravdu příjemně. Bujná svěží zeleň ovocných stromů a vinic dýchala mír a snivé ticho konejšivě působilo na nervy. Jako bych vyšel z dusné městské ulice do veliké zahrady. Kráčel jsem klikatými cestičkami kolem osamělých stavení a vdechoval kořenou vůni vavřínových a myrtových stromů, až jsem došel k nejkrajnějšímu cípu poloostrova, jenž vybíhal do moře několika skalisky a tvořil s ostatním břehem přirozenou zátoku. Zde jsem stanul. Pod svítivým blankytem rozkládalo se přede mnou moře do nedozírna.

U břehu, v nánose písku s bezčetnými rozbitými skořápkami a různým živočištvem, které se po odlivu nuceně octlo na suchu, místy vybužela jakási travina mdle zelená, jež se zachytila v sypké půdě. Malý mořský krab neohrabaně lezl po zemi a dotkl-li jsem se

zatoulaného sliznatého trsu chaludy, vyrazili z louže pod ním jako jiskry ohnivé rakety blešivci, malí žertovní ráčkové. Dole, kde písek splýval s hladinou, pod níž tměly se a rychle opět mizely nafialovělé rudé stíny kolébajících se mořských bylin, valily se neúnavně bílé zpěněné vlny, tříštící se o skaliska a podobající se chvílemi hlavám nymf s rozpoutanými kšticemi, které připlouvaly ze širého moře, jež se rozlévalo hluboké, ohromné, čarovně modravé až k nejzazší čáře obzoru. Na mořské pláni bylo v dohledu zřítí rybářské čluny s šedými pestře záplatovanými plachtami a občas zjevil se dýmající parník, brázdící nekonečnou vodní říši. Nad tím vším zářilo slunce, stříbrná svatozář, a v daleké dáli lesklo se ryzí, tiše se třpytící stříbro beze stopy modře.

Moře bylo klidné, jen vánek tiše zpíval v travinách u břehu. Pak zazněl kdesi skřek rackův. A opět ticho. Jen písek, moře a nebe. Slavnostní chvíle! Vše klidné, plastické, jako obraz viděný kukátkem panorámy. Byl to nádherný pohled!

Obrátil jsem se od širého moře a zahleděl se křišťálovým vzduchem k pevnině. Po stránkách byly roztroušeny jako stříbrné obláčky koruny olivovníků a místy uprostřed nich pestřily se barevné skvrny oleandrů. V dáli byla nějaká vesnice s malými domky jako ze stavebnice, z nichž vynikal bílý kostelík s malou kopulí a nízkou věžičkou mezi černými cypřiši, a nahoře nad nimi řada temných stromů, pak nafialovělé výšiny, kde se vše slévá v jediný neurčitý tón. Konečně nad tím fialkově modrá obloha.

Mezi poloostrovem a ostatní pevninou prostíralo se modrozelené zrcadlo přístavu, nad nímž s pokřikem poletovala hejna racků a kde kotvily obchodní lodi, rybářské čluny a veliké parníky, jejichž pískání a houkání vracelo se mnohonásobnou ozvěnou od neústupného srázu Velebitu. Na druhé straně břehu rozkládala se v pestrém skupenství budov Gruž. Obrázek plný svěží nálady. V popředí zvedaly se výstavné hotely a domy s věčně spuštěnými trávově zelenými žaluziemi, za nimi tísnila se směs vlídných jednopatrových domků, stromová a keřnatá zákoutí, nějaká klášterní budova, kostel a četné penzionáty. Na mírném svahu návrší ze zelených terasovitých zahrad, v nichž rostly fíkovníky, citronové a pomorančové stromy, vavříny, myrty, svatojanský chléb a palmy, vynořovaly se smavé letohrádky a vily s bíle žlutými zdmi a bledě červenými střechami. Místy bylo viděti staré cypřiše, stojící smutně a nehybně uprostřed jasu a splývavých barev jako zádumčiví mniši uprostřed tančící mládeže. Ještě výše na kamenité stráni rýsovaly se prosté zděné chaty a malé polozřícené pevnůstky, které tu zbyly z válečných dob, zarůstající oleandrovými keři, jejichž růžové a bílé květy závodily o krásu s krvavou nádherou granátových květů. Nad tím pak byla již jen nízká kleč a holé kamení.

Objímal jsem pohledem rozkošný obraz moře a země a tonul v pocitu vnitřního klidu a uspokojení, když jsem zaslechl nablízku zaprasknutí větve, jako by se kdosi ke mně blížil. Ohlédnuv se po příčině zvuku, uzřel jsem, že po mém boku stojí cizí muž, asi čtyřicátník s černým voussem a s pronikavými tmavými očima, a pohlíží též k protější pevnině.

Setkal se s mým tázavým pohledem. Pozdravil a pravil:

„Čarovný pohled, že ano? Obdivujete se naší riviéře? Je opravdu půvabná a zvolil jste si vhodné místo k rozhledu. Dovolte, abych se představil,“ připojil, „jsem baron Feuerbach.“

Představil jsem se rovněž a vyslovil se nadšeně o Gruži a okolí.

„Znám tento kout země velice dobře,“ řekl baron se shovívavým úsměvem. „Bydlím zde již od časného jara. Najal jsem si vilku na cestě z Gruže do Dubrovníka a procestoval jsem již celé dalmatské pobřeží.“

„Tedy jste zde stejně jako já na zotavené?“ optal jsem se zvědavě.

„Trochu ano a trochu ne,“ odvětil, stále se usmívaje.

„Jste zde snad za svým povoláním?“ vyzvídal jsem dále.

„Nemám povolání,“ pronesl s nádechem uštěpačnosti. „Alespoň žádného z těch, která lidé považují za užitečná. Věnuji se svým zálibám. Studuji pro svou zábavu hlavně přírodní vědy a psychologii.“

„To tedy vedete záviděníhodný život,“ podotkl jsem; „přál bych si býti na vašem místě. Je to štěstí moci se oddat volnému životu, nebýti vázán k určitému prostředí, věnovati se podle libosti své vášni.“

„Štěstí?“ pravil baron jako pro sebe a jeho čelo a rysy kolem očí se podivně svařtěly, že v té chvíli nabyl jeho obličej poněkud ďábelského výrazu. „Štěstí? Jak se to vezme. Rozhodně však jsem v svém světě samostatným pánem. Uznávám, že je to výhoda, může-li to člověk říci... Ale nyní půjdu již nazpět,“ přerušil se baron a jeho rysy se opět vyrovnaly a obličej měl dřívější nádech roztomilosti. „Zůstanete zde snad ještě? Nechci vyrušovati.“

„Ó ne, půjdu též,“ pravil jsem. „Byl bych se beztoho již rozhodl k návratu.“

„Nuže, můžeme jíti spolu,“ prohodil, sestoupiv na cestu do vnitra poloostrova. „Cesta nám spíše ujde. Byl jsem zde na obvyklé procházce a čeká mne na druhé straně pahorku u břehu loďka. Libo-li, svezeme se společně do Gruže.“

„Použiji milerád vašeho vyzvání. Byl bych musil jíti pěšky do Gruže obloukem přes celý poloostrov,“ podotkl jsem a připojil jsem se k němu.

Baron šel rychlejším krokem i musil jsem se mu přizpůsobit. Teprve nyní jsem si ho náležitě povšiml. Byl vysoký a hubený a jeho pohyby prozrazovaly rozhodného, rázného ducha. Černé vlasy splývaly nad vysokým čelem, osmahlé tváře měly vysedlé lícni kosti a

oživeny byly lesklýma, ponurýma a pronikavýma očima, v nichž jevila se myšlenková soustředěnost. Pod nosem měl knír a bradu mu zarůstal mírný plnovous. Oblečen byl v elegantní šedý šat; v žilnaté pravici měl ebenovou hůlku s kovovým knoflíkem.

„Jste zde již dlouho?“ optal se mne baron, když jsme se octli v zeleni stromů a vinic.

„Přes dva týdny,“ odvětil jsem ochotně.

„A jak dlouho hodláte zde ještě pobýt?“ optal se.

„Myslím, že měsíc. Snad i šest neděl,“ pravil jsem nerozhodně, neboť dosud jsem vážně nepřemýšlel o tom, jak dlouho se zde zdržím. „Závisí to hlavně na tom, jaké bude zde počasí, a také trochu na věcech, které jsem doma náhle opustil a o nichž se musím v nejbližších dnech dopisem poučiti. Odjel jsem totiž z domova nenadále. Napadlo mě zajetí si na zotavenou do Dalmácie a nesděliv nikomu nic, zmizel jsem po anglicku z Prahy. Také jsem nedal o sobě vůbec ještě vědět, ač vím, že mé záhadné zmizení způsobí mnohým lidem zbytečné starosti.“

„Tak, tak,“ pravil a pohlížel na mne s patrným zájmem. „Milujete dobrodružství, jak vidím.“

„Snad,“ pravil jsem s úsměvem. „Ale nejsem přítelem dlouhých příprav a takové náhlé zmizení do neznáma na několik týdnů dělá člověku dobře.“

„Tedy byste mohl zmizeti nadobro a nikdo by nic nevěděl,“ prohodil baron a zasmál se suchým řezavým smíchem. „Což kdyby se vám něco přihodilo? Vaši lidé neměli by o tom ani zdání. Takové tajemnosti se někdy nevyplácejí.“

„Spoléhám na svou šťastnou planetu,“ ujišťoval jsem v dobré náladě. „Také nepokouším lehkomyšlně osud. Ovšem uznávám, že nutno dáti teď o sobě zprávu. Již z toho důvodu, aby mohly být za mnou poslány dopisy, které zatím došly. Mohl bych tak propásti nějakou neodkladnou věc, již třeba vyřídit.“

Mezitím jsme došli ku břehu, kde nás čekala lodice. Rozkvetlé myrtové stromečky těžce voněly, cypřiše a pinie ševalily nám nad hlavou, zhlížejíce se v moři, které nabývalo jimi v okolí poloostrova barvy modravě zelené, chvílemi až opálové. V Gruži zvonilo se právě poledne a lahodné kovové tóny zvonu lehce klouzaly po rozčeřených vlnách až k mému sluchu a mír a sváteční nálada jako by se byly rozlily v mém nitru.

Vsedli jsme do lodice, člunař se chopil čile vesel a již jsme se kolébali na mořské hladině, zrcadlící bílé obláčky nebes, k nábřeží v Gruži.

Když jsme vystoupili na nábřeží, podal mi baron ruku na rozloučenou. „Nebudu zdržovati,“ pravil, „spěcháte asi k obědu. Ale odpoledne ke třetí, kdybyste chtěl, přišel bych

vám naproti silnicí vedoucí ke Gruži. Podívali bychom se do Dubrovníka. Zním toto město dokonale. Snad nebudu vám nevhod jako průvodčí.“

„Bude mi jen potěšením, provodíte-li mne,“ přivolil jsem ochotně.

„Tedy ujednáno,“ doložil baron. „Ke třetí odpoledne na shledanou!“ A pozdraviv odcházal rychlým krokem po nábřeží vzhůru, zatímco já se odebral do hotelu.

*

Odpoledne ke třetí hodině vydal jsem se ke smluvené schůzce. Nešel jsem dlouho silnicí z Gruže, když spatřil jsem barona Feuerbacha, jak jde mi naproti. Kvapně přicházel a došel mne, vlídně pozdravil.

„Jste dochvilný, to se mi líbí,“ řekl, přidruživ se ke mně. „Nemám rád lidi, kteří dají na sebe čekat.“

„Byl jsem nedočkavý,“ přiznal jsem se. „A těším se opravdově na návštěvu Dubrovníka ve vaší společnosti. Byl jsem tam několikrát od svého příjezdu do Gruže a vždy odcházel jsem s hlubokým dojmem v duši.“

„Dubrovnik je milé město,“ pravil baron nadšeně. „Možno jej viděti vždy znova a působí na člověka vždy novým půvabem. Je z těch měst, která hovoří více k nitru nežli k oku. Podobá se truchlivé vidině, již obestírá současně sláva minulosti a smutek přítomna. Má cosi z tklivé krásy Benátek. Obě města jsou zasvěcena smrti. Jedno se rozpadává na lagunách, druhé na zemi. Ale Dubrovnik má více kouzla důvěrnosti. Hyne jako hrdý, zchudlý šlechtic v ústraní, neokázale, tiše. Benátky umírají jako velmož smrtelně raněný, s okázalostí a za účasti svých dvořenínů.“

Přišli jsme právě k záhybu silnice, odkud se naskýtá úchvatný rozhled po okolí. Baron stanul a ukázal na přízemní vilku s verandou, stojící poblíže cesty a obklopenou rozkošnou zahrádkou, v které se pestřily květnaté záhony a rostly mandlovníky, granátové stromy a krásné vysoké palmy.

„Tot' můj zdejší útulek,“ řekl, usmívaje se samolibě. „Zvolil jsem si jej dobře, že ano? Najal jsem vilku až do podzimu. Pak přesídlím opět do Vídně. Prozatím jsem zde jako doma. Jsem světoobčan a cítím se doma, kde se mi zalíbí. A tady se mi opravdu líbí. Je zde čarokrásné okolí a ticho, kterého potřebuji ke studiím. Také s vnitřním zařízením jsem spokojen. Však uvidíte sám. Musíte mne některý nejbližší den navštívit.“

„Opravdu, lepšího místa jste si nemohl zvolit,“ pravil jsem s netajeným obdivem. „Jest jako stvořeno ke studiím a ke snění. Přijdu k vám, ač nebudu-li vyrušovati. Vím, jak je to nepříjemné. Jste jistě zaměstnán v době, kdy býváte doma.“

„Ó, také lenoším,“ zasmál se baron suchým, ostrým smíchem. „Nejsem tak pilný, jak si to představujete. Pracuji, jen kdy se mi zachce.“

„A jakého oboru se týká vaše přírodovědecké studium?“ otázal jsem se poněkud ostýchavě, cítě, že má zvědavost mohla by se ho nepříjemně dotknouti.

„Studuji skrytý život zvířat a rostlin,“ odvětil baron nad mé očekávání nenuceně. „Také se zabývám zkoumáním tajemných přírodních sil. Nevěřil byste, kolik utajených schopností je například v člověku. Ovšem lidé si jich většinou neuvědomují a nepěstují jich v sobě. Ale člověk, který by si byl vědom všech schopností, jež jsou v něm, a dovedl je ovládati, mohl by vykonati úžasné věci.“

„O tom nepochybuji,“ pravil jsem přesvědčivě. „V nás i kolem nás jsou síly, které se zřetelně projevují v životě tvorstva a jež namnoze nejsou ještě vědou dostatečně osvětleny. Schopnost vnímati děje časem a prostorem vzdálené, nebo stav spánku podobný, který lze přivoditi působením vůle nebo dojmy čidel a v němž tvor podléhá cizí vůli. Viděl jsem mnoho pokusů v tom směru a přesvědčil jsem se o vážnosti těchto záhad.“

„Takových záhad je mnoho,“ živě přisvědčil baron. „Jsme obklopeni mořem tajemství. Všude vidíme tajnou souvislost všeho. Nerostná říše projevuje se svým působením v rostlinné říši, rostlinná říše zasahuje svými vlastnostmi v živočišnou říši, živočichové působí vzájemnými podvědomými vztahy druh k druhu. A veškeren život na zemi podléhá opět, podobně jako živly, vlivu hvězd.“

„Jaký je váš názor o spiritismu a o jeho projevech?“ optal jsem se. „Myslíte, že možno býti ve styku s duchy ze zásvětí, kteří se zjevují, odhalují budoucnost, projevují svou vůli a kterým též my svou vůli, svá přání můžeme svěřovat?“

„Spiritismus je pošetilost,“ odvětil baron s jízlivým úsměvem. „Či věříte, že by se dal Darwinův nebo Newtonův duch zavolati skupinou omezených lidí sedících kolem stolku, aby odpovídal na jejich nesmyslné otázky nebo aby pitvorně pohyboval stolečkem? A k tomu třeba současně v pěti různých seděních? Nebo domníváte se, že možno zhmotniti něco naprosto nehmotného, jak snaží se dokázati vyznavači spiritismu fotografiemi duchů? Věřím jen skutečným vědám; zde je pravé pole mé působnosti.“

Za tohoto rozhovoru došli jsme k vilám a domkům se zahrádkami, které jsou před Dubrovníkem, a stanuli jsme před branou a vysokými valy obklopujícími město.

„Než vejdemo do města, ukáži vám roztomilé zátiší,“ pravil baron. „Ostatně jsem dnes vaším průvodcem,“ podotkl s úsměvem a vedl mne do městského sadu, ležícího na mírném návrší.

Zde se nám otvíral nádherný pohled na město a okolí. Celý Dubrovník se směsící kostelů a domů, se zbytky starého opevnění a s přístavištěm se objevil mým očím. Bylo viděti moře s loďmi a parníky, ostrov Lokrum se starým benediktinským klášterem ve stínu syté tmavé zeleně rozložitých pinií a štíhlých cypřišů, četné jiné ostrůvky a dalmatské břehy, přecházející v dálce v nevlídné, mračné horstvo. Dole pod sadem vybíhalo několik skalisek v moře a na jednom z nich stál malý klášter, k němuž se tulil kostelík s nízkou věží a hřbitůvek s bílými náhrobními kameny. Nikde nebylo viděti ani traviny, ani květů a v prudkém slunečním žáru svítily náhrobky a bílé cesty jednotvárnou bělostí. Stranou u klášterního dvora stálo několik ostnitých agáv a úplně dole bilo nepokojné moře do rozeklaných skal.

Baron stál mlčky po mém boku a popřál mi několik chvil k rozhledu. Pak uznav, že jsem se asi dosti již vynadával, vyrušil mne šetrně:

„Toto je pouze předehra. Znamenitá, že ano?“ pravil a usmál se zvláštním způsobem. „A nyní se podíváme do města...“

Když jsme vešli širokou pevnostní branou do města, octl se baron ve svém živlu a projevil se opravdu znamenitým společníkem. Znal Dubrovník dokonale a ukázal mi všechny jeho význačné památnosti. Prošli jsme hlavní třídou, vydlážděnou velikými bílými kameny, po jejíchž stranách stály nevysoké, ale rozsáhlé domy, většinou bývalé paláce a sídla staré dubrovnické šlechty; zašli jsme v úzké uličky italského rázu, které stoupaly do vrchu, takže jen po schodech mohli jsme se dostat na jejich druhý konec. Navštívili jsme bývalou mincovnu s rozkošnými ochozy a s oblouky v renesančním stylu, rektorský palác, v němž je archiv bývalé Republiky dubrovnické, radnici v lombardském slohu, v níž umístěno je muzeum, a mnoho kostelů, z nichž zdála se mi nejkrásnější katedrála Panny Marie s obrazy Tizianovými a Palmy mladšího.

Strávil jsem na potulce Dubrovníkem několik příjemných hodin za poutavého baronova vypravování a bylo již pozdě k večeru, když jsme skončili prohlídku města a vyšli branou na cestu vedoucí ke Gruži.

Nad krajem a mořem se klenula večerní obloha, plná nesčetných hvězdných očí, a srpovitý měsíc visel nad temnicími se vodami. Po dusném žhavém letním dnu nastal vlažný večer, osvěžovaný příjemným vánkem, dýšícím od moře. Stromy a keře u cesty tajemně šelestily; olivy a oleandrové květy omamně voněly v zešeřelém vzduchu. Světlo lunny svítilo na silnici, jež se ztrácela v temnu, a občas přelétl kolem nás neslyšně veliký noční motýl.

„Neprovedl jsem vše dobře?“ zasmál se suše baron. „Myslím, že jste se mnou spokojen. I náladový večer jsem vám uchystal k závěrku.“

„Jsem vám opravdu povděčen za pěkné chvíle, které jste mi připravil,“ pravil jsem rozechvěně snivou večerní náladou. „Věnoval jste mi se vzácnou laskavostí čas, jenž náležel vašemu studiu.“

„Ó, bylo to také k mému prospěchu,“ vpadl mi do řeči můj společník. „Vycházím dosti často. Potřebuji někdy trochu rozptýlení a vracím se pak osvěžen k práci. Poté třeba kolik dní zase nevyjdu, dokud nepocítím opět potřeby odpočinku. Jsem tedy i já rád, že jsme se prošli. Kdož ví, naskytne-li se nám ještě kdy taková příležitost.“

„Jak vidím, budu musit načas postrádati při vycházkách vaší milé společnosti,“ pravil jsem roztrpčeně, „a toulati se po okolí opět sám. Ovšem uznávám, že práce je přednější.“

„To nijak nevadí, abychom se viděli,“ prohodil baron s úsměvem, který snažil se býti roztomilý, změnil se však v úšklebek. „Slíbil jste mi přece návštěvu. A víte co,“ pravil, jako by se byl náhle rozhodl, „přijďte hned zítra. Myslím, že s tím budete souhlasit.“

„Zajisté,“ přisvědčil jsem; „přijdu po svačině. Zdržím se však jen chvíli. Pak si vyjedu večer v člunu na moře...“

Blížili jsme se právě k baronově vile, jejíž bílé zdi v bledém světle měsíce svítily z nočních temnot jako strašidelný přízrak.

Baron podal mi ruku a pravil:

„Ejhle, můj černokněžnický zámeček mne očekává. Jsem již doma. Ale vy máte ještě kousek cesty před sebou. Zrychlíte-li však krok, uběhne vám těch několik minut jako sen. Je krásný večer a večerní chládek je příjemný. Tož, jak smluveno. Dobrou noc! A vyspěte se na zítřek dobře.“

Pozdravil, sešel ze silnice směrem k vile a poté zmizel v temnotě, jako by se do země propadl.

Osaměv dal jsem se silnicí ke Gruži. Bylo velebné ticho a hebké měsíčné světlo dopadalo místy na keře a stromy u cesty, jež nabývaly podivných podob. Občas přešel kolem domorodec; bylo viděti ve tmě řeřavět cigaretu, kterou kouřil. V dále od moře ozvala se siréna lodí, vjíždějící do přístavu; zvuk zněl táhle a zádumčivě a zanikal ozvěnou v horách. Pak opět ticho. Snívá nálada jako by obeprádala kraj a moře v pavučiny spánku. Došel jsem ke Gruži.

Na kostelní věži bilo právě deset hodin.

*

Příštího dne k večeru zazvonil jsem u dveří baronovy vily. Přišel mi otevřít sluha, osmahlý Dalmatinec kostnaté, vyzábělé postavy a tvrdých, drsných rysů v obličeji; uvedl mne do rozsáhlé, vkusně zařízené předsíně a šel zavolat pána.

Baron mne již asi očekával, neboť téměř ihned vyšel ze dveří vedlejší místnosti a přistoupiv ke mně, podával mi ruku.

„Bud’te vítán,“ pravil usmívaje se. „Přepadáte lva v doupěti. Jak jste se vyspal? Kde jste byl dopoledne? Opět na poloostrově Lapadu? Vidím vás v duchu, jak zadumán stojíte na nejkrajnějším výběžku ostrova a sytíte se krajinářskými dojmy.“

„Ne,“ odvětil jsem, „tentokrát jsem trávil den v hotelu. Četl jsem trochu, odpoledne pak jsem zašel do hotelové zahrady a setrval v ní až do svačiny. Je tam příjemný chládek a milé posedění.“

„Nu a psal jste již domů a oznámil jste místo svého tajemného pobytu?“ ptal se baron s jízlivým úšklebkem.

„Ani to jsem neučinil,“ pravil jsem, cítě, že si mne baron dobírá. „Byl jsem dnes zvláště pohodlný. Ostatně myslím, že co se vleče, neuteče,“ dodal jsem žertovně.

Baron se zasmál obvyklým suchým, ostrým smíchem a vyzval mne:

„Tedy laskavě vstupte dále, ať si prohlédnete mé občasné vězení. Nevypadá právě nejhrůzněji. Ivo,“ zavolal pak dozadu, „přines asi za půl hodiny chianti na verandu. A nyní prosím,“ pronesl obřadně, uváděje mne do místnosti, z níž vyšel.

Vstoupili jsme do malého pokoje, v němž byly rozestaveny police s knihami, psací stůl, pohovka, několik stojanů s ozdobnými předměty; na stěnách viselo několik zarámovaných obrázků. Žaluzie u oken byly spuštěny a v místnosti bylo vlídné šero.

„Poněkud jednoduché, že ano?“ pravil baron, jako by byl uhodl mé myšlenky. „Mně to však úplně stačí. Při svém kočovném životě nemohu potřebovati přepychu; jsem spokojen, mám-li kolem sebe to, čeho nevyhnutelně potřebuji. Jsou to hlavně knihy, které mne na cestách provázejí. Musím míti po ruce odbornou literaturu. Knihy, jež vidíte v policích, jsou výhradně vědecké; krásné písemnictví zde není zastoupeno.“

„Jste snad zaujat proti němu,“ otázal jsem se s údivem, „že nepojal jste je do své knihovny? Nečtete vůbec zábavných knih?“

„To neříkám; čtu, ale velmi zřídka,“ odušil baron. „Chápu, že jste se cítil trochu nelibě dotčen tím, že snad na básníky a romanopisce pohlížím spatra. Jste také z toho oboru, vím,“ pravil a jeho tvář se opět zkřivila v úšklebek.

„Vážím si práce spisovatelů a uznávám její výchovný a vzdělávací význam. Nechci však, aby jejich obraznost na mne škodně působila. Musím býti strážlivý, puntičkářský.“

„Žijete tedy dosti jednotvárně a všedně,“ poznamenal jsem jízlivě, nemoha ukrýti okamžité rozmrzelosti nad jeho uštěpačností. „Nemohu si představit, jak může člověku stačiti svět formulek a suchopárných úvah.“

„Jsem v stálém a nejvyšším styku s přírodou a rozumím její poezii svým způsobem,“ pravil baron, vycítiv v mé řeči hrot, obrácený vůči němu. „Mám se pouze na pozoru, abych si rozumováním spisovatelů povídek neporušil svého přirozeného názoru na svět. Jsem takřka obklopen divy života. Přesvědčím vás,“ dodal povýšeným hlasem a otevřel dveře vedoucí do vedlejší místnosti. „Prosím, vstupte.“

Octl jsem se v prostornější světlé jizbě, kde byly umístěny klece a bedny a v nich byli morčata, králíci, malé opice, papoušci, hadi a jiná zvířena. V rohu stálo veliké skleněné akvárium s pestrým národem rybek. Mezi tím rostly v květináčích rostliny všemožného druhu. Na policích u zdí byly láhve s preparáty očí, mozků a jiných živočišných ústrojí.

„Nuže, co tomu říkáte?“ otázal se baron, pozoruje mne se zřejmým zadostiučiněním. „Toť můj svět v malém. Dosud ještě myslíte, že žiji tak všedně?“

„Neustále mne překvapujete,“ pravil jsem v nelíčeném údivu, „máte opravdu svůj svět, do něhož jinému člověku je těžko se vmyslit. Rozumím-li správně vaši zoologické a botanické zahradě v malém, je zde váš studijní a pokusný materiál?“

„Tak jest,“ pravil baron vážně. „Pozoruji život živočichů a rostlin za různých okolností, zkoumám vliv lidských duševních schopností na ně, pátrám po příčinách ústrojných poruch. Jak vidíte, zabývám se i tělovědou a pitváním,“ připojil a ukázal na láhve s preparáty.

„Vaše činnost jest opravdu obdivuhodná,“ projevil jsem své uznání. „Nepředstavoval jsem si, že konáte tak důkladná studia. Mluvil jste včera o této své činnosti jako o zábavě, a nedivte se tudíž, že jsem si učinil o ní poněkud nesprávný názor.“

„Oh, to nevádí,“ řekl baron, jehož tvář nabyla opět dřívějšího pošklebného výrazu. „Alespoň jste se přesvědčil o opaku. Nyní máte zběžné ponětí o mé práci a viděl jste můj útulek. Ale teď,“ připojil a otevřel dveře, které vedly na malou otevřenou verandu, „vypijte se mnou číšku vína.“

Vyšli jsme na rozkošnou verandu, jež vybíhala do zahrady a z níž se otvíral čarovný rozhled po dalekém okolí. Na stole stál stříbrný podnos s dvěma číšemi a s baňatou lahví dlouhého úzkého hrdla, v níž v sluneční záři třpytilo se jasně červené víno. Vedle byl porculánový talíř se suchary a sklenice vody.

„Nuže, posad'te se,“ vybídl mne baron zdvořile a ukázal na proutěné křeslo, usadiv se do jiného naproti mně. „A ochutnejte víno.“

Nalil do číší červeného moku a přituknuv si se mnou, napil se dlouhým, volným douškem. Napil jsem se rovněž a cítil, jak víno hřejivě protéká mi tělem.

„Znamenité,“ pravil jsem, nadšen lahodnou chutí nápoje, „nepil jsem nikdy lepšího.“

„To věřím,“ přisvědčil baron, šibalsky se usmívaje, „vždyť pijete je v jeho oblasti. Víno je nápojem jižních krajů. Na severu není vína. Jen evropský jih plodí pravou révu. V hroznech musí býti zaklet žár slunce.“

„Jeví se to také v povaze obyvatelstva,“ připojil jsem souhlasně. „Obrazotvornost jihozemců je žhavá. Jejich vášně pálí, jejich ženy oslňují. Život vyžívá se zde prudčeji nežli na severu.“

„Znám jižní Evropu velmi dobře,“ pravil zaujatě můj protějšek. Žil jsem delší dobu ve Španělsku a v Itálii. Měl jsem dosti příležitosti pozorovati život v těchto zemích a shledal jsem, že bujné rostlinstvo odpovídá bujnému životu smyslů u lidí, kteří v nich žijí. Jen pod jižním podnebím mohly vzniknouti býčí zápasy, při nichž diváci s rozkoší pozorují vraždění zvířat a lidí. Jen v horkém italském ovzduší může kvésti strašlivá krevní msta nebo pověstné sicilské souboje, kde se sokové navzájem noži rozsekávají. Žár slunce rozpaluje krev a omamuje mozky. Činí jihozemce vznětlivějšími a náchylnými k zločinu. Jejich svědomí nepřipouští si výčitek nad zlými skutky v takové míře jako u nás na severu. Italský bandita, nežli jde vraždit, modlí se k svaté Panně, aby mu pomáhala při jeho činu.“

„Itálie byla vždy horkou půdou, z níž bujely květy výstředností,“ vplynul jsem do řeči, mimovolně stržen baronovým líčením, „již ve starověku za doby caesarů, kdy římský lid tonul v prostopášnostech a utápěl nudu v amfiteátrech při zápasu člověka s dravou zvěří. Později přišly soudy nad kacíři s mučírny a s veřejnými popravami. Lid, otrlý pohledem na hrůzy smrti, domníval se, že smrt je kratochvilná příhoda. Vražda stala se domovem v občanském domě i ve vévodském paláci. Vnikla do papežského sídla a snoubila se s pustými prostopášnostmi. A to je zvláštní: právě v době, kdy mravní zvrácenost a zločinné řádění se rozmohly nejvyšší měrou, vzrostlo umění k netušené výši. Vzpomeňme jen Michelangela, Rafaela, Leonarda da Vinci, Tassa.“

„Ach, italská renesance,“ vzdychl baron a oči mu zajiskřily nadšením, „jediná doba, kdy člověk mohl žítí opravdově a nepokrytecky. Život byl pln velikých vzruchů a vášní. Kdo byl silný, šel životem jako vítěz. Nestačilo tehdy býti umělcem jen v pracovně, bylo nutno býti i umělcem života. Benvenuto Cellini byl stejně geniálním výtvarníkem jako dokonalým šermířem. Cesta k moci a k úspěchu vedla odvahou. Zákony platily jen pro omezené. Vše bylo dovoleno tomu, kdo to dovedl a kdo byl duchaplný. Každý prostředek byl dobrý, vedl-li

k cíli. Koruna královská i papežská byly všem na dosah. A doba vytvořila i bezpečný prostředek k dosažení slávy a moci.

Italská věštkyně a kouzelnice Tofana vynalezla tekutý jed, po ní Aqua Tofana zvaný, který byl bez barvy a chuti a nezanechával stopy v ústrojí otráveného. Žádný protijed nepomáhal. Člověk mohl jej mít v těle po měsíce, aniž ochuravěl; cítil jen velikou nevolnost, která se stupňovala, až tělo konečně podlehl smrti. Jed zchvátil nejušlechtlejší části těla, nezpůsobil chvění ani zvláštních bolestí, nýbrž jen pozvolné vyhasínání, odumírání, zanikání. Tento jed byl obzvláště vhodný, aby sloužil zločinným úmyslům. Alexander VI. otravoval jím španělské víno, které při hostině předkládal nepohodlným kardinálům. Jím byli otráveni kardinálové Ganganelli, Romolino a mnoho vyšších duchovních hodnostářů. Milenci dávali jej mužům svých milenek, šlechticové svým vládcům. Aqua Tofana byla v kostele v nádobě se svícenou vodou, tajila se v hostii podávané při mši, byla obvyklou přísadou pokrmů vznešených kuchyní. Jakou rozkoš musili pociťovati tajní traviči, nikdy neusvědčení? A jaká slast vymýšleti úklady, jimiž by dosáhli svého cíle. Vražditi bylo pro ně stejnou slastí jako milovati. Mluvili spolu co nejlíbezněji, potřásli si ruce, pozvali se na hostinu a při ní si vzájemně tajně kapali jed do číší, jimiž si připíjeli na bratrství. Nebylo výčitek svědomí, nebylo děsu. Římská společnost uvykla na Tofanu, jako zvykla na hrůzy inkvizice. Posléze byl nešťastnou náhodou otráven tímto jedem, který připravil pro jiné, sám papež Alexander VI.

V dalším století mizí na čas Aqua Tofana z historie lidstva. Jako by se byla propadla do pekla v klín satanáše, který ji vnukl neapolské kouzelnici. Tajemství neznámého složení smrtonosné tekutiny se nezachovalo. Ale její zmizení bylo jen zdánlivé. Zmizela, aby se za čas opět objevila, jako mizí na obloze nějaká hvězda, aby se po neurčitelné době zjevila tím jasněji. Objevila se pod jiným jménem, a přece táž. Lidstvo dlouho nejásalo nad zánikem všemocného jedu...“

Baron Feuerbach se zamlčel. Nepřerušoval jsem jeho vyprávění, nýbrž trpělivě čekal na pokračování, srkaje víno a přikusuje zákusek. Pohlížel jsem přes zahradu na stříbrošedou mořskou hladinu, která se počala od obzorové čáry rdíti světlem zapadajícího slunce, jež se sklánělo za moře jako veliká rudá koule. Vanul mírný příjemný chládek a chvílemi skřek přelétajícího racka oživil velebné ticho, rozkládající se s nastávajícím šerem nad krajem, unaveným žarem parného dne. Na verandu proudila s mlhou od moře měkká nálada s vůní růží a oliv ze zahrady. Též můj podivný společník zdál se býti uchvácen touto podívanou a jeho zrak bloudil několik minut po ztišené vodní pláni, čarovně osvětlené.

„Znáte historii markýzy de Brinvilliers?“ otázal se mne pojednou a nečekaje odpovědi pokračoval:

„V sedmnáctém století žil ve Francii německý lékárník Glaser. Byl znamenitým lučebníkem a zabýval se alchymistickými pokusy. Při nich se mu podařilo připravit zvláštní jed, který bez pachu a bez chuti zdlouhavě usmrcoval. Stejně jako Aqua Tofana nezanechal stop na lidském těle a ošálil lékaře, jenž zavolán byl k otrávenému, připisoval jeho smrt přirozené příčině. Ačkoli Glaser choval svůj objev v nejpřísnější tajnosti, přece se podařilo jeho pomocníku jménem Exili zmocnit se jedu a prodati jej za velikou sumu hejtmanu Godinovi de Sainte-Croix, pomstychtivému člověku zvrhlých náklonností, který hodlal použití neznámého přípravku ke zničení svých nepřátel.

Sainte-Croix udržoval poměr s markýzou de Brinvilliers, kterou přiměl k tomu, že postupně otrávil svého otce markýze Dreuxe D' Aubray, oba své bratry a sestru. Zločin se stal markýze vášní. Počala vraždit ze záliby, pro rozkoš. Libovala si v nesnadných zločinech. Vraždění se jí stalo potřebou jako jídlo a pití. Říkala, že nepokládá za zločin někoho otrávit, když člověka nedonucujeme, aby pil otrávený nápoj, nýbrž když jej pije bezděky a varován, ovšem zahaleně a plaše, aby se nezabránilo zločinu a pro všechen případ ulehčilo svědomí. Otravovala kdekoho, používajíc každé příležitosti. Byla v podezření, že ve všeobecné nemocnici otrávil několik chud'asů chleby, které tam dobročinně rozdílela. Otravovala s nejroztomilejším úsměvem své hosty holubími paštikami.

Sainte-Croix se svým pomocníkem La Chausséem stále pracoval o zdokonalení jedu. Podařilo se mu vyrobiti otravný prášek, jenž nekryt na vzduchu a vdechnut okamžitě usmrtil, jako by byl postižený raněn srdeční mrtvicí. Proto při výrobě onoho prášku míval vždy Croix na obličejí skleněnou masku. Jedenkrát mu spadla a on, vdechnuv jedovatý prach, skácel se mrtev k zemi. A tu byla odkryta tajná pracovna travičů a nalezeny zápisky mrtvého, z nichž vyšlo najevo, že provozoval zločiny společně s Brinvillierovou. Ta uprchla do Lutychu do kláštera, odkudž byla lstí vylákána, zatčena a odvezena do Paříže, kde s'ata, mrtvola spálena a popel rozmetán do větru.

Ale tajemství strašného jedu žilo dále. Exili zasvětil v své pekelné rejdy kromě Sainte-Croixe ještě jinou osobu. Zákeřná smrt řádila dále jako mor. Nikdo v Paříži nebyl jist, nezasáhne-li i jej otrava. Osoba, která byla zasvěcena v přípravu strašného jedu, jmenovala se Voisinová; v předměstí Saint-Germain se zabývala hadačstvím a zaklínáním duchů. Kromě toho pomáhala nedočkavým dědicům k dědictví, ženám k novým manželům. Konečně byla usvědčena a upálena na náměstí Grève. Poprava stíhala pak popravu. U Voisinové nalezen seznam osob, které se dožádaly její pomoci. Nejvznešenější osoby byly v podezření ze

zločinů. Kardinál Bonzi použil jejích služeb, vévodkyně z Bouillonu, hraběnka ze Soissons a Bouteville, vévoda luxemburský byli obžalováni ze spolenectví s Voisinovou. Ba i slavná markýza Montespanová a dvorní básník Racine byli označováni jako návštěvníci oné hrozné ženy, u níž opat Guibourg sloužil pověstné černé mše.

Se smrtí Voisinové zašlo strašné tajemství a po jejím upálení záhy ustaly otravy jedem stop nezanechávajícím. Od těch dob odpočívá středověké tajemství travičky Tofany pohřbeno ve hrobě. Nikomu již nepodařilo se vzkřísiti onu příšeru.

Ale lidský duch je vynalézavý. Zločin zdokonaluje se s pokrokem světa. V touze po rozkoši z beztrestného vraždění přišel člověk na náhradu travidla. Nebylo třeba čekati, až se nesčetnými lučebnými pokusy objeví náhodou prostředek, který by se stal smrtelnou zbraní, proti níž není obrany. Když tajemství strašného jedu navždy zmizelo, nutno jej vybásniti. Což nemají lidé obrazotvornosti? Nemohla by obrazotvornost býti vhodnou lučebnou dílnou pro výrobu této všeobecné, k smrti uspávající tekutiny? Což nelze sugescí způsobiti, aby někdo sklenici s čistou, zdravou vodou považoval za otrávenou Tofaniným jedem? Možno-li člověku namluvit umělecké schopnosti nebo šílenství, proč by nebylo možno namluviti mu určitou pozvolnou otravu, která skončí za mnoho dní náhlou přirozenou smrtí? A není zde rozkoš ze zločinu zdokonalena a vystupňována proti dřívějšímu tím, že zločinec je nejen beztrestný, nýbrž vůbec si není vědom zlého činu, neboť neotravuje skutečným jedem! Může za to, že někdo byl otráven svou vlastní utkvělou myšlenkou? Může za to, že travičova žertem prohozená slova běře někdo vážně a že zemře, když se napil vody naprosto nezávadné?“

Při těch větách se usmíval můj protějšek s jakousi d'ábelskou rozkoší. V jeho pohledu hrálo cosi potměšilého. Upjatě se na mne díval a v koutcích úst mu podivně škubalo.

Bylo mi nevolno z jeho pohledu, který se mi zabodával ostrostí nože do duše. Byli jsme sami ve večerním šeru na verandě vily a zmocňoval se mne pocit neurčitého strachu. Počínal jsem se báti člověka, který se s takovou rozkoší zaměstnával otázkou zločinnosti.

„Hleďte,“ pravil a přistrčil ke mně kovový podnos s lahví vody a s malou sklenicí, poblíže stojící, „toto je čistá, neškodná voda. Dejme tomu, že bych touto vodou chtěl provést zločin otravy.“

Při jeho slovech pocítil jsem opravdové zděšení. Počal jsem chápati, že baron je vychytralý zločinec, vraždící z rozkoše, který zneužívá vědy k ukojení své nepřirozené choutky. Uvědomil jsem si, že si mne vyhlédl k strašnému pokusu. Proto se mne ptal při mém příchodu, psal-li jsem domů a oznámil již místo svého pobytu. Bylo mi jasné, že od počátku našeho seznámení zamýšlel se mnou něco hrozného. Kolik lidí beztrestně sprovodil ze světa?

Jaké zločiny spáchal? Vypravoval mi historii tajemných otrav jen proto, aby mne připravil pro svůj zločin? Strnul jsem hrůzou a nemohl jsem se ani pohnouti.

„Nuže,“ pravil baron rozhodně, upíraje na mne pronikavý pohled, „nutno oběti namluviti, že voda v této sklenici jest otrávena Tofaniným jedem, o kterém jsem předtím vypravoval.“

Cítil jsem, jak jeho oči uspávavě na mne působí. Věděl jsem, že nutno čeliti všemi smysly zločincově vůli. Jinak že jsem ztracen. Vzepjal jsem se tedy veškerou silou ducha proti tomuto přitažlivému působení a zvolal jsem prudce:

„Ustaňte! Ustaňte!“

Nevyrušen mým počínáním, baron upíral na mne dále pohled; pravil vážně a velitelsky:

„Jste rozčilen, milý příteli. Měl byste se napítí trochu vody. Osvěžilo by vás to! Vína ne, rozčílilo by vás ještě více. Nuže, zde – napijte se!“

A uchopiv sklenici s vodou, podával mi ji velitelsky.

S posledním zoufalým napětím tělesných a duchovních sil, jež počínaly již podléhati cizincovu tajemnému vlivu, vyskočil jsem a odrazil jsem podávanou mi sklenici; prudce odlétla a rozbila se o hranu stolu. Třeskem skla a úderem židle, kterou jsem porazil, jsem se vzpamatoval a pocítiv šílený strach, seskočil jsem z verandy, proběhl zahradou a hnal se silnicí k městu a nezastavil se, dokud jsem po několika minutách nedostihl prvních budov.

Nyní jsem se teprve zastavil a bezpečně si oddychl. Sáhl jsem si na čelo. Byl jsem zpocen rychlým během a ve skráních mi bušila krev.

Silnice za mnou zahalila se již v hluboké temno; vilu barona Feuerbacha nebylo viděti. Nebe bylo poseto hvězdami a měsíc širokým pruhem dopadal na krajinu a v jeho světle svítily bělavé zdi domů strašidelnou bělostí.

Byl jsem omámen, jako pomaten. Bylo to, co jsem právě prožil, skutečností? Byl to sen? Nejdivnější myšlenky mi vířily v hlavě. Nebezpečí, v kterém jsem byl, živě vyvstalo přede mnou. Byl jsem přesvědčen, že baron měl v úmyslu otrávit mne sklenicí vody, namluviv mi, že čistá voda chová Tofanin záhadný jed. A jenom své duchapřítomnosti mohl jsem děkovati, že se mu tentokráte zločin nepovedl. Jakou oběť vyhlédne si však v náhradu za mne? Kdo bude onen nešťastník, jenž zaplatí životem svou známost s podivným cizincem? Dojde posléze trestu tento hrozný zločinec, který vymyká se zákonům a jehož nelze usvědčiti?

Došel do hotelu, složil jsem si věci do vaku a oznámil služebnictvu, že ráno odjíždím. Nechtěl jsem déle meškati v blízkosti barona Feuerbacha. Necítil jsem se zde dosti bezpečen.

Snad se bude hleděti pomstíti za to, že jsem mu unikl. Jistě se nevzdá vyhlédnuté oběti. A pak, byl jsem pro něho nebezpečný, ježto jsem prohlédl jeho hru. Jistě bude nejlépe, odcestuji-li co nejdříve.

Znaven a vysílen duševním napětím usnul jsem tvrdě a procítl až ve chvíli, kdy byl jsem trojím zaklepáním na dveře upozorněn, že dostavník odjíždějící k nádraží čeká a že nutno se přichystati.

Za půl hodiny poté unášel mne vlak z čarovného dalmatského kraje k domovině. Vzdaloval jsem se s pocitem krásna i hrůzy zároveň. V pohádkovém koutu ráje, uprostřed záplavy vonných květů, zpěvu šťastného ptactva a volnosti nebes a moře usadil se baron Feuerbach jako zákeřný pavouk, který rozpředl v údolí zelených strání záludnou pavučinovou síť, aby v ní uvázly oběti, jež z rozkoše zavraždí a nechá netečně ležet.

A ještě mnoho týdnů po nepředvídaném příjezdu domů jsem pocítoval, jak působí ve mně ohlas baronova vlivu, kdykoliv jsem uzřel před sebou sklenici čisté vody a maně po ní vztáhl ruku, abych se napil.

O baronu Feuerbachovi jsem nikdy již neslyšel.

3.1.5 Čarodějný prsten

V roce 1914, když započala světová válka, dlel jsem jako inženýr ve Francii. Odjel jsem tam před rokem z Čech na doporučení přátel. Byl jsem zaměstnán v jedné továrně v Bordeaux. Za rok svého pobytu ve Francii vžil jsem se dobře do francouzských poměrů a dělal jsem si plány, že zdržím se tam několik let, když pojednou byla prohlášena válka.

Přišlo to jako strašný blesk. Byl jsem zdrcen, stejně jako několik přátel z Čech, s nimiž jsem se v Bordeaux stýkal. Žádný z nich nepomyslel na to, že by to bylo možné. Spoléhalo, že je to jen poplašné řinčení zbraní, že žádný evropský stát neodváží se založit požár celé Evropy. Neboť vědělo se, jaké strašné následky by to mělo.

A přece se to stalo. Rakousko a Německo vrhly hořící pochodeň do klidného světa, jenž rázem vzplanul. Německo překročilo hranice Belgie a zaplavilo přívaly svého vojska její úrodné, spokojené kraje a Francie se zvedla, aby se postavila proti postupujícímu nepříteli.

Já a moji přátelé z Čech byli jsme vypověděním války odříznuti od vlasti. Byli jsme příslušníky válčícího Rakouska, a tudíž pokládáni za nepřátele Francie. A tu hrozila nám po dobu války možnost internování v některém zajateckém táboře, popřípadě i něco horšího.

Rozhodně však mé zaměstnání v továrně bylo skončeno a s obavami hleděl jsem vstříc nejisté budoucnosti.

Naštěstí našel jsem v nepříjemném postavení spasitele v osobě jistého Španěla, rovněž inženýra, jenž dlel v Bordeaux návštěvou u svých příbuzných. Seznámili jsme se v továrně, kde jsem byl zaměstnán, kamž přišel si prohlédnouti stroje, a potom setkal jsem se s ním náhodně v hostinci, kde jsem obědval. Svěřil jsem se mu se svými starostmi a přiznal jsem se, že nevím, co počítí. Vyslechl mne, chvíli uvažoval a pak řekl:

„Umíte řídit auto?“

„Umím,“ odpověděl jsem, nechápaje, proč se mne táže.

„To by bylo tedy dobré,“ řekl Španěl klidně. „Hleďte, zítra ráno odjíždím svým autem do Španělska. Vezl jsem do Bordeaux dvě dámy, které zde zůstanou. Pojedu tudíž nazpět sám. Můžete dělati řidiče mého auta na cestě do Španěl. Mám s sebou nejen průvodní listiny své, ale i svého řidiče, jehož jsem v posledním okamžiku před odjezdem do Bordeaux nechal doma. Tyto listiny mohou vám nyní pomoci. Popis osoby hodí se na vás, šlo by to tedy dobře. Souhlasíte s mým návrhem?“

Bez rozmyšlení a s radostí jsem přisvědčil a děkoval mu za jeho vzácnou službu, kterou mi tak nezištně nabídl.

Usmál se a řekl:

„Ve Španělsku vám bude lépe. Chcete-li, zaměstnám vás v své továrně. Bylo by škoda, kdybyste měl zaháletí. Nuže, ujednáno. Zítra v pět hodin ráno vyjedeme. Připravte se. Přijedu pro vás k vašemu bytu.“

Tím náš hovor skončil. Odebral jsem se domů, abych si připravil zavazadlo. Byl jsem tak rozčilen, že jsem ustavičně přendával své věci, nevěda, co si s sebou mám vzít. Konečně vybral jsem jen věci nejnnutnější, složil je do ručního kufru a záhy uložil jsem se ke spánku.

Vzbudil jsem se časně zrána, o hodně dříve, než jsem ujednal se Španělem. Rozčileně chodil jsem po pokoji, chvílemi vyhlížeje z okna, nejede-li již spásné auto. Což kdyby si Španěl vše rozmyslil, zatanulo mi na myslí. Kdyby se zalekl tohoto dobrodružství? Vždyť jsem mu úplně cizím člověkem, na němž mu nemusí záležeti. Přecházel jsem po pokoji a pocity naděje i beznaděje střídaly se v mém nitru.

Strnule hleděl jsem z okna. Pak pohlédl jsem na hodiny. Za pět minut pět. Bože, jak čas pomalu ubíhal. A stále nebylo nic slyšeti a nic viděti.

Pojednou zdálo se mi, jako by dole něco zahrčelo. S tlukoucím srdcem přiskočil jsem k oknu. Ano, auto stanulo před domem.

Rychle uchopil jsem připravený kufr a seběhl dolů. Španěl se přátelsky usmál a vyzval mne, abych se ujal řízení auta. Vskočil jsem do vozu a již auto se řítilo z města ven.

A nyní šlo to největší rychlostí krajinou. Španěl radou i činem mi pomáhal, a tak dostali jsme se k hranicím. A zde můj zachránce opětně mi prokázal neocenitelné služby. Jsa znám u pohraničních úřadů, urychlil nutné prohlídky, takže po krátkém jednání seděli jsme opět v autu a přešli hranice.

Teprve když jsme se octli na španělském území, volně jsem si oddychl a uvěřil, že jsem zachráněn. Pohnutě děkoval jsem Španělovi za vše, co pro mne podnikl. Ten však učinil odmítavý posunek a řekl:

„Jste nyní v mé vlasti, señore, a necht' se vám u nás líbí. Byl již nejvyšší čas pro vás. Kdož ví, jestli za den nebo za dva dny by se nám to bylo podařilo. Odvezl jsem vás z horké půdy. Zde jste prozatím v bezpečí. Myslím, že Španělsko nedá se svést k válce a že bude nestranné. Nyní můžete býti zcela klidni. A řídit auto budu teď již sám.“

Poté Španěl usedl k volantů a přenechal mi své místo. Jeli jsme španělskou krajinou, jak se mi zdálo, nejkrásnější, jakou jsem v životě zhlédl, a byl jsem jako znovuzrozen.

Vzpomněl jsem si na vzdálenou vlast. Místo abych k ní spěchal v době jejího zápasu, vzdaloval jsem se od ní šílenou rychlostí. Kam mne vlna osudu ještě zanes? Co mne čeká? Jak skončí válka? Směsice myšlenek vířila mi hlavou, pak, myslím že rozčilením a únavou přemožen, jsem usnul.

Jen auto řítilo se vpřed jako neúprosný osud.

*

Bylo to v Granadě, kam mne zavezl přítel Španěl a kde zaměstnal mne jako kresliče v své továrně. Tam jsem se tedy usadil na neurčitý čas, neboť nebylo možná usouditi, jak dlouho válka potrvá.

Záhy vpravil jsem se do tamějších poměrů a uvykl svému vyhnanství. Byl jsem rád, že mohu je trávit právě v tomto místě starodávné kultury maurské, které již od dětství obetkávalo mou obrazotvornost kouzlem pověstí a podivných zkazek. Pouze pomyšlení na drahou vzdálenou vlast, jež byla dána všanc krutostem nelítostné války, kalilo můj klid a často dlel jsem v duchu u svých přátel a známých, kteří byli nuceni bojovati ve službách našich odvěkých nepřátel.

Po příjezdu do Granady vyhledal jsem si prostým nábytkem opatřený pokoj v soukromí ve středu města, abych tím spíše vnikl v život a v zvyklosti lidu. Z téhož důvodu

rozhodl jsem se, že si najdu mezi domorodým obyvatelstvem sluhu, který by mi obstarával nejpotřebnější domácí práce a zároveň mi sloužil jako průvodce po městě a okolí v mých volných chvílích. Umínil jsem si, že se poohlédnu v městě po nějakém jinochovi, který by svým rázem prozrazoval potomka starých Maurů, aby tak představa, kterou jsem si o svém pobytu v Granadě vytvářel, byla úplná.

Našel jsem ho na své první procházce městem; stál před nádražím, kde se nabízel jako nosič zavazadel. Upoutal hned mou pozornost rázovitým východním vzezřením a jiskrným sebevědomým pohledem, jímž chvílemi utkvěl na mimojdoucích.

„Jak se jmenuješ?“ otázal jsem se, vyrušiv ho z přemítání.

„Mahmud, pane,“ odvětil stručně.

„Hledám sluhu,“ řekl jsem; „najal bych tě prozatím na měsíc.“

Pohlédl na mne zkoumavě, jako by se rozmýšlel. Zdálo se, že jsem na něho působil příznivým dojmem, neboť pravil:

„Ano, pane. A co zaplatíš?“

Jmenoval jsem peníz, který bych mu zaplatil, a podotkl jsem, že by se kromě toho stravoval na mé útraty.

„Dobře, přijímám,“ odpověděl a šel se mnou do mého bytu.

Od té chvíle byl Mahmud mým sluhou. Byl to jinoch pěkně urostlé postavy, ušlechtilých pohybů a sebevědomého vystupování. Jeho snědá tvář, vždy vážná, občas zádušného výrazu, prozrazovala snivou a přemýšlivou povahu. První dny byl nedůvěřivý a málomluvný; ale poznav, že se nechovám k němu pánovitě, spíše přátelsky, stal se přístupnějším a sdílnějším.

Vypravoval, jak kdysi jeho národ, jehož příslušníkem se stále cítil, vládl nad Granadou, tímto skvělým a bohatým městem, které vyzdobil divy stavitelství a jež učinil střediskem vědy a umění. Nadšeně mluvil o dnech slávy, kdy mocní kalifové žili zde v pohádkovém přepychu, jak v říši kvetl blahobyt a jak ostatní Evropa s obdivem vzhlížela k Pyrenejskému poloostrovu.

Ale bohatství Maurů budilo závist kastilských králů. Hleděli si podrobiti národ, který vynikal nad ně vzdělaností a pracovitostí. A našli si záminku v jeho náboženství. Šířící se křesťanská nauka kázala boj s pohany. Katolické kněžstvo, které vidělo zde vítanou příležitost k loupení a k obohacení, podněcovalo vladaře ke křížovým výpravám proti Maurům. Mírumilovný arabský kmen byl nucen zápasit o své bytí. Nastaly úporné dlouhotrvající boje mezi křesťanskými panovníky a maurskými kalify, kteří po hrdinném odporu poněáhu ztráceli říši, část po části. Katolické náboženství, hlásající v Kristovu jménu násilí a

pokrytectví, vítězně postupovalo. Hvězda arabského národa ve Španělech zacházela. Mohamed vzdálil ochrannou ruku od svých synů. Maurská říše se rozpadala, až v druhé polovici 13. století byli Arabové omezeni na Granadu.

Když roku 1492 byla dobytá posléze i Granada, nastal maurskému panství ve Španělech nadobro konec. Náboženský ztřeštěnec, veleinkvizitor Torquemada, vystoupil s největší bezohledností proti moslemínskému obyvatelstvu poloostrova. Poslední úmluvy, kterým se podrobili, zaručovaly jim náboženství a zákony, ale bohoslovci a znalci církevního práva dokládali a dovozovali i nyní, jako už předtím a často pak i později, že podle papežských zákonů žádná úmluva, žádné dané slovo na škodu víry nemusí a vlastně ani nesmí býti držáno. Kardinál Ximenes páčil jejich staré arabské písemnictví a vzbouření pro to a pro jiná násilnictví v Granadě poskytlo mu vítanou příležitost, aby smlouvu uzavřenou s Ferdinandem a s Isabellou prohlásil za neplatnou, načež Maurům dáno na vůli, aby se vystěhovali do Afriky, nebo aby se dali pokřtíti.

Toto vystěhování za podmínek Španělskem tehdy stanovených bylo pro mnohé jistým zahynutím, pro všechny alespoň zchudnutím; nicméně se jich vystěhovalo přes 80 000; 70 000 se jich dalo raději pokřtíti, aby mohli zůstat v své vlasti.

Jak se dalo předvídati, lpěli mohamedáni na svém starém náboženství věrněji a houževnatěji nežli židé a nemohli snést jeho nového panství a zvláště ustavičného vyšetřování ve věcech náboženských. Proto opětovaly se vzpoury maurských horalů, jež se skončily úplným podrobením a nejtěžšími pokutami. Podle zákona z roku 1502 nesměl žádný nekřtěný Maur zůstat ve Španělsku. Když andaluští mohamedáni zvolili raději vystěhování nežli křest, musili ve Španělech zanechat všechny děti do čtrnácti let a veškeré jmění.

To byla příliš silná rána pro Maury, bývalé pány Španělska. Bylo nutno poddati se krutému osudu. Od té doby hemžily se Španěly křesťany naoko pokřtěnými, které jenom bázeň před žalářem, mučením a upálením nutila, aby se navenek ukazovali pokornými a zbožnými, aby se zúčastňovali církevních obřadů a navštěvovali katolické chrámy. Potají ovšem zůstávali mohamedány a víra v arabského proroka dědila se dále z otců na syny a vnuky. Následek toho byl, že Maurové se takto dopouštěli zjevně podvodu. Ale katolická církev měla klidné svědomí, neboť před světem byli pohané obráceni na pravou víru, a to byl hlavní účel.

Když se roku 1526 Maurové v království valencijském na králův rozkaz přihlásili ke křtu, aby se nemusili ze země vystěhovati, byli, protože jich bylo veliké množství, pokřtěni pouhým pokropením svěcenou vodou, takže mnozí pak tvrdili, že se vyhnuli pokropení a že tak vlastně v staré víře setrvali.

Proto král Karel, biskupové a bohoslovci se uradili o nejpřísnějším stíhání Maurů; obklopili je vyzvědači, vydávali je do rukou pochopů a vsazovali je do žalářů, kde na ně čekalo mučení a hranice. Soudci nad kacíři tvrdili, že i ti Maurové, kteří ke křtu byli donuceni a nedali se dobrovolně pokřtiti, mají pod trestem smrti býti přidržováni ke konání křesťanských úkonů. Pronásledovaní prosili vladaře, aby jim poskytl ochrany proti soudnímu dvoru, a nabídli mu výkupné. Král přijal od nich 80 000 dukátů a povolil jim, že jim soud nesmí bráti statků a že mohou podržeti svůj kroj, jazyk a zbroj. Ale zvyky a obyčeje Maurů zdály se inkvizici návratem Maurů k pohanství. Proto papež zbavil císaře přísahy, tvrdě, že smlouvy s Maury zachovávatí netřeba, a nařídil zvláštní bulou, aby s nimi bylo naloženo jako s pohany.

Když tedy jim usnesením Filipa II. byly zakázány poznovu jazyk a zvyky, pozvedli se Maurové k nové vzpouře. Vzplanul rozhořčený zápas, z obou stran vedený do krajnosti a tak lýtý, že krajina kolem Granady byla zpustošena a Maurové v těchto končinách většinou vyhubeni. Zbytky porobeného národa byly dílem ze země vyhnány, dílem usazeny do různých krajů Španělska.

Maurové v ostatním Španělsku chovali se celkem klidně. Inkvizice neměla obzvláštní příčiny je pronásledovati. Žili naoko zbožně, chodili do katolických chrámů, poslouchali kázání kněží a hlavně nikdo nikoho nezradil. Ale přes jejich správné chování a křesťanské jednání se vědělo, že jsou stále zarytými odpůrci katolické církve. A tu roku 1602 arcibiskup Ribera z Valencie navrhl, že pomůže jedině to, když bude maurský národ ze Španěl vyhnán.

Král Filip III. byl z počátku proti tomuto návrhu, neboť Maurové byli nejspořivější, nejpracovitější, a tudíž nejzámožnější obyvatelé a odváděli státu správně daně a poplatky; tušil, že se jejich odchodem ochromí blahobyt země. Ale inkvizice na tom trvala, toužíc obohatiti se jměním zámožných Maurů, a pro svůj plán získala papeže Pavla V., který prohlásil, že Maurové byli většinou neplatně pokřtěni a že tudíž mají znova jíti ke křtu, jinak že budou ze Španěl vypověděni. A tu na nátlak inkvizice a biskupů král konečně povolil roku 1609 a svěřil postup proti Maurům ministru Lermovi, který dal Maury nejprve oloupiti a pak nemajetné vyhnal do Afriky, zmařiv jejich poslední zoufalý pokus o povstání. Od těch dob byli španělští Maurové ubohými psanci bez domova, bez majetku a bez práv.

Z těchto Maurů, kteří musili roku 1610 opustiti Španělsko, byl i Mahmud. Pocházel ze vznešeného arabského rodu a podle rodinného podání byl nepřímým potomkem vládce Granady, emíra Mahmuda II. Jeho předci zaujímali v dávných dobách v maurském národě vynikající místo až do doby, kdy byl španělskou vládou vydán rozkaz, aby všichni moslemíni, kteří nepřijmou znova křtu, navždy opustili svou dosavadní vlast. Potomci bývalého

granadského knížete byli mezi těmi, kdo raději volili dobrovolné vyhnanství než nenáviděné katolické náboženství. Oloupení a hanebně vyštvaní uchýlili se do Alžíru. Tam se od těch dob jeho rod usadil, živě se obchodem nebo tkaním látek. Tam také z chudých rodičů narodil se Mahmud a jeho jediným dědictvím po slavných a mocných předcích bylo ústní podání, přecházející z otce na syna, že jeho předci žili kdysi v Granadě a že pochází z maurského vladařského rodu.

Již jako dítě snil mladý Mahmud o Španělsku, odkud, jak slýchal, před třemi sty lety přišel jeho rod do Afriky, a v duchu si kouzlil obrazy dávné slávy a přepychu maurského panství. Jeho touha podívat se do Granady, bývalého sídla vladařské moci arabské, rostla s jeho lety. Nemohl však opustiti svého staříckého otce, jehož byl jedinou podporou, a vydati se s otcem na dalekou cestu nebylo možná. Pohřbil tedy prozatím svůj sen v hloubi duše a těšil se nadějí, že příležitost k ukojení touhy přece jen přijde. A příležitost se brzy naskytla. Před dvěma měsíci zemřel v Tangeru jeho otec a Mahmud, prodav po jeho smrti skrovný majetek, rozhodl se, že odjede do Španěl. A tak se dostal do Granady, kde se stal nosičem zavazadel.

Poslouchal jsem rád vypravování svého sluhy, který byl vzorem příčinlivého a svědomitého člověka a jehož osud mne upřímně zajímal. Ačkoli jsem přičítal jeho líčení o knížecím původu bujně východní obrazotvornosti a bral je pochybovačně, přece jsem musil doznati, že Mahmud je povahy ušlechtilé a že sebevědomé rysy jeho tváře i hrdý pohled očí prozrazují příslušníka rodu, jenž si zachoval vznešenost přes neutěšené poměry, v nichž vyrostl. Byl však poslušný a oddaný a žili jsme v nejlepší shodě po celou dobu mého pobytu v Granadě a opravdu rád vzpomínám na pěkné chvíle našeho soužití.

Také vypravování o krutých zkouškách jeho národa mne dojímalo, neboť v pronásledování a útisku pro víru a jazyk Maurů bylo hodně podobného s osudem mého národa, jenž pod rakouským jhem trpěl po tři století a jenž byl již blízek záhubě. A právě nyní, na úsvitu nových nadějí a za vzestupu národního sebevědomí, byl stržen do válečného víru, z něhož měla vzejít buď nová poroba, horší předešlé, anebo konečná spása v jeho samostatnosti.

Mahmud provázel mne vždy na vycházkách a stal se mi nepostradatelným společníkem. Jeho nadšení pro Granadu a pro vše, co souviselo s tímto krásným městem, bylo obdivuhodné. Jevil nejživější zájem o každý dům, každou ulici a často, navrhoval-li jsem, abychom se již vrátili, přemluvil mne, abychom dále ještě prohlíželi památky města.

Zavedl mne na náměstí Bib-Rambla, kde je hlavní tržiště a kde v dávných dobách Maurové odbývali své radovánky, potyčky, zápasy s býky a slavnosti; zde po dobytí Granady dal kardinál Ximenes spáliti tisíce psaných knih a arabských rukopisů, nenahraditelných

literárních pokladů. Ukázal mi cikánskou čtvrť zvanou Albaicín, která se táhla až ke dlouhému návrší Sacro Monte na pravém břehu říčky a údolí Darra a v níž žili cikáni a zchudlí, zchátralí potomci španělských Arabů, kteří v dobách pronásledování a útisku přijali křest a nemusili do vyhnanství. Byly zde úzké klikaté uličky, domky s polozbořenými zdmi a zahrádkami, v nichž rostly fazole a kukuřice; byly zde zbytky starodávných staveb, byty ve skále podobné doupatům, s otvory zakrytými dolů visícím kaktovým křovím, hromady kamení a cihel, mezi čímž bujně vyrůstal netřesk a fík. Houfy špinavých, většinou úplně nahých dětí proháněly se ulicemi, na nichž váleli se na smetištích vepřici; před skalními sklepními byty seděly staré cikánky, pletouce rohože. Nebo jsme zašli na největší náměstí Plaza del Triunfo, kde uprostřed na mramorovém sloupu zvedala se socha Panny Marie; sloup byl ohrazen železným mřížením a večer hořelo tu nesčetně svítilen.

Jindy zašli jsme na nejpříjemnější a nejvíce navštěvovanou granadskou třídu Alameda de Gueypos, táhnoucí se podél pravého břehu Genilu, kde v širokém platanovém stromořadí procházely se španělské krásky s karafiátovými květy v účesech, oděny v rázovité pláštěnky a s nezbytnými vějíři v rukou; mezi obecenstvem pobíhaly květinářky, nabízejíce květiny v proutěných košíčkách; prodavači limonády měli zde rozestavěny stolky se sklenicemi a v převozných kuchyních smažily se na oleji různé pochoutky.

Často potulovali jsme se bez určitého plánu a cíle ulicemi s řadami starých, úzkých a pestře barevných domů, z jejichž balkonů, ozdobených korýtky s pelargoniemi, karafiáty a růžemi, visely dolů záclony, pozorující cestou řemeslníky pracující v krámech, které byly zároveň dílnami; sledovali jsme chudé ženy prodávající oloupané ovoce kaktové a jiné chudobné zboží, rozložené na kusu hrubého plátna. Nebo dívali jsme se na tanec s kastanětami, prováděný hezkým cikánským děvčetem, zatímco šeredná stařena, sedící na chodníku, tloukla k tomu kostnatou rukou na nízký bubínek okrášlený fábory, doprovázena dvěma muži hrou na kytaru a mandolínu.

Nejraději však doprovázel mne Mahmud do Alhambry, staroslavného pamětníku moci maurských kalifů, a k zřícenině Generalife, stojící na vysokém návrší, porostlém křovím, topoly, akáciemi, vavříny, platany, olivami, stromy citronovými a pomorančovými, kteréž zasahuje až do města mezi domy.

Nádherný maurský palác okouzloval mne jako pohádka. Vstup do Alhambry otvíral myrtový dvůr, vydlážděný deskami z bílého mramoru, uprostřed něhož byla veliká nádrž s křišťálovou vodou, v níž jako v kouzelném zrcadle zhlížela se galerie a věž Comares; vpravo a vlevo vroubil kraje vodojemu myrtový plot a pomorančové stromy. Odtud jsme vešli do předsíně lvího dvora, obklíčeného bílými mramorovými sloupy, které hrdě nesly bohaté

koruny krásně propracované hlavice; na nich spočívaly lepé oblouky, nad nimiž byl široký pás, pokrytý jemnou štukovou okrasou, podobající se vzoru pracného vyšívání nebo jemné krajkovině. Nad pásem zvedalo se uměle vyřezávané podkroví z cedrového dřeva, které, rovněž jako zdi a okrasy, bylo bohatě pozlaceno a polychromováno. Předsín, vchod a zdi byly pokryty štukovými ozdobami a široké pásy s průpověďmi z koránu se táhly kolem zdí nad hlavicemi sloupů, pod stropy a jednotlivými polemi. Uprostřed dvora stála lví kašna. Na hřbetech dvanácti lvích těl spočívala veliká kruhová mramorová nádrž s polovypuklými ozdobami a nápisy, v ní na sloupu stála jiná, menší nádrž, do které vtékala voda a přetéka jí spadala do spodní nádrže, vylévajíc se odtud chřtány lvů do mramorových korýtek. Do dvora toho, nejzodbnějšího ze všech v Alhambře, vedla okna ze síní sultánových žen a milostnic.

Odtud vedl mne Mahmud do síně Abencerragů, kde roku 1492 na rozkaz sultána Abdallaha bylo Zegry úkladně zavražděno šestatřicet Abencerragů. Sultán se chtěl tak pomstít za to, že Abencerrag Halbinhamed vzplál láskou k jeho nejoblíbenější ženě Zoray. Nádhernou předsíní vstoupili jsme do síně, jejíž stěny byly bohatě vyzdobeny. Štukatura a arabské nápisy sahaly až ke stropu, jehož vysoká, pestře a bohatě polychromovaná a pozlacená klenba tvořila osmihrannou hvězdu, v níž prolomená malá okénka propouštěla dovnitř světlo. Uprostřed síně byl vodotrysk.

Ale nejkrásnější umělecký požitek uchoval mi Mahmud až na konec, když vešli jsme do největší síně Alhambry, do Sala de los Embajadores. Byla to nejnádhernější palácová místnost. Její zdi byly pokryty drobnými obrazci a hvězdicemi, jako by byly potaženy nejjemnější krajkovinou. Stylizované listy, květy, arabesky a průpovědi z koránu proplétaly se zde v nejčarovnější směsici. Strop byl ze dřeva cedrového a olivového, vykládán zlacenými deskami, perletí, slonovinou, jaspisem a porfyrem. Z oken síně otvíral se rozkošný pohled na město, Albaicín a Generalife.

V hloubi pod námi leželo město s domy, věžičkami a štíty, z nichž jako ohromný balvan vystupovala katedrála; vpravo se příkrčovala cikánská čtvrť, jejíž kaktové zahrady se táhly až k vrcholu Sacro Monte, vlevo spatřoval jsem řeku Genil, zavodňující zahrady a háje granadské úrodné roviny a proplétající se mezi nimi jako stříbrná nit na zeleném koberci. Rovina rozprostírala se daleko po okolí; zřel jsem kus ráje andaluského, stinné olivové háje, pole a zahrady, které ztrácely se v dáli jako v pavučinové mlze; k severu byl krásný obraz uzavřen temným kamenným rámcem hor Sierry Elviry.

Když jsme poprvé opouštěli Alhambru, vycházejíce branou spravedlnosti, upozornil mne Mahmud na nejvyšší okraj věžního oblouku, kde byla v kameni vytesána otevřená ruka a o něco výše klíč.

„Až tato ruka uchopí klíč,“ poznamenal Mahmud, „pak vrátí se Maurové do Španěl, aby Alhambra znova rozkvetla v své kráse a moc Maurů potom již navždy potrvá nad granadským královstvím a nad ostatní zemí.“

Při těch slovech oči mého společníka se nadšeně zaleskly, jeho tvář nabyla výrazu rozhodného přesvědčení, jeho pohyby staly se pánovitými a jeho postava hrdě se vztyčila, jako by krev jeho mocných předků rozproudila se jeho žilami. A v té chvíli se mi zdálo, že nevidím před sebou oddaného a poslušného služebníka, nýbrž opravdového potomka vznešeného maurského rodu.

*

Byli jsme spolu již přes dva týdny, když jsem pozoroval, že se s Mahmudem stala změna. Byl zádušnější než obvykle, méně hovořil a vyhledával samotu. Občas jsem ho zastihl, jak sedí v rohu pokoje na staré dřevěné truhlici, zamyšleně hledě před sebe. Teprve když jsem na něho zavolal, vytrhl se ze zamyšlení a vrátil se ze snů do skutečnosti. Jindy jsem jej zastihl skloněného nad nějakou listinou, kterou bedlivě prohlížel a již vždy pečlivě ukryl, jakmile jsem se k němu přiblížil.

Co bylo příčinou tohoto podivného chování? A co způsobilo u něho změnu tak nápadnou? Jistě to mělo vážnou příčinu. Nechtěl jsem se však dotazovati po jeho tajemství, věda, že je Mahmud uzavřená povaha, velice nedůtklivá, a že těžce by nesl vměšování do své soukromé záležitosti. Proto jsem se tvářil, jako bych si nevšímal Mahmudova zvláštního počínání a nezmínil jsem se o tom ani slovem.

Ale Mahmud se choval čím dále tím záhadněji. Kdežto dosud trávil svůj volný čas se mnou, buď doma, nebo provázeje mne na vycházkách, žádal mne nyní často, bych mu dovolil odejít za nutnou soukromou záležitostí. Dovolil jsem mu to vždy ochotně, ale přece mne to jaksi znepokojovalo. Jaké soukromé záležitosti to byly, které jej nutily k tajným pochůzkám? Přišel přece teprve nedávno do Granady, nemaje zde příbuzenstva ani přátel. Byla to snad náhlá láska k některé granadské dívce, která jej nutila k důvěrné schůzce? Neměl jsem odpovědi na tyto otázky. Bylo však jisto, že důvod k jeho toulkám byl závažný, neboť pozoroval jsem, že Mahmud žádá mne o povolení jaksi nesměle a se sebezapřením.

Jednoho nedělního jitra Mahmud se opět dovolil, aby mohl si zajít do města, což mně vnuklo myšlenku, abych také vyšel a prohlédl si zatím granadské kostely. Nemohl jsem tak dosud učiniti, ježto mne Mahmud vždy provázel a nechtěl jsem jej nutiti, aby se mnou

navštívil katolické chrámy, věda, že jako pravověrný mohamedán nenávidí křesťanského náboženství.

Navštívil jsem tedy toho dne katedrálu, velkolepou stavbu s otupenými věžemi, které splývají v jednu hmotu s ostatní stavbou, kde je pochován král Ferdinand katolický a jeho manželka Isabela. Prohlédl jsem si i jiné chrámy a kláštery v městě a vracel jsem se teprve k večeru domů, abych s Mahmudem zašel do Fondy de la Alameda, kde jsme se stravovali.

K mému údivu Mahmud nebyl ještě doma. Čekal jsem na něho dobré půl hodiny, nežli přišel s chvatem člověka, který je si vědom svého opoždění. Hned při jeho vstupu povšiml jsem si, že zádumčivý výraz jeho tváře ustoupil veselejší náladě; jeho oči jiskřily vnitřním zanícením a zakaboněné jindy čelo bylo vyjasněno a bez vrásek. Patrně přihodilo se mému sluhovi něco potěšitelného, co zaplašilo jeho chmurné myšlenky; nechtěl jsem však vyzvídati, doufaje, že snad Mahmud se příležitostně o tom rozhovoří.

Vypravili jsme se do zmíněné lidové jídelny, kde jsme se zdrželi jen krátkou dobu, nutnou k ukojení hladu a žízně, a vyšli jsme pak večerní procházkou úzkými špatně dlážděnými ulicemi k starým hradbám na úpatí návrší, porostlého hustými křovinami a ovocnými stromy, odkud dýchal osvěžující chládek a omamující vůně nespočetných nádherných květů. Doufal jsem, že příjemná večerní nálada pohne Mahmuda ke sdílnosti a že mi vysvětlí své podivné chování v poslední době. Pokusil jsem se několikrát pohnouti ho k vypravování, ale Mahmud na všechny mé otázky odpovídal stručně a všeobecně, takže jsem brzy poznal, že se dnes nedovím nic.

Když jsme se z procházky vrátili domů, vsadil sluha jako obyčejně do otevřeného okna rákosový rám s jemně pletenou sítí, ochranu to proti moskytům, rozsvítil lampu a usadil se na obvyklé místo na dřevěnou truhlu, v rohu jizby stojící. Nechtěje ho vyrušovati z klidu, jemuž se v tichosti oddával, zasedl jsem ke stolku a ve svitu lampy prohlížel jsem staré arabské mince, koupené v městě u starožitníka. Byl jsem v prohlížení mincí tak zahloubán, že jsem ani neslyšel, jak se Mahmud ke mně přiblížil, a postaviv se vedle mne, zvědavě přihlížel.

„Pán koupil maurské mince,“ pravil se živým zájmem; „prodává se zde hodně falešných, ale tyto jsou pravé.“

Při zvuku Mahmudova hlasu zvedl jsem hlavu nad mincemi skloněnou a setkal se s Maurovým pohledem. Byl jsem překvapen, že začal hovor.

„Vím, že pán je Maurům přátelsky nakloněn a že se zajímá o vše, co s jejich dějinami souvisí. Proto také jsem u něho zůstal, ač za žádný peníz nesdílel bych domácího života s nepřitelem svých bratří.“

„Mám tě rád, Mahmude,“ řekl jsem, dojat jeho upřímným doznáním, „a nepovažuji tě za sluhu, ale za společníka.“

„Jsem ti, pane, za to vděčen, že jsi mi nedal pocítiti trudného postavení zchudlého potomka bývalých granadských vládců,“ pronesl Mahmud vážně a v jeho očích se zaleskl záchvěv vděčnosti. „Také jsem vždy hleděl, abys byl se mnou spokojen. Vím, že tě poslední dobou mrzelo, když jsem tě opouštěl; jistě ses domníval, že to činím pro nějaké dobrodružství nebo z choutky po toulání. Nikdy ses však, pane, slovem nezmínil, že tě to mrzí, nikdy jsi mně ve vycházkách nebránil a také nikdy nesnažil ses vyzvěděti příčinu mého počínání. Ctím tvou šetrnost ke mně. Dokázal jsi, žeš člověk, který má úctu k soukromému životu svého bližního. Proto rád bych ti vysvětlil své podivné chování a chceš-li mne, pane, vyslechnouti, sdělím ti své tajemství.“

„Těší mne tvá důvěra, Mahmude,“ pravil jsem s upřímnou účastí, „cítíš-li potřebu svěřiti se mi, rád tě vyslechnu. Nuže, mluv.“

Mahmud usedl a počal vyprávěti:

„Jak se jistě pamatuješ, řekl jsem ti, že podle podání našeho rodu pocházím z pokolení bývalého granadského vládce Mahmuda II. Náš rod po vyhnání ze Španělska žil v chudobě a strádání a také můj otec trpěl dosti často hmotným nedostatkem. Když umíral, dal mi několik stříbrných mincí a starodávnou dřevěnou skříňku, kterou mi odevzdal jako svátost. Privil, že se dědila z otce na syna a že skrývá dědictví našeho rodu. Když jsem skříňku otevřel, našel jsem v ní veliký zrezavělý klíč a svitek pergamenu. Věděl jsem dobře, co klíč znamená, ježto mi o tom otec již dříve vyprávěl. Když Maurové musili opustiti Granadu a zanechati zde veškeren majetek, uzavřeli své domy a vzali klíče od domovních dveří s sebou pro případ, kdyby jednou někdo z nich se vrátil, aby mohl bez překážky a jako svrchovaný majitel vejíti. Byl tedy klíč, který jsem ve skřínce našel, od některého granadského domu nebo paláce, jenž náležel mým předkům. Otec vysvětlil mi ještě, že podle dědova vyprávění je v tom domě poklad naší rodiny a na přiloženém pergamenovém svitku jest nakreslen plán Granady a označen dům, v němž lze poklad nalézt. Také podotkl, že posud nikdo z našeho rodu nepokusil se o vyhledání pokladu, jednak proto, že nejbližší předci byli příliš chudobní, aby se mohli do Španěl vypraviti, jednak proto, že nevěřili, že je poklad na místě, považující onu historii za pověst.“

Když jsem otce pohřbil a prodal jeho chudý majetek, vypravil jsem se do Granady, abych pátral po tajemném dědictví. Byl jsem přesvědčen, že podle přiloženého plánu snadno najdu budovu, která skrývá poklad mých předků. Ale když jsem dorazil do Granady, byl jsem žalně zklamán. Můj plán představoval město na počátku 17. století a k nemilému překvapení

jsem poznal, jak se od té doby vše změnilo. Mnohé domy byly zbourány, jiné přistavěny, takže některé ulice a náměstí nabyly jiných směrů. Byl jsem bezradný. Nevzdával jsem se však naděje. Budova, kterou jsem hledal, byla na plánu označena lví hlavou, tušil jsem tedy, že i ve skutečnosti bude mít s tímto znakem cosi společného. V té době právě jsi mne najal za sluhu a já šel k tobě s nadějí, že za společných vycházek náhodou snad spatřím cíl své touhy.

Procházeli jsme pak v tvých volných chvílích městem a zatímco ses obdivoval kráse Granady, můj pohled horečně pátral po záhadném domě. Ale toho jako by nebylo. Nenašel jsem ani jediného znamení, z něhož bych mohl souditi, že jsem na stopě rozřešení tajemství. Rozhodl jsem se tedy, že budu hledati zcela nezávisle, a tu počaly mé tajné vycházky. Prohledal jsem tak celý Albaicín, propátral jsem i jiné zapadlé čtvrti města, ale nikde jsem nedošel kýženého výsledku.

Pozoroval jsi, jak často jsem tady sedal zamyšlen? Nebo jak jsem pozorně nahlížel do listiny, schovávaje ji pečlivě kdykoli se mi zdálo, že se ke mně blížíš? To byly doby, kdy jsem byl trýzněn beznadějí a pochybnostmi o výsledku pátrání a kdy jsem v duchu pohřbíval marný sen svůj a svého rodu. Docházel jsem již k přesvědčení, že hledaný dům je zbořen a nahrazen novodobou budovou, když tu včera za našeho návratu z Alhambry, když jsme kráčeli náměstím Plaza Nueva, zahlédl jsem dům, nad jehož vchodem byla v kameni vytesána lví hlava, tak otlučená, že jen stěží jsem ji rozeznal. Ale poznal jsem ji a byl jsem přesvědčen, že je to dům v plánu vyznačený. Nedávaje však na sobě nic znáti, ubíral jsem se zdánlivě lhostejně domů.

Té noci nemohl jsem usnouti. Zatímco jsi na loži klidně spal, bděl jsem a přemítal a přemítal. V duchu viděl jsem stále dům se znakem lví hlavy v průčelí, v jehož zdech jest ukryt poklad mých předků. Sotva jsme dnes ráno vstali a posnídali, požádal jsem tě o dovolení, abych směl odejít do města. Poté kvapil jsem na náměstí, kde je zmíněná budova, a s blahým uspokojením stanul jsem před ní. Teprve nyní prohlédl jsem si starou tu budovu a shledal jsem, že je polorozpadlá a neobydlená. Bylo nutno zjistiti, je-li to opravdu ten dům, který hledám. O tom mohl mne přesvědčiti jedině starodávný klíč, jenž byl v mém majetku a který jsem s sebou vzal. Ale bál jsem se zkusiti otevřít klíčem starodávné dveře domu, ježto ulicí procházeli stále lidé. Snad by mne měli za zloděje, který se chce vkrásti do domu. Toulal jsem se proto v horečném rozechvění v okolí domu až do večera, kdy ulice osiřela. Pak dodal jsem si odvahy a opatrně vsunul klíč do zámku. Trvalo to dlouho, nežli s námahou dvakráte jsem otočil klíčem v zrezavělém zámku a vzav za kliku shledal jsem, že dveře jsou otevřeny. Byl bych zajásal radostí. Byl tedy dům, před nímž jsem stál, domem tak dlouho hledaným.

Uzavřel jsem opět pečlivě dveře a spěchal domů, kde jsem tě již zastihl, jak na mne netrpělivě čekáš.“

Poslouchal jsem Mahmudovo vyprávění se zájmem stále vzrůstajícím, uchvácen zúplna jeho tajemnou historií. Byl tedy opravdu potomkem vznešeného granadského rodu a líčení o jeho původu nebylo pouhou smyšlenkou nebo výplodem bujné východní obrazotvornosti. Jeho hlas zněl vážně, přesvědčivě a pátrání, jak mi je líčil, vylučovalo jakoukoli pochybnost.

„Mohu viděti listinu a klíč?“ otázal jsem se spěšně Maura, dychtiv uzříti podivné dědictví.

„Ano, pane, zde jest,“ pravil Mahmud klidně a vyndav z truhlice prostou dřevěnou skříňku, podal mi ji.

Otevřev ji, spatřil jsem na dně veliký klíč renesanční práce a vedle něho pergamenový svitek. Vyňal jsem listinu, rozbalil ji a viděl, že je to plán města, v jehož jedné části bylo vyznačeno místo a v něm zakreslena značka v podobě lví hlavy. Vše tedy souhlasilo; Maur byl oprávněným dědicem pokladu, ukrytého v domě s vytesanou lví hlavou.

„Nuže, co chceš počítí?“ zeptal jsem se Mahmuda, vloživ listinu ke klíči a odevzdav mu skříňku.

„Půjdu a vyzvednu poklad, který mi právem náleží,“ odvětil Mahmud rozhodně. „A sice chci to učiniti ještě dnes. Chceš-li, pane, můžeš jíti se mnou. Důvěřuji ti, že pomlčíš o mém tajemství. Pomůžeš mi laskavě hledat. Seznámíš se tak alespoň se starou granadskou budovou a s jejími taji. Najdeme-li poklad, dám ti na památku nějaký předmět, aby ti vždy připomenul Mahmuda, až budeš opět dlíti v své domovině. Půjdeš, pane, se mnou?“

„Doprovodím tě, Mahmude,“ pravil jsem, rád, že mohu se zúčastniti nevšedního dobrodružství. „A kdy vyjdeme?“

„Za chvíli,“ odvětil sluha. „Plaza Nueva je za noci zřídka navštěvována a budeme moci nepozorovaně vniknouti do budovy, která je opuštěna. Nerušeně ji pak prohlédneme. Doufám, že i v tom šťastná náhoda pomůže. Do rána můžeme býti se vším hotovi. Špičák, kladívko k oklepávání stěn a svítilnu, potřebnou k naší výpravě, jsem již obstaral.“

Souhlasil jsem se vším, co sluha navrhoval, a připravil jsem se na cestu, zachvácen netrpělivostí a pobouřen vznícenou obrazotvorností, zatímco Mahmud zabaloval do staré pytloviny nástroje, s klidem a vážností člověka, jehož očekává důležitá práce.

*

Nastávala již noc, když jsme došli k cíli naší výpravy. Plaza Nueva halila se v modravé měsíčné přítmí a leckde v průčelí domu hořela barevná svítlna před svatým obrazem. Řada budov němě a ponuře zírала z temnot, jako by tonula ve vzpomínkách na dávnou minulost. Občas ozval se na nerovné dlažbě dutý krok osamělého chodce, který přešel, a ozvěna zmíravě zanikala v úzkých křivolakých pobočných ulicích. Jinak bylo zde naprosté ticho.

Dům, u kterého jsme stanuli a ježž Mahmud označil jako dlouho hledaný cíl, byl nejstarší ze všech budov na náměstí. Byla to velmi stará jednopatrová stavba renesanční, zřejmě již v rozpadu, s vysokými úzkými okny, jež v přízemí kryly rezavé železné okenice, s širokým kamenným vchodem a s dřevěnými dveřmi, bohatě vyřezávanými. Matné měsíční světlo dopadalo v tato místa a vchod budovy obestíral hluboký stín, což se znamenitě hodilo našemu účelu. Mahmud vsunul klíč do zámku, otočil jím dvakrát a těžké dubové červotočivé dveře se otevřely, vydavše skřípavý zvuk. Octli jsme se v temném průjezdu, kde nás ovanul nepříjemný chlad a zatuchlý pach. Mahmud uzamkl opět dveře na klíč, vyňal svítlnu a rozžal ji. Průjezd byl ponurý a úzký a končil u schodiště vedoucího do hořejších místností.

Síň, do níž jsme pak vstoupili, byla prostorná, vysoká a klenutá. Vysoká úzká okna končila v ornamentálně vydutý oblouk. Holé stěny pokryty byly špínou a prachem. Nebylo zde nábytku ani krbu. Stará podlaha byla prohlodána červy. Hluboká, strnulá zádumčivost spočívala na všem a pronikala vše.

Poslední majitelé nakládali s budovou přímo barbarsky. Štukové práce, jimiž zdi byly původně pokryty, byly otlučeny a rozpadaly se, jemné okrasy vylámaný a pokaženy, sloup, na kterém klenutí spočívalo, odstraněn a aby klenba nespadla, vystavěna zde jednoduše cihlová zeď. Podpěrné sloupky v oknech úplně chyběly, takže jejich obloukoví viselo jako v povětří. Kde se ozdoby a okrasy přece zachovaly, byly zabíleny nebo pokryty hustou vrstvou vápna. Nic nebylo ušetřeno pustošící rukou neuvědomělého majitele, který konečně dům opustil a zanechal jej v pospas pozvolnému rozpadávání.

Mahmud bedlivě prohlížel při světle lucerny stěny i podlahu, pátraje, zda by někde nespátril lví hlavy, která podle jeho domnění označuje místo, kde byl poklad ukryt. Proklepával zdi kladívkem, poslouchaje, zda by se neozval zvuk, který by nasvědčoval, že zeď je dutá a že je do ní něco vezděno. Ale ve veliké síni nedopátral se ničeho; rovněž ne ve vedlejších místnostech, menších to jizbách a komorách stejně zpustlých, polosesutých a nevlídných, jimiž jsme po řadě prošli.

Strávili jsme tak několik hodin marným pátráním, znaveni již napětím nervů a nedočkavostí, když jsme došli k přesvědčení, že v místnostech nahoře nenajdeme tajemného pokladu. Mahmud navrhl, abychom se podívali do sklepení.

Vrátili jsme se do průjezdu a prošli chodbou, která vedla do sklepení. Sestupovali jsme po dlouhém točitém schodišti a Mahmud, kráčeje s rozžatou svítilnou a s nástroji napřed, napomenul mne, abych šel opatrně, ježto některý schod může být poškozen. Tak dospěli jsme ke zpuchřelým dveřím bez zámku, jež Mahmud kopnutím otevřel, a stanuli jsme v podzemní místnosti, podobné nějaké katakombě, z níž vycházel nepříjemný, mrtvolný pach.

Sklepení bylo klenuté, nízké a těsné. Denní světlo nemělo tam přístupu. Kromě toho nebylo asi drahně let již otevřeno a provětráno, takže naše svítilna téměř zhasínala v dusném, plísni prosyceném ovzduší. Stěny se černaly stářím a v rozích viselo plno pavučin. Vlhká kamenná dlažba byla pokryta vysokou vrstvou prachu.

Mahmud se dal opět do horečného pátrání a ohledával dlažbu a stěny se svrchovanou pozorností. Pytlovinou, v níž měl zabaleny nástroje, očišťoval dlaždice jednu po druhé a slídlil po znamení lví hlavy; oklepával starobylé zdi kladívkem, napjatě poslouchaje zvuk z nich se ozývající. Prohledali jsme všechny výklenky a kouty, zaprášené a ověšené cáry špinavých pavučin. Ale zdálo se, že přes veškerou námahu a úmornou práci ani na tomto posledním místě nebude naše snaha korunována uspokojujícím výsledkem. vzdával jsem se již naděje v úspěch a litoval jsem Mahmuda, v jehož bolestné zklamání jsem se vžíval, když tu zaslechl jsem z pozadí sklepení přidušený výkřik. Zanechal jsem ihned pátrání a přispěchal k Mahmudovi. Stál u zdi, která v místě, kde se spojovala s klenbou, měla velikou trhlinu a hrozila sesutím.

„Pane, pohled’“, zvolal Mahmud radostně, spatřiv mne po svém boku a ukazuje na jeden z kamenů, „toť místo, kde je poklad uschován. Konečně jsme u cíle.“

Pohlédl jsem naznačeným směrem a spatřil na jednom kameni zdíva neuměle vytesanou lví hlavu. Nebylo pochyby, stáli jsme před odhalením tajemství.

„Nuže, vyjměme kámen ze zdi,“ pravil jsem netrpělivě, cítě, jak se mne zmocňuje rozčilení.

Mahmud pozvedl špičák a vši silou zatkl jeho hrot do spáry mezi zdívem, snaže se kámen lví hlavou označený vypáčiti. Ale kámen tkvěl pevně a bylo třeba ještě několika pádných ran, nežli se uvolnil. Mahmud odhodil špičák a snažil se rukama kámen vyrvat. Praménky potu řinuly se mu po tváři a jeho prsty byly již do krve odřeny, když kámen povolil a s temným rachotem se svalil na dlažbu. S napjatou dychtivostí jsme nahlédli do otvoru, leč po pokladu nebylo ani stopy.

„Rozbourám třeba celou zeď,“ vykřikl Mahmud rozrušeně a jeho snědá tvář ztemněla ještě více hněvem a vnitřním rozčilením. „Poklad zde je a najdu jej stůj co stůj.“

A s krajním napětím sil počal jako zběsilý bušiti špičákem do zdi a vylamovati kámen po kameni. Mohutné údery špičáku zněly dutě pustým sklepením, otrásajíce klenbou. Díval jsem se nečinně, stoje stranou a drže svítilnu ve výši hlavy, svítě tak Mahmudovi na práci.

Právě vylomil opět několik kamenů v místě, kde byla veliká trhlina ve zdi, která se spojovala s klenbou, když tu zřítíl se pojednou veliký balvan a dopadl těsně vedle mne. Leknutím jsem upustil svítilnu, jež zazvonila o dlažbu. V témže okamžiku počala se zachvívati zeď a klenutí, jako by jimi lomcoval nějaký obr. Zděšen odskočil jsem ještě včas a skryl se v malém výklenku, neboť zadní část sklepního stropu se řítila, balvany a kusy dřeva padaly s ohlušujícím rachotem ve změti zvířeného prachu a malty. Zaslechl jsem hrozný Mahmudův výkřik, pak rachot a třeskot kamenů, poté vše utichlo.

Vzpřimil jsem se ve tmě a ohmatal si tělo. Ano, žil jsem a přestál jsem sesutí části sklepení. Sáhl jsem si na čelo a cítil, jak něco vlhkého, lepkavého a teplého ulpělo mi na ruce. Zpod vlasů na čele mi stékal pramének krve. Patrně některý z padajících kamenů mne zasáhl. Jiného zranění jsem neměl. Oddychl jsem si zhluboka. Byl jsem zachráněn. Co se však stalo s Mahmudem? Zaslechl jsem jeho výkřik; přihodilo se mu jistě neštěstí.

Snad je dokonce mrtev.

Zavolal jsem Mahmuda jménem. Můj hlas se příšerně ozval temným sklepením. Nikdo neodpovídal. Zavolal jsem znova. Opět ani známky života.

Opustil jsem ochranný výklenek a jako slepec tápal v temnotě. Nahmatal jsem hromadu kamení a rumu. Tápaje dále, zavadil jsem rukou o nějaký předmět. Ohmatáním jsem poznal, že je to svítilna, kterou jsem prve upustil. Zdálo se, že je celá, pouze skla byla rozbita; padla asi stranou a nebyla kamením zasažena. Nahmatal jsem v kapse sirky a rozžal svítilnu.

Matné světlo problesklo temnotou. Nyní teprve jsem spatřil, co se stalo. Zadní část sklepení se zdí a s částí chatrné klenby se zřítíla, ležíc přede mnou v podobě hromady kamení, dřev, zdíva a prachu. Zpod této hromady vyčníval trup Mahmudova těla s hroznou ranou na hlavě. Zděšen, třesa se rozechvěním, poklekl jsem u něho. Byl mrtev a skelný jeho zrak se na mne upíral vyhasle.

Opodál něho ležela rozbitá dřevěná červotočivá skříňka a kolem ní roztroušeny třpytily se ozdobné přezky a šperky východního tvaru. Uprostřed nich spatřil jsem zežloutlý svinutý pergamen. Rozvinul jsem jej a při matném světle svítilny jsem četl:

„Já, Lukáš de Varein, notář apoštolské papežské stolice, skládám zde své doznání na sklonku života, abych ulehčil svému svědomí a dal výstrahu všem, kdo rozluští tajemství této stěny.

Když poslední maurský král Chico vydal králi Ferdinandu Katolickému město Granadu, skončilo panství Maurů ve Španělich. Královským příkazem bylo Arabům v Granadě žijícím dáno na vůli, aby se dali pokřtíti anebo aby zvolili vyhnanství. Většina Maurů nechtěla upustiti od islámu a rozhodli se, že se raději z dosavadní domoviny vystěhují. Ovšem musili zanechati zde všechn movitý i nemovitý majetek a odcházeli do ciziny jako žebráci. Mezi těmi, kdož se z Granady vystěhovali, byl i Alí Hassan ben Tálíb, mohamedán pocházející z knížecího rodu, který měl v Granadě skvostnou budovu a četné pozemky. To vše bylo zatvrzelému mohamedánu zabaveno a později v dražbě prodáno. Můj děd, Ferdinand de Varein, bohatý valadolidský kupec, koupil tento dům, zvaný Lví hlava. Vnitřní zařízení, které mu bylo s budovou prodáno, bylo nádherné a svědčilo o knížecím přepychu. Ferdinand de Varein žil zde a také zemřel a po jeho smrti přešla budova v majetek mého otce. Můj otec byl královským důstojníkem a žil kavalírsky, utrácuje rozmařile peníze a majetek, jež zdědil. Sídli v Madridě, a ježto jen zřídka byl v Granadě hostem, prodával pozvolna skvostné, cenné zařízení domu u Lví hlavy, který pustnul čím dále tím více. Když můj otec zemřel, zůstavil mi z velkého rodinného bohatství, jež utratil, pouze tuto budovu v Granadě. Umínil jsem si, že se do ní přestěhuji. Byla však velmi zbědována uvnitř i zevně i viděl jsem nutnost upravití ji k obývání. Najal jsem potřebné řemeslníky a občas jsem dohlížel k jejich pracím. Když upravili poněkud hoření místnosti, odebrali se i do sklepení, které bylo nutno vyspravit, neboť klenba byla chatrná a hrozila sesutím. Byl jsem jedenkrátě náhodou při tom, jak odstranili několik kamenů ve zdivu, aby mohli spíše provést opravu klenby, když v jednom otvoru takto vzniklém přišli na starodávnou dřevěnou skříňku, kováním opatřenou. Odevzdali mi ji a já pln zvědavosti odnesl ji do svého bytu, abych zvěděl, co v ní je.

Skříňka byla neveliká, ale těžká, z čehož jsem soudil, že je v ní asi nějaký poklad z dob, kdy budova patřila ještě Alí Hassanovi. Zkoušel jsem, jak bych ji otevřel, ale neměl jsem klíče, abych mohl zámek otevřít. Vzal jsem tedy dláto a pokusil se vypáčit pevně uzamčené víko. Podařilo se mi to konečně. Víko s praskotem povolilo a zjevil se mi vnitřek skříňky. Byly v ní umělé ozdobné předměty a šperky, z nichž mou pozornost nejvíce upoutal veliký zlatý prsten s podivnou, pravděpodobně východní značkou, vrytou do přední plošky kroužku. Vyňal jsem prsten a zkusil jej na prstu, a ježto se mi zalíbil starodávnou formou i uměleckým zpracováním, ponechal jsem si jej na ruce. Skříňku se šperky uzavřel jsem v sekretáři.

Ale jaká to změna stala se se mnou od té chvíle. Můj klidný a spokojený život změnil se v peklo. Byl jsem ženat, měl pečlivou a hodnou ženu a dvě děti, které lnuly ke mně upřímnou láskou. Počal jsem svou rodinu nenáviděti. Úmyslně vyhledával jsem rozmlísky s manželkou a dětmi, abych mohl surově proti nim vystupovati a abych jim všemožně ztrpčoval život. A počal jsem i nenáviděti katolickou víru, kterou jsem zdědil po předcích a v níž jsem byl vychován. Jako notář apoštolské stolice kul jsem tajně pikle proti svaté inkvizici a svých styků s ní zneužíval prospěch kacířů. Bylo mi trnem v oku vše, co souviselo s křesťanstvím a co mi připomínalo tuto nauku. Navenek jevil jsem se stále dřívějším člověkem, ale v nitru stal jsem se úplným pohanem. Má nenávist ke každému, kdo hlásil se ke Kristovu učení, byla nepřekonatelná, má bezbožnost bezpříkladná. Rodina a mé okolí přičítaly změnu mého chování duševní chorobě, která se však zdála nevylečitelnou. Má žena, nemohouc déle snášeti příkoří, jehož jsem se vůči ní dopouštěl, opustila mne i s dětmi. Bylo mi to celkem lhostejné, neboť jsem je nenáviděl.

Posléze přestoupil jsem tajně k islámu. Hodnost notáře papežské stolice podržel jsem i dále, jelikož pod pláštěm obránce katolické církve mohl jsem se tím spíše dopouštěti zločinů proti ní. Za noci vnikal jsem tajně do chrámů a poškozoval jsem vzácné obrazy křesťanských světců, olupoval oltáře o klenoty a znešvařoval kaple a svatostánky.

Pátráno po pachatelích a vždy zatčeni lidé nevinní, židé nebo chudí moslemíni z Albaicínu, kteří v žalářích inkvizice za nesnesitelných muk přiznali se k vině, již nespáchali. Nikoho ani ve snu nenapadlo, že zločiny ty páše notář apoštolské stolice, který beztrestně chodí granadskými ulicemi. Jak také mohli podezřívati toho, jenž požíval naprosté důvěry svatého úřadu a měl hájiti jeho zájmů? A přece byl jsem to já, který zločiny prováděl, vydávaje soudu za sebe nevinné. Marně bojoval jsem proti zlé mocnosti, která mne ovládala. Bylo to opravdu šílenství, jež se mne zmocnilo? V jasných chvílích, které byly stále vzácnější, uvědomoval jsem si hrůzné počínání a chtěl jsem se z něho vyznati, ale strach před strašným trestem inkvizice mi v tom vždy zabránil. Také byl bych toho ani nedokázal i při nejkrajnějším odhodlání, neboť chvíle lítosti byly velmi krátké a brzy se mne opět zmocnilo nepřekonatelné záští vůči pokání a nenávist ke katolické církvi i k jejím představitelům propukla znova.

Zprvu jsem nevěděl, co je příčinou této strašlivé změny v mém duchu i těle, a přičítal jsem to duševní chorobě, kterou snažil jsem se utajiti. Později však mě napadlo, že vinu na tom má snad prsten nalezený v starodávné skřínce ve sklepení mého domu. Sňal jsem tedy z prstu zlověstný kroužek a odnesl jej na odlehlé místo v zahradě a tam jej zakopal. Ale touha po prstenu byla tak veliká, že jsem nemohl v noci spáti; počal jsem churavěti a podlehnul

konečně nevysvětlitelnému pudu, prsten jsem opět vyhrabal a na prst navlékl. Bylo to osudné zlo, k němuž jsem byl trvale připoután. Uniknutí nebylo možné. Čarodějný prsten byl určen, aby mne zavedl do úplné zkázy. Život stal se mi ustavičným pekelným trápením a neviděl jsem jiného východu ze začarovaného kruhu, leč dobrovolnou smrt. Tím zachovám své tajemství, uchráním svou ubohou rodinu od zneuctění, kterému by propadla, kdybych své zločiny vyzradil, a svět bude přesvědčen, že jsem se usmrtil v záchvatu šílenství. Rozhodl jsem se před skonem, že osudný prsten uložím zase k ostatním šperkům do starodávné skřínky a odnesu ji na místo, kde byla nalezena. V noci sešel jsem do sklepení, vyňal několik kamenů ze zdi a zazdil hrůzný poklad Alí Hassanův.

Do skřínky přiložil jsem tuto listinu, v níž se doznávám k svým zločinům, a pro výstrahu všem, kdož by objevili neblahou skřínku, vypisuji v jasné chvíli svůj smutný osud, zaviněný tajemným prstenem. Necht' smrtí odpykám alespoň část své hrozné viny. Dobrotivý bůh budiž milostiv mé zbloudilé duši.

V Granadě na den sv. Rocha roku 1700.“

*

Bylo časně ráno, když jsem se vrátil z tajemné výpravy domů. Nevím již ani, co jsem pak ještě činil po hrozné události v osudném sklepení, a nemohl jsem se upamatovati, jak jsem se dostal z domu u Lví hlavy. Věděl jsem pouze, že jsem opět v svém pokojíku a že jsem zachráněn. Rána na hlavě mne páčila a pokoušela se o mne mdloba. Teprve nyní pociťoval jsem plnou měrou následky strašného rozčilení, které jsem přestál. Vše, co se odehrálo před mýma očima od předešlého večera do úsvitu dnešního dne, zdálo se mi jako hrozný sen, z něhož se nemohu stále probírat.

Byla pravda, co jsem prožil? Nebo byl jsem jen hříčkou vznícené obrazotvornosti? Můj stav mne přesvědčoval, že vše bylo skutečností. Mé údy byly jako rozlámané, oči se mi zavíraly únavou. Cítil jsem palčivou bolest na čele a chtěje si sáhnouti na hlavu, abych ohmatal ránu, zpozoroval jsem, že v rukou křečovitě svírám značně porouchanou dřevěnou skřínku. Postavil jsem ji bezmyšlenkovitě na stůl a nemoha již přemoci únavy, klesl jsem oblečen na lože, okamžitě usínaje těžkým spánkem, mdlobě podobným.

Procitnuv pak a povstav z lože, shledal jsem, že pokoj tone v posledních přísvitech zapadajícího slunce. Venku se již šerilo. Spal jsem tedy po včerejší únavě skoro celý den a

zaspal jsem práci v továrně i čas k jídlu. Nepožil jsem nic od večera předešlého dne, kdy jsem meškal s ubohým Mahmudem ve Fondě de la Alameda.

Nešťastný jinoch! Zaplatil životem podivné dobrodružství. Unikl jsem stejnému osudu jenom náhodou, uskočiv v poslední chvíli do výklenku ve zdi, který mne ochránil od pohromy. Pouze zranění na hlavě, které nebylo však vážné, jak jsem se přesvědčil pohledem v zrcadle, zbylo mi jako upomínka na neblahou výpravu do opuštěného maurského domu.

V duchu prožíval jsem znova vše, čeho jsem byl svědkem v osudné noci od počátku našeho pátrání v horních místnostech staré budovy až do hrozného výjevu, kdy se zřítila část sklepení. Viděl jsem zpod sutin a kamenů vyčnívati Mahmudovo mrtvé tělo s hroznou ranou na hlavě a se skelným zrakem, vyhasle na mne upřeným. Pak rozpomněl jsem se na dřevěnou skříňku, jež ležela překocena na dlažbě sklepení a kterou jsem si přinesl z noční výpravy. Stála na stole, kam jsem ji položil, než jsem ulehl. Přistoupil jsem k ní s pocitem zvědavosti a strachu. Byla pádem značně poškozena; víko bylo uraženo a kování místy chybělo. Ano, byla to skříňka, kterou jsem viděl v hromadě sutin opodál mrtvého Mahmuda. Skříňka, o níž se zmiňoval Lukáš de Varein na pergamenové listině a která skrývala maurský poklad. Otevřel jsem ji a našel v ní tři orientální šperky. Čarodějný prsten v ní nebyl. Při pádu skřínky vypadl asi s ostatními klenoty a já ve zmateném strachu a chvatu vynesl jen porouchanou skříňku, která ležela na dosah mé ruky.

Měl jsem se vrátiti do staré maurské budovy a vyhledati v hromadě zdiva a kamenů roztroušené šperky a čarodějný prsten? Měl jsem ještě jedenkrát pokoušeti osud, který již jednou dal mi výstrahu? Za nic na světě nebyl bych se znova odvážil v místa, kde jsem byl svědkem Mahmudovy smrti. A dost možná, že hlomoz, způsobený zřícením části sklepení, upozornil sousedy opuštěného domu, kteří pátrajíce po jeho příčině, vnikli do budovy a odhalili tajemství nočního dramatu. Byl bych rozhodně podezřelý ze spoluviny, když by mne přistihli na místě tak záhadném. Byl bych nucen podati vysvětlení a měl bych zbytečné nepříjemnosti s místními úřady.

Ostatně bylo snad i dobře, že čarodějný prsten nestal se mým vlastnictvím. Kdož ví, jaké zlo by byl způsobil v mém životě. Jaké vášně by byl ve mně probudil a k jaké zkáze by mne byl přivedl. Vzpomněl jsem si na Lukáše de Varein...

A zapudiv touhu po neblahém prstenu, odebral jsem se do Fondy de la Alameda.

3.2 ZÁMKY VE VZDUCHU

3.2.1 Neviditelné dítě

Nevím již přesně, kdy jsem se s ním poprvé setkal. Pokud si vzpomínám, bylo to před mnoha lety, kdy jsem ještě žil bohémsky a bydlil v Nerudově ulici na Menším Městě pražském v malém nízkém podkrovním pokojíku, odkud jsem měl výhled na petřínské stráně. Docházel jsem tehdy denně k večeru do útulné hospůdky na ostrově Kampě, kde se scházela mládež a kam rádi zavítali i adepti umění výtvarného a literárního.

Znal jsem se se všemi stálými návštěvníky hospůdky, a tak seznámil jsem se i s Emilem Levínským. Pocházel ze starousedlé pražské rodiny. Byl poeticky nadán a jeho práce, jež tiskl v časopisech, zvyšovaly můj zájem o něho. Psal básně i prózy, jež prozrazovaly značnou obrazotvornou schopnost a lyrický vzmach. Také osobně byl sympatický. Jinoch upřímného, sdílného srdce a milé, družné povahy. Rád vypomohl kamarádům, když byli někdy v peněžních nesnázích, a nikdy nepokazil zábavy.

Oblíbil jsem si Levínského a zdálo se, že i on má mne rád. Dověděl jsem se, že nebydlí u rodičů, kteří taktéž žili v Praze, nýbrž samostatně, a že je praktikantem v nějakém státním úřadě.

Bylo mu tehdy asi jedenadvacet let. Z jeho hovorů bylo zřejmo, že žije více ve snu než ve skutečném světě, jehož drsným dotykům se jaksi s hrůzou vyhýbal. Dosud vidím jeho bledý obličej ušlechtilých rysů, nad nímž se vlnily husté černé vlasy a který oživovaly hnědé, vnitřním zanícením hořící oči, když mluvil o svých plánech do budoucnosti, o svých pracích nebo názorech na život. Poslouchal jsem rád jeho řeč, jež zněla spíše jako samomluva, neboť Levínský, rozhovořiv se zálibně, často zapomínal, že mluví k někomu, a teprve když skončil, jako by se vracel do střízlivé skutečnosti a uvědomil si přítomnost cizího člověka.

Styk s Levínským trval asi rok. Po roce zmizel z mého dohledu. Přestal chodit do naší hospůdky a pokud jsem zvěděl, vystoupil z úřadu. Jedni říkali, že odjel na venek, druzí, že se přestěhoval do jiné pražské končiny.

Tak plynula léta, aniž jsme se setkali. Četl jsem sice jeho knihy, jež vydával, i drobné literární příspěvky, které otiskoval v časopisech, ale jak žije a co v soukromí dělá, jsem nevěděl. Až jednou v hovoru s přítelem žurnalistou jsem zvěděl, že Levínský se oženil a je opět v úřadě. Jeho žena byla dříve vychovatelkou a po krátké známosti se vzali. Bydlí prý kdesi v pražském předměstí. To bylo vše, co jsem po dlouhé době zvěděl o Levínském.

Teprve náhoda nás po čase svedla. Bylo to při nějaké slavnosti, když jsem ho spatřil mezi účastníky. Měl radost ze shledání po letech. Připomněl jsem mu naše dávné hovory na cestě z hospůdky domů a připojil jsem, že jsem si často vzpomněl na ty chvíle.

„Ach pravda, ovšem,“ pravil se zádumčivým úsměvem, „byly to krásné chvíle. Ale uplynuly s bezstarostným mládím. A mnoho se změnilo od těch dob.“

„Pokud jsem zvěděl,“ podotkl jsem, „jste již několik let ženat.“

„Totiž byl jsem ženat,“ vpadl mi Levínský do řeči. „Rozešli jsme se však s manželkou. Byl to nerozvážný nápad, že jsem se ženíl tak mlád. Neznal jsem života, zato jej dobře znala má žena. Toužila po něm tou měrou jako já po snech. V tom byl již zásadní rozpor. A vyskytl se přítel, který jí sliboval pro život více, než já mohl dáti. Proto ji získal. Děcko, jež by nás poutalo, zde nebylo, proto byl snadný rozchod. Nemohl jsem jí přece brániti, aby šla tam, kam pudilo jí srdce.“

„A nezamýšlíte se opět oženiti?“ otázal jsem se. „Snad nyní po větších životních znalostech nalezl byste vhodnější a přiměřenější družku života.“

Levínský opět zádumčivě se usmál.

„Prozatím nezamýšlím nic podobného. Je velmi těžko, abych při své povaze trvale upoutal nějakou ženu. Prožil jsem těžkou zkoušku v prvním manželství a kdo ví, zda v druhém případě nedošlo by opět k rozchodu pro nějaký zásadní rozpor. Ne, zůstanu svobodný, pokud to jen bude možné.“

„Tedy jste zanevřel na ženské pokolení,“ zasmál jsem se. „Dozríváte v nepřítele žen.“

„To ne, tak to nemíním,“ pronesl vážně přítel. „Neuznávám však za nutné, abych se znova oženil. Tím není řečeno, že bych abstrahoval od žen. Naopak, našel jsem přátelství ženy, jež pomáhá mi v životních nesnázích obětavě a nenáročně. Je to snívá bytost s uměleckými sklony, která stejně jako já neuznává zákonitých pout, jež pro umělce pravidelně bývají obtíží.“

„Tedy našel jste v nové družce, co jste hledal,“ poznamenal jsem, „a hlavní věcí je, že jste spokojen a můžete se nerušeně oddati literárnímu tvoření.“

„Ovšem tvořím nyní s chutí a jako znovuzrozen,“ pravil Levínský s nádechem smutku, „mám však starosti. Má družka je křehká bytost a často postonává. Zakusila v životě mnoho strastí a obávám se o její zdraví.“

„Chápu vaše obavy,“ řekl jsem s upřímným účastenstvím, „ale není nutno mysliti na nejhorší. Jistě se časem úplně zotaví a bude dobře.“

„Doufám v to také,“ připojil živě Levínský. „Nevím opravdu, vzchopil-li bych se z druhé rány osudu, již byla by pro mne smrt mé družky. Víte, je mým druhým já a chápe mne...“

V té chvíli přistoupili k nám dva páni, patrně dobří známí Levínského, i bylo nutno skončiti hovor. Podal jsem mu ruku a pozdraviv i oba nově příchozí, pravil jsem: „Nu, jen dobrou mysl a mnoho štěstí. Těším se na brzkou uviděnou.“

„Buďte zdrav,“ pravil Levínský, „a mějte se dobře.“

Tím skončil náš hovor po mnohaletém shledání a opět asi dvě léta jsem Levínského neviděl.

Až náhoda nás opět svedla.

Procházeje se jednoho srpnového odpoledne v Kinského sadech, spatřil jsem Levínského. Kráčel proti mně. Pozdravili jsem se.

„Jak se daří,“ pravil jsem vesele, rád, že ho opět vidím, „a hlavně co nového. Vaše družka zdráva?“

„Ano,“ pravil, podáváje mi ruku. „Je to lepší, opravdu lepší. A pak, příteli, mám synka.“

„Tak!“ zvolal jsem překvapen. „Blahopřeji. Nu, to je událost. Jste šťasten, příteli, věru šťasten.“

„Hošík je roztomilý,“ vykládal šťastný otec. „A má se k světu. Budou mu nyní dvě léta.“

„Je vám teď veseleji,“ prohodil jsem se smíchem. „Však jsem vám při našem posledním setkání přál dobré mysl. A vidíte, vše dopadlo lépe, než jsem si mohl pomyslit. Nyní máte pravý domov.“

Levínský byl zřejmě potěšen. Vyprávěl mi o hošíkovi, jak je čiperný a rozumný a jak matka i on z něho mají radost. Nyní teprve ví, co je to dítě. Byl dříve nepřítelem dětí a nedovedl si ani představit, že by se mohl vpraviti do rodinného života. Ale nyní bez toho malého roběte nemohl by býti živ.

Vyšli jsme ze sadů do ulice.

Levínský podal mi ruku a pravil, abych prominul, že se loučí, že musí se ještě zastaviti u cukráře, aby něco malému koupil. Ostatně chodívá téměř denně odpoledne do Kinského sadů a můžeme se tam častěji vidět.

S tím odešel; hleděl jsem za ním chvíli, jak pospíchá k domovu, až zmizel mi z dohledu.

*

Od té doby vídali jsme se v Kinského sadech, v zimě pak často jsme se potkali na ulici, neboť bydlili jsme tehdy v jedné čtvrti.

Levínský, spatřil-li mne, vždy ke mně spěchal a oznamoval mi, jak se hošíkovi daří, jak umí již chodit, jak dostal první kalhotky, jakého měl Mikuláše, jak doma slavili jeho narozeniny a jiné drobné příhody z jeho života. Byl jsem jaksi jeho rodinným důvěrníkem a sledoval jsem v duchu růst a prospívání malého světoobčana.

Občas také svěřil mi starostlivě, že hošíček trochu churaví, jak běžel mu v noci pro lékaře, jak se pozdravuje, jak nebezpečí je již zažehnáno. Zvěděl jsem, co Emilek (tak se nazýval hošík) nejraději jí a pije, které šatečky mu nejlépe sluší, co se mu zdává v noci. Radil se se mnou i o výběru dárků jako míčů, rolniček, později loutek, stavebnic a jiných hraček.

Na můj dotaz, kam s hošíkem chodí na procházku, odpovídal, že na podzim a v zimě prochází se s ním matka poblíže domu, v němž bydlí; také prý je při domě zahrada, kde mohou s chlapcem být.

Emilek zatím rostl, až se přiblížila doba, kdy měl začít chodit do školy. Tu nastaly Levínskému nové starosti. To bylo dotazů, jak nejlépe to zařídit s docházkou do školy, vypravování, jak se mu líbí škola a jakého má učitele.

Častokráté zmínil jsem se Levínskému, že bych rád viděl hošíka, jemuž jsem posílal po otci leckdy dárky a vždy pozdravy. Levínský však se vymlouval, že hošík právě s matkou dlí u příbuzných nebo že postonává a nesmí ani do školy, a tak jsem byl stále odkazován na pozdější dobu.

Nechtěje býti dotěrným, čekal jsem na jeho výslovné pozvání, ač jsem mnohdy měl tisíc chutí překvapiti Levínského v jeho rodinném ráji. Však poslední dobou, co z hošíka stal se školák, přestal Levínský chodit do Kinského sadů a také na ulici jsem ho málokdy zhlédl, a to vždy jen z dálky. Připadalo mi, jako by se mi úmyslně vyhýbal.

Nedovedl jsem si vysvětliti tuto náhlou změnu v chování Levínského a zvědav, jak se hošíku daří, použil jsem příležitosti mikulášského svátku, abych měl záminku k návštěvě u něho.

Koupil jsem ovoce, cukrovinky a připojiv k tomu dětskou obrázkovou knížku, vydal jsem s dárky k Levínského bydlišti. Dříve však chtěl jsem se zeptat v domě u domovnice, co dělá hošíček Levínského a je-li zdrav.

Sestoupil jsem do suterénu a zastihl domovnici vycházející z bytu.

„Paní,“ pravil jsem, „je zdrav hošíček pana Levínského? Nesu mu k Mikuláši nějaké dárky a rád bych věděl, není-li snad churav?“

Domovnice tázavě se zastavila a chvíli zkoumavě na mne hleděla. Pak pravila:

„Hošíček pana Levínského? To se snad mýlíte s někým jiným. Pan Levínský nemá děti.“

„Ale ano,“ tvrdil jsem, „hošíčka, Emilka. Chodil do první třídy. Vzpomeňte si přece.“

„Mýlíte se,“ pravila určitě stará žena, „posluhuji přece Levínským již léta a nikdy jsem žádné děcko u nich neviděla.“

Zmateně zakoktal jsem cosi o prominutí a rychle stoupal k Levínského bytu. „To přece není možné,“ říkal jsem si, „kdo ví, proč to stařena říká. Však již se věc vysvětlí.“

Očekávaje radostné překvapení stanul jsem ve druhém poschodí před bytem Levínského a zazvonil.

Přišla mi otevřít Levínského družka, které jsem sice dosud osobně neznal, již jsem ale ihned poznal podle přítelova vypravování. Byla drobné postavy, snivého obličejě pobledlé barvy a poněkud ustaraných rysů, jež ozařovaly dětinsky milé oči. Hnědé vlasy, svinuté nad krkem v malý drdůlek, měla prostě sčesaný dozadu; byla oděna v jednoduchý domácí úbor.

„Ráčíte si přát?“ otázala se mne.

„Přicházím navštívit pana Levínského,“ odvětil jsem. „Je doma?“

„Ano, je doma, pracuje,“ odpověděla; „raďte vstoupiti, zavolám ho.“

Uvedla mne do útulného salonku, vyzdobeného starožitnostmi, a podotknuvši, abych počkal, vzdálila se.

Po chvíli přišel Levínský. Jen domácně, bez kabátu, právě jak povstal od práce. Uzřev mne, zarazil se, ale vzpamatoval se rychle a pravil:

„Ach, to jste vy, příteli. Proč vaše návštěva? ... Ani jsem netušil...“

„Chtěl jsem vás překvapiti, Levínský,“ pravil jsem, usmívaje se a podávaje mu ruku. „Již delší čas jsem vás neviděl a nevím, co se s vámi děje a jak se daří synáčkovi; je zdrav, nu co?“

Přítel byl v rozpacích.

„Synáček?“ pravil... „Ach ano, pravda, pravda...“

„Emilek!“ vpadl jsem rychle do řeči, chtěje mu pomoci z rozpaků. „Je zítra Mikuláše a přinesl jsem mu nějaké dárky. Rád bych mu je odevzdal.“

„Dárky pro Emilka?“ tázal se váhavě Levínský. „Přinesl jste mu dárky?“ Byl v strašných rozpacích, to jsem pozoroval; nedovedl jsem si to však vysvětliti.

„Ovšem,“ přisvědčoval jsem se smíchem, „to přece není nic divného. Což nemohu mu něčím udělat radost? Přece jsem mu již dříve poslal po vás leckterou hračku nebo pamlssek.“

Přítel stál přede mnou strnule jako socha. Jeho zrak bloudil kdesi mimo pokoj; byl duchem kdovíkde.

Přistoupil jsem k němu a položil mu ruku na rameno.

„Co je s hošíkem, mluvte. Je snad nemocen? Nebo je někde na venkově? Ptal jsem se domovnice, jež vám posluhuje, a ta mi řekla, že žádné děcko ve vaší domácnosti není. Co znamenají tyto tajemnosti, prosím vás, vysvětlíte mi.“

Po těchto slovech přítel se vzpamatoval. Jeho zrak, jenž bloudil dosud kdesi v neznámu, spočinul zvolna na mně, pak uchopil mne za ruku, již chvíli podržel. Cítil jsem, že je pohnut, neboť ruka se mu chvěla vnitřním rozrušením.

„Probůh, Levínský, co je vlastně,“ naléhal jsem, „řekněte, co je s hošíkem? Mám snad právo tázati se vás na to; léta jsme denně o něm hovořili, byl jsem takřka vašim domácím důvěrníkem. Nu, promluvte přece.“

Levínský pustil náhle mou ruku a zakryv si dlaněmi obličej, zapotácel se k židli, na niž se svezl, propuknuv v hlasité štkání.

„Levínský,“ zvolal jsem rovněž vzrušen, v bolestné předtuše, že dítě snad zemřelo; „pláčete? Proč? Co se stalo?“

„Jsem šílený, příteli, vím to nyní určitě, jsem šílený,“ zastenal Levínský.

„Umřel hošík?“ vpadl jsem mu do řeči, soucitně hladě mu hlavu a hledě ho upokojiti.

„Ano,“ odpověděl s pláčem. „Umřel, umřel...“

„A kdy?“ tázal jsem se, usednuv na židli po přítelově boku. „Proč jste mi to neřekl... proč?“

Levínský stiskl mi ruku a vzhlédl ke mně usazenými očima.

„Musíte mi odpustiti, příteli. A nesmíte mne odsoudit. Prohřešil jsem se velmi vůči vám. Byly to šťastné chvíle, strávené s vámi v hovorech o hošíkovi. Věřte, nejšťastnější chvíle v mém životě...“

„Také na ně rád vzpomínám,“ konejšil jsem Levínského. „Těšil jsem se vždy na ně. A upokojte se: ničím jste se neprohřešil vůči mně.“

„Prohřešil, velmi prohřešil,“ stenal Levínský, „lhal jsem vám a teprve nyní si uvědomuji nesprávnost svého jednání. Ale nemohl jsem si pomoci; byla to jediná má útěcha.“

„Mně že jste lhal?“ otázal jsem se v největším údivu. „A v čem? O hošíkovi?“

Levínský mlčky přisvědčil.

„Nechápu,“ pravil jsem, „v čem jste mi lhal. Nebyl hošík vždy zdrav, kromě několika lehčích onemocnění? Či zemřel již dříve a zatajoval jste mi jeho smrt?“

„Zemřel dříve, daleko dříve, než si myslíte. A vypravoval jsem vám o něm již po jeho smrti,“ vzlykal Levínský.

Zaražen tímto překvapujícím doznáním, mlčel jsem chvíli zmateně. Levínský mlčel rovněž. Před jakou záhadou jsem stanul? Co pohnulo Levínského k několikaleté mystifikaci? Nedovedl jsem si to vysvětlit.

Teprve po nějaké chvíli, když jsem se vzpamatoval z nepředvídaného překvapení, odhodlal jsem se vyrušit Levínského z trudného mlčení.

„A proč jste mi o něm léta vypravoval jako o živém? Proč jste tak činil? Mám právo se vás dnes na to zeptati!“

„Ano,“ pravil temně přítel, „zvíte pravdu. A prosím vás, pohřbete ji v sobě jako já a má družka jsme ji v sobě pohřbili. Slibujete mi to?“

Vztáhl ke mně chvějící se ruku a já mu ji mlčky upřímně stiskl na důkaz slibu.

„Vyslechněte historii mé životní tragiky,“ pravil, snaže se nabýti nadvlády nad sebou. „Odpusťte mi či odsuďte mne, vše je mi lhostejné.“

„Jsem vyrovnán se životem. Co může stihnouti mne bolestnějšího nad události, jež jsem prožil. Prohrál jsem životně svou hru a ani umění, jemuž dosud žiji, ji nezachrání.“

Levínský, odmlčev se na chvíli, jako by se rozpomínal, začal pak vypravovati:

„Musím jít daleko nazpět. Do doby mládí. Bylo mi tenkrát asi dvacet pět let. Bylo to krátce po oné době, kdy jsem přestal chodit do hospůdky na Kampě, kde jsme se poznali. Tehdy seznámil jsem se se svou bývalou manželkou, jež byla vychovatelkou. Znal jsem předtím jen modelky nebo číšnice, zkrátka ženy, jež jsem viděl u přátel v jejich ateliérech nebo ve společnosti veselých soudruhů. A tyto ženy odpuzovaly mne nízkou mravní úrovní, takže nikdy jsem nezatoužil po důvěrnosti s nimi. Proto tím mocněji působila na mne má nová známost, jež byla vzdělanou a jemně cítící ženou. Scházeli jsme se denně a náš styk stal se časem důvěrným. A tu pojal jsem myšlenku, že založím si vlastní domácnost, abych byl úplně nezávislý na svých rodičích, jejichž ustavičné různice mne životně vysilovaly. Ač rodiče byli proti mému sňatku, ježto má příští manželka nebyla zámožná, přece konečně svolili a oženil jsem se.

Ubytovali jsme se s manželkou v krásném zákoutí poblíže Chotkových sadů a mohu říci, že první léta mého manželství byla šťastná. Neměl jsem sice velikých příjmů jako státní úředník, ale dovedli jsme i s málem vystačiti. Žili jsme stále jako milenci a užívali co nejvíce volnosti mládí, což bylo tím spíše možná, že jsme neměli děcka.

Tato opravdu krásná doba, na niž si dosud vzpomínám, trvala několik let. Žil jsem své práci, žena starala se o domácnost a volné chvíle strávili jsme ve společnosti přátel nebo návštěvou divadel a koncertů. A v létě, o mé dovolené, vyjeli jsme si do ciziny nebo někam na venkov.

Později docházelo mezi námi k různicím a krásné doby soužití zatemňovaly se chmurami. Byl jsem totiž po jisté době syt planého společenského života a věnoval jsem téměř všechnen volný čas literární tvorbě. Kromě toho objevila se u mne z přepracovanosti nervóza a uznávám, že často jsem svou rozmrzelostí nebo popudlivostí způsobil domácí nesvár. Má žena, jež cítila se dotčena tím, že poslední dobou jsem ji zanedbával pro literární práci, již jsem se nyní zcela věnoval, a sama nervózní, stávala se tím podrážděnější a neústupnější, a tak se bývalý manželský ráj sesul v trosky.

Marně jsem se snažil, aby manželka přerušila společenské styky a závazky, jež, jak jsem nyní pozdě viděl, mně ji úplně odcizily. Na mé výtky měla vždy stejnou odpověď: „Co mám doma? Ani dítěte nemám; nemůžeš mi proto bránit, abych nežila společensky. Skoro na mne ani nepromluvíš, jen v knihách ležíš a nedbáš, jak trpím svou osamělostí.“

A tak naše soužití blížilo se k roztržce. Nedorozumění mezi námi se množila a došlo to tak daleko, že si posléze má žena stěžovala lidem, jak ji trýzním, jaký jsem surovec a mé záchvaty nervové podrážděnosti, jež ovšem byla obapolná, prohlašovala za příznaky choromyslnosti. A jak to bývá, našel se brzy utěšitel. V podobě mého přítele, jenž se ujímal trpitelky a tím získal její náklonnost.

Věděl jsem tehdy, že láska mé ženy je pro mne ztracena. Mlčel jsem však, nechtěje se vnucovati, kde jsem byl odmítán, a uznávaje ženino právo na jinou lásku, když její naděje a touhy u mne ztroskotaly.

Ale manželka počala mne nenávidět. Byl jsem jí nyní zbytečnou životní přítěží, trapičem a člověkem, jenž propadá choromyslnosti. Podle jejího úsudku byl jsem zralý pro sanatorium. Boje se, že bych se opravdu stal obětí choromyslnosti vinou ustavičných nesvárů a rozčilování, navrhl jsem manželce pro oba jediné správné východisko z našeho soužití: rozvod.

A tak jsme se po jistých obtížích a sporech rozešli. Já odevzdaný osudu jako člověk, jenž toužil po klidu a novém zdraví, a ona neodpustitelně rozhořčena vůči mně, jemuž, podle jejích slov, obětovala mládí.

Po rozvratu mého rodinného života byl jsem opět sám. Má matka byla mrtva, otec zatím znova se oženil a vinou jeho nové manželky, o čtvrtstoletí mladší jeho, žili jsme spolu v

nevůli. Byl jsem odkázán sám na sebe a zpit poněkud volností a touhou překonati vnitřní horko, jímž mne naplnil rozchod s manželkou, počal jsem žítí trochu nerozvázně.

Přestal jsem psátí a lačně vrhl jsem se do proudu života a přiznávám že vedl jsem si hodně dobrodružně. Zapředl jsem milostné pletky s různými ženami, jež nemajíce co ztratit, nýbrž majíce možnost vždy jen získati ze styku se mnou, přiváděly mne leckdy do zasloužených nesnází. Byla to pestrá směsice postav. Vdaná panička, jež klamala svého muže, líčíc ho svým milencům jako zhoubce svého štěstí, ježto promarnil její jmění a s ženami tělesně nadobro se zničil. Svobodná úřednice pokoušející se ve volných chvílích v krásném písemnictví, jehož užívala jako lakadla pro muže, kteří toužili po ženě s ,hlubokým nitrem‘. Mladá veselá vdova s třemi dětmi přivydělávající si k své malé penzi ještě občasný náhodný příspěvek. Poslední mou známostí byla jistá Němkyně, jež mne zapředla do svých osidel tak dalece, že jednoho dne mi oznámila, že je se mnou těhotna.

Byla to velmi choulostivá situace. Věděl jsem určitě, že kromě mne stýkala se důvěrně se svým příbuzným, a byl jsem přesvědčen podle jistých rozhodných okolností, že dítě je jeho a nikoli mé a ostatek je smluvená hra, aby se lehce životně zaopatřila.

Tehdy jsem procítl ze svých lehkovážností a umínil si, pakli vyvážnu z této kritické situace, že povedu jiný, spořádaný život a oddám se zase cele literární tvorbě.

A jako zvláštním řízením osudu setkal jsem se náhodou s ženou, jejíž cudná dívčí bytost a hloubavý, umělecky cítící duch probudily ve mně touhu po poctivém a hlubším životě, věnovaném cílevědomé práci. Jak lišila se její bytost od žen, s nimiž jsem se stýkal po svém rozvodu! Připadala mi jako tichá a trpělivá poutnice za vznešeným snem, jejíž slabé paže jako by nesly velikou tíži, již byla osudově nucena donésti k neznámému cíli. Byla skromná a vážné povahy a od prvního setkání s ní jsem cítil, že mohu k ní míti neomezenou důvěru, že mne nezklame.

Byla z řádné měšťanské rodiny; její otec krajní svědomitostí a přílišnou důvěrou v lidi přišel před lety skoro o celé jmění, takže v době, kdy jsem se s ní seznámil, žila její rodina ve slušných a spořádaných, ale skrovných majetkových poměrech. Marta, jak se nazývala, měla dva bratry, byla však z nich jediná, jež měla umělecké sklonnosti. Již od raného mládí toužila sloužiti ideálu. Jsouc snivé, přemýšlivé povahy, tíhla více k životu vnitřnímu nežli vnějšímu. Své dětské hry zaměňovala raději za čtení knížek; později, když byla starší, navštěvovala předměstská divadla, kde s utajeným dechem sledovala výkony herců. Již tehdy pokoušela se na houslích, na něž sama naučila se hrát, o své první drobné skladby; hudba stala se její jedinou velkou vášní.

Ukončivši pravidelné vzdělání školní, rozhodla se, že se věnuje hudbě. Přes zásadní odpor svého otce, který ji chtěl praktičtěji zaměstnati, dala se zapsati do konzervatoře. Nyní nastala Martě doba hmotných útrap, ježto nemohla spoléhat na otcovu pomoc. Živa z malého stipendia a z nepatrných příspěvků, jež jí tajně poskytovala matka, prožila trpkou životní zkoušku. A přece pracovala s nadšením a láskou, pilně studujíc, dohánějíc ve hře na housle a v hudební teorii to, co jako samouku jí chybělo.

Tak uplynula dvě léta, po nichž nevrátila se již na konzervatoř. Namáhavé, vysilující studium jí podrylo nepevné zdraví a nedostatek peněz zamezil dokončení jejího studia na konzervatoři. Přece se však Marta nevzdala svého uměleckého snu. Byla vlídně přijata známým hudebním skladatelem, který se vzácným porozuměním uvolil se bezplatně ji dále vyučovati. Avšak z veliké úcty k mistru, jemuž, jak se domnívala, ubírala mnoho času a jehož shovívavosti a laskavosti nechtěla nadužívat, odešla po nějaké době i odtud.

Nechtějíc doma slyšeti otcových výčitek o neschopnosti k praktickému životu a o spoléhání na rodiče, hledala si zaměstnání, jež našla v jistém pražském kinu, kde byla přijata jako první houslistka a kde také jsem se s ní seznámil.

Jak jsem již naznačil, bylo to v době, kdy byl jsem zapleten v ožehavou milostnou historii s chytrou Němkyní, jež lstivě osnovala svůj plán, a kdy viděl jsem, že jsem ztracen.

Pozoruje tehdy, že Marta kromě opravdového zájmu o mou literární tvorbu má i upřímné účastenství na mém životě, odhodlal jsem se, že se jí svěřím. Odhodlal jsem se k tomu tím spíše, jelikož jsem cítil, že jedině čistý život mne zachrání. A tu použil jsem jednoho klidného nedělního odpoledne a vyzpovídal jsem se Martě.

Podařilo se jí vysvoboditi mne z trapné situace. Její pomocí mohl jsem usvědčiti Němkyni z nepravd, jimiž si dosud pomáhala, a z povážlivých, úzkostlivě zatajovaných důvěrných styků s jejím příbuzným, jež dostatečně osvětlovaly pravý stav věci i jejího počínání vůči mně. Vidouc, že jsem prohlédl její hru a že patrně nedosáhne u mne cíle, Němkyně vyhlédla si jiného z mužů, jichž asi měla dost v zásobě, a předstírajíc mu, že on je otcem dítěte, jež čekala, donutila ho, že se s ní oženil.

Nyní byl jsem opět volný, mohl jsem začít nový život, mohl jsem se věnovati plodné a ušlechtilé práci. Cítě náklonnost a vděčnost k Martě, která mi dopomohla k tomuto životu, a znaje její porozumění pro mou tvorbu, navrhl jsem jí, aby sdílela se mnou domácnost. Po váhání učinila tak, pronásledována za to až dodnes výčitkami své rodiny, ale šla ke mně ráda, neboť její snivá, trpná bytost vzplanula ke mně, jak jsem dobře vycítil, první oddanou láskou.

A tak jsme společně trávili život práce, starostí, drobných radostí i občasného oddechu. Marta oddalovala ode mne šedivé, vysilující materiální starosti a uklidňovala mne,

když jsem přicházel domů z úřadu, otráven jízlivostmi takzvaných kolegů, kteří nemohli mi odpustiti, že jako literát společensky jsem nad ně vynikal.

Vážil jsem si Marty pro její obětavou lásku a ušlechtilou povahu a naše soužití bylo svazkem dvou duší, jež byly si osudem na čas určeny. A došlo i k tomu, že náš poměr měl následky. Marta měla býtí matkou.

Nepřekvapilo mne to, naopak očekával jsem to. Přál jsem si dítě, neboť mé prvé manželství rozpadlo se hlavně z toho důvodu, že nebylo děcka, které by mne se ženou úžeji a pevněji poutalo.

Snad by se byl můj život docela jinak utvářel, kdybych měl dítě, jež by bylo slunečkem mé domácnosti, pokračovatelem mého života a později snad i práce.

Ale osud zmařil uskutečnění našeho přání. Marta těžce onemocněla a lékař prohlásil, že její onemocnění mohlo by míti při porodu osudné následky nejen pro matku, ale ještě osudnější pro dítě. Naznačil, že snad bude nutno předejítí porodu, a radil, abychom vyhledali odborníka v porodnictví.

Marta trpce plakala. Sama skoro ještě dítě, těšila se na děcko, plod naší lásky a nejkrásnějších chvil jejího života. Ale pokorně uznala nutnost zákroku. A když se uzdravila, promluvil jsem se známým ženským lékařem a vysvětlil mu vše. Byl téhož názoru jako praktický lékař; bylo nutno zameziti porod.“

Zde se Levínský dlouze zamlčel, jako by chtěl nabrati sílu k dalšímu vypravování. Bylo na něm viděti hluboké pohnutí mysli a slzy zaleskly se na jeho tváři. Teprve po delší chvíli pokračoval:

„Ach příteli, nikdy nezapomenu onoho dne. Bylo to záhy zjara. Marta odešla k lékaři a já, nemaje odvahy jíti s ní dovnitř, stál jsem před lékařovým domem a čekal. Čas, jež jsem tam strávil, byl mi mukou. Jako zmámený chodil jsem ulicí dolů a nahoru a stále si říkal: Jen aby to dobře dopadlo, jen aby to dobře dopadlo. Tak uplynula hodina čekání. Z domu nikdo nevycházel. Hleděl jsem na okna, za nimiž dlela Marta. Aby tak umřela, blesklo mi hlavou a cítil jsem, jak mi smrtelný pot vyvstal na čele. A opět jsem měřil ulici rozčilenými kroky nahoru a dolů, nemoha se zhostit strašné vnitřní tíže. Přemluvil jsem ji k tomu, říkal jsem si, jsem vlastně všeho příčinou. Půjdu nahoru a řeknu lékaři, aby nic nepodnikal, že si toho nepřeji, že raději počkáme, až děcko se narodí, třeba churavé. Ostatně, kdo může určitě tvrdit, že dítě narodí se nezdravé? Rozběhl jsem se k lékařovu domu pevně odhodlán, že zakročím. Však na schodech jsem náhle stanul. Což jestli je pozdě? Jestli jí přitížím svým nerozumným počínáním? Vyšel jsem opět na ulici. Druhá hodina uplynula a Marta nepřicházela. Byl jsem již zoufalý. Stál jsem uprostřed ulice proti lékařovu oknu a nevnímал než ono okno, nemaje

pro nic jiného smyslu. Vtom kdosi chytil mne rázně za rameno a strhl mne prudce zpět. Auto těsně přelétlo kolem mne. Dovrávorál jsem k chodníku a zamumlal cosi jako omluvu a dík a zůstal strnule státi, upřeně hledě k lékařovu domu.

Pojednou jako bych procítl z mučivého snu. Marta právě vyšla z protější budovy. Ano, byla to Marta! Jako v silném opojení potácel jsem se přes ulici k ní a vyhrkl jsem radostně: „Díky bohu, Marto, že tě vidím. Umíral jsem úzkostí. Vid', vše je v pořádku, nestalo se nic? Chtěl jsem již jít nahoru a říci lékaři, aby nezakročil. Ať se stane cokoli, že jsem na to připraven.“

Marta, chorobně bledá, pokusila se o úsměv.

„Operace je provedena,“ pravila tiše. „Byla jsem tam déle, poněvadž jsem musila čekat, až lékař měl pokdy.“

Zachvěl jsem se a pravil ustrašeně:

„A lékař ti dovolil jít domů?“

„Ano,“ odvětila, „provedl umělé uvolnění plodu a musím teď ulehnoti. Ostatní dostaví se samo. Lékař přijde zítra odpoledne ke mně.“

„Nuže, domů,“ pravil jsem starostlivě. „Jsi bledá, bojím se o tebe.“

Podporoval jsem ji ke kočáru a dovezl ji domů, kde Marta hned ulehla. Noc uplynula v obavách a neklidu. Nespál jsem, ošetřuje a podává jí léky, jež lékař předepsal. Teprve k ránu jsem si na hodinku zdříml.

Odpoledne dostavil se lékař, aby prohlédl nemocnou. Martino tělo sálalo horkostí. Odešel jsem do vedlejšího pokoje a trpělivě čekal, až lékař se vzdálí. Trvalo to skoro půl hodiny. Sotva odešel, vběhl jsem do pokoje k Martě. Jak byla bledá a jaký byl úsměv, který poslala mi vstříc!

„Je po všem,“ zašeptala. „Lékař byl velmi šetrný.“ A zdržujíc pláč, dodala tak tiše, že stěží jsem rozeznal smysl slov: „Mohli jsme mít chlapečka...“

Pak se ztišila a zavřela oči. Usedl jsem u jejího lože a nevyrušil ji slovem. Marta usnula.“

Levínský znova na chvíli se odmlčel. Jeho zrak zatoulal se do neurčita. Ale stisk mé ruky mu připamatoval mou přítomnost; pokračoval ve vypravování.

„Za několik dní Marta se zotavila tak, že mohla opět věnovati se obvyklé práci a vycházeti ven. Zdálo se, že vše se vrátilo k starému pořádku.“

Ale mýlili jsme se, když jsme se domnívali, že předcházející událost je překonána. Často zastihl jsem Martu plačící ve výklenku u okna. Vzal jsem ji něžně za ruku a optal se:

„Proč pláčeš, dušičko; co se ti stalo?“

„Nic to není, to zas přejde,“ odvětila po opětovném dotazování, „vzpomněla jsem si na to, však víš...“ a s hlasitým pláčem mne objala.

„Na našeho nenarozeného hošíčka?“ otázal jsem se, cítě, jak se mi hrnou slzy do očí. „Myslím na něho také často. Proč jsem tomu dopustil. Jen kvůli nějaké lékařově domněnce.“ Jindy překvapil jsem Martu, jak píše cosi na útržek papíru a slzí.

Chtěla papír přede mnou skrýti, ale trval jsem na tom, aby mi ukázala, co psala. Mlčky podala mi papír, propuknuvši v pláč a já četl na lístku: Emil... malý Emilek... Emileček...

Tak hošíček stále se vracel do naší domácnosti v sterých vzpomínkách, v nápovědích, v pohledech, ve stiscích rukou, až jednoho dne mi napadla ztřeštěná myšlenka, že hošík snad ani není mrtev a že může žít.

A právě v té době potkal jsem vás, příteli, v Kinského sadech a na váš dotaz, co nového v mém životě, řekl jsem, že máme synka. Zprvu zalekl jsem se svého tvrzení, ale později vmyslil jsem se tak do této zdánlivé skutečnosti, že jsem ve chvílích s vámi strávených opravdově uvěřil v existenci Emilkovu, jak Marta děcko nazvala. Byly to mé nejkrásnější chvíle, kdy jsem vám vyprávěl o jeho zdraví, vzrůstu, prospívání, o jeho hrách, nebo když jsem vám svěřoval své starosti o něho. Byl jsem rád, že ještě někdo mimo mne věří, že hošík žije. Proto jsem přijímal od vás i dary pro něho a pečlivě dbal o to, abyste se nepřesvědčil o klamu, jemuž jsem podléhal. Ovšem po rozchodu s vámi pocítil jsem vždy krutě bolest rozčarování a neúprosnou skutečnost.

Trvalo to léta, aniž Marta o tom zvěděla. Teprve nedávno jsem se jí svěřil a ona v obavě, abych opravdu nepropadl choromyslnosti, radila mi, abych se s vámi raději nestýkal. Ostatek víte sám a domyslíte si již... Suďte mne jako lháře, jako podvodníka.“

Levínský se rozplakal.

Nastalo trapné ticho, v němž bylo slyšeti jen přítelovy vzlyky. Seděl jsem po jeho boku rozpačit a upřímně dojat jeho životní tragikou a marně jsem hledal útěšné slovo, jež bych mu řekl.

„Ubohý příteli,“ řekl jsem konečně polohlasně. Více jsem nemohl. Vstal jsem tiše a odcházel pohnut k slzám. Opustil jsem salonek a zaklepal na dveře sousedního pokoje, kde tušil jsem přítelovu družku.

Vyšla. Dojat dovedl jsem ji k salonku a řekl, že Levínský je smuten, aby šla k němu. A upřímně jí políbiv dětsky drobnou ruku, kterou mi podala, cítil jsem, jak se zachvěla; pochopila, o čem se mnou mluvil. Než však mohla něco říci, otevřel jsem dveře na chodbu a spěšně sestupoval ze schodiště.

Rozesmuthně a citově vzrušen vyšel jsem na ulici. Balíčky s ovocem, cukrovím a obrázkovou knížkou, jež byly určeny pro Emilka, daroval jsem prvnímu chudobnému chlapci, jehož jsem potkal na cestě k domovu.

3.2.2 Div perlorodky

Touha po cizokrajných věcech tvořila od mládí vnitřní tóninu mého života. Hladověl jsem vždy po zvláštních vzrušeních, po podivných dobrodružstvích, po záhadných bytostech. Všední život neukojil nikdy mého těkavého a nenasytného ducha. Potřeboval jsem pro svou vznětlivou a neomezenou obrazotvornost stravu, která by obohacovala mou mysl vždy novými dojmy a neobyčejnými zážitky. Zpestřoval jsem si všemožně život, jinak dosti jednotvárný a všední.

Jsa upoután jako úředník velikého peněžního ústavu pražského po většinu měsíců v roce k místu svého působení, byl jsem nucen vymýšlet si občas změny prostředí a přizpůsobovati se svým náladám a nápadům. Prožil jsem často příjemné chvíle touto hrou sebeklamu, když vyšel jsem z malostranského zákoutí, kde jsem bydlil, a vmysliv se v postavení cizince, procházel jsem pražskými ulicemi, jako bych dlel v cizím, dosud mi neznámém městě, jež jsem přišel poznati. Nebo když jsem se zatoulal do nějaké vzdálené čtvrti města a představoval jsem si, že jsem v některé neznámé čtvrti Drážďan nebo Bruselu, daleko od domova, vmyslil jsem se v cestovatelský sebeklam tak dokonale, že jsem zbloudil v končinách jindy mně dobře známých a ptal jsem se lidí, jež jsem potkával, kde to jsem a kterým směrem bych se nejlépe dostal k tomu neb onomu hotelu, v němž jsem se zamýšlel ubytovati.

Obzvláště rád stýkal jsem se s cizinci, kteří přicházeli do Prahy ze zámořských krajín a s nimiž mne svedla náhoda. Díval jsem se na ně jako na lidi jiného světa, jenž byl pro mne pohádkou. A když vyprávěli mi o své vzdálené vlasti, o svých krajanech, o zvláštních osudech svého života, připadala mi jejich slova v pravidelné šedi dnů jako kvetoucí oáza, jež mi osvěžovala sny cizokrajnými vůněmi a polibky dalekých obzorů. A čím cizokrajnější byla známost, jež upoutala mého ducha zvláštností nebo tajemností osobnosti, tím dychtivější stávala se má zvědavost a touha přiblížiti se k ní.

Bylo tedy pochopitelné mé potěšení, když na večírku proslulého houslisty seznámil jsem se s Takemotem, japonským vyslancem.

Takemoto byl asi třicetiletý, prostřední postavy, hezké nažloutlé tváře s mírně šikmýma očima, s malým knírkem; byl pečlivě oděn v černý společenský úbor. Bylo mi řečeno, že pochází ze samurajské rodiny, že je velkým ctitelem umění a dobrým básníkem.

Oslovil jsem ho anglicky a po výměně několika společenských úsluví octli jsme se v proudu řeči. Takemoto měl jemný postřeh, vzácné vzdělání a jevil o vše umělecké živý zájem. Vyptával se mne na českou literaturu, rozhovořil se o evropském výtvarnictví a přešel pak na líčení uměleckých poměrů své domoviny. Posléze požádal mne, mohl-li bych mu doporučiti nějaký anglický překlad české poezie, o niž se zvláště zajímá.

Odvětil jsem, že mám v knihovně Selverův výbor českých básníků a že budu potěšen, budu-li mu moci posloužiti svým výtiskem.

Takemoto byl příjemně dotčen mou úsluhou a pravil, chci-li jej s knihou navštívit, budu mu vítán v jeho pražském příbytku.

Přišla mi vhod tato příležitost navštívit Takemota v jeho soukromí, neboť ve společnosti, v níž jsme byli, nebylo času k delšímu hovoru. Kromě toho sliboval jsem si vzácné umělecké zážitky. Jistě má vyslanec umělecké předměty a snad i starožitnosti, které přivezl si z domoviny a jež mne budou zajímati.

Slíbil jsem Takemotovi, že přinesu zmíněnou knížku do jeho příbytku na vyslanectví, a těšil jsem se již v duchu na chvíle, až octnu se v důvěrném ovzduší kouzelného Nipponu, pro nějž jsem měl vždy hluboký obdiv.

*

Navštíviv Takemota byl jsem nemile překvapen. Shledal jsem s lítostí, že jeho příbytek není zařízen výhradně po japonsku, jak jsem najisto očekával. Byl zařízen s evropským vkusem, elegantně a s uměleckým procítěním. Pouze několik starých barevných japonských dřevorytů a menších původních kreseb viselo na stěnách. Na malém stojanu vedle pohovky stála dokonale provedená podoba domácího bůžka Hotozana, vyřezaná z mastku, větší starodávná soška Buddhova a malé sošky zpodobující buddhistické světce; v rohu u okna ve skleněné skříni byly vyloženy drahocenné japonské látky, pestře a uměle vyšíváné. Ostatní věci v pokoji, v němž mne Takemoto přijal, byly evropského rázu kromě několika japonských vějířů, kakemon a váz, jež byly novodobými výrobky a nevynikaly uměleckou cenou. Jinak nic již nepřipomínalo zvláštního a rázovitého ovzduší dálného Nipponu.

Netajil jsem před Takemotem zklamání a upřímně vyslovil jsem podivení nad převládajícím evropským zařízením bytu.

Takemoto se lehce usmál:

„Můj život je věčným putováním; stále musím býti připraven, že budu poslán do jiné končiny světa. A tu беру s sebou jen několik památek na svou domovinu; bytové zařízení a ozdobné předměty opatřím si vždy na místě svého působení.“

„Závidím vám, pane Takemoto,“ pravil jsem, „vidíte a poznáte mnohé země, mnoho prožijete a váš život neplyne jednotvárně jako život člověka, který je svým povoláním upoután po celý život na jedno místo.“

„Ovšem, ovšem,“ přisvědčoval Japonec; „tento potulný život poskytuje jistých výhod a mohu říci, že mi svědčí. Lačněl jsem vždy po širém světě a po poznání kulturního života cizích národů. Přinesl jste mi laskavě knížku, již jste mi slíbil?“

Odevzdal jsem mu anglický překlad, který Takemoto s největším zájmem hned prohlížel.

„Těším se upřímně na četbu knihy,“ pravil, „a prosím, abyste mi ji půjčil na několik dnů. A nyní dovolte, abych vás uctil číškou pravého čaje.“

Přijal jsem jeho vlídné pozvání. Odsunul žlutou hedvábnou zástěnu, bohatě vyšívanou, za níž zjevil se perletí vykládaný stůl, u něhož stála dvě bambusová křesla.

Vedle stolu byl stojan z mahagonového dřeva a na něm byly vkusně rozestaveny porcelánové ozdůbky. Přistoupil jsem blíže, abych si předměty lépe prohlédl, a zpozoroval jsem podivnou věc, jež rázem soustředila mou pozornost. Uprostřed ozdůbek ležela chlopička perlorodky, neobyčejně veliká a podivuhodného lesku, jenž přecházel do barev duhy; z jejího středu zřetelně vystupovala reliéfní podoba dívčí hlavy s rozpuštěnými vlasy, teskně se usmívající do neurčité dálky.

„Jaká to roztomilá umělecká hříčka,“ vyklouzlo mi nadšeně. „Přivezl jste si ji z vlasti?“

Takemoto přikývl. „Ano, přinesl jsem si ji odtamtud. Není to však jenom práce lidské ruky, nýbrž i tajemné dílo záhadných mořských hlubin.“

S úžasem pohlédl jsem na Takemota.

„Koupil jste tuto perlorodku, jež chová ve svém nitru obraz neznámé dívky, o jehož vytvoření, jak pravíte, pracovalo mořské dno, či našel jste ji nebo vám byla darována?“

Můj hostitel neodpovídaje dal znamení gongem, visícím u dveří do vedlejší místnosti. Vešel japonský sluha, přinášeje na majolikovém podnosu čaj a zákusky. Rychle a s jakousi elegancí připravil vše na stolku, načež se mlčky vzdálil.

Takemoto ukázal na křeslo u stolu a nalévaje zvolna čaj do šálků vysvětloval:

„Našel jsem onu perlorodku. A to na mořském pobřeží poblíž Kacury, kde jsem jako student dlel návštěvou u svého strýce. Mým nejmilejším zaměstnáním ve volných chvílích bylo vyjeti si na moře nebo toulati se krajinou se skicářem a črtati krajinářské dojmy. Neměl jsem již rodičů a strýc svědomitě pečoval o mé vychování, chtěje ze mne míti vzdělaného Japonce, který by jednou mohl uplatniti své vědomosti u dvora mikadova. Strýc byl zarytým Japoncem, držícím se přísně tradicí předků, a nenáviděl Evropanů do krajnosti. Proto nerad vídal mé náhodné styky s cizinci a kde mohl, připomínal mi záludnost a falešnost Evropanů.“

Takemoto napil se čaje a na chvíli se zamyslíl.

„Ale proč vám to povídám,“ řekl pak prudce a rozpačitě se zasmál. „Nemůže vás to přece hlouběji zajímati a pak – snad byste ani nepochopil.“

Tato poznámka dotkla se mne poněkud ostře i pravil jsem pohněvaně:

„Jakým právem soudíte tak nepříznivě o mně, pane Takemoto? Měl bych věru příčinu býti uražen vaší poznámkou, jíž jsem nečekal od svého hostitele. A právě proto žádám nyní naléhavě, abyste mi pověděl historii vížící se k perlorodce, do níž příroda vkreslila tak rozkošný obrázek.“

A tu Takemoto jal se vypravovati onen příběh tak, jak se přihodil, a v jeho slovech jako by se chvěl odlesk blahé minulosti jeho života, ježž nyní přede mnou otvíral jako desky zapomenutého alba.

*

„Byl jsem tehda studentem. Jak jsem se již zmínil, podporoval mne ve studiích můj strýc, potomek japonských samurajů, jenž přísně lpěl na tradicích a zvycích předků. Bydlil jsem v Tokiu u známé rodiny svého strýce, kde jsem byl pod přísným dohledem a přidržován k pilnému učení. Neboť můj strýc, mající vliv u mikadova dvora, připravoval mi skvělou budoucnost.

Tehda se stalo, že na jedné procházce tokijskými ulicemi potkal jsem soudruha ve studiích Masutse, který mne zastavil a vyprávěl, že je pozván k večerní zábavě do rodiny anglického vyslance a že bych mohl jíti s ním; budu prý vítán. Zejména vyslancovy dámy že jsou roztomilé a hrají výtečně na klavír.

Omluvil jsem se Masutsemu, že nemohu; že jsem odešel z domu pouze na hodinu a že má nepřítomnost by mým domácím způsobila starosti. Snad jindy s ním půjdu, ale tentokrát to je nemožné.

Masutse se rozloučil se mnou, odcházejí k vyslanci; vrátil jsem se domů a zapomněl brzo na tuto bezvýznamnou příhodu.

Asi za týden navštívil mne Masutse v bytě mých domácích. Sdělil mi, že se o mně zmínil ve vyslancově společnosti a že má mi vyřídit, že jsme pozváni na dnešní večer. Abych oznámil svým domácím, že se večer na několik hodin vzdám.

Řekl jsem tedy Jojšišanu, u něhož jsem bydlil a jemuž jsem byl strýcem svěřen, že jsme s Masutsem zváni na dnešní večer k anglickému vyslanci a že musíme pozvání vyhovět.

Jojšišan vyslechl mne se zřejmou nelibostí, pamětliv příkazu mého strýce, aby pilně bděl nad tím, abych si neoblíbil styků s Evropany, kterých z duše nenáviděl. Zrazoval mne, abych na návštěvu nechodil, a připomínal mi strýcova slova; konečně však podlehl domluvám Masutse, který připomenul, že jsem zván vyslancem a že mé odřeknutí mohlo by být vykládáno jako urážka.

Toho večera šel jsem tedy s přítelem k vyslanci a byl jsem přijat velmi vlídně. Hlubokým dojmem působila na mne vyslancova dceruška, jež byla nadšenou hudebnicí a jejíž hra na klavír mne okouzila. Když jsem v pozdních hodinách odcházel domů, musil jsem slíbiti, že vyslancovu rodinu vbrzku opět navštívím.

Od toho večera potají i veřejně navštěvoval jsem vyslancovu rodinu a mezi mnou a jeho dceruškou vyvinula se vzájemná náklonnost. Její poetická bytost zaujala mého ducha tou měrou, že jsem nedovedl představit si po svém boku jinou ženu. Posléze vyznal jsem jí lásku a dostal ujištění, že i ona mne miluje. Tenkrát dala mi malý medailonek se svou podobou, reliéfně provedený, s prosbou, abych jej stále při sobě nosil jako talisman naší lásky.

Zatím se nad námi stahovala černá mračna osudové nepřízně. Jojšišan, který všechno vyslídil, uvědomil mého strýce o mém docházení k vyslanci i o mém milostném poměru k jeho dceři. Jednoho dne přišel strýcův dopis, v němž mi nařizoval, že mne Jojšišan má hned dovézt na jeho venkovské sídlo na pobřeží moře. A výslovně bylo v listě poznamenáno, že Jojšišan nesmí připustit, abych před svým náhlým odjezdem se ještě setkal s vyslancovou dcerou.

Chytrý Jojšišan, věda však, že i proti strýcovu zákazu hleděl bych sejít se a dorozumět se svou láskou, namluvil mi, že strýc je těžce nemocen a že má nařizeno ihned se k němu se mnou vypravit; že však naše návštěva dlouho nepotrvá a že brzy vrátíme se do Tokia.

Netuše úkladu odjel jsem s Jojšišanem k strýci do vesnice Suki poblíž města Teraja na břehu japonského moře. Na místě dověděl jsem se pravdu. Strýc zuřil a vytýkal mi zpronevěru k zásadám a tradicím našeho rodu. A prohlásil, že zůstanu u něho tak dlouho,

dokud se nevyběčím ze své zmatené lásky. A abych snad nepomyslel na uniknutí nebo dorozumění s vyslancovou dcerou, dal mi za strážce dva sluhy, kteří byli strýcovi k smrti oddaní a k Evropanům krajně nepřátelští. Přesto však podařilo se mi odeslati zbožňované dívce list, v němž vyličil jsem jí bolest svého násilného odloučení, ujišťoval ji věrností a prosil ji o slůvko útěchy. Ale den plynul za dnem a želaná odpověď nedocházela.

Byl jsem zoufalý. Vyrván z milenceiny náruče, byl jsem strýcovým zajatcem, o jehož neústupnosti jsem byl příliš přesvědčen. Bloudil jsem s krvácející ranou v prsou na pobřeží a žaloval své hoře mořským vlnám a bělostným oblakům. Stále jsem myslel na svou milenkou, ode mne tak vzdálenou, s níž jsem se nemohl ani rozloučit, ani dorozumět. A tu v mém smutku a tísní byl mým jediným těшитelem medailonek s její miniaturní podobou, který mi dala a jenž měl být talismanem naší lásky. Na trudných vycházkách po pobřeží těšil jsem se drahou památkou, líbal ji a smáčel slzami odříkání.

Avšak i této útěchy zdálo se že mne chce krutý osud zbaviti. Jeden ze sluhů mi přidělených zpozoroval medailonek v mých rukou a řekl to strýci. Ten vyčítav, kdy jsem roztouženě zíral na medailon, sedě na osamělém skalisku vybíhajícím do moře, vyrval mně, nic netušícímu, drahý talisman z ruky.

„Stále myslíš na Evropanku?“ zvolal rozružený strýc, dívaje se na její podobu. „A na srdci ji nosíš. Bloude! Neznáš mého příkazu, který tě má chrániti zpronevěry na našem rodu? Chci, aby zmizela z tvé mysli, jako její podoba navždy zmizí v mořské hlubině.“

A pozvednuv medailonek, mrštil jím daleko do moře dříve, než jsem se vzpamatoval z překvapení a mohl tomu zabránit.

Viděl jsem, jak drahá památka mé lásky dopadla na vodní hladinu, jak se rychle potopila a jako úderem šavle sražen klesl jsem na skalisko a plakal.

Strýc odešel beze slova, hrdě vzpřímen, nechávaje mne na starosti sluhům, kteří měli dbáti, abych neprovedl neprozřetelného skutku.

Aby pak míra mého zármutku byla dovršena, strýc mi jednoho dne krátce oznámil, že vyslanec s rodinou přesídlil do Pekingu v Číně, kam byl poslán anglickou vládou.

Tím se pro mne docela zavřela blahá minulost, jako zavírají se vlny nad potopeným vrakem. Vrátil jsem se do Tokia, dokončil studia a strýcovým vlivem obdržel jsem místo politického úředníka na mikadově dvoře.

Zanedlouho však strýc zemřel a já jako jediný dědic a nejbližší příbuzný přijel jsem do venkovského sídla na mořském pobřeží.

První má cesta po příjezdu byla k osamělému skalisku, jež vyčnívalo do moře, v němž pohřbena odpočívala podoba mé milenkou. Zde prožil jsem v duchu znova pohádku své první

lásky, tak krutě zmrazené ledovým větrem v nejkrásnějším rozpuku, a teprve kvečeru ubíral jsem se podél mořského břehu ke strýcovu sídlu.

Bylo to v měsíci říjnu a po velikých bouřích povahy cyklonové, zvaných tajfun, jež zuřivají v tomto ročním období v Japonském moři. Tyto bouře jsou strašné ve své živelné síle, která nezuří pouze na mořském povrchu, ohrožujíc lodi plující v jejím dosahu, nýbrž řadí i pod povrchem, vyvrhujíc na skaliska a pobřeží mrtvou zvířenu i těžké balvany a zbytky vraků, vyrvané hlubinám oceánu.

Stopy tajfunu bylo znáti na celém pobřeží, kudy jsem se ubíral. Na skaliskách a písečných svazích břehu, sklánějícího se k moři, ležely pozůstatky lodních součástí, divoká změť mořských travin, velikých lastur a mrtvých ryb.

Hle, moře odhaluje cíp svého hrobu, myslil jsem si, a dalo si vyrvati tajnosti hlubiny, která pohltila i mé štěstí. Snad některá z těchto lastur, z trosk potopené lodi, nebo některý balvan ležely poblíž milenčina medailonku, jenž spí svůj sen na dně moře, jako její památka bude věčně dřímati v mém srdci.

A sestoupil jsem po sypkém pobřežním písku ke skaliskům vystupujícím z moře a zvedl jsem velikou perlorodku, která ležela mezi lasturami a směsicí chaluh a byla asi tajfunem odervána od podmořského skaliska a vržena na břeh. Měkkýš žijící v ní byl mrtev, neboť chlopně lastury byly pootevřeny, však dosud pevně k sobě přiléhaly. Zvláštním pudem puzen rozevřel jsem nožem chlopně, z nichž jedna byla proražena, a s výkřikem údivu hleděl jsem v jejich nitro. Na zachované chlopni perlorodky byl přitmlen a jako obrovská perla perletí potažen medailon s milenčinou podobou, jež strýc před časem hodil do moře a jenž zapadl do lastury asi ve chvíli, kdy byla rozevřena, přijímajíc potravu.

Bohové slitovali se nad mým žalem a vrátili mi podobu mé lásky, aby utěšovala mé vzpomínky a připomínala mi chvíle blaha. Učinili z ní na mořském dně klenot a poslali mi jej jako důkaz své přízně, aby mne jako talisman provázel životem ve dnech smutných i radostných...

Po několika dnech, vyřídív své záležitosti v sídle zemřelého strýce a přejav zděděnou pozůstalost, vrátil jsem se do Tokia, abych nastoupil službu u dvora.

Po několika letech byl jsem jmenován konzulem v Československé republice a vyslán sem, abych zastupoval zde zájmy své vlasti.

To je vše, co vám mohu říci o perlorodce," ukončil můj hostitel teskným hlasem.

„Děkuji vám, pane Takemoto," pravil jsem, „děkuji za vaši důvěru i za krásnou báseň milujícího srdce.“ A povstav z křesla, poznamenal jsem, chystaje se k odchodu: „Ale nezmínil

jste se ani slovem, setkal-li jste se kdy se svou první láskou, dcerou vyslance z Pekingu. Či skončila vaše pohádka nálezem této perlorodky?“

Můj hostitel pohlédl při mých slovech zmateně stranou, vyhýbaje se mému pohledu, podal mi obřadně ruku a mírně se uklonil. Viděl jsem, že nechce na mou otázku odpovědět, ba že je mu skoro nepříjemná. Uklonil jsem se rovněž mlčky a odešel jsem přesvědčen, že vyslechl jsem prvou polovinu románu Takemotovy lásky, druhá polovina však že zůstane asi navždy nedotčeným tajemstvím snílka z čarovného Nipponu.

3.2.3 V ovzduší zašlých dob

V prvních dnech měsíce října roku 1899 – počal vypravovati v kroužku známých sochař Vorel – byla mi svěřena oprava sochy Atlantovy na věži staré Pražské hvězdárny v bývalé jezuitské koleji s kostely sv. Klimenta a Salvátora v Praze.

Výstup na věž byl pro mne dosti spletitý. Klíčnick, jemuž jsem byl svěřen, vedl mne po vysokých schodech nahoru. Prošli jsme několika prázdnými síněmi, jejichž dveře můj průvodčí vždy za námi zamkl na dva západy. Když jsme přišli do podstřeší, vrátil se dolů. Další cestu musil jsem vykonati po žebříku a teprve nahoře byla jakási plošina, kde byl cíl mé pouti.

Cesta opakovala se denně čtyřikrát. Ráno, pak v poledne, kdy starý klíčnick pro mne přicházel, aby mne vedl dolů, a odpoledne dvakrát, tam a zpět.

Práce trvala již několik dnů a chýlila se ke konci. Poslední den, když mne klíčnick opustil, dal jsem se horlivě do práce, chtěje býti brzy hotov. Byl jsem již věru rád. Nahoře byla zima a prudký severní vítr, jenž občas zavál, hrozil mne každé chvíle smést do závratné hlubiny. Chtěje býti toho dne s opravou hotov, zahloubal jsem se úplně do práce. Nevšímal jsem si hodin, až svíravý pocit hladu mi připomenul, abych pomýšlel na sestup.

Složil jsem nástroje a sestoupil po žebříku do podstřeší k vikýři. Jindy mne tam již očekával hovorný klíčnick, dnes však zde bylo pusto. Což na mne zapomněl?

Sešel jsem k prvním dveřím. Byly zamčeny. Podivný pocit, jež zoveme hrůzou, mne opanoval. Ale to není přece možné? Pak jsem zde uzavřen, odloučen od světa! Sevřel jsem křečovitě rukama kruh ve dveřích a pokusil se zatřásti jimi. Ani se nepohnuly. Bylo zřejmo, že jsem skutečně uvězněn a že není vyvážnutí. Stál jsem nerozhodně, přemýšleje, co počíti.

Kolik bylo hodin? Nemohl jsem říci, nemaje hodinek s sebou. Horlivě zabrán od rána do práce přeslechl jsem asi polední zvonění. Rozhodně však bylo již dávno po poledni, soudě podle sklonu slunečních paprsků.

Přistoupil jsem k otvoru ve vikýři, z něhož bylo viděti na střechy okolních budov, a pátral jsem, zdali bych se někoho dovolal. Avšak nikoho nebylo na dohled viděti. Jen vzdálený šum z Karlovy ulice slabě doléhal chvílemi ke mně nahoru; hrkot jedoucího vozu, zvonění tramvaje, nějaký nerozpoznatelný šramot. Pokusil jsem se upozorniti na sebe křikem. Marně! Můj hlas zapadal v němých, pochmurných střechách bez ozvěny. Postavení, v němž jsem byl, bylo tak zvláštní a nepředvídané, že jsem zůstal strnule seděti na příčném krovním trámu, nevěda si rady.

Sedě tak o samotě v pološeru a pozoruje nezvyklé a podivné okolí domníval jsem se, že sním; ale modř nebe vikýřem prozařující a známé střechy naproti potvrzovaly mi, že bdím a že jsem ve staré hvězdárně. Toho pocitu hrozné osamělosti v podstřeší zamklé budovy nikdy nezapomenu. Bylo mi úzko, hrůzně jako člověku, jenž je pohřben za živa.

Zmáhala se mne zoufalost. Seskočil jsem z trámu a tápaje v přítmí pustil jsem se po uzounkých dřevěných schodech dolů. Příšerně praštěly, jako by se chtěly pode mnou zřítiti. Stanul jsem opět u zamčených dveří a opřev se o ně, pokoušel jsem se v bláhové zoufalosti o vypáčení. Mé namáhání bylo marné. Má zuřivost se stupňovala. Poznal jsem beznadějnost svého postavení a svezl jsem se bezmocně na poslední schod a tupě civěl do temna.

Co tak hledím, vidím pojednou cosi jako světlou trhlinu ve zdi. Skutečnou trhlinu. Zvednu se a tiše se k ní blížím. Ano, nebylo pochyby, zde něco bylo. Hmatám kolem sebe a náhle sklouznu na nějakém kluzkém předmětu. Padaje snažím se zachytit se stěny a tu pozoruji, jak se zvolna a těžce rozvírá.

Vzprímím se a udiveně zírám před sebe. Co je to? Nějaké dveře se přede mnou otvírají do tmavé a neznámé prohlubně. Kolem bylo tísnivé ticho a temno. Přiblížil jsem se k tajemným dveřím a hmatáním jsem poznal, že vedou od nich schůdky dolů.

Pužen možností vysvobození vstoupil jsem na podivné schodiště a opatrně sestupoval dolů. Octl jsem se v nějaké komnatě. Byla šerá, čtverhranná a byl v ní rozestavěn starší nábytek. Nevěda kde jsem, pátral jsem po východu z komnaty a obcházel stěny, když tu můj slídivý pohled vytušil malá tajná dvířka ve zdi. Bez rozmýšlení jsem vzal za kliku a stiskl. Dvířka nebyla zamčena a s pronikavým, mrazivým vrznutím se otevřela.

Spatřil jsem před sebou klenutou síň. Malými zamřížovanými okny padalo sem dosti světla, abych mohl poznati, že je to stará astronomická síň, o níž mi klíčník vyprávěl. Byly zde pověstné Trauttmansdorffské hodiny, sbalené mapy, sextant, dalekohledy, folianty vázané v kůži. Na zdi visely trigonometrické výpočty a na starém zaprášeném stolku stál glóbus.

Uvažoval jsem, jak bych se odtud dostal. Byly zde sice dveře, ale byly zamčeny. Ač jsem hledal bedlivě a dlouho, nedopátral jsem se jiného východu. Zde tedy končila má bludná

pout'. Nebylo již pochybnosti o mém dokonalém uzavření. Prošel jsem ještě jednou obě místnosti, ale nic jsem nenalezl, co by vznítilo ve mně jiskru naděje.

Chvíli jsem přemítal, co mám činiti. Vrátili se zpět do vikýře znamenalo znova začít trapnou pout'. Tady alespoň bylo trochu světla a vyjma několika astronomických přístrojů, které působily na mne nezvyklým dojmem, bylo zde i jaksi příjemno. Naslouchal jsem chvíli, zda bych neslyšel nějaké známky života v blízkosti. Ne, nic jsem nezaslechl, jen občas zahrčení povozu kdesi v hlubinách.

Z počátku byl jsem dosti kliden, když však jsem čekal hodinu (či déle, kdož ví), počal jsem býti netrpěliv. Byl jsem k smrti unaven, vysílen, hlava mne bolela a sžíravý hlad rozdíral mi v pravém slova smyslu útroby.

Ohlížel jsem se, kde bych si odpočinul. Náhle utkvěl můj pohled na starodávné červotočivé lavici stojící u stolku. Klesl jsem na ni s tupou odevzdaností. Co také jiného dělati? Byl jsem bezmocný. Bylo mi nevolno, oči se mi zavíraly zemdleností, hlava těžce klesla nazpět – –

Však co to?

Pojednou zdálo se mi, jako bych slyšel odměřené kroky blížiti se k síni a jako by někdo otvíral dveře, které byly dříve zamčeny.

Otevru oči a posadím se na lavici.

Pozoruji, že vstoupil vážný, tělnatý muž se sametovým biretem, s malým rozplesklým nosem, pod nímž ježil se knír s oblou bradou, zahalený v atlasový pláštík s leskle černým vyšíváním, s krátkým kordem po boku a ve střevících se stříbrnými přezkami a rozetami. Za ním šel muž menší postavy, hubenější, s brýlemi na nose jako bakalář a se svazkem stočených listin pod paží.

Přikročili ke stolku, na němž stál glóbus. Menší mužík usedl na stoličce, starší opřel se o lenoch vysoké židle. Byli ke mně obráceni zády, takže nemohli mne vidět.

„Myslíte tedy, mistře Brahe,“ započal hubený mužík, „že Koperník se mýlí, domnívá-li se, že Země otáčí se kol Slunce?“

„Ovšem, milý Jesenský,“ odvětil muž se sametovým biretem; „planety pohybují se okolo Slunce, Slunce však v průvodu planet pohybuje se kol Země. Důvody své vyložil jsem jasně v díle Epistolarum astronomicarum.“

„Věřím vám, mistře,“ pravil malý mužík pokyvuje hlavou, „o tom není pochyby.“

„Zabýval jsem se již na ostrově Hvenu, jež daroval mi dánský král Frederik II. k mým pozorovatelským pracím, touto záhadou,“ pokračoval Tyge. „Zhotovil jsem katalog sta nebeských těles, jež potvrzují tuto domněnku.“

„Ano, slyšel jsem o vaší věhlasnosti, mistře, ještě dříve, než jste k nám zavítal do Prahy,“ pokorně přisvědčoval menší mužík. „Byl jste, tuším, tehdy ve Wandersburku –“

„Pravda,“ přerušil jej Brahe, „uchýlil jsem se tenkrát po nevděku své vlasti k příteli hraběti Rantzovskému.“

„Vím o tom,“ pokračoval druhý, „a děkujeme všichni té šťastné náhodě, že nejmilostivější náš panovník Rudolf II. povolal vás do svého sídla. Jak se vám líbí nynější vaše působiště, smím-li se ptát?“

„Jsem spokojen,“ odvětil Brahe, „císař má ke mně neomezenou důvěru a moji pražští přátelé ke mně a ke Keplerovi, s nímž konáme pozorování, jsou sama ochota.“

„Je pravda, že císař svěřil vám dozor nad svou alchymistickou laboratoří?“ vyzvídal hubený mužík.

„Ovšem,“ přisvědčil Brahe, „jsem k němu volán i v noci a žádá mne o radu. Zdá se, že je příliš netrpěliv. Chce míti zlato, mnoho zlata a nemůže se dočkati výsledků nejnovějších pokusů.“

Hubený mužík seděl přikrčen na stoličce a přikyvoval hlavou.

„Ano, to je jeho vášeň. Kdejaký dobrodruh zavítá do Prahy a císař každému věří. Je jich plno kolem něho a jeden větší darebák než druhý.“

Malý mužík povstal ze sedadla a prudce přecházel po místnosti.

„Pod pláštíkem vědy vetrou se až ke dvoru,“ horlil dále. „Hanbu nám plodí. Předstírají, že dovedou dělat zlato, a peníze za to chtějí. Když to dovedou, k čemu jim třeba peněz? Podvodníci!“

V rozhorlení rukama živě rozkládaje nepozoroval, že se přiblížil ke glóbu, zavadil o něj a ten s hlukem skácel se na stůl – –

Zmateně rozhlížel jsem se kolem. Připadalo mi vše tak divné. Stará šerá síň, zvláštní nástroje kolem, převrácený glóbus na stolku, palčivá bolest v hlavě jako bych narazil na nějaký tvrdý předmět, nesnesitelný pocit hladu – kde to jsem? Snil jsem, či byla to skutečnost?

Pozvolna teprve uvědomil jsem si svůj stav. Ano, jsem ve staré hvězdárně, v zapomenuté astronomické síni, uzavřen, bez vyhlídky na vyvážnutí. Usnul jsem přemožen únavou a hladem na lavici a teprve náraz hlavou o sousední stůl probudil mne z neklidného spánku.

Vzpomněl jsem si, jak jsem ráno vystupoval nahoru, procházeje několika místnostmi, jejichž dveře klíčnick za mnou vždy zamkl.

Vzpomněl jsem si, jak jsem nahoře celé dopoledne usilovně pracoval, a když v poledne, jak jsem se domníval, chtěl jsem v klíčnickově průvodu sestoupiti známým schodištěm dolů, seznal jsem, že klíčník se nedostavil a že jsem uzamčen. Pátraje pak po východu, objevil jsem tajemné schodiště, po němž jsem se dostal do této síně...

Ostatní připadalo mi tak nevysvětlitelné, že jsem nemohl pochopiti souvislosti všeho. Jak se zde octli oni dva záhadní cizinci? Patrně ve spánku pracovala má předrážděná obrazotvornost. Zešeřelé tajemné ovzduší, skryté trouchnivějící schodiště, jež pod každým krokem děsivě zastenalo, podivné astronomické přístroje, z nichž některé podle klíčnickova vyprávění patřily Tyge Brahemu, napomáhaly k tomu.

Vstal jsem z lavice a podíval jsem se zamřížovaným zaprášeným okénkem. Venku bylo již šero. Schylovalo se k večeru. Klíčník patrně v domnění, že mne v poledne pustil, nestaral se o mne. Měl jsem zde strávit dlouhou, nepříjemnou noc? Ne, toho jsem nechtěl! Mrazivá hrůza mne obešla z té samoty kolem.

Vstoupil jsem kvapně do první místnosti a po schůdkách vylezl jsem do podstřeší k vikýři. Vyhlédl jsem ven. Kdesi v dáli, za tušově černými obrysy Hradčan s chrámem sv. Víta stydla zakrvácená obloha po západu a v roztrhaných popelavých mracích objevil se sírově žlutý měsíc a v jeho zsinale mrtvé, matné záři leskly se zádumčivé, ponuré vikýře, vížky a lomenice Klementina, odkud chvilkami ozval se skřípavý vrzot rezavé korouhvičky, roztočené blouznivým větrem. Nad městem válela se hustá nafialovělá mlha a zavěšovala se chladná, teskná nálada říjnového večera...

Pátral jsem, zda bych někoho zhlédl. Nikdo! Jen střechy, pusté, jednotvárné, chmuřící se prejzové střechy kolem dokola. Vyšplhal jsem vikýřem na střechu a hleděl do nádvoří. Shlédl jsem stmělé, prázdné prostranství. Nikde ani človíčka. Volati nebylo nic platno. Nikdo by mne neslyšel.

Stmívalo se stále více. Pochyboval jsem již o vyvážnutí z trapného postavení, když tu spatřil jsem dole černý pohybující se bod. Člověk, problesklo mi radostně hlavou. A přiloživ dlaně kornoutovitě k ústům, počal jsem z plných plic křičeti.

Černý pohybující se bod stanul. Patrně naslouchal. Nevěděl však, odkud hlas přichází. Po chvílce kráčel opět zvolna dále. Zmocnila se mne zoufalá zuřivost trosečníka i počal jsem hvízdati a křičeti jako šílený. Konečně! Chodec pohlédl vzhůru a zahlédl asi můj stín. Křičel jsem na něho, že jsem zde uzavřen. Nerozuměl mi, soudě z jeho posunků. Stál však a tázavě hleděl na mne.

Po chvíli jsem pozoroval, jak druhý černý bod pohybuje se nádvořím. Stanul u prvního a díval se také vzhůru. Pak cosi rozkládal. Patrně hovořil s prvním.

Poté první bod asi pochopil. Zmizel ve vratech budovy. Za chvíli vyšel s klíčkem, vysvětluje mi cosi živě. Ten, sotva se podíval nahoru ke střeše, věděl, oč běží. Chytil se oběma rukama za hlavu a vběhl nazpět do budovy.

Za několik vteřin slyšel jsem již skřipání zámku. Běžel jsem klíčkovi stříc. Konečně, konečně. --

Přeletěl jsem mžikem dlouhé schodiště a vyřítil se jako šílený ze vrat šedé budovy, nevšímaje si udivených tváří lidí, zvědavě mne očekávajících na nádvoří.

Byl jsem šťasten, jako bych se byl znova narodil. Vše připadalo mi pojednou přívětivější a bližší. A ubíraje se k domovu tichými křivolakými ulicemi malostranskými, připadal jsem si, jako bych náhle procitl z těžkého nezvyklého snu.

O týden později dostala se mi náhodou do ruky zažloutlá rytina, jež představovala Tyge Braha. Souhlasila úplně s postavou, jež se mi zjevila tehda v staré astronomické síni. Překvapen touto zvláštní shodou výtvaru své obrazotvornosti se skutečností, pátral jsem v muzeu po podobizně onoho malého hubeného mužíka, kterého Brahe v hovoru nazval Jesenským. A podivno, i ta nápadně souhlasila s tehdejším zjevením.

Vypravoval jsem jednou své podivné dobrodružství v kruhu soudruhů. Pozorně poslouchali, pak nedůvěřivě vrtěli hlavami a mluvili cosi o smyšlence. Jeden z nich poukázal dokonce i na to, že věž, v které jsem prožil domnělé dobrodružství, pochází z 18. století a že Tyge Brahe zemřel již roku 1601, tedy dávno před jejím vystavením, pouze že jeho sextant je chován v jedné síni hvězdárny jako památka.

Nepokoušel jsem se přesvědčiti jich, bylo by to marné. Ale nezapomenu nikdy této příhody říjnového odpoledne, jež vryla se mi nesmazatelně v mysl...

3.2.4 Vrácený stín

Je tomu již mnoho let, co jsem poprvé viděl hraběte Almeidu. Chodil jsem tehda do jisté kavárny na Smíchově, kterou navštěvovalo několik mých přátel zajímajících se o okultismus. Zvláště jeden z nich, Michal Rojar, vynikal neobyčejnými znalostmi v oboru okultních nauk, ale právě ten nejméně účastnil se hovoru. Při našich rozpravách obyčejně mlčel a byl-li přímo vyzván, aby řekl svůj úsudek, pokrčil jen rameny nebo suše podotkl, že se v tom dobře nevyzná. Věděli jsme o něm, že nepotrpí si na okultní teorie; tvrdil vždy, že z teoretiků, jež poznal, ani jeden neprokázal skutečných okultních schopností.

Pokud mne se týká, ze svých přátel vážil jsem si Rojara nejvíce a věřil jsem, že je povahou vnitřně hluboce založenou. Byl starým mládencem, jenž vkusně zařídil si samotářský

život. Bydlil ve starém bývalém malostranském paláci proti kostelu Panny Marie Vítězné, kde v prvním poschodí měl byt o několika pokojích. Tyto pokoje vyzdobil uměleckým starobylym nábytkem a na stěny rozvěsil cenné kresby a malby starých i soudobých mistrů. V tomto zákoutí, plném mystické vůně, trávil Rojar, jenž byl úředníkem v ministerstvu, volné chvíle, jež věnoval nejvíce studiu umění a přírodních věd.

Do naší kavárny přicházel Rojar nepravidelně. Říkal, že nám nechce zevšedněti. Proto často týden i dva uplynuly, než mezi námi se objevil. Znajíce jeho nedůtklivost, neptali jsme se ho nikdy, kde v té době byl a co dělal. Byli jsme přesvědčeni, že zabýval se svými sbírkami nebo že studoval nějaká starověká náboženská díla či cosi podobného.

Jednoho dne seděli jsme jako obvykle u našeho kavárenského stolu a hovořili o telepatických projevech. Michal Rojar, jenž toho dne také mezi nás zavítal, seděl po svém zvyku mlčky a zdálo se, že poslouchá naši rozmluvu. Ale když jsem se k němu obrátil, žádaje ho o souhlas, zpozoroval jsem, že jsem ho vyrušil z nějakého tichého pozorování a uvažování a že vůbec nesledoval našeho hovoru. Roztržitě mi odpověděl jen slůvkem „nevím“; a myslím, že ani nevěděl, nač jsem se ho vlastně tázal.

Zamlčel jsem se a poslouchaje úvahy a názory přátel, kradmo jsem sledoval, co tak krajně upoutalo Michala Rojara. A tu zpozoroval jsem, že jeho oči jsou upjaty na muže, jenž o samotě seděl nedaleko nás.

Byl to muž asi třicetiletý, tmavých vlasů a nápadně bledého obličeje ušlechtilých rysů. Byl prostřední hubené postavy a pohyby jeho pěstěné ruky držící cigaretu prozrazovaly muže jemných způsobů. Co bylo mně na něm nejpodivnější, byl výraz jeho nezvykle bledé tváře, jež chvílemi nabývala podivně siného nádechu. Sálala z ní těžká trudnomyslnost a jeho oči byly zatoulány v neznámo. Zdálo se, že pozorně poslouchá valčík, hraný trojicí cikánů v rohu kavárny.

Zjistiv tyto podrobnosti pomocí jakési neuvědomělé pozorovací schopnosti, pohlédl jsem na Michala Rojara. Díval se na neznámého pohledem, jenž prozrazoval značný zájem. Věděl jsem, že Rojar je vysloveným nepřitelem žen a dává před nimi přednost mužům, a proto domníval jsem se, že ho upoutal zádumčivě krásný obličej hosta mně neznámého.

„Michale,“ otázal jsem se tiše, nakloniv se k němu, „znáš snad onoho pána, jenž osaměle sedí u druhého stolu za námi?“

Rojar sebou trhl, neodvrátiv očí od muže, kterého pozoroval.

„Neznám,“ odpověděl.

„Zajímavá tvář, zvláštní, že ano?“

„Je to tvář, jejíž velmi temné rysy zastírá jistě jakýsi závoj,“ zvolna pravil Rojar.
„Poutá mne, nevím proč.“

Odmlčeli jsme se. Naši přátelé stále ještě bavili se úvahami o telepatických projevech, nestarajíce se o nás. Tak uplynulo asi čtvrt hodiny. Pojednou kdosi zlehka dotkl se mého ramene. Vzhlédl jsem. Za mnou stál dobrý známý, ministerský rada Chvoj.

„Co děláte, hoši,“ pravil. „Jedni rokují, druzí se hádají a vy dva sedíte tady jako zařezaní.“

Přátelé ustali v hovoru a podávali ruce Chvojovi, jenž k nám usedl.

„Michal zase hypnotizuje nějakého hosta,“ zasmál se Ladislav Borský, nejveselejší a nejmladší člen naší společnosti.

Chvoj obrátil se k Rojarovi.

„Kde je oběť tvého pohledu, Michale?“ otázal se s úsměvem.

„Neprovádím takových pokusů,“ vážně odvětil otázaný, „ale zajímá mne host, jenž sedí za námi. Zvláštní tvář, za níž skrývá se něco záhadného.“

Chvoj nenápadně pohlédl udaným směrem. Chvíli pozoroval označenou osobu, jako by se rozpomínal. Pak sklonil se k Rojarovi.

„Znám toho muže, Michale. Vzpomínám si, že jsem mu byl představen přede dvěma lety v Karlových Varech. Bylo to ve společnosti šlechticů, do níž mne uvedl známý houslista.“

„Víš, kdo je, jak se jmenuje?“ dychtivě se otázal Rojar.

„Ano, vím,“ klidně pravil Chvoj. „Je to hrabě Almeida, jenž pochází ze staré šlechtické rodiny.“

V tu chvíli jako by jmenovaný vycítil, že je cílem naší pozornosti, pohnul se a jeho zádušné oči zadívaly se k nám. Chvojův pohled a pohled hraběte na okamžik se střetly. Chvoj lehce pokynul hlavou na pozdrav a hrabě pozdrav opětoval. Zdálo se, že i on vzpomněl si na setkání s Chvojem.

Rojar prudce stiskl Chvojovi ruku.

„Musíš mne představití tomu pánovi,“ pravil. „Budu ti za to velmi povděčen.“

„Přeješ-li si, milerád,“ řekl Chvoj a hned vstal. Rojar šel s ním a viděl jsem, jak Chvoj oba seznamuje. Pak vrátil se k našemu stolu, nechav Rojara o samotě s hrabětem.

*

Od té doby Rojar nepřišel řadu týdnů do naší kavárny. Dověděli jsme se od Chvoje, že ho několikrát zahlédl ve společnosti hraběte Almeidy v divadle nebo na koncertu. Jednou s ním i mluvil a vytýkal mu, že nás zanedbává, ale Rojar omlouval se tím, že je nyní společníkem Almeidovým, jenž je zajímavým samotářem a nerad seznamuje se s větší společností.

Považoval jsem Rojarovo vysvětlení za pouhou výmluvu a vysvětloval jsem si Michalovo počínání spíše jeho žárlivostí. Znal jsem ho jako platonika a věděl jsem již z dřívějšíka, že když přilnul k některému svému oblíbenci, téměř žehral na něho, když se stýkal s někým jiným kromě něho. Patrně byl zde podobný případ a Rojara blažilo, že člověk, jenž jej vnitřně tak upoutal, stýká se pouze s ním a věnuje mu volné chvíle.

Ale přece mne trochu zamrzelo, že i mně se vyhýbá a ani dopisem na mne nevzpomene, neboť měl mne nejraději z naší družiny. Kdykoli na čas přerušil styk s námi, nikdy neopomněl vyhledati mne občas, aby se zeptal, jak se mi vede.

Proto jsem se rozhodl, že na něho někdy počkám, až půjde z úřadu domů, a oslovím jej, jako by naše setkání bylo jen náhodné.

Vydal jsem se tedy jednoho vlažného jarního dne k budově ministerstva v tiché zahradní ulici pražského předměstského zákoutí. Bylo krátce před druhou hodinou; v té době Rojar odcházel vždy domů k obědu.

Čekal jsem sotva několik minut, když spatřil jsem Rojara, jak rychle vykročil z průjezdu a v zamyšlení, nevšímaje si okolí, ubírá se ulicí dolů. Pospíšil jsem za ním a dohoniv ho, oslovil jsem jej:

„Nu, to jsem rád, Michale, že tě opět vidím. Skoro bych myslil, že se na mne hněváš. Marně však hledám příčinu.“

Rojar stanul a podal mi ruku.

„Ne, není příčiny k hněvu. Ale víš přece, že nyní stýkám se s hrabětem Almeidou. Nepřeje si, abych ho s někým seznamoval; šetřím jeho přání.“

„Ó vím, žárlíš na něho; obáváš se, aby někdo z tvých přátel jej více neupoutal než ty, že ano?“ prohodil jsem zdánlivě lhostejně, přece ale s jistým hrotem výčitky.

„Pošetilost,“ odvětil Rojar trochu rozmrzen, vycítiv výtku. „Almeida opravdu vzdaluje se lidí a zejména vyhýbá se novým známostem.“

„A s tebou se přece tak důvěrně seznámil,“ podotkl jsem štiplavě.

„To jest jiná věc,“ poznamenal Rojar. „Nalezl ve mně člověka, jenž má porozumění pro jeho podivný osud a jenž upřímně se o něho zajímá.“

„Hrabě Almeida je nějakou záhadnou osobností, jak vyrozumívám z tvých slov,“ pravil jsem, nemoha potlačit nedůvěřivého úsměvu.

„Ovšemže a svrchovaně záhadnou osobností,“ prudce odvětil přítel, bezděčně zrychluje chůzi. „Je to zvláštní okultní zjev.“

„Nu, jakého rázu je tvůj okultní zjev?“ zeptal jsem se zvědavě, neboť vášnivý tón přítelovy odpovědi mne přesvědčil, že jde asi o něco skutečně neobyčejného.

„Chceš-li mne vyslechnout, můžeš se mnou jít do mého bytu,“ vážně pravil Rojar. „Při obědě vysvětlím ti záhadu Almeidaova života i proč mne tak neobyčejně a výhradně upoutal. Jistě pak pochopíš můj zájem o něho. Prosím tě však, abys zachoval naprostou mlčelivost vůči komukoliv.“

„Rád tě doprovodím,“ pravil jsem, polichocen přítelovou důvěrou. „A slibuji, že zachovám přísné mlčení o všem, co mi sdělíš. Znáš mne již skoro čtvrt století a víš, že jsem nikdy nezneužil tvé důvěry.“

„Vím to, a právě proto jsem se rozhodl, že ti prozradím Almeidaův případ,“ poznamenal přítel. „Však nyní pospěšme, jsem hladov.“

Mlčky jsme došli k Rojarovu bydlišti. Teprve když přítel zasedl k obědu, k němuž mne srdečně přizval, začal vyprávěti:

„Hrabě Almeida pochází ze starobylého šlechtického rodu. Členové toho rodu zaujímali odedávna vynikající postavení u panovnických dvorů a mnozí z nich byli horlivými podporovateli věd a umění, sami jsou často v tom či onom oboru činní. Jeden z předků mého přítele horlivě se obíral tajnými vědami. V touze proniknouti v nich co nejdále cestoval po světě a vyhledával styk s proslulými okultisty. A tu zvěděl od jednoho z nich, že v Salamance ve Španělsku je škola magického umění. Odcestoval do Salamanky a přihlásil se na onom učilišti za posluchače. Přednášel tam starší muž odporného vzezření, ale neobyčejných vědomostí v oboru černé magie. Jak Almeida hned při první přednášce zvěděl, považovali jej všichni za samého ďábla.

Almeida pilně poslouchal výklady ďábelského učitele, jenž prohlásil svým žákům, že jako odměnu za vyučování vezme si duši toho žáka, jenž poslední opustí posluchárnu po ukončení kurzu.

Když přišel poslední den vyučování, posluchači mezi sebou losovali, kdo zaplatí školné. Nešťastnou náhodou padl los na hraběte Almeida. Hrabě s filozofickým klidem podrobil se osudu. Všichni posluchači bezpečně vyšli z přednáškové síně; jen hrabě Almeida zůstal jako poslední.

Bylo krásné letní odpoledne a slunce zatopovalo posluchárnu zlatou nádherou. Strašný učitel, jenž tu chvíli přijal pekelnou podobu, chystal se právě uchopiti Almeidu, když ten ukázal na svůj stín na stěně. Ďábel, oklamán stínem, obrátil se na okamžik, aby jej uchvátil, a zatím student vyklouzl ze dveří.“

„Almeidův předek tedy skvěle vyzrál na d'ábla?“ tázal jsem se se smíchem.

„Vyzrál a nevyzrál,“ vážně opravil mne Rojar. „Ďábel zmocnil se jeho stínu jako odměny za své přednášky a hrabě Almeida od té doby byl mužem bez stínu.“

„Toť stará, známá příhoda,“ pravil jsem. „Tuto historiku básnicky zpracoval Körner. U Chamissa d'ábel uchopí stín Petra Schlemihla, ví však, co činí. Tohoto námětu použil také Hanns Heinz Ewers k svému Pražskému studentu.“

„Ovšem,“ přisvědčil přítel, „pověsti o muži bez stínu, k níž pravděpodobně dal podnět skutečný případ Almeidův,* bylo často využito literárně i výtvarnický. Ale příhoda, známá z vypravování spisovatelů, má pokračování.“

„Nu,“ prohodil jsem, „opravdu jsem zvědav jaké.“

„Totiž to,“ zvolna pronesl Rojar, dávaje důraz na každé slovo, „že potomci stínu zbaveného Almeidy rovněž nemají stínu. Ďábel důkladně se pomstil za lest předka Almeidů.“

„To jest...“ vyjekl jsem v úžasu a maně povstal jsem ze židle.

„Že můj přítel, hrabě Almeida,“ doplnil Rojar, „žije jako muž bez stínu, jsa dědicem truchlivého osudu svého dávného předka.“

„To je hrozné,“ pravil jsem, překvapen i dojat zároveň, „lituji jeho smutného osudu. Nyní chápu, proč hrabě se osamocuje a že nerad s někým se seznamuje. Je mu to jistě svrchovaně trapné, když někdo si povšimne, že nemá stínu. Trpí tímto neblahým dědictvím. Což není prostředku, jak vykoupiti nevinnou oběť předkovy lehkomyšlnosti z moci d'ábelského vlivu?“

„Je prostředek, jak vysvoboditi hraběte,“ odvětil přítel temným hlasem. „Přišel jsem konečně na to ve starých knihách, pátraje, jak bych Almeidovi pomohl.“

„Nuže,“ vpadl jsem Rojarovi do řeči, „jistě hraběti poradíš, co má činiti, aby nabyl svého stínu. Víím, že tvé znalosti okulturních sil jsou veliké, a jsem přesvědčen, že tvou pomocí vše se zdaří.“

Rojar se pousmál mému nadšenému uznání.

* Srovnej: Arturo Graf: Geschichte des Teufelsglaubens (Jena 1898).

„Není třeba, abych hraběti poradil,“ řekl; „v tomto případě jde o třetí osobu. Je nutno na věřiteli, jímž v našem případě je d'ábel, vymoci vyrovnání dluhu, jenž za Almeidova předka dosud není zaplacen.“

„Chceš se o to pokusiti?“ otázal jsem se užasle.

„Ano, pokusím se,“ suše odvětil Rojar a povstal. „Nesmím prozraditi svého pokusu, jenž musí býti mým tajemstvím, ale mohu ti říci, že jsem již učinil přípravy. Jak to konečně dopadne, nevím, ale pokusím se o to. Nyní tedy znáš Almeidův případ a můj zájem o něho a jistě nebudeš se jako moji přátelé na mne hněvati a mne malicherně podezřívati, nepřijdu-li ještě po nějakou dobu do naší kavárny.“

A podávaje mi ruku připojil:

„Za několik minut navštíví mne Almeida, a proto promiň, že se nemůžeš déle zdržeti, ač bych rád. Brzo tě vyhledám; ostatně kdybych snad dlouho nepřicházel, navštív mne v bytě.“

Stiskl jsem příteli ruku a vzal si hůl a klobouk.

„Obdivuji tvou vzácnou obětavost, Rojare,“ pravil jsem dojat jeho sdělením. „Mám však o tebe strach. Buď opatrný. Pokus, kterého se odvažuješ, je krajně nebezpečný. Nepřihlásíš-li se brzo, vyhledám tě.“

Rojar doprovodil mne ke dveřím.

„Nutno se odvážiti, chceme-li dokázati,“ pravil na rozchodnou.

„Tedy na šťastnou shledanou,“ odvětil jsem a vyšel ven.

*

Od toho dne uplynulo několik týdnů. O Rojarovi nebylo v té době ani slechu. Přátelé uváděli jeho zmizení ve spojení s jeho hraběcí známostí. Nevysvětloval jsem jim nic a jen v mysli obíral jsem se Michalem Rojarem, o němž jsem věděl, že hraje odvážnou hru s neznámými mocnostmi.

Když však doba jeho tajemného zmizení stále se prodlužovala a od Rojara nepřicházela zpráva, vždy určitěji zmáhal se mne pocit, že s Rojarem není vše v pořádku.

Tu rozhodl jsem se konečně, že přítele navštívím nebo že na něho počkám, až půjde z úřadu. Dříve však chtěl jsem ohlásiti se mu telefonicky. Ale na můj dotaz bylo mi odpověděno, že Rojar již více dnů nebyl v kanceláři; kdy opět nastoupí službu, že prozatím není známo.

Jat neblahými předtuchami rozhodl jsem se, že ještě téhož dne Rojara navštívím. Dovolil mi přece, kdyby delší dobu se neobjevil, abych ho vyhledal.

Ve stísněné náladě vydal jsem se k přítelovu bydlišti. Šel jsem jako ve snu nevšímaje si lidí a ničeho vůkol, pohroužen v myšlenky na Rojara a na jeho tajemný pokus. Tak došel jsem ke známému pochmurnému domu v Karmelitské ulici a se stísněným srdcem vystoupil jsem do prvního poschodí.

Stanuv přede dveřmi Rojarova příbytku, stiskl jsem zvonítko, jak mezi námi smluveno, třikrát rychle za sebou. Po chvilce čekání zpozoroval jsem, že okénko ve dveřích zlehka se odsunulo. Hned nato zaskřípěl v zámku klíč a dveře se otevřely.

Přede mnou stál Michal Rojar v domácím obleku.

„Čekal jsem tě,“ pravil, podávaje mi nejistě ruku. „Pojď dále.“

Vstoupili jsme do pracovny a Rojar mlčky ukázal na pohovku. Usedl jsem a přítel posadil se na křeslo proti mně.

„Přišel jsem k tobě, Michale,“ pravil jsem a hlas se mi zachvíval, „abych viděl, co s tebou je. Z tvé kanceláře mi telefonovali, že již více dnů ses tam neobjevil. Měl jsem starost o tebe. Ale nyní jsem uspokojen, neboť jsi živ a zdrav. Jak dopadl pokus, smím-li se ptáti?“

Rojar hned neodpověděl. Jeho oči zatěkaly pokojem a plaše utkvěly na Hollarově rytině na protější stěně.

„Pokus se zdařil,“ pravil pak, „Almeida má svůj stín.“

Teprve nyní, tváří v tvář proti příteli, povšiml jsem si, že je nápadně bledý a že v době, kdy jsem ho neviděl, zestaral.

„A neuškodil ti, Rojare, tvůj pokus?“ otázal jsem se starostlivě; „promiň laskavě, ale připadáš mi trochu změněn.“

Rojar překvapeně na mne pohlédl.

„Ano, změnil jsem se poněkud,“ pravil tichým hlasem jako pro sebe; „změnil jsem se, máš pravdu.“

„Což bylo to tak hrozné? Stalo se ti něco? Mluv!“ naléhal jsem, tísněně neurčitými obavami.

„Každý smělý pokus vyžaduje určité oběti,“ odpověděl Rojar hlasem, smutkem jakoby zastřeným. „Tušil jsem to tehda, když jsi u mne posledně byl, ale nezmínil jsem se o tom, věda, že bys mne zrazoval a zbytečně jen oslabil. A přece jsem se toho odvážil...“

„Nuže, co se stalo?“ zeptal jsem se nedočkavě v úzkostech o přítele. „Mohu ti pomoci? Rád vykonám, co budeš ode mne žádati.“

„V tomto případě nemůžeš mi pomoci,“ pravil přítel a jeho bledou líc přelétl smutný úsměv, „ledaže bys převzal na sebe můj neblahý osud. A to nechci, bylo by to opakování historie.“

Vzrušeně jsem povstal a uchopil Rojara za ruku.

„Co tedy, probůh, tě stihlo, řekni, prosím tě.“

Michal obrátil ušlechtilou hlavu k oknu, jímž proudilo do pokoje světlo zapadajícího slunce. Pak ukázal na podlahu za sebou.

„Hled’,“ řekl sklesle, „slunce na mne svítí, a přece nevidíš mého stínu.“

Pustil jsem přítelovu ruku a ustoupil krok dozadu. Rázem pochopil jsem vše.

„Tedy Almeida obdržel svůj stín a...“

„Já svůj ztratil,“ doplnil Rojar můj výkřik. „Nyní víš, jak dopadl pokus.“

Zdrcen usedl jsem na pohovku; v pokoji zavládlo tísnivé mlčení. Jen tikot starých rokokových hodin ozýval se z otevřeného susedního pokoje.

Dlouho jsme mlčeli. Slunce zatím zapadlo; začínalo se kvapně šeriti. Pokoj nabýval vzezření vznešené hrobky, v níž vládne dech duchového světa.

Teprve když hodiny dutě odbíjely sedmou, probral jsem se ze zamyšlení. Vzhlédl jsem k příteli, jenž nehybně seděl přede mnou.

„A co chceš nyní činiti?“ tázal jsem se polohlasně.

Má slova probudila Rojara ze strnulosti.

„Zápasiti o svůj stín!“ pronesl temně a rozhodně. „Sám, bez jakékoli pomoci. Každý pomocník zaplatil by mé vyproštění z tajemné moci stejným osudem jako já.“

„A znáš prostředek, jímž možno toho docílit?“

„Domnívám se, že ano,“ odvětil Rojar. „Pokud nepodaří se mi nabýti svého stínu, nepřijdu do vaší společnosti a také do úřadu nepůjdu. Za nějaký čas dám ti zprávu o sobě. Jsi jediný, jenž zná mé tajemství, a spoléhám na tvou mlčelivost.“

„Příteli,“ pravil jsem dojat a upřímně stiskl jsem mu ruku. Více nemohl jsem pronést.

Další hovoření zdálo se mi té chvíle nedůstojným. Povstal jsem a podal mu ruku na rozloučenou.

„Michale, dej brzo o sobě zprávu. Budu mnoho na tebe mysliti a duchem budu státi při tobě. Necht’ dobré mocnosti pomohou ti za šlechetnou oběť, již jsi přinesl pro hraběte.“

Mlčky stiskl mi ruku.

„Bud’ sbohem,“ pravil pak měkce.

„Sbohem a nezapomeň, že nedočkavě čekám na tvou zprávu.“

Vyšel jsem rychle, nemohla déle ovládati citů a boje se, aby Rojar nezahlédl slz na mé tváři. Jako ve snu zaslechl jsem zamykání dveří; tupě, jako bez života, sestupoval jsem zvolna ze schodů.

*

Čekal jsem dny a týdny na slíbenou zprávu od přítele. Nic však nepřicházelo a nikdo z přátel nevěděl, co se s Rojarem děje. V úřadě, kde byl zaměstnán, dověděl jsem se, že vymohl si delší zdravotní dovolenou. A když jednou, chtěje zvědět, co přítel dělá, vydal jsem se k němu do bytu, shledal jsem na dveřích visací zámek. V domě mi řekli, že pan Rojar před několika týdny odjel.

Přesvědčen, že přítel dosud vede tajemný zápas o svůj stín, a cítě svou bezmocnost, doufal jsem stále, že jednoho dne přijde od něho potěšitelná zpráva. V myšlenkách vzpomínal jsem na všechny pěkné chvíle, jež jsme za dlouhá léta přátelství prožili, a v duchu vídal jsem často Rojarovu tvář jako živou, jak oddaně a vděčně na mne hledí.

Uplynulo léto a podzim a přišla zima. Byla to nepříjemná zima. Místo sněhu stále přšelo a bláto a kaluže na ulicích ani nevysychaly. Prodléval jsem většinu dne doma, dávaje přednost útulnému pokoji před ošklivým, sychravým počasím venku. Pracoval jsem trochu literárně, četl a studoval.

Krátce před Štědrým dnem obdržel jsem dopis. Poznal jsem hned Rojarovo písmo. Konečně tedy čekaná zpráva od něho. Ruka chvěla se mi pohnutím, přece jsem ale nerozevřel obálky. Odkud píše, kde je? Poštovní razítko udávalo Solnohrad. Tedy tam uchýlil se ubohý přítel? A proč? Kdož ví? Snad byl dopis psán na jiném místě a v Solnohradě dán pouze na poštu, aby nebylo možná zjistiti Rojarova bydliště.

Se zatajeným dechem, jako bych vstupoval do místnosti, kde má býti rozhodnuto o osudu člověka, mně milého, rozevřel jsem obálku a vyňal malý lístek s několika řádky.

Lačně upjal jsem pohled na Rojarovu zprávu. Přítel mi stručně sděloval, že v Tyrolích vstoupil do kláštera, a prosil, abych vzpomněl na něho modlitbou. Mozkem kmitla mi domněnka, že Rojar nedosáhl svého stínu a vzdav se marného zápasu, šel se káti do kláštera za smělou hru s démonickými mocnostmi.

3.2.5 Hvězdné drama

To, co cítím, vím jen já a ona.

Jako častý návštěvník pražských obchodů se starožitnostmi měl jsem příležitost seznámit se s několika sběrateli. Každý z nich měl zvláštní sběratelskou zálibu a setkával jsem se s nimi v nejrůznějších částech města, stále hladovými kořisti, věčně nenasycenými. Tehda to také bylo, kdy seznámil jsem se s Hanušem Volkarem, bankovním úředníkem a vášnivým sběratelem zkamenělin, přírodních zvláštností a archeologických předmětů.

Setkal jsem se s ním poprvé u starožitníka Chaury. Kupoval právě sbírku předhistorických vykopávek a hovořil s majitelem obchodu. Přistoupil jsem k nim a prohlížel si se zájmem věci rozložené na stole. Starožitník mi představil neznámého pána jako Hanuše Volkara, svého dobrého zákazníka a milovníka starožitností.

Volkar podal mi ruku a otázal se:

„Zajímáte se o archeologii?“

„Mám malou sbírku nádob a bronzů,“ odvětil jsem. „Sbírám však hlavně staré obrazy a rytiny. Jak pozoruji, vykopávky jsou vaší obzvláštní zálibou.“

„Ovšem,“ prohodil, „sbírám přírodní zvláštnosti. Mám velikou sbírku zkamenělin, nerostů, cizokrajných brouků a vycpaných zvířat.“

„Toť máte doma muzeum,“ usmál jsem se.

„Libo-li se ke mně podívat, rád vám ukáži své vzácnosti,“ podotkl Volkar; „bydlím v Ungeltě a vracívám se obyčejně domů až k večeru.“

Potom obrátiv se k obchodníkovi, pravil:

„Myslím, že jsme se dohodli, že ano. Tedy pošlete to zítra po sedmé hodině do mého bytu. A na shledanou.“

Podal mi ruku a odcházel. U dveří se ještě obrátil a prohodil: „Potěší mě, přijdete-li. Doufám, že nezapomenete.“

*

Uplynulo několik dní od mého seznámení s Hanušem Volkarem. Byl bych se rád k němu podíval, ale vždy se vyskytla nějaká nepředvídaná překážka. Až jednoho dne měl jsem cosi obstarati na Starém Městě a octl jsem se poblíž Ungeltu. A ježto jsem byl do večera hotov, rozhodl jsem se, že navštívím svého nového známého.

Zašel jsem tedy do Ungeltu, vyhledal Volkarův byt a zaklepal na dveře jeho zátiší.

Přišel mi otevřít a uvítal mne přátelsky. Byl potěšen mou návštěvou a bylo viděti, že je rád, že se může pochlubit svými sbírkami.

Malou předsíní uvedl mne do prostranného pokoje, přeplněného starožitnými předměty. Byly zde vykopávky všech národů, od antických dob počínaje až po české nálezy pocházející z dob knížecích. Na policích mezi směsí podivných nádob, zbraní, sošek a šperků byly umístěny ukázky vycpaných cizokrajných ptáků, zvířat a pozůstatky předpotopních tvorů. Ve zvláštní skříni měl Volkar sbírku hmyzu, většinou vzácné druhy podivných utváření a barev, jež připomínaly pohádkové zjevy.

Prohlížel jsem si předměty, které mi můj známý ukazoval, a neskrblil jsem obdivem, jenž byl v mnoha případech opravdu zasloužený. Volkar zářil vnitřním uspokojením a nadšeně doprovázel své ukázky odborným výkladem.

„Nyní však ukáži vám svou sbírku drahokamů,“ pravil a jeho oči zazářily vnitřním zanícením; „sbíral jsem je mnoho let a jsou mezi nimi kameny vzácného lesku a barvy.“

Volkar otevřel menší skříň poblíž okna a vyňal z ní velikou krabici, kterou opatrně otevřel. Byla uvnitř rozdělena na malé přihrádky, v nichž byly uloženy zářící kameny s ukázkami surovin. Byl to pohled opravdu skvělý! Všechné barvy a světla zablýskly v paprscích zapadajícího slunce, jež vnikalo sem okny a laškovně zahrávalo na vybroušených ploškách a hranách drahých kamenů.

„Toť skvostná sbírka,“ pravil jsem, opravdově udiven. „A cenná. Jak vidím, jsou zde všechny známé druhy drahokamů a mnoho takových, jichž vůbec neznám.“

„Rád věřím,“ vpadl mi Volkar nadšeně do řeči. „Tyto zde například. Toť alexandrit, jenž má jinou barvu ve dne a jinou při umělém světle večerním. Nebo tento zde, pije měsíční světlo jako květina rosu. Nebo toto zde je kámen, jenž bývá jen v hnízdech jistých arabských ptáků. Zde vidíte cymofán s lazurovým mórováním, jež pluje po mléčném praménku, jenž vytryskuje z vnitřku kamene. Toto je vzácný kus anhydritu, pecky chalcedonové, v které je uzavřena kapka prasečkové vody. Vedle se třpytí selenit, jehož přibývá a ubývá s měsícem. V této přihrádce je uložen tmavomodrý safír, jež maharádža z Gválijaru dal zasaditi svému nejmilejšímu koni do očního důlku náhradou za oko, které ztratil v boji za svobodu Indie. A pak tento smaragd, jenž, jak vidíte, trpí chorobou. Studuji znakování kamenů, a vím, jaké vlastnosti má kámen a jaká jest jeho moc. Hleďte, tento kámen je talismanem proti uškntnutí hada, onen chrání před vrahem, tento je bezpečným strážcem lásky.“

Poslouchal jsem Volkarův výklad a prohlížel jsem si kameny s nelíčeným zájmem. Můj zrak těkal z jednoho skvoucího předmětu na druhý a mimoděk uchopil jsem zlatožlutý vybroušený drahokam neobyčejné velikosti a lesku.

Přímo žárlivě vzal mi Volkar kámen z ruky, jako by se o něj bál, a něžně jej vznesl k světlu, aby sluneční paprsky mohly zazářiti v jeho průsvitné hmotě.

„Nádherný kámen, že ano,“ šeptal téměř blouznivě, „že ano? Je to beryl neobyčejně čistý a veliký. Je pýchou mé sbírky...“

Volkar se nyní na chvíli zamlčel, jako by se ponořil v myšlenky; nerušil jsem ho, pozoruje kámen v jeho ruce, jenž zářil jako střechýl zlata.

„A má magickou moc. Je, řekl bych, klíčem k jinému světu. Vzdálenému, nám pozemšťanům cizímu.“

Usmál jsem se. Napadlo mě, že Volkar z lásky k svým kamenům připisuje jim zvláštní vlastnosti a síly, jichž nemají. Jakou silou by mohl jeho beryl působiti? Byl sice neobyčejně krásný, ale přece jenom nic jiného nežli beryl, jenž nenáleží právě k nejvzácnějším drahokamům.

Volkar zachytil asi můj pochybovačný úsměv a byl nelibě dotčen mou nedůvěrou.

„Ó, jistě pochybujete,“ pravil trochu nervózně, „o síle tohoto drahokamu. A přece je to nejzvláštnější kámen, který jsem kdy našel a jež jste viděl. Snad zvláštním vybroušením či nějakou neznámou silou, jež jest obsažena právě jenom v tomto kameni, dovede uvést člověka ve styk s bytostmi na Venuši. Vím to bezpečně, protože jsem to sám zkusil. Připustíte přece, že jsem člověk střízlivý, třebaže jsem vášnivý sběratel.“

„Ovšem, ovšem,“ přisvědčoval jsem, „nepochybuji o vaší vážnosti. Ale uznáte, že je to svrchovaně podivné. Kámen, jenž má moc přenášeti člověka na jinou planetu v prostorách vesmíru! Nevysvětlil byste mi laskavě, jak jste pátral této vlastnosti drahokamu? Byl bych vám velmi povděčen.“

Volkar opatrně uložil beryl do přihrádky a vyzval mne, abych se posadil do lenošky. Usedl na židli proti mně. Venku počalo se kvapem šeriti a místnost plnila se rychle temnem, takže nebylo již ani pomýšlení na další prohlížení sbírek.

Usedl jsem do lenošky a poslouchal jsem vyprávění sběratele, který v této černé hodině svěřil mi podivnou historii tajemného berylu a svého života.

Volkar zabýval se dlouho studiem tajemných sil a vlivů drahokamů. Zejména horlivě studoval vliv hvězd na různé druhy kamenů. Zjišťoval jejich poměr a vztah k hvězdám a souhvězdím. Nedařilo se mu to však; jenom v jediném případě došel úspěchu.

Podářilo se mu totiž přesně zjistiti, že beryl podléhá planetě Venuši. A že tento vztah je nejpůsobivější tenkrát, když Venuše je naší Zemi nejbliže. V té době stal se kámen přímo zázračným. Byl v naprostém spojení s planetou a účastnil se všech jevů na jejím povrchu.

Volkar přišel na to pouhou náhodou.

Vrátil se loni jednou pozdě v noci domů a pro poruchu elektrického vedení odstrojoval se potmě. A jak se svlékal, spatřil na stole zvláštní žlutavé světlo. Přistoupiv ke stolu, částečně osvětlenému měsíčním paprskem, spatřil na něm rozložené krabičky s drahokamy, jež před odchodem prohlížel a které zapomněl uložit do skříně. Mezi nimi poznal krásný beryl, jenž vydával ono podivné světlo. Udiven vzal kámen a postavil jej do nejtmaějšího kouta pokoje. Beryl přesto stejně svítil.

A nejpodivnější bylo, že jakási moc nutkala Volkara, aby vzal kámen do ruky a již jej neodkládal. Nedovedl si vysvětlit, čemu přičítati náhlou přichylnost k berylu, jenž ho v té noci očaroval. Dlouho pozoroval kámen ze všech stran, těšil a laskal se s ním jako s děckem a nemoha se od něho odloučiti, vzal si jej do postele a uložil jej pečlivě pod podušku, na níž pak usnul.

A té noci se mu zdálo, že procitl v cizí zemi, podobné našim krajům, a přece podstatně jiné. Byla to země s mnoha zvláštními skalinami, jež byly průhledné jako sklo a podivně světélkovaly, jako by vyzařovaly nějaké utajené světlo. Mezi skalinami bujelo rostlinstvo, jež nebylo zakořeněno v zemi, nýbrž lehce se vznášelo nad povrchem země. Byla to pohyblivá, putující zahrada, jejíž květena se skládala z obrovských mechovitých trsů, v nichž třpytily se tvary zlatých a stříbrných hvězdic, podobných medúzám našich moří. Neustálý pohyb rostlinstva způsoboval neznámý vítr, jenž v pravidelném tempu províval tímto podivným krajem a jenž při každém závanu vyluzoval melodické zvuky.

Po chvíli Volkar pozoroval, že z domnělé průhledné skály vyšel pronikavý jas, který se blížil houpajícím se rostlinstvem stále blíže a nabýval podoby tvora. Byl to mlžný, světlý sloup, v jehož nejhořejší části Volkar rozeznal oči a ústa, což ho utvrdilo v domněnce, že je to obyvatel těchto neznámých krajů. Pohlížel na blížící se zjev s údivem člověka, jenž stojí před zázrakem.

Přelud – a za to Volkar světelný zjev považoval – stanul před ním; vyzařoval zlatnatou září, jež přímo oslepovala Volkarovy oči. Bylo to jasné berylové světlo, jež ho cele podmaňovalo a pronikalo jeho tělem, jako by nebylo z pevné hmoty, nýbrž z nějaké průhledné látky.

Pojednou prochvěla mu mozkem určitá myšlenka. Zjevivší se přelud byla žena. Žena nějaké neznámé planety. Volkar cítil její vzdálený, a přece blízký pohled a něha jejího nadpozemského vzdušného zjevu dojímalá ho jako kouzlo čarovné báje. Probudily se v něm nepoznané city a byl si jist, že je před bytostí neskonale dobrou a čistou.

Pozvolna však zlatnaté světlo vzdušné bytosti sláblo a stávalo se neznatelným, melodická hudba neznámého větru tajemně zanikala v dáli, až vše splynulo v neurčitou šed' a ticho. Cítil, jako by se řítil z nějaké nekonečné výše v bezednou propast. – –

Volkar procítl náhle ze sna a jeho oči zatopilo jitřní sluneční světlo. Vstávaje z mládeneckého lože rozhlížel se udiveně kolem; seznal, že je ve svém střízlivém pokojíku mezi starožitnostmi. Rozpomenuv se na beryl, vyňal jej zpod podušky; zářil stále pronikavě a mocně.

Oblékl se a vyšel, aby posnídal v blízké kavárně a šel pak za povoláním. V bance, kde byl zaměstnán, byl po celý den roztržit, práce vázla, myšlenky unikaly za záhadným ženským zjevem, vyzařujícím berylové světlo. Jeho obraznost byla chorobně vzrušena, jeho touha viděti opět bytost ze snu stala se mu vášní. Nemohl se ani dočkat, až se vrátí domů a bude moci pokračovati v nočním dobrodružství.

Tyto tajuplné vzruchy opětovaly se ještě po dvě noci, načež zjevení jakoby učarováním přestalo. Beryl nabyl obvyklého lesku; magický jas jako by odlétl se snem o cizí zemi.

Od té doby stal se Volkar naprostým samotářem a podivínem. Kdežto dříve často docházel do společnosti přátel, soudruhů z povolání, vyhýbal se jim nyní úzkostlivě a uzavíral se doma. Ani léto, hýřící sluncem a květy, zvoucí k vycházkám do přírody, ho nevyhládkalo; nevycházel, dávaje přednost chladu a přítmi své pracovny.

Pátral po příčinách zjevu a po tajemné síle berylu. Prostudoval řady knih o mystice drahokamů. Hleděl přesně stanovit jejich vztah k planetám. Věděl, že tímto badáním zabývali se mnozí pracovníci před ním, ale nevěřil jejich dohadům, neboť chtěl přesné, neomylné zjištění svého vidění. A tu po dlouhém hledání, srovnávání a výpočtech dospěl k úsudku, že beryl podléhá planetě Venuši.

Byly tedy krajina i zjevení ve snách viděné částí planety Venuše, jež patrně v době největšího přiblížení k Zemi a svého nejvyššího lesku působila bezprostředně a zmnoženou silou na drahokam, že činila z něho jakéhosi prostředníka mezi svým životem a naším pozemským životem. A to tím spíše, ježto Venuše, jak zjištěno hvězdáři, je zemí podobnou naší Zemi, stejných téměř rozměrů a objemu, stejné skoro hutnosti, téže skoro tíže; je rozdělena na pevninu a moře, má rozdílná roční počasí a krouží jako my kolem Slunce, avšak v kratších letech, nežli jsou naše léta, a odráží v světový prostor světlo, které jí posílá Slunce.

Volkar věnoval nyní všechnen volný čas badání o Venuši. Pátral v starých knihách, hledaje domněnky, jež měli různí autoři o obyvatelnosti a obyvatelích této vzdálené země. Domněnky a názory byly většinou rázu nanejvýš poetického.

Tak Fontenelle líčil Venuši oživenou bytostmi, které se stále omlazují, jsoucne ohnivého, čilého a pronikavého ducha, jenž vytváří život plný slasti a spokojenosti. Stejně Bernardin de Saint-Pierre podával v Harmonii přírody velmi kouzelný obraz této oběžnice. Podle něho byla Venuše tropickou zemí podobnou ostrovu, který zobrazil v Pavlu a Virginii. Švédský učenec a myslitel Emanuel Swedenborg, který založil náboženskou soustavu, mysticismus na podkladě přírodních věd a jenž tvrdil, že jest ve styku s obyvateli planet, ujišťoval dokonce, že obyvatelé Venuše jsou skoro téhož ústrojí jako my, ano, že i v oděvu jsou nám podobní.

Přesnější vědecké práce hvězdářů nemluvily však tak lichotivě o Venuši, která se stala nyní druhým domovem snivého a roztouženého Volkara. Vědci a badatelé, kteří vyslovovali své předpoklady na základě mnohaletého pozorování teleskopem, na základě spektrální analýzy a matematických výpočtů, líčili obyvatele Venuše méně čilými a méně citlivými, nežli jsme my, a jejich ústrojí mnohem tužší, aby mohlo odolávat podmínkám nepříznivějšího podnebí než na naší zeměkouli.

Vědecký svět považoval téměř za jisté, že Venuše jest obklopena ovzduším podobným, pokud chemického složení se týká, naší atmosféře, avšak poněkud vyšším a hustším; že zeměpisně je svět ten rozdělen na pevninu a moře, že na jedné jeho polokouli je věčný den a na druhé věčná noc, že na pevninách tyčí se vysoké horstvo, že severní polokoule jest hornatější nežli jižní polokoule, a že na této planetě slunečním teplem vypařuje se mořská voda a že tyto páry tvoří husté mraky. Tak tvrdili hvězdáři Cassini, Bianchini, Schiaparelli a de Vico.

Ač tyto názory a vědecké předpoklady odporovaly Volkarovu vidění a zdály se ohrožovat jeho sen o vzdušné a velebné kráse tamější krajiny a ženské bytosti, jež se mu zjevila podivuhodným kouzlem tajemného drahokamu, přece nedal se zvíklati ve víře, že pronikl dále nežli chladní a střízliví badatelé. Vždyť bylo možno, že mořské proudy a větry tamějšího ovzduší mají vliv na podnebí a zmírňují je. Možná, že příroda upravila Venušin povrch tak, že pobyt tam není tak nepříjemný, jak tvrdí učenci.

Nikoli, krutá věda nemohla ve Volkarově duchu porušiti nebo zmenšiti čarovnost skvěle zářící hvězdy, kterou od nepamětna opěvovali básníci celého světa. Byla pro něho vznešenou bohyní, jež rozlévá prudké světlo v prostorách vesmíru a jejíž jasnost proniká i denní jas. Věrně sleduje slunce na jeho daleké pouti, předchází jeho ohnivý východ a ztrácí se s ním v tajemstvích západu. A když stíny soumraku počínají zahalovat zemi, třpytí se jako hvězda lásky nad veškerým tvorstvem; jest jako věčně planoucí pochodeň, vetklá v nebeskou klenbu.

Ne, neuvěří nikdy, že by na této ohnivé hvězdě žili tvorové drsnější nás, že svět ten, jak četní hvězdáři tvrdili, byl by dosud jevištěm děsných bojů mezi jeho obyvateli, snad ještě zvířecími; že dospěl teprve k věku kamennému a byl dosud zmítán vášněmi prvotního barbarství. Není možná, aby tato bělostná oběžnice, krásná jako pohádka, od nejstarších dob považovaná za symbol krásy, za bohyni lásky, k níž vznášely se vzdechy milujících srdcí dávného i současného lidstva, hostila bytosti hrubých chtíčů a tvrdého vzhledu.

Co vědí suchopární, škarohlídní učenci. Nic, zhola nic! Šplhají po srázném svahu na vrchol poznání a jejich zachycující se ruce a klouzající nohy čmárají ve věčném sněhu těchto příkrých výšin osudné „nevíme“. Oni, již jsou tak hrdí na své dalekohledy a na své papíry, plné zmatených číslic!

Jedině on zná Venuši a zhlédl vlastníma očima její krajiny a její čarovnou obyvatelku. Je jisto, že nebylo to pouze obyčejné snění ani klam smyslů, ale pravdivá skutečnost. Není-liž světlo mostem, jenž spojuje v nekonečnu jednotlivé daleké světy a dává viděti, tušiti a poznávati? A nestává se prostora, místo aby byla odloučením, pojátkem mezi všemi? A nepůsobí-li Venušiny paprsky prostřednictvím ovlivněného drahokamu, aby jeho život uvedly v duchovní styk s tajemným životem této planety?

Vzpomněl si mimoděk na podivnou zprávu vědeckých kruhů, kterou četl v odborném listě, že před jistou dobou ve všech radiotelegrafických stanicích na světě v určité době současně nenadále a nevysvětlitelně ozvalo se trojí klepnutí, značící v naší značkové mluvě písmeno S. A současně oznamovali hvězdáři z různých observatoří, že se na Marsu zjevily prudce vyzařující tři body, tvořící světelný trojúhelník, jichž původ jest jim neznám. Marconi vyslovil domněnku, že ona znamení lze přičísti elektrickým poruchám na Slunci nebo někde jinde. Připouštěl však také možnost, že některá z planet se snad pokusila přijíti ve styk se Zemí.

Tehdy jistě snažili se tvorové na Marsu dorozuměti s obyvateli zeměkoule. Což opravňovalo domněnku, že hvězdy, zejména v určitých dobách a za okolností zvláště příznivých, mohou působiti na všeobecné látky jiných hvězd.

Kdy však nastává tajuplné spojení dvou světů prostřednictvím nerostu, jenž zachycuje paprsky Venuši vysílané k naší planetě? Jistě v době nejvyšší působnosti oběžnice na telegrafní stanice, jež v podobě drahých kamenů umístila na naší Zemi a jež reagují na záhadné síly neznámého nám světa. Kdy však stane se tento nehybný kámen stanicí, jež oživne podivuhodným záhadným životem, rozsvěcujíc se jako žárovka vlivem elektrického proudu? Volkar došel přesvědčení, že se tak stane vždy v době, kdy Venuše je blízko dolní konjunkce, tedy kdy je nejbližší naší Zemi, zároveň však v době, kdy dosahuje největšího

lesku, což stává se vždy po osmi letech. Právě v onom postavení byla Venuše podle hvězdářských zpráv tenkrát, když Volkar poprvé zpozoroval podivné záření berylu. Nevěděl ovšem, jak tento úkaz dlouho trval, neboť povšiml si ho pouhou náhodou teprve oné noci, kdy vrátil se pozdě domů z veselé společnosti a pro poruchu elektrického vedení připravoval se k spánku potmě. Snad záření již trvalo mnoho dní, aniž o něm věděl. Jistě však tenkrát ztrácela se již síla drahokamu, neboť po dvou dnech od onoho čarovného objevu pozbyl beryl moci.

Bylo tedy nutno čekati na opětovné spojení s Venuší a jejím zázračným zjevem plných osm let. Jaká to časová propast! Čím vyplní touhu po bytosti, kterou spatřil a k níž je neviditelně poután duchovní náklonností?

Volkar, skončiv vypravování, prudce povstal a začal se nervózně procházeti pokojem.

„Považte, ještě osm dlouhých let mne dělí od vytoužené země, od mé nadpozemské přítelkyně! A není žádné jiné cesty než prostřednictvím rozmarného berylu, jež nezanítí nic než opět paprsek Venušin, až přijde její doba.“

Konejšil jsem rozčileného muže a radil mu, aby navštívil občas hvězdárnu, jejíž teleskopy přiblíží mu jeho zbožňovanou planetu i s bytostmi na ní žijícími. Kromě toho může se denně těšiti z jejího ohnivého lesku na nebi; zrána potěší jej jako jitřenka, zvečera jako večernice.

Volkar rozmrzele mávl rukou. „Neutěšujte mne takovým způsobem. Co jsou mi platny všechny teleskopy světa? Myslíte, že mne ukonejší pohlížení na skvoucí desku Venuše, která se mi astronomickým přístrojem zvětší na velikost holubiho vejce? Nebo myslíte, že se spokojím jako blouznivý snílek pohlížením na večerní nebe za vzdechů a plačtivých veršů? Já, který jsem se v duchu procházel po této planetě, na kterou nikdo z pozemšťanů dosud nevstoupil, jenž jsem pohlédl ve tvář ženskému zjevu, jehož dosud žádné pozemské oko neznesvětilo? Nepatřím této Zemi od chvíle, co jsem poznal čarovné končiny daleké hvězdy, a nikdy již nenajdu zde klidu srdce. Či spokojil byste se bídou chatrčí a živořením v kalu, kdybyste byl dříve okusil pohádkové nádhery rajské zahrady? Marno; nezapomenu nikdy svého vidění a naplňuje mne jediná touha, abych octl se opět brzo v světě, k němuž se cítím navždy připoután.“

„Myslíte, že jsem šílenec se svou vírou v život na jiné hvězdě,“ pokračoval a vyňal ze zásuvky psacího stolu několik osmerek papíru hustě popsaného. „Zde jsem si zaznamenával zprávy z novin o pokusech pozemšťanů dorozuměti se s jinými světy ve vesmírovém prostoru.“

Ukázal na jeden z listů a pravil:

„Přečtu vám něco z dějin těchto pokusů. Poslyšte:

Letos pokusil se anglický profesor dr. M. Robinson o rádiové spojení s Marsem. Dr. Robinson byl spiritista a tvrdil, že poslal své astrální tělo na tuto stálici, kde seznámil se s jejími obyvateli. Naučil se prý jejich řeči a touto řečí vyslal pak obyvatelům Marsu radiotelegrafické poselství ‚Oom ga ea na ea‘ z vysílací stanice v Rugby v Anglii. Avšak na tento radiogram neobdržel odpovědi.

Nedlouho poté byla státní vysílací radiostanicí v Rio de Janeiru odeslána radiodepeše na Mars. Telegram zněl: ‚Bůh je láska. Země – Marsu‘ a byl podepsán dr. Robinsonem, který se rozhodl po prvním nezdařeném pokusu v Anglii opakovati pokus a navázati spojení s Marsem z Brazílie. Depeše byla odeslána na vlně o délce přes 20 kilometrů. Druhého dne po odeslání radiodepeše došla z Rio de Janeira tato zpráva, již přinesly časopisy: Minuly 24 hodiny od chvíle, kdy byla odeslána na Mars lakonická depeše dr. Robinsona. Odpověď až dosud nedošla. Po celou noc na radiostanici, aniž by sluchátka sňali z uší, sedělo deset novinářů, netrpělivě očekávajících odpověď ze vzdálené planety. Chvilími byl zachycen obyčejný šum v rádiu, ale signál nebyl dosud slyšen žádný.

Nadějnější byla již zpráva, kterou několik dnů po výše uvedeném oznámení uveřejnil Le Progrès de Saône-et-Loire o vzrušení, jež nastalo v okolí Rhodosu následkem úkazu na obloze, viditelného tam ve třech dnech po sobě následujících, v poslední době vždy o desáté hodině noční. V této době objevil se tam velmi jasný bod, za kterým následoval svazek jisker, děšť úlomků žhavé hmoty. Byl-li tento úkaz zjištěn jako skutečný, mohl by býti posuzován jako projev vědomé vůle. Meteor nemohl by prý totiž vrátit se za tři dny v určitou hodinu na totéž místo a letět tímž směrem. Časopis uváděl úkazy v souvislost s nedávnými pokusy o meziastrální spojení a tázal se, nejde-li tu o pokus obyvatelů Martu upozorniti obyvatele Země, že užili vědeckých metod za účelem spojení se s námi a že bombardují nás nyní opětovně světelnými efekty v určité hodiny a v určité krajině, aby nám sdělili, že jsme k jejich pokusům o spojení neodpověděli. Bylo by prý záhodno, aby tyto ‚martovské umělé meteority‘ byly prozkoumány, a to tím spíše, ježto zmíněné světlo je zcela jiného rázu, než mají obvyklé světelné úkazy na naší obloze.

Badání o vesmíru dostalo novou dobou pomůcku v rádiových vlnách. Marconi je přesvědčen, že vlny rádiové vnikají i vrstvou Heavisideovou a šíří se dále do světového prostoru. Mohou snad dosáhnouti i některé nebeské těleso.“

„Nuže,“ pravil, vrhnuv po přečtení vítězný pohled na mne, „vidíte, že i jiní lidé touží po spojení s jinými světy.“

Když se Volkar zamlčel, bylo již úplně temno v místnosti. Povstal jsem a přistoupil k oknu a pohlédl na tmavou oblohu, posetou nesčetnými hvězdami. Uprostřed nich oslnivým světlem skvěla se Venuše. Zíral jsem na zářící ten bod, jenž okouznil mého známého.

Ze zamyšlení vyrušil mne temný hlas Volkara, jehož ruku jsem ucítil na svém rameni: „Svítil a září sem z nadzemské výše jako plamének naděje v tmách zármutku. Jak vznešená, bělostná to hvězda...“

Teprve nyní odvážil jsem se k několika námitkám. Poukázal jsem na moc obrazotvornosti, uváděl jsem zjevení života na Venuši v myšlenkovou souvislost s předcházejícími jeho studii o této planetě, přičítal jsem rozdílení pro tajemnou obyvatelku vzdálené hvězdy Volkarově básnické schopnosti.

Volkar nevrle přijal mé námitky a odvětil, že ho urážím, snažím-li se vysvětliti jeho vyprávění jako výplod obrazotvornosti, myšlenkové sdružení nebo básnické nadání. Pro něho že je to bolestně prožitá událost, která má rozhodný vliv na jeho další život a o níž je přesvědčen, že se skutečně udála.

Vida, že Volkarovi nerozmluvím utkvělé myšlenky, zabočil jsem v řeči na jiný směr. Rozhovořil jsem se o svém posledním nákupu starožitností, doufaje, že tím zachytím jeho zájem a zabavím jeho ducha. Ale Volkar odpovídal k mým dotazům jenom úsečně a téměř nesouvisle, rozmrzele, takže jsem pozoroval, že nemyslí na to, co mu vypravuji. Poroučel jsem se tedy po nějaké chvíli a slíbil mu, že ho zase brzo příležitostně navštívím, opustil jsem jej zamyšleného a téměř těžkomyslného.

*

Krátce po této návštěvě u Volkara odjel jsem do ciziny. Byl jsem vyslán jako inženýr ke zbudování a zařizení cukrovaru na ostrově Jávě. Odcestoval jsem nakvap a zapomněl jsem na Volkara a na jeho podivné dobrodružství. V novém prostředí a v návalu starostí neměl jsem ani kdy vzpomenouti si na podivínského sběratele starožitností.

Tak uplynulo sedm let, po kteréžto době vrátil jsem se do vlasti, nashromáždil si v cizině slušné jmění, jež mi zabezpečovalo klidné a bezstarostné živobytí.

A tu jedenkrát, sedě v pražské kavárně, četl jsem v jednom deníku článek pojednávající o praktickém řešení myšlenky, jak možno se dostat ze Země na Měsíc a jak překonati zemskou tíži, jež se rozluštění tohoto problému staví v cestu. Ježto zemskou tíž nelze přímo zničit, bylo jasno, že proti ní bylo nutno užití stejné síly stejné velikosti a k tomu ještě technicky ovládatelné. Bylo nutno vymyslet střelu, jejíž počáteční rychlost by se mohla

stále stupňovati, až by se dosáhlo toho, že vystřelený náboj by se ubránil nadvládě zákona tíže a nevrátil by se již na Zemi, nýbrž pokračoval by na své dráze vesmírem. Jak vypočítali učenci, nastal by takový případ při počáteční rychlosti 11 200 metrů za vteřinu. Za tím účelem konán v Americe pokus s raketou, sestávající z několika raket samočinně postupně vybuchujících. Tento první pokus, kdy k raketovým explozím použito bezdýmného prachu, však selhal, ježto všechny rakety nešťastnou náhodou vybuchly najednou. Poté přišel německý inženýr Oberth se samočinně explodující raketou, jež byla sestrojena z několika raket do sebe vsunutých, jejichž hnací hmota sestávala z tekutých plynů. Zařízení těchto společných raket bylo tak zhotoveno, že když vypálí se první raketa, dodá se střele určitá rychlost, jež se udržuje, respektive zvyšuje explozí dalších raket, až poslední vypálený projektil dostal by se z pásma zemské přitažlivosti.

Dosud Oberthovi nepodařilo se dostat raketu za toto pásmo, nicméně on i jeho následovníci opakují a zdokonalují stále své pokusy. Konstruktor raketových aut Max Valier vyslovil dokonce pevné přesvědčení, že cestování na Měsíc je otázkou krátké doby. Pro takovou cestu pokládá za účelné, aby ve světovém prostoru byla zařízena mezistanice, z níž by se cestovalo přímo na Měsíc.

Při čtení tohoto článku rozpomenul jsem se na Volkara. S jakým zájmem asi sleduje zprávy o těchto pokusech s letem do vesmíru. Kdyby se podařilo sestrojiti raketové letadlo, jež by bylo schopno doletěti na Měsíc, jistě by se Volkar přihlásil jako první cestující do vesmíru, aby se mohl alespoň přiblížit své zbožňované planetě Venuši.

Mezitím zatoulal se můj zrak do sloupce denních zpráv, jež jsem letmo přehlížel, když tu nenadále utkvěl jsem u podivné zprávy. Zprvu jsem nevěřil očím a četl jsem pro jistotu první řádky několikrát po sobě. Nikoli, zrak mne neklamal; byla to pravda. Novinářská zpráva oznamovala sebevraždu jistého Volkara a jako důvod smrti udávána byla nešťastná láska. Zároveň bylo podotčeno, že sebevrah byl stížen nervózou a viděními, jež přispěly k vykonání nerozvážného činu. Ve chvíli smrti měl v ruce hudební skladbu Gustava Holsta Venuše, již tiskl k prsoum. Ve zprávě byl citován úryvek psaní, které bylo u sebevraha nalezeno. Zněl:

„...Opět se mi zjevila, krásnější než zprvu... Ó, moci ji někdy obejmouti, moci ji zváti navždy svou... Čekal jsem osm let, až opět přijde... Přišla a cítil jsem, že po mně rovněž toužila... Nemohu žít bez ní a bez rajské krajiny, která ji obklopuje... Či mám opět osm dlouhých let čekati, až mne navštíví? ... Nikoli, odejdu za ní, abych se s ní duchovně spojil navždy... Učiním tak... Na shledanou, má milenko! ...“

Rázem vyvstala mi v mysli Volkarova příhoda, jak mi ji před lety vypravoval. Rozpomněl jsem se na jeho domněnku, že beryl zase po osmi letech nadán magickou mocí

spojí ho se vzdálenou oběžnicí i s bytostí na ní žijící. Dočkal se toho okamžiku a zjev jeho ideálu působil na něho tak mocně, že odhodlal se zemřít, aby se jeho duch přenesl do vzdálených oblastí a přiblížil se té, která mu vyplnila mysl a srdce. Kdo ví, jaké tajemné hvězdné drama prožil při posledním vidění, že se tak rozhodně odhodlal odejít ze života, aby na jiné planetě pokračoval v novém životě? A kdo dal mu víru, že bude to právě hvězda Venuše, na níž znova procitne? Toto tajemství bude navěky zastřeno neproniknutelnou rouškou.

Umínil jsem si, že se některý den podívám do Volkarova bytu a poptám se po sbírce drahokamů, mezi nimiž byl i osudný beryl. Trvalo to několik dnů, než jsem se k tomu dostal, a opět několik dnů, než jsem vypátral, kde Volkar posledně bydlil. Jeho byt byl však již znova pronajat a sbírky zemřelého odstěhovány. Jak jsem v domě vyzvěděl, přijela na Volkarův pohřeb jeho sestra, univerzální dědička, která nemajíc pro starožitnosti smyslu dala pozůstalost po bratrovi do dražby. Prodej svěřila prý nějakému obchodníku a odjela kamsi do severních Čech; místa jsem však nezjistil.

A tak beryl i s Venušíným tajemstvím zapadl v nějaké sbírce soukromé nebo muzejní a čeká nyní pod prachem zapomenutí na paprsek, který by jej opět rozzářil.

3.2.6 Královnin náramek

Dekretem Národního shromáždění v Paříži roku 1793 bylo nařízeno, že mají býti otevřeny hrobky v opatství Saint-Denis, kde skoro 1500 let odpočívala těla králů, královen, jejich rodin a nejznamenitějších mužů Francie. Bylo ustanoveno, že pozůstatky mrtvol budou pohřbeny na hřbitově opatství, olovo z rakví že bude rozlito pro obecnou potřebu a poklady nalezené ve hrobech, jakož i veškeré kostelní klenoty, drahocenné nádoby a roucha, že budou v přítomnosti okresních komisařů a městské rady Saint-Denis uloženy do beden a povozy dopraveny do Paříže.

Byla zvolena zvláštní komise, jež v měsíci říjnu odebrala se do opatství Saint-Denis s několika dělníky, kteří měli hrobky otevřít a pozůstatky těl odstranit.

Jedním z komisařů přidělených této výpravě byl Marcel Normand, nadšený republikán, jenž hlasoval pro smrt Ludvíka XVI. S radostí zúčastnil se výpravy. Ale ještě jiný důvod byl příčinou jeho neobyčejného zájmu, s nímž sledoval výpravu do říše mrtvých velmožů.

Marcel Normand, jako pilný čtenář starých historických knih, dočetl se kdesi, že v hrobkách Saint-Denis jest ukryt vzácný náramek královny Nanthildy, který původně náležel

egyptské královně Kleopatře a jenž byl vyřezán z jediného kusu smaragdu. Podle zaznamenané pověsti byl onen náramek talismanem královských francouzských rodů, jež prý budou potud ovládati francouzský národ, dokud onen šperk nebude zničen. Proto byl drahocenný náramek svěřen říši mrtvých, aby předkové královských rodů střežili tohoto talismanu jejich moci a úpadku.

Marcel Normand umínil si, že stůj co stůj dopátrá se v hrobech Saint-Denisu onoho tajemného ochránce tyranů a krutých vladařů a jako věrný republikán vlastní rukou zničí talisman, jenž by mohl ohrozit trvání republiky. Byl proto vždy přítomen vykopávání mrtvol v opatství Saint-Denis a dělníci nesměli ničím pohnouti, dokud podrobně neprozkoumal každého hrobu.

Nejdříve byla otevřena hrobka vikomta de Turenne, vítězného válečníka, jenž byl roku 1675 zabit dělovou kulí v bitvě u Salzbachu. Hrobka se skládala z malého sklepení pod mramorovým pomníkem, který dala postavit jeho rodina. Když byl probourán přístup do hrobu a rakev otevřena, shledali dělníci s podivem, že mrtvola je dosud neporušena a dokonce rysy v obličejí nezměněny. Tělo bylo změněno ve vyschlou mumii světle hnědé barvy. Bylo přeneseno prozatím do sakristie, aby později bylo dopraveno do muzea francouzských pomníků a uloženo v sarkofágu elysia tohoto ústavu.

Těž mrtvola Jindřicha IV., která byla nalezena v hrobce bourbonské rodiny, byla podobně zachována. Královy tělesné pozůstatky, odpočívající zde v klidu od roku 1610, kdy byl Jindřich ve věku padesáti sedmi let zavražděn, byly vyneseny z hrobky v rubáši, dosti ještě zachovaném; umístěny zprvu v chodbě kaple, byly později hozeny do veliké jámy, vykopané na hřbitově opatství. U této mrtvoly byla lebka v polovině přepilována a vyplněna koudelí, jež byla nasáklá lihem tak silně páchnoucím, že toho pronikavého puchu ještě teď nikdo nemohl snést.

Z ostatních rakví bourbonské rodiny některé byly dobře zachovány, jiné v hnilobném stavu. Také nalezena srdce některých mrtvol v olověných srdcích, jež byla potažena pozlaceným stříbrem. Srdce i s mrtvolami hozeny do společné jámy, olovo uloženo stranou. Pod železnými podstavci, na nichž spočívaly rakve, našly se vnitřnosti mrtvol v olověných nádobách; tyto, jako ostatní olovo, dopraveny do tavicích pecí, zřízených na hřbitově. Vnitřnosti vysypány k tělům do společné jámy, jež byla vyplňována vápnem a zemí.

Pak byla v Karlově kapli otevřena hrobka Karla V., který zemřel roku 1380, a jeho manželky, Jany z Bourbonu, jež skonala dvě léta před ním. U nohou Karla V. odpočíval Karel Francouzský, děčko asi tříměsíční, jehož ztrouchnivělé pozůstatky byly uzavřeny v olověné rakvičce. Tato rakvička i měděná deska na hrobě byly ihned roztaveny. V rakvi Karla V. našli

dělníci dobře zachovanou korunu a žezlo z pozlaceného stříbra, v rakvi královny Jany objeveny pozůstatky náramku a řetízků a zlatý prsten.

Dále prohledány hrobky Karla VI., jenž zemřel roku 1422, a jeho manželky, po nichž však nebylo nalezeno nic než kosti, jež zároveň s pozůstatky Karla VII. a jeho manželky vhozeny do společné jámy, která byla zasypána zemí a vedle níž vykopána druhá jáma pro ostatní mrtvoly. Zároveň otevřena kaple sv. Hyppolita a hrobka Jindřicha II., který odpočíval zde od roku 1559, a vyneseno z ní jedenáct rakví. Z některých mrtvol, které spočívaly ve vyhloubených kamenech vyložených olovem, poněvadž v dřívějších dobách nebylo o rakvích ještě potuchy, zbyl jenom prach. Mezi nimi byl Hugo Veliký, praotec Kapetovců, jenž zemřel roku 956, a Ludvík X., zesnulý roku 1316.

Pak otevřena hrobka Alfonse z Poitiers, zemřelého roku 1271, v níž nebylo rovněž nic než prach. Rakev byla kamenná. Mrtvoly Filipa II. Augusta a Ludvíka VIII., jež odpočívaly zde od let 1223 a 1226, ležely též v kamenných rakvích, na jejichž víkách byl vytesán kříž. V nich bylo nalezeno kus shnilého dřevěného žezla a diadému, jenž byl z pruhu zlatého proplétaného drátu, a vysoké kápě z látky podobné atlasu. Mrtvola Ludvíka VIII. byla zahalena v rubáš zlatem protkaný a dosti zachovaný a byla zašita v tlusté kůži. Pravděpodobně stalo se toto opatření proto, aby mrtvé tělo se uchránilo hniloby, když bylo přenášeno z Montpensieru do Saint-Denisu. Tento zvyk zašívati mrtvoly do kůže je velmi starý a bylo ho dříve hojně používáno. Přesto byla mrtvola Ludvíka VIII. jedinou v opatství Saint-Denis nalezenou mrtvolou, která byla kdysi tímto způsobem pohřbena.

Nyní přikročeno k otevření rakve Filipa Krásného, rovněž kamenné, uvnitř vykládané olovenou vrstvou. Byla v ní kostra zcela zachovaná a zlatý prsten a měděné žezlo, silně pozlacené.

Již při světle plápolajících pochodní a za zvýšené pozornosti a Normandova vnitřního vzrušení byl otevřen kamenný hrob krále Dagoberta, jenž zemřel roku 639. To byl hrob, jenž ukryval pozůstatky panovníka, jehož manželka byla kdysi první držitelkou osudného královského talismanu. Kamenná socha uzavírala vstup k sarkofágu, v němž ležela panovníkova hlava, jež byla od těla oddělena; Dagobertovy kosti spočívaly v dřevěné bedně, dvě stopy dlouhé a uvnitř vyložené olovem. Tato bedna byla příčkou rozdělena ve dvě části; v jedné odpočívaly královny kosti, v druhé pozůstatky jeho manželky Nanthildy, jež zemřela v roce 642. Také královně chyběla hlava, a Normandovi přes veškerou námahu nepodařilo se nalézt lebky. Ani po smaragdovém náramku nebylo nikde stopy, ač Normand i dělníci prohledali hrobku velmi důkladně. Byl snad náramek ukryt v Nanthildině lebce? A kde byla ona lebka?

Bylo jisto, že Dagobertova hrobka neukrývala hledaného klenotu a že byl patrně uložen v jiné rakvi. Bylo nutno, aby hrůzní stokaři v temné říši smrti pokračovali v začatém pátrání uprostřed mrtvolného puchu a ztrouchnivělých a hnilobných lidských pozůstatků.

Z Karlovy kaple vynesena dále rakev proslulého Bertranda du Guesclina, statečného vojevůdce, jenž zvítězil v deseti bitvách a v sedmi soubojích. Jeho kostra byla znamenitě zachována; kosti byly velmi bělostné a zcela vysušené. Po Bertrandově boku byla umístěna rakev milce Karla V. Bureaua de La Rivière. Panovník měl v této dvojici věrné přátele a podpory trůnu, a proto nařídil, aby po smrti odpočívali po jeho boku, aby, jak se vyjádřil, ani smrt ho od nich neodloučila.

Po dlouhých obtížích a námaze nalezen posléze vchod ke hrobce Františka I., který zemřel roku 1547. Byla krásná a veliká a chovala kromě královny olovené rakve ještě pět rakví, ukrývajících pozůstatky členů jeho rodiny, jejichž mrtvoly byly vesměs hnilobné. Z rakví kapala černá tekutina a šířil se z nich nesnesitelný zápach. Ve sklepení přišli dělníci na vyhloubený kámen, na němž vytesaný nápis označoval hrob bývalého komorníka Ludvíka Svatého Petra z Beaucairu, který zemřel roku 1270.

Dále otevřena byla hrobka Mathiea z Vendôme, někdejšího opata v Saint-Denisu a říšského regenta za Ludvíka Svatého, a jeho syna Filipa. Odpočíval zde od roku 1286 v dřevěné rakvi, v zemi uložené. Byl podle tehdejšího zvyku pohřben v opatském rouchu, z něhož bylo nalezeno několik ztrouchnivělých cárů drahé látky a vršek biskupské berly z pozlacené mědi; tělo však bylo úplně stráveno.

Poté byla odstraněna mramorová deska zakrývající malou hrobku, z níž byly vyňaty olovené bedničky s kostmi a popelem šesti princů a princezny z pokolení Ludvíka Svatého, jejichž pozůstatky byly vhozeny do společné jámy k ostatním mrtvolám.

Toho dne pozdě večer bylo ukončeno hrůzné řádění v říši smrti a Marcel Normand odebral se do příbytku, vykázaného mu v klášteře. Byl neuspokojen výsledkem prohlídky královských hrobů, o nichž pověst vyprávěla, že ukrývají tajemný klenot královny Nanthildy.

Ač byl Marcel Normand velmi unaven celodenním nezvyklým zaměstnáním, přece nemohl po celou noc zamhouřiti očí. V tmě ložnice zjevoval se mu stále zlověstný náramek, jenž ohrožoval mladou republiku. Viděl jej před duchovním zrakem pláti jedovatě zeleným leskem jako oko zákeřného démona, jenž se mu odkudsi z nepřístupného kouta pokoje vysmíval. Marcel Normand cítil zuřivou touhu zmocniti se této příšery, která rušila jeho vnitřní klid a nedopřávala mu ani dobrodiní spánku. Ale zelený jas osudného klenotu míhal se před ním jako plamének bludičky nad močálem. Kdykoli vztáhl po něm ruku, zamihl se opět na jiném místě, jako by sám ďábel prováděl s ním zlomyslnou hru.

Proto hned zrána, dlouho ještě před začátkem práce večer přerušené, dostavil se Marcel Normand do Karlovy kaple a s netrpělivostí očekával dělníky.

Konečně přišli a práce opět pokračovala. A zase v Karlově kapli. První, co dělníci objevili, byly dvě rakev, z nichž první byla čtverhranný kámen s letopočtem 1431, jenž ukrýval mrtvolu vrchního komorníka Karla VIII. Arnauda de Barbazana. Druhá rakev, pokrytá olověnými pláty, byla schránou pozůstatků Ludvíka de Sancerre, bývalého konetábla Karla VI. Pan de Sancerre byl proslulý svými krásnými vlasy, jejichž dva pletence, dosti dobře ještě zachované, zdobily hlavu mrtvoly.

Když pak byly otevřeny kamenné hroby dávných opatů Adama, Sugera a Petra z Auteuilu, neshledáno po zemřelých nic než prach; totéž shledáno i v hrobce Filipa z Valois a jeho manželky Jany z Burgundu. V hrobě prvního, jenž se skládal z kamene vyloženého olovem, ležela koruna a žezlo, ozdobené ptákem z pozlacené mědi; v hrobě Jany Burgundské byl nalezen stříbrný prsten a přeslice s vřetenkem. Též tělo krále Karla Sličného bylo zcela porušeno. V jeho hrobě byla pozlacená stříbrná koruna, kromě ní žezlo z pozlacené mědi, stříbrný prsten, hůl z ebenového dřeva bohatě vyřezávaná a olověná poduška, na níž kdysi spočívala králova hlava.

Po levé straně oltáře probourali dělníci kamennou hrobku Filipa Dlouhého, v níž odpočíval od roku 1322, a v ní našli jeho kostru zcela dobře zachovanou a královským rouchem oděnou. Lebku zdobila koruna z pozlaceného stříbra, drahými kameny posázená; roucho bylo protkáno těžkými, zlatými a stříbrnými nitkami. V rakvi našel se ještě kus atlasového pásu se zlatou přezkou; kromě toho žezlo z pozlacené mědi.

V blízkosti tohoto hrobu dělníci vypátrali srdce manželky Filipa z Valois v malé, téměř ztrouchnivělé dřevěné skřínce. V hrobě krále Jana Dobrého, jenž ukončil svůj život roku 1364 v zajetí v Londýně, nalezena byla, kromě kostry úplně zachované, koruna a dlouhé zlomené žezlo.

Komisaři s Marcelem Normandem odebrali se pak s dělníky do kláštera karmelitánek, aby tam dali otevřít rakev madame Luisy Francouzské, dcery Ludvíka XV., která tam zemřela v roce 1787 jako jeptiška. Její tělo bylo již v úplném rozkladu, ale její klášterní roucho bylo dobře zachované.

Dělníci chystali se právě, aby pozůstatky mrtvé vynesli do společné jámy na hřbitově, když pojednou Marcel Normand tlumeně vykřikl. Shlédl na místě, kde asi kdysi spočívala pravá ruka Luisina, hadovitý šperk zelenavého lesku. Jistě hledaný to náramek, jenž v královské rodině z pokolení do pokolení pečlivě opatrován, posléze v nejistých dobách svěřen byl mrtvé jeptišce z rodu bourbonského, jež měla stříci talismanu královské vlády ve Francii.

Marcel Normand v duchu zajásal. Nalezl prokletý šperk, jenž strašil jej i věrné syny mladé republiky svou magickou mocí. Zasadí nyní osudově královskému rodu smrtící ránu přímo do srdce. Ano, vlastní rukou zničí ochránce tyranů své vlasti.

A nečekaje, jako šílený touhou okamžitě rozdrtit nenáviděný klenot, do něhož dávná věštba zaklela pýchu a moc utlačitelů a vykořisťovatelů lidu, zuřivě vyrval smaragdový náramek z ochrany ruky zetlelé jeptišky.

Avšak v tom okamžiku divoce vyjekl a jeho oči, široce rozevřené hrůzou, dívaly se na ruku, která uchopila talisman vladařů. Též dělníci, upozorněni Marcelovým výkřikem, strnuli zděšením.

Kolem zápěstí Normandovy pravice ovíjel se jako čarokrásný náramek tenký zelený had, jenž majestátně vztyčiv hlavu, dotkl se střelhbitě Normandovy ruky smrtícím polibkem. Pak rozvinuv se v celé délce, jako by ukazoval lesklou nádheru svého těla, jako smaragdový blesk sjel k zemi a zmizel ve skulině dlažby se slabounkým, výsměšným sykotem...

3.2.7 Živá hrobka

Nezapomenu nikdy dojmu, jakým na mne působil Michal Ráž. Hned od prvního našeho setkání poutal mne nezvyklým oděvem, cizokrajnými zvyklostmi a velikou životní zkušeností.

Byla radost s ním mluvit. Znal téměř celý svět a rád líčil své zajímavé a mnohdy dobrodružné cesty. Jinošská léta prožil na palubách různých lodí, které brázdily moře do všech dílů světa. Byl zprvu lodníkem, později pak, když nastřádal malé jmění a poněkud zestaral v drsných námořnických pracích, stal se jednatelem, vyměňuje s domorodci východoindických ostrovů evropské výrobky za perly, kůže, vzácná dřeva a koření.

Seznámil jsem se s ním v malostranské hospůdce v Praze. Náhodou zabloudil jsem tam kdysi kvečeru a přisedl si ke stolu, za nímž on seděl o samotě. Po chvíli dal jsem se s ním do hovoru. Mluvil špatnou češtinou, ale rozuměli jsme si dobře.

Vyprávěl mi, že od mládí dlel v cizině, máje na starosti sebe a mladšího bratra, neboť záhy osiřeli a příbuzných neměli. A tak se potloukal světem jako bludný Holanďan.

Také jsem se od něho dověděl, že bydlí nedaleko hostince v Thunovské ulici, kde má malý pokojík. A ježto v hovoru dotýkal se často různých předmětů, které uchovává jako památku na své dobrodružné cesty, požádal jsem ho, zda by dovolil, abych ho navštívil a jeho památky, jistě zajímavé, si prohlédl.

Určili jsme mou návštěvu na neděli, kteréhož dne v naznačenou hodinu zaklepal jsem na dveře bytu starého námořníka. Očekával mne již a vybídl mne bodře, abych odložil a vypil s ním číši grogu.

Zvědavě rozhlížel jsem se vůkol. V pokoji bylo skladiště nejrůznějších a nejpodivnějších věcí. V nepopsatelném zmatku plnily zdi, podlahu a skříně; jako by se sem sešlo všemožné haraburdí z celého světa. Lovecké kořisti, tygři a pardálí kožišiny, želví krunýře, kamenní bůžkové z australských ostrovů, čínské a turecké zbraně, luky s otrávenými šípy, zvonky Aztéků, visící ve skupinách jako hrozny, divošské bubínky a jiné cizokrajné hudební nástroje. Podlahu kryla kůže ledního medvěda a v koutě pokoje visel zbytek potrhané rybářské sítě, na níž byli navěšeni krabi a mušle. A Ráž vyprávěl, vysvětloval. Z této nádoby podobné melounu pil na bratrství s černošským pohlavárem na pobřeží Konga, za tento indiánský amulet z per vzácného ptáka kisu dal Indiánu siouxského kmene dobrý zálesácký tesák; tento tajemný kámen, léčící uštknutí hadů, obdržel od mladého dervise, jemuž zachránil život. Tuto opiovou dýmku přivezl si ze Šanghaje, kde strávil tři léta jako lodník na podlounnické lodi.

Celý život vysloužilého dobrodruha byl v této šeré místnosti naplněné památkami a každý nepatrný cár a každá maličkost připomínaly mu nějakou vážnou nebo veselou příhodu uplynulých dob.

„Žiji teď na vraku,“ podotkl Ráž se smutným úsměvem, „a tyto krámy, zbytky lodi, která ztroskotala, připlavily mořské vlny za mnou na pevninu, kde samotařím. Neboť vpravdě jsem nyní Robinsonem.“

Pohlédl jsem na něho. Jeho podivný oblek, připomínající cizí kraje, jeho divoce planoucí oči a zanedbaná, neholená tvář dávaly mu za pravdu.

„A co je toto zde,“ pravil jsem, všimnuv si v koutě postavených, pestře pomalovaných masek a loutek příšerného vzezření, vyřezaných ze dřeva a papíru.

„To jsou masky a loutky ze Sundských ostrovů, kam jsem zajížděl na obchodních cestách,“ odvětil poněkud nevrle a pozoroval jsem, že při mém bezděčném dotazu vynořila se mu v mysli nepříjemná vzpomínka; jeho hlas ztratil dřívější živost a úsměv na jeho tváři pohasl.

„Máte asi nějakou smutnou vzpomínku na ony končiny, že ano?“ ptal jsem se znova.

„Ech, ano, ano,“ prohodil jako pro sebe přitlumeným hlasem; pak rozmrzele mávl rukou a připojil: „ale nechme toho raději.“

Vida, že další naléhání by Ráže jen pohněvalo, a nechtěje proti jeho vůli vnikati v jeho důvěrné vzpomínky, nezmiňoval jsem se již o jeho pobytu na Sundských ostrovech.

Zdalo se mi, že Ráž byl tomu povděčen, neboť po malé chvíli probral se z náhlé trdnomyslnosti a zajímavě vypravoval o lovech velryb v severních mořích, o plavbách v Čínském moři za strašných bouří, o podivném životu indických domorodců na úpatí Himaláje.

Tak bavili jsme se při grogu a vypravování skoro až do půlnoci, kdy jsem se Rážovi poroučel, slíbiv, že zase brzy přijdu k němu na besedu.

Rozsvítil svíčku a vyprovodil mne ke dveřím. Podotkl, že v přízemí domu je hostinský výčep, pro nějž je dům pozdě do noci otevřen. Při odchodu všiml jsem si podobizny na stojánku blízko dveří postavené, na níž při svitu svíčky rozeznal jsem tvář mladého muže.

„Nějaký váš známý, že ano?“ podotkl jsem, ukazuje na podobiznu; „jistě také námořník.“

„To je můj bratr,“ odvětil Ráž dutým hlasem.

„Plaví se po mořích?“ tázal jsem se, podávaje ruku na rozloučenou.

„Zemřel!“ zakvílel a jeho ruka znatelně se zachvěla.

„Sbohem, pane Ráži,“ pravil jsem tiše, „a brzy na shledanou!“

„Jen přijďte,“ řekl prostě, svítě mi na schody.

Pomalou sestupoval jsem dolů a došed na poslední schod zaslechl jsem, jak nahoře tiše zavřel dveře...

Vyšel jsem z temného průjezdu do ještě temnější ulice spící Prahy.

*

Od té doby navštívil jsem několikrát Michala Ráže v jeho zvláštním příbytku. Vyprávěl mi vždy nová dobrodružství ze svých cest a zpříjemnil mi tak mnohý dlouhý večer. Vystříhal jsem se však mluvit o Sundských ostrovech nebo o jeho zemřelém bratru, věda, že bych pokazil samorostlý humor zajímavého světoběžníka.

A tu jednou v srpnu, jda kvečer Thunovskou ulicí, kde Ráž bydlil, zaskočil jsem podívat se, je-li doma. Vystoupil jsem do druhého poschodí a zaklepal. Nikdo se mi zevnitř neozval. Ježto se mi zdálo, že jsem z ulice zahlédl světlo v jeho okně, zaklepal jsem znova. Opět nic. Stiskl jsem tedy kliku. Dveře se otevřely a vešel jsem do světnice.

Jaké však bylo mé podivení! Jaký nevídaný a podivuhodný obraz se mi zjevil. Vysoký tříramenný svícen na stole černě prostřeném ozařoval podobiznu Rážova bratra. A před tímto prostým oltářem klečel starý námořník, ozdoben věncem z bílých růží, který jako ohromný růženec visel na jeho krku. Myslil jsem, že můj známý zešílel, neboť neslyšel ani, jak jsem

vstoupil, nehybně setrvává v nezvyklé póze. Přistoupil jsem ke klečícímu a položil jsem mu ruku na jeho rameno. Pozvedl hlavu a podíval se na mne zmateně. Pak stanul proti mně, vážně a strnule.

Teprve nyní jsem si všiml, že na jeho prsou visí ozdobná tabulka s drobným zlaceným nápisem:

Zde odpočívá Pavel Ráž,
narozen 8. 7. roku 1860,
zemřel 7. 8. roku 1890.

„Probůh, co to znamená?“ zeptal jsem se zděšeně. „Ráži, šílíte? Zbláznil jste se?“

Můj známý jako by pomalu oživoval ze své strnulosti. Mrtvý lesk jeho očí zjasněl, bledost tváří ustupovala slabé červeni. Po chvíli pravil temným, téměř hrobovým hlasem:

„Je dnes úmrtní den mého nebohého bratra. Konám za něho tryznu.“

„Ale takto! Takto!“ volal jsem, rozrušen hrůzným obřadem. „Co znamená tabulka na prsou, co znamená věnec na vašem krku?“

Ráž sňal věnec i tabulku z těla a vážně mi pokynul, abych usedl.

„Před bratrovou podobiznou a v tento bolestný pro mne den chci vám vypravovati nejsmutnější historii mého života. Poslyšte tedy.“

Poslouchal jsem s údivem a pozorností zvědavého i zaujatého člověka, zatímco jeho hlas zněl jako umíráček pohřebnímu průvodu:

„Byl jsem v letech 1885–1890 ve službách nizozemských a navštěvoval jsem za obchodním účelem hlavně zámořské nizozemské osady. A z těch byly to především Sundské ostrovy, které staly se působištěm mého obchodování. Přibral jsem si na pomoc mladšího bratra, jehož jsem brzy zasvětil do všech obchodních úskoků a s nímž zajížděli jsme se zbožím na malé šalupě z Východní Indie k polodivokým malajským kmenům.

Nejčastěji meškal jsem na Sumatře, nejzápadnějším a největším z Velkých ostrovů Sundských, kde scházel jsem se s obchodními spojenci v Pahangu nebo v Palembangu. Zde radil jsem se o svých výpravách, přepočítával zisk po skončené obchodní cestě a ukládal jej u známého bankéře.

Zprvu zajížděl jsem jenom na Velké ostrovy Sundské, Jávu, Borneo, Celebes; později však jsem se směle pouštěl i v divokou spleť Malých Sundských ostrůvků, na Maduru, Bali a Lombok, bohatých užitečnými nerosty, zvířenou i vzácným kořením, obchoduje s obyvateli malajského plemene, místy pomíšeného s praobyvateli Negrity.

Má odvaha a obchodní podnikavost neznaly zakrátko mezí. Omezoval-li jsem dosud své obchodní styky s domorodci na známá pobřežní místa, lákalo mne nyní neodolatelně záhadné vnitrozemí tropických a nebezpečných krajů. Zvláště nejzazší zákoutí Sumatry, kde žijí Batakové a kam běloši zřídka se odvažovali, ježto se o tomto kmeni vypravovalo, že dosud pojídají lidské maso. Alespoň odváží cestovatelé, kteří pronikli do těchto končin, líčili příšerné podrobnosti hrůzného zvyku domorodců.

Vyzvěděl jsem, že všichni příslušníci Bataků nejsou lidojedy. Kmen sumaterských Bataků je rozdělen na několik čeledí a z nich Karonové nepojídají lidského masa a živí se výhradně rostlinnou potravou nebo zvěří. U ostatních čeledí, Tobů, Timorů, Rájů a Pakpaků, bylo lidojedství dosud v plném rozkvětu. Podle doslechu zejména Pakpakové byli vynalézaví v usmrcování lidských obětí.

Vyhlednutá oběť byla nejprve pevně přivázána ke kůlu, načež náčelník kmene dlouho řečnil nad odsouzeným, mávaje nožem nad hlavou, přičemž ho Pakpakové doprovázeli stále divočejším řevem a křepčením, až zmocnila se všech úplná zběsilost. Náčelník použil pak svého práva a odřízl si první kus masa buď z prsou, z tváře nebo z lýtka, podle své osobní choutky; pak za d'ábelského křiku soukmenovců počal sáti krev řinoucí se z rány. Když se dosyta napil teplé krve, běžel k ohni, aby uříznutou část masa opekl, zatímco ostatní divoši ubohou, strašně úpějící oběť noži dobili.

Tím však hrůzný obřad nebyl ukončen. Divoši oddělili kyji hlavu mrtvolky od těla, zbavili ji masa a zakopali na cestu, kudy musili přes ni kráčet nebožtíkovi sourozenci nebo přátelé. Tělo, hlavy zbavené, bylo pak čtvrceno, upravováno a pojídáno.

Po několika týdnech za zvláštních zpěvů Pakpakové vykopali lebku a umístili ji na plotě před pohlavárovou chatrčí, kde setrvala do úplného rozpadnutí vlivem dešťů a slunečního žáru. Podle počtu těchto lebek byla posuzována náčelníkova moc a síla.

Slyšel jsem sice o této strašné choutce Pakpaků i o jejich krvelačnosti, ale ze zpráv cestovatelů a dobrodruhů jsem usoudil, že jejich zhovadilost jest obyčejně pomstou na přemoženém nepříteli. Alespoň neslyšel jsem nikdy, že by takovým způsobem zabili bělocha, který k nim přišel v přátelském úmyslu. Naopak, Pakpakové rádi vyměňovali zboží s cizinci, kteří k nim přišli, a to dodalo mi odvahy, abych se pokusil o štěstí v těch končinách.

Nedbaje varování vypravil jsem se do temných zákoutí tohoto čarokrásného, ale bělochům nebezpečného ostrova, doprovázen bratrem a dvoukolovou károu se zbožím k výměně, již táhli dva najatí Číňané. Opatřili jsme se nejlepšími zbraněmi a množstvím nábojů, takže jsme byli dobře pojištěni i proti případnému přepadení. Tak dorazili jsme po obtížích do

vesnice kmene Bataků, zvané Gadang, kde dlel náčelník lidojedů Si Gallak, s nímž jsme chtěli vyměnit zboží.

Náš příchod vzbudil pochopitelné vzrušení v divošské vesnici. Byli jsme kruhově obstoupeni domorodci, kteří hulákali a křepčili kolem nás, mávajíce zbraněmi a dorážejíce hlavně na oba Číňany, kteří zděšení pekelným uvítáním choulili se na zemi u vozíku, očekávající poslední hodinku. Konečně podařilo se mi Bataky přesvědčiti, že přicházíme k nim s přátelskými úmysly a že si přejeme být uvedeni k jejich náčelníku.

Malajec vysoké postavy, s nímž jsem vyjednával, obrátil se k soukmenovcům a zavolal na ně:

„Jsou to obchodníci. Chtějí k Si Gallakovi.“

Zdálo se, že divoši pochopili, neboť nechovali se již tak vyhrůžně; kruh, jenž nás pevně svíral, rozstoupil se a Malajec vysoké postavy kynul mně a bratrovi; vedl nás kolem malých chatrčí, až stanuli jsme uprostřed vesnice před větší chyší z rákosí a kožišin, s obloukovitou střechou, načež nám naznačil, že máme počkat, až nás ohlásí u náčelníka.

Po chvíli vyšel a dal pokyn, abychom vstoupili.

Vešli jsme do chyše a spatřili na vyvýšeném sedátku z koží a stromového listí statného Malajce prostředních let, jenž působil dojmem zcela dobromyslného člověka; zvědavě se na nás díval a dobrácky se usmíval, ukazuje v širokých ústech pozlacené zuby, na něž byl jistě pyšný.

Vysvětlil jsem mu holandštinou smíšenou s malajštinou účel naší výpravy a nabídl mu zboží k výměně za kožišiny, vzácná dřeva a koření.

Si Gallak byl zvědav na naše zboží. Proto poslal jsem bratra k Číňanům s rozkazem, aby přinesli do náčelníkovy chyše ukázky zboží.

Když Číňané přinesli po chvíli směsici předmětů, starých šavlí a lahví s pálenkou a vyložili před náčelníkem toto skladiště, důstojné podomního obchodníka s veteší, projevil divoch ochotu dohodnouti se s námi o výměně a vyhradil si několik dnů na rozmyšlenou. Do té doby, pravil, že můžeme se ubytovati v jeho vesnici, kde nám bude vykázána chyše.

Před odchodem jsem se otázel, mohu-li být já, můj bratr i moji sluhové bez obavy, že budeme snad zabiti a snědeni.

Si Gallak se dobrosrdečně rozesmál a ubezpečil mne, že žádnému z nás nebude zkřiven ani vlásek. Potom zatleskal a u vchodu objevil se náš malajský průvodce.

„Cizinci zůstanou zde, dokud neujednáme výměnu; ukaž jim chyši,“ pravil náčelník a vlídně nám pokynul, že jsme propuštěni.

Od toho dne byli jsme Si Gallakovými hosty. Bydlili jsme v chyši na konci vesnice přímo u lesa a nikdo z domorodců nás neobtěžoval. Chodili jsme na hon nebo rybařili v řece, zatímco naši Číňané hlídali doma uložené zboží, vařili nám a obstarávali naši domácnost.

Občas navštívili jsme vysokého Malajce, jenž nás při našem příchodu do vesnice uvedl k pohlaváru a jenž jmenoval se Mangho. Na naše naléhání, kdy bude výměna zboží, odpovídal, že Si Gallak den po našem příchodu onemocněl a že nutno čekat na jeho uzdravení.

S ostatními členy kmene Bataků jsme se stýkali jen zřídka. Jejich ženy nás zvědavě okukovaly, vždy však z uctivé vzdálenosti. Jak jsme seznali, byly svých mužů poslušny, chovajíce se v jejich přítomnosti tiše a skromně; rovněž svým dětem byly dobrými matkami.

Jednoho dne kvečeru, když odpočíval jsem před chyší a Číňané čistili naše zbraně, šlo kolem nás bataké děvče s nádobou vody, ubírajíc se zvolna k vesnici. A tu jsem zaslechl jednoho ze sluhů, Chunga, jak polohlasem pravil druhému:

„Kin-lie.“

Pohlédl jsem na mimojdoucí děvče a viděl, že to není čistokrevná Malajka, nýbrž míšenka Číňana a Malajky, jak na Sumatře často se přihází. Proto pochopil jsem slovo „Kin-lien“, jež pronesl Chung k druhému Číňanu a jež mělo druha upozornit, že dívka podle čínských pojmů je sličná, zejména že její nožka jest útlá a malá.

Tento Číňanův zájem o batakou dívku hned zpočátku se mi nelíbil, jako bych tušil, že přivodí nám neštěstí.

A skutečně: po několika dnech Chung zmizel, jako by se pod ním země propadla. Uplynul den, uplynuly dva dny a po Číňanovi ani stopy. A třetího dne zmizel i jeho soudruh.

Marně jsme s bratrem pátrali po zmizelých. K našim dotazům pokrčil Mangho jen rameny a obyvatelé vesnice tvářili se, jako by jim do toho nic nebylo.

Napadlo mě, že Číňané odvážili se asi v noci za dívkou do vesnice, že byli zákeřnými Bataky dopadeni, zabiti a snad snědeni. A dost možná, že chodíme s bratrem po cestě, na níž jsou zakopány jejich hlavy.

Žádali jsme sice o předpuštění k Si Gallakovi, chtějíce mu přednésti stížnost o podezřelém zmizení našich sluhů, ale Mangho nám pouze lhostejně připomenul, že pohlavár se ještě nezotavil a že o rozhovoru s ním nelze ani mluvit.

Bylo to hrozné postavení. Cítili jsme, že provádí se s námi falešná hra, ale nevěděli jsme, jak jí čelit. Domorodci, Mangho i Si Gallak chovali se způsobem tak tajemným, že nebylo možno uhádnouti jejich úmyslů.

Naše ostražitost se zdvojnásobila. Nevycházeli jsme nyní než společně a po zuby ozbrojeni. Domorodci chovali se k nám stále stejně, tváříce se, jako by se o nás nestarali. Tak uplynuly zase dva dny a nadešla noc, která svou hrůzou vtiskla se navždy do mé duše.

Byla to dusná tropická noc. Spali jsme s bratrem v chyši; oba se zbraní v ruce. Vtom uslyšeli jsme divoký křik domorodců. Okamžitě jsme vyskočili, nemyslíce jinak než že zrádní hnědí ďáblové ženou útokem na naši chyši.

Vyběhl jsem ven a viděl ve vesnici pobíhající temné postavy se světly a slyšel zmatený křik. Pak zaslechl jsem jiný zvuk. Temný zvířecí řev.

Hned jsem pochopil. Batackou vesnici přepadl tygr a divoši svolávali se do zbraně proti dravci.

Vtom přišel za mnou bratr:

„Michale, musíme Batakům pomoci. Máme zbraně a skolíme tygra; tím si nakloníme Si Gallaka.“

Nápad se mi líbil, souhlasil jsem.

„Pojď,“ pravil jsem.

A tak běželi jsme do vesnice Malajcům na pomoc.

Tygr řádil v dobytčí ohradě; zvířata řičela a několik jich vyrazilo z ohrady a prchalo kolem nás k lesu. Přišli jsme v nejvyšší čas. Řada Bataků ozbrojených kyji, luky a oštěpy řítily se s námi k ohradě.

Pojednou hnalo se proti nám stádo dobytka, které, prorazivši ve strachu kůly ohrady, způsobilo zmatek v našich řadách. Musil jsem rychle uskočiti do úzké uličky mezi chysemi, abych splašenými zvířaty nebyl udupán. Tím jsem se na chvíli vzdálil od bratra, a když se stádo přehnal a já se po Pavlovi ohlížel, nebyl nikde; viděl jsem jenom několik Malajců, kteří běželi směrem k ohradě.

Řítil jsem se také kupředu, chtěje býti co nejdříve bratrovi po boku. Již dobíhal jsem skorem k ohradě, když jsem zaslechl dvě střelné rány, vypálené rychle za sebou. To byla bratrova puška. Doběhl asi dříve nežli já a střílel na tygra.

Udýchán a zpocen vrazil jsem do ohrady. Skupina hulákajících Malajců divoce mávala zbraněmi nad hlavami, a jak jsem v rychlosti z posunků a úryvků jejich výkřiků vyrozuměl, tygr uprchl.

Hledal jsem pohledem bratra, ale nebyl nikde. Co se stalo? Volal jsem ho jménem. Nikdo mi neodpovídal.

Vtom uzřel jsem Mangha:

„Kde, kde je můj bratr?“

„Snad ho tygr uchvátil a odnesl,“ prohodil suše. „Zápasil s ním, viděl jsem to.“

Zděšením ztuhla mi krev v žilách. Tedy i bratra jsem pozbyl v této nehostinné pustině? Hrůza, hrůza! Padl za oběť tygru? Lidé i zvířata se tady proti mně spikli. Celý svět chce mou záhubu. Co mi teď záleží na životě? Ať tygr pozře také mne; bude alespoň všemu konec.

A jako šílený pustil jsem se do temnot směrem, kde rozkládaly se bažiny a houštiny, hledaje bratra a chtěje pomstít jeho smrt.

Až do svítání bloudil jsem okolím vesnice, nic jsem však nenašel. K ránu vrátil jsem se do chyše, k smrti utrmácen, maje šaty i tělo rozedrané o trnité houštiny a ostrá skaliska, na duchu pokleslý. Uléhaje na listnaté lůžko, plakal jsem, usedavě plakal. Pro svého ubohého bratra! ...“

Zde se Ráž ve vyprávění na chvíli zarazil, nemoha dále. Proud slzí vyhrkl mu z očí a stékal po drsné, vrásčité tváři na rozhalenou blůzu. Také já byl hluboce dojat jeho prostým vypravováním; přemožen soucitem stiskl jsem tiše a vroucně jeho ruku na znamení upřímné soustrastí.

Ráž opětovoal stisknutí, otřel si rukávem oči a pokračoval:

„Druhý den jsem opět pátral po bratru v okolí Gadangu. Prohledal jsem džungli, každou rokli, pronikl bažiny a dopátral se i pelechu tygří bestie, kterou jsem skolil. Ale po bratru nikde ani stopy.

Třetího dne po onom hrůzném neštěstí, jež mne stihlo, přišel do mé chyše Mangho.

„Chce s tebou mluvit Si Gallak,“ vyřizoval. „Jest již zdrav a chce domluvit se o výměně.“

Konečně přišel vzkaz, na který jsem tak dlouho čekal. Jak byli bychom jej dříve s bratrem radostně uvítali, jako konec našeho zajetí mezi protivnými divochy. Nyní ale bylo mi vše naprosto lhostejno.

Dal jsem se vésti jako loutka k Si Gallakovi.

Přijal mne, sedě opět na sedadle z dravčích koží a palmového listí a usmíval se na mne dobromyslně jako v den mé první návštěvy. Tentokrát bylo však přítomno více Malajců; i Mangho mezi ně usedl. Bylo zřejmo, že je svolána porada čelných batackých mužů, aby ujednali obchod.

Si Gallak vykázal mi vedle sebe čestné místo a pravil, že dříve, než přikročíme k jednání, bude slavnostní hostina, k níž mne zve jako hosta.

Po těch slovech hlučně zatleskal a řada dívek přinesla do chyše pečené maso, z něhož část, ležící na palmovém listě, předložily před každého z přítomných Malajců; největší díl připadl náčelníkovi a mně.

V prvé chvíli pojal mne hnus před tímto pokrmem. Vzpomněl jsem si mimoděk na vypravování cestovatelů, že Batakové jsou lidojedy. Nepožil jsem však skoro ničeho bezmála tři dny od oné neblahé noci, kdy můj bratr zmizel; bylo tudíž divné, že jsem přes svůj hnus pocítil touhu jísti?

Jísti musím, uvažoval jsem v duchu, odřící nesmím, bylo by to smrtelnou urážkou pro náčelníka. A pak, proč by to bylo právě lidské maso? Vždyť mají dostatek zvěře i dobytka.

A tak dal jsem se do jídla a hltavě snědl všechno maso, které mi bylo přiděleno.

Nato jednáno o výměně. Obchod byl skvělý. Dobře jsem vyměnil své zboží, obdržev za ně cenné předměty, stokrát cennější těch, které jsem přivezl Batakům.

Mohl jsem nyní odejít.

Naložil jsem své zboží na dvoukolovou káru a dva buvoli, které mi Si Gallak odstoupil, měli mi dovézti náklad do osady Paku, kde bylo dost Číňanů, z nichž mohl jsem si zjednat nové sluhy.

Neprodlévaje déle, s chutí opouštěl jsem místo, kde mne stihla tak bolestná ztráta. Vesničané si mne nevšíмали, když jsem jel kolem jejich chyší. Jenom několik batackých dětí běželo s křikem za mnou, vzdálily se však, když jsem dojížděl na cestu k lesu.

A jak tak pomalu jedu, vidím pojednou dva Bataky, jak vykopávají na cestě jámu.

„Ejhle,“ pravím si, „snad nezabili nějakého člověka, jehož hlavu chtějí tady zakopati.“

Zastavil jsem povoz a kráčel jsem tiše k Malajcům, kteří byli do práce tak zabráněni, že ani nepozorovali mého příchodu.

Přistoupiv k nim, pohlédl jsem na předmět, jenž ležel u jámy, která pomalu se hloubila. Ano, hlava; tušil jsem dobře.

Zadíval jsem se v mrtvou tvář, která byla smrtí znetvořena, a vykřikl jsem zděšením. Poznal jsem bratrovu podobu.

Ó ti hnědí lotři! Zabili mého bratra, jenž byl asi zraněn tygrem. A snad –

Hrozná myšlenka probleskla mi v té chvíli myslí. Snad jej snědli a snad – a tu cítil jsem, že vzmáhá se mne šílenství – snad předložili část i mně při hostině u Si Gallaka; a já nešťastný jedl, jedl maso svého bratra!

Zařval jsem jako dravec. Oba Batakové se naráz obrátili a poděšení mým hrozivým zjevem zůstali na místě jako přimrazení. V téže vteřině však mé ruce uchopily oba divochy za krk a sevřely nadlidskou, zběsilou silou tak, že když jsem je po chvíli pustil, bez jediného hlesu svalili se jako dva žoky na zemi.

Pomalou vracela se mi zase rozvaha. Viděl jsem mrtvé Bataky ležeti na cestě, vykopanou jámu, vedle ní bratrovu hlavu; v pozadí stála má kára s párem buvolů.

Co činit? Co jenom činit? Vrátili se do vesnice a tam hnědé bestie na setkání střilet, vraždit? Uznal jsem, že bych mnoho nepořídil. Byl jsem sám proti několika stům. Byl bych brzo podlehl.

Rozhodl jsem se, že zachráním aspoň bratrovu hlavu; nic jiného nedalo se již dělati. Zajel jsem s károu na cestu, uložil jsem do ní drahý pozůstatek a rychle ujížděl jsem lesem k osadě Paku.

Doraziv tam, najal jsem dva sluhy, pokračoval v cestě do Palembangu, kde jsem dal na katolickém hřbitově pochovati hlavu nešťastného bratra.

Pak zpeněžil jsem zboží, uspořádal své poměry, vybral od bankéře uložený kapitál a rozhodl se, že navždy zanechám obchodu a uchýlím se do vlasti, kde jsem od desátého roku nebyl.

Vrátil jsem se tedy do Čech a usadil se v Praze.“

„A vždy ve výroční den úmrtí ubohého bratra vzpomínám jeho památku,“ dodal Ráž stísněným, bolestným hlasem. „Jeho živou hrobku vyzdobím květinami. Což jsem nejedl jeho těla?“

Zajíkl se a přetřel si rukávem kazajky oči, z nichž vyřinuly se slzy.

„Jsem lidojedem, pane,“ pravil a uchopil mne prudce za ruku. „Jedl jsem z těla vlastního bratra. Není to hrozné?“

V jizbě bylo ticho. Hleděl jsem zaraženě k zemi. Ráž zakryl si tváře dlaněmi a zapadl v chmurné myšlenky. Teprve když dohořívající svíčky jedna po druhé s tichým prskotem zhasínaly, povstal jsem a položil ruku na rameno zadumaného světoběžníka.

„Jdu,“ pravil jsem. „Je již pozdě.“

Podal mi mlčky ruku.

„A což Si Gallak; nevíte, co se s ním stalo?“

Jako by nový život vjel do strnulé a zhroucené Rážovy postavy.

„Ach, ten lotr,“ zvolal a prudce vyskočil; „stihla ho ruka spravedlivého osudu: byl sněden. Dověděl jsem se to z jedné anglických novin. Jistý cestovatel jménem Meissner psal tam, že jednoho dne potkal v nejvnitřnější Sumatře Bataka nesoucího lebku a ohořelou ruku.

Na jeho dotaz, čím je to hlava a ruka, odvětil:

„Patřila mému nepříteli, kterého jsem před časem přemohl.“

„A snědl jsi jej, že?“

„Ovšemže! Jak jinak!“

„A jak se jmenoval?“

„Si Gallak, pane. Byl rádžou, říkal o sobě, že je čarodějník, a chtěl se státi pohlavárem také v naší vesnici. Můj švagr mu vyhlásil válku, v níž podlehl.“

„A co se stalo s jeho ženou?“

„Prodali jsme ji za pět set penízů.“

„Tak jsem to četl v novinách,“ pravil Ráž vítězným tónem; „tak skončil vrah mého bratra!“

„Ale nyní již jděte!“ připojil příkře. „Není radno pobývati u lidojedů. Jděte! Chci býti sám!“

A nestaraje se o mne, usedl na židli a zabořil opět hlavu do dlaní. Slyšel jsem slabé mumlání, jakoby modlitbu.

Sestupoval jsem tiše ze schodů. Dole ve výčepní místnosti spustila harmonika a chraplavý mužský hlas ji doprovázel:

Když jsem bejval mlád,
toulal jsem se rád,
ale teďka už mne přestal těšit svět;
pad mi kamarád,
na hrob jeho dát
musím jednou za rok pomněnkovej květ...

3.2.8 Nebeská barva

Jmenoval se Agathon Khol.

Byl soukromníkem a bydlil na Smíchově v střízlivé tovární čtvrti, kde vysoké komíny neustávaly chrliti kouř k nebesům a kde ulice i domy připadaly jako potaženy vrstvou sazí a prachu. Dovedl si však v této ponuré části města nalézt příjemný koutek u městských sadů pod Santoškou, kde ve vile, stojící na mírném svahu návrší, obýval dva pokojíky s nádhernou vyhlídkou na Prahu. Volil si toto zákoutí za bydliště proto, že chtěl ve svém okolí míti továrny a cítiti ruch strojů a neustálý pohyb těžce pracujících rukou. Neboť Agathon Khol počítal se rád mezi pracující lid; nejen duchem pracující, ale i rukou.

Agathon Khol byl vynálezcem. Byl dříve stavitelským kresličem a protloukal se dosti nuzně životem. Prodělal bídu, strádání, samotu i nepřízeň lidí. Jeho jedinou útěchou a vyražením v době odpočinku po práci byly chvíle, kdy hloubal nad technickými časopisy v

kavárně, nebo kdy pracoval v svém podkrovním pokojíku o zdokonalení různých vynálezů, nebo těšil se kreslením vlastních nápadů.

Za tu dobu naplnil dřevěnou truhlu, kterou měl postavenou v předsíni, podrobnými popisy svých nápadů a návrhy a výkresy svých vynálezů. Nosil s sebou stále plno papírků a jakmile ho něco napadlo, co považoval za vhodnou podrobnost nebo novou myšlenku, poznamenal si to kdekoli a v kterýkoli čas. Tak bylo často viděti Agathona Khola v elektrice, jak vytahuje odněkud z kapsy papírek a tužkou na něj črtá záhadné značky, poznamenáváje si tak okamžitý nápad, úplně zapomínaje na své okolí. Jindy opět lidé, spěchající v deštivém večeru domů, pozorovali s úžasem, jak kdesi pod lucernou stojí malý hubený mužíček, jenž strnule zírá do zápisníku, nestaraje se, že prší a že je již hodně promoklý.

Tak Agathon Khol trávil léta badáním a vynalézáním, nesvěřuje se nikomu, leda někdy v kanceláři sluhovi, k jehož vyzvídavým dotazům, co si stále poznamenává na nesčetné papírky, stručně odpovídal, že pracuje právě o důležitém vynálezu, jímž překvapí svět.

Pomalou měrou stal se Agathon Khol známou rázovitou figurkou pražskou. Chodci na ulicích zvykali na jeho častá vrážená, která jim v hlubokém přemýšlení nevědomky uštědřoval. A v kavárnách a hostincích, kam docházel, přestali si všimnout jeho výpisků z odborných listů a jeho zvláštních značek a klikyháků, které kreslil do zápisníku. Vypravovalo se o něm, že je podivín, který se zabývá asi nějakými tajemnými vynálezy. Více se o něm nevědělo. Nerad se dával s lidmi do řeči; a když někdo náhodou začal s ním hovor, chtěje něco vyzvědět, Khol zabočil vždy zálibně z všedních věcí na pole technického průmyslu nebo vědy. A tu rozvíjel zajímavé a původní myšlenky, z nichž bylo zřejmo, s jakou opravdovostí zabývá se studiem v oboru průmyslového pokroku a sleduje nejnovější vynálezy i zdokonalování technických prostředků.

Agathon Khol, jak již podotčeno, byl malý hubený šedesátník s vážnou, zachmuřenou tváří, z níž vyzíraly lesklé, dobrácké oči, ozbrojené brýlemi; brada vybíhala v hrot vousu, místy již proběhlého. Jeho kostnatou postavu halil obyčejně šosatý kabát kávové barvy a temně modré kalhoty, které byly dole u velikých, stále vrzajících bot vždy ohrnuty, třeba bylo nejkrásnější počasí. Pod paží nosil staromódní deštník, jež nikdy neodkládal, bera jej i v hostinské místnosti s sebou ke stolu, jistě proto, aby jej v roztržitosti někde nezapomněl.

Tak jsem ho poznal v době, kdy se ubytoval na Smíchově v blízkosti sadů ve vile, která sousedila s mým bydlíštěm. Bylo to asi před třemi lety. Zdědil po svém bratru, velkoobchodníku s barvami v Německu, slušnou částku peněz a vzdal se místa ve stavitelské kanceláři, kde byl do té doby zaměstnán. Jeho malé jměníčko dovolovalo mu uchýlit se do soukromí a věnovat se výhradně vědeckým studiím a vynálezům.

Toto vše dověděl jsem se od jeho posluhovačky, která zároveň posluhovala i mně a jež se často rozpovídala o podivínství svého druhého pána. Jinak však chválila jeho dobromyslnou povahu a litovala, že takový hodný pán musí na stará léta osaměle žít, ačkoli mnohá žena by se byla jistě za něho ráda provdala.

Přirozeně že jsem byl zvědav na podivínského souseda a hleděl jsem se s ním náhodně setkat. Sledoval jsem ho na odpoledních vycházkách a vypožoroval jsem, že rád zabloudí do blízkého starého sadu na Doubkové, kteréžto zákoutí pro svou vzdálenost od středu Prahy bývalo ve všední dny málo navštěvováno a jako stvořeno pro odpočinek ducha nebo nerušené přemýšlení.

Počal jsem tedy chodit do onoho sadu v hodiny, kdy tam obyčejně meškal Agathon Khol. A zpozorovav jedenkrát, že usedl na osamělou lavičku v stinné kaštanové aleji, jež vybíhá v kruhovitý výběžek, odkud se rozvírá čarokrásný pohled na Vyšehrad a okolí, přisedl jsem k němu.

Nevěnoval mi nejmenší pozornosti, skloněn nad rozevřeným zápisníčkem, v němž četl a do něhož chvílemi cosi připisoval.

„Je tu krásně,“ pravil jsem. „Divím se, že tak málo lidí navštěvuje tento sad.“

Pozvedl hlavu od zápisníčku a podíval se na mne přes obrubu brýlí. Nepromluvil však slova.

„Pán sem chodí často, že ano?“ tázal jsem se přímo, jsa rád, že jsem vzbudil jeho pozornost, a chtěje těžiti z příznivého okamžiku.

„Ano,“ odvětil stručně a zahloubal se opět do poznámek.

Nyní jsem nevěděl, jak dále. Bylo zřejmo, že se mému sousedu nechce do řeči. Umínil jsem si tedy, že prozatím budu mlčet a teprve po chvíli pokusím se znova o hovor.

Bylo krásně jasné červencové odpoledne. Záhony růží vydechovaly sladce mdlou vůni, ptáci v listoví stromů vesele propěvovali a sem tam zatřepetal se vzduchem barevný motýl, vznášeje se ve slunečním světle, které zvyšovalo jas bílého písku pěšiny, na níž stála naše lavička. Občas přešla kolem nás zamilovaná dvojice, směřujíc k místu s vyhlídkou na Vyšehrad; od nádraží táhle zapískl vlak, rozjíždějící se do modravé dáli...

Pohlédl jsem na starého pána sedícího vedle mne. Nevnímal nic z nádhery a velebnosti léta, stále skloněn nad svými učenostmi.

„Ráčíte býti velice pilný,“ poznamenal jsem polohlasně. „Zajisté máte důležitou práci?“

„Ano,“ odvětil opět stručně, ani se nevyrušiv.

„Vím, že se zabýváte technickými studii, slyšel jsem o vás,“ pokračoval jsem, chtěje přimět staříka k řeči. „Ráčíte v tom oboru mnoho pracovat?“

Tentokrát pohlédl na mne udiveně a přísně.

„Vy mne znáte? A víte, čím se zabývám?“

„Ovšem,“ pravil jsem, rád, že stařík konečně vnímá má slova.

„Tedy víte také, že pracuji o vynálezech?“ tázal se dále, měře mne nedůvěřivě zamračeným pohledem.

„Slyšel jsem o tom,“ podotkl jsem skromně.

„Tak, tak,“ přitakal stařík jako pro sebe; „tedy se o tom již mluví. A ještě jsem doopravdy s ničím nevystoupil.“

„Proč tedy nevystoupíte se svou prací na veřejnost?“ otázal jsem se. „Jistě by výsledky vašeho badání lidstvu prospěly. Je to vaší povinností. Proč mají objevy, které činíte, býti jen vaším soukromým majetkem a bez užitku odpočívati ladem?“

Stařík, vida můj zájem, očividně ožil.

„Však chci také vbrzku své vynálezy ukázat. Mám jich několik. Dosud však nebylo to možné. Neměl jsem dříve prostředků na zhotovení modelů a zakoupení potřebného materiálu, víme? Byl jsem úředníčkem s malým platem a stěží jsem si mohl opatřovati vědecké knihy. Teprve v poslední době daří se mi lépe a budu moci uskutečniti své plány.“

„A jakého oboru průmyslu týkají se vaše plány?“ tázal jsem se dále.

„Ach, nejrůznějšího!“ prohodil stařík se samolibým úsměvem. „A ježto vidím, že pána má činnost zajímá, prozradím mu některé vynálezy, jimiž hodlám naši veřejnost překvapiti. Například upravil jsem kapesní hodinky tak, aby ukazovaly v noční tmě hodiny, aniž by se musil člověk na loži pohnouti. Emailovaný ciferník hodinek napustil by se svítivou látkou, již jsem vynalezl, a to barvy červené; kovové ručičky a číslice barvou bílou. Svítivý obraz ciferníku hodinek takto sestrojených a vedle lůžka položených pomocí zrcadélka, umístěného na vrchním plášti, odrážel by se na stropě nebo na zdi, několikrát zvětšen. A tak když by se člověk v noci probudil, věděl by ihned přesně, kolik je hodin. Bylo by to opatření zvláště výhodné pro cestovatele, turisty, studenty, vojsko.“

„Zajisté výtečný nápad,“ svědčil jsem horlivě staříkovi, ačkoliv považoval jsem vynález spíše za zajímavou hříčku nežli za vědecký objev; spoléhal jsem však, že pochvalou přiměji staříka k další sdílnosti.

Má pochvala Khola zřejmě těšila. Zaluskl vesele prsty a nahnul se ke mně, důvěrně pravil:

„Což to. Maličkost. Mám ale jiné vynálezy, daleko důležitější. Vynalezl jsem přístroj, jenž by byl jistě vítán v hudebním světě, zvláště skladateli. Můj přístroj, připojen k jakémukoli pianu, psal by při hraní hned noty. Představte si. Hudební skladatel má nápad: přehrává jej na pianě a teprve později přikročí k napsání své hudební myšlenky. Ale zhusta se stává, že napsaná skladba postrádá bezprostřednosti původního nápadu, nehledě ani k tomu, že skladatel často zapomene na nějakou podrobnost, kterou prvotně již rozřešil. Nuže, můj vynález odpomůže všem těmto nedostatkům. Již při prvním, náhodném přehrávání klavír sám, pomocí mého přístroje, zaznamená původní znění skladby.“

Tentokrát jsem musil uznati, že myšlenka je opravdu důležitá a že její provedení bylo by v hudebním světě uvítáno s nadšením. Řekl jsem staříkovi tento názor a vyslovil jsem potěšení, že jsem se mohl seznámiti s mužem, který zasvětil život vědeckému badání a zdokonalování kulturních životních potřeb. Stařík se spokojeně usmíval a radostně mnul si ruce.

„Ó, mám podobných a mnohem zajímavějších vynálezů ještě několik. Přišel jsem na způsob, jak by se dala využít síla lidské řeči k samočinnému nabíjení akumulátorů. Vynalezl jsem prostředek, kterým by se v budoucnosti zamezily srážky vlaků. Je to jednoduchý elektrický přístrojek, jenž umístěn na lokomotivě samovolně by ohlašoval na 200 m blížící se druhý vlak z té neb druhé strany. Nebo co říkáte jinému vynálezu: sestrojil jsem přístroj, který zamezí vznícení letadla a při nastalém snad pádu letadla ochrání letce od všelikého úrazu.“

„Jste věru všestranným vynálezcem,“ pravil jsem, uchvácen staříkovým líčením; „a musíte co nejdříve se svými vynálezy vystoupiti na veřejnost. Jsem jist, že učiníte jimi nevídaný rozruch ve vědeckém světě.“

„Pán tedy myslí skutečně?“ tázal se starý muž jaksi nedůvěřivě a jeho ruka, držící zápisníček, trásla se pohnutím.

„Jsem o tom přesvědčen,“ pravil jsem rozhodně. „Nemáte ani práva dále skrývati výsledky svých studií, které mohou býti lidstvu tak prospěšné a jež znamenají opět značný kus cesty, vykonaný na dráze pokroku.“

„Nu, budu o tom uvažovat,“ pravil vážně stařík a povstal. „Nevím však, jak do toho. Totiž...“ podotkl po malém váhání, „je nutno znáti cesty, víme, míti známosti u pánů, kteří o takových věcech rozhodují, dověsti vynález zajistiti proti zneužití a napodobování a vyjednatí peněžní stránku...“

„Ach, rozumím,“ pravil jsem, povstav s ním zároveň a kráčeje po jeho boku; „nejste dosti obratný, abyste své vynálezy uvedl na trh, abyste je rozšířil a uvedl ve všeobecnou známost.“

„Tak, tak,“ přikývl stařík. „Pán dobře pochopil.“

„Nu pak, svolíte-li, rád vám budu radou i skutkem nezištně nápomocen,“ pravil jsem; „záleží mi prostě na tom, aby vynálezy takového významu nezapadly v propast zapomenutí vinou vaší skromnosti a nesmělosti.“

„Bude-li pán tak laskav a poradí mi a pomůže dobré věci do života, budu mu upřímně povděčen,“ radostně souhlasil stařík. „Pán je velmi laskav a jak vidím, má opravdový zájem pro mou práci.“

Mezitím vyšli jsme ze sadu ke konečné stanici elektrické dráhy, z níž právě hotovil se vyjeti vůz směrem ku Praze. Pohlédl jsem na hodinky a seznal, že jde již na šestou hodinu. A ježto jsem měl toho dne v půl šesté schůzku s přítelem malířem u Národního divadla, nemohl jsem se déle zdržovati. Omluvil jsem se tedy Kholovi a pronesl naději, že se brzy opět sejdeme v sadech na Doubkové.

Pravil, že bude to pro něho potěšením, když mne uvidí. Že chodívá teď do sadů každého dne odpoledne; prý mu tam ani nepřipadá, že je v Praze. Zdá se mu vždycky, jako by byl někde na venkově v starém zámeckém sadě...

Doprovodil mne k tramvaji, podal mi obřadně ruku a uctivě smekl starý zaprášený tvrdý klobouk.

Kývl jsem mu přátelsky rukou ze zadní plošiny vyjíždějícího vozu. A vyhlédnuv po chvíli, viděl jsem v dálce jeho maličkou postavu; smekl podruhé klobouk a pokynul hlavou.

*

Neviděl jsem celý měsíc Agathona Khola. Odjel jsem nakvap na venek, volán rodinou mé sestry, která nebezpečně onemocněla a u níž jsem se zdržel ještě dva týdny po jejím uzdravení. Bylo to v krásné polabské krajině, která mne lákala použitím návštěvy k zotavení a odpočinku od velkoměstského života.

Když jsem se po čtyřech nedělích vrátil opět domů, vzpomněl jsem si na svého souseda a nejbližší den po příjezdu zašel jsem do sadů na Doubkové.

Khol byl usazen na naší lavičce a studoval nějaká lejstra. Jak mne viděl, vážně povstal a pozdravil.

Vysvětlil jsem mu krátce příčinu své několikátýdenní nepřítomnosti a ptal jsem se ho, co zatím dělal a jak pokročily jeho vynálezy.

„Ach, pracoval jsem, pracoval,“ pravil stařík. „A učinil jsem dokonce i nový objev. Tentokrát“ – a při těchto slovech jeho vzezření stalo se obzvláště vážným – „jsem přišel na úžasnou věc. Je to významný objev, víme. Něco zázračného, víme!“

Má zvědavost byla krajně napjata.

„Nuže,“ pravil jsem nedočkavě.

„Podařilo se mi vynalézt barvu,“ pokračoval stařík zvolna. „Nebeskou barvu, opravdovou nebeskou barvu. Pán snad slyšel někdy o zvláštním laku Japonců, jehož výroba je tajemstvím tohoto národa, jako byla tajemstvím Číňanů výroba porculánu, který byl poprvé roku 1518 Portugalci přivezen do Evropy, kde se marně snažili o jeho napodobení. Teprve roku 1709, skorem po dvou stech letech, nějaký Böttger náhodou objevil způsob výroby, který zůstal pak ještě jedenáct let tajemstvím jedné míšenské továrny na porculán. Podobně má se to s podivným lakem Japonců. Je to laková barva nádherného tónu, jež má vlastnost, že vyzařuje; není vlastně spojena s hmotou, která jest jí pokryta, nýbrž zdá se, jako by se nad ní vznášela. Je to zkrátka světelná barva, jakási nadhmotná, vzdušná barva ideální čistoty, jaká jest jen v duze. Výroba tohoto laku byla dosud tajemstvím Japonců, jehož nikomu nepodařilo se proniknouti. A před několika dny pronikl jsem to tajemství. Podařilo se mi vytvořiti nikoli lak, nýbrž přímo barvu, která se může vším právem nazývati nebeskou. Je to modré světlo, jímž se může barviti, které spojeno s látkou k barvení určenou obetká ji jako modravý vzdušný obal. Chápete? Ženy v budoucnosti budou se odívati v obleky z modrého světla a z obrazů budoucích malířů bude zářiti pravá nebeská modř.“

„A jak jste dosáhl této zázračné barvy, smím-li se ptáti?“ tázal jsem se, chápaje, že objev upoutá k nepatrnému staříku pozornost světa.

„Mám-li se přiznati, tedy pouhou náhodou,“ pravil Khol usměvavě. „Jako náhodou podařilo se alchymistům objeviti fosfor, střelný prach, porculán aj. Hledali kámen mudrců, hledali zlato a při svých chemických pokusech přišli na objevy, na které nikdy ani nepomyslili. Tak i já. Stalo se to tak. Jsem šetrný starý muž a mé šatstvo, jak vidíte, není nijak z nejprvnější krejčovské dílny. Sestavuji si úbor, jak se dá. A vybledne-li u některého obleku barva, hledím novým obarvením trochu ji osvěžiti. A tak se stalo před několika dny, když byl měsíc v první čtvrti. Měl jsem kabát, který bylo nutno přebarviti. Koupil jsem od materialisty modrou barvu, obyčejnou práškovou barvu, uvařil ji podle přiloženého návodu a kabát obarvil. A ježto mi trochu barviva zbylo, použil jsem zbytku k pokusu. Rozvařenou již barvu přistavil jsem v hrnci zase na plotnu, přilil do ní vody a znova jsem vařil a míchal. A tu mě napadlo podrobiti rozředěný roztok střídavému varu a náhlému, prudkému ochlazování. Pořídil jsem si dostatečné množství umělého ledu, kterým jsem barvu ve stavu nejvyššího

varu ochlazoval. A nejen to. Napadlo mě zavést do barviva elektrický proud. A tak za tohoto podivného, náhodného postupu, jež jsem si pro všechny případy přesně zaznamenával, dosáhl jsem konečně tekutiny, která byla velmi řídká a podivuhodně jasná. Vyzkoušel jsem nyní barvivo. Ponořil jsem do barvy pruh plátna, nechal jej v roztoku asi půl hodiny; po vynětí jsem seznal, že barva je jasně modrá, neobyčejně příjemného tónu. Byl jsem však zvědav, jak bude vypadat za sucha. Dal jsem obarvené plátno uschnouti na provázek, který jsem natáhl blízko kamen. Látka jevila se mým očím jako blankytný pruh, z nebe vyříznutý. A kdo popíše můj údiv, když druhého dne jsem popatřil na uschlou látku a viděl, že barva na ní září jako světlo, nebo jako uranové nebo radiové paprsky, a že se vznáší na jejím povrchu jako blankytná lehká mlha! Pokusil jsem se barvu setřítí; trvala dále. Zkusil jsem látku vyprat. Vodou sice záře barvy pohasla, ale jakmile látka uschla, opět zjevilo se na ní modré světlo. Objevil jsem tajemství japonského laku. Nuže, co tomu říkáte?“

„Tvrdím jen tolik, že je to dalekosáhlý objev, který nutno uvést do průmyslu,“ pravil jsem, zaujat staříkovým líčením.

„Budete bohat, pane Khole, velice bohat. Továrny na barviva zaplatí váš vynález hroudami zlata.“

„Nu, a co myslíte? Jak a s kým jednat?“ otázal se stařík dosti bezradně.

„Sám se věci chopím a vše vyjednáám. Ještě dnes napíši o vynálezu inženýru chemické továrny v Budějovicích a zeptám se, nechtěla-li by továrna váš objev odkoupiti. Je to můj dobrý známý a lze mu důvěřovati. Poradí, co máme dělati.“

„Myslí-li pán,“ pravil stařík vzrušeně, „tedy necht' to zkusí. Učiním, co se mi řekne.“

„Ano, napíši. A hned,“ pravil jsem, rychle povstav a podáváje mu ruku. „Zítra sem přijdu a budete tak laskav a ukážete mi kousek zbarvené látky, ano? Jsem na vaši nebeskou barvu svrchovaně zvědav.“

„Ano, tedy zítra na shledanou,“ pravil stařík tiskna mi ruku. „Přinesu vám svou zázračnou barvu. Bude zde po čtvrté odpoledne.“

Poroučel jsem se a spěšně odešel domů, kde jsem ihned napsal příteli inženýru o dalekosáhlém objevu v oboru barev. I to že mi svěřeno vyjednávání v této záležitosti s továrnou, která by chtěla koupiti návod k výrobě nebeské barvy.

*

Přítelova odpověď došla telegraficky druhého dne. Žádal, aby vynálezce poslal mu na ukázkou vzorek. Aby látku opatrně uložil do krabičky, ale tak, aby se nedotýkala stěn. Žádal,

aby mu to bylo ihned posláno, že majitel továrny, kde přítel je zaměstnán, jeví o tento objev veliký zájem a že jistě zakoupí návod.

Vypravil jsem se hned za staříkem do sadů. Očekával mne již a kynul mi z dálky rukou. Došel jsem k němu, usedl po jeho boku a oznámil mu obsah telegramu, právě došlého.

Stařík zářil radostí.

„Vše jde dobře,“ pravil. „Máte šťastnou ruku. Zdá se, že se vše zdaří.“ Pak sáhl do náprsní kapsy a vyňal lepenkovou krabičku.

„Zde, zde je mé tajemství,“ pravil chvějícím se hlasem a zvolna odsunoval víčko krabičky.

Krajně napjat čekal jsem, co se uvnitř objeví. Můj úžas však neznal mezí, když jsem pohlédl na látku. Byla to nejnádhernější barva, jakou jsem kdy spatřil; vpravdě čarodějná barva. Nad látkou vznášel se čarovný světelný poprašek jako lehounká blankytná mlha, takže se zdálo, že se dá dechem odvanouti. Ale při dotyku prstem přesvědčil jsem se, že je na látce přilnutý a že je to pouze vyzařování barvy, vznášející se nad povrchem látky.

„Jsem okouzlen, přiznávám se,“ řekl jsem. „Barva je přímo nebeská, jiného názvu nelze jí dáti. Ale nyní zachovejte se podle rady mého přítele a odešlete proužek látky podle jeho pokynu na udanou adresu.“

„Učiním tak hned zítra ráno,“ přitakal stařík. „Pořídím malou krabičku a upevním vzorek tak, aby se nikde stěn nedotýkal. Ostatek uvidíme.“

„Buďte ubezpečen, že můj přítel učiní vše, co bude ve prospěch váš a vaší myšlenky,“ ujišťoval jsem Khola.

„Děkuji vám ještě jedenkrát za vaši starost a námahu,“ pravil dojatě stařík a tiskl mi upřímně ruku. „Nezapomenu vám toho a koupí-li továrna můj objev, odvděčím se vám.“

„O tom není ani řeči, učinil jsem tak ze zájmu pro věc a budu rád, pomohu-li vašemu vynálezu. Tím je mé poslání v této věci skončeno. Ostatní si již zařídíte sám. A nyní půjdu. Přeji mnoho štěstí a zdaru. Ať žije nebeská barva!“

Usmíval se blaženě a zamával na pozdrav krabičkou, která skrývala tajemství nebeské modře.

*

Když jsem se druhého dne dopoledne strojil k vycházce do Prahy, kdosi prudce několikrát za sebou u mých dveří zazvonil.

Mysle, že je to snad listonoš, otevřel jsem, ale ulekaně učinil jsem několik kroků zpět.

Přede mnou stál Agathon Khol krajně rozčilen. Vlasy v nepořádku splývaly mu do čela, límeček měl špatně posazen a bez kravaty; z rozejpatého starého kabátu vykukovala barevná košile.

„Co, co se stalo?“ vyjekl jsem, poděšen jeho divokým vzezřením.

„Barva... má barva...“ vyrážel ze sebe stařík nesouvisle.

„Pojďte dovnitř,“ vybídl jsem ho, „a povězte, co se vlastně stalo.“

Vevrával do bytu a zhroutil se na nejbližší židli.

„Považte, po – važte si,“ koktal.

„Nu tak, co se stalo?“ naléhal jsem na něho.

„Dnes ráno... krabička... modrá barva, pryč,“ vyrážel ze sebe namáhavě.

„Jak, barva se vám ztratila?“ ptal jsem se staříka soucitně, tuše již, že se něco stalo s nebeskou barvou. „Vzpamatujte se přece a vypravujte klidněji.“

„Neztratila se mi,“ pravil žalostně stařík, přicházející pomalu k sobě; „ale zmizela, prostě zmizela. Dnes... Když jsem ji chtěl uložit do krabičky... a poslati do Budějovic... zmizela... látka je špinavě bílá! ... Má barva... má barva! ...“

Nyní jsem teprve zcela pochopil: vzdušná barva z látky vyprchala. Těšil jsem staříka, ale chudák byl úplně zničen.

Doprovodil jsem Agathona Khola do jeho bytu a uložil jsem nebohého vynálezce na lůžko. Mluvil jako v horečce, že nepřežije tohoto nezdaru, že skončí sebevraždou; blouzl o smrti slunečním úpalem, nebo že se dotkne elektrického vedení silného napětí. Později ztichl a usnul, přemožen duševním napětím. Odešel jsem, poslav dříve domovnici pro lékaře, jenž se brzo dostavil a jemuž jsem nemocného svěřil.

*

Druhého dne k večeru potkal jsem lékaře, jehož jsem dal přivolati k onemocnělému vynálezci.

„Jak se daří panu Kholovi?“ optal jsem se.

„Bylo nutno dopravit ho do sanatoria,“ pravil lékař. „Zešílel. Má chorobnou představu modré barvy; vidí vše ozářeno nějakým modrým světlem, které stále mizí a opět se objevuje. Tvrdí o sobě, že je napuštěn pravou nebeskou modří, a obdivuje se svému nádhernému vyzařování. Má šílený strach z chvíle, v které zbledí, a brání se tomu se zoufalou zuřivostí. Je to zvláštní případ šílenství! Modrého šílenství.“

Lékař pozdraviv odcházel, zanechávaje mne ohromeného, neschopného dotazu, do kterého sanatoria vlastně zavezli Agathona Khola.

3.2.9 Moderní čarodějnice

Seděl jsem s doktorem Molnárem na terase útulné restaurace na Petříně. Byl vlažný červnový večer a z okolních sadů čarovně voněla příroda výdechy kvetoucí zeleně. Pod námi rozkládala se Praha; malebné skupenství domů, ulic, výstavných budov, chrámů, mostů a v pozadí řada kopců, jejichž obrysy výrazně se odrážely na dalekém obzoru, osvětleném zlatým bengálem západu.

Byli jsme ponořeni v nádhernou podívanou, jež zabavila našeho ducha tou měrou, že jsme zapomínali druh druhá i místa, kde jsme seděli. Naplňovalo nás podivuhodné uklidnění, jež na několik chvil vylučovalo slova, jež by byla porušila velebnost vzácného okamžiku. Přítel pokuřoval tiše z lulky a já seděl po jeho boku s hlavou podepřenou v dlaně.

Teprve když slunce zapadlo a přesné obrysy budov počínaly splývati v jedinou černou masu, v níž kmitala světla ulic a mostů, probral jsem se ze zadumání, vraceje se pozvolna skutečnosti a prostředí nás obklopujícímu.

„Škoda, že není s námi Edgar,“ pravil pojednou Molnár, „předešlého roku jsme zde často společně s ním trávili letní večery. A letos jako by se propadl do země. Neviděl jsem ho již několik měsíců. Nevíš, co s ním je?“

„Také ho skoro ani nevidím,“ odvětil jsem. „Od nového roku jsem se s ním všeho všudy viděl tři až čtyřikrát. A to jen tak mimochodem.“

„A příčina?“ vyzvídal přítel.

„Myslím, že je v tom jen žena,“ poznamenal jsem. „Viděl jsem ho vždy ve společnosti dámy. Hezké, štíhlé ženy s pronikavýma černýma očima, jež svým úborem projevuje výstřední vkus.“

„Nu ovšem, pak se nedivím,“ zasmál se přítel. „Láska nám ho odcizila. Spotřebuje ho celého. Jen aby ho nestrávila tak, že by z něho nic nezbylo. Bylo by ho škoda. Edgar byl inteligentní a hluboce niterně založený člověk. A ženy jsou nemilosrdné. Nemají slitování s duší.“

„Jistě má na něho neobyčejný vliv,“ pravil jsem, „že kvůli ní přerušil s námi styky. Při našem posledním setkání zmínil se mi o ní. Vyprávěl, že se s ní setkal v jisté kavárně a že ho okouzila svým nadáním. Je prý umělkyně. V jakém oboru neříkal. Pouze tolik naznačil, že žila v nuzných poměrech, že se jí ujal a stará se ve všem o ni.“

„To je tedy na nejlepší cestě zničit se,“ suše poznamenal Molnár.

„Možná. Alespoň mi sdělil, že jeho krasavice jej přemlouvá, aby opustil vojenský stav, vzdal se důstojnické hodnosti a odjel s ní do Argentiny, kde by jako znatel koní mohl obchodovati koňmi.“

Molnár se rozesmál.

„To je výtečné! Edgar jako obchodník koňmi! Ne, to je přílišné. A co on tomu říká? Jak se rozhodne? Přece se nevydá dobrodružně do světa po boku ženy, jež ho může kdykoli opustiti.“

„Bohužel,“ podotkl jsem, „podléhá jí tak, že shledává její nápad přijatelným. Má již připravenou žádost za propuštěnou!“

„Pak je hlupák,“ vyhrkl rozzlobeně přítel, „úžasný hlupák. A tys mu nevymluvil jeho počínání?“

„Nedá si je vymluviti,“ povzdechl jsem, „věří jí na slovo. Namluvila mu něco o svém tajemném vznešeném původu a o dědictví, jež očekává, a on všemu věří. Ostatně myslím, že by jí podléhal, i kdyby se přesvědčil, že nemluví pravdu.“

„Proč se domníváš?“ otázal se překvapeně Molnár. „Myslil jsem, že by stačilo tuto ženu usvědčiti ze lži, a to že by otevřelo Edgarovi oči a zachránilo jej. Pomýšlel jsem právě vložit se do této záležitosti a hráti úlohu prozřetelnosti v Edgarově případě.“

„Zkusil jsem to sám,“ pravil jsem, „ale nezdařilo se mi to. Znam totiž tu ženu již z dřívějšíka a vím, že je dědičně zatížena. Skočila kdysi v hysterickém záchvatu do vody. Lásky střídala jako úbory. Znam i muže, kteří si ji vydržovali. Nemilosrdně jsem to Edgarovi řekl a vyličil mu, v jaké nebezpečnosti se vydává.“

„Nu a on?“ ozval se Molnár.

„Klidně mi řekl, že ví vše, že mu to sama řekla,“ pronesl jsem stísněným hlasem. „Že ještě nyní, když se jí ujal, udržuje s jistým mužem známost z dřívějšíka, neboť nemůže s ním najednou přerušiti styky, ježto se bojí jeho pomsty.“

„A on tomu věří?“

„Ovšem,“ přikývl jsem, „a schvaluje jí to. Vidíš nyní, že je ztracen! Je jako očarován tou ženou. A ona ho využívá do krajnosti. A nemiluje ho, jako nemilovala nikoho. Vypravuje mu o svých dobrodružstvích s nestoudným klidem, líčí mu podrobnosti svých hnusných lásek, a on to poslouchá, usmívá se a jest jí oddán psí láskou. Jsem přesvědčen, že by jí neodepřel, i kdyby ho chtěla použiti k nějakému zločinu.“

„A přes to všechno chce s ní do ciziny, vzdáti se pěkného postavení a vydati se na milost a nemilost té ženy,“ mručel pro sebe doktor. „To páchne sírou a smolou.“

„Je zkrátka v rukou prohnané ženy, dobrodružky, jež jej dokonale prohlédla a ví, že může s ním dělati, co chce. Jsou ženy, jež ovládnou muže do nejtenčích vláken jejich bytostí. Pripadá mi to jako pověst o krajtě tygrovitě, jež pohledem omámí svou kořist, že jí vběhne sama do tlamy.“

„Jest asi ve spárech čarodějnice,“ podotkl s úsměvem přítel. „Nedovedu si jinak vysvětliti d'ábelské moci, jíž ona žena podle tvého vypravování působí na Edgara.“

„Užíváš slova čarodějnice,“ pravil jsem poněkud udiven. „Jsi snad zaujat vůči ženám. Každá žena zná čarovat, pravda, ale to je pouze ono ‚věčně ženské‘, jež podle Goetha pudí nás vzhůru, podle Nietzscheho opět dolů.“

„Nikoli, tak všeobecně jsem to nemyslí,“ dodal přítel, stále se usmívaje. „Myslí jsem jedině čarodějnici, tedy ženu používající d'ábelského vlivu.“

„Myslím, že poslední čarodějnice byla upálena roku 1846,“ poznamenal jsem žertovně. „Nevěděl jsem, že by přesto byla uklouzla ohni a dále rozsávala své pokolení světem. Ty tedy důvěřuješ inkvizitorům a kněžským báhorkám? Nebo jsi snad nepřítelem žen? Věřu, posuzuješ ženu jako Tertullian, jenž ji nazývá ‚d'áblou branou‘, anebo jako svatý Jeroným, jenž naříká, že všechno zlo pochází od žen!“

„Divil by ses patrně, kdybych mluvil o posedlosti nebo o vrozené zločinnosti,“ prohodil Molnár. „Přece uznáš, že jsou lidé od narození zlí, že jsou ženy, jež se rodí, jen aby páchaly neřest a zlo. Jsou ve službách d'ábelské moci, jež řídí jejich myšlení i činy.“

„Což věříš v jsoucno skutečných d'áblů?“ otázal jsem se s přídechem jízlivosti.

„Nevěřím,“ odvětil klidně, zapaluje si vyhaslou lulku, „ale mohu chápati představy, jimiž lidstvo ztělesňovalo si zásadu zla. Tyto představy temné moci v člověku provázely lidstvo od nepamětna. Především to byl Belzebub čili Baal-Zebub Chaldeo-Babyloňanů. Židé před Mojžíšem znali d'ábla pouště, Azazela, který je totožný s bohem Setem Tyfonem a jehož převzali Izraelité za svého zajetí z egyptského bájesloví. Podle rabína Bachaye vzal Noe dokonce párek d'áblů, samce a samici, s sebou do korábu, jelikož jim nechtěl dáti zahynouti potopou. Obzvláště židovská kabala hemží se pekelnými obludami a podle ní zovou se hlavní d'áblou Satynin, Sedym, Malach, Thabalach, anděl zkázy; hlavní démoni Samael, Evin svůdce, Satanachia, vůdce démonů, kterému jsou podrobni Aamon, Barbatos a Prufas, pokušitel žen. Azazel neb malach hamavet je andělem smrti. Židovská nauka uvádí také d'áblice. Nejznámější z nich je Lilith, prvá Adamova žena, kterou zapudil a jež se stala milenkou Evina svůdce Samaela. Tato zlá bytost bloudí prý v noci nad zemí, provázena družinou rudých d'áblů, a usmrcuje děti, muže, starce buď smrtelným objetím, nebo jedovatým polibkem. Lilith je upíří tvor, představa nejžhavější smyslnosti a symbol zla v

ženské podobě. Obcuje s muži, jež v rozkoši lásky rdousí, a rodí skřety a nové d'ábly ke zkáze lidstva. Je zdrojem tajných nemocí a veškeré neřesti, jež ničí ženy. Kabala je vůbec studnicí démonologie a obsahuje stati o zaklínání d'ábla, o schůzích čarodějnic i o přeměnách lidí ve zvířata.“

Přítel se odmlčel a ježto jsem jej nevyrušil žádnou poznámkou z jeho úvah, po chvílce pokračoval:

„Jiným zdrojem d'ábla je katolicismus, kde víra v d'ábla měla význam temného pozadí obrazu, jež má ostřeji vyjádřiti světlou postavu Kristovu. Hlavní dílo vykonal zde inkvizice a její hlavní představitelé. Především pověstné Sprengerovo Kladivo na čarodějnice. D'ábel prohlášen za nejhoršího škůdce lidstva, kterému hrozí svými osidly, za arcilháře a otce všech nepravostí, jenž ustavičně rozsévá zkázu. Proto katolická církev vyhlásila boj satanu i jeho vojsku. A boj proti knížeti tmy začal ve tmě. Bylo to v době, kdy Řehořem Velikým velebena nevědomost jako evangelická prostota a kdy studium gramatiky považováno pro kněze za zahanbující. Bylo to v době zpátečnictví a podvodů, v nichž prohlašování za světce kejklíři, kteří modlením slepili rozbitý hrnec, nebo šílenci, kteří tvrdili, že konajíce pobožnost pověsili si plášť na sluneční paprsek jako na skobu. Bylo to v době poblouzení a náboženských výstředností, jako bylo třeba bičování pohlaví, které si oblíbily tehdejší jeptišky jako pokání Bohu obzvláště milé. Tehdy zrodilo se upalování čarodějnic a právě tehdy slavil satan největší vítězství. Robitelé d'ábla čerpali víru v d'ábla hlavně z Apokalypsy, této novozákonní kabaly. Ztřeštěné pronásledování kacířů vymýšlelo nejhrůznější styky lidí s d'áblem. Katolická církev již v římské době obviňovala z těchto styků manichejské, ve středověku vytasila se s tímto obviňováním proti katarům a valdenským, v novověku využívala této obžaloby proti hugenotům ve Francii a proti puritánům v Anglii.“

„Tedy podle tebe je uctívání satana nepřetržitě od nepamětna,“ podotkl jsem, překvapen jeho znalostmi d'ábelské historie. A chceš tím dokazovat jsoucnost čarodějnic a její oprávnění?“

„Ovšem,“ přisvědčil přítel. „Chci to doložit vírou v d'ábla a jeho projevy v lidském životě.“

„Jsi-li tedy takový znatel čarodějnic, neřekl bys mi, čím liší se tyto ženy a čím, jako pokrokový člověk, odůvodňuješ jejich jsoucnost? Přece věda popírá historii čarodějnic a přičítá ji na vrub ztřeštěnosti katolických kněží a lidské hlouposti. Odkud jsi čerpal toto nezvratné přesvědčení o jsoucnu čarodějnic a jak je chceš přírodopisně popsati?“

Přítel vyslechl mne trpělivě, pak položil mi lehce ruku na rameno.

„Dějiny čarodějnic obírala se řada na slovo vzatých diabolů,“ počal vykládati. „Vypravují nám o nich zejména Daemonomanie Bodinova a Daemonolatriae Remigiova. O znacích a poznávání čarodějnic sdělují zprávy díla Grillandova De sortilegiis, ďábelský sborník Delriův Disquisitiones magicae, Tractatus de strigiis Bernarda de Como a De succubatu et incubatu Sinistrariho d' Amena.“

„Nuže, jaké jsou hlavní znaky těchto vyvolených nástrojů pekelné moci?“ otázal jsem se.

„Poznají se okamžitě,“ odpověděl přítel. „Je mnoho značek, jež takovou bytost vyznačují a činí rozdílnou od jiných žen. Především je tělo oné ženy pružné, řekl bych kočkovitých vlastností; proto také často se nezraňuje při pádu i ze značné výše. Její vlasy jsou jakoby oživeny neustálým vánkem, netonou na vodě a jsou nadpoměrně lehounké. Obočí je pravidelně nad nosem srostlé; stále pootevřená ústa ukazují zuby. V milování je čarodějnice ledově studená. Obzvláště jedno vyznačovalo vždy neomylně tento druh žen; jejich tělo mělo určitá místa na kůži zcela necitelná, bez nervů a krvenosných buněk. Ona místa tvořila černé nebo temně rudé skvrny, jež byly necitelné i při vbodnutí rozžhavených špendlíků. Podle démonologů je to stopa satanova drápu. Čarodějnice bývaly vůbec nevnímavé proti tělesným mukám. I při největším mučení, jež nařizovali soudci nad kacíři, nevydaly hlásky bolesti, smály se, ba dokonce usnuly, jako by jim muka působila rozkoš. Proto ani nejhroznější mučení nepřinutilo čarodějnic k přiznání. A ve středověku byli přece vynalézaví: napínali čarodějnice na skřípce plné hřebů, byla jim věšena centová závaží na nohy, byly tahány řetězy vzhůru a spouštěny prudce dolů, podpaží a chodidla byla jim pálena hořící smolou a sírou, pohlaví polévána vařícím olejem; byly mučeny španělskou botou, špikovaným zajícem, železným pavoukem; lebka byla jim stlačována zúžující se obručí, za nehty byly jim vráženy dlouhé dřevěné klínky, do úst jim vlévána rázem spousta vody, takže břicho příšerně se nadmulo.“

„Toť hrozné,“ vyjekl jsem, „vždyť tělo těchto bytostí bylo jediná rána.“

„Nikoli,“ pokračoval přítel s jízlivým úsměvem. „Oheň ani voda na čarodějnice nepůsobily a byly-li přece mučením způsobeny rány, tož brzy se zase zhojily.“

„A jakými vlastnostmi vyznačovala se čarodějnice ve styku s lidmi?“ vyzvídal jsem.

„Podle Guazzova Compendia maleficarum je taková žena lstivá, prolhaná, falešná a oddaná všem zlým pudům. Páchá s rozkoší nejhroznější zločiny. Podle Bodina je čarodějnice stížena patnácti hlavními hříchy. Její pohled uřkne zvíře i člověka, podobně jako zmijí zub. Podle ujišťování de Lancra a Remigia je každá čarodějnice souložnicí satana, jenž zjevuje se jí v hrůzné podobě s kozlí hlavou nebo jehož navštěvuje při schůzi čarodějnic, kam se

dostane, když se namaže kouzelnou mastí z dětského sádla, máku, potměchuti, čemeřice a bolehlavu.“

„A věříš, že žijí dosud takové ženy?“ otázal jsem se znovu přítele. „Nebyl to jen výmysl středověku a jeho temných předsudků?“

„Myslím, že žijí,“ odvětil přítel vážně a rozhodně. „Vzpomeň jen na obyvatelky uršulinského kláštera v Loudonu posedlé d'áblem, což způsobilo upálení abbé Grandiera roku 1634. Nebo vzpomeň na d'ábelskou smlouvu Kateřiny z Medici a na její voskové sošky ke vbodávání osudných jehlic. Malíři minulých století znázorňovali d'ábelské ženy, stejně jako je znázorňují malíři dnešní doby. Uvádím za příklad Ropsovy Dáblice. Myslíš, že neznal Rops vzorů svých kreseb? Nebo spisovatelé. Uvádím za příklad d'Aurevilloy Dábelské. Myslíš, že d'Aurevilly pouze si vymyslel postavy svých povídek? A což o černých mších jsi neslyšel? Trvají dosud ve veleměstech, kde úzce se stýkají vysoká vzdělanost a neřest. Myslíš, že by byla průměrná žena schopna, aby dala na svém nahém těle sloužit satanskou mši?“

„Och, četl jsem o tomto hnusném obřadu v románu Tam dole, kde Huysmans píše také o Gil de Raisovi,“ podotkl jsem; „neznám nic příšernějšího. Je to vylíčení černé mše, které zúčastnila se slavná markýza Montespanová.“

„Nuže,“ zvolal vítězně přítel, „ejhle, d'ábelskou ženu! Řekni nyní, mohla by jiná žena podrobiti se úkonům, jimž se podrobila tato proslavená kráska, která z touhy, aby se stala královnou, stala se slepým nástrojem abbé Guibourga? Podle knihy dr. Legué ležela nahá na oltáři a na jejím těle sloužil mši stařecký uctivač d'ábla. V okamžiku posvěcování Guibourg zbavuje hlavy dvouleté děcko na zádech Montespanové a nechá krev plynouti do kalichu a postříkovati jí údy. A podává Montespanové kalich a ona pije; poté rozpoutávají se hody smyslnosti, kdy se nejkrásnější žena Francie oddává špinavé rozkoši se zvrhlým starcem u přítomnosti La Voisinové a ostatních sataniků. Ostatně přečti si také dílo Médecins et empoisonneurs au XVII. siècle, dočteš se tam ještě více. Nuže, není zde důkazu, že žily podobné ženy a že žijí v našem středu?“

„Ovšem, ovšem,“ pravil jsem poněkud rozpačit, „toť je nepopěrná skutečnost, již uvádíš. A možná že v Paříži, semeništi prostopášnosti, jsou dosud podobné zjevy. Ale u nás?“

„U nás jako jinde,“ vpadl mi do řeči Molnár, „satan má rozsety své služebnice po celém světě. A jinde jako u nás. Jsou ztajeny v čalounech a v kobercích nádherných síní jako v hadrech krčem. Znam např. ženu, jež vysávala muže jako pavouk mušky uvízlé v jeho síti. V době, kdy jsem ji poznal, měla známost s mužem, jenž, jsa okultistou, vytušil její d'ábelskou povahu a pomocí přítele podařilo se mu odpoutati se od ní; aby se mu pomstila,

rozhlásila o něm, že ji očaroval, že jí nechce pustiti ze své moci, a pokrytecky hledala ochrany proti němu u jeho nepřátel.“

„Tedy dejme tomu, že Edgar upadl v osidla ženy čarodějnice. Co má činiti? Jsi-li tak zkušený, porad’.“

„Prozatím nic,“ klidně odvětil přítel, „počkejme ještě nějaký den. Snad se mýlím v oné ženě a nechci jí zbytečně křivditi. Rozhodně měj Edgara na zřeteli. A řekni mi, co nového se s ním děje; hlavně jaké změny zpozoruješ v jeho počínání.“

„Ano, navštívím jej v nejbližších dnech a povím ti, co vyzporuji,“ pravil jsem ochotně.

V té chvíli vstoupil do restaurační zahrady nějaký mladík, jenž kynul Molnárovi. Molnár přivolal číšníka a zaplatil.

„Promiň pro dnešek,“ omlouval se, „musím jíti s oním mladíkem; je to můj synovec a žádá mne o nějaké místo; řekl jsem mu, že budu dnes večer zde a že mu poradím. Co se týče Edgara, můžeš mi třeba napsati lístek, kdybych nebyl doma; přijdu pak k tobě. Ujednáno? Zajímá mne ten případ.“

„Ujednáno. Na shledanou.“

A přítel, podav mi ruku, odešel.

*

Po několika dnech navštívil jsem doktora. Byl doma.

„Nuže?“ přivítal mne.

„Nuže, měl jsi pravdu! Všiml jsem si dobře ženy, jež zlovolně působí na Edgara, a shledal jsem, že značky, jež jsi popisoval jako čarodějnické známky, hodí se výtečně na ni. Věřím již v jsoucnost čarodějnic. Ta žena ‚udělala‘ Edgarovi. Je očarován, jiného výkladu pro to nemám.“

„Přihodilo se něco nového?“ zeptal se Molnár se zřejmou účastí.

„Edgar mi řekl, že se s Hildou Valencovou ožení, než odjede do ciziny. Jeho žádost za propuštění z vojska byla již vyřízena a Edgar chystá se v nejbližších dnech odcestovat. Pokusil jsem se rozmluvit mu vše v poslední chvíli, ale bylo to marné. Chtěl jsem, aby se snažil dostat z jejího vlivu soustředěnou vůlí. Radil jsem mu, aby za její nepřítomnosti spálil všechny dárky od ní, přitom v duchu dal jí sbohem a odejel na nějaký čas mimo její dosah. Vylíčil jsem mu jeho milenkou jako prohnanou lhářku a podvodnici. Nic naplat. Řekl mi, že ví, že nemluví pravdu, neboť se přesvědčil, že její líčení tajemného vznešeného původu bylo

vymyšleno a rovněž dědictví že bylo pouze v její obrazotvornosti. Ale to mu nevadí. Privil, že chápe, že si vymýšlí podobné věci, aby jej nějak připoutala, neboť prý se bojí, že by jí jako chudou a bezvýznamnou ženou opovrhl. On však ji neopustí a poskytne jí příležitost, aby mohla v cizině začít zcela nový život. Co je mu do její minulosti; neznala jej dříve a není mu tedy za ni odpovědna; jim náleží budoucnost a té jediné věří a v té bude šťasten.“

„Ta žena je opravdu mistrem v svém oboru,“ řekl doktor, „a Edgar je neodvratně ztracen. Jest jí uspán a nemá již své vůle. Je hříčkou v jejích rukou. Namluví mu, co chce, a on slepě věří všemu a odjinud nedá na sebe působiti.“

„Což sugesce jde tak daleko, že může člověka vědomě vehnati i v náruč jisté smrti?“ zeptal jsem se udiveně.

„Ovšem,“ přisvědčil Molnár. „Jako lékař poznal jsem příklad takového strašného vlivu. Měl jsem nemocného, jenž trpěl nevyléčitelnou zádušivostí. Byl to krajně trpný člověk a chorobný snílek. Vymýšlel si nejnemožnější věci. Nakonec dospěl k názoru, že nic není skutečně, nýbrž vše jen v naší představivosti. Nejsou oblaka, vytvořili nám je na obrazech malíři, nejsou dramata lásky, vytvořili nám je v knihách básníci; nejsou bohové, vytvořili nám je blouznivci; nejsou jiné světy, vytvořili nám je vědci. Vše je představa, říkal, naučená nebo ustálená představa, a záleží na tom, jak se v dotýčnou představu vžijeme, jak v ni věříme. A to bylo pro něho osudné. Dělal pokusy a zaplatil je smrtí. Jednoho dne byl jsem přivolán k němu a našel jsem jej mrtvého. Seděl před obrazem znázorňujícím nádherně rozbouřené moře. Bylo to Knüpferovo dílo. Zjistil jsem, že nemocný zemřel za příznaků podobných zadušení. Utopil se v pravém smyslu slova v moři na obraze.“

„Tedy Edgar přestal vlastně samostatně žít a žije jen jako stroj, jež řídí ona žena,“ prohodil jsem smutně, vzpomínaje našich bývalých styků se ztraceným přítelem. „Opustí-li jej Hilda někdy, rozpadne se vniveč.“

„Obávám se toho,“ vážně připojil lékař. „Je příliš spután s onou ženou, aby nežil a nechtěl zemřít zároveň s ní. Kdy říkal, že odjíždí?“

„Za několik dnů,“ odvětil jsem.

„Pak ho již nevidíme,“ pravil Molnár chmurným hlasem. „Nebo spíše o něm uslyšíme. Pochybuji, že by ona žena neměla s ním určitých plánů. Budu pozorně číst noviny, nenaleznu-li její stopy v kronice zločinů. Myslím, že se nemýlím...“

*

Uplynulo několik týdnů. Odjel jsem z Prahy do jižních Čech k svému strýci, jenž mne pozval na svůj stateček. Tam v pošumavské přírodě zapomněl jsem poněkud na Prahu a to tím spíše, že jsem se oddal úplnému lenošení, nepsal dopisů a nečetl ani novin.

Toulal jsem se celé dny přírodou s puškou a se strýcovým psem po lukách a lesích a opájel jsem se volností a svobodou. Sem tam zastřelil jsem zajíce nebo koroptev a jednou dokonce jsem ulovil bažanta. Změna života svědčila mi znamenitě a po třech týdnech pobytu na venkově vrátil jsem se opět do Prahy, osvěžen a posílen k další práci.

Po návratu do Prahy navštívil jsem Molnára.

„Nuže, jak je? Co jsi dělal po tři týdny, co jsme se neviděli?“

„Jsi pěkný přítel,“ zahučel. „Ani jsi mi neposlal lístku ze svého venkovského pobytu. Dovedl bys snadno na člověka úplně zapomenout.“

„Ach nikoli,“ pravil jsem, „nehorši se proto na mne. Stal jsem se zcela dítětem přírody na tu dobu a od časného rána dlel jsem venku, a když jsem k večeru přišel domů, byl jsem tak znaven, že jsem šel vždy hned spat. A tak den za dnem.“

„Spíše obával ses, abych za tebou nepřijel,“ s úsměvem přerušil mne lékař.

„Možná,“ odvětil jsem se smíchem. „To víš, nechtěl jsem mítí svědka svých potulek lesy a luhy, kdyby se mi naskytla snad nějaká dvounohá srnka na dostřel. A co nového stalo se za mé nepřítomnosti? Co je s naší dvojicí, Hildou a Edgarem, slyšel jsi o nich něco?“

„Ano, slyšel,“ vážně pravil Molnár a usedl ke mně na pohovku; „kdybys byl četl noviny, byl by ses dočetl, že Edgar se s Hildou oženil.“

„Nu, to jsem věděl; říkal jsem ti přece, že mi Edgar svěřil, že se s ní ožení, než odjede do ciziny.“

„Pravda, žes mi to říkal,“ přisvědčil lékař, „ale další ti řeknu opět já.“

„Tedy neodjeli do ciziny?“ ptal jsem se udiveně.

„Nikoli,“ pravil lékař, „zůstali zde. A Edgar vůbec neodjede.“

„Tak si to tedy rozmyslil,“ uvažoval jsem.

„Ano, rozmyslil si to tak dokonale, že z toho umřel.“

Vyskočil jsem jako pod úderem nějaké nenadálé rány.

„Jak?“ vyhrkl jsem. „Edgar je mrtev?“

„Ano, mrtev.“

„A jak se to stalo, prosím, vypravuj,“ naléhal jsem.

Molnár vzal mne za ruku, usadil mne opět po svém boku a vypravoval:

„Asi za týden ode dne, kdy jsi odjel na venek k strýci, konala se Edgarova svatba.

Myslil jsem, že po svatbě manželé odjedou, jak jsi říkal. Ale nestalo se tak. Edgar v poslední

době zdědil po své matce slušné jmění a Hilda jej přemluvila, aby zůstal v Čechách. Víš přece, že Edgar byl hypochondr. Stále měl obavy, že jednou zešílí. A toho využila nyní Hilda, kdy věděla, že je bohat. Jednoho dne, když opět mluvil o své nervové chorobě, říkala mu, že by nepřežila, kdyby zešílel, a líčila mu hrůzu života v ústavu choromyslných. Edgar nadhodil v hovoru, že se raději zastřelí, než by se dočkal takových konců. A tu ona prohlásila, že zemře s ním. Při své dobrodružně založené povaze souhlasil a oba určili den, kdy skončí společnou sebevraždou. A k truchlivému činu opravdu došlo.“

„Tedy jsou mrtvi?“ přerušil jsem přítele.

„Oba ne. Pouze Edgar, jak jsem pravil, je mrtev, nikoli i Hilda. Přísahala mu, jakmile on se zastřelí, že zbývajícími ranami z revolveru se zabije. Ovšem Edgar se zastřelil, avšak Hilda vyběhla z bytu s vlajícími vlasy a volala pouze o pomoc.“

„A nepadlo na ni podezření, že Edgara sprovodila ze světa?“ tázal jsem se, užaslý nad ďábelskou zchytralostí té ženy.

„Ne, o to se dostatečně postarala,“ pravil lékař vážně a odměřeně jako soudce. „Edgar napsal vlastní rukou několika svým přátelům dopisy, patrně z Hildina návodu, v nichž jim oznámil, že se dobrovolně rozhodl skončiti sebevraždou, a udal i příčinu, proč tak činí. Hilda je tedy mimo přímé podezření.“

„A co se s ní stalo?“ otázal jsem se stísněným hlasem.

„Odjela po pohřbu, neznámo kam,“ odvětil lékař, upřeně pohlížeje k zemi. „Edgar poslední vůlí ustanovil ji svou jedinou dědičkou pro případ, že jej snad přece přežije. Zpeněžila vše, co zbylo po jejím manželu, a dnes kuje patrně někde jinde ohavné plány. Snad je špienkou. Nevím o ní nic více.“

Molnár se pohřížil v mlčení; nechtěje ho vyrušovati, netázal jsem se již na nic.

Ale přece jsem si všiml, těkaje očima po lékařově pokoji, že na protější stěně, kde viselo několik podobizen, je jedna z nich zastřena černým závojem. Byla to Edgarova podobizna.

3.2.10 Psychometrie

Obličej Timoteje Blažka zářil jednoho dne vnitřní spokojeností. S jakou utajenou pýchou nesl malý balíček, na nějž občas pohlédl s tichým úsměvem člověka, jenž našel poklad a odnáší si jej domů, aby se potěšil pohledem na svůj šťastný nález.

Timotej Blažek bydlil na Starém Městě pražském v zastrčené uličce v jednopatrovém domě nepěkného vzhledu, jehož šedě hnědá omítka byla oprýskána a okenní římsy zuráženy a

do něhož vcházelo se tmavým průjezdem, jenž ústil u dřevěného schodiště s vyšlapanými, vrzajícími schody. V prvním poschodí obýval starý mládenec Blažek dva šeré, nevlídné pokojíky se svou sestrou, zamlklou nervózní bytostí, asi o deset let mladší bratra, jemuž vedla skromnou domácnost; chodila trochu schýlená, jako by měla na sobě olověný plášť.

Timotej Blažek byl muž asi padesátiletý, naprosto nedbalý zevnějšku. Sousedé pamatovali ho léta, že chodil stále v stejném šatě, v zimě v obnošeném zimníku s dávno vypelichaným kožištinovým límcem, v létě v zelenavě zbarveném obleku, jehož kalhoty byly roztrženy a v deštivém počasí hrůzně zabláceny. Povíдалo se o něm, že byl profesorem, který pro podivinství byl dán předčasně do výslužby; na počátku školního roku začal prý přednášeti žákům o hlásce „A“ a ještě po třech měsících neprobral celé látky o tomto předmětu, takže jeho představení odůvodněně počali pochybovati o jeho zdravém rozumu.

Pokud sousedé měli příležitost nahlédnouti do jeho domácnosti, byli přesvědčeni, že Timotej Blažek je skutečně potřeštěný, a litovali jeho sestry, jež nikdy si na bratra nestěžovala, věrně plnil jeho rozkazy a oddaně se podrobujíc jeho rozmarům. Jeho dva pokojíky byly zastavěny policemi, naplněnými starými knihami, a po stolech byly rozestavěny všelijaké podivné předměty, jež nevypadaly vábně a o nichž průměrní lidé by řekli, že je to stará veteš.

A vpravdě činil byt Timoteje Blažka dojem vetešnického krámu. Staré roztrhané knihy páchnoucí plísní a různé listiny a pergameny povalovaly se ve všech koutech; zde z haldy starého papíru vyhlédala zažloutlá lidská lebka, tam zase vycpané zvíře hrůzného zjevu. Mezi tím tísnily se menší a větší nádoby, nástroje a lahvičky, z nichž mnohé podle Blažkova sdělení obsahovaly jedy a jejichž obsah mu opatrná sestra potají vyměňovala za neškodné látky. Zkrátka byl to pestrý nelad, v kterém starý mládenec žil a jenž tvořil důstojné prostředí jeho podivné, jakoby omšené bytosti.

V tomto zaprášeném, ponurém ústraní, zahaleném rouškou tajemnosti pohledům zvědavých lidí, trávil Timotej Blažek dny, se zeleným stínítkem na očích a v kaťatech, pročítaje staré knihy a listiny, zkoumaje nebo připravuje jakési tajemné preparáty. Při tomto zaměstnání podobal se středověkému učenci, jenž hledá kámen mudrců nebo všelék života.

Již řadu let obíral se Timotej Blažek studiem tajemných věd. Okultismus, magie, spiritismus, alchymie, židovská tajná nauka poutaly v nejvyšší míře jeho zájem. Shromažďoval literaturu všech dob týkající se těchto oborů, založil si herbář čarodějných rostlin, sestrojoval si různé nástroje a zkoušel přípravky k pokusným účelům. Zejména lákala jej otázka prodloužení lidského života. Čerpal z nejrůznějších pramenů všech dob záznamy o

této lidské snaze a dospěl k úsudku, že nejstarší obyvatelé země, Atlantovci, jejichž vzdělání bylo značné podle dohadu učenců, mnoho věděli o záhadách života a smrti.

Podle nejstarších zkazek, které uchovali egyptští zasvěcenci, žili Atlantovci v pradávných dobách uprostřed Atlantického oceánu proti ústí Středozemního moře na velkém ostrově Poseidonis, který byl zbytkem pevniny, jež sahala až k jihoamerickým břehům a byla známa pod jménem Atlantis. Byla to země, která vytvořila vzdělání, jehož velikosti podle zkazek dosud se obdivujeme; zde vlastně byl předpotopní svět s rájem a zahradou Hesperidek; zde žili hrdinové a králové, kteří v bájesloví starých národů měli své zbožnění. Před desetitisíciletím, strašlivou živelní pohromou, zbytky Atlantidy zmizely v mořských hlubinách a zůstaly prý po ní do dnešní doby jen Kanárské ostrovy, Azory a ostrov Tristan da Cunha, považované za vrcholky nejvyšších hor dávné země. Se záhadným zánikem jejím a jejího obyvatelstva ztratila se lidstvu většina z badání a vědění Atlantovců.*

Po Atlantovcích byli to Egypťané, které Blažek považoval za uchovatele tajemných nauk a vyšších přírodních zákonů. Věnoval proto hlavně pozornost záhadnému umění, jímž uchovávali mrtvolu svých králů a kněží v původní podobě po tisíciletí. Viděl v tom překonání naprostého zmaru hmoty a zkázonosné práce smrti. A tato myšlenka vnukla mu jinou myšlenku, že mumifikování, jak je staří Egypťané prováděli na zemřelých lidech, dalo by se použít i na prodloužení lidského života. Opatřil si tedy součástky mumií z egyptských královských hrobek a roztloukl je na nejjemnější prášek, jež v pravidelných dávkách užíval, tvrdě, že mumifikuje se zevnitř navenek, a přesvědčen, že tímto pokusem dospěje k rozluštění záhady o prodloužení lidského života.

Jiná záhada, která Timoteje Blažka zajímala stejně jako prodloužení života, byly pokusy dávných učenců a tajemných badatelů o sestavení umělého člověka. Říkal, že i Adam podle Starého zákona povstal božským oduševněním z hlíny a je tedy počátek prvního člověka také umělý.

Rozjímání dávných učenců a alchymistů o tom, čím je tělo a v jakém poměru je k duši, pak nauka, že veškerá hmota je oduševněna a její přeměnou lze i duši v ni promítnouti, vytvořilo víru v představu a možnost uměle stvořiti tělo, do něhož za příznivého vlivu planet mohly být vkouzleny cit a vůle. Vzorem umělého tvora byl především homunkulus, jenž byl v představě mágů umělým výtvozem živoucího ústrojí v lidské formě.

* Roku 1928 přinesly časopisy pod záhlavím Stopy Atlantidy tuto zprávu: Německý učenec Paul Borchardt objevil prý nedaleko oázy Oudraf v Tunisu stopy bývalé Atlantidy. Přišel na zbytky budovy, zasvěcené Poseidonovi a Neptunovi. O této budově zmiňuje se Plato, že stála ve středu báječného měděného města. Bude-li Borchardtův objev potvrzen, znamenalo by to oprávněnost předpokladu, podle něhož měli Atlantovci osadu v severní Africe, a zejména v kraji Chott El Jerid.

Timotej Blažek prostudoval řady knih, aby zvěděl bližší údaje o této záhadné bytosti, o jejíž životní možnosti nepochyboval. Podle nejstarší zprávy byla připisována snaha stvořiti umělého člověka již řeckému filozofu Zozimovi, jenž žil asi ve 3. století před Kristem. On byl tedy duchovním otcem umělého chemického člověka, neboť jeho žáci učili, že je například železné zvíře, měděná bytost, stříbrný člověk a zlatý pratvor a že sloučením takové měděné ženy a stříbrného muže mohou v retortě vytvořiti umělého člověka. Blažek dočetl se v Paracelsově spise De natura rerum návodu, jak lze v laboratoři v alchymické peci urobiti umělého člověka, což však někteří okultisté vykládali jen jako zlatodějně znakovství. Četl v chemickém slovníku z roku 1612, vydaném tělesným lékařem císaře Rudolfa II. Martinem Rulandem, že homunkulus byla postavička vyrobená v lidské podobě, obsahující v sobě člověka hvězdného, neviditelného.

Ale homunkulus nebyl jedinou představou dávných pokusů o vytvoření umělého tvora, třeba jen přibližně podobného člověku. Byly ještě jiné představy magického původu, které vzbuzovaly Blažkovu zvědavost a jež zosobňoval hlavně Golem.

Zvláště odvážný pokus učeného pražského rabína a talmudisty Jehudy Löwa ben Bezalela s jeho Golemem uváděl jej v nadšení. Byl přesvědčen o skutečném žití tohoto hliněného sluhy, jehož prý oživoval jeho velitel tím, že mu vložil vždy pod jazyk šém. Tento čarodějný pergamenový proužek, jehož učený rabín používal k oživení hliněného výtvaru, dal Timoteji Blažkovi mnoho přemýšlení. Jaká mocná slova byla napsána na tomto pergamenovém útržku, že dovedla oživit mrtvou hmotu? Jaké škody lidstvo utrpělo, že ona čarodějná formule ztratila se navždy. Navždy? Snad přece někde je zaznamenáno velké tajemství rabínské moudrosti. Kdyby se ho dopátral, neváhal by sám na sobě vyzkoušeti jeho působení. Když v mrtvé hmotě zrodilo život, jak teprve by působilo, kdyby bylo vloženo pod jazyk živoucí bytosti?

Jak zřejmo, zabýval se Timotej Blažek svrchovaně smělými otázkami, jichž rozluštění mělo lidstvu přinést ne-li prodloužení života, tož aspoň neobyčejné zvýšení životní síly. To byl také hlavní cíl jeho studií a pokusů, jimž věnoval všechnen čas a pro něž byl ochoten podrobiti se pokusu jakémukoli, byť byl i životu nebezpečen.

Kromě této své vědecké činnosti, jak to nazýval, měl starý mládenec živý zájem a smysl pro vše, co zavánělo tajemnem. Zajímal se o nejrůznější staré náboženské nauky, o bájesloví, tajné společnosti, hvězdářství. Našel-li někde v nakladatelství nebo ve starožitnickém krámku knihy nebo předměty týkající se tohoto oboru, hleděl je pro sebe získati buď výměnou nebo koupí. Tak sebral plno podivných amuletů, sošek bůžků všech možných náboženství, knih o tajných rádech a společnostech, starých listin a záhadných

kreseb, jež kupily se v jeho skromném bytě, hromadíce se ve výklencích, v koutech a na policích v pestré a podivné směsici.

Proto obličej Timoteje Blažka zářil vnitřní spokojeností, když jednoho dne nesl si domů pečlivě zabalený předmět, který náhodou získal u známého pražského sběratele. Nesl jej s posvátnou úctou a jeho postava, jindy stařecky nahrbená, vzpřimovala se v ten den sebevědomě, že to bylo až nápadno známým, kteří jej potkali ve staroměstských ulicích.

Proto také, sotva vstoupil do pokoje, jal se hned zbavovati předmět spousty novinového papíru, v němž byl pečlivě zabalen. Činil tak s největší opatrností a pomalu, aby požitek byl vystupňován do nejvyšší míry.

Konečně objevil se obsah tajemného balíčku. Oči Timoteje Blažka zazářily radostí a pýchou. Pozdvihl vzácný předmět chvějícíma se rukama, aby lépe na něj mohl patřiti, a setrval tak nehnutě několik okamžiků v němém obdivu. Pak jako by probudil se ze snění, zavolal k vedlejší místnosti:

„Pavlíno!“

Privřeně dveře sousedního pokoje se tiše otevřely a žena prošedivělých vlasů a bledého píhovatého obličejce se objevila na prahu.

„Co chceš, Timoteji?“

„Pojď sem, Pavlíno, a podívej se, co jsem dnes ulovil,“ pravil Timotej povzneseným hlasem. „Jaká to vzácnost. Co tomu říkáš?“

Žena přistoupila k bratru a prohlížela předmět, jež držel v rukou. Byl to kus kamene, v němž byl vydlabán jakýsi výjev. Rozeznávala odulou lidskou tvář, kolem níž se vinuli dva hadi, a dole pod obličejem byly znázorněny dvě rozpjaté paže.

„Co to je, Timoteji?“ otázala se Pavlína po chvíli.

„Vzácná památka z dob peruánských Inků,“ začal Blažek. „Oněch Inků, o nichž pověst praví, že byli zbytkem záhadného národa Atlantovců, jejichž země, dnes pohřbená v hlubinách Atlantického oceánu, sahala od Středoziemního moře až k Jižní Americe, s níž byla spojena pruhem země. Stejně jako učinili Atlantovci v Evropě pravděpodobně z Egypta svou největší osadu, tak asi i na druhé straně moře měli osadu v Jižní Americe. Na výpravách do nitra země bohaté přírodninami rozšířili své panství až do krajů kečuánského kmene zvaného Inka, který později založil velikou říši jihoamerickou na severoandských náhorních rovinách a podél pobřeží od nynější republiky Ekvádor až k Rio Maule v Chile. Pod svrchovaností Atlantovců a jejich vlivem nabyli Inkové velkého vzdělání, pevného zřízení státního a náboženského, vynikající v umění a vědách a žijíce v blahobytu a v míru dlouho ještě po zkáze rozsáhlé říše atlantské. Teprve v 16. století, kdy po takzvaném objevení Ameriky

Kolumbem vnikli Španělé do Peru a podmaňovali si jejich říši, povstali Inkové na obranu své země proti vetřelcům a začala dlouhá řada bojů, jež konečně zničily národ tak silný a obdivuhodný. Veliké vzbouření peruánských Inků pro samostatnost v roce 1780 pod velením Inky Juana Túpaca Amaru bylo krvavě potlačeno a členové panovnického rodu byli zajati. Sotva čtyřicetiletý byl Juan Túpac Amaru se svým bratrem dopraven do Cuzca. Zde byl odsouzen k doživotnímu žaláři, zatímco jeho bratr Gabriel před jeho očima rozčtvrcen. Po šest let nevyšel z vězení, až teprve k popravě svého bratrance Krištofa, který byl popraven s celou svou rodinou. Později byl dopraven Túpac Amaru z Limy do Španělska. Po dlouhou dobu plavby byl nebohý vládce Inků přikován u stožáru na palubě lodi a vydán napospas nepohodám počasí. Ve Španělsku uvržen do kamenného tmavého vězení. Jeho trýznitelé ztrpčovali mu neblahý život tím, že přinášeli do kobky, v níž chřádl, občas mrtvolu některého z vězňených členů jeho rodiny. Teprve po třech letech, když zemřel poslední člen jeho rodiny, byl Amaru převezen do pevnosti Ceuty.*

Přes veškeré nezdary nešťastný národ vzchopil se roku 1814 ještě jedenkrát a naposledy k zoufalému odboji pod vedením Pumacacueovým, aby zmocnil se vlády v své zemi. Ale i tento poslední pokus o osvobození se ztroskotal; vůdcové hnutí byli popraveni a tím končí historie Inků.“

„Ovšem památky po nich zůstaly,“ pokračoval Timotej, „dokonce zachovalo se město Inků až do dnešní doby. Roku 1911 americký cestovatel dr. Bingham, který se dostal do kaňonu Urubamby, byl upozorněn jedním domorodcem, že vysoko v horách jsou jakési terasy. Dr. Bingham podnikl namáhavý výstup do hor a našel největší město Inků – kromě Cuzca – v celém Peru. Uzřel neporušené město s domy, chrámy a paláci, které bylo nedotčeno válečnickým fanatismem a touhou po ničení. Když byly odstraněny tropické rostliny, které tu zatím vyrostly, byly nalezeny kostry devadesáti pěti dívek, panen Slunce, které se sem kdysi uchýlily.

Když totiž roku 1531 vtrhli Španělé do Peru, byly v královském městě Cuzco dvě budovy, dva zázraky světa Inků. Jedním byl ohromný chrám Slunce, druhým klášter, v němž žily panny Slunce, krásné peruánské dívky z nejvyšších tříd, které byly vycvičeny jako vestálky ve starém Římě, ve službě bohům, jimž zasvětily svůj život. Pizarrovi válečníci vtrhli do kláštera a každý si přivlastnil jednu z těchto panen. Všechny vestálky však nepodlehly tomuto krutému osudu. Některým podařilo se ve zmatku uniknouti. Bylo jich asi

* Roku 1820, jako osmdesátiletý stařec, byl Amaru propuštěn na svobodu a vydal se na cestu do vlasti. Po velikých svízelných dostal se do Jižní Ameriky, kde počal psát své paměti. Osud dopřál mu, že je dokončil roku 1826 a nazval je Dlouhé zajetí pod vládou španělskou. Vyšly tiskem v Buenos Aires. Rok poté zemřel.

sto. Prchaly společně přes hřebeny And, vypínajících se nad Cuzcem, a zmizely v jednom z hlubokých kaňonů, které brázdí východní svahy hor. Musila to být strašná a dobrodružná cesta, kterou tyto dívky podnikly. Neprchaly však slepě. Jejich cílem bylo Machu Picchu, bývalé hlavní město peruánských Inků. Bylo opuštěno před mnoha stoletími a všemi zapomenuto. Jen knězi v chrámě Slunce o něm věděli a počítali s ním jako s útočištěm, kdyby byli bohem Slunce opuštěni. A toto útočiště se znamenitě osvědčilo. Dívky přestoupily hřeben And 14 000 stop vysoký, sestoupily do tropického kaňonu řeky Urubamba, která se vlévá do Amazony, šly 60 mil po jejím břehu a konečně přelezly hradby 2000 stop vysoké, aby se mohly bezpečně ukrýti v Machu Picchu.

Machu Picchu bylo podivuhodným stavitelským výtvozem. Oltář v hlavním chrámu je ohromná granitová krychle, vážící přibližně 100 tun. Budova je z kamenů gigantických rozměrů, které jsou hlazeny tak zvláštním způsobem, že i po tolika stoletích zůstaly hladké a zářivě bílé. Jediný kvádr v chrámové zdi je 14 stop dlouhý a 8 stop vysoký a zůstává úplnou záhadou, jak se podařilo budovatelům chrámu dopravit takové balvany do výše, kam člověk se stěží dostane. A na takových skrytých místech zachovalo se po Incích i plno drobných památek, zejména rázu náboženského.“

„A jak přišel kmen, jež nazýváme Indiány, do Ameriky,“ otázala se Pavlína.

Timotej vysvětloval:

„Roku 1929 byly uveřejněny výsledky zkoumání anglického učenice Tomáše Hanna, který po několik let studoval architektonické památky středoamerického kmene Mayů. Zmíněný učenec usuzuje, že prvními cizími přistěhovalci do Ameriky byli obyvatelé Indie. Spojivše se s kmenem Mayů, obývajícím střední Ameriku, vytvořili jednu ze známých lidských kultur, jejíž zbytky překvapují cestovatele do dnešního dne. Původ této zvláštní kultury, žádné jiné se nepodobající, do nedávna ztrácel se v propasti staletí. Cestuje po Kambodže, zemi starých Khmerů, našel Hanna neočekávaně v Indočíně stopy stejné kultury. O Khmerech je právě tak málo známo jako o Mayích. Zůstalo po nich jen město Angkor. Tamější prastarý chrám angkorský jest obklopen velikým příkopem, vyloženým uvnitř otesanými balvany. Příkopem stejného druhu je obklopen i zbytek chrámu boha Ren v Yucatán. Před chrámem v Angkoře je kamenný obraz sedmihlavého hada, svatého Nagi, který připomíná Kukulkány, svaté hady Mayů, kteří střehli vchodů do chrámů celého Yucatánu a Mexika. Lze téměř souditi, že titíž architekti stavěli chrámy a obydlí Khmerů v Indočíně a Mayů ve střední Americe. Všechny základní známky stavby jsou stejné; nápadně podobné jsou i ozdoby. Shodné je i rozdělení bohoslužebných místností atd. K spojení kultury Khmerů a Mayů mohlo dojíti – podle dohadů Hannových – asi v 10. století po Kristu. Podivuhodnou

zvláštností je dokument, který byl již nalezen v Yucatánu a který vypočítává počet služebnictva velkého neznámého chrámu v Angkoře. Anglický vědátor soudí, že dokument nalezený v Yucatánu, je dopisem, který byl zaslán z Indočíny.“

Timotej se na chvíli odmlčel, jako by se v duchu vracel z pradávnej minulosti ve střízlivou přítomnost; pak pokračoval:

„Sběratel, od něhož jsem tento kamenný reliéf koupil, neměl ani ponětí o jeho pravém významu a původu. Řekl mi, že jej považuje za památku keltického původu, starou asi 300 let před Kristem. Nesmysl, strašný nesmysl, všechno přece prozrazuje jihoamerický původ. Je to očividně stará peruánská obětina. Bájeslovím Peruánců bylo náboženství Atlantovců, jež záleželo v uctívání Slunce. Pohleď: zde je tvář boha Slunce, kolem níž se vinou dva sluneční hadi. A pod nimi rozpjaté paže zřetelně znázorňují obětování.“

Timotej obrátil kámen na druhou stranu.

„Ostatně rub ještě podrobněji dokazuje účel tohoto předmětu, nad veškerou pochybnost rázu náboženského. Na líci viděla jsi božstvo, jemuž obětina byla přinesena, zde vidíš prosebníkův původ. Hleď, tento malý svalnatý muž jihoamerického typu, toť prosebník sám. Před ním jsou dvě nejapně vyřezané dobytčí podoby, což svědčí, že onen muž byl rolníkem. Dále je zde zobrazen strom se sedmi větvemi, z čehož soudím, že prosebník byl sedmdesátník. Na okraji vyřezané psi a ovčí hlavy znamenají věrnost a mírnost povahy. Z celku soudím, že muž, který přinesl tuto obětinu do peruánského chrámu boha Slunce, žádal božstva o ochranu a blaho své rodiny.“

Pavčina mlčky sledovala bratrovo líčení; pak se zeptala:

„Je to tedy něco podobného jako naše voskové obětiny, jež zbožní poutníci přinášejí na poutních místech zázračným mariánským obrazům a sochám?“

„Právě, právě,“ přisvědčil Timotej, „a toto je starodávná jejich předchůdkyně. Myslím, že se nemýlím, hádám-li jí několik set let stáří. Může býti z dob španělského vpádu do Peru, kdy Atahualpa, levoboček posledního Inky Huayny Capaka, odvážil se sáhnouti po královském žezlu a byl roku 1533 popraven na Pizarrův rozkaz. Tehda Španělé loupili v peruánských chrámech v Tiahuanacu a Cuzcu, kde byly předměty z ryzího zlata, a odváželi kořist na lodích do Španělska. Tak asi dostala se do Evropy i má obětina spolu s jinými památkami peruánské vzdělanosti.“

„A nemyslíš, bratře, že by to mohla býti snad jen napodobenina?“ skromně namítla Pavčina.

Timotej hněvivě pohlédl na sestru.

„Naprosto vyloučeno, Pavlino. Je zde přece zřetelně viděti kresbu i stáří. Je to čarodějná věc, přesně zhotovená podle náboženského znakování uctivačů boha Slunce. A pak materiál: toť kámen, břidla, snad litografická břidlice.“

„Bylo by dobře, kdyby ses na to zeptal nějakého nerostopisce,“ řekla Pavlína: „myslím, že by ti řekl, je-li to nerost, jenž vyskytuje se v Americe, a tím byl by původ obětiny zjištěn nad veškerou pochybnost.“

Timotej byl trochu nelibě dotčen sestřinou pochybovačností; uznával však, že není si dosud jist materiálem, z něhož je obětina vyrobena, a proto poněkud rozmrzele zamručel:

„Zeptám se na to zítra svého známého; je zaměstnán v geologickém oddělení Zemského muzea a je na slovo vzatý vědec v nerostopisném oboru. Ale jsem přesvědčen, že se nemýlím. Ale pro všechno mohu se zeptati...“

S tímto doslovem k nadšenému líčení starodávné obětiny peruánských Inků Timotej opatrně uložil předmět na haldu papírů rozložených na stole a řekl Pavlíně, že může jíti za svou prací.

Když odešla, chvíli ještě prohlížel kamenný předmět, ba dokonce i na spodku několikrát do něho rýpl nožikem; pak, neslyšně si něco pobručuje, vyhledal v polici starobyly vázanou knihu pojednávající o praobyvatelích Jižní Ameriky a usednuv do křesla, ponořil se do čtení.

*

Druhého dne dopoledne Timotej Blažek navštívil svého známého v Zemském muzeu. Přinesl s sebou obětinu peruánských Inků, kterou s vítězoslavným úsměvem vybalil z papíru a podal k posouzení.

Geolog delší dobu předmět pozorně prohlížel.

„Zdá se to starší věc,“ pravil posléze, „a jako napodobenina je velmi zdařilá.“

Timotej rozčileně se vymrštil ze židle, na niž před chvílí usedl.

„Jak starší věc,“ podrážděně vyrazil ze sebe, „dokonce velmi stará věc, vzácný pane, a považuji to za památku peruánských Inků. Je to nesporně obětina boha Slunce.“

„To bych zrovna neřekl,“ namítl geolog se shovívavým úsměvem.

„A proč ne?“ zeptal se Timotej s rozhorleným údivem.

„Inu, je zde zobrazen strom, podle povahy kresby soudě, určitě jehličnatý a těch, pokud vím, v tamějších krajinách nebylo.“

„Ach, na tom nezáleží,“ odmítal Timotej tuto námitku, „je to strom nejapně vyřezaný, patrně starcem a člověkem menšího vzdělání, který nemyslí na to, aby zobrazil určitý druh stromu. Ostatně chtěl znázornit asi jen strom života a sedm větví, jež mu udělal, znázorňuje patrně sedm desítek jeho věku.“

„Pak,“ pokračoval geolog, „nejeví tvář boha Slunce naprosto staroamerický ráz. Nasvědčovala by spíše evropskému původu.“

„Ani to by nevadilo,“ přerušil ho rychle Timotej. „Je sice přijato za běžnou pravdu, že Kolumbus objevil Ameriku, ale je jisté, že byla objevena již dávno před ním. Za objevitele Ameriky pokládají se Irové nebo Skandinávci. Brasseur de Bourbourg praví v jedné vysvětlivce ke svému překladu knihy Popol Vuh, že je mnoho pověstí, jež vztahují se na irské plavby do Ameriky a dokazují, že již několik století před Kolumbem bylo spojení mezi Irskem a Amerikou. Nejhouževnatěji se udržuje pověst vzniklá ze zpráv starých dějepisců, kteří dokazují, že Skandinávci prý již skoro pět set let před Kolumbem objevili Ameriku. Jedním z nejhörlivějších zastánců tohoto tvrzení je spisovatel Fastenrath, jenž se snaží, aby odůvodnil pravdu toho a zjednal Leifu Erikssonu jméno skutečného objevitele Ameriky. Dánský učenec Karel Christian Rafn ve svém díle *Antiquitates americanae sive escriptores septentrionales*, vydaném roku 1837, sděluje některé skandinávské ságy o objevení Ameriky, v nichž vypravuje se o Erikssonovi, jak objevil zemi, kterou nazval Vinland, to jest země vína. Jiná kniha, vydaná Jindřichem Rinkem, přináší též zprávy o Erikssonovi. Podle pověsti byl Erik Červený nucen vystěhovati se ze svého starého sídla Gadaru na severu Norvézka po vraždě, kterou spáchal, na Island, odkud však musil prchnouti pro nové provinění. Tohoto vyhnanství použil jeho syn Eriksson k výpravě na západ, aby vyhledal zemi, kterou prý viděl již jistý Gunfiorn. Tak objevena Amerika, tehda Leifem nazvaná Vinland. Fridtjof Nansen prohlásil tyto zprávy o Normanech v Severní Americe za pouhý mýtus. Ale možno říci, že jeho domněnka je vyvrácena přímými důkazy. Jsou jimi kameny popsané runami, jež nalézány jsou nejen v Americe, ale i vysoko v arktických krajinách a jež se podařilo přechísti. Jeden z těchto kamenů nalezen již roku 1824 na ostrově Kingiktorsoaku na severu zálivu Baffinova, kam dnes vniknou leda polární cestovatelé. Jiný z těchto památných kamenů nalezen ve státě Massachusetts a byl dlouho pokládán za kámen zdobený rytinami indiánskými. Avšak podařilo se značky rozluštit, hlavně přechísti jméno jednoho z nejsmělejších normanských kolonizátorů, Thorfinna Karlsefniho, a zdá se, že kámen byl hraničníkem jím obsazeného území v zemi nazývané tehda Vinland, podle druhů divoké révy. Tyto normanské osady později zanikly, jelikož nebylo dosti lidí, kteří by je udržovali. Také norský učenec Opsjon našel roku 1926 nedaleko města Spokane ve státě washingtonském na

skalním balvanu nápis v runách, zaznamenávající příchod skandinávské výpravy, v které bylo 24 mužů a 7 žen, a to asi roku 1010. Nápis vypravují, že výprava byla téměř vyhubena Indiány. A ani tito objevitelé nebyli snad prvními Evropany v Americe. Amerika byla prý již objevena Evropany tisíce let před tím, než na jejích březích přistáli první Normani. Tuto úžasnou možnost dosvědčuje záhadný nález bronzové sekerky u Brantfordu v Ontariu doktorem Harringtonem z amerického indiánského muzea v New Yorku. Doktor Harrington obdržel tuto památku od starého Indiána, který sekerku našel zakopanou v zemi. Ač připomíná nástroj, jakého používali Normani, když asi v 11. století po Kristu připluli do Ameriky, doktor Harrington usoudil, že pochází z daleko dřívější doby. Odborníci odhadli sekerku jako nástroj pozdní bronzové doby v Evropě.“

„Vím toto všechno rovněž,“ pokyvoval geolog vlídně hlavou. „Ale co tím chcete vlastně říci?“

„Mnoho, mnoho,“ nedočkavě vybuchl Timotej, hotov brániti do krajnosti starý původ vzácné obětiny. „To svědčí, že již v nejstarších dobách irští, islandští a skandinávští rybolovci dojížděli k americkým břehům, pravděpodobně do Aljašky, a ti měli jistě i čilé obchodní styky s tamějšími domorodci, s nimiž vyměňovali zboží. Tak mohly se různé evropské výrobky dostat do Aljašky a odtud postupem času do nejzazších amerických končin. Nebo američtí domorodci mohli použítí schopnosti cizinců pro uměleckou výrobu předmětů, jež zdály se jim vhodnými k dalšímu obchodování s nejvzdálenějšími indiánskými kmeny. Spřáteluji se tedy i s myšlenkou, že by obětina mohla býti třeba irského původu; Irsko bylo, jak se za to má, také ve styku s Atlantovci, neboť jeho nejprvnějším náboženstvím bylo uctívání slunce jako u Peruánců.“

„To všechno konečně dalo by se namítati,“ pravil s jízlivým úsměvem geolog, jenž trpělivě poslouchal Timotejovu obhajobu a obrátil kamennou obětinu spodkem vzhůru a nožíkem několikrát rýpl do pleťové zahnědlé hmoty, „kdyby materiál nebyl neklamným znamením novějšího původu.“

„Jak?“ poděšeně vyhrkl Timotej. „Obětina je přece řezána z břidly nebo z jiného kamene.“

„Nikoli,“ suše odvětil zkoumající učenec. „Podle mého mínění je to obyčejná vypálená kamnářská hlína.“

„Ale to je nemožné, vzácný pane,“ zaraženě koktal Timotej.

„Už tomu tak bude,“ pravil se smíchem geolog a odevzdával Timoteji Blažkovi jeho peruánskou památku. „Před časem vyskytlo se v obchodech hojně prehistorických památek, jež se dostaly i do muzeí, odkud byly později vyřaděny. Tak byly dokonale napodobeny. Byla

to soukromá spekulace na kapsy sběratelů. Říkalo se, že tyto prehistorické padělky vyráběl jistý židovský obchodník a zároveň majitel cihelny blízko Prahy, jenž je dával do prodeje pokoutním starožitníkům. A dost možná, že i vaše obětina pochází z tohoto pramene. Proto pozor, pane Blažku, při nákupu peruánských starožitností!“

„Pochybuji,“ namítal ještě Timotej s posledním napětím duševních sil, zabaluje předmět do papíru; „vím, odkud věc pochází, znám sbírku, v které byla umístěna. Majitel té sbírky přijel před časem z Ameriky, kde žil dlouhá léta, a po jeho smrti byla prodána starožitníkovi.“

„Nechci vám bráti vaší víry,“ soucitně pravil geolog, vida zdrcenost svého známého, „ale svůj úsudek o materiálu jsem vám řekl, a proto jste sem přece přišel. Doufám, že podruhé a při jiné věci budu vás moci potěšiti. Na shledanou.“

A podav mu ruku a doprovodiv jej ke dveřím pracovny, propustil Timoteje Blažka, jenž odcházel z muzea zamyšlen a se zakaboněným čelem jako člověk vracející se z návštěvy, při níž byla mu projevena hluboká soustrast nad nenahraditelnou ztrátou.

*

Když přišel z muzea domů, Timotej Blažek zhroutil se na oblíbené křeslo a seděl dlouho jako bez ducha; zapomněl i odložit zabalenou obětinu, jež byla tak pohaněna mužem, od něhož doufal, že určitě potvrdí pravost peruánské památky.

Ať uvažoval jak uvažoval, nemohl stále pochopiti, že by obětina byla prostou napodobeninou. Což je takový badatel neomylný? Často koupí pro muzeum bezcennou napodobeninu a pravou věc odmítne. Vzpomněl si na tiáru Saitafarnésovu, prodanou za 200 000 franků pařížskému Louvru. To bylo před lety hluku ve vědeckém světě, když vyšlo najevo, že jedno z největších světových muzeí má místo starověké koruny skytského krále novodobý padělek. A tehda o koupi této starožitnosti rozhodovali výhradně učenci. Kdo za to ručí, že geolog se nemýlí; není archeologem, nýbrž jen geologem. A rozumí-li snad materiálu, z něhož je obětina vyrobena, nemusí rozuměti památkám peruánských Inků. Ostatně také nevyjádřil se bezpodmínečně o nepravosti památky. Připouštěl, že to nemusí býti napodobenina. Varoval jen všeobecně před napodobeninami. Pravil přece: „Proto pozor, pane Blažku, při nákupu peruánských starožitností... Nechci vám bráti vaší víry...“ Určil jen jakost materiálu. Ale nemohla obětina býti přesto pravá? Nebylo možná, že peruánské obětiny vypalovaly se z hlíny? Vždyť pálení hlíny je věc stará jako lidstvo. Ne, nevzdává se dosud víry v pravost obětiny. Zjistí si tuto pravost nade všechnu pochybnost. Ví už jak. Jsou ještě

jiní učenci než geologové. A pak půjde k panu vědci z muzea a řekne mu svůj úsudek o jeho vědomostech.

A jako by se v něm nenadále zrodila spasná myšlenka a oživila novou nadějí strnulé tělo Timoteje Blažka, rychle se vztyčil z křesla a zavolal silným hlasem:

„Pavlo!“

Pavla zjevila se ve dveřích vedlejší místnosti.

„Přeješ si, Timoteji?“

„Počkej s jídlem; poobědváme, až přijdu. Musím ještě kamsi zajít.“

A nasadiv si klobouk a sevřev těsně pod paží balíček, jehož dosud neodložil, spěšně vyšel z bytu, nedav ani sestře bližšího vysvětlení, kam jde.

Timotej Blažek pospíchal k příteli Rankovi, sběrateli a známému okultistovi, jenž bydlil v Dejvicích. Často se s ním radil o věcech týkajících se čarodějství a důvěřoval mu, neboť věděl, že Rank je členem několika tajných náboženských společností a zasvěcencem v oboru tajemných věd.

Rank byl potěšen jeho návštěvou a zvědavě se tázal, co k němu Blažka přivádí. Neboť že to bylo cosi neobyčejně důležitého, poznal na přítelově tváři.

Timotej Blažek stručně pověděl Rankovi historii památky peruánských Inků a pozorně vybaliv obětinu, podal mu ji.

Přítel znalecky prohlížel podaný mu předmět, poklepal na něj kloubem prstu, aby podle zvuku posoudil materiál, posléze vážným pohybem odevzdal památku Timoteji Blažkovi, jenž ji hned pečlivě zabalil.

„Je to opravdu čarodějná věc,“ pravil, „a myslím, že je stará.“

„Tak jest,“ radostně přitakal Blažek, „také myslím. Geolog se jistě mýlil; není znalcem starožitností. Zná snad nějakou staroslovanskou vykopávku, ale není oprávněn, aby určoval památky jihoamerické. Jsi tedy jistě přesvědčen o pravosti této věci, že ano, drahý příteli?“

„Nemohu se vědecky vyjádřit o pravosti této památky,“ rozvážně pravil Rank, „ale jsou ještě jiné určovací poznatky než vědecký odhad. Je to citový odhad. Jakmile vzal jsem kamennou obětinu do ruky, můj první dojem byl, že je pravá. A svému vnitřnímu přesvědčení věřím.“

„Děkuji ti, příteli,“ pravil Blažek, zřejmě uspokojen přítelovým výrokem a nabyv opět veselejší nálady, „to mi stačí. A nyní zase půjdu; neobědval jsem dosud a řekl jsem sestře, aby s obědem počkala, až přijdu.“ A Timotej Blažek podal Rankovi ruku a chystal se k odchodu.

Rank mu bodře potřásl rukou a pravil, vyprovázeje přítele ke dveřím:

„Ostatně můžeš se sám přesvědčit, chceš-li, o pravosti peruánské obětiny.“

„Nuže?“ otázal se Blažek, zastaviv se na prahu pokoje.

„Pomocí psychometrie,“ odvětil Rank, „to je neklamný poznávací prostředek. Jistě slyšel jsi o lidech, kteří dovedou čísti zapečetěný dopis nebo celé stati z knihy, jež vloží se jim na čelo nebo na tělo poblíže pupku, neboť ona místa jsou senzoria čili vnímací ústrojí vnitřního člověka. Nutno však k takovému pokusu zvoliti člověka citově založeného, jenž má sklon k jasnozření. Pokud vím, tvá sestra je trpné, zádumčivé povahy, že ano? Dala by se snad vzbuditi u ní jasnovidná schopnost.“

„Ano, je snivá, zádumčivá bytost, neobyčejně soustředěně myslící a pokud již před časem zjistil jsem pokusy, je ve značné míře jasnovidná,“ potvrdil Blažek.

„Tot' výborné,“ nadšeně zvolal Rank. „Máš tedy osobu, jaké potřebuješ. Jejím prostřednictvím můžeš provést důkaz o pravosti obětiny. Počínej si takto: Tvá sestra toho dne, který zvolíš si k pokusu, smí jísti jen lehká jídla jako míchaná vajíčka, zeleninu a podobné. Večer pak nechť ulehne na pohovku, ty polož jí peruánskou památku na čelo nebo na dolní část těla v okolí pupečném a poruč jí, aby soustředěně myslila jen na onen předmět a hlasitě sdělovala, co vnímá. Po nějaké době, jež u všech osob není stejná a jež se řídí podle prostředníkových schopností, počne ti vyprávěti historii předmětu.“

„Zkusím to, příteli,“ pravil Timotej Blažek a obličej se mu rozjasnil vítězným úsměvem, „ač mi již stačí tvé ujištění, že věříš v pravost obětiny. Ale tak aspoň dovíme se celou historii vzácné památky. Těším se již na to. Upřímné díky za tvou přátelskou ochotu a radu.“

A stisknuv Rankovi ruku, vyšel ze dveří, spokojeně si pobručuje, a pospíchal přes Letnou a staroměstskými ulicemi k domovu, kde čekal na něho opožděný oběd.

*

Timotej Blažek se vrátil domů úplně změněn. Jeho obličej zrovna vyzařoval vnitřním uspokojením a oči mu zahrávaly potutelným úsměvem. Když mu sestra předložila ohříváný oběd, snědl jej s chutí, ba dokonce po jídle žádal i kávu, což dělával jen ve dnech, kdy býval velmi dobře naladěný. Nezmínil se však sestře o účelu své vycházky a tvářil se tajemně, ač viděl, že by ráda věděla, co způsobilo tuto podivnou změnu jeho chování.

Jelikož však se nerozhovořil, Pavlína neptala se ho po ničem, čekajíc, až sám jí vše poví. Znala jeho podivínské způsoby a bála se, aby jej snad neprozřetelným dotazem znova nerozmrzela. Prozatím jí stačilo, že odložil zádumčivost a nervózu, jež u něho často vybuchovala v návalech podrážděnosti a hněvu.

Timotej byl toho odpoledne opravdu roztomilý. Pronesl i několik laskavých slov k sestře, jež ji potěšila, neboť pravidelně si jí nevšímal, zahlobán jsa v knihy a pergameny, a jestli přece někdy vzpomněl na ni při práci, užíval jen nevlídného a rozmrzelého tónu, jímž jí něco nařizoval nebo vytýkal.

Proto s dětinou radostí uposlechla, když ji bratr zavolal do pokojíku a vyzval, aby se posadila proti němu ke stolu.

„Pavlínko, dnes opozdili jsme se s obědem a jak vidím, dosud jsi nejedla,“ započal Timotej rozhovor. „Nepojíš nic?“

„Snědla jsem tři vejčička naměkko, než jsi přišel, a to mi stačí, bratře,“ odpověděla Pavlína.

„Výborně,“ vesele zvolal Timotej; „to se mi dnes znamenitě hodí. Jsi tedy po jídle.“

„Ano,“ udiveně řekla Pavlína, nechápajíc, proč její vaječná strava uvedla bratra v takové nadšení.

„Mám totiž k tobě malou prosbu,“ rozvážně pronesl Timotej, „jejímž splněním bys mne velmi potěšila.“

„Ráda učiním vše, čeho si přeješ,“ ochotně řekla sestra. „Co chceš?“

Timotej Blažek na chvíli se zamlčel; pak vážně pokračoval:

„Jde o pokus, na němž závisí rozluštění záhady, na jejímž objasnění mnoho mi záleží. Mohla bys mi při tom pomoci.“

„Mohu-li, učiním, co budeš chtít, Timoteji,“ odvětila Pavla.

„Pamatuješ se, Pavlínko,“ rozhovořil se Blažek, „jak jsme kdysi konali pokusy s různými předměty, zabalenými v papíru nebo uzavřenými v pouzdru, jež jsem ti položil na čelo a jejichž obsah pokoušela ses uhádnouti?“

„Vím, vím již,“ přisvědčovala sestra. „Říkal jsi, že jsem leccos uhádla a že mám vyvinuté schopnosti.“

„Tak jest,“ potvrdil Blažek. „Nyní jde mi o zjištění složitějšího případu. Chci totiž zjistiti pravost peruánské obětiny, kterou znáš. Pomůžeš mi?“

Pavlína úkosem pohlédla na balíček, jenž ležel na stole.

„A dovedu to?“ zeptala se nesměle.

„Myslím, že ano,“ přesvědčoval ji Timotej. „Zkus to, prosím tě o to. Hleď, lehneš si na pohovku a já ti položím obětinu na čelo. Soustředíš svou pozornost na ni, budeš mysliti na její historii, jak a kdy vznikla, co se s ní dalo a na vše, co s ní souvisí, a řekneš mi, co tě napadne, ano?“

„Pokusím se o to, bratře,“ odvětila Pavla.

„Ano?“ radostně zvolal Timotej, „jak jsi hodná, Pavlínko. A učiníme tak hned, chceš?“

„Jak si přeješ,“ přisvědčila sestra. A ulehla na pohovku, zatímco její bratr neklidně přecházel po pokoji.

Za chvíli položil jí Timotej obětinu na čelo a pravil:

„Teď buď hezky klidná, Pavlínko, a soustřeď pozornost na obětinu.“

Potom přisunul si Timotej k pohovce židli a tiše usedl.

V pokoji zavládlo hrobové ticho. Chvilí prchala za chvílí, aniž Pavlína pronesla jediné hlásky. Zdálo se, že usnula; ležela nehybně a jen její tiché oddychování svědčilo, že žije.

Timotej nepohnutě čekal s očima netrpělivě upřenýma na sestřina ústa.

Skorem po půlhodinovém čekání Pavlína lehounce pohnula rty a Timotej se k ní sklonil, a zaslechl slova, jež plynula ze rtů:

„Neseš, bratře, kamennou obětinu z domu... Jdeš sadem... Vcházíš do ulic mně neznámých a do jednopatrového domu... Ukazuješ předmět vousatému pánu, jenž tě potěšuje...“

„Znamenitě,“ bručel si pro sebe Timotej, „to je výjev u Ranka.“

„Nyní jsi ve veliké budově u pána se skřipcem, jemuž také ukazuješ předmět... Říká ti věci, které tě rozmrzují...“

„Dobře,“ zahučel v duchu Timotej; „má návštěva u geologa.“

„Vidím tě v nějakém krámě, kde kupuješ předmět... Malý zavalitý muž hovoří dlouho, ty mu odpovídáš... Odnášíš si předmět...“

„Vše souhlasí,“ přizvukoval v mysli Timotej; „to je mé jednání se sběratelem, u něhož jsem obětinu získal.“

„Opět vidím malého zavalitého člověka, s nímž jsi hovořil v krámě... Kupuje takové věci, jako je předmět, jenž leží na mém čele, od muže v brýlích, jenž vypadá jako žid... Oba se smějí...“

„Aha,“ pomyslně si Timotej, „starožitník získal peruánskou památku od židovského obchodníka.“

„Nyní jdu daleko, daleko...“ bylo slyšeti Pavlínin hlas, jenž se po té větě odmlčel.

„Ovšem,“ spokojeně usmíval se Timotej; „až do starého Peru. To trvá chvíli, věřím.“

„Nyní vidím...“ Hlas opět umlkl.

„Co, co vidíš?“ tiše zeptal se Timotej, pln očekávání.

„Krajinu s řekou a skalami... Jako okolí Berouna, kde jsem před lety byla na výletě...“ pokračoval hlas... „Jakési stavení s komínem...“

„Co, cože?“ s ustrnutím optal se Timotej.

„Zdá se mi to jako cihelna... Jsou tam cihly již vypálené a ještě syrové v dlouhých řadách...“

Timotejovi počínalo býti úzko. „To není možné,“ tiše skuhral, „nemožné.“

„A nyní vidím firmu závodu: Feuerstein a syn...“ sdělovala dále Pavlína.

Timotej cítil, jak se mu čelo zarusuje potem.

„A vidím obětinu a věci jí podobné... Jsou připraveny k vypálení... Menší i větší předměty... Mezi nimi i podivné nádoby jako urny, jež máš v pracovně...“

Timotej zakryl si obličej rukama a cítil, jak se mu srdce svírá jako v kleštích. Hlasitě cosi vykřikl. Pak vyhrkly mu z očí slzy a protékaly mezi prsty. Byl zdrcen, neschopen slova a neschopen myšlenky.

Vzácná peruánská obětinu byla sprostým padělkem!

V té chvíli se ozval dutý třesk. Jasnovidka, probuzena bratrovým výkřikem, probrala se z polospánku a prudce se vztyčila. Předmět ležící na jejím čele sjel k zemi a rozbil se.

3.2.11 Zázračný člověk

Štěpán Rank byl vyšším úředníkem přední pražské záložny. Pro své postavení těšil se vážnosti a úctě v měšťáckých kruzích, jež nadto věděly, že Rank mimo kancelářskou působnost vyniká znalostmi v oboru umění a tajných věd, a dokonce vydal tiskem několik odborných knížek.

Jeho přemýšlivá tvář, poněkud vyhublá od myšlenkového stravování a duševních bojů, byla ozařována očima, jež pronikavě utkvívaly na lidech, s nimiž hovořil a kteří rádi poslouchali jeho rady a výklady, prozrazující vždy muže sčtělého a hloubavého. Tato tvář, v níž shrnut byl celý Rank jaksi výtažkově, byla nahoře věnčena prošedivělými vlasy a zakončena bradou s mírným vousem, zastřiženým do špičky, jež dodával Rankovu vzezření neobyčejné vážnosti. Ostatně byl těla hubeného, jež kryl oblek pravidelně barvy šedé, kteréžto barvě dával přednost pro její účelnost ve všedním životě a pak pro její nevtíravost, neboť Rank nebyl přítelem okázalosti a nadevše protivila se mu jakákoli výstřednost nebo hlučnost.

Štěpán Rank mimo kancelář žil v útulném pražském předměstí, obklopen bohatou knihovnou, plnou starých tisků, a studoval ve volných chvílích dávnou kulturu a náboženství. Říkalo se, že je znalý tajných věd, a opravdu několik jeho knížek, které napsal, svědčilo o znamenité znalosti v tomto směru.

Rank byl ženat a měl tři děti. Hezounkou dcerušku a dva synky, k nimž lnul svědomitou a oddanou láskou a jejichž výchově hleděl dát duchovní ráz. V této vychovatelské snaze byla mu nápomocna i manželka, jež měla umělecké sklony, neboť pokoušela se v malířství, zdobíc svými výtvary Rankovu klidnou domácnost, jež skýtala krásný obrázek pozemského ráje v mydlinové bublině.

Úmyslně užívám Rankova přirovnání domácího ráje k mydlinové bublině, neboť po řadě let rodinného štěstí zavítaly nesnáze do klidného útulku jeho domácnosti. Zuřila několikaletá válka, s níž dostavily se zvláště pro obyvatele velkoměsta úžasná drahota, nedostatek potravin a nesnesitelné životní poměry. A tyto strasti postihly i Štěpána Ranka a jeho rodinu. Nebylo možno věnovati se rodině jako dříve, nebylo možno klidně a soustavně v soukromí pracovati a studovati. Třeba příjmy úředníků byly značnější vzhledem ke zvýšeným drahotným poměrům, přece nedostačovaly přehnaným lichvářským cenám, požadovaným za nevyhnutelné životní potřeby, a Rank byl nucen poohlédnouti se po zdroji mimořádných příjmů.

Tak stal se Rank posléze sběratelem starožitností. Vyznal se již z dřívějšíka v tomto oboru lidské vášně, jež ve válce rozmohla se netušenou měrou; kupoval porculán, kameniny, rytiny, obrazy, dřevěné sošky, staré pergameny, knihy a vše, co zavánělo starobylostí a vzácností, a prodával to opět s jistým výdělkem, získávaje takto slušný peníz. Také jeho manželka vydatně pomáhala svému choti; zanechala malování pro zábavu a věnovala se vyrábění cukrářského zboží, zařídívši si dílnu na sladké pečivo, jež těšilo se po jisté době prostřednictvím známého cukrářského závodu pozornosti labužníků a docházelo hojného odbytu.

Pochopitelně, že Štěpán Rank byl pln nadšení a radosti, když dlouholetá válka jednoho dne se skončila a samostatnost československého národa byla prohlášena. V jeho ušlechtilém nadšení byl nejen výraz upřímného Čecha, ale zračilo se v něm i uspokojení starostlivého otce. Viděl v duchu již mizeti příšeru starosti o živobytí a obrysy domácího ráje objevily se znova jeho vnitřnímu zraku.

Ale nestalo se, jak snil Štěpán Rank. Po převratu usmál se sice na chvíli snesitelný život na ubohé obyvatele Prahy, však záhy počala drahota opět strašiti, a sice ve zvýšenější ještě míře než za války, a stále stoupala.

Proto manželé Rankovi přičiňovali se všemožně, aby zdolali krutost poměrů a překonali všechny nesnáze. Rankova manželka rozšířila obor své působnosti z výroby cukrářského zboží na šití šatů a Rank vedle sběratelské činnosti věnoval se spisovatelství, hlavně překládání z cizích spisovatelů.

Než i zde vyskytla se nová netušená nesnáz. Paní Ranková zabrala celý byt pro své podniky a Rank neměl místo, kde mohl by pohodlně a nerušeně se zařídit. A přece musil pravidelně pracovat, aby dostal závků, jež nakladatelé stanovili. Přemýšlel, uvažoval, a konečně našel východisko. Což aby si najal někde pokoj? Tak by měl místnost, kde by se mohl klidně oddat vedlejšímu zaměstnání, a byla i možnost, najme-li pokoj v jiné čtvrti, že by v onom místě dostával potraviny, vydávané dosud, jako za války, jenom na lístky, v hojnější míře a lepší jakosti, neboť některé pražské čtvrti byly lépe zásobovány než druhé.

Vymyšleno, provedeno. Štěstí usmálo se na Ranka; našel pěkný a poměrně levný pokojík v osamělé vilce pražského předměstí, kde tou dobou zvláště dobře bylo postaráno o přiděl potravin. Na obecním úřadě bydliště své rodiny vymohl si od aprovizační komise potvrzení o tom, že stěhuje se jinam, a na základě toho mohl přihlásit se o lístky na potraviny tam, kde bude bydlet.

Spokojeně ubíral se na komisařství předměstí, kde najal si pokojík, a přihlásil se tam jako přistěhovalý obyvatel a dostal povolení k odebírání potravin v místě svého nového bydliště.

A tehdy se stalo něco neočekávaného, o čem Rank a jeho rodina neměli ani potuchy. Co si, co převyšuje sedm divů starého světa.

Jak jsem se již zmínil, byl Rank tak trochu učencem, badatelem v tajných vědách. Nečinil ovšem nikdy pokusů, spokojuje se pouze s naučenými vědomostmi. Kromě osobního kouzla, jímž působil na lidi, s nimiž se setkal, nebyl si vědom jiných čarodějných schopností. Ovšem často k jeho překvapení vyplňovala se podivuhodně jeho přání, na něž úporně myslel; ale nepřikládal tomuto splnění zvláštního významu, přičítaje to náhodě nebo přátelskému smýšlení bližních.

Onoho dne, kdy přihlašoval se jako nový obyvatel předměstí, kde si najal pokojík, promýšlel výhody a možnosti, jež se mu naskýtají přesídlením do této čtvrti, zejména možnost hojnějších a lepších potravin, a tu vzniklo v něm mocné přání, kdyby se tak mohl přihlásit ve všech pražských předměstích současně. Vždyť v každém pražském předměstí našel by se jistě volný pokojík, v němž mohl by Rank bydlet, kdyby žil v mnoha osobách. Jaká by to byla spousta potravin!

Než jak podivil se Štěpán Rank, když pojednou dostal z různých míst balíčky mouky, cukru, sádla, bochníky chleba, pytlíčky krup a lahvičky s umělým medem. Zprvu domníval se, že je to patrně omyl, ale když příští týden a nejbližší příští týden došlo opět neočekávané množství různých potravin, pochopil, že je to vyplnění jeho tajného přání a že přihlášky v jiných předměstích děly se telepatickým přenosem do myslí úředníků zásobovacích oddělení a

že nějaké bytosti, s ním vnitřně souvisící, záhadně shánějí pro něho potraviny, poslušny jeho podvědomého příkazu.

Tehdy poznal Štěpán Rank svou čarodějnou moc. Jeho bytost se zmnohonásobila a jeho duchovní zástupci obsadili ve všech pražských předměstích volné pokojíky a pravidelný potravinový příděl, na nějž takto měli právo, odváděli ústřední své bytosti, Štěpánu Rankovi. Tehdy si uvědomil, že je jakýmsi divotvorným mužem, jenž má schopnosti, o nichž dříve neměl tušení. A vzpomněl si, že kdysi v mládí, v městě, kde byl jeho otec knihařem, stýkal se s jistým rabínem, jenž prý se později zbláznil z učenosti a jenž při loučení, když Rank odcházel na studie do Prahy, vložil mu ruce na hlavu a něco divného mumlal. Jistě to byl odkaz onoho rabína, jenž přenesl tenkrát na něho své divotvorné schopnosti! Ano, tak to bude. Má schopnosti onoho rabína, jenž byl čarodějem.

Doma u Ranka soudili ovšem jinak. Jeho manželka, vidouc spoustu potravin, jež Rank obstaral, vykládala si to tím, že její muž v úřadě stal se nejméně ředitelem. Pouze se zlobila, že jí o tom nic neřekl.

„Ani nevím, jak dlouho jím již je,“ pravila k sousedce, paní Muknšnáblové, „a odkdy jsem paní ředitelovou. Můj muž je samé tajnosti. Člověk se to musí vždycky dovědět od cizích lidí!“

„Ano, ano,“ přisvědčovala paní Muknšnáblová. „To vědí, nechce, aby zvěděli, kolik tisíc mu přidali. Ale pěkné je od něho, že alespoň přispívá tolik na potraviny. To mají radost, paní ředitelová, že ano?“

„Ovšemže mám. Ale jistě si ještě něco nechává. To vědí, já Štěpána znám!“

Zatím Štěpán Rank, jenž objevil v sobě kouzelnou moc zaopatřovati si potraviny, snil o rozšíření čarodějné působnosti. Což kdyby si umínil, aby jeho duchovní zmnoženci přihlásili se stejným způsobem i v pražském okolí. Na venkově mají lepší mouku než v Praze a také sádlo je lepší jakosti. A pak, co se nespotřebuje, to se prostě prodá. Ovšem za přiměřené ceny. Vždyť nechce býti lichvářem.

A ejhle! Umíněno, provedeno. Příští týden sváželi již tajemní obstaravatelé na vozech potraviny Štěpánu Rankovi, jenž je přijímal jako nějaký velkoobchodník, dával je skládati do sklepa, na půdu, kam se dalo. A stále přibývalo nových a Rank jedl, tloustl, prodával a hromadil záhadný příděl potravin.

Rankova manželka byla jako u vyjevení. Jednoho dne, když přijelo před dům deset povozů s potravinami, vrazila k sousedce Muknšnáblové.

„Není možno, aby můj muž byl jen ředitelem,“ pravila, zřejmě rozčilená, „jistě stal se guvernérem nějakého velikého peněžního ústavu. Podívají se na tu spoustu potravin. Kde by na to bral?“

„Ano, ano,“ přisvědčovala paní Mukšnáblová, „mají pravdu, paní guvernérová!“

„A vidějí, peněz mi dává pořád stejně jako přede dvěma měsíci,“ vykládala rozzlobeně paní Ranková. „Všechno vrazí do mouky a sádla, až již nevím, kam s tím. Máme byt, půdu, sklep plný mouky, sádla a podobných věcí. Nechápu, co to s ním je. Nebyla bych nikdy řekla, že se stane lichvářem.“

„Nu, nakazil se od ostatních,“ jízlivě podotkla paní Mukšnáblová. „Chce býti zkrátka milionářem. To vědí, čert snáší vždycky na větší hromadu.“

„A děti by potřebovaly nové obleky a nemohu od něho dostat ani groše víc, než co mi dával dříve,“ vyhrkla paní Ranková.

„Snad má nějakou kůstku od baletu,“ popichovala Mukšnáblová a její lasičí obličej ozářila škodolibost, „to tak bývá, když jsou peníze, jsou choutky.“

Rank stal se nyní podnikavým. Umínil si stejným způsobem jako v dřívějších případech, aby byl přihlášen i v jiných českých městech a posléze rozšířil svou působnost i na Moravu a Slovensko. A brzy jezdily Rankovi vlaky s potravinami, takže koupil za vysokou cenu dům, v němž bydlila jeho rodina, a změnil jej v ohromné skladiště. Úřady, upozorněny na tyto hromadící se Rankovy zásoby, zjistily, že Rank dostává správně příděl. A pražské obyvatelstvo bylo rádo, neboť Rank prodával své zásoby za cenu daleko levnější nežli všichni obchodníci; chudíně pak dával zadarmo.

A tak Rank rozšiřoval působnost své čarodějně moci, až obsáhl celé území Československé republiky. Ze všech koutů republiky svážely vlaky a parníky Rankovi potraviny. Rank skoupil budovy, sousedící s jeho domem, a zařídil v nich skladiště. Jeho děti třetí měsíc po započetí tajemného přílivu potravin onemocněly následkem nadvýživy, jeho manželka stížena byla záchvatem srdečních křečí, když jedenkrát paní Mukšnáblová za ní plna závisti a jízlivosti na chodbě vykřikla:

„A vidějí, přece jen nevědí, čím je teď jejich muž, jestli je dosud tím guvernérem, nebo snad dokonce již nějakým miliardářem!“

Tu konečně sešli se českoslovenští obchodníci a průmyslníci k poradě, jak by zamezili pohromě, která hrozila zničení obchodu a průmyslu republiky. Neboť vše nasvědčovalo tomu, že brzy veškerá doprava ve státě bude se dít výhradně pro Ranka. Musil dostávat svůj příděl a vláda, jsouc pod vlivem Rankova telepatického působení, nechtěla v té věci nic dělati.

Na generální schůzi v pražské Plodinové burze usneslo se shromáždění přítomných, že jistě dějí se zde čáry a že nutno přivolati na pomoc nějakého odborníka na slovo vzatého v čarodějství. Zvolen výbor, jenž byl pověřen úkolem vyhledati muže, jenž by zlomil Rankovu čarodějnou moc.

Hledáno, pátráno, až šťastná náhoda přivedla je na dobrou stopu. Kdesi v staroměstském pražském zákoutí žil osaměle muž, jenž živil se vycpáváním živočichů a jenž měl pověst znamenitého znatele tajných věd. Jmenoval se Ostrýt a napsal dokonce vysvětlivky k záhadné šesté a sedmé knize Mojžíšově, vydané Vitrografií ve věrném fotografickém otisku podle rukopisu z počátku 16. století, chovaného v knihovně jednoho kláštera. To byl jistě muž, jenž by mohl pomoci.

Vypravilo se tedy k němu několik obchodníků a průmyslníků a přednesli mu svou žádost.

„Dostanete polovinu potravin, které Rank nahromadil, zlomíte-li jeho čáry,“ pravil mluvčí obchodníků.

„Nu uvidíme, co se dá dělat. Je to zasvěcenec černého umění, jenž, jak zjištěno již jistým jasnovidcem, čaruje s pravou tvář položenou na stole a jeho zlý duch vznáší se nad Prahou,“ pronesl rozvážně Ostrýt, „musím na něho s bílou magií. Kdy mám započít?“

„Hned, ihned, neboť každá hodina je drahá,“ křičeli vyslaní zástupci jeden přes druhého. „Ihned!“

„Mohu tedy započítí ihned, neboť byl jsem předevcírem v parních lázních,“ pravil Ostrýt, „musím si však připravit zbraně k boji s Rankem. Pánové necht' prozatím u mne se posadí.“

Vyslaní zástupci obchodnictva usedli si, kam se dalo, a čekali plni netrpělivosti.

Ostrýt šel vážně ke knihovně, vyňal z ní šestou a sedmou knihu Mojžíšovu, vydanou ve Vitrografii, a jal se v ní listovati. Po chvíli se zdálo, že našel, co hledal, neboť poodešel do vedlejší místnosti a vrátil se s nějakým balíkem a kusem chlebové kůrky, na niž k velikému úžasu poselstva počal malovati tajemnou značku.

Když byl hotov s touto prací, opatrně uschoval chlebovou kůrku do kapsy kabátu, sňal z věšáku klobouk a vzal pod paži knihu Mojžíšovu. Jednomu pánovi dal nésti balík a vykuřovací pánvici.

„Jsme připraveni, pánové, můžeme jít,“ pravil slavnostně a nechav poselstvo předejítí, vyšel za ním.

Před domem stál žebřinový vůz s kravami, neboť všecky povozy celé Prahy svázely právě potraviny k Rankovu sídlu. Poselstvo s Ostrýtem v čele vstoupilo do žebřináku.

„Kam si přejete, abychom vás dovezli, mistře?“ optal se skromně bílého vykupitele mluvčí poselstva obchodníků.

„Třeba k Petřínu; odtamtud povedu proti Rankovi hlavní ránu. Je to dávné posvátné místo, a příznivé pro můj pokus.“

A tak jela výprava k bývalé lanové dráze na Menším Městě pražském; tam všichni vystoupili z vozu a vydali se k vrcholu Petřína.

Byl již večer, když dorazili na vrchol kopce. Zde stanulo poselstvo s věhlasným znalcem tajných věd a čekalo, co učiní.

Ostrýt vážně vyňal z kapsy nůž, otevřel jej, zastrčil do země, připevnil k němu šňůru a nakreslil kolem sebe a poselstva kruh o průměru devíti stop. Pak nakreslil druhý soustředný kruh, ale o něco větší. Mezi oba kruhy nakreslil tajemná jména. Pak rozbil balík, vyňal z něho dlouhý bílý plášť, kolem čela si přivázal pásku a zažehl oheň v pánvici s vykuřovadlem.

Členové poselstva dodávali si šepem vzájemně odvahy.

Ostrýt nasadil si cvikr a rozevřel knihu. Chvilí v ní listoval, pak pravil jakoby pro sebe:

„Zkusím to třeba s touto generální citací. Neboť je pod těmi klikyháky čitelný text. Tak dobře. Pozor, pánové,“ zvolal, rozhlédnuv se dokola. „Prosím nyní o ticho. Započnu.“

A četl chvíli nějaká cizí jména.

Všichni členové poselstva hleděli nehybně na zaklínače. Co se stane?

Ostrýt obrátil v knize dva listy. Tentokrát chtěl použití slov silné citace neboli hlavního vyvolávání. Jeho rozhodný hlas zazněl:

„Nařizuji vám, citovaní duchové, abyste zlomili čarodějnou Rankovu moc a přivedli jej sem pokořeného.“ A opět četl řadu cizích jmen řeckých, latinských a hebrejských.

Členové poselstva pocítili děs.

Ostrýt zavřel nyní knihu, přihodil do ohně v pánvici nějaké koření a pokračoval, zakryv si oči dlaní a dávaje se unášeti vlastním vnuknutím:

„Ahot, Rahot, Hot, Čehý, čehý, Ranku, hót!“

Blížil se jakýsi šum. Členové poselstva trnuli strachy. Co se stane? Zda nepřichází sám čert? Hrůza!!

A skutečně. Směrem od lanové dráhy přicházelo několik mužů s pytli.

Ostrýt mluvil dále:

„Hajdy, hajdy, Ranku, sem!“

Mužové s pytlí přiblížili se zástupu a jeden z nich vstoupil do kouzelného kruhu. Mlčky a beze slova chytil citujícího okultistu i s knihou a strčil ho do pytle. Ostatní chystali se tak učiniti s členy poselstva.

„Probůh, co činíte, mužové, co činíte!“ zvolal mluvčí poselstva, hrůzou bez sebe.

Schází nám několik kil vepřového, jež ještě dnes nutno dopříviti panu Rankovi na jeho vepřenky,“ pravil drsně jeden z mužů s pytlem, „a poněvadž se již nedostává vepřů, tedy _“

Nedokončil, neboť hrůzou a zděšením pojatí členové poselstva úprkem utíkali z Petřína dolů.

Pouze mluvčí poselstva a věhlasný znatel tajných věd třepali se již chyceni v pytlích, jež muži pomalu a rozvážně zavázali, a pak vydali se s nimi ku Praze.

A po celé Praze rachotily povozy a v nádraží pískaly vlaky svážející potraviny Štěpánu Rankovi.

Štěpán Rank stál na náměstí čtvrti, kde měl skladiště, a přijímal týdenní příděl. Ani si nepovšiml dvou pytlů, jež sebou strašně zmítaly. Hodili je do sklepa k bednám se sádlem.

Teprve pozdě večer odcházel Rank domů s dlouhým seznamem přijatého zboží. Byl strašlivě unaven a nevrle si mručel:

„To je pořádek. Ani svého přídělu nemůže člověk dostati. Na dvacet moučenek a pět sádlenek nedošlo zboží.“

*

Bylo krásné jarní jitro. Na dalekém východě rudlo a zlátlo nebe vycházejícím sluncem. Ptáci o závod zpívali v blízké zahradě. Obloha jasně modrá klenula se nad Prahou.

Otevřeným oknem třípatrového domu proudil do pokoje svěží jitřní vzduch.

U okna v křesle spal muž. Byl to Štěpán Rank. Vánek ovíval obličej spícího muže, jenž v libém snu blaženě se usmíval. Jako by se mu zdálo o veliké výhře v loterii nebo o ráji, z něhož byli kdysi vyhnáni naši prarodiče.

V pokoji se rozjasňovalo. Okenní tabule zanítily se slunečními paprsky, že chvílemi zářily jako zlaté. Se svěžím vánkem linula se dovnitř i příjemná vůně prvých jarních výdechů. Jako by neviditelný anděl rozhoupal kadidelnici s nejvzácnějším zapáleným kořením a vonidly.

Na římsu před oknem snesl se kos. Nahlédl otevřeným oknem do pokoje. Tam již úplně se rozjasnilo.

Bylo viděti na stěnách obrazy krajin a podobizny, v koutě leskl se skleník s porculánem a kameninou, se sklenicemi z broušeného skla a kovovými drobnůstkami. Uprostřed pokoje objevil se stůl pokrytý kvítkovaným ubrusem, na němž stála ozdobná váza, z níž trčelo paví pero a snítka rozkvetlého bílého šeríku. Kolem stolu několik židlí, u stěny u vchodu do pokoje pohovka, trochu dále police s knihami.

Kos na okně jako by si vše prohlížel; pokoj i spícího muže. Pak, patrně spokojen s prohlídkou, vyrazil táhlý hvizd a spustil ranní písničku.

Muž spící v křesle se pohnul. Ještě v dřímotách pozvedl ruku, jež spočívala mu v klíně. Z ruky vypadla knížka. Byla to Historie utrpení lidstva ve světové válce a po ní. Kniha upadla na koberec s tlumeným zvukem.

Rank otevřel oči. Udiveně rozhlížel se chvíli kolem. Uzřel kosa na okně, jenž spáčovým probuzením poplašen náhle ustal ve zpěvu a odletěl.

Povstal a přistoupil k oknu. Na stěně všiml si útržkového kalendáře. 1. května 1927.

„To je dobré. Již dávno je po válce i po strastech boje o živobytí a já octl se ve snu znova v té neblahé době. A jaký podivuhodný příběh jsem prožil. Kdyby to tak bylo pravda. Ale bohužel,“ a Rank se pousmál, „vše bylo jen snem, sklady potravin i úžasné bohatství.“

Pojednou si vzpomněl, že se mu ve snu zdálo, že jeho děti onemocněly a že i jeho žena byla stížena srdeční chorobou. Aby to tak bylo pravda, lekl se a pospíšil ke dveřím ložnice.

Úzkostně otevřel dveře a vstoupil dovnitř.

Manželka i děti klidně spaly.

Rank spokojeně oddychl a přistoupil k loži nejmladší dcery. Vtom znova zazněl na okně pronikavý zpěv kosův.

Dcera, otevřevši oči, spatřila otce a usmála se na něho:

„Dobrytro, tatínku!“

Rank pohladil jí vlasy a vroucně ji políbil.

Zatím vzbudili se i ostatní členové rodiny.

A Rank, dívaje se na ně, povzdychl si:

„Je to směla být takovým boháčem a probudit se chudý jako kostelní myš.“

4 Ediční poznámka

4.1 Geneze textů povídek

Povídkový soubor *Schodiště přeludů* vyšel poprvé v roce 1933 v nakladatelství Alois Srdce za redakce Miloslava Novotného. Jedná se o spojení dvou dříve vydaných sbírek *Záhadné životy* (1919) a *Neviditelné ruce* (1926), k nimž byly přidány povídky *Zázračný člověk* (vyšla dříve knižně v souboru *Tajemný dům*, 1930) a *Neviditelné dítě*, u které jsme nedohledali žádné starší vydání.

Kniha *Záhadné životy* obsahovala povídky *Duhový nezmar*, *Zkamenělí lidé* (původně pod názvem *Tajemství sochaře Štorcka*), *Souboj s gamahé* (pod názvem *Souboj s kamenem*), *Sklenice vody* (pod názvem *Aqua Toffana*) a *Čarodějny prsten* (pod názvem *Maurův poklad*). Kniha *Neviditelné ruce* obsahovala povídky *Div perlorodky*, *V ovzduší zašlých dob*, *Vrácený stín*, *Hvězdné drama*, *Královnin náramek*, *Živá hrobka*, *Nebeská barva*, *Moderní čarodějnice* (pod názvem *Čarodějnice*) a *Psychometrie* (pod názvem *Psychometr*). Kniha *Tajemný dům* obsahovala kromě povídky *Zázračný člověk* povídku *Čarodějny prsten* (pod názvem *Tajemný dům*).

Několik povídek bylo vydáno také časopisecky, a to v časopisech *Zlatá Praha* (*Div perlorodky*⁴⁰ a *Nebeská barva*⁴¹), *Národní politika* (*Zázračný člověk*)⁴² a *Kalendář česko-židovský* (*V ovzduší zašlých dob*).⁴³

Dále se v autorově pozůstalosti v Památníku národního písemnictví (dále PNP) dochovaly rukopisy více než poloviny povídek. Jedná se o rukopis souboru *Neviditelné ruce*, který vznikl v letech 1919–1921 a jenž se dochoval v plném znění jako vázaná kniha. Mimo něj zde nalezneme rukopis povídky *Zázračný člověk* a fragment rukopisu celého *Schodiště přeludů*, který obsahuje povídky *Moderní čarodějnice*, *Psychometrie* a *Zázračný člověk* (pod názvem *Divotvorný člověk*, změněno z původního návrhu *Veliký aprovisátor*). Oba tyto rukopisy jsou nedatované a psané na samostatné papíry. Do všech rukopisů Lešhrad zanášel další změny, škrty i přípisky. Nejedná se tedy o čistopisy, ale o náčrty či koncepty, které zaznamenávají autorovu tvůrčí činnost na textu.

⁴⁰ LEŠEHRA, Emanuel: *Div perlorodky*. In *Zlatá Praha* 41, 1923–1924, č. 31–32, 17. 4. 1924, s. 302–310.

⁴¹ LEŠEHRA, Emanuel: *Nebeská barva*. In *Zlatá Praha* 42, 1924–1925, č. 21–22, 22. 1. 1925, s. 205–212; č. 23–24, 5. 2. 1925, s. 234–235.

⁴² LEŠEHRA, Emanuel: *Zázračný člověk*. In *Nedělní zábavná a poučná příloha Národní politiky* 44, 1926, č. 161, 13. 6., s. 1–2.

⁴³ LEŠEHRA, Emanuel: *V ovzduší zašlých dob*. In *Kalendář česko-židovský* 46, 1926–1927, č. 1, s. 45–52.

Všechna výše uvedená vydání srovnáváme a změny zaznamenáváme v soupisu různocnění. Z důvodu jeho obsáhlosti jej však vkládáme až na konec práce (viz Příloha 1). Pro větší přehlednost uvádíme také veškerá vydání povídek souhrnně v tabulce (viz Příloha 2).

Na tomto místě se ale pokusíme alespoň o krátké zhodnocení různocnění. Z jeho velkého rozsahu je zřejmé, že Lešehrad do textů povídek mezi vydáními opakovaně vstupoval. Prováděné změny přitom mají nejčastěji povahu stylistickou a syntaktickou. Autor nejvíce zasahoval do slovosledu, obměňoval formulace (např. často rušil přechodníkové konstrukce) a měnil pozici shodného přívlastku (z postpozice do obvyklé antepozice). Dále vynechával některé přívlastky, zájmena a částice a zkracoval pasáže s obsáhlými charakteristikami postav. V oblasti pravopisu upravoval především interpunkci (zejm. čárky). Soustavně také zbavoval text slov cizího původu a nahrazoval je slovy českými. Tato tendence je patrná především v prvních dvou povídkách souboru. Nově používá např. *lučba* m. *chemie*, *zlatoděj* m. *alchymista*, *krasovědec* m. *estetik*, *tělověda* m. *anatomie*, *čarodějny* m. *magický*, *jsoucno* m. *existence*, *znakosloví* m. *symbolika*, *soubor* m. *cyklus*, *škarohlídství* m. *pessimismus*, *okamžiky* m. *momenty* atd. Neplatí to ale úplně ve všech případech. Na několika místech upřednostnil naopak slovo cizího původu, přestože v některé ze starších verzí textu nacházíme slovo české (např. *aprovisační příděl* m. *potravinový příděl*).

Zatímco starší verze textů obsahují podrobnější charakteristiky postav, některé povídky ve vydání z roku 1933 jsou rozšířeny spíše o rozsáhlé pasáže kulturněhistorických souvislostí (povídky *Hvězdné drama* a *Psychometrie*). V prvním knižním vydání povídky *Čarodějny prsten* chybí oproti vydání z roku 1933 celá úvodní část situující děj do roku 1914 a zdůvodňující vypravěčův pobyt v Granadě. Ve vydání z roku 1930 je navíc přidána závěrečná pasáž pojednávající o dopadech války, jež příběh spolu se zmíněnou úvodní částí rámcuje. V rukopisu povídky *Moderní čarodějnice* chybí všechny pasáže popisující brutální praktiky inkvizitorů prováděné při honech na čarodějnice i samotný podíl katolické církve v těchto procesech. U povídky *Zázračný člověk* v rukopisu *Schodiště přeludů* a časopiseckém otisku chybí závěrečná pasáž, která změnila vyznění povídky, neboť celý protagonistův zážitek prezentuje jako sen, nikoli skutečnost. V rukopisu *Zázračný člověk* a v prvním knižním vydání povídka závěrečnou pasáž má, ale je zakončena jinou větou, což oslabuje její humoristickou pointu. Příběh tak klade větší důraz na základní lidské hodnoty. – „Přece jen jsem bohat. A to více nežli hmotným bohatstvím. Láskou své ženy a svých dětí! To je to nejkrásnější bohatství.“⁴⁴

⁴⁴ LEŠEHRADEK, Emanuel: *Tajemný dům*. Ml. Boleslav: Karel Vačlena, 1930, s. 63.

Vyjma rukopisů se v PNP nachází stránkové obtahy s vepsanými pravopisnými či stylistickými korekturami a finálními opravami pro sazeče. Jedná se o návrh tištěného vydání *Schodiště přeludů* ve dvou provedeních – v jednom jsou zaznamenány úpravy Emanuela Lešehrada (na konci strany podepsáno L), ve druhém pravděpodobně někoho jiného. Kromě stránek s ručně vepsanými opravami jsou součástí dokumentu také návrhy obálky a pořadí povídek. V jednom případě zde Lešehrad mění název povídky (z názvu Obří houba na Duhový nezmar). Dále se jako opisy psané cizí rukou dochovaly prózy Čarodějný prsten (pod názvem Tajemný dům) a Zázračný člověk v rukopise *Tajemný dům* a próza Zkamenělí lidé ve fragmentu rukopisu *Záhadné životy*. Posledním a zvláště pozoruhodným dokumentem v PNP jsou tisky s autorovými rukopisnými korekturami, které mapují vznik souboru *Schodiště přeludů* z předchozích vydání. Jedná se o tištěné knižní vydání souborů *Záhadné životy* (1919), *Neviditelné ruce* (1926) a o časopisecké vydání povídky Zázračný člověk (1926), do nichž jsou zanášeny ručně psané korektury a někdy i vkládány delší pasáže. Na základě tohoto dokumentu následně vznikla kniha *Schodiště přeludů* (1933), která se dle předešlého návrhu měla jmenovat *Divadlo přeludů*. Tři povídky jsou zde pod jinými názvy: Duhový nezmar (zde Obří houba), Souboj s gamahé (zde Souboj s drahokamem) a Moderní čarodějnice (zde Čarodějnice).

Kromě výše jmenovaných vydání existuje ještě druhé knižní vydání souboru *Schodiště přeludů* z roku 1947. Do textu tohoto vydání bylo hojně zasahováno. Z důvodu některých změn byl i zásadně narušen původní smysl povídek. Zasahovalo se zde i do morfologie a syntaxe, zejm. byly nahrazovány archaické tvary a vazby novodobějšími (např. *odebereme* m. *odeběřeme*). Dále byly změněny názvy některých povídek (Čarovný prsten m. Čarodějný prsten, Královnin náhrdelník m. Královnin náramek, Z ovzduší zašlých dob m. V ovzduší zašlých dob), dvě povídky byly zcela vyřazeny (Psychometrie a Zázračný člověk) a jejich původní pořadí bylo zpřeházeno. To vše bez ediční zprávy, která by vysvětlovala motivaci a autorství prováděných změn.

Vydání z roku 1933 nejvíce naplňuje spisovatelův záměr, a proto ho volíme za výchozí vydání této edice. Ve prospěch tohoto rozhodnutí mluví také to, že vydání z roku 1933 obsahuje doslov, ve kterém autor odůvodňuje souborné vydání povídek a komentuje způsob jejich výběru, a i z archiválií nacházejících se v PNP je zřejmé, že se Lešehrad na tomto vydání aktivně podílel a pečlivě jej komponoval.

Na závěr zmiňujeme, že povídka Souboj s gamahé (pod názvem Souboj s kamenem) byla zařazena do antologie *Fantastický dekameron*,⁴⁵ která vyšla v osmdesátých letech 20.

⁴⁵ LEŠEHRA, Emanuel: Souboj s kamenem. In *Fantastický dekameron*. Eds. M. Masáková a L. Ščerbaničová. Praha: Československý spisovatel, 1987, s. 76–95.

století a připomínala méně známá díla literární fantastiky. Nalezneme v něm mj. povídky V. R. Kramera, J. Š. Baara, K. M. Čapka-Choda, Jaroslava Havlíčka nebo Karla Schulze.

4.2 Ediční řešení

Při ediční přípravě textu vycházíme z obvyklých zásad kodifikovaných příručkou *Editor a text* (1971). Jazykové úpravy provádíme v souladu s aktuálními *Pravidly českého pravopisu* (Academia, 2010).

Specifický problém Lešehradova textu představují četné odkazy k reáliím, které dohledáváme a upravujeme podle jejich skutečné podoby. Jedná se zejména o zeměpisné názvy a jména historických osobností, ale objevují se i další termíny a pojmenování z nejrůznějších disciplín, mezi něž patří např. biologie či démonologie. V ojedinělém případě opravujeme historicky nepřesný údaj (smrt krále Dagorberta: 639 m. 638).

Hláskosloví

Hláskovou kvantitu soustavně měníme u zájmen *ona* a *jež* v ak. sg. (*ji* m. *jí*, *již* m. *jíž*). Kvantitu, která se odchyluje od dnes platné normy, ponecháváme u slov s odlišnou délkou předpony (*přivrženec*, *vyhrůžka*) a kmene (např. *badání*, *chyše*, *chvala*, *lakadlo*, *píhovatý*, *slunečko*, *stinidlo*, *vypinač*, *uctivač*, *zaklinač*, *zamřizovaný*).

Do hláskové kvality zasahujeme více než do kvantity. Psaní předložek a předpon *s*, *z* i jejich vokalizovaných variant *se*, *ze* přizpůsobujeme dnešním pravopisným zásadám. Jedná se o opravy předložkových vazeb v gen. sg. (např. *vzal ze stolu* m. *vzal se stolu*, *povstati z lůžka* m. *povstati s lůžka*, *ze svých toulek* m. *se svých toulek*) a předpony u slovesa *strávit* i u slov od něj odvozených (např. *strávil hledáním* m. *ztrávil hledáním*, *myšlenkové stravování* m. *myšlenkové ztravování*) a u dalších slov (*sprovodit* m. *zprovodit*, *strnul* m. *ztrnul*, *zežloutlý* m. *sežloutlý*, *stěžl* m. *ztěžl*, *sžiravý* m. *zžiravý*). Dále na základě kontextu nahrazujeme předponu u slovesa *zhlédnout* (píšeme *zhlédl* m. *shlédl*), které je v textu použito ve významu „spatřit, zpozorovat“, nikoli „podívat se dolů“. Měníme dobové zakončení feminin typu *kost* (*pout'* m. *pout*, *čtvrť* m. *čtvrť*) a podobu citoslovce *hajdy* (píšeme *hajdy* m. *hajdi*). Rušíme gemináty v případech, kdy se vedle sebe ocitla dvě *s* jako důsledek zániku tvrdého jeru (*sutiny* m. *ssutiny*, *sáti* m. *ssáti*). Opačně postupujeme u tvaru adjektiva *prostranný*, kde doplňujeme chybějící *n* (píšeme *prostranný* m. *prostraný*). Upravujeme také zápis slov obsahujících nevyslovované hlásky (*omezený* m. *obmezený*). U archaických tvarů s hláskou *i* vyslovovanou jako *j* upřednostňujeme jejich fonetickou podobu (*sepjal* m. *sepial*, *upjatý* m. *upiatý*, *napjat* m. *napiat*, *spjatý* m. *spiat*, *vzepjal* m. *vzepial*, *rozpjaté* m. *rozpiaté*). Kvalitu odlišnou od současné normy ponecháváme u foneticky realizovaných odchylek (*špíž*, *špižirna*), u slova s odsunutou

počáteční hláskou (*stříc*) a u tvarů doložených ve starším jazyce (např. *kožišina*, *porculán*, *pomoraneč*, *sčetylý*, *schrána*, *výminka*, tvar *jediné* ve spojeních typu *jediné kámen*).

Cizí slova a propria

Významně zasahujeme do pravopisu cizích slov, která upravujeme podle dnešního pravopisného úzu. Změny provádíme především na rovině hláskoslovné. Upravujeme kvantitu samohlásek (např. *akvárium* m. *akvarium*, *blůza* m. *bluza*, *emír* m. *emir*, *gagát* m. *gagat*, *glób* m. *glob*, *islám* m. *islam*, *korán* m. *koran*, *mahárádža* m. *maharadža*, *rádio* m. *radio*, *sarkofág* m. *sarkofag*, *tiára* m. *tiara*) a přikláníme se k zápisu slov se souhláskou z místo s (např. *burza* m. *bursa*, *filozofie* m. *filosofie*, *hypnotizovat* m. *hypnotisovat*, *inkvizice* m. *inkvisice*, *jezuitský* m. *jesuitský*, *kolonizátor* m. *kolonisátor*, *muzeum* m. *museum*, *penze* m. *pense*). Následující konsonantické skupiny nahrazujeme jejich dnes běžnými fonetickými podobami: *th* (*patolog* m. *patholog*), *ph* (*falovitě* m. *phalovitě*), *gn* (*kastaněty* m. *kastagnety*) a *ks* (*praxe* m. *prakse*). V některých slovech jsme museli provést sdružené úpravy (*analýze* m. *analyse*, *syntéza* m. *synthesa*, *medúza* m. *medusa*, *oáza* m. *oasa*, *nervózní* m. *nervosní*). Odlišné skloňování slov cizího původu ponecháváme beze změny (nesklonné *abbé*, gen. sg. *analýze*, gen. pl. *agáv*).

Obdobně řešíme i způsob zápisu vlastních jmen. Zavádíme délku odpovídající výslovnosti v místních, osobních a obyvatelských jménech (*Azték* m. *Aztek*, *Himaláje* m. *Himalaje*, *Itálie* m. *Italie*, *Jáva* m. *Java*, *Juan Túpac Amaru* m. *Juan Tupac Amará*, *Peruánci* m. *Peruanci*, *Skandinávci* m. *Skandinavci*). V rámci úprav hláskové kvality opravujeme psaní *i – y* (*Bachaye* m. *Bachaie*, *kardinál Bonzi* m. *kardinál Bonzy*), doplňujeme zdvojené souhlásky tam, kde byly opomenuty nebo kde neodpovídají skutečné podobě jména (*Böttger* m. *Bötger*, *Buddha* m. *Budha*, *Fontenelle* m. *Fontenele*, *kaple sv. Hyppolita* m. *kaple sv. Hypolita*, *Hanns Heinz Ewers* m. *Hans Heinz Ewers*, *Hollar* m. *Holar*, *Leif Eriksson* m. *Leif Erikson*, *Nippon* m. *Nipon*), příp. gemináty rušíme (*Tofana* m. *Toffana*, *Pilobolus* m. *Pilobollus*). U mnoha dalších slov upravujeme hláskovou podobu (*Baal-Zebub* m. *Bál – Zebub*, *Cuzco* m. *Kusko*, *Huayn Capak* m. *Huajn Kapak*, *ichthyosaurus* m. *ichtyosaurus*, *katarové* m. *katharové*, *opat Suger* m. *opat Süger*, *Thunovská ulice* m. *Tunovská ulice*, *Umbla* m. *Ombla*, *Yucatán* m. *Yukatan*).

Tvoříme náležitý tvar adjektiva od slova Andalusie (v sg. *andaluský* m. *andaluzský*, v pl. *andaluští* m. *andaluzští*) a v několika dalších případech provádíme složitější úpravy (*Albaicín* m. *Albaycin*, *Trauttmansdorffské hodiny* m. *trauttmansdorfské hodiny*).

Provedli jsme také redakci reálií a uvádíme je podle jejich skutečné podoby (*Atahualpa* m. *Atahualjpa*, *Fridtjof Nansen* m. *Fridjof Nansen*, *Bib-Rambla* m. *de Bibramla*, *Bureau de La*

Rivière m. Burrau de la Riviere, Emanuel Swedenborg m. Emanuel Svedenborg, Gválíjar m. Gvalior, Heavisideová vrstva m. Heavesidová vrstva, Jana z Bourbonu m. Jana z Burbonu, kečuánský m. kečuaský, kostel sv. Klimenta m. kostel sv. Klementa, Kukulkán m. Kukulkam, lapis lazuli m. lazuli, La Voisinová m. Lavoisinová, dr. Legué m. dr. Legné, hrabě Rantzovský m. hrabě Rantzowský, malach hamavet m. Melach Hammaveth, Machu Picchu m. Manchu Picchu, Michelangelo m. Michel-Angelo, Mont Blanc m. Montblank, Nanthilda m. Ranthilda, Plaza del Triunfo m. Plaza del Triunfo, Plaza Nueva m. Plaze nueva, Popol Vuh m. Popul Vuh, Prufas m. Pruslas, K. Ch. Rafn m. K. Ch. Raps, Satanachia m. Satanachim, bitva u Salzbachu m. bitva u Sasbachu, Tiahuanac m. Tiahuac, Valencijské království m. Valenské království ad.).

Hranice slov

Píšeme spojitě ta slovní spojení, která v kontextu odpovídají zájmenům a zájmeným příslovcím (*kdejaký m. kde jaký, přičemž m. při čemž*), příslovečným spřezkám (*nadto m. nad to, naměkko m. na měkko, navenek m. na venek, poprvé m. po prvé, předtím m. před tím, přesto m. přes to, přitom m. při tom*), předložkám (*kvůli m. k vůli*), spojkám (*pakli m. pak-li, zatímco m. zatím co*) a částicím (*jestlipak m. jestli pak, ovšemže m. ovšem že*). Dohromady píšeme také běžné zkratky (*aj. m. a j., např. m. na př.*) a adjektivní složeniny (*sebevětší m. sebe větší, záviděníhodný m. závidění hodný, životaschopný m. života schopný*). Dále eliminujeme spojovníky mezi dvěma substantivy v případech, kdy druhý člen blíže určuje první člen spojení (*žena čarodějnice m. žena-čarodějnice, žena dobrodružka m. žena-dobrodružka*).

Psaní velkých písmen

Podle dnes platné normy zavádíme velké písmeno u zeměpisných názvů (*Japonské moře m. japonské moře, Sundské ostrovy m. sundské ostrovy*), u pojmenování městských částí (*Staré Město pražské m. Staré město pražské, Menší Město pražské m. Menší město pražské*), nebeských těles (*Země m. země, Slunce m. slunce*), u názvu muzea (*Zemské muzeum m. zemské muzeum*) a v několika dalších případech (*Saiský obraz m. saiský obraz*). Naproti tomu rušíme velké písmeno u víceslovných názvů (*U Černé labuti m. U Černé Labuti, Mladý věk m. Mladý Věk*), v adjektivním spojení *mikulášská nadílka* (m. *Mikulášská nadílka*), v přízvisku krále Ferdinanda *katolický*, ve spojení *panny Slunce* (m. *Panny Slunce*) a ve slově *riviéra*, které v daném kontextu není pojmenováním místa.

Vedle toho upravujeme zápis slova *bůh*. Malé písmeno píšeme v případech, kde slovo pozbylo náboženského obsahu (*dobrotivý bůh budiž milostiv m. dobrotivý Bůh budiž milostiv*,

díky bohu m. *díky Bohu*); naopak v pasáži pojednávající o katolickém náboženství upřednostňujeme zápis slova s velkým písmenem.

Morfologie a syntax

Do morfologické a syntaktické podoby textu zasahujeme minimálně. Opravujeme pouze tvar zájmena *jenž* ve spojení *zajímá mne host, jenž sedí za námi* (m. *zajímá mne host, jež sedí za námi*) a koncovku ve slově *host* (*pane hoste* m. *pane hosti*) a rušíme skloňování zkratky *dr.* (m. *drem, dra*). Ponecháváme dnes neobvyklé a archaické slovesné tvary (např. *odeběřeme, bych byl vyšel, jest, otevru, slove, držáno, spat*), onikání (např. *to mají radost*) a kolísání infinitivu na *-t* a *-ti*, které se objevuje zejména v povídce Duhový nezmar. Zachováváme také kolísání koncovek *-ní* a *-ný* u adjektiv (*příční krovní trám*) a nenormativní a zastaralé tvary (např. *ve Španělich, v náповědích, k prsoum, Němkyně, gen. pl. slzí, instr. pl. polemi*).

Co se týče syntaktické podoby textu, neobvyklé pořadí slov (např. *nebude hladu více; až jak prý se osvědčí*), archaické vazby (např. *pracoval jsem již o poslední kapitole; vše záleží v tom, jak se umělec naučí; postrádá rodiny; nechat v pospas*), spojení s vypuštěnou předložkou (*obchodovat koňmi; spokojil byste se bídnou chatrčí*) i přívlastek shodný v postpozici (např. *hlas Štorkův*) necháváme beze změny.

Interpunkce

Rozsáhlejší úpravy provádíme v oblasti interpunkce. Opakovaně rušíme čárky před spojkami *a, ani* u takových vět a větných členů, které jsou ve slučovacím poměru (*Nebylo zde nábytku ani krbu* m. *Nebylo zde nábytku, ani krbu*) a před spojkami *než, nežli* a *jako*, které neuvozují vedlejší větu (*Vzduch byl tady lehčí nežli v dřívější místnosti* m. *Vzduch byl tady lehčí, nežli v dřívější místnosti; Vědecké studium stejně napíná nervy a mozek jako výtvarné tvoření* m. *Vědecké studium stejně napíná nervy a mozek, jako výtvarné tvoření*). Čárky také odstraňujeme u verbálních adjektiv vzniklých z přechodníků ([...] *kerou z hub zde rostoucích vlastně znám* m. [...] *kerou z hub, zde rostoucích, vlastně znám*), v infinitivních vazbách (*Napadlo mě zajetí si na zotavenou do Dalmácie a nesděliv nikomu nic...* m. *Napadlo mě, zajetí si na zotavenou do Dalmácie, a nesděliv nikomu nic...*), u nerozvinutých přechodníků (*Lékař pozdraviv odcházel, zanecháváje mne ohromeného, neschopného dotazu* m. *Lékař pozdraviv, odcházel, zanecháváje mne ohromeného, neschopného dotazu*), u modálních částic (*Ovšem že se může kámen projevit i blahodárným způsobem* m. *Ovšem, že se může kámen projevit i blahodárným způsobem*) a před vokativem, pokud mu předchází citoslovce, se kterým tvoří rytmický celek (*Ach příteli, nikdy nezapomenu* m. *Ach, příteli, nikdy nezapomenu*). Dále rušíme čárky u těsných a postupně

rozdvíjejících přívlastků (*Pán ležel zde všecek naduřelý, nabobtnalý jako bob ponořený do vody* m. *Pán ležel zde všecek naduřelý, nabobtnalý jako bob, ponořený do vody; nízký otáčecí stojan* m. *nízký, otáčecí stojan*).

Čárky naopak doplňujeme v případě, kdy vsuvky, vedlejší věty nebo volné přívlastky nejsou oddělené z obou stran (*a viděl jsem, jak váhá, má-li odpovědět čili nic* m. *a viděl jsem jak váhá, má-li odpovědět čili nic; dovezl mne kteréhosi vlahého zářijového večera ke dráze, vzdálené přes dvě hodiny od dědinky, a odjel jsem* m. *dovezl mne kteréhosi vlahého zářijového večera ke dráze, vzdálené přes dvě hodiny od dědinky a odjel jsem*) a v poměru odporovacím či stupňovacím (*tvrdíte, že jsou jedovaté, a přece jedlé* m. *tvrdíte, že jsou jedovaté a přece jedlé*).

Uvozovky rušíme u názvů uměleckých děl a podniků. Doplnujeme však jednoduché uvozovky v přímé řeči vnořené do vyprávění a dvojitými uvozovkami ohraničujeme znění dopisu a novinové zprávy. Nadbytečné dvojtečky před výčty v textu rušíme.

Dále přidáváme mezeru mezi tři tečky a následující slovo. Rušíme apostrof u slovesného tvaru (*pad mi kamarád* m. *pad' mi kamarád*). Vykřičník po zvolání nahrazujeme v několika případech čárkou (např. *Člověk, problesklo mi radostně hlavou* m. *Člověk! problesklo mi radostně hlavou*) a obdobně postupujeme také u otazníku (*Což kdyby si Španěl vše rozmyslil, zatanulo mi na mysli* m. *Což kdyby si Španěl vše rozmyslil? zatanulo mi na mysli*) V ojedinělém případě doplňujeme tečku za zkratkou *sv.* (*sv. Vít* m. *sv Vít*).

Grafické úpravy

Soustavně upravujeme zápis čísel na podobu bez tečky a s mezerou (např. *80 000* m. *80.000*). Pokud byl odstavec zakončen pomlčkami, sjednocujeme jejich počet na dvě. Odstraňujeme lomítka v zápisu data, rozepisujeme zkratky *r.*, *stol.* a *Kr.* a zkratky křestních jmen. Ojedinělý zápis století římskou číslicí měníme na zápis číslicí arabskou. Dále doplňujeme interpunkční znaménka tam, kde byla patrně nezáměrně opomenuta. Jednalo se o chybějící tečku na konci věty a uvozovky na začátku přímé řeči. Opravujeme také chybný zápis po sobě následujících znamének (*„Ovšem,“ pravil jsem* m. *„Ovšem“, pravil jsem*).

4.3 Vysvětlivky

Vysvětlivky řadíme poslopně podle jejich výskytu v textu a opatřujeme je číslem strany, na které se v této práci v rámci povídky poprvé vyskytují.

Při tvorbě vysvětlivek přihlížíme k povaze textu. Nezařazujeme ty jevy, jejichž význam sám autor v textu objasňuje. Platí to zejména pro pojmy, které se objevují ve výkladových pasážích, kde jsou často výčtově jmenovány různé reálie (např. latinské spisy, jména démonů, francouzští panovníci). Opakované vysvětlování těchto výrazů považujeme s ohledem na jejich funkci v textu za nadbytečné. Zároveň si však uvědomujeme úskalí tohoto rozhodnutí a odchýlení od běžné praxe.

DUHOVÝ NEZMAR

20 *přírodopyt* – předmět vyučovaný v letech 1869–1939, který zahrnoval chemii, fyziku, astronomii, elektrotechniku a fyziologii

24 *Pilobolus* – měchomršť; rod hub rostoucích na trusu býložravců

Cordyceps – housenice čínská; druh houby parazitující na larvách hmyzu, která se hojně využívá v čínské medicíně k prevenci různých onemocnění a na zmírnění stresu

26 *křivule* – retorta; skleněná nádoba užívaná k destilaci

30 *plesiosaurus* – vyhynulý rod mořského plaza, který žil v období spodní jury a vzhledově odpovídá představě podoby lochnesské příšery

ichthyosaurus – vyhynulý rod mořského plaza, který žil v období spodní jury a svým vzhledem připomínal dnešního delfína

Saiský obraz – podle egyptské mytologie trvale zakrytý posvátný obraz božstva, jehož odkrytí by přineslo zhoubu

ZKAMENĚLÍ LIDÉ

35 *U Černé labuti* – Dům Černá labuť; historická budova nacházející se na pražském Novém Městě

43 *souchotinář* – ten, kdo je nemocen souchotinami, tedy tuberkulózou

47 *klášter Sacré Cœur* – kulturní památka v Praze na Smíchově v Holečkově ulici, jejíž součástí je novogotický kostel Nejsvětějšího srdce Páně

- 51 *Medúzina hlava* – podle řecké mytologie hlava jedné z Gorgon, dcer mořského boha Forkýna; podle pověsti měla místo vlasů hady a pohled do jejích očí měl moc proměnit člověka v kámen
- 53 *Ramsay, William* – (1852–1916), skotský chemik, který dostal roku 1904 Nobelovu cenu za objev vzácných plynů v atmosféře

SOUBOJ S GAMAHÉ

- 60 *gamahé* – kameje; kameny (drahokamy), do nichž jsou plasticky vyřezávány různé obrazy a které jsou užívané v prstenech nebo náhrdelnících jako amulety
- 62 *chalcedon* – krystalická odrůda křemene, která má obvykle namodralou, žlutou či šedou barvu
- 63 *přírodopýtec* – ten, kdo se zabývá přírodopyskem, tj. souborem nauk, jenž zahrnuje chemii, fyziku, astronomii, elektrotechniku a fyziologii
- 65 *Magnus, Albert* – sv. Albert Veliký; významný a všestranně orientovaný středověký učenec
- Gaffarel, Jacques* – (1601–1681), francouzský učenec zabývající se mj. o okultismus, později působil jako knihovník kardinála Richelieu
- 66 *danajský dar* – spojení označující takový dar, který podarovanému přináší škodu, nepříjemnosti, popř. i zhoubu; pojmenování vzniklo podle příběhu, ve kterém Danaové (Řekové) darovali Trójanům dřevěného koně, který přinesl městu zkázu

SKLENICE VODY

- 67 *Gruž* – městská část chorvatského města Dubrovnik, která se nachází kolem zálivu na západní straně města
- Lapad* – poloostrov, na kterém leží dnešní Dubrovnik
- 68 *Umbla* – historický název pro záliv Rijeka Dubrovačka, který se nachází nedaleko od Dubrovníku. Jedná se o zatopené údolí řeky Ombly.
- 69 *Velebit* – pohoří, které se táhne podél pobřeží Jaderského moře a je součástí Dinárských hor
- 71 *Dalmácie* – historická oblast nacházející se na východním pobřeží Jaderského moře, která je dnes součástí Chorvatska
- 74 *katedrála Panny Marie* – římskokatolická katedrála Nanebevzetí Panny Marie v Dubrovníku

Palma mladší – Jacopo Negretti, známý pod pseudonymem Palma Giovane (asi 1544–1638), italský malíř

76 *chianti* – italské víno pocházející ze středního Toskánska

80 *Grève* – náměstí v Paříži, původně pojmenované Place de Grève, kde bývalo popraviště; roku 1803 bylo přejmenováno na Place de l'Hôtel-de-Ville

ČARODĚJNÝ PRSTEN

85 *Maurové* – historické označení muslimů pocházejících ze severozápadní Afriky, kteří byli převážně arabského a berberského původu a kteří od 8. století obývali část území Pyrenejského poloostrova

86 *moslemín* – zastaralejší označení pro muslima, vyznavače islámu

87 *Ximenes* – (1436–1517), kardinál a státník Francisco Jiménez de Cisneros

Ferdinand katolický a Isabela – Ferdinand II. Aragonský a jeho žena Isabela Kastilská v letech 1479–1504 společně vládli Kastilii a Aragonu a zasloužili se o dobytí Granady

Valencijské království – bývalá provincie aragonské koruny, která existovala v letech 1238–1707 na území dnešní Valencie

Andalusie – oblast na jihu Španělska při pobřeží Středozemního moře a Atlantského oceánu

88 *pochop* – zastaralé označení pomocníka ozbrojených složek

90 *kastaněty* – drobný dřevěný bicí nástroj

91 *lepý* – krásný

Abencerrages – také Abencerrajes; panovnický rod s dominantní mocenskou pozicí v království Granada v 15. století

Zegríes – šlechtický rod z království Granada, účastníci se místních politických neshod v 15. století

93 *Fonda de la Alameda* – hotel, který se nacházel ve městě Málaga a ve kterém bývali ubytováni zejména angličtí hosté. V roce 1890 byl modernizován a přejmenován na Gran Hotel de Roma a následně na Hotel Regina. Zavřel během občanské války.

DIV PERLORODKY

118 *Selver, Paul* – (1888–1970), anglický spisovatel a překladatel české literatury do angličtiny; v textu se pravděpodobně odkazuje na jeho dílo *An anthology of modern Bohemian poetry* (1912)

Nippon – také Nihon; originální název Japonska přepsaný latinkou; oficiální název státu zní Nipponkoku nebo Nihonkoku

kakemono – běžněji kakejiku; japonský závěsný svitek používaný k vystavení obrazů a kaligrafických nápisů

119 *majolikový* – historické označení keramických výrobků, které byly původně pokryty cínovým smaltovým povrchem

120 *Kacura* – císařská vila s přilehlým zahradním komplexem, jež se nachází v Japonsku

V OVZUDŠÍ ZAŠLÝCH DOB

124 *Atlant* – socha svalnaté mužské postavy podpírající nějaké břemeno a plnící tak funkci sloupu. Taková socha se skutečně nachází na vrcholu hvězdářské věže Klementina.

Pražská hvězdárna – astronomická věž Klementina

125 *Trauttmansdorffské hodiny* – renesanční astronomické hodiny s automatizovanou zvonkohrou a automatonem (kokrhajícím kohoutem), které jsou již poháněny pérovým strojkem; exemplář se nachází v matematickém sálu Klementina

sextant – přístroj určený pro měření úhlové vzdálenosti hvězd nebo k určení zeměpisné polohy pomocí určení výšky tělesa nad obzorem

foliant – obecně kniha většího formátu (nad 38 cm výšky)

126 *biret* – baret; lepší druh čapky, který je zpravidla odznakem hodnosti či úřadu

bakalář – pojem původně označoval člověka s prvním stupněm univerzitních dovedností, mezi něž patřila gramatika, dialektika a rétorika

Hven – malý ostrov nacházející se v průlivu Öresund mezi Dánskem a Švédskem, který byl skutečně svěřen do léna Tycho Brahemu dánským králem Frederikem II. v roce 1576

127 *Wandersburk* – hrad nedaleko Hamburku, kam se Tycho Brahe i s rodinou přistěhoval na pozvání hraběte Jindřicha z Rantzova

VRÁCENÝ STÍN

130 *kostel Panny Marie Vítězné* – celým názvem Kostel Panny Marie Vítězné a svatého Antonína Paduánského; raně barokní kostel nacházející se na pražské Malé Straně v Karmelitské ulici; často je přezdíván U Pražského Jezulátka podle proslulé dřevěné sošky Ježíše Krista

133 *Salamanka* – hlavní město stejnojmenné provincie ve Španělsku, které je součástí autonomního společenství Kastilie a León; město bývalo spojováno s legendami a příběhy o čarodějnictví a černé magii

134 *Petr Schlemihl* – hlavní postava prózy *Podivuhodný příběh Petra Schlemihla* (1814); jejím autorem je německý romantický spisovatel Adelbert von Chamisso (1781–1838)

Pražský student – německý expresionistický film z roku 1913, který režírovali Stellan Rye a Paul Wegener; autorem scénáře byl Hanns Heinz Ewers; děj je inspirován faustovskými legendami a povídkami Edgara Allana Poea

134 *Arturo Graf* – (1848–1913), italský básník, prozaik a literární kritik, profesor srovnávacích dějin literatury na univerzitě v Turíně

136 *Hollar, Václav* – (1607–1677), proslulý barokní rytec a kreslíř

138 *Solnohrad* – rakouské město, dnes zvané Salzburg

HVĚZDNÉ DRAMA

139 *Chaura, Karel* – (1869–1945), starožitník, numismatik, sběratel mincí a medailí, který vlastnil obchod s numismatickým zbožím v Praze na Národní třídě

Ungelt – Týnský dvůr; areál s nádvořím a domy na Starém Městě v Praze, kde býval kdysi kupecký dvůr a celnice

140 *cymofán* – odrůda chryzoberylu, běžně nazývaná kočičí oko

mórování – způsob zkrášlování výrobků z bílého plechu, při kterém se očištěný a nahřátý povrch předmětu potíral chemickou sloučeninou kyselin. Při nestejném rozpouštění cínu vznikala kresba; povrch se poté leštil nebo potahoval fermeží různé barvy

mahárádža – titul užívaný od 19. století v Indii pro hinduistické panovníky

Gválijar – pevnost a město v Madhjapradéši v Indii

144 *Fontenelle, Bernard de* – (1657–1757), francouzský filozof, který se v díle *Rozhovory o mnohosti světů* zabýval otázkou existence mimozemských bytostí a spekoval o podobě života na jiných planetách

spektrální analýza – metoda založená na zjišťování spektra frekvencí či dalších souvisejících veličin, pomocí níž jsou zkoumány vlastnosti látek

Bernardin de Saint-Pierre, Jacques-Henry – (1737–1814), francouzský spisovatel a přírodovědec, autor populárního sentimentálního románu *Pavel a Virginie* (1788, č. 1836), který líčí tragickou lásku mladé dvojice na exotickém ostrově Mauricius

145 *Marconi, Guglielmo* – (1874–1937), italský vynálezce a fyzik, jenž je považován za tvůrce bezdrátového telegrafu

146 *osmerka* – také oktáv; osmina archu, třikrát na výšku přeložený arch s osmi potištěnými listy v tiskařské složce; tento formát knihy byl často užíván pro liturgické texty

147 *stálice* – hvězda, jež zdánlivě nemění místo

Mart – původní pojmenování planety Mars, kterou Římané označovali jako *Stella Martis* nebo *Hvězda Martova* podle boha války *Marta*

Heavisideova vrstva – jedna z vrstev ionosféry (tj. oblasti vrchních vrstev atmosféry), která se nyní označuje písmenem *D*

149 *Oberth, Hermann Julius* – (1894–1989), německý fyzik, teoretik raketových letů; jeho kniha *Die Rakete zu den Planetenräumen* (1923) se stala zakladatelskou prací oboru

Valier, Max – (1895–1930), rakouský průkopník raketové techniky, konstruktér prvních raketových motorů

Holst, Gustav Theodore – (1874–1934), anglický novoromantický hudební skladatel; skladba *Venus* je součástí jeho nejznámějšího cyklu *The Planets Suite* (1914–1916)

KRÁLOVNIN NÁRAMEK

150 *Saint-Denis* – bazilika nacházející se v Paříži, ve které byla pochována většina francouzských panovníků

151 *sakristie* – zákristie; vedlejší chrámová místnost, v níž jsou uchovávány bohoslužebné předměty

elysium – podle řecké mytologie místo pro blažené duše v podsvětí

Bourboni – dynastie, která nastoupila na francouzský trůn v roce 1589

153 *milec* – oblíbenec mocné osoby, zejména panovníka

154 *konetábl* – konstábl; správce stájí

ŽIVÁ HROBKA

155 *bludný Holand'an* – přeneseně označení pro člověka, který je bezradný, cítí vnitřní neklid a těká z místa na místo; pojem pochází z nizozemské pověsti, v níž označuje kapitána, jenž podepsal smlouvu s ďáblem a musí se neustále plavit po moři, nebo jeho přízračnou loď, která brázdila moře a jejíž posádka drancovala cizí lodě

156 *Siouxové* – severoamerický indiánský národ, konfederace tří kmenů (Dakotové, Lakotové a Nakotové)

derviš – příslušník náboženských bratrstev v islámu

podloudnická loď – loď patřící pašerákům, tedy těm, kdo pašují zboží přes hranice

166 *rádža* – titul pro níže postaveného panovníka v asijských zemích, zejména v Indii, který vládne menší oblasti a je podřízen jinému panovníkovi, např. mahárádžovi

NEBESKÁ BARVA

168 *sad na Doubkové* – dnešní park Na Skalce nacházející se v Praze na Smíchově; těsně pod ním na nachází usedlost Doubková

169 *emailovaný* – pokrytý vrstvou sklovité hmoty

172 *Böttger, Johann Friedrich* – (1682–1719), německý alchymista a chemik, spoluobjevitel výroby porcelánu

MODERNÍ ČARODĚJNICE

178 *Tertullian* – (kolem 160 – kolem 220), celým jménem Quintus Septimius Florens Tertullianus; teolog a církevní spisovatel; v textu autor odkazuje na Tertullianův výrok ve spisu *De cultu feminarum*

kabala – tajná židovská nauka, jejímž základem je mystika a ezoterika

179 *Řehoř Veliký* – Řehoř I. Veliký; papež katolické církve v letech 590–604

Apokalypsa – poslední kniha Nového zákona, nazývaná též Zjevení Janovo

manichejští – stoupenci manicheismu, tj. náboženského učení pocházejícího od perského myslitele Máního, jehož podstatou je dualistický systém (rovnocenné postavení dobra a zla)

katarové – též albigenští; vyznavači křesťanského heretického učení, rozšířeného zejména ve Francii ve 12. – 13. století

valdenští – středověké křesťanské heretické hnutí 12. – 14. století, inspirované lyonským obchodníkem Petrem Valdesem, jehož cílem byla reforma křesťanského života

181 *abbé* – původně zdvořilé oslovení francouzských katolických kněží, od poloviny 18. století oslovení pro katolické duchovní bez kněžského úřadu, kteří se často věnovali různým intelektuálním činnostem

183 *Knüpfer, Beneš* – (1844–1910), český secesní malíř, který se zpočátku inspiroval historickými náměty a později proslul jako malíř moře

PSYCHOMETRIE

187 *Hesperidky* – v řecké mytologii nymfy západu a večera, dcery Atlanta a Nykty, které měly za úkol opatrovat strom plodící zlatá jablka v zahradě bohů

188 *retorta* – křivule; skleněná nádoba užívaná k destilaci

talmudista – vykladač a znalec talmudu, tj. tj. souboru textů židovské duchovní tradice

šém – v židovské mystice tabulka s božím jménem, kterou byl podle pověsti oživován golem (tj. umělý člověk z hlíny)

190 *vestálky* – členky Vestina kultu žen v Římě, jejichž úkolem bylo v chrámu střežit posvátný oheň

193 *Zemské muzeum* – oficiální název Národního muzea v letech 1919–1922

194 *Popol Vuh* – kniha pojednávající o mayské mytologii

Norvéžsko – zastarale Norsko

196 *Saitafarnésova tiára* – slavnostní pokrývka hlavy věnovaná od „rady a lidu Olbijských velikému a nepřemožitelnému králi“, tedy skythskému králi Saitafarnésovi

ZÁZRAČNÝ ČLOVĚK

201 *záložna* – lidový peněžní ústav, který poskytoval levný úvěr

206 *Plodinová burza* – novorenesanční budova nacházející se v Praze na Senovážném náměstí; činnost pražské Plodinové burzy byla zahájena roku 1894 a jejím hlavním účelem byl nákup a prodej zemědělského zboží

5 Závěr

Tato práce se především pokusila přinést novou edici souboru *Schodiště preludů*, jejíž samozřejmou součástí je ediční poznámka. Její podstatnou součástí byla archivní práce, při níž jsme dohledávali jednotlivé prameny a následně je vzájemně porovnávali. Při tvorbě soupisu různočtení jsme se přesvědčili zejména o tom, s jakou pečlivostí a důsledností Lešehrad postupoval při aktualizacích svých souborů povídek.

Přípravou edice jsme také chtěli připomenout osobnost autora, neboť Emanuela Lešehrada považujeme za jednoho z autorů, kteří by si zasloužili více čtenářské pozornosti i odborné literárněvědné reflexe.

6 LITERATURA

Prameny:

LEŠEHRAD, Emanuel: *Schodiště přeludů*. Praha: Alois Srdce, 1933.

LEŠEHRAD, Emanuel: *Schodiště přeludů*. 2. vyd. Zlín: Tisk, 1947.

LEŠEHRAD, Emanuel: *Tajemný dům*. Ml. Boleslav: Karel Vačlena, 1930.

LEŠEHRAD, Emanuel: *Neviditelné ruce. Okultní příběhy*. Přerov: E. Dobrovolný, 1926.

LEŠEHRAD, Emanuel: *Záhadné životy. Fantastické novelly*. Praha-Smíchov: Jan Kotík, 1919.

LEŠEHRAD, Emanuel: Div perlorodky. In *Zlatá Praha* 41, 1923–1924, č. 31–32, 17. 4. 1924, s. 302–310.

LEŠEHRAD, Emanuel: Nebeská barva. In *Zlatá Praha* 42, 1924–1925, č. 21–22, 22. 1. 1925, s. 205–212; č. 23–24, 5. 2. 1925, s. 234–235.

LEŠEHRAD, Emanuel: V ovzduší zašlých dob. In *Kalendář česko-židovský* 46, 1926–27, č. 1, s. 45–52.

LEŠEHRAD, Emanuel: Zázračný člověk. In Nedělní zábavná a poučná příloha *Národní politiky* 44, 1926, č. 161, 13. 6., s. 1–2.

LEŠEHRAD, Emanuel: Literární pozůstalost – Rukopisy. 3 kartony. Literární archiv Památníku národního písemnictví.

Odborná literatura:

ADAMOVIČ, Ivan: *Slovník české literární fantastiky a science fiction*. Praha: R 3, 1995.

An.: ref. Emanuel z Lešehradu: Schodiště přeludů. In *Hlídky* 50, 1933, č. 12, s. 439.

b. [An.]: Lešehradovo Schodiště přeludů. In *Rozhledy* 3, 1934, č. 1, s. 7.

BLAHNÍK, Vojtěch Kristian: *Emanuel šl. z Lešehradu: pokus o vystižení jeho vývoje a cílů*. Praha: Antonín Reis, 1910.

BRABEC, Josef: Emanuel z Lešehradu, Schodiště přeludů. In *Čin* 5, 1933, č. 19, s. 448.

BRTNÍK Václav: Emanuel z Lešehradu: Schodiště přeludů. In *Venkov* 28, 1933, č. 272, 21. 11., s. 6.

BRTNÍK, Václav: Emanuel Lešehrad: Neviditelné ruce. In *Venkov* 21, 1926, č. 165, 15. 7., s. 3.

–btk– [BRTNÍK, Václav]: Emanuel z Lešehradu: Záhadné životy. In *Zvon* 20, 1920, č. 28, s. 391–392.

DĚDINOVÁ, Tereza: *Po divné krajině. Charakteristika a vnitřní členění fantastické literatury*. Brno: FF MU, 2015.

Editor a text. Úvod do praktické textologie. Ed. Rudolf Křeček a Břetislav Štorek. Praha: Československý spisovatel, 1971.

Editologie. Od náčrtu ke knize. Ed. Michal Kosák, Jiří Flaišman a kol. Praha: Ústav pro českou literaturu AV ČR, 2018.

Emanuelu Lešehradovi k 15. listopadu 1937. Sb., usp. M. Novotný. Praha: Alois Srdce, 1937.

HARTL, Antonín: Emanuel z Lešehradu: Schodiště přeludů. In *Svobodný zednář. Orgán československého zednářstva* 7, 1933, č. 10, 1. 12., s. 182.

HOLUB, Dalibor: Emanuel Lešehrad. In *Lexikon české literatury. Osobnosti, díla, instituce 2/II (K-L)*. Ed. V. Forst. Praha: Academia, 1993, s. 1160–1164.

HRABÁK, Josef: *Od laciného optimismu k hororu: K historii a patologii dvou odvětví literárního braku.* Praha: Melantrich, 1989.

KOS, Ladislav: *Básníkovo životní romaneto. Doba dětství a jinošství Emanuela z Lešehradu.* Praha: Vavřinec Kos, 1941.

KREJČÍ, František Václav: Drobnější prózy. In *Právo lidu* 43, 1934, č. 19, 24. 1., s. 6.

MOURKOVÁ, Jarmila: *Emanuel Lešehrad. Literární pozůstalost.* Praha: Literární archiv Památníku národního písemnictví, 1968.

NEFF, Ondřej: *Něco je jinak. Komentáře k české literární fantastice.* Praha: Albatros, 1981.

NOSOVSÝ, Karel: Bibliografie Emanuela Lešehrada. In *Literární rozhledy* 12, 1927/28, č. 2, s. 41–45.

PYNSENT, Robert: *Ďáblové, ženy a národ. Výbor z úvah o české literatuře.* Praha: Karolinum, 2008.

SEZIMA, Karel: Menší próza. Baladisté a lovci dojmů z přírody i společnosti VII. In *Lumír* 61, 1935, č. 5, 25. 3., s. 280–281.

j. s. [SMREK, Ján]: Emanuel z Lešehradu: Schodiště přeludů. In *Elán* 4, 1933–1934, č. 4, s. 8.

STANĚK, Josef: Emanuel Lešehrad: Neviditelné ruce. Okultní příběhy. In *Lidové noviny* 35, 1927, č. 495, 1. 10., s. 9.

Dr. J. S. [STANĚK, Josef]: ref. Emanuel z Lešehradu: Schodiště přeludů. In *Literární kruh. Časopis pro poesii, beletrii a kritiku* 2, 1934, č. 1, leden, s. 14.

ŠRÁMEK, Jiří: *Morfologie fantastické povídky.* Brno: Masarykova univerzita, 1992.

ŠTĚPÁNKOVÁ, Vendula: *Od dekadence ke konvenci. Vybraná díla Emanuela z Lešehradu.* Brno: FF MU, 2007.

VANĚK, Václav: *Obrazy života v české literatuře.* Praha: FF UK, 2020.

VAŠÁK, Pavel: *Textologie: teorie a ediční praxe.* Praha: Karolinum, 1993.

VODÁK, Jindřich: Schodiště přeludů. In *České slovo* 25, 1933, č. 285, 6. 12., s. 7.

vz. [ZELINKA, Vojtěch]: Emanuel z Lešehradu: Schodiště přeludů. In *Zvon* 34, 1933–1934, č. 16, 3. 1. 1934, s. 224.

PŘÍLOHA 1

Zápis různocnění:

DUHOVÝ NEZMAR

K1 = první knižní vydání *Záhadné životy* (1919)

7 obýval v *pražském předměstí*] obýval v *předměstí pražském* (K1) • 7 přiléhala zahrádka] přiléhala *pěkná, útulná* zahrádka (K1) • 7 jiných stromů] *žádných* jiných stromů (K1) • 7 nebo *květinových záhonů*.] nebo *záhonů květinových*. (K1) • 7 jako *by* majitel] jakoby *kdyby* majitel (K1) • 7 nevěnoval zahradnímu umění *péče*, a z toho] nevěnoval zahradnímu umění *žádné péče a* z toho (K1) • 7 již *každý kolemjdoucí soudil*] již *soudil každý kolemjdoucí* (K1) • 7 v místech, *na nichž náhodný pozorovatel, za plotem přihlížející, nic* neshledával] v místech, *kde pozorovatel za plotem pozorující, ničeho na pohled* neshledával (K1) • 7 byl *starší muž vysoké, silnější* postavy. *Dobromyslný výraz jeho očí, opatřených okuláry, vroubenými želvovinou, prozrazoval*] byl *obstárlým mužem, vysoké postavy, silnější v těle a býval oblečen v dlouhý, černý kabát; na nose měl okuláry, vroubené želvovinou. Jeho dobromyslný výraz obličej, který prozrazoval* (K1) • 7 jímž se v mysli zabýval] jímž se v mysli *své* zabýval (K1) • 7 tušiti *hloubavého člověka, vědce*.] tušiti *člověka hloubavého, vědátora*. (K1) • 7 kolem *profesorova domku na odpolední procházce* k smíchovskému přístavišti] kolem *domku profesora, když jsem kráčet odpolední procházkou* k smíchovskému přístavišti (K1) • 7 i zvláštního chování] zvláštního *tajemného* chování (K1) • 7 muže, skloněného nad nevysvětlitelnými záhony, a zvědavost, již] muže, skloněného nad nevysvětlitelnými záhony a zvědavost, již (K1) • 7 jim obyčejně *nic* není] jim obyčejně *ničeho* není (K1) • 7 abych *vyzvěděl*,] abych *se dozvěděl*, (K1) • 7 *nedověděl* jsem se *nic* určitého] *nedozvěděl* jsem se *ničeho* určitého (K1) • 7 že *si koupil* domek] že *zakoupil si* domek (K1) • 7 O *jeho tajemném kutění* v zahradě *soudili*, že pěstuje žížaly] O *tajemném jeho kutění* v zahradě *měli názor*, že *profesor jistě* pěstuje žížaly (K1) • 8 neboť *se vždy večer hrabal*] neboť *vždy večer hrabal se* (K1) • 8 *nic* jiného nerostlo] *ničeho* jiného nerostlo (K1) • 8 každý den *zrána a večer obstarával starý sluha*.] každý den *starý sluha z rána a večer obstarával*. (K1) • 8 domek a *profesorovu zahrádku, mne stále*] domek a *zahrádku profesoru, stále mne* (K1) • 8 abych ji *nadzdvihl*] abych ji *nadzvedl* (K1) • 8 trochu světla *do té záhady. Proto jsem se zastavil* leckdy] trochu světla *k objasnění tohoto případu. Za tím účelem zastavil jsem se* leckdy (K1) • 8 a *bedlivě sledoval profesorovo počínání*] a *sledoval bedlivě počínání profesorovo* (K1) • 8 jak *je pečlivě*] jak *tyto pečlivě* (K1) • 8 něco vykopával, a *poté jsem ho uzřel, jak ze země se spokojeným úsměvem vyňal jednu z hub a jak se pozvolna opět ubíral k domku*.] něco vykopával a *po té uzřel jsem jej, jak se spokojeným úsměvem jednu z hub ze země vyňal a pozvolna opět k domku se ubíral*. (K1) • 8 které učelec *v zahrádce pěstoval pro soukromé studium?*] které učelec *za účelem soukromého studia ve své zahrádce pěstoval?* (K1) • 8 Nebo *snad zjišťoval, jak působí vlhkost půdy*] Nebo *zjišťoval snad, jak vlhkost půdy působí* (K1) • 8 uhodnouti *pravý účel*] uhodnouti *pravého účelu* (K1) • 8 *Bylo mi to stejně nejasné* jako dříve, *byť jsem dával sebe větší pozor*, jak se tváří při prohlídce *svého tajemného rostlinstva*.] *Byl jsem stejně zmaten* jako dříve, *byť jsem i sebe větší pozor dával*, jak se tváří při prohlídce *své tajemné vegetace*. (K1) • 8 *podle jeho chování i podle jeho netečnosti k okolí* velmi *nesnadné*] *dle jeho chování i netečnosti k okolí zahrádky* velmi *nesnadným* (K1) • 8 vždy, *kdykoli* jsem *stanul*] vždy, *když* jsem *stanul* (K1) • 8 nejevilo se mi *vhodným* křičeti na něho.] nejevilo se

mi *případným*, křičeti na něho z *dálky*. (K1) • 8 jedenkrát mi *prála šťastná náhoda*.] jedenkrát mi *šťastná náhoda přála*. (K1) • 9 Nedal jsem si ujít *vítanou příležitost*.] Nedal jsem si ujít *vítané příležitosti*. (K1) • 9 chystal se k odchodu.] chystal se k odchodu *jako obyčejně*. (K1) • 9 tuše, že *se mi tak brzo nenaskytne příležitost k oslovení*.] tuše, že *podobná příležitost k oslovení se mi tak brzo nenaskytne*. (K1) • 9 zkoumavě *se* na mne *podíval*.] zkoumavě na mne *pohlédl*. (K1) • 9 Cítil jsem *jeho upřený pohled, kterým mne zpytoval, a viděl jsem jak váhá*.] Cítil jsem, *jak jeho pohled je na mne upřen skrze okuláry a jak váhá*, (K1) • 9 odpověděti *čili nic*.] odpověděti, *či nic*. (K1) • 9 zvláštní houba] zvláštní *to* houba (K1) • 9 *ústrojí lidí*] *ústrojí lidské* (K1) • 9 nerozumějí. *Houbám se musí rozumět, pane, rozumět.*“] nerozumějí. *Rozumět se musí houbám, rozumět, pane.*« (K1) • 9 *přisvědčil jsem, rád, že je jeho zájem zachycen*] *přisvědčil jsem, vida, že jeho zájem je zachycen* (K1) • 9 profesor *rázným*,] profesor *svým rázným*, (K1) • 9 *znají několik jedlých hub a všechny ostatní*] *znají pár hub jedlých a ostatní* (K1) • 9 jako všichni ostatní] jako všichni *ti* ostatní (K1) • 9 pár hub] pár *druhů* hub (K1) • 10 k *mým očím*.] k *výši mého zraku*. (K1) • 10 „*Tuto houbu dnes sním* a nebudu se báti otravy, a kdyby] *»Tuhletu houbu sním dnes* a nebudu se báti *žádné* otravy a kdyby (K1) • 10 Živím se již několik *let* výhradně houbami, a *to* jenom jedovatými, a] Živím se již několik *roků* výhradně houbami a *sice* jenom jedovatými a (K1) • 10 viděti jejich škodlivý *účinek?*“] viděti *nějaký* jejich škodlivý *vliv?*« (K1) • 10 „*Nevyznám se v houbách,*“] *»Nevyznám se tak v houbách,*« (K1) • 10 vidět *jedlé houby*,] vidět *houby jedlé*, (K1) • 10 *přijďte se ke mně podívat*,] *přijďte se podívat ke mně*, (K1) • 10 *jich už* prozkoumal] *jich již* prozkoumal (K1) • 10 *Toto* zde,“] *Tohleto* zde,« (K1) • 10 obyčejné prašivky, *chuti dost* všední.] obyčejné prašivky *a jsou* *chuti dosti* všední. (K1) • 10 *ochutnati* u mne *jakýkoliv* druh] *okusit* u mne *bez obavy* *jakýkoli* druh (K1) • 10 „*Rád přijdu,*] *»Ochotně přijdu,* (K1) • 10 *odvětil jsem, potěšen,*] *odvětil jsem, rád,* (K1) • 10 a *rád* dám] a *milerád* dám (K1) • 10 *Nechci však vás vyrušovati*] *Nechci však vyrušovati vás* (K1) • 10 *abyste stanovil*] *abyste sám stanovil* (K1) • 10 *druh fialové vrhavky*,] *exemplář fialové vrhavky*, (K1) • 10 *aby mi* byla připravena] *aby* byla připravena (K1) • 10 k *večeři.*“] k *mé večeři.*« (K1) • 10 k domku.] k *svému* domku. (K1) • 11 *Nazítří* odpoledne *jsem se vypravil*] *Druhý den* odpoledne *vypravil jsem se* (K1) • 11 *U dveří* domku *jsem zazvonil* a] *Přišel ke dveřím* domku *zazvonil jsem* a (K1) • 11 sluha mi otevřel.] sluha *přišel* mi otevřít. (K1) • 11 byl *profesorem pozván*] byl *pozván profesorem* (K1) • 11 do prvního poschodí, do pokoje, *přeplněného* policemi,] do prvního poschodí, *kde vstoupil jsem* do pokoje, *naplněného* do kola stěn policemi, (K1) • 11 umístěny *knihy* a *láhve s ukázkami* nejrůznějších hub.] umístěny *spousty knih* a *lahve s preparáty* nejrůznějších hub. (K1) • 11 *Když jsem vstoupil* do pokoje, *povstal* a *šel*] *Při mém vstupu* do pokoje *povstal* a *vyšel* (K1) • 11 na *mou špižírnu?*“] na *moji špižírnu?*« (K1) • 11 „*Jen přistupte*] *»Tak jen přistupte* (K1) • 11 *ukázky* hub] *preparáty* hub (K1) • 11 *cizokrajné* druhy.] *exotické* druhy. (K1) • 11 *jen mrtvé* ukázky.] *jen* ukázky. (K1) • 11 *Musíte však viděti mé záhony.*] *Vy však musíte viděti mé pěstění.* (K1) • 11 a *tam* *teprve poznáte význam*] a *zde* *poznáte teprve význam* (K1) • 11 *těkaje* letmo *pohledem*] *těkaje* letmo *zrakem* (K1) • 11 V přízemí *totiž počne naše poučná vycházka.*] V přízemí *totiž naše poučná vycházka počne.* (K1) • 11 *pak si oblékl*] *pak oblékl si* (K1) • 11 *doložil,*] *doložil a vykročil na schodiště,* (K1) • 11 a *musím*] a *také* *musím* (K1) • 11 *otevřel klíčem dveře*] *otevřel klíčem dvěře* (K1) • 12 *Ovál* mne] *Při vstupu do ní ovál* mne (K1) • 12 *převládalo mlžné*] *převládalo jakési mlžné* (K1) • 12 *dřevěné okenice* byly *zavřeny*] *dřevěné žaluzie okenní* byly *spuštěny* (K1) • 12 *prkénky okenic*] *prkénky žaluziovými* (K1) • 12 *Bylo* zde *dusno*] *Rovněž vládlo* zde *dusno* (K1) • 12 z níž *tu* a *tam bujelo jakési rostlinstvo*, *tu podobné* *zdivočelému* *chmýří*, *tu zase chomáči* vlasových nitek;] z níž *sem* *tam bujela jakási* *vegetace*, *tu podobná* *zdivočelému* *chmýří*, *tu podobná* *chumáči* vlasových nitek,

(K1) • 12 Byly zde také různé nádoby, naplněné sliznatou,] *Také různé nádoby zde byly, naplněné jakousi sliznatou,* (K1) • 12 *šerednými, vředovitými výrůstky;] příšernými, vředovitými výrůstky;* (K1) • 12 *Úhrrný obraz] Krátce, celkový obraz* (K1) • 12 působil na smysly *odporně, což nutně po nějaké chvíli vyvrcholilo v pocit žaludeční nevolnosti.*] působil na smysly *lidské odporným dojmem, který nutně musel po nějaké chvíli vyvrcholit v pocit nevolnosti žaludku.* (K1) • 12 „*To je mé nejnížší rostlinstvo,*“] »*To je má nejnížší vegetace,*« (K1) • 12 s plísněmi a s bakteriemi, s drobnohlednými, nejníže *mezi rostlinstvem* stojícími *ústrojími,*] s plísněmi a bakteriemi, *těmito* drobnohlednými, nejníže *v rostlinstvu* stojícími *organismy,* (K1) • 12 skládajícími se z *prabuňky a z buněčné blány.*] skládajícími se z *protoplasmatu a blány buněčné.* (K1) • 12 stavů jejich života] stavů jejich *existence* (K1) • 12 jsou vlastně *prvopočáteční houby. Musím se i jimi obírat odborně.*] jsou vlastně *nejprimitivnější druh hub. Nutno tudíž, abych se i jimi odborně obíral.* (K1) • 12 zkuším také *působením plísní na vyšší vyvinutější druhy hub dostihnout zvláštních složení,*“ a ukázal na netvorné výrůstky *duhové barvy.*] zkuším také *křížením jednotlivých druhů plísní s vyššími, vyvinutějšími druhy hub docílit zvláštních komplikací, na příklad toto zde,*« a ukázal na *zvláštní, netvorné výrůstky barvy duhové.* (K1) • 12 Hřib *krvavý, nakažený mléčnou plísní.* Ty barvy, *ať se pán podívá,*“ pravil profesor a *oči se mu radostně zaleskly;* „*a tento tvar, jenž se podobá želvímu krunýři,*] Hřib *krvavý, křížený s plísní mléčnou.* Ty barvy, *jen se pán podíval,*« pravil profesor a *jeho oči radostně se zaleskly;* »*a tvar, jenž odpovídá želvímu krunýři,* (K1) • 13 liška] *tato liška* (K1) • 13 nakažená *bourcovou plísní.*] nakažená *plísní bourcovou.* (K1) • 13 Nepodobá se *vkusné dámské rukavičce, smačkané ve hněvu nad milencovou zradou a zlostně pohozené na plyš pohovky?*] Nepodobá se *elegantní rukavičce dámské, smačkané ve hněvu nad zradou milencovou a pohozené zlostně na plyš pohovky?* (K1) • 13 zde *příroda utvořila] zde utvořila příroda* (K1) • 13 *plavou jakoby zlaté rybky.*] *plovou jako by zlaté rybky.* (K1) • 13 *Maličké akvarium!] Miniaturní akvarium!* (K1) • 13 *vaty? Tamto opět je plíseň Pilobollus, vyrůstající na kravském trus, jež ze svých vejčitě zduřených plodonošů vystřeluje hezky daleko své zárodky. A zde je houba Cordyceps, jež vybujela na hlavě zahynulé vosy v žertovné parohy. Obrazotvornost přírody] vaty? Ó, fantasie přírody* (K1) • 13 zvolal *nadšeně,*] zvolal *pln nadšení* (K1) • 13 *nic jí není nemožné.*“ *Profesor na okamžik se zamlčel, jako by tonul v strašidelné kráse svých představ a pak pokračoval: „Jestli pak ví pán také toto: Některé druhy cizích mravenců pěstují si určitou houbu, již starostlivě ošetřují a jiné houby, případně plísně, jež se vyskytnou poblíže této houby, která je jim lahůdkou, odstraňují jako škodlivý plevel. Také královna termitů, velikých afrických mravenců, když se vydává na svatební cestu, aby založila novou mravenčí osadu, odnáší si v kusadlech houbu, jež vyžívovala její rod, aby v novém domově mohla ji dále pěstovati.*“ „*Ovšem,*] *nic jí není nemožného.*« »*Ovšem,* (K1) • 13 *pěstování jedlých hub] pěstování hub jedlých* (K1) • 13 *těch, o kterých] oněch, o kterých* (K1) • 13 *zmáhá z odporného puchu závrat, a nemoha již přemoci žaludeční nevolnost.*] *zmáhá z odporného puchu závrat a nemoha již přemoci žaludeční nevolnosti.* (K1) • 13 *mou špižírnu,*“] *mou špižírnu,*« (K1) • 13 *zřejmé již mé nevolnosti] mé zřejmé již nevolnosti* (K1) • 14 *zvlášť upraveném.*] *pro ten účel upraveném.* (K1) • 14 „*neodborník nemá ovšem pravého zájmu o tyto zvláštnosti houbového rostlinstva.*] »*laik ovšem nenalézá pravého zájmu na těchto zvláštnostech vegetace houbové.* (K1) • 14 jsou to *vědecké vzácnosti,*] jsou to *vědecká unika,* (K1) • 14 *Otevřel dveře] Otevřel opět dvěře* (K1) • 14 *bych byl vyšel] bych vyšel* (K1) • 14 *S rozkoší vdechoval jsem svěží vzduch a pocit nevolnosti i závratí] Vdechoval jsem svěží vzduch z plných plic a pocit nevolnosti i závratě* (K1) • 14 *profesorových přírodovědeckých pokladů ještě horší?] profesorových pokladů přírodovědeckých ještě snad horší?* (K1) • 14 *jedenkrát svému osudu] jedenkrát ve svůj osud* (K1) • 14 *přede mnou do] přede mnou po*

schodech do (K1) • 14 k dřevěným] k *jakýmsi* dřevěným (K1) • 14 opatrně *odemkl a vešli jsme*.] opatrně *odemкнуl a oba jsme vešli*. (K1) • 14 V místnosti *bylo* pološero.] V místnosti, *kde jsme se nalézali*, *vládlo* opět pološero. (K1) • 14 oči *uvykly*] oči *poněkud* *uvykly* (K1) • 14 *různé* houby] *přerůzné* houby (K1) • 14 květy na *louce*.] květy na *lukách*. (K1) • 14 *zkropený* kapkami] *skropený* kapkami (K1) • 14 přeražené *střelcovým výstřelem*,] přeražené *výstřelem střelcovým*, (K1) • 14 *shluky dětských rolničků, jakési parohovité nebo phalovité útvary*, nebo *zlomky*] *shluky rolničků dětských*, nebo *zlomky* (K1) • 14 *Nejpodivnější směsice*] *Nejroztodivnější směsice* (K1) • 14 *snaže se uhodnouti*,] *hledě uhodnouti*, (K1) • 15 *byl tady lehčí*] *byl zde lehčí* (K1) • 15 v dřívější místnosti.] v dřívější místnosti *přízemní*. (K1) • 15 *Bylo to však snesitelnější*; *nebylo tu* *odporných*] *Bylo zde však snesitelněji*; *také* *nebylo zde* *odporných* (K1) • 15 na *první pohled* *budí* *pocit*] na *prvý pohled* *vyvolávaly* *strašlivý* *pocit* (K1) • 15 *zešeřelé* *lesní*] *nějaké sešeřelé* *lesní* (K1) • 15 *byly* *zde* *umístěny pařezy stromů*,] *nalézaly se* *zde* *umístěny sem tam kusy stromových pařezů*, (K1) • 15 *na některých* *záhonech*] *také* *na mnohých* *záhonech* (K1) • 15 *kyprý* *lesní mech*.] *kyprý mech* *lesní*. (K1) • 15 *Z přemýšlení*] *Z mého přemýšlení* (K1) • 15 *To si nepředstavoval!*] *Toho si nepředstavoval!* (K1) • 15 *zásobárna*.] *zásobárna, toť má spižárna*. (K1) • 15 *jenom* *jedlé* *houby, jenom* *jedlé*,“] *samé* *jedlé* *houby, samé* *jedlé*,« (K1) • 15 *zpátečníci o nich praví*,] *zpátečníci praví o nich*, (K1) • 15 *Pět let již se žívím těmito houbami*.] *Pět let již se těmito houbami žívím*. (K1) • 15 *A nejrůzněji* *připravenými*.] *A na nejrůznější způsob* *připravenými*. (K1) • 15 *Kuchyňská příprava učiní je* *neškodnými*.“] *Budou kuchyňskou přípravou učiněny* *neškodnými*.« (K1) • 15 *Uznáte snad*,] *Uznáte sám*, (K1) • 15 *Ty naše*] *Ó, ty naše* (K1) • 15 *A nakonec se*] *A na konec se* (K1) • 15 *bojí i požívatin nejedovatých. Nebo lépe: nedovedou*] *bojí i nejedovatých požívatin. Či lépe nedovedou* (K1) • 16 *Ty tak, ony onak*] *Jedny tak, druhé onak* (K1) • 16 *přimíšením* *protijedů*] *přimísením* *protijedů* (K1) • 16 Jsou *svrchovaně důležité* jako *potrava, bohaty*] Jsou *svrchovaně důležité* jako *potrava, jež je bohatá* (K1) • 16 *způsobují* *blahodárné*] *přivádějí* *blahodárné* (K1) • 16 *součástky* *látek*.] *produkty* *látek*. (K1) • 16 *že můžeme* *býti živi jenom z hub*.] *že možno* *býti jenom z hub živi*. (K1) • 16 *lidstvo hříšně opovrhuje*] *lidstvo opovrhuje hříšně* (K1) • 16 *je mrhač. Neví, co všechno mu náleží, a vybírá si*.] *je plýtváč. Neví sám ani, co mu vše náleží a vybírá si*. (K1) • 16 *Beru* *všecky*] *Běru* *všecky* (K1) • 16 *které se mi naskytnou. Třeba tyto*] *které se mi naskytují. Tak třeba tyto* (K1) • 16 *do* *košíčku*.] *do* *košíčku, který držel v druhé ruce*. (K1) • 16 *prohodil poté*,] *prohodil po té*, (K1) • 16 *po* *sklepní*] *po své sklepní* (K1) • 16 *je to vědecká kuchyně*] *je to kuchyně vědátorská* (K1) • 16 *Vyšli jsme nahoru*] *Vyšli jsem tedy nahoru* (K1) • 16 *bílými kachlíky*] *bílými šamotkami* (K1) • 16 *kde byla* *plotna*] *kde se nalézala* *plotna* (K1) • 16 *na němž* *byly hrnečky, kelímky, zkumavky*;] *na němž bylo plno hrnečků, kelímků, zkumavek*; (K1) • 16 *podivného kuchyňského náradí*.] *podivného náradí kuchyňského*. (K1) • 16 *milý pane hosti*,“] *milý pane hoste*,« (K1) • 16 *pronesl profesor s jistou hrdostí*,] *pronesl s jistou hrdostí profesor*, (K1) • 16 „*Vypadá to spíše jako lučebna, ale zbavujeme-li houby jedu a zdokonalujeme-li je, aby bylo bezpečné jejich požívání, musíme si leckdy počínati jako zlatoděj. Sluha jest*] »*Vypadá spíše jako chemická laboratoř, ale při zbavování jedu a zdokonalování mých hub za účelem bezpečného požívání dlužno si leckdy počínati jako alchymista. Můj sluha jest* (K1) • 17 *s touto*] *s veškerou touto* (K1) • 17 *přípravu jídel*.“] *přípravu svých jídel*.« (K1) • 17 *houby rozkrájel*] *jako houby, které profesor přinesl, rozkrájel* (K1) • 17 *velikého hrnku*] *velkého hrnku* (K1) • 17 *z lahvičky, stojící na stole, a hrnek postavil*] *z lahvičky, stojící na stole a postavil hrnek* (K1) • 17 *sdílí váš sluha*] *sdílí sluha váš* (K1) • 17 *soucítěně pohlížeje* *na starce*,] *pohlížeje soucítěně* *na starce* (K1) • 17 *jenž se mlčky zaměstnával tajemnou přípravou*.] *jenž mlčky se zaměstnával svými tajemnými výkony*. (K1) • 17 *Ovšem, ale* *pojídá*] *Ovšem, leč* *pojídá* (K1) • 17 *vzácných* *hub*.

] vzácných *druhů* hub. (K1) • 17 Pojídá jinou *rostlinnou potravu*,] Pojídá jinou *potravu rostlinou*, (K1) • 17 *výjimečně* vaječnou stravu.] *výmínečně* vaječnou stravu. (K1) • 17 *budu této zásadě*] *zůstanu této své zásadě* (K1) • 17 *neprávem opovrhujete, neboť jsou i tyto houby jedlé po jisté přípravě.*“] *neprávem tak opovrhuje.*« (K1) • 17 A hlavně *musíte houbám rozumět.*] A hlavně *rozumět musíte houbám.* (K1) • 17 *doprovodiv mne k*] *doprovodiv mne až k* (K1) • 17 *svého podivínského útulku*] *svého hrůzného útulku* (K1) • 17 a já *opouštěl jeho příbytek,*] a já *opustil příbytek učencův,* (K1) • 18 *svěží vzduch*] *svěží, čerstvý vzduch* (K1) • 17 a *cítě ještě za sebou*] a *ustavičně ještě cítě za sebou* (K1) • 18 *který slídívýma očima* [*který slídívými zraky* (K1) • 18 *uchvátiti v své*] *uchvátiti ve své* (K1) • 18 *Přes to, že jsem choval odpor jako krasovědec k domku,*] *Přes můj estetický odpor k tomuto jednopatrovému domku,* (K1) • 18 *Byl zvláštní, toť nepopíratelné. Jeho neobyčejný způsob života*] *Byl originál, toť nepopíratelné. Jeho zvláštní způsob života* (K1) • 18 *vzorem* výstředního učence,] *typem* výstředního učence, (K1) • 18 *lidé obyčejně říkají*] *obyčejně říkají lidé* (K1) • 18 *Vytvořili si zvláštní*] *Vytvořili si svůj zvláštní* (K1) • 18 *oživil jej utkvělou myšlenkou*] *oživil jej fixní ideou* (K1) • 18 *neuvědomil si ani, že*] *neuvědomil si ani toho, že* (K1) • 18 *v tomto houbovém okolí nějakou krásu.*] *v tomto svém houbovém okolí jistý druh krásy.* (K1) • 18 *V svém samotářském životě viděl* v houbách] *Viděl ve svém samotářském životě* v houbách (K1) • 18 *sblížil se s nimi tak, že*] *sblížil se s nimi tak dalece, že* (K1) • 18 *průměrných měšťáckých zábav*] *průměrných zábav měšťáckých* (K1) • 18 *byl věren*] *zůstal věren* (K1) • 18 *přes veškeren odpor k houbám*] *přes veškeru hnusnost k houbám* (K1) • 18 *nebylo ani tak bezvýsledné.*] *nebylo ani tak bezvýsledným.* (K1) • 18 *Vždyť v pokusech*] *Vždyť ve svých pokusech* (K1) • 18 *snažil se učiniti*] *se snažil učiniti* (K1) • 18 *mohl býti lidstvu*] *mohl lidstvu býti* (K1) • 18 *v jeho názorech i praksi*] *v jeho teorii i praksi* (K1) • 18 *jeho vědeckému nadšení.*] *jeho vědeckému fanatismu.* (K1) • 18 *jda obvyklou procházkou kolem profesora domku, navštívil jsem ho a prodlel s ním*] *jda svou obvyklou procházkou kolem domku profesora, zazvonil jsem u domovních dveří a když starý sluha mně jako známému svého pána otevřel, vystoupil jsem po schodech do prvního patra a prodlel s profesorem* (K1) • 19 *rád již proto, že jsem*] *rád již z toho důvodu, jelikož jsem* (K1) • 19 *pochlubiti novým pokusem*] *pochlubiti nějakým novým pokusem* (K1) • 19 *může povědět nový*] *může sdělit nějaký nový* (K1) • 19 *poslouchaje ho na oko pozorně, když mi vykládal rozvláčně a nejvýš odborně svá poznání a názory; neodporoval jsem mu nikdy, což se podivínskému profesoru*] *naslouchaje mu na oko bedlivě, když mi vykládal rozvláčně a krajně odborně své teorie a názory a neodporuje mu nikdy, což, jak jsem pozoroval, se podivínskému profesoru* (K1) • 19 *Pokud vím, nenavštěvoval učence mimo mne nikdo, a jistě byl to významný projev jeho náklonnosti ke mně, že mne poctil svou důvěrou a dovolil mi vniknout v jeho tajemný život.*] *Také pokud vím, nenavštěvoval mimo mne učence nikdo, a bylo to jistě významným projevem náklonnosti jeho ke mně, že mne poctil svou důvěrou a nechal mne vniknouti ve svůj tajemný život.* (K1) • 19 *jeho kuchyňských výrobků*] *jeho výrobků kuchyňských* (K1) • 19 *k labužnictví, jemuž byl oddán, sprátelil se s tím poněmáhlu a už na mne nenaléhal.*] *k stejnému labužnictví, jakému byl oddán on, sprátelil se poněmáhlu s tou skutečností a nenaléhal na mne více v tomto směru.* (K1) • 19 *někoho, před kým se mohl*] *někoho, komu se mohl* (K1) • 19 *anebo koho mohl*] *anebo komu mohl* (K1) • 19 *a jehož mohl si dobírat*] *a jehož mohl ironisovati* (K1) • 19 *zpátečnictví.* Tak jsme *ztrávili mnohý večer v jeho pracovně* a profesor] *zpátečnictví. Tak jsme často sedali v jeho pracovně, hlavně za podzimních a zimních večerů, když pro nepohodu nebylo možno venku se procházeti a zvláště když mi dovolil, abych si v jeho kuchyni dal připravovati čaj, který jsem si sebou přinášel, abych jen tak na plano neseděl. Tomuto mému výmyslu byl zvláště povděčen starý sluha profesorův, jenž obdržel vždy ode mne sklenici čaje, k němuž jsem mu přinášival*

vždy potají nějaký zákusek, začez vždy stařeček vděčně a dojemně děkoval. Profesor nepřijal nikdy nabídnuté čišky čaje, pije pouze vodu a říkáje vždy k mé nabídce s úsměvem: »Houby potřebují jen vody.« Tak jsme strávili mnohé večery a profesor (K1) • 19 o jejich rozmnožovacích ústrojí] o rozmnožovacích jejich ústrojí (K1) • 19 různé jejich skupiny.] různé skupiny jejich. (K1) • 19 jednotlivých hub] jednotlivých druhů hub (K1) • 19 v křížení plísní] v oboru křížení plísní (K1) • 20 anebo zprávou o nové houbové krmi, kterou vynalezl pro svůj odborně labužnický žaludek.] anebo sdělením o nějaké nové krmi houbové, kterou pro svůj odborně labužnický žaludek vynalezl. (K1) • 20 Profesor si časem na mne tak zvykl, že když jsem k němu někdy nezavítal do týdne nebo do čtrnácti dnů, zaměstnán neodkladnou literární prací, poslal ke mně sluhu s dotazem, nejsem-li snad churav, anebo nezapomínám-li na něho.] Starý profesor si během času na mne tak zvykl, že když jsem někdy do týdne nebo čtrnácti dnů k němu nezavítal, jsa zaměstnán neodkladnou prací literární, poslal ke mně svého sluhu s dotazem, nejsem-li snad náhodou churav, anebo jestli na něho nezapomínám. (K1) • 20 neboť jsem mu připravil] neboť starochovi jsem připravil (K1) • 20 pohostil jej nějakým zákuskem] pohostil ho zákuskem (K1) • 20 bylo vidět, že] bylo vidno, že (K1) • 20 zásadním přívržencem] zásadním přívržencem (K1) • 20 nadšencem profesorových nauk.] nadšencem nauk profesorových. (K1) • 20 masitou stravou, pak-li jsem doma právě něco měl.] masitou stravou, pakli jsem ji právě doma měl a několik soust mu k snědku nabídl. (K1) • 20 Přihodilo se tedy opět] Přihodilo se opět tedy (K1) • 20 týden uplynul a neměl jsem pokdy,] týden již uplynul a já neměl pokdy (K1) • 20 mne rušilo v práci.] mne rušilo z koncepce díla. (K1) • 20 jenom tvorbě.] jenom své tvorbě. (K1) • 20 podivuhodné květiny.] fantastické květiny. (K1) • 20 opravdový lednový den.] pravý, lednový den. (K1) • 20 vesele praskal oheň] praskal vesele oheň (K1) • 20 kde jsem pracoval, když vtom bylo u mých dveří zazvoněno.] kde jsem seděl při práci, když u mých dveří bylo zazvoněno. (K1) • 20 rozladěn, že jsem vyrušen z práce,] rozladěn, že jsem byl vyrušen v proudu práce, (K1) • 20 uzřel jsem profesora sluhu.] uzřel jsem sluhu profesora. (K1) • 20 pouštěje ho do pokoje,] pouštěje jej do pokoje, (K1) • 20 Profesoru se po mně stýská, že ano?] Profesoru se stýská po mně, že ano? (K1) • 21 Počítal jsem, že tak za tři, čtyry dny se podívám k profesorovi.] Počítal jsem, že se podívám k profesorovi za tři, čtyry dny. (K1) • 21 „Poslal mne] »Ach, poslal mne (K1) • 21 chřapáč duhové barvy, jenž každého dne přibývá, jako] chřapáč barvy duhové, jemuž každého dne na rozměrech přibývá, jako (K1) • 21 jedlá houba, naprosto] jedlá houba, jakási báječná jedlá houba, naprosto (K1) • 21 neboť oplývá houževnatostí vzrůstu, co se z ní za den uřeže, do rána] neboť má tu vlastnost a houževnatost růstu, že co se z ní za den uřeže za účelem přípravy pokrmu, do rána (K1) • 21 praví, že je to jeho objev, a těší se,] praví, že je to ryze jeho objev a těší se, (K1) • 21 ve vědeckém světě navždy připojeno] ve vědeckém světě na vždy připojeno (K1) • 21 „No, pro tu houbu přicházíte,] »No, k vůli této houbě přicházíte, (K1) • 21 „Ano, ano,“ přisvědčil stařec.] »Ano, ano,« přitakal stařec. (K1) • 21 vám to mohl oznámit. “] vám to mohl co nejrychleji sdělit.« (K1) • 21 „Nu, již jste mne z práce vyrušil,“] »Nu, jedenkrát jste mne již z práce vyrušil,« (K1) • 21 procházka trochu mne osvěží] procházka na čerstvém vzduchu poněkud mne osvěží (K1) • 21 stísněné týdenním dobrovolným vězením,] stísněné týdenní dobrovolnou klausurou, (K1) • 21 Jen se převléknu. Zatím vypijete číšku čaje,] Jen se převléknu z domácích šatů do vycházkových. A vy zatím vypijete tady číšku čaje, (K1) • 21 Postaviv před staříka šálek s čajem a zákusky, odešel jsem] Postaviv před staříka nádobku s čajem a přidav mu k tomu několik zákusků, odešel jsem (K1) • 22 vyšel, měl] vyšel, oblečen k vycházce, měl (K1) • 22 „Půjdeme,“ pravil jsem, bodře poklepav starému sluhovi] »Nuž, půjdeme,« pravil jsem, poklepav bodře starému sluhovi (K1) • 22 Sešli jsme] Opustivše můj příbytek, sešli jsme (K1) • 22 ostrý vzduch účinkoval] ostrý vzduch zimní účinkoval (K1) •

22 *Pookřál jsem.*] *Všecek jsem pookřál.* (K1) • 22 po tak dlouhém uzavření v bytě *se prošel venku.*] po tak dlouhém uzavření v bytě *vykonal nějaké pohyby na vzduchu.* (K1) • 22 bylo dobře] bylo *i* dobře (K1) • 22 mne *profesorův sluha* vylákal] mne *sluha profesorův* vylákal (K1) • 22 Přišedše k *profesorovu domu*, vešli jsme, a já] Přišedše k *domu profesorovu*, vešli jsme a já (K1) • 22 nahoru do *učencovy pracovny.*] nahoru do *pracovny učencovy.* (K1) • 22 Očekával mne *již; patrně nás*] Očekával mne *již, stoje uprostřed pokoje. Patrně nás* (K1) • 22 Jste první, *kdo uvidí můj objev.*] Jste první, *který můj objev uvidí.* (K1) • 22 něco *neobyčejného.*] něco *fenomenálního.* (K1) • 22 oddělena *zdivem*] oddělena *zvlášt' zdivem* (K1) • 22 světla nepotřebují.] světla *vůbec* nepotřebují. (K1) • 22 vstoupili, *vyňal*] vstoupili, *pustil profesor mou ruku, za níž mne držel a vyňal* (K1) • 22 *zvláštní věc*] *prazvláštní věc* (K1) • 22 zvedal se *veliký chřapáč*] zvedal se *jakýsi veliký druh chřapáče* (K1) • 22 *dužnatém stonku, tlustém na dvě pěsti a přes metr vysokém.*] *dužnatém stonku, tloušťky dvou pěstí a výše přes metr.* (K1) • 23 rostly *obří přesličky*] rostly *přesličky* (K1) • 23 *Přímo ohromen hleděl jsem* na tuto přírodní] *Hleděl jsem přímo ohromen* na tuto přírodní (K1) • 23 *To si pán*] *Toho si pán* (K1) • 23 mu *již asi řekl*] mu *již řekl asi* (K1) • 23 představit jste si *ji*] představit jste si *jí* (K1) • 23 předstihuje *všechn* pomysl.] předstihuje *každý* pomysl. (K1) • 23 *Synthesa všeho houbového*] *Synthesa houbového* (K1) • 23 „*to jsem si*] „*toho jsem si* (K1) • 23 Je to báječné.“] Je to *opravdu* báječné.« (K1) • 23 „*A nejen* báječné, *ale i skutečné,*“ *nadšeně vykládal profesor.*] „*A ne jen* báječné, *nýbrž i skutečné,*“ *vykládal nadšeně profesor.* (K1) • 23 *nové období lidstva.*] *nová epocha* lidstva. (K1) • 23 *Převrat společnosti.*] *Převrat sociální.* (K1) • 23 *Považte, jediná houba, vypěstovaná rodinou,* stačí] *Považte, jediný exemplář vypěstovaný rodinou* stačí (K1) • 23 *za den opět* dorostou.] *opět za den* dorostou. (K1) • 23 *živá špiž*] *živá spižirna* (K1) • 23 *nebude* hladu více.] *žádného* hladu více. (K1) • 23 *mechové skalní prsti*] *mechové prsti skalní* (K1) • 23 *jediná houba* vydá] *jediný exemplář* vydá (K1) • 23 *vypěstoval tuto podivnou houbu?*“] *vypěstoval tento podivný exemplář?*“ (K1) • 23 „*To je*] „*Ó, to je* (K1) • 23 ve výkladu.] ve *svém* výkladu. (K1) • 23 *jsem strávil* hledáním] *jsem strávil* hledáním (K1) • 23 *jste se mi* jedenkrát] *jste se mi ani* jedenkrát (K1) • 23 *pokusech,*“] *pokusech v tomto směru,*« (K1) • 24 *můj saiský obraz,*] *můj obraz saiský,* (K1) • 24 mne *po* *prvé* navštívil, *byla houba právě ve chvíli zrodu.*] mne *poprvé* navštívil, *nalézala se tato houba právě v stavu rození.* (K1) • 24 *Později se vyskytly*] *Později vyskytly se* (K1) • 24 *konečně* *včera* *byla má dlouholetá práce korunována* výsledkem.] *konečně* *včera* *korunována* *byla má dlouholetá práce* výsledkem. (K1) • 24 *houba bude mít vždy* mé jméno,] *houba ponese pro vždy* mé jméno, (K1) • 24 *jméno objevitele.*“] *jméno objevitelovo.*« (K1) • 24 „*A jak jste dospěl k tomuto obru*] „*A jak jste docílil tohoto kolosa* (K1) • 24 *vznik a křížení budou* mým] *vznik a křížení zůstane* mým (K1) • 24 *podrážděně* *vkřikl* profesor.] *vkřikl podrážděně* profesor. (K1) • 24 „*Význam* houby] „*Jak líčíte, tedy význam* houby (K1) • 24 *byl by tedy* *nesmírný,*“] *byl by nesmírný,*« (K1) • 24 *po* *prvé* *okusím*] *poprvé* *okusím* (K1) • 24 *výhradně* *živiti* *touto* *stravou.*] *výhradně* *touto* *stravou* *živiti.* (K1) • 24 *poroste, až do oblak.*] *poroste.* (K1) • 24 *prozatím ne.*] *prozatím nikoli.* (K1) • 24 „*Výmluvy, výmluvy,*“] „*Samé výmluvy, samé* *výmluvy,*« (K1) • 25 *všichni se* *dívali* na novou potravinu] *každý se díval* na novou potravinu (K1) • 25 Na žádné tabuli *nesmějí* *chybět.*] Na žádné tabuli *nesmí* *scházeti.* (K1) • 25 *Chudina má* *v nich* *svou hlavní* *výživu.*] *Chudina se jí hlavně* *živí.* (K1) • 25 *Všichni se* s počátku] *Každý se* s počátku (K1) • 25 *I můj*] *I ten můj* (K1) • 25 *houby* *okusit.*] *této* *houby* *okusit.* (K1) • 25 *Až jak* *prý* se] *Až prý jak* se (K1) • 25 *nebylo* nás *vědců, kteří* se *obětují*] *nebylo* nás *vědatorů, jež* se *obětují* (K1) • 25 *pravil* *jsem* *profesorovi.*] *pravil* *jsem* *k* *profesorovi.* (K1) • 25 *význam.*] *význam* *ve* *světě.* (K1) • 25 *viděl* *vaše* *vědecké vítězství* a dostatečně *jsem* se mu] *viděl* *jsem* *váš vědecký triumf* a dostatečně se mu (K1) • 25 *abych* se

opět vrátil domů k práci.“] abych se opět navrátil domů k započaté práci.« (K1) • 25 křtu novorozené houby.] křtu této novorozené houby. (K1) • 25 první z lidí, požiji této pochutiny.“] první z lidí, požívám tuto pochutinu.« (K1) • 25 Profesor zhasil] Profesor shasl (K1) • 25 pečlivě uzavřel dvířka] uzavřel pečlivě dvířka (K1) • 25 „Přeji dobrého chutnání,“] »Tak dobré chutnání,« (K1) • 25 na rozloučenou.] na rozloučenou u dveří domovních. (K1) • 25 uslyšíte ve vědeckém světě hovořit] uslyšíte vědecký svět hovořit (K1) • 25 Octl jsem se] Octnul jsem se (K1) • 25 nohy se mi bořily do bílého hvězdnatého] mé nohy bořily se do bílého, hvězdnatého (K1) • 26 stromech tvořily sněhové chomáče] stromech sem tam u chodníku stojících tvořily sněhové chumáče (K1) • 26 které přejely] které chvílemi přejely (K1) • 26 jakoby ve snu.] jako by ve snu. (K1) • 26 Přemýšlel jsem o zvláštním zjevu,] Byl jsem ponořen v přemýšlení o zvláštním zjevu, (K1) • 26 různé nápady] všemožné nápady (K1) • 26 Bud' jak bud', bylo to] Každým způsobem, bylo to (K1) • 26 překonávalo to mé] překonávalo vše mé (K1) • 26 zvláštní večere,] originelní večere, (K1) • 26 bude nejslavnostnější chvílí jeho života.] byla nejslavnostnějším okamžikem jeho života. (K1) • 26 vstoupiv do pokoje] vešel do svého pokoje (K1) • 26 do práce.] do přerušené práce. (K1) • 26 Za chvíli mne zaujal] Za chvíli zaujal mne opět (K1) • 26 román, v nějž jsem] román, jehož proud jsem (K1) • 26 ponořil, a na příhodu s profesorem i s jeho olbřímí houbou bylo prozatím zapomenuto.] ponořil a epizoda s profesorem i jeho olbřímí houbou byla prozatím zapomenuta. (K1) • 26 Román chýlil se ke konci a pracoval jsem již o poslední kapitole.] Práce s románem chýlila se ke konci a toto ráno pracoval jsem již na poslední kapitole. (K1) • 26 se, až] se již na to, až (K1) • 26 oddával práci.] oddával svému předmětu. (K1) • 26 Také jsem si vzpomněl] Také vzpomněl jsem si (K1) • 26 druh houby] exemplář houby (K1) • 26 večeri s touto výjimečnou krmí.] večeri této jedinečné krmě. (K1) • 26 Jak to dopadlo?] Jak celá věc dopadla? (K1) • 26 až ho navštívím?] až jej navštívím? (K1) • 26 o tom uvažoval, když mne několikanásobné prudké zvonění vyburcovalo] o tom přemýšlel, když několikanásobné prudké zvonění mne vyburcovalo (K1) • 26 Otevřel jsem; na chodbě stál profesorův sluha, krajně rozčilen.] Otevřel jsem a ve dveřích stál starý sluha profesorův, zřejmě v krajním rozčilení. (K1) • 27 vyhrkl staroch.] vyhrkl ze sebe staroch. (K1) • 27 „Nu, mluvte] »Nuže, mluvte (K1) • 27 zde včera] zde již včera (K1) • 27 k mému pánovi.“] k mému pánu.« (K1) • 27 k nakladateli.] nakladateli, abych mu oznámil, že budu dnes hotov s románem. (K1) • 27 A v té době asi jste přišel. Je tedy s vaším pánem zle?“] A v té době jste tedy musel přijít. Je to tedy s vaším pánem velmi zlé, když jste dnes podruhé přišel.« (K1) • 27 stenal stařík.] sténal stařík. (K1) • 27 „Hodinu od hodiny. Jsem zoufalý.“] »Od hodiny k hodině. Jsem celý zoufalý.« (K1) • 27 „Proč jste nezavola] Proč jste tedy nezavola (K1) • 27 rozzloben sluhovou bezradností, že nechal svého nemocného pána] rozzloben bezradností sluhovou, s níž nechal svého pána v takovém stavu (K1) • 27 „To je právě to nejhorší,“ hořekoval stařec; „pán mi zapověděl volati lékaře.] »Ach, to je to nejhorší,« hořekoval můj návštěvník; »pán zapověděl mi vůbec volati lékaře. nebyl nic platen.] nebyl v jeho případě nic platen. (K1) • 27 se projevila pánova nemoc,“ tázal jsem se.] se projevila vlastně nemoc pánova,« tázal jsem se, »a jak dlouho trvá tato choroba?« (K1) • 27 vypravovati sluha,] vypravovati stařík, (K1) • 27 můj pán mu ukazoval] pán můj mu ukazoval (K1) • 27 houbu, svůj nejnovější vědecký objev.] houbu, nejnovější to vědecký svůj objev. (K1) • 27 tento objev] tento svůj objev (K1) • 27 nového období lidstva.] nové epochy lidstva. (K1) • 28 všeobecné jídlo, chtěl první zkusiti.] universální jídlo, chtěl přede všemi napřed zkusiti jako pokrm. (K1) • 28 A tak mi zmíněného dne rozkázal, abych mu část oné houby připravil k večeři.] A tak mi rozkázal zmíněného dne, abych mu části té houby, jež přinesl do kuchyně, připravil k večeři. (K1) • 28 Upravil jsem podivný] Upravil jsem mu ten podivný (K1) • 28 podle jeho pokynů] dle jeho pokynů (K1) • 28 mne vybědl, abych také

okusil] mne vybědl také, abych okusil (K1) • 28 rozzlobil se huboval] rozlobil se a huboval (K1) • 28 Za chvíli odebral se do studovny] Pak se odebral do studovny (K1) • 28 ztrávil tam asi půl] strávil tam zaměstnán asi půl (K1) • 28 jak odešel do pracovny, kde má i lůžko.] jak odešel do své pracovny, kde má i lůžko, a jak se uložil ke spánku. (K1) • 28 ráno si pán stěžoval] ráno vstal pán s lože a stěžoval si (K1) • 28 ale brzy si nařikal] leč záhy si nařikal (K1) • 28 váhání tak] váhání skutečně tak (K1) • 28 Po chvíli,] Také po chvíli, (K1) • 28 až do večera] až k večeru (K1) • 28 čas k večeri.] čas večere. (K1) • 28 Můj pán dosud spal. Přistoupil jsem k jeho lůžku,] Pán můj dosud spal a já přistoupil k jeho lůžku, (K1) • 28 jsem ucouvl od lože.] ucouvl jsem od lože. (K1) • 28 Pán ležel zde všecek] Pán můj ležel zde ve spánku všecek (K1) • 28 že pána] že svého pána (K1) • 28 Položil jsem mu ruku na rameno.] Vzal jsem její tudíž za rameno a zatřásl jím. (K1) • 28 zněl matně a písklavě.] zněl mi nějak matně a písklavě. (K1) • 28 Co se s panem profesorem stalo,] Co se to s panem profesorem jen stalo, (K1) • 28 otázal jsem se ho, jak je mu] otázal jsem se pána, jak se cítí (K1) • 28 pak na sebe pohlédl a ustrašeně vykřikl.] pak pohlédl na sebe a vykřikl ustrašeně. (K1) • 28 Leč jeho výkřik] Leč výkřik onen (K1) • 28 písklavý skřek.] písklavý skřek. (K1) • 29 Dovolí to] Dovolí mi to (K1) • 29 na mne.] na mne můj pán. (K1) • 29 aby se nějaký lékařský hňup pásl na] aby nějaký lékařský hňup pásl se na (K1) • 29 dříve pokusil] byl dříve pokusil (K1) • 29 pro tělesnou zduřeninu] pro zduřeninu tělesnou (K1) • 29 jdi do lučebny] jdi do mé komory chemické (K1) • 29 A pakli ani] A pak-li ani (K1) • 29 a pomoc] a každá lidská i vědecká pomoc (K1) • 29 Odešel jsem pro] Odešel jsem tedy pro (K1) • 29 do lučebny] do jeho laboratoře (K1) • 29 Poté mi kázal,] Po té mi kázal (K1) • 29 že se nedá nic dělati.] že se stejně nedá ničeho dělati. (K1) • 29 do pánova pokoje.] do pokoje svého pána. (K1) • 29 Pán ležel] Pán můj ležel (K1) • 29 takže se ostatní tělo mezi nimi ztrácelo.] takže ostatní tělo se mezi tím ztrácelo. (K1) • 29 užřev mne,] užřev mne vejít, (K1) • 29 Lék neúčinkoval.] Nápoj z modré lahve neúčinkoval. (K1) • 30 Všechna pomoc by byla marná.] Je tedy každá pomoc marná. (K1) • 30 houbou scházím.] houbou zacházím. (K1) • 30 Houba nebyla přípravou k jídlu zničena] Houba se přípravou k jídlu nezničila (K1) • 30 Všechn odpor] Každý odpor (K1) • 30 Pán] A můj pán (K1) • 30 abych vám řekl hroznou zvěst a poprosil o radu. Nebyl jste však doma. I umínil jsem si, že nazítří k vám půjdu opět a že] abych vám sdělil hroznou zvěst' a poprosil o případnou radu, co činit. Vy však jste nebyl doma. I odešel jsem zpět domů, umíniv si, že druhý den půjdu k vám opět a že (K1) • 30 Když jsem se vrátil domů, pán] Pán (K1) • 30 možná dívati se] možno dívati se (K1) • 30 noc jsem probděl] noc probděl jsem (K1) • 30 Jen se rozednilo, spěchal jsem] Také z rána spěchal jsem (K1) • 30 zde jsem, a snažně vás prosím:] zde jsem a prosím vás snažně: (K1) • 30 prosebně sepial ruce a rozplakal se.] sepial prosebně ruce a bohaté slzy stékaly mu po tváři. (K1) • 30 pravil jsem, rozrušen sluhovým vypravováním] pravil jsem, bled v obličejí, rozrušen strašným vypravováním sluhovým (K1) • 30 A vyšel jsem z bytu, podporuje staříka, jenž se rozčilením, nevyspáním a slabostí sotva držel na nohou.] A obléknuv se během našeho rozhovoru, vyšel jsem ze svého bytu, muse podporovati staříka, jenž rozčilením, nevyspáním a slabostí sotva se držel na nohou. (K1) • 30 mlčky ulicemi,] mlčky podle sebe ulicí, (K1) • 30 necítice mrazu ani sněhových vloček, které nám šlehaly do obličejů,] necítice ani mrazu, ani šlehání sněhových vloček do obličejí (K1) • 30 před profesorovým domkem.] před jednopatrovým domkem profesorovým. (K1) • 31 strašné truchlohře.] strašné tragedii. (K1) • 31 srdce se mi sevřelo,] srdce se mi hlasně rozbušilo, (K1) • 31 k profesorovu bytu.] k bytu profesorovu. (K1) • 31 se chvějí rozčilením.] se mi nohy chvějí rozčilením. (K1) • 31 Dvkrátě sáhl] Dvkrátě třesoucí se rukou sáhl (K1) • 31 abych otevřel.] abych dvěře otevřel a vždy jsem váhal tak učiniti. (K1) • 31 dodal jsem si zmužilosti,] dodav si zmužilosti, (K1) • 31 otevřel jsem a rychle vešel] otevřel jsem rázně a vešel rychle (K1) • 31 nejbujnější

obrazotvornost; zjev tak oslnivé hrůzy a tak děsivé] nejbujnější fantasii; zjev takové oslnivé hrůzy a takové děsivé (K1) • 31 Na podlaze uprostřed pokoje ležel profesor, patrně v smrtelném zápase zadušen strašlivou houbovinou. Jeho tělo bylo až na kostru stráveno a na jeho bocích rozkládaly se dva ohromné nádory duhových barev jako nádherná křídla, dodávající mrtvému vědci vzhled báječného cizokrajného motýla, chystajícího se odletět do neznáma.] Uprostřed pokoje na podlaze, patrně v smrtelném zápase zadušen strašlivou houbovinou, ležel profesor, jehož vytáhlé tělo bylo až na kostru stráveno a po jehož bocích rozkládaly se dva ohromné nádory duhových barev jako nádherná křídla, dodávající tak mrtvému vědatoru vzhled báječného cizokrajného motýla, chystajícího se odletěti do neznáma. (K1) •

ZKAMENĚLÍ LIDÉ

K1 = první knižní vydání *Záhadné životy* (1919)

Zkratku jména sochaře „S.“ nahradil autor ve vydání z roku 1933 jménem „Sander“.

32 ZKAMENĚLÍ LIDÉ] *TAJEMSTVÍ SOCHAŘE ŠTORKA* (K1) • 32 muž, sochař Petr Štok.] muž, *tenhle sochař Štok* (K1) • 32 Poznal jsem ho] Poznal jsem jej (K1) • 32 ztrávil mnohou chvíli] strávil mnohou chvíli (K1) • 32 skládala se ze zralých] sestávala ze zralých (K1) • 32 bohémů a jejich přátel,] bohemů a jejich přátel, (K1) • 32 o všedních věcech,] o všedních záležitostech, (K1) • 32 o uměleckém úspěchu i neúspěchu jednotlivých členů společnosti; každý vypravoval,] o uměleckých úspěších i neúspěších jednotlivých členů společnosti, zkrátka, každý vypravoval, (K1) • 32 došlo i k výměně názorů o uměleckých] došlo i k debatám v uměleckých (K1) • 32 které vyhrotily v některých případech] které vyhrotily se v některých případech (K1) • 32 Ale hněv,] Leč hněv, (K1) • 32 probleskly ve chvílích rozmíšek,] probleskly v těchto chvílích rozmíšek uměleckých, (K1) • 32 v nejbližším okamžiku, nebo jistě po několika dnech,] v nejbližší chvíli, nebo jistě po uplynutí několika dnů, (K1) • 32 veselá nálada] veselá a bezstarostná nálada (K1) • 32 rozzlobených protivníků.] rozlobených protivníků. (K1) • 32 poznal jsem Petra] poznal jsem tedy Petra (K1) • 32 známých u stolu, jenž jim byl k obvyklým schůzkám zadán,] známých u stolu umělců, který měli k svým obvyklým schůzkám rezervovaný, (K1) • 32 naproti mně a] naproti mně za stolem a (K1) • 32 jenž právě zaměstnával společnost.] jenž společnost právě zaměstnával. (K1) • 32 Upoutal mne ihned] Upoutal mne okamžitě (K1) • 32 půvabným zjevem.] romantickým zjevem. (K1) • 32 ozářená hnědýma,] ozářena hnědýma, (K1) • 33 bujnými vlasy] bujnými štíry vlasů (K1) • 33 v nichž tu a tam prokmitaly] v nichž sem tam prokmitaly (K1) • 33 trochu dopředu nachýlené,] vždy do předu trochu nachýlené, (K1) • 33 Málokdy jsem viděl, že by se byl zúčastnil hovoru, a prohodil-li něco nebo odpověděl-li na soudruhův dotaz,] Také málo kdy jsem ho viděl súčastniti se hovoru, a prohodil-li něco, nebo odpověděl-li na dotaz soudruhův, (K1) • 33 Štok byl u soudruhů ve vážnosti,] u soudruhů byl Štok ve vážnosti, (K1) • 33 nebyl přítomen.] nebyl přítomen. (K1) • 33 jeho druhové v povolání] kolegové v povolání (K1) • 33 naléztí příznivce, který mu finančně pomáhal ve studiích,] naléztí mecenáše, který mu pomáhal v studiích, (K1) • 33 že mu okolnosti a náhody přejí, a že si dovede] že příznivé okolnosti a náhody mu pomáhají a že si dovede (K1) • 33 Bylo zřejmé, že nad své přátele] Vůbec bylo zřejmo, že nad ostatní své přátele (K1) • 33 oni to uznávají a že někdy trpce snášejí] oni uznávají jeho vyšší stanovisko a někdy trpce snášejí (K1) • 33 Štok měl] Štok byl sochařem, který měl (K1) • 33 Od prvního] Od svého prvního (K1) • 33 jako zázrakem,] jako by zázrakem, (K1) • 33 Jeho díla] Jeho sochařská díla (K1) • 33 kupována domácími i zahraničními galeriemi.] kupována galeriemi domácími i zahraničními. (K1) • 33 Štokovo nadání bylo velebeno jako zázrak, a díla, která vytvořil, byla uznávána jako všestranně mistrovská. Časopisy oplývaly chvalami a

tohoto umělce, stejně zajímavého pracemi jako podivínským, záhadným životem.] Talent Štorkův byl veleben jako zázračný a skulptury, které vytvořil, uznány za všestranně mistrovské. Sloupce časopisů oplývaly chválami tohoto umělce stejně zajímavého svými pracemi jako podivínským záhadným životem. (K1) • 33 byl samotář.] byl samotářem. (K1) • 33 je nepřítel lidí.] je misanthropem. (K1) • 33 Pravého, družného uměleckého života se nikdy nezúčastnil.] Pravého, kolegiálního života uměleckého nikdy se nesúčastnil. (K1) • 33 členem spolku] členem ústředního českého spolku (K1) • 33 nikdy hodností ve spolku] nikdy žádných funkcí nebo hodností ve spolku (K1) • 33 s ostatními sochaři nebo s jinými] s ostatními sochaři nebo jinými (K1) • 34 omezoval na nejmenší míru.] omezoval na minimum. (K1) • 34 s ním snad důvěrně sblížit,] s ním intimně snad sblížit, (K1) • 34 jež ho oddalovaly od jeho druhů a pro něž nikdy nevybočil z povinné družnosti.] které zachovávaly mu vždy jistou vzdálenost od jeho druhů a jež nevybočily nikdy z mezí obligátní kamaraderie. (K1) • 34 odloučenost i uzavřenost] odloučenost i rezervovanost (K1) • 34 získaly mu jména podivína.] získaly mu jméno podivína. (K1) • 34 soudobý výtvarnický] soudobý český výtvarnický (K1) • 34 z nadutosti nebo z domýšlivosti zaujímá] z nadutosti nebo domýšlivosti zaujímal (K1) • 34 Přesto však chovali se k němu s úctou a zdrženlivostí, dobře znajíce] Přes to však chovali se k němu v jeho přítomnosti s úctou a jistou zdrženlivostí, znajíce dobře (K1) • 34 že svou prací dokázal i velké schopnosti, a že bylo by marné zlehčováním nebo posuzováním jeho výtvorů chtít jej zranit.] že prací svou dokázal své schopnosti nade vši pochybnost a že bylo by marno zlehčováním snad, nebo kritisováním jeho výtvorů chtít jej zranit. (K1) • 34 Věděl příliš dobře,] Věděl sám příliš dobře, (K1) • 34 mistra v svém oboru.] mistra ve svém oboru. (K1) • 34 Nedalo se proti němu] Nedalo se tedy proti němu (K1) • 34 ztěžovati mu vzestup a úspěch, a proto] stěžovati mu vzestup a úspěch a proto (K1) • 34 proti němu nic neměli] proti němu ničeho neměli (K1) • 34 jako by bezvýhradně] jako by i oni bezvýhradně (K1) • 34 jeho nadání] jeho talent (K1) • 34 které zaujímal.] které mezi nimi zaujímal. (K1) • 34 Štorkovi je lhostejné, co o něm] Štorkovi je lhostejno, co a jak o něm (K1) • 34 najevo opovržení nebo převahu,] na jevo opovržení nebo své převahy, (K1) • 34 často pochválil toho neb onoho, že právě vystavuje zdařilou práci;] často uskrblil o tom nebo onom pochvalu, že vystavuje právě zdařilou práci, (K1) • 34 přátelského projevu.] kamarádkého projevu. (K1) • 34 V jeho posudcích] V jeho posudku cizího výtvoru (K1) • 34 znáti zvláštních znalostí o věcech, o nichž hovořil;] znáti nějakého zvláštního studia věci, o níž hovořil; (K1) • 34 spíše všeobecně, dosti všedně, a vyjadřoval] více všeobecně, dosti všedně a vyjadřoval (K1) • 34 celkový dojem.] celkový dojem, líbilo-li se mu právě něco čili nic. (K1) • 34 zašel jsem tam častěji] zašel jsem často do veselého kroužku uměleckého (K1) • 34 zastihl jsem tam leckdy] zastihl jsem leckdy (K1) • 35 poután jeho zvláštním,] poután také jeho zvláštním, (K1) • 35 Ale nedařilo se] Leč nedařilo se (K1) • 35 nedostal jsem z něho nic] dostal jsem z něho více (K1) • 35 a odešel, nikým nezdržován. Neustával jsem však v pokusech, abych získal Štorkovu náklonnost.] a odešel a nikdo nesnažil se jej zdržeti, znaje jeho umíněnost a samostatné jednání. Přes můj počáteční neúspěch v bližším seznámení se se Štorkem, neustával jsem v pokusech získati jeho sympatie. (K1) • 35 přinášel jsem do restaurace staré umělecké předměty,] přinášel jsem často do restaurace umělecké staré předměty, (K1) • 35 vzbuditi jeho zájem] vyvolati jeho zájem (K1) • 35 vylákati jej] vylákati jej tak (K1) • 35 Ale ani v tom jsem nebyl šťastnější.] Leč ani v tom směru nebyl jsem šťastnější. (K1) • 35 prohlédl starožitnost, kterou] prohlédl předmět, který (K1) • 35 vyslovil o ní, je-li pravá] vyslovil o něm, je-li starý (K1) • 35 líbí-li se mu, čili nic, a] líbí-li se mu či nikoli a (K1) • 35 vrátil mi ji,] vrátil mi jej, (K1) • 35 úmyslně není hovorný v kroužku výtvarníků,] není úmyslně hovorným v kroužku výtvarníků, (K1) • 35 směrem, kterým se ubíral, a hleděl jsem navázati] směrem, kterým se ubíral a hleděl jsem

navázati (K1) • 35 Někdy na mé dotazy] Někdy *mi* na mé dotazy (K1) • 35 *původní* tvorbu,] *originální* tvorbu, (K1) • 35 někdy poznám svět,] poznám kdy svět, (K1) • 35 Neboť *opravdově jsem toužil podívat se do jeho atelieru,*] Neboť *toužil jsem opravdově po tom, abych se podíval do jeho atelieru,* (K1) • 35 vznikaly výtvoř,] vznikaly *jeho* výtvoř, (K1) • 35 jeho nitro; věděl jsem,] jeho nitro *a také* věděl jsem, (K1) • 36 *druhů* nezve] *kolegů* nezve (K1) • 36 v bytě] *ve svém* bytě (K1) • 36 *poznati* tuto duši,] *proniknouti* tuto duši, (K1) • 36 Labuti, že Štork zase pracuje o větším díle pro výstavu] Labuti, *když jsem se ptal na Štorka, který se tentokráte nedostavil, že sochař nyní zase pracuje na větším díle pro nastávající výstavu* (K1) • 36 pracuje-li o nějakém díle,] pracuje-li *na* nějakém díle, (K1) • 36 Štork *na čas z dohledu; vzdal jsem se* prozatím přání,] Štork *pro nějaký čas z dohledu a já vzdal se* prozatím *svého vnitřního, vroucného* přání, (K1) • 36 s tvůrcem a s jeho] s tvůrcem a jeho (K1) • 36 *Od té doby uplynulo* několik] *Uplynulo od té doby* několik (K1) • 36 přítelem *Rejsou,*] přítelem *R...*, (K1) • 36 roztomilé dědinky] roztomilé *české* dědinky (K1) • 36 *několik* týdnů] *řadu* týdnů (K1) • 36 v klidu a v práci.] v klidu a *literární* práci. (K1) • 36 Zapomněl jsem na čas] Zapomněl jsem *tedy* na čas (K1) • 36 na uměleckou společnost i *na* mistra] na uměleckou společnost i mistra (K1) • 36 *milerád* zaměnil jsem] *zaměnil jsem milerád* (K1) • 36 *Má* bytost] *Celá má* bytost (K1) • 36 dýchal vůni prosycený] dýchal *z plných plic* vůni prosycený (K1) • 36 zlatými *slunečními paprsky*] zlatými *paprsky slunečními* (K1) • 36 kyprém *mechovém koberci*] kyprém *koberci mechovém* (K1) • 36 *kmen od kmene* pavučinové tkanivo,] *od kmene ku kmene* své pavučinové tkanivo, (K1) • 36 mezerami *ve stromových korunách*] mezerami *v korunách stromových* (K1) • 36 *váhavě pluly* stříbrné obláčky.] *pluly váhavě* stříbrné obláčky. (K1) • 37 záplavou *blankytných pomněnek, zurčely vesele*] záplavou *bělostných sasanek, vesele zurčely* (K1) • 37 Za deštivých dnů nebo za jiné nepohody] Za deštivých dnů nebo jiné nepohody (K1) • 37 doma *v přítelově statku,*] doma *ve statku přítelově,* (K1) • 37 vykázán roztomilý pokojík, zařízený s maloměstským vkusem, a v němž *bylo vše, čeho jsem potřeboval k literární práci.*] vykázán *v prvním poschodí obytné budovy* roztomilý pokojík, zařízený s maloměstským vkusem a v němž *se nalézalo vše, co jsem potřeboval ku své literární práci.* (K1) • 37 Zde jsem *nerušeně pracoval*] Zde jsem *pracoval nerušeně* (K1) • 37 maje vyhlídku] maje *okenní* vyhlídku (K1) • 37 jako by *to bylo* na konci světa.] jako by na konci světa. (K1) • 37 na dvůr a] na dvůr *statku* a (K1) • 37 bavil se *pozorováním drůbeže, sem tam*] bavil se *životem všemožné drůbeže sem tam* (K1) • 37 nebo *jsem se díval na hospodářské práce.*] nebo *pozoroval jsem domácí lidi při vykonávání hospodářských prací.* (K1) • 37 *byl* na venkově,] *prodléval* na venkově, (K1) • 37 *dostal jsem* dopis] *došel mne* dopis (K1) • 37 odpovědi na mé dopisy, *či se zprávou*] odpovědi na mé dotazy, *nebo se zprávou* (K1) • 37 *opozdění,* zastaralé číslo] *opozdění,* zastaralé číslo (K1) • 37 *Jen zřídka jsem se setkal* na svých vycházkách s *výletníky,*] *Zřídka jen setkal jsem se* na svých vycházkách s *turisty,* (K1) • 37 ti byli rádi,] tito byli rádi, (K1) • 37 *jsem nevěděl* podstatnějších a *naléhavých* zpráv] *nevěděl jsem* podstatnějších a *akutnějších* zpráv (K1) • 37 *nudně odpočíval* v parnu] *odpočíval nudně* v parnu (K1) • 37 na návrat.] na návrat *domů.* (K1) • 37 *se chýlila* ke konci a *redakční práce mne opět volala*] *chýlila se* ke konci a *práce redakční volala mne opět* (K1) • 37 Rozloučil jsem se srdečně] Rozloučil jsem se *tedy* srdečně (K1) • 37 *svých denních* vycházek] *denních svých* vycházek (K1) • 37 *místní starobylý* dostavník] *starobylý místní* dostavník (K1) • 37 *zářiového* večera] *zářiového* večera (K1) • 37 dráze, *vzdálené přes dvě hodiny od dědinky a odjel* jsem] dráze, *přes dvě hodiny cesty od zapadlé dědinky vzdálené a odejel* jsem (K1) • 38 vplynul jsem *brzy*] vplynul jsem *opět* (K1) • 38 v starosti] *ve všechny své* starosti (K1) • 38 na krátký čas opustil.] na krátký čas byl opustil. (K1) • 38 *bylo mi vše* nezvykle rušné,] *připadalo mi vše nějak* nezvykle rušné, (K1) • 38 *ještě* kolik dní jsem

vzpomínal na velebný klid] řadu dní ještě vzpomínal jsem na velebný klid (K1) • 38 Ale brzy zmocnil se] Leč záhy zmocnil se (K1) • 38 velkoměstský živel, a já po zdravém odpočinku cítil jsem obnovenou sílu] živel velkoměstský a já, po zdravém odpočinku, cítil obnovenou sílu (K1) • 38 Zanechal jsem i samotářství,] Odložil jsem i samotářství, (K1) • 38 jemuž jsem na venkově uvykl, a vyhledal jsem své přátele,] jemuž jsem uvykl na venkově a vyhledal své přátele, (K1) • 38 zvědav,] jsa zvědav, (K1) • 38 lačen vzrušujících zpráv] jsa lačen *sensačních* zpráv (K1) • 38 maje živý zájem o vše, co] maje opět živý zájem na všem, co (K1) • 38 A tu jsem opět zavítal do společnosti] A tu zavítal jsem též opět do společnosti (K1) • 38 Skoro všichni byli přítomni] Zastihl jsem společnost většinou již pohromadě (K1) • 38 jako dobrého známého.] jako svého dobrého známého. (K1) • 38 Vyprávěl jsem,] Vyprávěl jsem jim, (K1) • 38 oni zase líčili kde byli] oni zase mi vyprávěli, kde byli (K1) • 38 ztrávili léto] strávili léto (K1) • 38 jiní pracovali] jiní opět prodleli léto (K1) • 38 chystající díla] chystající práce (K1) • 38 Nespatriv sochaře] Nevada sochaře (K1) • 38 tázal jsem se] dotázal jsem se (K1) • 38 co s ním jest, a nezavítal-li dosud mezi ně.] co s ním vlastně jest a jestli dosud ještě mezi ně nezavítal. (K1) • 38 pracoval o větším díle,] pracoval na nějakém větším díle, (K1) • 38 v atelieru] ve svém atelieru (K1) • 38 straně se společnosti.] straně se každé společnosti. (K1) • 38 Dověděl jsem se,] Dozvěděl jsem se, (K1) • 38 nezavítal do uměleckého kroužku,] do uměleckého kroužku nezavítal, (K1) • 38 nikdo nic neví; ani jeho druhové jej nemohli překvapiti] nikdo ničeho neví, ba ani jeho kolegové nemohli jej překvapiti (K1) • 38 v atelieru, jehož úzkostlivě] v atelieru, který úzkostlivě (K1) • 38 Je však známo,] Tolik však je známo, (K1) • 39 ten člověk tvoří.] tento člověk tvoří. (K1) • 39 V době tvoření] Po celou dobu tvoření (K1) • 39 na výstavě možno viděti] při obslání výstavy možno viděti (K1) • 39 a neřekl by jejich adresu nikomu za nic na světě. “] a nesdělil by adresy nikomu za žádnou cenu. « (K1) • 39 výstřednost se jeví] výstřednost jeví se (K1) • 39 do hovoru Sander,] do hovoru opět sochař S., (K1) • 39 svým výtvorům] svým *skulpturním* výtvorům (K1) • 39 a to proto, aby zobrazil] a to opět proto, aby zobrazil (K1) • 39 jisté jednotvárnosti.] i jisté jednotvárnosti. (K1) • 39 žádné sochy staršího muže nebo ženy. Zobrazuje nejchoulostivější lidský věk] žádné sochy, zobrazující staršího muže nebo ženu. Specialisoval se na nejchoulostivější věk lidský (K1) • 39 rozhodné stavy nebo životní záhady] kritické stavy nebo problémy životní (K1) • 39 jeho vrcholné dílo, o němž již pracuje mnoho let] jeho vrcholné, *skulpturní* dílo, které již řadu let komponuje (K1) • 39 oddíly jsou jednotlivé sochy] jednotlivými oddíly jsou jednotlivé figury (K1) • 39 má název] nese název (K1) • 39 Z tohoto souboru předvedl dosud: *Pohlavní dospívání*,] Z tohoto cyklu předvedl dosud v řadě svých prací: *Pubertu*, (K1) • 39 *Souchotiny*,] *Tuberkulosu*, (K1) • 39 není námitek. “] není žádné námítky. « (K1) • 39 Štork sleduje zvláštní cíl, ale] Je to zvláštní cíl, který Štork sleduje, ale (K1) • 39 nezkrášluje svých vidin, jak to rád činí] neidealizuje svých vidin, jak rád činí (K1) • 39 *Nechce se zalíbit obecnstvu, nechce lichotit člověku, jde bezohledně kupředu a přece budí obdiv a dosahuje uznání umělecky citících duší.* “] *Nesleduje cíle zalíbiti se obecnstvu, lichotiti člověku, jde ku předu bezohledně a přece vyvolává obdiv a uznání každého umělecky citícího člověka.* « (K1) • 40 „Šíří tím však škarohlídství,“] »Šíří tím ale pesimismus mezi lidem,« (K1) • 40 neřekl nic radostného.] neřekl ničeho radostného. (K1) • 40 soubor „Mladý Věk“] cyklus »Mladý Věk« (K1) • 40 bude vystaven,] bude souborně vystaven, (K1) • 40 vyšlých z mučírny nebo z nemocnice, a návštěvníci výstavy si budou musit bráti s sebou voňavku] vyšlých z mučírny nebo z *pathologické síně* a návštěvníci výstavy si budou muset bráti si sebou voňavky (K1) • 40 bude-li jim špatně. “] přijde-li jim snad špatně. « (K1) • 40 ze sochaře] z kolegy sochaře (K1) • 40 osobní závist] jistá osobní závist (K1) • 40 dívati se na Štorkova díla] dívati se na věci Štorkovy (K1) • 40 v životě] v lidském životě (K1) • 40 hrůzné okamžiky] hrůzné momenty

(K1) • 40 musíme *jim chladně* čelit] musíme *uměti chladně jim* čelit (K1) • 40 povahy *Štorkovo umění*] povahy *umění Štorkovo* (K1) • 40 *rozmrzele vpadl Sander do hovoru.*] *vpadl rozmrzeně do hovoru sochař S.* (K1) • 40 Neupírám mu uměleckých *hodnot*] Neupírám mu *tím nijak uměleckých kvalit* (K1) • 40 o Štorkovi a o jeho umění] o Štorkovi a jeho umění (K1) • 40 na jiné pole.] na jiné pole, *do níž vmísili se brzy i jiní návštěvníci uměleckého kroužku.* (K1) • 40 *Zakrátko* rozloučil jsem se] *Za půl hodiny* rozloučil jsem se (K1) • 40 u Černé Labuti.] u Černé Labuti, *abych se odebral domů.* (K1) • 40 *přemýšlel jsem stále o Štorkovi.*] *zaměstnávaly mne stále myšlenky na Štorka.* (K1) • 40 *Můj zájem* o podivínského umělce neutuchl, naopak, stal se živější a *opravdově jsem toužil se s ním* opět sejít.] *Zájem o tohoto podivínského umělce neutuchl mým přerušným stykem s ním,* naopak stal se živější a *toužil jsem opravdově, abych se s ním mohl* opět sejít. (K1) • 40 *Působil* na mne] *Člověk ten působil* na mne (K1) • 40 *přitažlivým kouzlem.*] *přitažlivým kouzlem.* (K1) • 40 mezi sebe a svět] mezi sebe a *ostatní svět* (K1) • 41 *Jaké truchlohry,*] *Jaké tragedie,* (K1) • 41 odehrávaly se ve *Štorkově nitru?*] odehrávaly se *v nitru Štorkově?* (K1) • 41 *škarohlídkého názoru*] *pessimistického názoru* (K1) • 41 by mu společnost ráda vykazala, *raději volil*] by mu *byla lidské* společnost ráda vykazala, *volil raději* (K1) • 41 *otázky na mne přímo útočily a nedovedl jsem na ně odpovědět.*] *otázky útočili přímo na mne a já jich nedovedl zodpovědět.* (K1) • 41 *jedenkrát uzavřené*] *jedenkráté uzavřené* (K1) • 41 *mé pokusy, abych přiměl Štorka ke sdílnosti.*] *moje pokusy, přiměti Štorka ke sdílnosti ke mně.* (K1) • 41 *opovržlivě zanecháváje mne*] *zanecháváje opovržlivě mne* (K1) • 41 *očima nezasevenců*] *zraky nezasevenců* (K1) • 41 získal jeho *náklonnost.*] získal jeho *sympatie.* (K1) • 41 největších podivínů,] největších podivínů *světa,* (K1) • 41 osobní zálibu,] *nějakou* osobní zálibu, (K1) • 41 Vyzkoumám co jest *mu* zálibou, koníčkem.] Vyzkoumám *především* co jest *jeho* zálibou, jeho koníčkem. (K1) • 41 došel jsem *domů,* a uléhaje] došel jsem *k domu,* v němž jsem *bydlel a vystoupil jsem po schodech nahoru k svému bytu v třetím poschodí.* A uléhaje (K1) • 41 *myslel* jsem ještě na Štorka a na jeho *tajemný atelier, který zdál se mi teď jakoby strmým vrcholkem* Montblanku,] *myslel* jsem ještě na Štorka a jeho *tajemné atelier, které zdálo se mi teď něčím jako vrchol* Montblanku, (K1) • 42 *bylo oznámeno velikými plakáty*] *oznámeno bylo velkými plakáty* (K1) • 42 časopisy ve *sloupcích,*] časopisy ve *svých rubrikách,* (K1) • 42 rozepisovaly se o *vystavených pracích.*] rozepisovaly se o *obeslaných výstavních číslech.* (K1) • 42 *Posudky o rázu výstavy většinou zněly pochvalně,*] *Referáty o celkovém rázu výstavy zněly většinou pochvalně,* (K1) • 42 *skoro všichni zúčastnění*] *skorem všichni zúčastnění* (K1) • 42 *původní práce.*] *originelní práce.* (K1) • 42 vynikalo *Štorkovo dílo.*] vynikalo *dílo Štorkovo.* (K1) • 42 *pravé chvalozpěvy,*] *hotové chvalozpěvy,* (K1) • 42 *hluboké, umělecké duše; jiné zase líčily*] *hluboké, myslící, umělecké duše, druhé líčily* (K1) • 42 *okázalou honbu*] *sensační honbu* (K1) • 42 *pokus o nejkrajnější zpodobení přírody.*] *pokus veristický.* (K1) • 42 *nedočkavostí, byl*] *nedočkavostí vidětí nejnovější dílo Štorkovo, byl* (K1) • 42 V prostřední síni *se zvedalo*] V prostřední síni *zvedalo se* (K1) • 42 Štorkovo dílo.] Štorkovo dílo »*Vyhnanci ráje*«. (K1) • 42 *rázem upoutalo pozornost mohutností pojetí*] *upoutalo rázem pozornost každého svou mohutností koncepce* (K1) • 42 jako by *náležely skutečným lidem, kteří zaujali* na chvíli postoj,] jako by *patřily skutečným postavám lidským, které zaujaly* na chvíli postoj, (K1) • 42 *nepopěrná pravdivost pohybu a výrazu*] *nepopíratelná pravdivost pohybů a výrazů* (K1) • 42 *dívčí postavou s výrazem*] *postavou dívčí s výrazem* (K1) • 42 *Jinochova bytost je prochvělá*] *Celá bytost jinochova je prochvělá* (K1) • 42 *trup je zvrácen nazad, prsa jsou vzduta,*] *trup je na zad zvrácen, prsa jsou vzdmuta,* (K1) • 42 *paže se vztahují*] *paže vztahují se* (K1) • 42 *k bytosti před ním, nechápající tohoto okamžiku a mající hrozivý údiv v očích.*] *k bytosti před ním stojící v nechápavosti tohoto okamžiku s jakýmsi hrozivým údivem v očích.* (K1) • 42

prvním dojmem *a rozechvěn v hloubi své bytosti*, blížil jsem se, jako *očarován*, k *mistrovskému dílu*,] prvním dojmem, *rozechvěn v základě své bytosti*, s *vírem myšlenek v hlavě*, blížil jsem se, jako *by hypnotisován*, k *mistrovskému sochařskému dílu*, (K1) ● 42 *poblíže* sousoší spatřil jsem] *stranou* sousoší spatřil jsem (K1) ● 42 *v nadšeném obdivu*] *pln nadšeného obdivu* (K1) ● 42 stisknouti *tvůrcovu ruku*] stisknouti *ruku tvůrcovu* (K1) ● 43 *v nitru hluboce* zasažen] *hluboce v nitru* zasažen (K1) ● 43 Štork *chvíli zvědavě pozoroval*] Štork *pozoroval chvíli zvědavě* (K1) ● 43 *do naší pokrytecké doby*.] *do této pokrytecké doby*. (K1) ● 43 *chtějí pravdivě tvořiti*, *vypadají jako předpotopní tvorové*.] *chtějí tvořiti pravdivě*, *dělají dojem předpotopních tvorů*. (K1) ● 43 *Dnešní obecnost žádá na umělcích zkrášlenou všednost nebo užitečnost*.] *Moderní obecnost žádá od umělců buď zidealisování všednosti nebo užitečnosti*. (K1) ● 43 *toť jsou vedlejší pojmy*.] *toť pojmy vedlejší*. (K1) ● 43 *Chce přemýšlivé*] *Chce tvořiti přemýšlivé* (K1) ● 43 *pravdy jsou mu lhostejné*.“] *pravdy jsou mu lhostejny*.« (K1) ● 43 *nemohl nikdy dosáhnouti*,] *nemohl nikdy docílit*, (K1) ● 43 „*Ano, tak je to*;] »*Ano, to je to*; (K1) ● 43 *utkvívá na povrchu*,] *utkvívá více na povrchu*, (K1) ● 43 „*Tak je to*.] »*To je to*. (K1) ● 43 *době nebo vkusu*] *době a vkusu* (K1) ● 43 *svůj umělecký názor*.] *svůj názor umělecký*. (K1) ● 44 *vše záleží v tom, jak se umělec naučí*] *vše spočívá v tom, jak umělec se naučí* (K1) ● 44 *Vidím pravdu*] *Vidím celou pravdu* (K1) ● 44 *přeháním někdy úmyslně rysy*,] *přeháním někdy úmyslně linie*, (K1) ● 44 *ukázal na „Vyhnance ráje“*, před námi se zvedající.] *ukázal na sousoší »Vyhnanci ráje«* před námi se zvedající. (K1) ● 44 *toto rámě naznačuje zoufalé napětí*] *naznačuje toto rámě zoufalé napětí* (K1) ● 44 *vidíte úsilí, jak zapuditi příšeru*] *vidíte ono úsilí zapuditi příšeru* (K1) ● 44 *mluvil jakoby pro sebe*,] *mluvil jako by pro sebe*, (K1) ● 44 *Nechci skreslovat přírodu*.] *Nechci zkrášlovat přírodu*. (K1) ● 44 *zobrazovati jenom vnější podobu, ale i duši*.] *reprodukovati jenom vnější podoby, nýbrž i duši*. (K1) ● 44 *Objímal očima mramor*,] *Objímal zraky mramor*, (K1) ● 44 *v své snaze*,] *ve své snaze*, (K1) ● 44 *ze zamyšlení*,] *z jeho zamyšlení*, (K1) ● 44 *široké vrstvy, které si libují v povrchové, snadno dostupné kráse*,] *široké davy, které libují si v povýšené kráse*, (K1) ● 44 *pro ně vždy výstřední*.] *pro ně vždy čímsi výstředním*. (K1) ● 44 *hovořiti před lidmi*.] *rozhovořovati před cizími lidmi*. (K1) ● 44 *vzal mne za ruku*] *uchopil mne za ruku* (K1) ● 44 *vedl z výstavní síně*.] *vedl z výstavního pavilonu*. (K1) ● 44 *Teprve když jsme byli na ulici, se rozhovořil*.] *Teprve, když jsme byli venku na ulici, rozhovořil se náležitě*. (K1) ● 45 *hlásá, že se nemá zobrazovati, co se mu zdá ošklivé*.] *hlásá, že nemá se zobrazovati to, co jemu zdá se v životě ošklivým*. (K1) ● 45 *Co se v přírodě jeví ošklivé*,] *Co se jeví v přírodě ošklivým*, (K1) ● 45 *souchotinář může se státi*] *tuberkulosní člověk může se státi* (K1) ● 45 *chudák, jenž zemřel hladem v příkopě u cesty, může zajímati sochaře*.] *chudák, zemřevší hladem v příkopě u cesty může zajímati sochaře*. (K1) ● 45 *zhrouceného hladem*;] *shrouceného hladem*; (K1) ● 45 *tajemství vyhoštěnce*] *tajemství tohoto vyhoštěnce* (K1) ● 45 *tajil v svém nitru*] *tajil ve svém nitru* (K1) ● 45 *znamení nosil světem*.“] *znamení nosil sebou všude světem*.« (K1) ● 45 *uchvácen mistrovým vášnivým výkladem*,] *uchvácen vášnivým výkladem mistrovým*, (K1) ● 45 *pokračoval Štork v jakémisi blouznivém vytržení*.] *pokračoval v jakémisi blouznivém vytržení sochař Štork*. (K1) ● 45 *co jest falešné*,] *co je falešné*, (K1) ● 45 *co se líčí, co je vypočítavě sestrojováno*,] *co se líčí býti krásným, co je vypočítavě sestrojováno*, (K1) ● 45 *příkras, oprav, co je bez duše*.] *příkras, retuší, co je bez duše*. (K1) ● 45 *truchlivá rozkoš*] *tragická rozkoš* (K1) ● 46 *neměla míti v umění stejné oprávnění jako radostná rozkoš?*] *neměla míti v umění stejného oprávnění, jako radostná rozkoš?* (K1) ● 46 *Odmlčel se na chvíli*.] *Odmlčel se a kráčeli jsme tiše podle sebe*. (K1) ● 46 *Nechtěl jsem rušiti Štorkova mlčení a čekal jsem, až sám začne zase mluvit*.] *Nechtěl jsem porušiti Štorkova mlčení a přervati jeho myšlenkového proudu, i čekal jsem, až sám započne zase mluvit*. (K1) ● 46 *Přešli jsme přes hlučnou třídu*,] *Přešli jsme hlučnou třídu*, (K1) ● 46

pestrou směsicí *mimojdoucích*] pestrou směsicí *kolem jdoucích* (K1) ● 46 zabočili jsme *do tiché ulice podél Kinského zahrady*.] zabočili jsme *podle Kinského zahrady do tiché Karlovy ulice*. (K1) ● 46 Po chvíli přemýšlení *Štork na mne pohlédl*.] Po chvíli přemýšlení *přerušil Štork sám pomlku a pohlédl na mne*. (K1) ● 46 vzbuditi bezohledný dojem] vzbuditi *za každou cenu* bezohledný dojem (K1) ● 46 neznám *smlouvání*.] neznám *kompromisu*. (K1) ● 46 Chci tvořiti člověka, jaký je, bez pokrytectví, v zemité, živočišné podobě, a studuji jej jako lékař *nemocného*, jako *lučebník*] Chci tvořiti člověka jaký je bez pokrytectví, v *jeho* zemité, živočišné podobě a studuji jej jako lékař *svůj preparát, jako chirurg předmět své operace*, jako *chemik* (K1) ● 46 sochy *podle tělovědy* správné] sochy *anatomicky* správné (K1) ● 46 *co tomu* povrchní lidé a malicherní *kritikové chtějí vytykáti?*] *co mají na tom* povrchní lidé a malicherní *kritici k vytykání?* (K1) ● 46 *když kromě sochařské práce* jim podávám] *pakliže kromě práce sochařské* jim podávám (K1) ● 46 „Souhlasím *úplně s vámi*,] »Souhlasím *s vámi úplně*, (K1) ● 46 *podle své libosti*.] *podle libosti*. (K1) ● 46 *jest uznán za novodobého tvůrce*,] *jest uznán jako moderní*, (K1) ● 46 *Zajisté nikoli*.] *Rozhodně nikoli*. (K1) ● 46 Umělec v pravém významu slova má býti věštcem,] Umělec, v pravém významu slova, má býti věštcem, (K1) ● 46 *proniknouti hmotu a lidskou duši*. “] *pronikati hmotu a duši lidskou*.« (K1) ● 46 *mlčky kráčel* po mém boku,] *kráčel mlčky* po mém boku, (K1) ● 46 *se vytrhl z myšlenek a pravil tiše, téměř pro sebe, temným a rozechvělým hlasem*:] *vytrhl se z myšlenek a pravil, jako by pro sebe, hlasem temným a rozechvělým*: (K1) ● 46 *lidského života*] *lidské existence* (K1) ● 46 *Musil jsem sestoupiti*] *Musel jsem sestoupiti* (K1) ● 46 ztrátu věčného spasení.] ztrátu *svého* věčného spasení. (K1) ● 47 šel jsem k prazákladu] šel jsem *až* k prazákladu (K1) ● 47 ke zlu a *k* jeho kořenu.] ke zlu a jeho kořenu. (K1) ● 47 k bolesti a *k* jejímu zřídlu.] k bolesti a jejímu zřídlu. (K1) ● 47 *poslouchal jsem chorobu* duše.] *naslouchal jsem chorobě* duše. (K1) ● 47 *Nechci baviti smysly*,] *Nechci sloužiti pobavení smyslů*, (K1) ● 47 *na výslednici* formy] *na syntesu* formy (K1) ● 47 došli jsme do Švédské ulice,] došli jsme *pozvolna* do Švédské ulice, (K1) ● 47 měl atelier.] měl *svoje* atelier. (K1) ● 47 sochař *chtěl se se mnou již rozloučit*,] sochař *chystal se rozloučiti se mnou*, (K1) ● 47 napadlo mne *využití jeho příznivé nálady a sdílnosti, abych se směl podívati k němu do atelieru*. Osmělil] napadlo mne *využití příznivé nálady a sdílnosti mistrovy, abych dávne své přání uskutečnil. Dnešním dnem získal jsem rozhodně náklonnosti Štorkovy, to bylo jasno, a bylo nutno kouti železo, dokud je žhavé. Snad dnes neodmítne mé prosby, abych směl se podívati k němu do atelieru*. Osmělil (K1) ● 47 „Nebylo by *možná*, mistře,“] »Nebylo by *možno*, mistře,« (K1) ● 47 *již dávno* jsem si toho přál,] *dávno již* jsem si toho přál, (K1) ● 47 přání to vyslovit. “] přání to vyslovit. *Bylo by to pro mne opravdovým potěšením, kdybyste mi laskavě vyhověl*.« (K1) ● 47 *že se při mých slovech* Štork zarazil, jeho *dosud vyjasněná* tvář] *že při těchto mých slovech se* Štork zarazil, jeho *vyjasněná dosud* tvář (K1) ● 47 *jaksi nevrle* odvětil:] *jaksi nevrle, přece slušně*, odvětil: (K1) ● 47 *jež bych vám mohl ukázati*.] *které bych vám mohl ukázati*. (K1) ● 47 *Dokončená díla* jsou vesměs odeslána] *Díla, jež jsem měl hotová, jsou* vesměs odeslána vesměs odeslána (K1) ● 47 *náčrty* nerad ukazují.] *skizy* nerad ukazují. (K1) ● 47 *Štorkův obličej* přijal] *Obličej Štorkův* přijal (K1) ● 47 *by se změnil*] *by se byl změnil* (K1) ● 47 *Jeho oči byly zase ocelově chladné* a zíraly na mne s nedůvěrou.] *Oči jeho staly se opět ocelově chladnými* a zíraly na mne s nedůvěrou, *se zdrženlivostí, kterou vždy projevoval ve společnosti svých známých*. (K1) ● 47 *jízlivý rys a po prvé jsem si všiml*,] *jízlivý tah a poprvé jsem si zřetelně povšimnul*, (K1) ● 47 *že se v jeho tváři zračí tvrdá*,] *že v jeho tváři zračí se tvrdá*, (K1) ● 48 *Istivé* krutosti.] *raffinované* krutosti. (K1) ● 48 a jeho přímé odmítnutí] a *také* jeho přímé odmítnutí (K1) ● 48 *chuť dále zkoušet štěstí*.] *chuť zkoušeti dále své štěstí*. (K1) ● 48 *pravil zklamaně*:] *pravil resignovaně*: (K1) ● 48 *nepřišel bych vhod*.] *bych nepřišel vhod*. (K1) ● 48 *bývají* ateliery *prázdné*.] *bývají* ateliery

vyprázdněné. (K1) • 48 *prudce vyhrkl Štork.*] *vyhrkl prudce Štork.* (K1) • 48 Nu, to snad *nevadí,* „ připojil změněným, mírnějším tónem, „abychom se brzo opět *mohli* setkat.] Nu, to snad *nebude vadit,*« připojil změněným, mírnějším tónem, »abychom se brzo opět *nemohli* setkat. (K1) • 48 *nebudu déle zdržovat.*] *nebudu déle zdržovati.* (K1) • 48 *Stál jsem ještě chvíli před domem, poněkud zaražen sochařovým úsečným odchodem; poté uznáv,*] *Stál jsem chvíli ještě před domem, v němž bydlel podivínský sochař, jsa zaražen jeho úsečným odchodem; po té uznáv,* (K1) • 48 *ulicí dolů k hlučícím ulicím Smíchova.*] *ulicí dolů zpět k hlučícím ulicím smíchovským.* (K1) • 48 *započaté ve výstavní síni*] *započaté ve výstavním pavilonu* (K1) • 48 *před Štorkovým obydlím,*] *před obydlím Štorkovým,* (K1) • 48 *získal jsem jeho náklonnost*] *získal jsem jeho sympatie* (K1) • 48 *vůči mně zdrženlivost,*] *vůči mně svou zdrženlivost,* (K1) • 48 *pozoroval, že vzbudil jsem u něho i jistou důvěřivost,*] *pozoroval, že i jistý stav důvěřivosti jsem u něho vzbudil,* (K1) • 49 *rozhovořil se přede mnou*] *rozhovořoval se přede mnou* (K1) • 49 *a když viděl můj zájem o ně, říkal mi rád*] *a vida, že jeví živý zájem o ně, sděloval mi rád* (K1) • 49 *studoval lučbu*] *studoval chemii* (K1) • 49 *získal znamenité odborné vědomosti.*] *získal znamenitých odborných vědomostí.* (K1) • 49 *objevy soudobých světových lučebníků.*] *objevy moderních chemiků světových.* (K1) • 49 *překvapil mne často*] *překvapoval mne často* (K1) • 49 *konal různé pokusy*] *konal sám různé pokusy* (K1) • 49 *došel někdy pěkných a překvapujících výsledků.*] *dodělal se často pěkných a překvapujících výsledků.* (K1) • 49 *a jeho hloubavý duch*] *a tu jeho hloubavý duch* (K1) • 49 *myslí i tělesný odpočinek,*] *myslí i odpočinek tělesný,* (K1) • 49 *za jinou zábavu.*] *za jakoukoli jinou zábavu.* (K1) • 49 *jeho letmo prohozených poznámek,*] *jeho sem tam letmo prohozených poznámek,* (K1) • 49 *možno zjistiti, proč a od kdy.*] *možno zjistiti příčiny proč a od kdy se datovala tato předpojatost.* (K1) • 49 *Vím jenom, že nerad hovořil o ženách a že tvrdil, že se umělec nemůže*] *Vím jenom tolik, že nerad hovořil o ženách a tvrdil, že umělec nemůže se* (K1) • 49 *je živel nespolehlivý.*] *je nespolehlivý živel.* (K1) • 49 *býti volný a svobodný,*] *zůstati volný a svobodný,* (K1) • 49 *pouto ho ochromuje.*] *pouto jej ochromuje.* (K1) • 49 *přibližoval k jeho niternému životu,*] *přibližoval stále více jeho niternému životu,* (K1) • 49 *nezískal jsem dosud Štorkovy důvěry*] *nezískal jsem dosud důvěry Štorkovy* (K1) • 49 *říkal vždy.*] *říkal a já nechtěl jsem dotíratí se snad v tom směru, doufaje, že mne sám někdy k tomu vyzve.* (K1) • 49 *až mi ve sdílné náladě otevře dveře tajemné svatyně,*] *až Štork ve sdílné náladě otevře mi dveře své tajemné svatyně,* (K1) • 49 *Ale mistr se k tomu*] *Leč mistr se k tomu* (K1) • 49 *mně se nenaskytla vhodná příležitost.*] *mně se nenaskytlo vhodné k tomu příležitosti.* (K1) • 49 *Přál jsem si,*] *Tolik bych si přál,* (K1) • 49 *byla nápomocna.*] *byla nápomocna v provedení mého úmyslu.* (K1) • 50 *Až tu jednou se stalo toto:*] *Až tu jedenkrát se stalo toto:* (K1) • 50 *vidával u Černé Labuti,*] *vidával v umělecké společnosti u Černé Labuti,* (K1) • 50 *při procházce*] *při zvlášť se mnou smluvené procházce* (K1) • 50 *neukázal se mnoho dní. Ani na naši smluvenou]* *neukázal se řadu dní. Ba ani na naši smluvenou* (K1) • 50 *byl velmi přesný.*] *byl velice přesný v držení daného slova.* (K1) • 50 *Štork přece neříkal, že pracuje o nějakém díle. Naopak se těšil*] *Štork přece ničeho neříkal, že by snad pracoval na nějakém uměleckém díle. Naopak těšil se* (K1) • 50 *teď trochu oddychne a věnuje se zase zamilovanému studiu lučby.*] *teď nějaký týden poněkud oddychne a věnuje se zas trochu svému zamilovanému studiu chemickému.* (K1) • 50 *by byl snad nemocen?*] *byl by snad nemocen?* (K1) • 50 *Štork je samotář*] *Štork je samotářem* (K1) • 50 *aniž se o tom kdo doví.*] *aniž by se o tom kdo dozvěděl.* (K1) • 50 *Měl jsem starost*] *Cítil jsem starost* (K1) • 50 *nemá-li nikoho u sebe a potřebuje-li pomoci.*] *pakli nemá nikoho u sebe a potřebuje pomoci.* (K1) • 50 *Byl to právě týden, co jsem Štorka nespatriil, a má obava o něho se stupňovala.*] *Bylo to právě týden, co jsem Štorka nespatriil a má obava o nezvěstného dostoupila vrchole.* (K1) • 50 *co s ním je.*] *co s ním vlastně je.* (K1) • 50 *Zmáhal mne neklid*

] Zmáhal se mne *podivný* neklid (K1) • 50 Napadlo mě,] Napadlo mne, (K1) • 50 zeptal se alespoň *někoho* v domě,] *pozeptal* se alespoň *obyvatel* v domě, (K1) • 50 neví-li o *sochaři něco bližšího*.] neví-li *něco bližšího o sochaři*. (K1) • 50 Přece jej musili v domě vidět, jak *odchází nebo vchází*.] Přece musili jej v domě viděti *odcházeti nebo vcházeti*. (K1) • 50 ulice. *Drobně přšelo*] *ulice, kde jsem měl naléztí rozluštění pro mou nejistotu. Přšelo drobně* (K1) • 50 *Co chvíle poryv větru mi zadul do tváří a vmetl mi v oči dešťovou sprchu, množství*] *Každou chvíli poryv větru zadul mi ve tvář a vmetl v oči dešťovou sprchu, kterou jsem na pleti pociťoval jako množství* (K1) • 50 Prošel jsem *zamlklou* ulicí *podél* Kinského] Prošel jsem *tichou Karlovou* ulicí *podle* Kinského (K1) • 50 *s nichž vítr rval zežloutlé, svraštělé listy, hořce páchnoucí; minul* jsem klášter] *z nichž vítr rval sežloutlé, svrasklé listy hořce páchnoucí a metal je na chodník, po kterém jsem kráčel; přešel* jsem klášter (K1) • 51 zvláštní nerozhodnost.] *zvláštní jakousi* nerozhodnost. (K1) • 51 *doví*, že jsem se na něho v domě vyptával?] *dozví*, že jsem se na něho v domě vyptával? (K1) • 51 *chvíli, ale vnitřní*] *chvíli o oprávněnosti svého počínání, však vnitřní* (K1) • 51 nad nerozhodností.] *nad mou* nerozhodností. (K1) • 51 *poptám se* po něm,] *tož se poptám* po něm, (K1) • 51 *Štork mi to nemůže vytykat, podniknu-li to* z obavy] *Štork nemůže mi vytykat nekorektnost jednání, činím-li tak* z obavy (K1) • 51 v posledních dnech *sochaře Štorka*.] v posledních dnech *Štorka přicházeti nebo odcházeti*. (K1) • 51 „*Ne,*“ pravil domovník,] *»Nikoli,*« pravil domovník, (K1) • 51 neviděl už *mnoho* dní.] neviděl už *celou řadu* dní. (K1) • 51 *se zavírá* v dílně třeba *na* několik dní.] *uzavírá se* v dílně třeba několik dní. (K1) • 51 *Odchází-li* v noci, nemohu říci, protože má klíč.] *Jestli odchází nebo přichází* v noci, *toho* nemohu říci, protože má *od domu* klíč. (K1) • 51 *Víc* nevím.“] *Více* nevím *ničeho*.« (K1) • 51 Poděkovav domovníkovi,] Poděkovav domovníkovi *za jeho sdělení*, (K1) • 51 Věděl jsem nyní tolik jako dříve.] Věděl jsem nyní tolik, jako dříve. (K1) • 51 *jsem se nechtěl tak zhola vzdáti* úmyslu *zvěděti*,] *nechtěl jsem tak zhola vzdáti se* úmyslu *zvěděti*, (K1) • 51 *když jsem již zde*,] *když jsem již jedenkrát zde*, (K1) • 51 *zvím to* nejlépe] *zvím* nejlépe (K1) • 51 *Současně mě však* napadlo,] *Současně mi ale* napadlo, (K1) • 51 *rozvažoval*. Přesvědčoval] *rozvažoval důvody pro i proti*. Přesvědčoval (K1) • 51 *ohledy jsou nemístné;] každé* ohledy jsou nemístné; (K1) • 52 *nejlepším úmyslu, abych příteli pomohl, což by jistě omluvil*.] *nejlepším úmyslu příteli případně pomoci, co by on sám jistě omluvil*. (K1) • 52 *mě* napadlo, že *se snad schválně uzavřel v atelieru, aby nebyl rušen*.] *mi* napadlo, že *snad schválně se uzavřel ve svém atelieru, aby nebyl rušen z práce a studií*. (K1) • 52 *Ale* neodolatelný pud *mne nutkal*,] *Leč jakýsi* neodolatelný pud *nutkal mne*, (K1) • 52 *vystoupil nahoru*] *vystoupil po schodech* nahoru (K1) • 52 *vyzvěděti něco bližšího*.] *alespoň něco bližšího* *vyzvěděti*. (K1) • 52 *cedulku s pisátkem, jak bývá zvykem, a na té může býti*] *tabulku s pisátkem, jak bývá zvykem a na té může býti* (K1) • 52 *Dodal* jsem si odvahy a *vystupoval nahoru*.] *Konečně dodal* jsem si odvahy a *vystupoval s bušícím srdcem po schodech vzhůru*. (K1) • 52 *blíže byl jsem cíli*,] *blíže jsem byl svému cíli*, (K1) • 52 *byla navštívenka*:] *byla visitka*: (K1) • 52 *Více nic. Žádná tabulka*] *Více ničeho. Žádné tabulky* (K1) • 52 *žádná zevní známka*,] *žádné zevní známky nikde*, (K1) • 52 *Štorkovu přítomnost nebo nepřítomnost*.] *přítomnost nebo nepřítomnost Štorkovu*. (K1) • 52 *V chodbě bylo ticho*.] *V chodbě byl klid*. (K1) • 52 *Okenní rám rýsoval*] *Rám okenní rýsoval* (K1) • 52 *zvenčí* bylo slyšeti] *z venčí* bylo slyšeti (K1) • 52 *Uvažoval jsem: mám snad zaklepat?*] *Přemýšlel jsem, jak se zachovati: mám snad zaklepat na dvěře jeho bytu?* (K1) • 52 *sestoupiti a poslat k němu domovníka*] *sestoupiti opět dolů a poslati k němu třeba domovníka* (K1) • 52 *mi oznámil*, kdy se mohu s ním opět *sejít?*] *mi sdělil*, kdy se mohu s ním opět *sejít?* (K1) • 52 *nejlepší*, pravil] *nejlepší, co mohu učinit*, pravil (K1) • 52 *nestranná* osoba] *neutrální* osoba (K1) • 52 *nebude na to nic* divného,] *nebude na tom ničeho* divného, (K1) • 52 *A raduje se, že*] *A rád, že* (K1) • 52 *Před tím však* přiblížil jsem se

ještě ke dveřím] *Ještě však nežli jsem nastoupil zpáteční cestu, přiblížil jsem se těsně ke dveřím* (K1) • 52 *neuslyšel-li bych uvnitř kroky nebo nějaký šramot. A zachvátil mne*] *zda bych neuslyšel snad uvnitř kroků nebo nějakého šramotu. Leč zachvátil mne* (K1) • 52 *Právě v té chvíli*] *Právě v tom okamžiku* (K1) • 52 *tlumeně zastenal.*] *tlumeně zasténal.* (K1) • 53 *rdoušeného člověka.*] *rdouseného člověka.* (K1) • 53 *Co se dělo za dveřmi? Bylo mi úzko. Hrud' jako by mi někdo sevřel těsnou kazajkou, takže jsem nemohl plně vydechnouti. Cítil jsem, jak mi chlad a horko střídavě probíhají tělem.*] *Co jen se dělo za těmi dveřmi? Zmáhalo se mne rozčilení. Počínalo mi býti úzko. Krev živěji bušila v tepnách, hrud' jako by mi někdo sevřel těsnou kazajkou, takže jsem nemohl plně vydechnouti a cítil jsem, jak chlad a horko střídavě probíhá mým tělem.* (K1) • 53 *je Štork nemocen a stená*] *Štork je nemocen a stená* (K1) • 53 *trpí kolik dní*] *trpí řadu dní* (K1) • 53 *zešléle a uzavřen v bytě trpí*] *sešléle a uzavřen ve svém bytě trpí* (K1) • 53 *Poslouchal jsem krajně napjat.*] *Naslouchal jsem krajně napiat.* (K1) • 53 *sípavé zasténání.*] *sípavé zasténání.* (K1) • 53 *Za dveřmi se dalo cosi*] *Za dveřmi odehrávalo se cosi* (K1) • 53 *zněl smutně,*] *zněl neobyčejně smutně,* (K1) • 53 *Nebylo možná vázati se*] *Nebylo možno, vázati se zde* (K1) • 53 *Za vteřinu mohlo by býti*] *Za okamžik mohlo býti* (K1) • 53 *tajemné dveře.*] *tajemné dvěře a čekal, co se bude dít.* (K1) • 53 *tentokrát hlasitější.*] *tentokráte hlasitější.* (K1) • 53 *najevo, že mne zaslechl,*] *na jevo, že mne zaslechl,* (K1) • 53 *rázně na dveře.*] *rázně na jeho obydlí.* (K1) • 53 *Chvíli bylo ticho,*] *Chvíli vládlo ztišení,* (K1) • 53 *potom jakoby pád něčeho*] *pak jako by pád něčeho* (K1) • 53 *narážel na nábytek.*] *narážel o nábytek.* (K1) • 53 *Pak vše ztichlo.*] *Pak bylo opět ticho.* (K1) • 53 *Štork se asi snaží povstati*] *Štork asi snaží se povstati* (K1) • 53 *napadlo mě.*] *napadlo mi.* (K1) • 53 *zhroutil se vysílen na podlahu.*] *shroutil se vysílením na podlahu.* (K1) • 53 *Čekal jsem chvíli. Ale neslyšel*] *Čekal jsem tedy, co budu dále slyšeti. Leč neslyšel* (K1) • 53 *od svého podniku odstoupiti,*] *od svého podniku více odstoupiti,* (K1) • 53 *úsilí a opětovně zabušil jsem, ted' plnou silou, na dveře.*] *své úsilí a opětovně zabušil, ted' plnou silou na dvěře.* (K1) • 54 *Nato jsem zaslechl znova*] *Na to jsem zaslechl znovu* (K1) • 54 *jakoby nějakého víka a poté se šoupavé kroky blížily ke dveřím.*] *jako by nějakého víka na bednu a po té šoupavé kroky blížily se ke dveřím.* (K1) • 54 „Kdo tam?“ *slyšel jsem*] *»Kdo tam,« slyšel jsem* (K1) • 54 *zněl rázně a nezeslabeně; to nebyl hlas nemocného.*] *zněl ku podivu rázně a neseslabeně, jak jsem byl zvyklý jej dříve slyšati. To nebyl přece hlas nemocného.* (K1) • 54 *odpověděl jsem a cítil,*] *odpověděl jsem na chodbě a cítil,* (K1) • 54 *že se vám přihodilo nějaké neštěstí nebo že*] *že se vám bud' přihodilo nějaké neštěstí nebo že* (K1) • 54 *příspěti případně pomoci, když byste*] *příspěti případně svou pomoci, pakli byste* (K1) • 54 *nic se nestalo,“*] *ničeho se nestalo,«* (K1) • 54 *že máte takový zájem o mne.*] *že projevujete takovou starostlivost o mne.* (K1) • 54 *Nechtěl jsem vás vyrušovati*] *Nechtěl jsem vás nijak vyrušovati* (K1) • 54 *a zase odejdu.*] *a odejdu zase.* (K1) • 54 „Když jste již zde,“] *»Ach, když jste již zde,«* (K1) • 54 *u mne nic hotového,*] *u mne ničeho hotového,* (K1) • 54 *chcete-li vstoupit, můžete.“*] *chcete-li vstoupit, tož můžete.«* (K1) • 54 *odpověděl jsem, překvapen*] *vyrázel jsem, překvapen* (K1) • 54 *že již dávno jsem toužil se k vám podívati.*] *že již dávno toužil jsem podívati se k vám.* (K1) • 54 *není-li vám to proti mysli*] *není-li vám to tedy proti mysli* (K1) • 54 *jak se kroky vzdalují*] *jak kroky se vzdalují* (K1) • 55 *Poté se opět kroky*] *Po té se opět kroky* (K1) • 55 *dveře se pootevřely*] *dvěře se pootevřely* (K1) • 55 *Štork vyhlédl na chodbu.*] *Spatřil jsem vyhlédnouti Štorkův obličej na chodbu.* (K1) • 55 *brada mu zarostla*] *jeho brada zarostla* (K1) • 55 *zasmušený a oděn byl*] *zasmušen a oděn byl* (K1) • 55 „Nuže, vstupte,“] *»Nuže, tedy vstupte,«* (K1) • 55 „Přece jen nevěříte,] *»Vy přece jen nevěříte,* (K1) • 55 *nemám nic, a rád byste se tam podíval.*] *nemám ničeho a rád byste se sem podíval.* (K1) • 55 *nebudete mít klidu,*] *byste neměl dříve klidu,* (K1) • 55 *prostrané místnosti.*] *prostranné místnosti.* (K1) • 55 *pěkná sochařská pracovna.*] *pěkná, sochařská pracovna.* (K1)

• 55 *Na stojanech*] *Sem tam na stojanech* (K1) • 55 *obdélníkovými poklopy a podél stěn*] *obdélníkovými příklopy a podle stěn* (K1) • 55 *police, plné odlitků.*] *police, na nichž bylo plno odlitků.* (K1) • 55 *byl otáčecí výstupek pro modely.*] *bylo otáčecí podium pro modely.* (K1) • 55 *byla veliká, důkladná bedna, patrně na hlinu, a opodál ní dýchala*] *nalézala se velká, masivní bedna, patrně na hlinu a opodál ní dýchala* (K1) • 55 *Atelier měl*] *Atelier mělo* (K1) • 55 *vpředu trojdílné okno,*] *v předu velké trojdílné okno,* (K1) • 55 *zabírající skoro celou stěnu, a opatřené*] *zabírající skorem celou stěnu, opatřené* (K1) • 55 *které se daly podle potřeby*] *které daly se podle potřeby* (K1) • 55 *Štork mne vyzval*] *Štork vyzval mne* (K1) • 55 *Nu, co dělat. Chtěl jste tomu sám.*] *Nu, co na plat. Chtěl jste to sám.* (K1) • 55 „*Ne,*“ řekl jsem, „*nemohu mluvit*] »*Ó, nikoli,*« řekl jsem. »*Nemohu mluvit* (K1) • 55 *pracoval jsem v době svého dobrovolného*] *pracoval jsem také v době svého dobrovolného* (K1) • 56 *po atelieru rozestavené.*] *po atelieru rozestavené.* (K1) • 56 *při vstupu nevšiml, stál u okna nepřikryt.*] *při vstupu nepovšiml stál u okna, nepřikryt.* (K1) • 56 *bylo poprsí*] *bylo umístěno poprsí* (K1) • 56 *hryže obě pěsti.*] *hryzne obě pěsti.* (K1) • 56 *měl rysy ztrhané,*] *měl rysy strhané,* (K1) • 56 *neviděl něco tak srdcervoucího.*] *neviděl ničeho tak srdcervoucího.* (K1) • 56 *zúplna uměleckým dílem,*] *zúpla tímto uměleckým dílem,* (K1) • 56 *povstal jsem a přistoupil*] *povstal jsem se židle a přistoupil* (K1) • 56 *očarován příšernou krásou.*] *hypnotisován touto příšernou krásou.* (K1) • 56 *Byl rozpačitý*] *Byl jaksi rozpačit* (K1) • 56 *jsem si všiml onoho díla.*] *jsem si povšiml onoho díla.* (K1) • 56 *pravil mrzutě,*] *pravil zřejmě mrzutě,* (K1) • 56 *rychle zahalil poprsí* navlhčeným plátnem.] *zahalil rychle skizzu* navlhčeným plátnem. (K1) • 56 *je v tom směru nedůtklivý*] *je v tom směru nedůtkliv* (K1) • 56 *mívají podivnůstky,*] *mívají své podivnůstky,* (K1) • 56 *jim nelze vymluviti.*] *nelze jim vymluviti.* (K1) • 56 *jeho rázné odbytí*] *jeho briskní odbytí* (K1) • 56 *prohlížel zařízení*] *prohlížel celkové zařízení* (K1) • 56 *Kráčel jsem podél stěn*] *Kráčel jsem tedy podle stěn* (K1) • 56 *rozestavené na policích.*] *rozestavené na policích.* (K1) • 56 *Byly to vesměs práce představující utrpení.*] *Byly to vesměs práce, představující problém utrpení.* (K1) • 56 *v úzkosti, prsa vzdutá*] *v příšerné úzkosti, prsa vzedmutá* (K1) • 56 *Štork byl rozčilen.*] *Štork byl zřejmě nervosní.* (K1) • 56 *na obchůzce*] *na mé obchůzce* (K1) • 56 „*Není na věci*] »*Není již na věci* (K1) • 57 *Pojďte se raději posadit*] *Pojďte raději posadit se* (K1) • 57 *Při těch slovech rozsvítil.*] *Při těch slovech rozsvítil lampu a postavil ji na blízkou konsolu.* (K1) • 57 *a usedl do křesla*] *a sám usedl do křesla* (K1) • 57 „*Hledte, jaká nádherná podívaná,*“] »*Hledte, jaké nádherné panorama,*« (K1) • 57 *dlouho sním nad tou živou*] *sním celé hodiny nad tou živou* (K1) • 57 *Zahleděl jsem se z okna.*] *Zahleděl jsem se z okna a upadl v nadšení.* (K1) • 57 *viděti téměř celou Prahu.*] *viděti celou Prahu.* (K1) • 57 *Vltava byla*] *Vltava jevila se uprostřed* (K1) • 57 *směsící budov.*] *chaosem budov.* (K1) • 57 *Napravo se zvedaly*] *Na pravo se zvedaly* (K1) • 57 *pozvolna se osvětlující,*] *pozvolna se rozsvětlující,* (K1) • 57 *vypadaly jako hračky.*] *zdály se jako hračky.* (K1) • 57 *Díval jsem se dlouho,*] *Seděl jsem dlouho,* (K1) • 57 *že se Praha zahalila temným*] *že Praha zahalila se temným* (K1) • 57 *uvědomil si, kde jsem.*] *uvědomil si teprve, kde se nalézám.* (K1) • 57 *Atelier byl již ponořen v tmu, kterou matně osvětlovala lampa s oranžovým stínidlem.*] *Atelier bylo již ponořeno v tmu, kterou osvětlovala matně lampa s oranžovým stínidlem, stojící na konsole.* (K1) • 57 *stál za mnou a zdálo se, že přemýšlí.*] *stál za mnou a zdál se přemýšlet.* (K1) • 57 *byla polo ve stínu,*] *byla polo v černém stínu,* (K1) • 57 *pověst o Medusině hlavě.*] *pověst o hlavě Medusině.* (K1) • 57 *přerušil jsem temné mlčení,*] *prolomil jsem temné mlčení,* (K1) • 57 *Nezapomenu nikdy na tyto dojmy.*“] *Nezapomenu nikdy těchto dojmů.*« (K1) • 57 *vytrhl se Štork z přemýšlení,*] *vytrhl se Štork prudce z přemýšlení.* (K1) • 57 *byl probuzen ze spánku.*] *byl ze spánku probuzen.* (K1) • 57 *úderem a nervosně pravil:*] *úderem a pravil nervosně:* (K1) • 58 *ve studiích a v pokusech.*] *ve svých studiích a pokusech.*

(K1) • 58 Po tomto *Štorkově pokynu*,] Po tomto *pokynu Štorkově*, (K1) • 58 býti sám,] býti opět sám, (K1) • 58 *Mé přání se splnilo*] *Přání mé se splnilo* (K1) • 58 důvěry, že] důvěry *ke mně*, že (K1) • 58 Děkuji vám ještě jednou. “] Děkuji vám ještě jednou *za vše*.« (K1) • 58 „Není *zač* děkovat, “] »Není *za co* děkovat,« (K1) • 58 *poděkovati vám* za vaši péči] *vám poděkovati* za vaši péči (K1) • 58 s nádechem *jizlivosti*.] s nádechem *jizlivosti*. (K1) • 58 odvětil Štork *rozčileně*, a bylo vidět,] odvětil Štork *nervosně* a bylo vidět, (K1) • 58 Jak budu mít pokdy, a až dokončím] Jak budu *míti* pokdy a až dokončím (K1) • 58 byla již *skoro* noc.] byla již *skorem* noc. (K1) • 58 Zahalil jsem se do *svrchníku*] Zahalil jsem se do *svého haveloku* (K1) • 58 *Vše se mi zdálo tak podivné. Zvláštní Štorkovo chování*; jeho neklid] *Vše mi připadalo tak podivným. Ono zvláštní chování se Štorkovo*; jeho neklid (K1) • 58 znamenaly steny] znamenaly *ony* steny (K1) • 58 Čím se Štork *zabýval?*] Čím se *zabýval Štork ve své uzavřenosti?* (K1) • 58 *spousta* otázek,] *řada* otázek, (K1) • 59 Napadlo mě také, *nepomátl-li se snad Štork na mysli*.] Napadlo mi také, *jestli snad Štork ze svého samotaření nepomátl se na mysli*. (K1) • 59 na jeho *obličej, který ve chvílích zapomenutí měl vzezření skoro příšerné*.] na jeho *tvář, která ve chvílích zapomenutí brala na sebe příšerné vzezření*. (K1) • 59 proniknutí i *Štorkovu povahu*.] proniknutí i *záhadnou povahu Štorkovu*. (K1) • 59 *záhadná* postava] *tajuplná* postava (K1) • 59 v kterém jsem již *více tušil tajuplnou bytost*.] v kterém jsem *tušil vždy více démonickou bytost*. (K1) • 59 *Za několik dnů po mé návštěvě*] *Třetího dne po mé návštěvě* (K1) • 59 *obvyklé vzezření; zdál se mi však hubenější*] *normální vzezření; pouze jeho tvář byla hubenější* (K1) • 59 dostal ode mne? “ *začal hovořit*.] dostal ode mne *domů?*“ *započal hovořit*. (K1) • 59 Bylo to *tenkrát ošklivé počasí*.] Bylo to *ošklivé počasí tenkrát*. (K1) • 59 ve studia] ve *svá studia* (K1) • 59 „*Dobře to dopadlo*, “] »*Ach, dobře to dopadlo*,« (K1) • 59 jak se *asi opět v zášeří pracovny noříte v čarodějné pokusy*. “ *Úmyslně volil jsem toto označení, vzpomínaje na tajemné steny a zvuky, které jsem tehdy zaslechl*] jak *asi opět v zášeří své pracovny noříte se ve své magické pokusy*.« *Volil jsem úmyslně toto označení vzhledem k tajemným stenům a zvukům, které jsem tehdy zaslechl* (K1) • 59 vyjádření, jež] vyjádření *v tom směru, jež* (K1) • 59 by mi poněkud osvětlilo] by mi *bylo* poněkud osvětlilo (K1) • 59 Pohlédl na mne *zkoumavě*,] Pohlédl *zkoumavě na mne*, (K1) • 60 „*Čarodějné? Považujete*] »*Magické? Považujete* (K1) • 60 vám již *řekl na počátku*] vám *přece již říkal na počátku* (K1) • 60 *Lučba* byla *odedávna*] *Chemie* byla již *ode dávna* (K1) • 60 projevů *nejhmatatelnější*.] projevů *nejkonkrétnější*. (K1) • 60 *Lučebník* sestaví i rozloží celý] *Chemik* sestaví i rozloží vám celý (K1) • 60 opět *sloučí v praprvek*.] opět *v praprvek sloučí*. (K1) • 60 V *lučbě* je tajemství *stvořitelova prvopočátečního slova*. Je to *výslednice*] V *chemii* je tajemství *prvopočátečního slova stvořitelova*. Je to *synthesa* (K1) • 60 *došel* pěkných výsledků] *se dodělal* pěkných výsledků (K1) • 60 přiměti *ho, aby se rozhovořil o*] přiměti *jej k širšímu rozhovoření o* (K1) • 60 léta v tomto oboru,] léta v tomto oboru, (K1) • 60 „*Pokusil jsem se v lečems*,] »*Pokusil jsem se v lečems*, (K1) • 60 není jen *báchorka, ale pravda*.] není jen *báchorkou, ale pravdou*. (K1) • 60 k prazákladu.] k *jejich prazákladu*. (K1) • 60 s periodickou soustavou] *se svojí periodickou soustavou* (K1) • 60 Ramsay s *překvapujícími vynálezy*.] Ramsay *ve svých překvapujících vynálezech*. (K1) • 60 Jsou *lučebníci*,] Jsou *chemikové*, (K1) • 60 dovedou vyrobiti] dovedou *dnes* vyrobiti (K1) • 60 sestrojiti *života schopný živočišný zárodek*.“] sestrojiti *životaschopný zárodek živočišný chemickým porodem*.« (K1) • 60 „*Máte pravdu*, “] »*Věru, máte pravdu*,« (K1) • 60 italském lékaři a *lučebniku, jenž vynalezl tekutinu, kterou zhotovil, aby mohl uchovávat mrtvolu*.] italském lékaři a *chemiku, který vynalezl lučební cestou jakousi tekutinu, kterou zhotovil za účelem konservování mrtvol*. (K1) • 60 jako *lékaři, že mrtvolu v horkém italském podnebí záhy podléhají rozkladu*,] jako *anatomu, že mrtvolu podléhají záhy v horkém podnebí italském rozkladu*, (K1) • 61 nebylo *možná jich delší dobu*

uchovati.] nebylo *možno* jich delší čas uchovati. (K1) • 61 Pomocí jeho vynálezu *se tomu odpomohlo*.] Pomocí jeho vynálezu *odpomohlo se tomu*. (K1) • 61 *se namočila* do tekutiny, jím připravené, a zkameněla] *namočila se* do tekutiny, jím připravené a zkameněla (K1) • 61 *tělo podrželo* svůj tvar,] *podrželo tělo* svůj tvar, (K1) • 61 třeba po *léta*.] třeba po *leta*. (K1) • 61 *opatřenou mrtvolu lékař uložil*] *konservovanou mrtvolu uložil lékař* (K1) • 61 když *ji* potřeboval] když *ji* potřeboval (K1) • 61 namočili *ji* do jiné] namočili *ji opět* do jiné (K1) • 61 tělo *ztratilo dočasnou zkamenělost*,] tělo *zbavilo se dočasné zkamenělosti*, (K1) • 61 *veliký rozruch*] *značný rozruch* (K1) • 61 *Lékaři* byly nabízeny značné sumy *peněz*,] *Dotyčnému lékaři* byly nabízeny značné sumy, (K1) • 61 *Ale* lékař] *Leč onen* lékař (K1) • 61 brzy *potom* zemřel,] brzy *na to* zemřel, (K1) • 61 *je Štork* značně rozčilen.] *Štork je* značně rozčilen. (K1) • 61 Jeho *tváře téměř zbrunátněly*,] Jeho *tvář téměř zbrunátněla*, (K1) • 61 *Rozčileně* přecházel] *Nervosně* přecházel (K1) • 61 bylo *vidět*, že *usilovně* přemáhá] bylo *patrné*, že *úsilovně* přemáhá (K1) • 61 nějaký *lékařský švindl*,“] nějaký *lékařský humbug*,« (K1) • 61 vážné *vědecké pokusy* od *blouznivých* výmyslů.] vážné *pokusy vědecké* od *fantastických* výmyslů. (K1) • 61 že by lékař v zájmu vědy] že by *onen* lékař, v zájmu vědy (K1) • 61 za peníze *nesdělil tajemství svého vynálezu?*] za peníze *nebyl sdělil tajemství svého vynálezu, kdyby byl jaký učinil?* (K1) • 61 novinářská kachna,] *nějaká* novinářská kachna, (K1) • 61 pobavení čtenářstva.“] pobavení čtenářstva. *Historika stejně pravdivá, jako známá zpráva o objevení mořského hada tisíce metrů dlouhého, který polyká koráby, na moři plovoucí.*« (K1) • 61 o němž jsem se rozhovořil, *budí u něho nelibost*,] o němž jsem se rozhovořil *vyvolává jeho nelibost*, (K1) • 61 *rovněž vynález italského profesora za švindl*.] *vynález italského profesora rovněž za humbug*. (K1) • 61 *významném objevu*] *epochálním objevu* (K1) • 61 vícekrát nečetl,] vícekrát *ničeho* nečetl, (K1) • 61 kdyby opravdu *se stal*.] kdyby opravdu *byl existoval*. (K1) • 62 Nejsem *odborník*] Nejsem *odborníkem* (K1) • 62 Jste nyní velmi *podrážděný*,] Jste nyní velmi *podrážděným*, (K1) • 62 *přičítám tomu, že jste přepracován*;] *přičítám vaší přepracovanosti*; (K1) • 62 v stálém *duševním*] *ve stálém duševním* (K1) • 62 Což, abyste nějaký čas *nepracoval*] Což *pak nejde*, abyste nějaký čas *vůbec* *nepracoval* (K1) • 62 „Jste přece jenom *prostoduchý*,“] »Jste přece jenom *naivní*,« (K1) • 62 jsem stroj,] jsem *nějaký* stroj, (K1) • 62 práci zastaviti?] práci *jednoduše* zastaviti? (K1) • 62 *technickému provádění* díla?] *započetí nějakého* díla? (K1) • 62 toho, co *se ve mně nahromadilo ve chvílích odpočinku*.“] toho, co *ve chvílích odpočinku se ve mně nahromadilo*.« (K1) • 62 *poněkud dotčen* jeho výsměchem.] *dotčen poněkud* jeho výsměchem. (K1) • 62 není třeba *se vrhati*] není třeba *vrhati se* (K1) • 62 *Je dost* na tom,] *Dost je* na tom, (K1) • 62 studium *stejně napíná* nervy a mozek,] studium *napíná stejně* nervy a mozek, (K1) • 62 Ostatně studia v oboru *lučby*] Ostatně *má* studia v oboru *chemie* (K1) • 62 *Myslíte*, že modelování] *Či myslíte*, že modelování (K1) • 62 nervy a mozek jsou *napiaty k šílenství*;] nervy a mozek jsou *k šílenství napiaty*, (K1) • 62 jsem *jako ztřeštěnec*.] jsem *fanatikem*. (K1) • 62 jak nade mnou vítězí.] jak *ona* nade mnou vítězí. (K1) • 62 *co* nemohu výtvarně zachytiti,] *čeho* nemohu výtvarně zachytiti, (K1) • 62 *co pouze nejasně* tuším.] *co nejasně pouze* tuším. (K1) • 62 určitý *duševní stav*;] určitý *stav duševní*; (K1) • 62 *započítí znova*.] *započítí znovu*. (K1) • 63 Nejvíce *mne však rozčiluje a činí přímo zoufalým*,] Nejvíce *však mne rozčiluje a plní přímo zoufalstvím*, (K1) • 63 vždy *řemeslně*] vždy *více řemeslně* (K1) • 63 záleží jim *jedině* na tom,] záleží jim *jedině* na tom, (K1) • 63 aby se práce dobře zhostili.] aby se *své* práce *celkově* dobře zhostili. (K1) • 63 nemá řemeslný sochař *ponětí*.] nemá řemeslný sochař *pravého* *ponětí*. (K1) • 63 na tom *nic* měniti] na tom *již ničeho* měniti (K1) • 63 *vodu, již snad nikdo* nepostřehne,] *vodu, kterou jiný snad* nepostřehne, (K1) • 63 kterou stále vidím a *již jsem* pronásledován.“] kterou *já* stále vidím a *jsem jí* pronásledován.« (K1) • 63 Štork *se tak* vžil do svého *námětu*, že *vásnivě*

posunkoval rukama a jeho obličej obrážel] Štork *vžil se tak* do svého *thematu*, že při vyprávění *gestikuloval vášnivě rukama rukama a jeho tvář obrážela* (K1) • 63 které *ho* zúplna ovládlo.] které *jej* zúplna ovládlo. (K1) • 63 *Oči se mu horečně*] *Oči jeho se horečně* (K1) • 63 *koutky úst nervosně se zachvívaly.*] *koutky úst zachvívaly se nervosně.* (K1) • 63 *že se vnořil do hovoru veškerou bytostí*] *že vnořil se do hovoru celou bytostí* (K1) • 63 *prudkou povahou uměleckého nadšence.*] *prudkým temperamentem uměleckého fanatika.* (K1) • 63 *stupňovati jeho podrážděnost*] *stupňovati jeho podrážděnosti* (K1) • 63 *Štorka uklidnit,*] *Štorka uklidniti,* (K1) • 63 *městem se klenulo jasné nebe*] *městem klenulo se jasné nebe* (K1) • 63 *zář se třpytila*] *zář třpytila se* (K1) • 63 *zmírňovala chladné, sychravé ovzduší.*] *zmírňovala chladné, sychravé ovzduší podzemní.* (K1) • 63 *nic* *nenamítal,*] *ničeho* *nenamítal,* (K1) • 63 *kteřá se hemžila lidmi*] *kteřá hemžila se lidmi* (K1) • 63 *změna blahodárně působila na přítele.*] *změna působila na přítele blahodárně.* (K1) • 63 *Uklidňoval se, horečný lesk*] *Uklidňoval se zřejmě; pohyby jeho rukou se zmírnily, horečný lesk* (K1) • 63 *rozčilené rysy*] *nervosní rysy* (K1) • 63 „*Ulice myšlenkově rozptyluje,*“ *pravil.*] »*Ulice rozptyluje myšlenkově,*« *pravil ke mně.* (K1) • 64 „*Je to prospěšné pro zdraví člověka, který musí pracovat v uzavřené místnosti,*“ *podotkl jsem,*] »*Také je prospěšno zdraví člověka, který je svou prací odkázán na uzavřenou místnost, může-li vykonati na vzduchu volný pohyb,*« *podotknul jsem,* (K1) • 64 „*Považuji procházku*] »*Alespoň já považuji procházku* (K1) • 64 *Člověk libuje si*] *Lidský tvor libuje si* (K1) • 64 *je nedělitelná část celku.*] *je nedělitelnou částí celku.* (K1) • 64 *naprosto se osamocovat.*] *naprosto se izolovati.* (K1) • 64 *puďí ho nevyhnutelně do společnosti.*] *puďí jej nevyhnutelně k vyhledání společnosti.* (K1) • 64 *musí se šatit, musí obstarávat*] *musí se šatiti, musí obstarávati* (K1) • 64 *Není možná ustavičně žíti v oblastech vznešenosti*] *Není možno žíti ustavičně ve sférách vznešenosti* (K1) • 64 *člověk touží*] *lidský útvar touží* (K1) • 64 *více si váží krásných tvůrčích okamžiků.*] *více váží si krásných okamžiků tvůrčích.* (K1) • 64 *žil v ustavičném nadšení,*] *žil v ustavičné extasi,* (K1) • 64 *dojmy zvenčí.*] *dojmy z venčí.* (K1) • 64 *sehnut a přemýšlel.*] *sehnut do předu a přemýšlel.* (K1) • 64 *je zábavnou hrou tomu,*] *je zábavnou partií pro toho,* (K1) • 64 *Lidé, které vidíme na ulici, jsou*] *Lidi, které vidíme na ulici jsou* (K1) • 64 *v šatnách a v skrýších*] *v šatnách a skrýších* (K1) • 64 *přešli jsme přes most,*] *přešli jme most,* (K1) • 64 *procházely Národní třídou.*] *procházely Ferdinandovou třídou nahoru a dolů.* (K1) • 65 *do kavárny*] *do protější kavárny* (K1) • 65 *usmál se jizlivě.*] *usmál se jizlivě.* (K1) • 65 *Chci si skromně přechísti, co tam o mně povídají.*“] *Chci si přechísti skromně, co tam povídají o mně.*« (K1) • 65 *nám číšník přinesl.*] *nám číšník snesl.* (K1) • 65 *promluvil se mnou nebo se Štorkem několik slov.*] *promluvil se mnou, nebo se Štorkem několik slov.* (K1) • 65 *Neříkal nic o tom,*] *Neříkal ničeho o tom,* (K1) • 65 *jaký dojem v něm četba způsobila.*] *jaký dojem u něho četba vyvolala.* (K1) • 65 *půl hodiny, když Štork zavolal číšníka a zaplatil.*] *půl hodiny, když se Štork zvedl a zavolal číšníka k placení.* (K1) • 65 *však ze čtení.*] *však nikterak ze čtení.* (K1) • 65 *Musím ještě zajít*] *Chci si ještě zajít* (K1) • 65 *bydlí nedaleko.*] *bydlí nedaleko, ohledně nějakého materiálu.* (K1) • 65 *na rozloučenou mi podával ruku.*] *na rozloučenou podával mi ruku.* (K1) • 65 *vyšli bychom si přes Hřebenka k Hvězdě.*] *vyšli bychom si spolu přes Hřebenka směrem ke Hvězdě.* (K1) • 65 *Slíbil jsem, že*] *Slíbil jsem mu, že* (K1) • 65 *Poté Štork odešel a já se zdržel ještě chvíli*] *Po té Štork odešel a já zůstal ještě nějakou chvíli* (K1) • 65 *Pak jsem také zaplatil,*] *Pak jsem se také zvedl,* (K1) • 65 *ulici, ozářenou paprsky zapadajícího slunce.*] *ulici, kde jsem se vmísil v zástup prochazečů.* (K1) • 65 *Druhého dne večer*] *Druhého dne k večeru* (K1) • 65 *těšil jsem se na noční výlet*] *těšil jsem se opravdově na noční výlet* (K1) • 65 *nýbrž pospíchal jsem, abych se co nejdříve ocitl v Švédské ulici.*] *nýbrž šel jsem zrychleným krokem, abych co nejdříve ocitl se ve Švédské ulici.* (K1) • 66 *zaklepal na dveře.*] *zaklepal na dvěře.* (K1) • 66 *nikdo mi nepřišel otevřít.*] *nikdo*

se mi uvnitř neozval. (K1) • 66 *že mě bude očekávat?*] *že mne bude očekávat?* (K1) • 66 *Nebo zapomněl*] *Nebo snad zapomněl* (K1) • 66 *při Štorkově přesnosti je to nemožné.*] *při doslovnosti Štorkově je to nemožné.* (K1) • 66 *snad někam neodkladně zavolán?*] *snad neodkladně někam zavolán?* (K1) • 66 *by zanechal pro mne*] *by byl zanechal pro mne* (K1) • 66 *není-li na dveřích lístek se zprávou. Nenalezl jsem však nic.*] *nenechal-li na dveřích lístku se zprávou. Nenalezl jsem však žádného. Co teď počít?* (K1) • 66 *Napadlo mě, že*] *Napadlo mi, že* (K1) • 66 *zanechal vzkaz,*] *nechal vzkaz,* (K1) • 66 *kdy se vrátí.*] *kdy se navrátí.* (K1) • 66 *Sestoupil jsem do přízemí*] *Sestoupil jsem tedy do přízemí* (K1) • 66 *nemá-li mi něco vyřídit.*] *nemá-li mi snad něčeho vyřídit.* (K1) • 66 *odpověděl, že sochaře Štorka nespáril po celý den.*] *odpověděl, že pro mne žádného vzkazu nemá a že sochaře Štorka po celý den vůbec nespáril.* (K1) • 66 *Vystoupil jsem zase nahoru a znovu zaklepal.*] *Vystoupil jsem zase do třetího poschodí a znovu na dveře zaklepal.* (K1) • 66 *po prvé neslyšel*] *poprvé neslyšel* (K1) • 66 *zabrán v práci*] *zabrán jsa v práci* (K1) • 66 *v zamilované studium.*] *v zamilované své studium.* (K1) • 66 *prudce na dveře.*] *prudce pěstí na dveře.* (K1) • 66 *Stejný výsledek. Opět ani nejmenší zvuk uvnitř. Stalo se Štorkovi něco?*] *Opět ani nejmenšího zvuku uvnitř. Zabušil jsem silně několikrát za sebou. Stejný výsledek. Nepřihodilo se snad něco Štorkovi?* (K1) • 66 *Mluvil o lučebnických pokusech, i bylo možno,*] *Mluvil o svých lučebnických pokusech i bylo možno,* (K1) • 66 *obětí nešťastné nehody.*] *obětí nějakého neštěstí.* (K1) • 66 *nějakého přípravku? Umínil jsem si,*] *nějakého preparátu. V každém případě umínil jsem si,* (K1) • 66 *abych si to v jeho zájmu mohl dovolit.*] *abych si to, v jeho zájmu, mohl dovolit.* (K1) • 66 *Jistě by pochopil a uznal mou starost.*] *Pochopil by jistě a uznal mou starost o něho a odůvodnil by mé jednání. Vždyť každý na mém místě by si tak počíнал.* (K1) • 66 *Sešel jsem dolů a řekl jsem domovníkovi, že se bojím o přítele, který mne k sobě*] *Sešel jsem poznovu dolů a sdělil jsem domovníkovi své oprávněné obavy o přítele, který mne k sobě* (K1) • 66 *na určitou hodinu pozval*] *na určitou hodinu výslovně pozval* (K1) • 66 *Domovník radil, abych*] *Radil, abych* (K1) • 66 *byl by zde za několik minut, kdyby pro něho došel.*] *byl by a několik minut zde, kdyby pro něho doskočil.* (K1) • 67 *vrátil jsem k tajemným dveřím*] *odebral jsem se zpět k tajemným dveřím* (K1) • 67 *obydlí, čekaje netrpělivě, až se domovník vrátí s řemeslníkem.*] *obydlí. Bušil jsem ustavičně do dveří, bez výsledku ovšem, až do chvíle, kdy domovník vrátil se s řemeslníkem.* (K1) • 67 *Za chvíli přišli a zámečník otevřel zámek. Ale dveře dosud se nedaly otevřít.*] *Zámečník dal se čile do práce a otevřel zámek. Leč dveře dosud nedaly se otevřít.* (K1) • 67 *jej po prvé navštívil.*] *jej poprvé v atelieru navštívil.* (K1) • 67 *Závora byla zasunuta, což dokazovalo,*] *Byla tedy závora zasunuta, což zřejmě dokazovalo,* (K1) • 67 *ani nyní nedával*] *ani po takovém hluku nedával* (K1) • 67 *bylo zřejmé, že se zde přihodilo něco truchlivého.*] *bylo na snadě, že se zde přihodilo něco tragického.* (K1) • 67 *Bylo jisto, že se nebohý Štork stal obětí neštěstí.*] *Nyní bylo už jisto, že nebohý Štork stal se obětí nějakého neštěstí.* (K1) • 67 *je tu ještě možnost*] *jest ještě možnost* (K1) • 67 *byla potíž.*] *byla jistá potíž.* (K1) • 67 *Domovník tvrdil, že je nutno*] *Domovník pravil, že k tomu nemůže svoliti, že nutno* (K1) • 67 *Vypáčiti dveře*] *Vypáčiti dvěře* (K1) • 67 *cizího majetku.*] *cizího majetku a toho on si nemůže vzít na zodpovídání.* (K1) • 67 *krajně rozčilen.*] *v nejvyšší míře rozčilen.* (K1) • 67 *kroky a minuta*] *kroky a každá minuta* (K1) • 67 *drahá. Domovník*] *drahá. Optal jsem se tedy, kde domácí bydlí. Domovník* (K1) • 67 *s vážnou bradou a s brýlemi*] *s vážnou bradou a brýlemi* (K1) • 67 *O vypáčení dveří nechtěl ani slyšeti.*] *Vyprávěl jsem mu v rychlosti celou záležitost i o nutnosti otevřít byt násilím. Domáci nechtěl o vypáčení dveří ani slyšeti.* (K1) • 67 *Teprve když jsem závazně prohlásil, že nahradím škodu, která snad vzejde, svolil, a já*] *Teprve, když jsem závazně prohlásil, že hradím veškerou škodu, která snad z toho vzejde, svolil a já* (K1) • 67 *Tam jsme se se zámečníkem a s domovníkem dali do práce*] *Tam se*

zámečnickem a domovníkem dali jsme se do práce (K1) • 67 dveře povolily] dveře povolily (K1) • 67 do předsíně atelieru] do společné předsíně atelieru (K1) • 67 do tajemství přítelovy dílny,] do mysteria dílny přítelovy, (K1) • 67 jak jí úzkostlivě po celý život] jak úzkostlivě je po celý život (K1) • 67 požádal jsem přítomných,] požádal jsem přítomné, (K1) • 67 zůstali venku, dokud nezjistím,] zůstali venku a nevcházeli do místnosti, dokud nezjistím, (K1) • 68 Vešel jsem pak s pocitem] Vešel jsem tedy sám s pocitem (K1) • 68 mučivé netrpělivosti.] mučivé netrpělivosti zároveň. (K1) • 68 V atelieru byla tma.] V atelieru vládla hustá tma. (K1) • 68 okenní záclony byl staženy.] záclony okenní byly staženy. (K1) • 68 zavadil jsem o stojan,] zavadil o nějaký stojan, (K1) • 68 Vzpomněl jsem si, že elektrický vypínač je nalevo u dveří. Dotápal jsem v temnotě k němu a rozsvítil jsem.] Věda, kam Štork obvyčejně stavil lampu, dotápal jsem v temnotě ke konsole u okna a také skutečně jsem na ni lampu nahmatal. Rukou rozčilením se třesoucí vyhledal jsem v kapse sirky a rozžal lampu. (K1) • 68 teprve zhluboka oddychl.] teprve z hluboka oddechl. (K1) • 68 vlasy, spadající mi do očí, a ucítil jsem,] vlasy, spadající mi do očí a ucítil jsem, (K1) • 68 zroseno potem.] zroseno studeným potem. (K1) • 68 Nohy se mi chvěly,] Nohy se pode mnou chvěly, (K1) • 68 rozhlédnouti vůkol.] pohlédnouti vůkol při matném přisvitu lampy s oranžovým stínidlem. (K1) • 68 zůstal mi výkřik] mi zůstal vězeti výkřik (K1) • 68 Jako by mi neznámá ruka sevřela krk] Jako by neznámá ruka sevřela můj krk (K1) • 68 křesla, poblíž stojícího, abych] křesla, které stálo poblíž, abych (K1) • 68 kterou jsem kdysi považoval] kterou jsem při své návštěvě považoval (K1) • 68 hlínu, jež však byla uvnitř] hlínu, která však byla uvnitř (K1) • 68 a naplněna záhadnou] a do pola naplněna záhadnou (K1) • 68 láhev se zahnědlou tekutinou.] láhev s jakousi tekutinou. (K1) • 68 zkroucené jakoby v strašlivých křečích.] zkroucené jako by v strašlivých křečích. (K1) • 68 Hruža! Jeho hlava] Však hrůza! Jeho hlava (K1) • 68 ruka byla zbrocena krví] ruka, přechánající z bedny ven, byla zbrocena krví (K1) • 68 prošedivělých Štorkových vlasů.] prošedivělých vlasů Štorkových. (K1) • 69 Vykřikl jsem, před očima vířily mi kruhy, pokoušela se o mne mdloba.] Vyrazil jsem šilený skřek, v očích se mi tvořily mžitky, pokoušely se o mě mráčky. (K1) • 69 pochopil jsem rázem souvislost] pochopil jsem rázem celou souvislost (K1) • 69 věrně podle přírody] věrně dle přírody (K1) • 69 smáčel živá těla] smáčel živoucí těla (K1) • 69 podle těchto hrůzných modelů] dle těchto hrůzných modelů (K1) • 69 Podařilo se mu objeviti] Podařilo se mu při jeho pokusech objeviti chemickou cestou (K1) • 69 proto mě přesvědčoval,] proto mne tak přesvědčoval, (K1) • 69 sprostý švindl;] sprostý humbug; (K1) • 69 vynořil se v duchu výjev,] vynořil se mi v duchu celý výjev, (K1) • 69 o náčrtu poprsí jinocha,] na skizze poprsí jinocha, (K1) • 69 v neblahém záchvatu uchopil nic netušícího,] uchopil v neblahém záchvatu nic netušícího, (K1) • 69 ponořiti ho do záhadné] ponořiti jej do záhadné (K1) • 69 jež mu dodávalo zoufalství] jež dodávalo mu zoufalství (K1) • 69 zaťal prsty do Štorkových vlasů, z nichž vyrval chomáče, a nohama, zmítajícíma se ve smrtelném zápase, porazil] zaťal prsty do vlasů Štorkových, vyrval chumáče a nohami, zmítajícími se ve smrtelném zápase, porazil (K1) • 70 tento padaje rozbil láhev s neblahou tekutinou, v níž pak zkameněly i jeho obličej a poprsí.] tento padaje, rozbil láhev se zbytkem neblahé tekutiny, v níž pak i jeho obličej a poprsí zkameněly. (K1) • 70 svůj atelier] svoje atelier (K1) • 70 kde se nebohý sochař, jako d'ábel v lidské podobě, sytil hrůzami] kde nebohý sochař, jako satan v lidské podobě, sytil se hrůzami (K1) • 70 jistě sám nevýslovně trpěl v jasných chvílích.] jistě sám nevýslovně trpěl ve svých jasných chvílích. (K1) • 70 tlumené, zoufalé stony] ztlumené, zoufalé stony (K1) • 70 vycházející jakoby z hrdla rdoušeného člověka, jak jsem je zaslechl za dveřmi] vycházející jako by z hrdla rdouseného člověka, zaslechnuté za dveřmi (K1) • 70 při své prvé návštěvě] při mé prvé návštěvě (K1) • 70 bouchnutí víka] bouchnutí nějakého víka (K1) • 70 všem záhadným zvukům,] všem oněm

záhadným zvukům, (K1) • 70 mne *pustil* do místnosti,] mne *vpustil* do místnosti, (K1) • 70 co u „Černé Labuti“ vyprávěl] co *mi* u „Černé Labuti“ vyprávěl (K1) • 70 adres nikomu *nepověděl*.] adres nikomu *nesdělil za žádnou cenu*. (K1) • 70 v myslí *domovníkovu zmínku*,] v myslí *zmínku domovníkovu*, (K1) • 70 odjíždívá na venek,] odjíždívá *někdy* na venek, (K1) • 70 *A připomenul* jsem si i zprávy] *A připomněl* jsem si i zprávy (K1) • 70 všechny stopy zmizely] všechny stopy *vždy* zmizely (K1) • 70 podle úsudku policejních *úřadů se staly* obětí] podle úsudku policejních *orgánů staly se* obětí (K1) • 70 *byla* vždy nevysvětlena] *zůstala* vždy nevysvětlena (K1) • 70 *Hlava mne* pálila,] *Má hlava* pálila, (K1) • 70 jinak se zalknu v hrozném prostředí] jinak *že se* zalknu v *tomto* hrozném prostředí (K1) • 70 Opíraje se o *stojany a police u stěn*, vrávoral jsem k *předsíni*, když tu *můj pohled spočinul* na] Opíraje se o *jednotlivé předměty*, vrávoral jsem k *východu*, když tu *spočinul můj zrak* na (K1) • 70 u dveří *atelieru*,] u dveří *atelierových*, (K1) • 70 *těžké* sochařské kladivo.] *veliké* sochařské kladivo. (K1) • 71 kamením *tělové barvy*,] kamením *barvy tělové*, (K1) • 71 zbytky *Štorkových nešťastných modelů*, které vynášel] zbytky *to nešťastných modelů Štorkových*, které *on ve stavu kamenných úlomků a menších beztvarych kousků* vynášel (K1) • 71 zahladil stopy] zahladil *tak* stopy (K1) • 71 snažil jsem se dostihnouti *dveří*;] snažil jsem se dostihnouti *východu*; (K1) • 71 a že klesám – –] a že klesám – – – (K1) • 71 *ležel jsem* ve svém pokoji] *nalézal jsem se* ve svém pokoji (K1) • 71 o pekle a o hrůzách] o pekle a hrůzách (K1) • 71 *Nechť odpočívá v pokoji*.] *Requiescat in pace!* (K1) •

SOUBOJ S GAMAHÉ

K1 = první knižní vydání *Záhadné životy* (1919)

72 SOUBOJ S *GAMAHÉ*] SOUBOJ S *KAMENEM* (K1) • 72 *slunečného* odpoledne] *slunečního* odpoledne (K1) • 72 červnu roku *1919*.] červnu roku *1918*. (K1) • 72 na zahrádce předměstské] na zahrádce *své předměstské* (K1) • 72 rozvitých, bledě žlutých růžích.] rozvitých bledě žlutých růžích. (K1) • 72 moře, fialkově modré, bylo *místy zčeřeno*] moře, fialkově modré bylo *zčeřeno místy* (K1) • 72 Ptáci prozpěvovali] Ptáci *vesele* prozpěvovali (K1) • 72 pestrých *karafiátů*] pestrých *tulipánů* (K1) • 72 v slunečním světle.] *ve* slunečním světle. (K1) • 72 dávaje se unášeti čarou lodí obrazotvornosti k modré oblasti snů, *pociťuje*, jak] dávaje se unášeti čarou lodí obrazotvornosti k modré oblasti snů *a pociťoval*, jak (K1) • 72 nálada *tichounce vstupuje*] nálada *vstupuje po špičkách* (K1) • 72 mladých let,] *svých* mladých let, (K1) • 72 v rozkvětu *snů*] v rozkvětu *illusí* (K1) • 72 plánů a *radostné* práce.] plánů a *radostného života* práce. (K1) • 72 neurčitého blouznění.] neurčitého blouznění *a vyhlédl jsem směrem, jímž volání zaznělo*. (K1) • 72 *U zahradní mříže stál listonoš*, jenž shlédnuv] *Ach pravda, napadlo mi, vida u zahradní mříže státi listonoše*, jenž shlédnuv (K1) • 72 *Poštovní holoubek*.] *Můj poštovní holoubek*. (K1) • 72 pravil a podal mi] pravil *tento* a podal mi (K1) • 72 zásilku, *jež měla*] zásilku, *kteřá měla* (K1) • 72 *Poté pozdravil a odešel*.] *Po té pozdravil a ubíral se opět za svým povoláním*. (K1) • 73 *ke křeslu a usedl jsem*.] *k svému křeslu a usedl opět*. (K1) • 73 Kdo mi to posílá?] Kdo mi to *asi* posílá? (K1) • 73 Nespěchal jsem příliš *s otevřením zásilky*,] Nespěchal jsem příliš, *otevřítí hned zásilku*, (K1) • 73 balíčku a jeho *zasílatele*.] balíčku a jeho *zasílatele*. (K1) • 73 byly sice povědomé,] byly sice *nějak* povědomé, (K1) • 73 přece neuhodl.] přece *určitě* neuhodl. (K1) • 73 *Písmo bylo příliš zběžné a jaksi rozčilené, neboť* bylo nepravdivé] *Bylo psáno příliš zběžně a jaksi v rozčilení, neboť písmo bylo nepravdivé* (K1) • 73 *Zkusil jsem uhodnouti, co je uvnitř*.] *Tož zkusil jsem uhodnouti, co se ve vnitř nalézá*. (K1) • 73 *Krabička a v ní nějaký tvrdý předmět*.] *Rozhodně byla to krabička a obsahovala asi nějaký tvrdý předmět*. (K1) • 73 *napadlo mě*.] *napadlo mi*.

(K1) • 73 *Vědí, že jsem vášnivý sběratel starožitností*] *Vi, že jsem vášnivým sběratelem starožitností* (K1) • 73 *nabízejí mi klenot*] *nabízí mi klenot* (K1) • 73 *Má zvědavost*] *Moje zvědavost* (K1) • 73 *krajně napiata a byl jsem svrchovaně*] *krajně napiatá. Byl jsem svrchovaně* (K1) • 73 *co skrývá balíček.*] *co znamená záhadná zásilka.* (K1) • 73 *zbavil trapné nejistoty,*] *zbavil této trapné nejistoty,* (K1) • 73 *otevřel, nemoha se dočkati chystaného mi překvapení nebo zklamání, a našel jsem*] *otevřel, nemoha se dočkati chystaného mi překvapení nebo zklamání a našel jsem* (K1) • 73 *byl mléčně zamodralý*] *byl jakýsi mléčně zamodralý* (K1) • 73 *jak jsem zjistil zběžným pohledem.*] *jak jsem zběžným pohledem zjistil.* (K1) • 73 *zvěděl jsem i, kdo mi píše.*] *zvěděl jsem i kdo mi píše.* (K1) • 73 *svého povolání nemiloval;*] *povolání svého nijak nemiloval;* (K1) • 73 *jeho hlavní vášní bylo sběratelství*] *hlavní jeho vášní bylo umělecké sběratelství* (K1) • 73 *okultních věd;*] *okkultních věd;* (K1) • 73 *měl zajímavou knihovnu*] *měl doma zajímavou knihovnu* (K1) • 73 *hovoříce o literatuře,*] *hovoříce spolu o literatuře,* (K1) • 74 *své sbírky.*] *svoje sbírky.* (K1) • 74 *zamiloval se západem první lásky, a přicházel*] *zamiloval západem první lásky a přicházel* (K1) • 74 *stále řidčeji a řidčeji.*] *stále řídčeji a řídčeji.* (K1) • 74 *posléze jsem ho vídal a s ním mluvil jen o náhodném*] *posléze jsem jej vídal a s ním mluvil jen při náhodném* (K1) • 74 *píše a proč mi kámen poslal, četl jsem:*] *píše a za jakým účelem mi zásilku poslal, jal jsem se tedy čísti:* (K1) • 74 *na tebe vzpomněl.*] *na tebe zase vzpomněl.* (K1) • 74 *znám, pochopíš mne.*] *znám, jistě mne pochopíš.* (K1) • 74 *vzácný kousek.*] *vzácný exemplář toho druhu.* (K1) • 74 *je úzce spiata*] *je spiata úzce* (K1) • 74 *Žárlivě ji střežil a stále nosil při sobě,*] *Střežil ji žárlivě a nosil stále při sobě,* (K1) • 74 *touž kresbu.*] *tutéž kresbu.* (K1) • 74 *Vážil jsem si gamahé a nosil ji*] *Vážil jsem si této gamahé a nosil jsem ji* (K1) • 74 *čarovné moci. Ale žel!*] *magické moci. Však, žel!* (K1) • 74 *majitelem polodrahokamu,*] *majitelem tohoto polodrahokamu,* (K1) • 74 *Má matka*] *Moje matka* (K1) • 75 *nech u sebe.*] *ponechej u sebe.* (K1) • 75 *Když jsem přečetl dopis, chopil jsem se se zájmem kamene. Byl to chalcedon,*] *Přečta dopis, uchopil jsem ze zájmu kámen, k dopisu přiložený. Ano, byl to* (K1) • 75 *se kreslila zřetelně umrlčí*] *kreslila se zřetelně umrlčí* (K1) • 75 *opravdu vzácný a krásný kousek.*] *opravdu krásný a vzácný exemplář.* (K1) • 75 *ve sbírce*] *ve své sbírce* (K1) • 75 *jasných obrysů.*] *jasných kontur.* (K1) • 75 *s podrobnou jemností a s neobyčejnou záludností.*] *s podrobnou jemností a neobyčejnou sugestivností.* (K1) • 75 *zdálo se mi chvílemi,*] *připadalo mi chvílemi,* (K1) • 75 *Měla v sobě cosi tak ďábelského,*] *Měla do sebe cosi tak démonického,* (K1) • 75 *skutečně zaplatil smrtí.*] *zaplatil skutečně smrtí.* (K1) • 75 *majitel kamene*] *majitel tohoto kamene* (K1) • 75 *Mohl míti kámen*] *Mohl míti tento kámen* (K1) • 75 *osudný chalcedon neblahý vliv i na*] *osudný ten chalcedon neblahého vlivu i na* (K1) • 75 *dávaje jiným splnění*] *dávaje druhým splnění* (K1) • 75 *Řada otázek*] *Řada nezodpověditelných otázek* (K1) • 75 *vzrušené myslí. Bude to opravdu odvážné, podržím-li kámen, tající v sobě tajemnou moc. Nebylo lze předvídati,*] *vzrušené myslí při pozorování tohoto amuletu. Bylo opravdu odvahou podržet si kámen, tající v sobě podivnou moc zasahovati v osudy lidské. Nedalo se předvídati,* (K1) • 75 *v tom nebo v onom*] *v tom nebo onom* (K1) • 75 *Neuvolní-li jeho nový majitel utajených*] *Zdali nový jeho majitel neuvolní snad utajených* (K1) • 75 *Ovšem, že se může kámen projeviti*] *Ovšem, bylo také možno, že v určitém prostředí může se kámen projeviti* (K1) • 75 *Ale napřed nelze říci nic určitého.*] *Leč předem nedalo se říci ničeho určitého.* (K1) • 75 *spíše zmar nežli spásu.*] *spíše zmar, nežli spásu.* (K1) • 75 *kteřou příroda vetkala*] *kteřou sama příroda vetkala* (K1) • 75 *střed, o tom svědčila.*] *střed, svědčila pro tento názor.* (K1) • 76 *předtuchy. Spatřiv zvláštní chalcedon, chtěl jsem kámen získat pro své sbírky, když se ho přítel vzdává.*] *předtuchy, která naplňovala mé nitro. Při prvním spatření zvláštního chalcedonu napadlo mi, abych kámen získal pro své sbírky, když přítel se jej vzdává.* (K1) • 76 *jsem dospíval k názoru,*] *dospíval jsem k názoru,* (K1) • 76

čarodějného kamene.] *magického kamene.* (K1) • 76 *Vložil jsem tedy gamahé*] *Rozhodnuv tedy v té věci, vložil jsem gamahé* (K1) • 76 *zabalil ji do původního*] *zabalil vše do původního* (K1) • 76 *s neklidem odnesl do svých sbírek*] *odnesl s jistým neklidem do svých sbírek* (K1) • 76 *vzácném druhu*] *vzácném exempláři* (K1) • 76 *bodnutí by přivodilo smrt.*] *bodnutí přivodilo by smrt.* (K1) • 76 *Zásuvku jsem zavřel*] *Zásuvku jsem uzavřel* (K1) • 76 *že jsem jeho zásilku dostal a že ho žádám, aby mne pozítří*] *že jsem zásilku jeho obdržel a že jej žádám, by mne pozítří* (K1) • 76 *přišel ke mně do vily Vichr.*] *dostavil se ke mně do villy Vichr.* (K1) • 76 *stopy duševních útrap zřejmě se jevily*] *stopy duševních útrap jevily se zřejmě* (K1) • 76 *Tváře měl nezdravě bledé, oči kalné. Viděl jsem,*] *Jeho tváře byly nezdravě bledé, zrak kalný. Při pohledu na něho viděl jsem,* (K1) • 76 *značná změna. Dříve kvetoucí*] *značná změna v jeho neprospěch. On, dříve kvetoucí* (K1) • 76 *proti němu obrátil.*] *proti němu obrátil, to bylo jisto.* (K1) • 76 *Musil jsem se rozhodnouti.*] *Musel jsem rozhodnouti pro nebo proti.* (K1) • 76 *Musil jsem jej*] *Musel jsem jej* (K1) • 76 *k své obraně.*] *ke své obraně.* (K1) • 76 *Prohlédl jsi kámen dobře?* “] *Prohlížel si dobře kámen?*« (K1) • 77 *zvláštní zásuvky.*] *zvláštní zásuvky ve svých sbírkách amuletů.* (K1) • 77 *prudce odpověděl přítel.*] *prudce vyrazil přítel.* (K1) • 77 *vlivem na můj život.* “] *vlivem na celý můj život.*« (K1) • 77 *jediné kámen způsobil*] *jedině tento kámen způsobil* (K1) • 77 *proti svému přesvědčení úmyslnou pochybovačností vymluvíti mu jeho domněnku.*] *proti svému přesvědčení úmyslně vymluvíti skepticismem jeho domněnku.* (K1) • 77 *že sis to namluvil*] *že's sobě to vsuggeroval* (K1) • 77 *vůbec nemá účasti.*] *vůbec žádné účasti nemá.* (K1) • 77 *obrazný význam,*] *symbolický význam,* (K1) • 77 *jejich osudný vliv na lidský život*] *osudný vliv jejich na lidský život* (K1) • 77 *povšechně vzato, neživá hmota,*] *venkoncem vzato, neživotná hmota,* (K1) • 77 *a budoucnost... “*] *a celou budoucnost...*« (K1) • 77 *Přítel se rozčilil*] *Přítel se očividně rozčilil* (K1) • 77 *mou pochybovačností.*] *mou pochybovačností v moc kamene.* (K1) • 77 *Přešel vzrušeně dvakrát*] *Přešel vzrušeně dvakráte* (K1) • 77 *Je člověku společníkem*] *Je člověkovým společníkem* (K1) • 77 *prosté citění*] *primitivní citění* (K1) • 77 *Což lidé po věky nepokládali i rostlinu*] *Což po věky nepokládali lidé i rostlinu* (K1) • 77 *nikdo nepochybuje o tom, že*] *nikdo z nás nepochybuje, že* (K1) • 77 *nesčetné přírodovědecké důkazy.*] *nesčetné důkazy přírodovědecké.* (K1) • 77 *milostný život,*] *erotický život,* (K1) • 78 *má i nerost život*] *musí i nerost míti stejný život* (K1) • 78 *Uvážíme-li, jak se vyvinulo vše*] *Uvážíme-li ale, jak se vyvíjelo vše* (K1) • 78 *pohyb, byť sotva postřehnutelný, a kde je pohyb, je i pocit.*] *pohyb, byť i sotva postřehnutelný a kde je pohyb, jest i pocit.* (K1) • 78 *vědomí svého jsoucna.*] *vědomí své existence.* (K1) • 78 *chemické přeměny,*] *chemické procesy,* (K1) • 78 *Cítila s rostlinami*] *A cítila s rostlinami* (K1) • 78 *zuhelněly pradávne hvozdy,*] *zkameněly pradávne hvozdy,* (K1) • 78 *„Příliš odbočuješ od původního námětu,“*] *»Odbočuješ příliš od původního tematu,«* (K1) • 78 *z úvah,*] *z jeho úvah,* (K1) • 78 *cnostech rostlin*] *cnostech rostlin* (K1) • 78 *znakosloví nerostů.*] *symbolice nerostů.* (K1) • 79 *Onyx vzbuzuje truchlivost,*] *Onyx vzbuzuje truchlost,* (K1) • 79 *lazuli léčí těžkomyslnost*] *lazuli léčí melancholii* (K1) • 79 *sílí rozum*] *sílí lidský rozum* (K1) • 79 *vymítá d'ábly.*] *vymítá demony.* (K1) • 79 *ve zkoumání jejich odlišných*] *ve vyzkoumání jejich odlišných* (K1) • 79 *viděli, že roste, a tudíž jeví*] *viděli, že roste a tudíž jeví* (K1) • 79 *Mohli sluchem vypořadovat, že nerosty odpovídají*] *Mohli vypořadovat sluchem, že nerosty reagují* (K1) • 79 *s ním slasti*] *s ním jeho slasti* (K1) • 79 *hmota se skládala z určitých chemických látek,*] *hmota sestávala z určitých látek chemických,* (K1) • 80 *působí u druhého opačně,*] *působí u druhého opáčně,* (K1) • 80 *Kameny mají své náklonnosti a nechuti a dávají najevo*] *Kameny mají rozhodně své sympatie a antipatie a dávají na jevo* (K1) • 80 *mne nenávidí, to jest jisto.*] *mne nenávidí, tolik jest jisto.* (K1) • 80 *Gaffarel v knize*] *Gaffarel ve své knize* (K1) • 80 *jejich moc za vlivu hvězd.*] *jejich moc za vlivů astrologických.* (K1) • 80 *jejich obraz má*

čarodějný vztah] dotyčný obraz má magický vztah (K1) • 80 chrání talisman *od hadího uštknutí*.] chrání talisman *před uštknutím hadem*. (K1) • 80 chrání *od člověka*.] chrání *před člověkem*. (K1) • 80 který jsem ti poslal a *jenž má*] který jsem ti poslal a *který má* (K1) • 80 chrániti *od smrti*.] chrániti *před smrtí*. (K1) • 80 v nepříznivém poměru k svému majiteli, mění působnost] v nepříznivém poměru *vzhledem* k svému majiteli, mění *svou* působnost (K1) • 80 ochraňoval *od zjevu*, na něm *zobrazeného*, přivolává *jej*] ochraňoval *před zjevem*, na něm *zobrazeným*, přivolává *týž* (K1) • 80 mne *od smrti* neochraňuje,] mne *před smrtí* neochraňuje, (K1) • 81 moci chalcedonu,“] moci *onoho* chalcedonu,« (K1) • 81 nesmí *se majitel* *takového předmětu zhostiti* prodejem.] nesmí *majitel* *takového předmětu zhostiti se* prodejem. (K1) • 81 nezničilo *tajemný vliv*] nezničilo *tajemného vlivu* (K1) • 81 ručí, že *se k tobě nevrátí nějakým záhadným způsobem a nečekaně?*“] ručí, že *nějakým záhadným způsobem nečekaně se k tobě nevrátí?*« (K1) • 81 Uvažoval jsem o tom, jak se kamene zbaviti, a přišel jsem] Uvažoval jsem o tom, jak se kamene zbaviti a přišel jsem (K1) • 81 vnitřní strach, že *bych to měl provéstí beze svědků*, a poslal jsem ti] vnitřní strach *provéstí to sám* a poslal jsem ti (K1) • 81 *Není zde dohody*.] *Není zde kompromisu*. (K1) • 81 *Přijal jsem výzvu amuletu*.] *Já výzvu amuletu přijal*. (K1) • 81 zamýšlí-li při souboji] zamýšlí-li *tedy* při souboji (K1) • 81 pravil jsem s *žertovným nádechem*.] pravil jsem s *nádechem žertovným*. (K1) • 81 „Chci býti *přítomen*] »Chci býti *tvým sekundantem* (K1) • 81 Dokud *gamahé* bude v své dosavadní] Dokud *kámen* bude *ve* své dosavadní (K1) • 81 *Přines ji!*“] *Přines kámen!*« (K1) • 82 měl *knihy, zbraně, mince, amulety, starožitnosti a zvláštnosti*, a otevřel jsem] měl *sbírky knih, zbraní, mincí, amuletů a různých jiných starožitností a zvláštností* a otevřel jsem (K1) • 82 před třemi dny *uložil chalcedon*.] pře třemi dny *chalcedon uložil*. (K1) • 82 nesl ji pozorně do *pokoje*, kde *čekal přítel*] nesl ji pozorně do *místnosti*, kde *se nalézal přítel* (K1) • 82 „Protivník *je* již] »Protivník *se nalézá* již (K1) • 82 *Přítel rozčileně přecházel* po pokoji] *Přítel přecházel nervosně* po pokoji (K1) • 82 hledal nástroj.] hledal *žádaný nástroj*. (K1) • 82 pádné kladivo.] pádné kladivo, *které sloužilo různým potřebám v domácnosti*. (K1) • 82 „*Souboj může započítí*.] »*Tož souboj může započítí*. (K1) • 82 *planoucí oči upíraje na nepřítele, a čekal napiatě*.] *planoucí zraky upíraje na svého nepřítele a napiatě čekal*. (K1) • 82 Počítal jsem *pomalou*:] Počítal jsem: (K1) • 82 *současné se ozval* strašlivý výkřik z *příteleva hrdla*.] *současné ozval se* strašlivý výkřik z *hrdla příteleva*. (K1) • 82 *klesl* na pohovku a rukama *si křečovitě zakryl obličej*.] *skácel se* na pohovku a rukama *křečovitě zakryl si tvář*. (K1) •

SKLENICE VODY

K1 = první knižní vydání *Záhadné životy* (1919)

83 *SKLENICE VODY*] *AQUA TOFFANA* (K1) • 83 cestovati, jak] cestovati *po cizích městech*, jak (K1) • 83 *s* místa na místo,] *z* místa na místo, (K1) • 83 *zakusiti a vrací se pak se* svých toulek *spíše rozčilen*] *zakusiti, vraceje se pak ze* svých toulek *více nervosní* (K1) • 83 Chtěl jsem *jedenkrát ztráviti dovolenou v místě*,] Chtěl jsem *oproti tomu ztráviti jedenkrát svou dovolenou v určitém místě*, (K1) • 83 *překotného shonu života*] *řítícího se tempa života* (K1) • 83 *ubytoval* jsem se v menším hotelu,] *usadil* jsem se *tedy* v menším hotelu, (K1) • 83 *překrásnými vavřínovými stromy a cypřiši, z jejichž zeleně*] *překrásnými stromy vavřínovými a cypřišemi, z jejichž zeleně* (K1) • 83 *terasa, s* které] *terasa, z* které (K1) • 83 *tichou nádherou*] *tichou elegancí* (K1) • 83 *kdy jsem byl nucen*] *kdy byl jsem nucen* (K1) • 83 *slunečních, horkých dnů*.] *slunečných, horkých dnů*. (K1) • 83 *Tu jsem se toulal* po okolí, *zlézal* skalnaté stráně,] *Tu volně toulal jsem se* po okolí, *slézal* skalnaté stráně, (K1) • 83 oleandry, červeně

nebo bíle kvetoucími.] oleandry červeně nebo bíle kvetoucími. (K1) • 83 *poslouchaje*, jak mořské vlny *stejněměrně* narážejí] *naslouchaje*, jak mořské vlny *rytmicky* narážejí (K1) • 84 Na vycházkách] Na *svých* vycházkách (K1) • 84 *neustále pobíhali* po bílém nábřeží,] *pobíhali neustále* po bílém nábřeží, (K1) • 84 v malých člunech,] *ve svých* malých člunech, (K1) • 84 *prosté* palubě] *primitivní* palubě (K1) • 84 kráskou s *jiskrnými velikými* očima,] kráskou *se žhnoucíma velkýma* očima, (K1) • 84 oděnou v širokou, dlouhou sukni, zdobenou *vpředu* vyšívanou uzoučkou zástěrkou, a v podlouhlém, pestře vyšívaném kabátci,] oděnou v širokou, dlouhou sukni, zdobenou *vpředu* vyšívanou uzoučkou zástěrkou a v podlouhlém, pestře vyšívaném kabátci, (K1) • 84 které jsem potkával na cestách ke Gruži, a se zájmem poslouchal jsem] které jsem potkával na cestách ke Gruži a se zájmem poslouchal jsem (K1) • 84 drobných *starostech*. Byli to lidé dobrosrdeční] drobných *záležitostech*. Tito lidé byli *vesměs* dobrosrdeční (K1) • 84 bavilo mne, *mohl-li jsem poznati* jejich zvyklosti] bavilo mne *seznaní* jejich zvyklosti (K1) • 84 přirozený *životní názor*.] přirozený *názor životní*. (K1) • 84 Jednoho dne, *když žhavé slunce*] Jednoho *parného* dne, v *kterém žhavém slunce* (K1) • 84 *pražilo do krajiny*] *pražilo na krajinu* (K1) • 84 *kde jsem v stinném zákoutí doufal naléztí*] *kde v některém idylickém zákoutí doufal jsem naléztí* (K1) • 84 *konejšivě působilo* na nervy.] *působilo konejšivě* na nervy. (K1) • 84 z *dusné* městské ulice] z *horké* městské ulice (K1) • 84 kolem osamělých stavení] kolem *sem tam roztroušených* osamělých stavení (K1) • 84 myrtových *stromů*,] myrtových *keřů*, (K1) • 85 *nuceně octlo* na suchu,] *octlo nuceně* na suchu, (K1) • 85 v sypké půdě.] v *této* sypké půdě. (K1) • 85 vlny, *tříštící se o skaliska* a podobající se] vlny *o skaliska se tříštící a* podobající se (K1) • 85 zářilo slunce, stříbrná svatozář, a v daleké dáli lesklo se] zářilo slunce, stříbrná svatozář a v daleké dáli *tam venku* lesklo se (K1) • 85 skřek *rackův*.] skřek *racka*. (K1) • 85 *viděný kukátkem panorámy*.] *viděný v kukátku panoramy*. (K1) • 85 *vzduchem k pevnině*.] *vzduchem směrem k pevnině*. (K1) • 85 Po stráních *byly roztroušeny*] Po stráních *roztroušeny byly* (K1) • 85 s malou *kopulí*] s malou *kupolí* (K1) • 85 černými *cypřiši*, a] černými *cypřišemi* a (K1) • 86 houkání *vracelo se*] houkání *se vracelo* (K1) • 86 budov Gruž.] budov *samotná* Gruž. (K1) • 86 *tísnila se směs*] *se tísnila směs* (K1) • 86 stromy, *vavříny, myrty, svatojánský chléb*] stromy, *vavřínové keře, svatojánský chléb* (K1) • 86 *vily* s bíle žlutými zdmi a *bledě červenými* střechami.] *villy* s bíle žlutými zdmi a *bleděčervenými* střechami. (K1) • 86 *prosté* zděné chaty] *primitivní* zděné chaty (K1) • 86 zbyly z *válečných dob, zarůstající* oleandrovými keři,] zbyly z *dob válečných a jež zarůstaly* oleandrovými keři, (K1) • 86 *nádherou granátových květů*.] *nádherou květů granátových*. (K1) • 86 *když jsem zaslechl nablízku* zaprasknutí] *když zaslechl jsem na blízku* zaprasknutí (K1) • 86 s černým vousem a s *pronikavými tmavými* očima] s černým vousem a *pronikavými tmavými* zraky (K1) • 86 *Setkal se s mým*] *Při mém ohlednutí setkal se s mým* (K1) • 87 *Obdivujete se naší Riviéře?*] *Obdivujete naši Rivieru?* (K1) • 87 *Dovolte abych se představil,*] *Dovolte, bych se představil,*« (K1) • 87 „*Znám tento kout*] »*Ó, znám tento kout* (K1) • 87 *jste zde stejně jako já*] *jste zde podobně jako já* (K1) • 87 „*Jste zde snad za svým*] »*Tož jste zde snad za svým* (K1) • 87 „*Nemám povolání,*“] »*Nemám žádného,*« (K1) • 87 *Studuji pro svou zábavu hlavně přírodní vědy a psychologii.*“] *Studuji hlavně přírodní vědy a psychologii pro svou zábavu.*« (K1) • 87 *nebyti vázán*] *nebyti nutně vázán* (K1) • 87 *podle libosti*] *dle libosti* (K1) • 87 *dábelského* výrazu.] *démonického* výrazu. (K1) • 87 v svém světě] *ve svém světě* (K1) • 87 *je to výhoda,*] *je to jistá výhoda,* (K1) • 87 *obličej měl dřívější nádech*] *obličej jevil dřívější nádech* (K1) • 87 „*Ó ne, půjdu těž,*“] »*Ó nikoli, půjdu těž,*« (K1) • 87 *beztoho již rozhodl*] *beztak již rozhodl* (K1) • 88 na obvyklé procházce] na *své* obvyklé procházce (K1) • 88 *Byl bych musil jítí pěšky*] *Beztak byl bych musel jítí pěšky* (K1) • 88 *připojil jsem se k němu.*] *připojil se k němu.* (K1) • 88 *musil* jsem se mu přizpůsobit.] *musel* jsem se mu

přizpůsobit. (K1) • 88 jsem si *ho* náležitě povšiml.] jsem si *jej* náležitě povšiml. (K1) • 88 Byl vysoký a hubený, a jeho pohyby] Byl vysoký a hubený a jeho pohyby (K1) • 88 *rázného* ducha.] *energického* ducha. (K1) • 88 oživeny byly *lesklýma, ponurýma a pronikavýma očima,*] oživeny byly *lesklými, ponurými a pronikavými zraky,* (K1) • 88 bradu *mu* zarůstal] bradu zarůstal (K1) • 88 Oblečen byl *v elegantní, šedý šat;*] Oblečen byl *v šedivý šat, pečlivě upravený;* (K1) • 88 stromů a vinic.] stromů a vinic *poloostrova.* (K1) • 88 optal se.] optal se *znovu.* (K1) • 88 „Závisí to hlavně *na tom,* jaké bude zde počasí, *a také trochu na věcech,*] »Závisí to hlavně *od toho,* jaké bude zde počasí *a také trochu od soukromých záležitostí,* (K1) • 88 dopisem *poučiti. Odjel* jsem] dopisem *informovati. Odejel* jsem (K1) • 88 Napadlo *mě,* zajeti si na zotavenou do *Dalmácie,* a nesděliv nikomu *nic,*] Napadlo *mi,* zajeti si na zotavenou do *Dalmácie a* nesděliv nikomu *ničeho,* (K1) • 88 „Milujete *dobrodružství,*] »Milujete *romantiku,* (K1) • 89 „Ale nejsem přítelem] »Ale *rozhodně* nejsem přítelem (K1) • 89 náhlé *zmizení do neznáma* na několik týdnů *dělá* člověku] náhlé *propadnutí se ze světa* na několik týdnů *činí* člověku (K1) • 89 nikdo by *nic* nevěděl,“] nikdo by *ničeho* nevěděl,« (K1) • 89 nepokouším lehkomyšlně *osud.*] nepokouším lehkomyšlně *osudu.* (K1) • 89 aby *mohly být za mnou poslány dopisy, které zatím došly.*] aby *mohly být za mnou poslána korespondence, která zatím došla.* (K1) • 89 neodkladnou *věc, již třeba*] neodkladnou *záležitost, kterou třeba* (K1) • 89 Mezitím *jsme došli* ku břehu,] Mezitím *došli jsme* ku břehu, (K1) • 89 Rozkvetlé *myrtové stromečky*] Rozkvetlé *stromečky myrtové* (K1) • 89 *zhlízejíce* se v moři,] *shlízejíce* se v moři, (K1) • 89 tóny *znovu lehce klouzaly*] tóny *znovu sklouzaly lehce* (K1) • 89 jako by se *byly* rozlily] jako by se rozlily (K1) • 89 *člunař se chopil*] *člunař chopil se* (K1) • 89 Podívali bychom se do] Podívali bychom se *společně* do (K1) • 90 odebral do hotelu.] odebral do *svého* hotelu. (K1) • 90 jak *jde mi naproti. Kvapně přicházel* a došed] jak *kráčí mi v ústrety. Přicházel kvapně* a došed (K1) • 90 „Nemám rád *lidi,* kteří *dají*] »Nemám rád *lidi,* kteří *nechají* (K1) • 90 „Byl jsem nedočkavý,“] »Byl jsem *již* nedočkavý,« (K1) • 90 *Byl jsem tam* několikrát] *Vyšel jsem si tam* několikrát (K1) • 90 *vždy* odcházel jsem] *pokaždé* odcházel jsem (K1) • 90 *jej* viděti *vždy znova*] *jej* viděti *vždy znovu* (K1) • 90 z těch měst, *kteřá* hovoří] z těch měst, *kteřé* hovoří (K1) • 90 *truchlivé* vidině, *již* obestírá] *tragické* vidině, *kteřou* obestírá (K1) • 90 kouzla *důvěrnosti.*] kouzla *intimity.* (K1) • 90 *neokázala,* tiše.] *bez pozy,* tiše. (K1) • 90 *naskýtá* úchvatný rozhled] *naskýtal* úchvatný rozhled (K1) • 90 s verandou, *stojící poblíže cesty*] s verandou, *poblíže cesty stojící* (K1) • 91 *krásné,* vysoké palmy.] *překrásné,* vysoké palmy. (K1) • 91 Najal *jsem vilku* až do] Najal *jem jej* až do (K1) • 91 Jsem *světoobčan*] Jsem *kosmopolita* (K1) • 91 A *tady* se mi *opravdu* líbí.] A *zde* se mi *rozhodně* líbí. (K1) • 91 ticho, *kteřého* potřebuji ke studiím.] ticho, *kteřé* potřebuji ke *svým* studiím. (K1) • 91 *Musíte mne* některý nejbližší den] *Bezťak mne musíte* některý nejbližší den (K1) • 91 netajeným obdivem.] netajeným obdivem *k baronu, který opět pokračoval v chůzi, na chvíli přerušené.* (K1) • 91 jako *stvořeno* ke studiím a ke snění.] jako *stvořené* ke studiím a snění. (K1) • 91 Přijdu k vám, ač] Přijdu k vám *milerád,* ač (K1) • 91 Jste jistě zaměstnán] Jste jistě *velice* zaměstnán (K1) • 91 zasmál se baron suchým,] zasmál se baron *svým* suchým, (K1) • 91 Pracuji, *jen* kdy se mi] Pracuji *jen,* kdy se mi (K1) • 91 jakého oboru *se týká* vaše *přírodovědecké studium?*“] jakého oboru *týká se* vaše *studium přírodovědecké?*« (K1) • 91 *má* zvědavost] *moje* zvědavost (K1) • 91 by se *ho* nepříjemně] by se *jej* nepříjemně (K1) • 91 *tajemných přírodních sil.*] *tajemných sil přírodních.* (K1) • 91 dovedl je ovládati,] dovedl *by* je ovládati, (K1) • 92 *Schopnost* vnímati děje] *Tak schopnost,* vnímati děje (K1) • 92 lze *přivoditi působením vůle*] lze *vyvoditi suggestcí* nebo dojmů (K1) • 92 *tvor* *podléhá* cizí vůli.] *podléhá tvor* cizí vůli. (K1) • 92 *mnoho* pokusů] *řadu* pokusů (K1) • 92 o vážnosti těchto *záhad.*“] o vážnosti těchto *problémů.*« (K1) • 92 „Takových *záhad* je *mnoho,*“ *živě* *přisvědčil* baron.] »Takových

problémů je celá řada,« přisvědčil živě baron. (K1) ● 92 *Nerostná říše* projevuje se] *Říše nerostná*, projevuje se (K1) ● 92 působením v *rostlinné říši*, *rostlinná říše* zasahuje] působením v *říši rostlinné*, *říše rostlinná* zasahuje (K1) ● 92 vlastnostmi v *živočišnou říši*,] vlastnostmi v *říši živočišnou*, (K1) ● 92 o spiritismu a o jeho projevech? “] o spiritismu a jeho projevech?« (K1) ● 92 zjevují, *odhalují budoucnost*, *projevují svou vůli*, a kterým] zjevují, *budoucnost odhalují*, *svou vůli projevují* a kterým (K1) ● 92 přání můžeme *svěřovat?* “] přání můžeme *sdílet?*« (K1) ● 92 „*Spiritism je pošetilost*,“] »*Ach, spiritism je pošetilost*,« (K1) ● 92 *jízlivým úsměve*.] *jízlivým úsměvem*. (K1) ● 92 *že by se dal Darwinův nebo Newtonův duch zavolati*] *že je možno, aby duch Darwinův nebo Newtonův dal se zavolati* (K1) ● 92 pohyboval *stolečkem?*] pohyboval *jejich stolečkem?* (K1) ● 92 k tomu třeba *současně v pěti různých seděních?*] k tomu třeba *v pěti různých seáncích na světě současně?* (K1) ● 92 spiritismu *fotografiemi*] spiritismu *svými fotografiemi* (K1) ● 92 *skutečným vědám;*] *konkrétním vědám;* (K1) ● 92 *došli jsme k vilám*] *došli jsme k villám* (K1) ● 92 *zahrádkami, které jsou před Dubrovníkem*, a stanuli] *zahrádkami, které se nalézají před Dubrovníkem* a stanuli (K1) ● 92 *valy, obklopujícími město*.] *valy, město obklopujícími*. (K1) ● 93 *do městského sadu, ležícího*] *do městského parku, jenž leží* (K1) ● 93 *se směsící kostelů a domů, se zbytky starého opevnění a s přístavištěm se objevil mým očím*.] *se směsící svých kostelů a domů, zbytky starého opevnění a přístavištěm objevil se mým zrakům*. (K1) ● 93 *s lodmi a parníky*,] *s loděmi a parníky*, (K1) ● 93 *štíhlých cypřišů*,] *štíhlých cypřiší*, (K1) ● 93 *ostrůvky a dalmatské břehy*,] *ostrůvky a břehy dalmatské*, (K1) ● 93 *pod sadem vybíhalo*] *pod parkem vybíhalo* (K1) ● 93 *s nízkou věží a hřbitůvek s bílými náhrobními kameny*.] *s nevysokou věží a hřbitůvek, plný bílých náhrobních kamenů*. (K1) ● 93 *v prudkém slunečním žáru*] *v prudkém žáru slunečním* (K1) ● 93 *cesty jednotvárnou bělostí*.] *cesty svou jednotvárnou bělostí*. (K1) ● 93 *usmál se zvláštním*] *usmál se svým zvláštním* (K1) ● 93 *ocitl se baron*] *ocitl se baron* (K1) ● 93 *velkými bílými kameny*,] *velkými bílými kameny*, (K1) ● 93 *po jejichž stranách*] *po jejíž obou stranách* (K1) ● 93 *s rozkošnými ochozy a s oblouky*] *s rozkošnými arkádami a oblouky* (K1) ● 94 *ve renesančním stylu, rektorský palác, v němž je*] *ve stylu renesančním, palác rektorský, v němž nalézá se* (K1) ● 94 *radnici v lombardském slohu*,] *radnici ve slohu lombardském*, (K1) ● 94 *je museum, a mnoho kostelů, z nichž zdála se mi nejkrásnější katedrála*] *je museum a řada kostelů, z nichž nejpozoruhodnější byla katedrála* (K1) ● 94 *s obrazy Tizianovými*] *s obrazy od Tizziana* (K1) ● 94 *Ztrávil jsem na potulce Dubrovníkem*] *Strávil jsem tak potulkou Dubrovníkem* (K1) ● 94 *poutavého baronova vypravování, a bylo*] *poutavého vypravování baronova* a bylo (K1) ● 94 *když jsme skončili prohlídku*] *když skončili jsme prohlídku* (K1) ● 94 *vyšli branou na cestu, vedoucí ke Gruži*.] *vyšli jsme opět branou na cestu, ke Gruži vedoucí*. (K1) ● 94 *Nad krajem a mořem se klenula*] *Nade vším krajem a mořem rozkládala se* (K1) ● 94 *obloha, plná nesčetných hvězdných očí, a srpovitý měsíc*] *obloha, plná nesčetných hvězdných očí a srpovitý měsíc* (K1) ● 94 *žhavém letním dnu*] *žhavém dnu letním* (K1) ● 94 *vánkem, dýšícím od moře*.] *vánkem, od moře dýšícím*. (K1) ● 94 *květy omamně voněly v zešeřelém vzduchu*.] *květy voněly omamně sešeřelým vzduchem*. (K1) ● 94 *jež se ztrácela v temnu*] *jež ztrácela se v dálce v temnu* (K1) ● 94 *čas, jenž náležel*] *čas, jenž patří* (K1) ● 94 „*Ó, bylo to také k mému prospěchu*,“] »*Ó, jednal jsem také ve vlastním zájmu*,« (K1) ● 94 *osvěžen k práci*.] *osvěžen k svým pracím*. (K1) ● 94 *Poté třeba kolik dní*] *Pak třeba řadu dní* (K1) ● 94 *nepocítím opět potřeby odpočinku*.] *nepocítím opět fyzické potřeby, abych si odpočinul*. (K1) ● 94 *že jsme se prošli*.] *že jsme se společně prošli*. (K1) ● 94 *budu musít na čas postrádati*] *budu muset na čas postrádati* (K1) ● 95 *nevadí, abychom se viděl*,“] *nevadí, bychom se viděli*,« (K1) ● 95 „*Zajisté*,“ přisvědčil jsem;] »*Rozhodně*,« přisvědčil jsem; (K1) ● 95 *k baronově vile*,] *k baronově ville*, (K1) ● 95 *směrem k vile a poté zmizel*] *směrem k ville*

a po té zmizel (K1) • 95 *podivných podob.*] *fantastických podob.* (K1) • 95 *řeřavět cigaretu,*] *řežavět cigaretu,* (K1) • 95 *siréna lodi,*] *sirena lodi,* (K1) • 96 *Příštího dne*] *Následujícího dne* (K1) • 96 *osmahlý Dalmatínek*] *osmahlý dalmatínek* (K1) • 96 *předsíně a šel*] *předsíň, v níž nechav mne samotného, šel* (K1) • 96 *ihned vyšel*] *ihned po zmizení sluhově vyšel* (K1) • 96 *Iva v doupěti.*] *Iva v jeho doupěti.* (K1) • 96 „*Ne,*“ *odvětil jsem,*] *»Nikoli,« odvětil jsem,* (K1) • 96 *den v hotelu.*] *den ve svém hotelu.* (K1) • 96 *chládek a milé posedění.* “] *chládek a milé posezení.*« (K1) • 96 *domů a oznámil*] *domů, jak jste říkal a oznámil* (K1) • 96 *baron s jízlivým úšklebkem.*] *baron dále s jízlivým úšklebkem.* (K1) • 96 *to jsem neučinil,* “] *toho jsem neučinil,*« (K1) • 96 *zasmál obvyklým,*] *zasmál svým obvyklým,* (K1) • 96 *několik stojanů*] *několik etažerů* (K1) • 97 *a v místnosti bylo vlídné šero.*] *a vlídné šero zavládlo v místnosti.* (K1) • 97 *to, čeho nevyhnutelně*] *to, co nevyhnutelně* (K1) • 97 *výhradně vědecké; krásné písemnictví zde není zastoupeno.* “] *výhradně vědecké; belletrie zde není zastoupena.*« (K1) • 97 *zaujat proti němu?*“] *zaujat proti zábavné literatuře?*« (K1) • 97 *nepojal jste je*] *nepojal jste jí* (K1) • 97 „*To neříkám;* čtu, ale velmi zřídka,“] *»Toho nepravím; čtu je, ale velmi zřídka,*« (K1) • 97 *pohlížím spatra.*] *pohlížím s patra.* (K1) • 97 *práce spisovatelů*] *práce belletristů* (K1) • 97 *vzdělávací význam.*] *kulturní význam.* (K1) • 97 *obraznost na mne škodně působila.*] *fantasie na mne škodně zapůsobila.* (K1) • 97 *Musím býti střízlivý, puntičkářský.*“] *Musím zůstatí střízlivý, pedantický.*« (K1) • 97 *dosti jednotvárně a všedně,*“ *poznámenal jsem jízlivě,*] *dost jednotvárně a prosaicky,*« *poznámenal jsem ironicky,* (K1) • 97 „*Jsem v stálém*] *»Ó, jsem v stálém* (K1) • 97 „*Mám se pouze na pozoru, abych si rozumováním spisovatelů povídek neporušil*] *»Vyhýbám se pouze, abych si dilletantským rozumováním belletristů neporušil* (K1) • 97 *otevřel dveře vedoucí do vedlejší místnosti.*] *otevřel dvěře, vedoucí do vedlejší místnosti.* (K1) • 98 *Octl jsem se v prostornější,*] *Ocitl jsem se v prostornější,* (K1) • 98 *lahve s preparáty*] *lahve s preparáty* (K1) • 98 *mozků a jiných živočišných ústrojí.*] *mozků a všelikých jiných ústrojí živočišných.* (K1) • 98 *můj svět v malém.*] *můj mikrokosmos.* (K1) • 98 *žiji tak všedně?*“] *žiji tak prosaicky?*« (K1) • 98 „*Neustále mne překvapujete,*“ *pravil jsem*] *»Překvapujete mne neustále,*« *pravil jsem* (K1) • 98 *je těžko se vmyslíti. Rozumím-li správně*] *je těžko vmyslíti se. Pakli rozumím správně* (K1) • 98 *vliv lidských duševních schopností*] *vliv duševních schopností lidských* (K1) • 98 *zabývám se i tělovědou a pitváním,*“] *zabývám se i vivisekcí a anatomii,*« (K1) • 98 *lahve s preparáty.*] *lahve s preparáty.* (K1) • 98 *Mluvil jste včera o této své činnosti jako o zábavě, a nedivte*] *Mluvil jste včera o svém zaneprázdnění jako o zábavě a nedivte* (K1) • 98 *učinil o ní*] *učinil o něm* (K1) • 98 *Ale teď,*“] *Ale nyní,*« (K1) • 98 *dveře, které vedly na malou,*] *dvěře, které vedly z této místnosti na malou,* (K1) • 98 „*vypijte se mnou číšku*] *»přijměte mé pohostinství a vypijte se mnou číšku* (K1) • 98 *verandu, jež vybíhala do zahrady a s níž*] *verandu, která vybíhala do zahrady k ville patřící a odkud* (K1) • 99 *podnos s dvěma číškami a s baňatou lahví*] *podnos s dvěma prázdnými číškami a baňatou lahví* (K1) • 99 *v níž v sluneční záři třpytilo se jasně červené víno.*] *v níž třpytilo se jasně červené víno v záři sluneční.* (K1) • 99 *usadiv se do jiného*] *sám se usadiv do jiného* (K1) • 99 *A ochutnejte víno.*“] *A ochutnejte mé víno.*« (K1) • 99 *Nalil do číši červeného moku a*] *Nalil do číšek červeného moku z baňaté lahve a* (K1) • 99 *protéká mi tělem.*] *protéká svým tělem.* (K1) • 99 *Víno je nápojem*] *Víno je speciálním nápojem* (K1) • 99 *žár slunce.*“] *žár slunce. Opojení se bujnou horkou přírodou.*« (K1) • 99 *v povaze obyvatelstva,*“] *temperamentem obyvatelstva,*« (K1) • 99 *že bujné rostlinstvo odpovídá bujnému životu smyslů u lidí, kteří v nich žijí.*] *že bujná vegetace přírody odpovídá bujné vegetaci smyslů u lidí, kteří v ní žijí.* (K1) • 99 *v horkém italském ovzduší*] *v horkém ovzduší italském* (K1) • 99 *pověstné sicilské souboje,*] *pověstné souboje sicilské,* (K1) • 100 *květy výstřednosti,*“] *květy výstřednosti,*« (K1) • 100 *mimovolně stržen baronovým líčením.*]

stržen mimovolně baronovým líčením. (K1) • 100 v prostopášnostech a utápěl nudu] v orgiích a utápěl svou nudu (K1) • 100 přišly soudy nad kacíři s mučírny a s veřejnými popravami.] přišla inkvisice se svými mučírny a veřejnými popravami. (K1) • 100 otrlý pohledem] otrlý z dívání se (K1) • 100 domníval se, že smrt je kratochvilná příhoda.] považoval tuto za kratochvilnou epizodu. (K1) • 100 i ve vévodském paláci.] i v paláci vévodském. (K1) • 100 do papežského sídla] do sídla papežského (K1) • 100 pustými prostopášnostmi.] pustými orgiemi. (K1) • 100 A to je zvláštní:] A přece dost zvláštní: (K1) • 100 v době,] v oné době, (K1) • 100 Leonarda da Vinci,] Leonarda da Vinciho, (K1) • 100 člověk mohl žít] mohl člověk žít (K1) • 100 velikých vzruchů] velkých vzruchů (K1) • 100 v pracovně,] ve své pracovně, (K1) • 100 Koruna královská i papežská byly všem na dosah.] Tiara a koruna byly v dosahu každého. (K1) • 101 aniž ochuravěl;] aniž by ochuravěl; (K1) • 101 velikou nevolnost, která se stupňovala, až tělo konečně podleгло smrti. Jed zchvátil] velkou nevolnost, které zvolna přibývalo, až tělo podleгло konečně smrti. Jed schvátil (K1) • 101 nezpůsobil chvění ani zvláštních bolestí,] nezpůsobil chvění, ani zvláštních bolestí, (K1) • 101 Tento jed] Pochopitelně, že tento jed (K1) • 101 mnoho vyšších duchovních] celá řada vyšších duchovních (K1) • 101 Toffana byla v kostele] Toffana našla se v kostele (K1) • 101 Nebylo výčitek] Nebylo zde výčitek (K1) • 101 nebylo děsu.] nebylo zde děsu. (K1) • 101 Posléze byl nešťastnou náhodou otráven] Posléze nešťastnou náhodou otráven (K1) • 101 V dalším století] V následujícím století (K1) • 101 Ale její zmizení bylo] Ale zmizení její bylo (K1) • 101 nějaká hvězda,] nějaká nová hvězda, (K1) • 101 Objevila se pod jiným] Zjevila se pod jiným (K1) • 101 Lidstvo dlouho nejásalo] Lidstvo nemělo dlouho jásti (K1) • 102 Nepřerušoval jsem jeho vyprávění,] Nevměšoval jsem se do jeho vyprávění, (K1) • 102 srkaje víno a] srkaje víno ze své číše a (K1) • 102 stříbrošedou mořskou hladinu,] stříbrošedou hladinu mořskou, (K1) • 102 uchvácen touto podívanou] uchvácen podívanou (K1) • 102 pláni, čarovně osvětlené.] pláni čarovně osvětlené. (K1) • 102 markýzy de Brinvillier? "] markýzy de Brinvillierové? « (K1) • 102 nečekaje odpovědi pokračoval:] nečekaje odpovědi, pokračoval ve vypravování: (K1) • 102 znamenitým lučebníkem] znamenitým chemikem (K1) • 102 Při nich se mu podařilo připravit] Při těchto pokusech podařilo se mu připravit (K1) • 102 bez chuti zdlouhavě] bez chutě zdlouhavě (K1) • 102 nezanechal stop na lidském těle a ošálil lékaře,] nezanechal žádných stop na těle lidském a ošálil každého lékaře, (K1) • 102 přece se podařilo jeho] přece podařilo se jeho (K1) • 102 pomstychtivému člověku zvrhlých náklonností,] člověku pomstychtivému zvrhlých náklonností, (K1) • 102 markýzou de Brinvillier,] markýzou de Brinvillierovou (K1) • 102 Zločin se stal] Zločin stal se (K1) • 102 pro rozkoš.] pro svou rozkoš. (K1) • 103 nesnadných zločinech.] nesnadných zločinech, nespočitatelných a nezabratelných. (K1) • 103 Vraždění se jí stalo] Vraždění stalo se jí (K1) • 103 nepokládá za zločin někoho otrávit,] neshledává zločinem někoho otrávit, (K1) • 103 když člověka nedonucujeme, aby pil] když zmíněného člověka nedonucujeme, byl pil (K1) • 103 nýbrž když jej pije] ale když jej pije (K1) • 103 pro všechny případy ulehčilo svědomí.] ulehčilo pro všechny případy svědomí. (K1) • 103 že ve všeobecné nemocnici otrávil několik chudších chleby,] že otrávil několik chudších v hotelu Dieu chleby, (K1) • 103 Otravovala s nejroztomilejším úsměvem své hosty holubími paštikami.] Otravovala své hosty holubími paštikami s tím nejroztomilejším úsměvem. (K1) • 103 pracoval o zdokonalení] pracoval na zdokonalení (K1) • 103 byl postižený raněn srdeční mrtvicí.] postižený raněn byl srdeční mrtvicí. (K1) • 103 A tu byla odkryta tajná pracovna] A tu při nalezení jeho mrtvolky odkryta tajná laboratoř (K1) • 103 vyšlo najevo,] vyšlo na jevo, (K1) • 103 Ta uprchla do Lutychu] Tato uprchla do Lutychu (K1) • 103 Ale tajemství strašného] Leč tajemství strašného (K1) • 103 zasvětil v své pekelné] zasvětil ve své pekelné (K1) • 103 jist, nezasáhne-li i jej otrava.]

jist, že i jej otrava nezasáhne. (K1) • 103 Osoba, která byla zasvěcena v přípravu strašného jedu, jmenovala se *Voisinová*;] Osoba, která byla zasvěcena v přípravu strašného jedu jmenovala se *Lavoisinová*; (K1) • 103 *Saint-Germain se zabývala hadačstvím*] *Saint Germain zabývala se hadačstvím* (K1) • 103 usvědčena a upálena.] usvědčena a *k smrti* upálena. (K1) • 103 Poprava *stíhala* pak] Poprava *stihala* pak (K1) • 104 *Voisinové* nalezen] *Lavoisinové* nalezen (K1) • 104 které *se dožádaly* její] které *dožádaly se* její (K1) • 104 hraběnka ze Soissonu a *Bouteville*, vévoda Luxemburský, byli] hraběnka ze Soissonu, *Boudebelle*, vévoda Luxemburský byli (K1) • 104 *Racine* byli označováni] *Racine* označováni (K1) • 104 zašlo strašné tajemství,] zašlo *ono* strašné tajemství, (K1) • 104 záhy *ustaly* otravy] záhy *zmizely nadobro* otravy (K1) • 104 vzkřísiti onu příšeru.] vzkřísiti onu příšeru *lidstva*. (K1) • 104 po rozkoši z *beztrestného vraždění* přišel člověk] po rozkoši *beztrestně vraždití*, přišel člověk (K1) • 104 až *se nescetnými lučebnými pokusy objeví* náhodou prostředek,] až *se nescetnými lučebnými pokusy objeví* náhodou prostředek, (K1) • 104 lidé *obrazotvornosti?*] lidé *fantasie?* (K1) • 104 *obrazotvornost* býti vhodnou *lučebnou* dílnou pro výrobu této *všeobecné*,] *fantasie* býti vhodnou *chemickou* dílnou pro *hotovení* této *universální*, (K1) • 104 nelze *sugescí způsobiti*] nelze *sugescí vyvolati* (K1) • 104 otrávenou *Toffaniným jedem?*] otrávenou *jedem Toffaniným?* (K1) • 104 *člověku namluvit* umělecké schopnosti] *vsuggerovati člověku* umělecké schopnosti (K1) • 104 možno *namluviti* mu určitou pozvolnou] možno *vsuggerovati* mu určitou, pozvolnou (K1) • 104 skončí za *mnoho* dní] skončí za *řadu* dní (K1) • 104 neotravuje skutečným jedem!] neotravuje *vůbec* skutečným jedem! (K1) • 104 otráven *svou vlastní, utkvělou myšlenkou?*] otráven *na základě vlastní, utkvělé myšlenky?* (K1) • 105 *travičova žertem prohozená slova* běře] *žertem prohozená slova travičova* běře (K1) • 105 a že zemře, když se napil vody *naprosto nezávadné?*“] a že zemře *po napití se naprosto nezávadné vody?*« (K1) • 105 Při *těch* větvách se *usmíval*] Při *těchto* větvách *usmíval se* (K1) • 105 *hrálo* cosi potměšilého.] *zahrálo* cosi potměšilého. (K1) • 105 mu podivně škubalo.] mu *to* podivně škubalo. (K1) • 105 nevolno z jeho pohledu,] nevolno *při* jeho pohledu, (K1) • 105 nože do duše.] nože *přímo* do duše. (K1) • 105 *Byli jsme sami ve večerním šeru* na verandě *vily*] *Seděl jsem s ním ve večerním šeru samotén* na verandě *villy* (K1) • 105 pocit neurčitého] pocit *jakéhosi* neurčitého (K1) • 105 báti člověka, který *se s takovou rozkoší zaměstnával otázkou* zločinnosti.] báti *tohoto* člověka, který *s takovou rozkoší zaměstnával se problémy* zločinnosti. (K1) • 105 s lahví vody a *s malou sklenicí*,] s lahví vody a *malou sklenicí*, (K1) • 105 že *bych touto vodou chtěl* provést] že *touto vodou chtěl bych* provést (K1) • 105 Při jeho slovech,] Při *těchto* slovech, (K1) • 105 Počal jsem chápati, že *baron je vychytralý zločinec, vraždící* z rozkoše,] Počal jsem *jasně* chápati, že *mám co činiti s raffinovaným zločincem, vraždícím* z rozkoše, (K1) • 105 k *ukojení* své *nepřirozené* choutky.] k *uskutečnění* své *pervertní* choutky. (K1) • 105 že *si mne vyhlédl k strašnému pokusu*.] že *vyhlédl si mne za objekt svého strašného pokusu* *sugescí*. (K1) • 105 Bylo *mi jasné*,] Bylo *jasno*, (K1) • 105 zamýšlel se mnou *něco* hrozného.] zamýšlel se mnou *cosi* hrozného. (K1) • 105 Kolik lidí *beztrestně zprovodil se světa? Jaké zločiny spáchal?* Vypravoval mi historii,] Kolik *asi* lidí *zprovodil beztrestně ze světa? Jaké asi zločiny spáchal již tento muž?* Vypravoval mi *celou* historii (K1) • 105 *proto*, aby mne připravil] *za tím účelem*, aby mne připravil (K1) • 105 hrůzou a nemohl jsem] hrůzou *v první chvíli poznání pravdy* a nemohl jsem (K1) • 105 *pronikavý* pohled,] *prnikavý* pohled, (K1) • 105 oběti *namluviti*,] oběti *vsuggerovati*, (K1) • 105 otrávena *Toffaniným jedem*,] otrávena *jedem Toffaniným*, (K1) • 105 oči *uspávavě* na mne působí.] oči *hypnoticky* na mne působí. (K1) • 105 nutno *čeliti všemi smysly zločincově vůli*.] nutno *sebrati všechny smysly k odboji proti vůli zločincově*. (K1) • 106 ducha *proti tomuto přitažlivému působení*] ducha *tomuto magnetickému působení* (K1) • 106 počínáním, *baron*

upíral na mne *dále pohled*;] počínáním, upíral na mne *stále své zraky*; (K1) • 106 Vína *ne*, rozčílilo] Vína *nikoli*, rozčílilo (K1) • 106 A uchopiv sklenici] A *baron*, uchopiv sklenici (K1) • 106 podléhati *cizincovu tajemnému vlivu*, vyskočil jsem a odrazil] podléhati *tajemnému vlivu cizincovu*, vyskočil jsem *se židle* a odrazil (K1) • 106 rozbila se o hranu] rozbila se *s třeskem* o hranu (K1) • 106 kterou jsem porazil, *jsem se vzpamatoval* a pocítiv] kterou jsem *při prudkém povstání* porazil, *vzpamatoval jsem se* a pocítiv (K1) • 106 a *hnal se silnicí* k městu a nezastavil se, *dokud jsem po několika minutách nedostihl prvních budov*.] a *vyrázil na silnici* k městu a nezastavil se *v běhu dříve, až jsem po několika minutách dostihl prvních budov města*. (K1) • 106 bezpečně si *oddychl*.] bezpečně si *oddechl*. (K1) • 106 Byl jsem *zpocen*] Byl jsem *spocen* (K1) • 106 mi bušila krev.] mi *prudce* bušila krev. (K1) • 106 *vilu* barona Feuerbacha nebylo viděti.] *villy* barona Feuerbacha nebylo viděti. (K1) • 106 *svítily bělavé zdi domů* strašidelnou bělostí.] *bělavé zdi domů svítily* strašidelnou bělostí. (K1) • 106 Byl jsem *omámen, jako pomaten*.] Byl jsem *všecek omámen, všecek pomaten*. (K1) • 106 *Byl to sen?*] *Bylo to snem?* (K1) • 106 myšlenky *mi vířily*] myšlenky *vířily mi* (K1) • 106 *Nebezpečí*, v kterém jsem *byl*,] *Celé nebezpečí*, v kterém jsem *se nalézal*, (K1) • 106 *namluviv* mi, že čistá voda *chová Toffanin záhadný jed*.] *vsugerovav* mi, že čistá voda *obsahuje záhadný jed Toffanin*. (K1) • 106 *mohl* jsem děkovati,] *měl* jsem děkovati, (K1) • 106 tentokráte zločin] tentokráte *jeho* zločin (K1) • 107 do hotelu,] do *svého* hotelu, (K1) • 107 složil jsem *si* věci] složil jsem *ihned své* věci (K1) • 107 oznámil *služebnictvu*,] oznámil *personálu*, (K1) • 107 zde dosti *bezpečně*.] zde dosti *bezpečným*. (K1) • 107 *Jistě* bude nejlépe,] *Rozhodně* bude nejlépe, (K1) • 107 kdy *byl jsem trojím zaklepáním na dveře* upozorněn, že dostavník, odjíždějící k nádraží, čeká] kdy *trojím zaklepáním na dveře byl jsem* upozorněn, že dostavník, odjíždějící k nádraží čeká (K1) • 107 *poté* unášel mne] *po té* unášel mne (K1) • 107 čarovného *dalmatského kraje*.] čarovného *kraje dalmatského*. (K1) • 107 *V pohádkovém koutu ráje*, uprostřed záplavy] *Připadal mi jako pohádkový kout ráje*, v němž uprostřed záplavy (K1) • 107 *základnou pavučinovou síť*,] *základnou síť pavučinovou*, (K1) • 107 z rozkoše *zavraždí* a nechá] z rozkoše *zavraždív*, nechá (K1) • 107 A ještě *mnoho* týdnů po nepředvídaném příjezdu domů *jsem pocítoval*, jak *působí ve mně ohlas baronova vlivu*, kdykoliv *jsem uzřel* před sebou sklenici čisté vody a *maně po ní vztáhl* ruku, abych se napil.] A ještě *řadu* týdnů po *svém* nepředvídaném příjezdu domů *pocítoval jsem*, jak *ohlas hypnotického vlivu baronova působí ve mně*, kdykoliv *uzřel jsem* před sebou *státi* sklenici čisté vody a *vztáhl maně po ní* ruku, abych se napil. (K1) •

ČARODĚJNÝ PRSTEN

K3 = knižní vydání *Tajemný dům* (1930); K1 = první knižní vydání *Záhadné životy* (1919)

108 ČARODĚJNÝ PRSTEN] TAJEMNÝ DŮM (K3)] MAURŮV POKLAD (K1) • 108–111 chybí 22 odstavců začínající *V roce 1914, když započala světová válka, dlel jsem* a končící *Jen auto řítilo se vpřed jako neúprosný osud*. (K1) • 108 *Odjel* jsem tam] *Odejel* jsem tam (K3) • 108 doporučení přátel.] doporučení *svých* přátel. (K3) • 108 zaměstnán v *jedné továrně v Bordeaux*.] zaměstnán *v Bordeaux v jedné továrně*. (K3) • 108 Za rok] *Za ten* rok (K3) • 108 *několik* let] *řadu* let (K3) • 108 *strašný* blesk.] *strašlivý* blesk. (K3) • 108 Byl jsem zdrcen,] Byl jsem *tím* zdrcen, (K3) • 108 nepomyslel *na to, že by to bylo* možné.] nepomyslel *si, že by to mohlo být* možné. (K3) • 108 Spoléhal, že] Spoléhal *se, že* (K3) • 108 vědělo se, jaké *strašné* následky] vědělo se *již předem*, jaké *strašlivé* následky (K3) • 108 *vrhly hořící pochodeň* do klidného světa,] *zvedly hořící pochodeň a vrhly ji* do klidné světa, (K3) • 108 Německo *překročilo hranice Belgie a zaplavilo přívaly svého vojska její úrodné, spokojené*

kraje a Francie se zvedla, aby se postavila proti postupujícímu nepříteli.] Německo porušilo neutralitu Belgie , naplnilo hrůzami a ukrutnostmi její krásné a spokojené kraje a Francie zvedla se ve své chrabrosti, aby postavila se proti sveřepému a litému nepříteli. (K3) • 108 Já a moji přátelé] Já i moji přátelé (K3) • 108 byli jsme vypovězením války odříznuti od vlasti.] byli jsme okamžikem vypovězení války odříznuti od své vlasti. (K3) • 108 Byli jsme příslušníky] Byli jsme pokládáni za příslušníky (K3) • 108 tudíž pokládání za nepřátele Francie.] tudíž za nepřátele Francie. (K3) • 108 po dobu války] po celou dobu války (K3) • 108 některém zajateckém táboře] nějakém zajateckém táboře (K3) • 108 zaměstnání v továrně] zaměstnání inženýra v továrně (K3) • 108 Na štěstí našel jsem v nepříjemném postavení] Ještě na štěstí našel jsem ve svém nepříjemném postavení (K3) • 108 Seznámili jsme se v továrně,] Seznámil jsem se s ním v továrně, (K3) • 108 přišel si prohlédnouti stroje] přišel prohlédnouti si stroje (K3) • 109 a pak řekl:] a potom řekl: (K3) • 109 své, ale i svého řidiče,] své, nýbrž i pro svého řidiče, (K3) • 109 v posledním okamžiku před odjezdem do Bordeaux nechal doma.] v posledním okamžiku, když jsem se vydal do Francie, nechal doma. (K3) • 109 Popis osoby hodí] Popis osoby celkem hodí (K3) • 109 tedy dobře.] tedy docela dobře. (K3) • 109 Bez rozmýšlení a s radostí] Bez rozmýšlení s radostí (K3) • 109 Bylo by škoda,] Bylo by pro vás škoda, (K3) • 109 Nuže, ujednáno.] Nuže, ujednáno tedy. (K3) • 109 hovor skončil. Odebral jsem se domů] hovor skončil a já odebral se domů (K3) • 109 připravil zavazadlo.] připravil zavazadlo k odjezdu. (K3) • 109 Byl jsem tak rozčilen,] Byl jsem tak rozčilený, (K3) • 109 vybral jsem jen věci nejnnutnější, složil je do ručního kufru] vybral jsem si jen to nejnnutnější, složil to do ručního kufru (K3) • 109 dříve, než jsem ujednal] dříve, nežli jsem ujednal (K3) • 109 spásné auto.] spásné auto. (K3) • 109 Kdyby se zalekl Kdyby se snad zalekl (K3) • 110 jsem mu úplně cizím] jsem mu celkem úplně cizím (K3) • 110 nemusí záležeti.] nemusí nijak záležeti. (K3) • 110 naděje i beznaděje] naděje a beznaděje (K3) • 110 pět minut pět.] pět minut pět hodin. (K3) • 110 Bože, jak čas] Bože, jak ten čas (K3) • 110 připravený kufř] připravený kufřík (K3) • 110 auto se řítilo z města] auto hrčelo ulicí z města (K3) • 110 A nyní šlo to největší rychlostí krajinou.] (K3) • 110 A nyní šlo krajinou přes hory a doly. (K3) • 110 Jsa znám] Jsa známou osobností (K3) • 110 volně jsem si oddychl a uvěřil, že jsem zachráněn.] oddechl jsem si volně a uvěřil, že jsem zachráněn. (K3) • 110 posunek a řekl:] posunek a přátelsky se usmívaje, řekl: (K3) • 110 Byl již nejvyšší] Byl však již nejvyšší (K3) • 110 Španělsko nedá se svést k válce a že bude nestranné.] Španělsko se nedá zaplésti do války a že zůstane nestranné. (K3) • 110 býti zcela kliden.] býti již zcela kliden. (K3) • 110 usedl k volantů.] usedl k říditku. (K3) • 110 nejkrásnější, jakou jsem v životě shlédl, a byl jsem jako znovu znovuzrozen.] nejkrásnější, jakou jsem kdy v životě a i já připadal si jako znovuzrozený. (K3) • 111 skončí válka?] skončí hrozná válka? (K3) • 111 řítilo se vpřed] řítilo se stále vpřed (K3) • 111 Bylo to v Granadě, kam mne zavezl přítel Španěl a kde zaměstnal mne jako kresliče v své továrně. Tam jsem se tedy usadil na neurčitý čas, neboť nebylo možná usouditi, jak dlouho válka potrvá.] Bylo to v Granadě, kam mne zavezl můj přítel Španěl a kde mi poskytl zaměstnání kresliče v své továrně. Tam jsem se tedy usadil na neurčitý čas, neboť nebylo možná usouditi, jak dlouho strašlivá válka doopravdy potrvá. (K3)] Bylo to v Granadě, kam jsem dospěl na své studijní cestě po Španělsku, kde jsem se usadil na neurčitý čas, nemoha odolati dávné touze pobýti déle v tomto městě starodávné kultury maurské, které již od dětství obetkávalo mou fantazii kouzlem pověstí a podivných zkazek. (K1) • 111 chybí 1 odstavec začínající Záhy vpravil jsem se do tamějších poměrů a končící byli nuceni bojovati ve službách našich odvěkých nepřátel. (K1) • uvykl svému vyhnanství.] uvykl jsem svému vyhnanství. (K3) • 111 jež byla dána všanc krutostem] jež vysazena byla krutostem (K3) • 111 kalilo můj klid a často dlel jsem] kalilo mi klid a přechasto dlel jsem (K3) • 111 našich odvěkých nepřátel.

] *svých* odvěkých nepřátel. (K3) • 111 do Granady vyhledal jsem] do Granady vyhledal jsem (K3)] do Granady *nezvolil* jsem, *jako obvykle* jsem činíval, *pobyt v hotelu*, *nýbrž* vyhledal jsem (K1) • 111 *prostým* nábytkem opatřený *pokoj v soukromí* ve středu města,] *soukromý*, *jednoduchým* nábytkem opatřený *pokoj* ve středu města, (K3)] *soukromý*, *primitivním* nábytkem opatřený *byt* ve středu města, (K1) • 111 v život a v zvyklosti *lidu*.] v život a zvyklosti *tamějšího lidu a byl zcela nezávislý od všelikých předpisů a obřadností*. (K3, K1) • 111 *Z téhož důvodu* rozhodl jsem se,] *A ježto s bytem nebyla spojena obsluha*, rozhodl jsem se, (K3, K1) • 111 sloužil *jako průvodce* po městě a okolí v *mých volných chvílích*.] sloužil *za* průvodce po městě a okolí *ve volných chvílích*. (K3)] sloužil *za* průvodce po městě a okolí. (K1) • 111 *svým rázem* prozrazoval] *svým rázem* prozrazoval (K3)] *svým typem* prozrazoval (K1) • 111 *představa*, kterou jsem si o svém pobytu v Granadě *vytvářel*,] *představa*, kterou jsem si o svém pobytu v Granadě *vytvářel*, (K3)] *illuse*, kterou jsem si o svém pobytu v Granadě *vytvořil*, (K1) • 112 Našel jsem *ho*] Našel jsem *jej* (K3, K1) • 112 *kde se nabízel* jako nosič] *kde nabízel své služby* jako nosič (K3, K1) • 112 *východním vzezřením*] *rázovitým východním vzezřením* (K3)] *orientelním vzezřením* (K1) • 112 *jiskrným, sebevědomým pohledem, jímž chvílemi utkvěl na mimojdoucích*.] *jiskrnýma, sebevědomýma tmavýma očima, jimiž chvílemi utkvěl na kolemjdoucích lidech*. (K3)] *jiskrným, sebevědomým zrakem, jímž chvílemi utkvěl na kolemjdoucích*. (K1) • 112 *otázal* jsem se, *vyrušiv ho* z přemítání.] *optal* jsem se, *vyrušiv jej z jeho přemítání a pozorování*. (K3)] *otázal* jsem se, *vyrušiv jej z jeho přemítání*. (K1) • 112 „*Hledám sluhu,*“ *řekl*] *»Potřeboval bych právě sluhu,« pravil* (K3)] *»Potřeboval bych sluhu,« řekl* (K1) • 112 „*najal bych tě prozatím* na] *»najal bych tě prozatím* na (K3)] *»najal bych tě na* (K1) • 112 *Zdálo se, že*] *Zdálo se však, že* (K3)] *Zdálo se, že* (K1) • 112 *působil* příznivým dojmem,] *zapůsobil* příznivým dojmem, (K3, K1) • 112 *neboť* pravil:] *neboť po chvílce* pravil: (K3)] *neboť* pravil: (K1) • 112 *Jmenoval* jsem *peníz*, který bych mu zaplatil, a *podotkl* jsem,] *Jmenoval* jsem *obnos*, který bych mu zaplatil a *podotkl* jsem *ještě*, (K3)] *Jmenoval* jsem *obnos*, který bych mu zaplatil a *podotkl* jsem, (K1) • 112 *vždy* vážná,] *vždy* vážná a *klidná*, (K3)] *vždy* vážná (K1) • 112 *prozrazovala* snivou a přemýšlivou] *dávala souditi na* snivou a přemýšlivou (K3, K1) • 112 *První dny* byl *nedůvěřivý*] *První dny* byl *nedůvěřivý* (K3)] *První dny* byl *nedůvěřiv* (K1) • 112 *ale poznáv*, že se nechovám k němu *pánovitě*,] *poznáv ale*, že se nechovám k němu *nijak* *pánovitě*, (K3, K1) • 112 *divy stavitelství*] *divy stavitelství* (K3)] *divy architektury* (K1) • 112 *Nadšeně* *mluvil* o dnech slávy,] *Nadšeně* *mluvil* o dnech slávy, (K3)] *Mluvil nadšeně* o dnech slávy, (K1) • 112 v říši *kvetl*] v *celé říši* *kvetl* (K3, K1) • 112 *vzhlížela* k *Pyrenejskému poloostrovu*.] *vzhlížela* k *pyrenejskému poloostrovu*. (K3)] *vzhlížela* k *poloostrovu pyrenejskému*. (K1) • 112 *závist* *kastilských králů*.] *závist* *sousedních králů kastilských*. (K3)] *závist* *králů kastilských*. (K1) • 113 *vynikal* nad ně *vzdělaností*] *vynikal* nad ně *svou kulturou* (K1) • 113 *Šířící se* *křesťanská nauka* *kázala boj s pohany*.] *Šířící se* *katolická nauka* *kázala boj s nevěřícími, nebo s pohany, jak jim říkali*. (K3)] *Šířící se* *nauka křesťanská* *kázala boj s pohany*. (K1) • 113 *příležitost* k *loupení a k obohacení*, *podněcovalo* *vladaře*] *příležitost* k *loupení a obohacování se*, *podněcovalo* *své* *vladaře* (K3)] *příležitost* k *loupení a obohacení se*, *podněcovalo* *své* *vladaře* (K1) • 113 *Mírumilovný arabský kmen* *byl nucen* *zápasiti o své bytí*.] *Mírumilovný kmen arabský* *byl nucen* *zápasiti o své živobyті*. (K3)] *Mírumilovný kmen arabský* *nucen byl* *zápasiti o svou existenci*. (K1) • 113 *křesťanskými* *panovníky* a *maurskými kalify*, kteří po *hrdinném odporu* *ponenáhlu ztráceli říši, část po části*.] *sousedními* *panovníky* a *maurskými kalify*, kteří po *hrdinném odporu* *ztráceli* *ponenáhlu říši* *kus po kuse*. (K3)] *křesťanskými* *panovníky* a *kalify maurskými*, kteří po *hrdinném odporu* *ztráceli* *ponenáhlu říši* *kus po kuse*. (K1) • 113 *Katolické náboženství*, *hlásající v Kristovu jménu násilí a pokrytectví, vítězně postupovalo*.] *Cizí vladaři*,

hlásající ve jménu Kristově násilí a pokrytectví, vítězně postupovali. (K3)] Náboženství katolické, hlásající v jménu Kristově násilí a pokrytectví, postupovalo vítězně. (K1) • 113 Hvězda arabského národa ve Španělich zacházela.] Hvězda mocného arabského národa ve Španělich zacházela, bledla. (K3)] Hvězda arabského národa ve Španělich zacházela. (K1) • 113 druhé polovici 13. století byli Arabové omezeni na Granadu.] druhé polovině třináctého století zůstali arabové obmezeni na Granadu. (K3)] druhé polovici 13. zůstali arabové obmezeni na Granadu. (K1) • 113 roku 1492 byla dobytá posléze i Granada,] roku 1492 byla posléze dobytá i Granada, (K3)] roku 1492 dobytá posléz i Granada, (K1) • 113 Náboženský ztrěštěnec, veleinkvisitor Torquemada, vystoupil] Náboženský blouznivec Torquemada vystoupil (K3)] Náboženský fanatik, veleinkvisitor Torquemada, vystoupil (K1) • 113 moslemínskému obyvatelstvu] mohamedánskému obyvatelstvu (K3)] moslemínskému obyvatelstvu (K1) • 113 zaručovaly jim náboženství] zaručovaly jim jejich náboženství (K3)] zaručovaly jim náboženství (K1) • 113 bohoslovci a znalci církevního práva dokládali a dovozovali i nyní, jako už před tím a často pak i později, že] španělští náboženští vykladači dokládali a dovozovali i nyní, že (K3)] teologové a kanonisté dokládali a dovozovali i nyní, jako už před tím a často pak i později, že (K1) • 113 býti držáno.] býti dodrženo. (K3)] býti držáno. (K1) • 113 pátil jejich staré arabské písemnictví] spálil jejich staré arabské písemnictví (K3)] spálil jejich arabské písemnictví (K1) • 113 vzbouření pro to a pro jiná násilnictví v Granadě poskytlo mu vítanou příležitost, aby] vzbouření, jež k vůli tomu v Granadě povstalo, aby (K3)] vzbouření pro to a ještě jiné násilnictví v Granadě vzniklé, poskytlo mu vítanou příležitost, aby (K1) • 113 Maurům dáno na vůli,] Maurům dáno na vůli, (K3)] moriskům dáno na vůli, (K1) • 113 aby se vystěhovali do Afriky, nebo aby se dali pokřtíti.] aby se bud' vystěhovali do Afriky, anebo se dali pokřtíti. (K3)] aby se bud' do Afriky vystěhovali, anebo se dali pokřtíti. (K1) • 113 Toto vystěhování za podmínek Španělskem tehdy stanovených bylo] Toto vystěhování za podmínek, Španělskem tehdy stanovených, bylo (K3)] Toto vystěhování za podmínek Španělskem tehdy stanovených, bylo (K1) • 114 pro všechny alespoň zchudnutím; nicméně se jich vystěhovalo přes 80 000; 70 000 se] po všechny alespoň zchudnutím; nicméně vystěhovalo se jich přes osmdesát tisíc. Sedmdesát tisíc se (K3)] pro všechny alespoň schudnutím; nicméně vystěhovalo se jich přes 80 000; 70 000 se (K1) • 114 dalo raději pokřtíti, aby mohli zůstatí v své vlasti.] dalo raději pokřtíti, aby mohli ve své staré vlasti setrvati. (K3)] dalo raději pokřtíti. (K1) • 114 nového panství a zvláště ustavičného vyšetřování ve věcech náboženských. Proto] nového krutého a násilnického panství. Proto (K3)] nového panství a zvláště inkvisice. Proto (K1) • 114 jež se skončily úplným podrobením] jež skončily úplným jich podrobením (K3)] jež se skončily úplným jich podrobením (K1) • 114 Podle zákona z roku 1502] Podle zákona z roku 1502 (K3)] Podle zákona ze dne 14. února 1502 (K1) • 114 žádný nekřtěný Maur] již žádný nekřtěný Maur (K3)] žádný nekřtěný morisko (K1) • 114 nežli křest, musili ve Španělich] nežli zradu své víry, museli ve Španělich (K3)] nežli křest, museli ve Španělich (K1) • 114 veškeré jmění.] veškeró jmění. (K3, K1) • 114 Bylo nutno] Bylo však nutno (K3)] Bylo nutno (K1) • 114 osudu. Od té doby] osudu. Ti, kteří poroučeli, byli silnější. Od té doby (K3)] osudu. OD té doby (K1) • 114 aby se na venek ukazovali pokornými] aby se ukazovali na venek pokornými (K3)] aby se na venek ukazovali pokornými (K1) • 114 katolické chrámy.] španělské křesťanské chrámy. (K3)] katolické chrámy. (K1) • 114 Potají ovšem zůstávali] Potají ovšem zůstávali (K3)] Ovšem potají zůstávali (K1) • 114 z otců na syny] od synů na syny (K3)] od otců na syny (K1) • 114 Maurové se takto dopouštěli zjevně podvodu.] Maurové se takto dopouštěli zjevně podvodu. (K3)] Maurové se dopouštěli takto zjevně svatokrádeží a zlehčovali svou přítomností náboženské výkony. (K1) • 114 katolická církev měla klidné svědomí,] jejich porobitelé měli

klidné svědomí, (K3)] *církev katolická měla klidné svědomí*, (K1) • 114 na pravou víru, a to byl hlavní účel.] na pravou víru a to bylo hlavním účelem. (K3)] na pravou víru podle papežské soustavy a činnost katolického duchovenstva španělského obdržela k tomu úplné schválení papežovo. (K1) • 114 Maurové v království Valenském na králův rozkaz] Maurové v království Valenském k rozkazu královi (K3)] moriskové v království Valenském k rozkazu královi (K1) • 114 byli, protože jich bylo velké množství, pokřtěni] byli pro velké jich množství pokřtěni (K3)] byli pro velké jich množství pokřtěni (K1) • 114 mnozí pak tvrdili, že se vyhnuli pokropení a že tak vlastně v staré víře setrvali.] mnozí z nich tvrdili, že uhnutím v okamžiku křtu vyhnuli se pokropení a tím vlastně v staré víře setrvali. (K3)] mnozí pak tvrdili, že uhnutím v okamžiku křtu vyhnuli se pokropení a tím vlastně v staré své víře setrvali. (K1) • 114 Karel, biskupové a bohoslovci se uradili o nejpřísnějším stíhání Maurů; obklopili je] Karel a jeho rádcové usnesli se na tom, aby započalo nejpřísnější stíhání Maurů soudy. Obklopili je (K3)] bohoslovci se uradili, aby započalo nejpřísnější stíhání Maurů inkvisicí; obklopili je (K1) • 114 vydávali je do rukou pochopů a vsazovali je do žalářů,] vydávali je pochopům a vsazovali do žalářů, (K3, K1) • 115 Soudci nad kacíři tvrdili,] Kněží soudcové tvrdili, (K3)] Inkvisitoři tvrdili, (K1) • 115 ke křtu byli donuceni a nedali se dobrovolně pokřtiti,] ke změně víry byli donuceni a neučinilo tak dobrovolně, (K3)] ke křtu byli donuceni a nedali se dobrovolně pokřtiti, (K1) • 115 křesťanských úkonů.] náboženských úkonů. (K3)] křesťanských úkonů. (K1) • 115 prosili vladaře, aby jim poskytl ochrany proti soudnímu dvoru, a nabídl] prosili vladaře, aby jim poskytl ochrany proti soudu a nabídl (K3)] prosili vladaře, aby jim poskytl ochrany proti tribunálu a nabídl (K1) • 115 80.000 dukátů.] osmdesát tisíc dukátů. (K3)] 80.000 dukátů. (K1) • 115 povolil jim, že jim soud nesmí bráti statků] povolil jim za to, že jim úřady nemají bráti statků (K3)] povolil jim za to, že jim inkvisice nemá bráti statků (K1) • 115 zdály se inkvisici] zdály se úřadům (K3)] zdály se inkvisici (K1) • 115 tvrdě, že smlouvy s Maury zachovávatí netřeba, a nařídil zvláštní bulou, aby s nimi bylo naloženo] tvrdě, že smlouvy s Maury zachovávatí netřeba a nařídil, aby s nimi bylo nakládáno (K3)] tvrdě, že smlouvy s Maury zachovávatí netřeba a nařídil zvláštní bullou, aby s nimi bylo naloženo (K1) • 115 Když tedy jim usnesením Filipa II. byly zakázány poznovu jazyk a zvyky,] Když tedy výnosem Filipa II. poznovu jejich jazyk a zvyky byly zakázány, (K3)] Když tedy dekretem Filipa II. poznovu jejich jazyk a zvyky byly zakázány, (K1) • 115 rozhořčený zápas,] rozhořčený, urputný zápas (K3)] rozhořčený zápas, (K1) • 115 vedený do krajnosti] vedený až do krajností (K3)] vedený do krajnosti (K1) • 115 že krajina] že úrodná krajina (K3)] že krajina (K1) • 115 Maurové v těchto končinách] Maurové v těchto končinách (K3)] moriskové v těchto končinách (K1) • 115 dílem usazeny do různých krajů Španělska.] dílem do různých krajů Španělska za trest rozsazeny (K3)] dílem do různých krajů Španělska rozsazeny. (K1) • 115 Maurové v ostatním Španělsku] Maurové v ostatním Španělsku (K3)] Moriskové v ostatním Španělsku (K1) • 115 Inkvisice neměla obzvláštní příčiny] Dohlédací úřady neměly obzvláštní příčiny (K3)] Inkvisice neměla obzvláštní příčiny (K1) • 115 Žili na oko zbožně, chodili do katolických chrámů, poslouchali kázání kněží a] Žili na oko zbožně, poslouchali všech předpisů a nařízení a (K3)] Žili na oko zbožně, chodili do katolických chrámů, poslouchali kázání kněží a (K1) • 115 nikdo nikoho nezradil.] nikdo druhého nezradil. (K3, K1) • 115 chování a křesťanské jednání se vědělo,] chování a jednání vědělo se, (K3)] chování a jednání křesťanské vědělo se, (K1) • 115 odpůrci katolické církve.] odpůrci svých porobitelů. (K3)] odpůrci katolické církve (K1) • 115 pomůže jedině to, když bude maurský národ ze Španěl vyhnán.] pomůže jedině to, když celý národ maurský bude ze Španěl vyhnán. (K3, K1) • 115 proti tomuto návrhu,] proti uskutečnění tohoto návrhu, (K3, K1) • 115 nejzámožnější obyvatelé a odváděli státu správně] nejzámožnější obyvatelé jeho říše a správně odevzdávali

státu správně (K3)] nejzámožnější částí obyvatelstva a odevzdávali státu správně (K1) • 115 že se jejich odchodem ochromí blahobyť] že zbavením se jich ochromí blahobyť (K3, K1) • 116 Ale inkvisice na tom trvala, toužíc obohatit se] Ale zarytí nepřátelé Maurů trvali na stanovisku vyhnání, toužíce obohatit se (K3)] Leč inkvisice trvala na stanovisku vyhnání, toužíc obohatit se (K1) • 116 zámožných Maurů, a pro svůj plán získala papeže Pavla V.,] zámožných Maurů a získali pro uskutečnění svého plánu i papeže, (K3)] zámožných morisků a získala pro uskutečnění svého plánu papeže Pavla V., (K1) • 116 neplatně pokřtěni a že tudíž mají znova jít ke křtu,] neplatně pokřtěni a tudíž ke křtu znovu jít mají, (K3, K1) • 116 ze Španěl vypověděni.] ze Španěl vypovězeni. (K3, K1) • 116 nátlak inkvizice a biskupů] nátlak těchto rádců (K3)] nátlak inkvisice a biskupů (K1) • 116 svěřil postup proti Maurům] svěřil provedení zákroku proti Maurům (K3)] svěřil provedení zakročení proti Maurům (K1) • 116 Maury nejprve oloupiti] potomky Maurů nejprve oloupiti (K3)] morisky nejprve oloupiti (K1) • 116 pokus o povstání.] pokus ozbrojeného povstání. (K3, K1) • 116 bez domova, bez majetku a bez práv.] bez domova, majetku a práv. (K3, K1) • 116 musili roku 1610 opustiti] museli v roce 1610 opustiti (K3, K1) • 116 vznešeného arabského rodu a podle rodinného podání byl nepřímým potomkem] vznešeného arabského rodu a podle rodinného ústního podání byl nepřímým potomkem (K3)] vznešeného rodu arabského a dle rodinné tradice byl nepřímým potomkem (K1) • 116 dávných dobách v maurském národě] dávných dobách v maurském národě (K3)] dávných dobách v národě maurském (K1) • 116 kdy byl španělskou vládou vydán rozkaz,] kdy španělskou vládou vydán byl rozkaz (K3)] kdy španělskou vládou vydán rozkaz, (K1) • 116 všichni moslemíni,] všichni mohamedáni, (K3)] všichni moslemíni, (K1) • 116 Potomci bývalého granadského knížete] Potomci bývalého granadského emira (K3)] Potomci bývalého emira granadského (K1) • 116 raději volili dobrovolné vyhnanství než nenáviděné katolické náboženství.] volili raději dobrovolné vyhnanství, než náboženství svých potlačitelů. (K3)] volili raději dobrovolné vyhnanství, než nenáviděné náboženství katolické. (K1) • 116 uchýlili se do Alžíru.] uchýlili se do Alžíru na africkém pobřeží. (K3)] uchýlili se do Alžíru, na pobřeží africkém. (K1) • 116 Tam se od těch dob jeho rod usadil, živě se obchodem] Tam se usadili, živě se obchodem (K3)] Tam se od těch dob jeho rod usadil, živě se obchodem (K1) • 116 z otce na syna] s otce na syna (K3)] z otce na syna (K1) • 116 pochází z maurského vladařského rodu.] pochází z vladařského rodu maurského. (K3, K1) • 116 jak slýchal, před třemi sty lety přišel jeho rod do Afriky, a v duchu si kouzlil] jak slýchal, před třemi sty lety přišel jeho rod do Afriky a v duchu si kouzlil (K3)] jak slýchal, před 300 lety přišel jeho rod do Afriky a v duchu si kouzlil (K1) • 117 otce, jehož byl jedinou podporou, a vydati se] otce, jehož jedinou podporou byl a vydati se (K3, K1) • 117 cestu nebylo možná.] cestu nebylo možno. (K3, K1) • 117 příležitost k ukojení touhy přece jen přijde.] příležitost k uskutečnění jeho touhy posléze přece se naskytne. (K3)] příležitost k uskutečnění jeho touhy posléze přece přijde. (K1) • 117 nosičem zavazadel.] nosičem zavazadel, vydělává si tak na živobytí. (K3)] nosičem zavazadel, aby si vydělával na živobytí. (K1) • 117 Poslouchal jsem rád] Naslouchal jsem rád (K3, K1) • 117 který byl vzorem příčinlivého a svědomitého člověka a jehož osud mne upřímně zajímal.] který byl opravdu vzorem příčinlivého a svědomitého člověka, jehož osud mne upřímně zajímal. (K3, K1) • 117 bujně východní obrazotvornosti a bral je pochybovačně, přece] bujně východní obrazotvornosti, přece (K3)] bujně orientálské fantazii a bral je skepticky, přece (K1) • 117 musil doznati, že Mahmud je povahy ušlechtilé] musel jsem doznati, že je Mamud povahy ušlechtilé (K3)] musel doznati, že je Mahmud povahy ušlechtilé (K1) • 117 hrdý pohled očí] hrdý pohled očí (K3)] hrdý pohled oka (K1) • 117 jenž si zachoval vznešenost] jenž zachoval si jistou vznešenost (K3, K1) • 117 chybí 1 odstavec začínající Také vypravování o krutých zkouškách a končící konečná spása v jeho samostatnosti.

(K1) • 117 století, a jenž *byl již blízek* záhubě.] století a jenž *jistou dobu byl již blízký své* záhubě. (K3) • 117 nyní, *na úsvitu nových nadějí a za vzestupu* národního sebevědomí byl *stržen* do] nyní *na rozmachu lepší doby, na úsvitu nových nadějí a vzestupu* národního sebevědomí byl *vržen* do (K3) • 117 buď nová poroba, horší předešlé,] buď *jeho* nová poroba, horší *ještě poroby* předešlé, (K3) • 117 jeho samostatnosti.] jeho samostatnosti *a plnosti* národní síly. (K3) • 117 mne *vždy* na vycházkách] mne *ve volných chvílích vždycky* na *mých* vycházkách (K3)] mne *vždy* na *mých* vycházkách (K1) • 117 nadšení pro Granadu *a pro vše, co*] nadšení pro Granadu *a všechno, co* (K3)] nadšení pro Granadu *a vše, co* (K1) • 118 *abychom se již vrátili,*] *bychom se již navrátili,* (K3)] *bychom se již vrátili,* (K1) • 118 *abychom dále ještě prohlíželi památky města.*] *abychom v pochůzce ještě setrvali.* (K3, K1) • 118 *kde je hlavní tržiště*] *kde se nacházelo hlavní tržiště* (K3, K1) • 118 psaných knih *a arabských rukopisů, nenahraditelných literárních pokladů.*] psaných knih *a rukopisů arabských, nenahraditelných pokladů písemnických.* (K3)] psaných knih *a rukopisů arabských, nenahraditelných pokladů literárních.* (K1) • 118 žili cikáni *a zchudlí, zchátralí* potomci] žili cikáni *a zchudlí, zchátralí* potomci (K3)] žili cikáni *a schudlí, schátralí* potomci (K1) • 118 španělských *Arabů,*] španělských *Arabů,* (K3)] španělských *arabů,* (K1) • 118 pronásledování *a útisku*] pronásledování *a útoku* (K3)] pronásledování *a útisku* (K1) • 118 nemusili do vyhnanství.] nemusili *s ostatními Maury* do vyhnanství. (K3, K1) • 118 dolů visícím *kaktovým křovím,*] dolů visícím *křovím kaktovým,* (K3, K1) • 118 váleli se *na smetištích*] váleli se *ve smetištích* (K3, K1) • 118 Plaza del Triumfo] Plaza del Triumfo (K3)] Plaza del Triumfo (K1) • 118 sloup byl *ohrazen*] sloup byl *ohražen* (K3, K1) • 118 *večer* hořelo] *za večera* hořelo (K3, K1) • 118 navštěvovanou *granadskou třídu*] navštěvovanou *granadskou třídu* (K3)] navštěvovanou *promenadu granadskou* (K1) • 118 květy *v účesech*] květy *ve vysokých účesech* (K3)] květy *v účesech* (K1) • 118 *rázovité pláštěnky*] *rázovité mantily* (K3)] *rázovité mantilky* (K1) • 118 *nabízejíce* květiny] *nabízející* květiny (K3, K1) • 119 *rozestavěny* stolky] *rozestaveny* stolky (K3, K1) • 119 *úzkých* a pestře barevných domů, *s jejichž balkonů,*] *nízkých* a pestře barevných domů, *s jejichž balkonů,* (K3)] *úzkých* a pestře barevných domů, *z jejichž balkonů,* (K1) • 119 ozdobených *korýtky s pelargoniemi,*] ozdobených pelargoniemi, (K3)] ozdobených *korýtky s pelargoniemi,* (K1) • 119 pozorující *cestou* řemeslníky pracující *v krámech,*] pozorující *cestou* řemeslníky pracující *v krámech,* (K3)] pozorující řemeslníky pracující *v četných krámcích,* (K1) • 119 chudé ženy,] chudé, *zestárlé* ženy, (K3)] chudé ženy, (K1) • 119 *Nebo dívali jsme se na tanec s kastagnetami, prováděný* hezkým] *Nebo přihlíželi jsme tanci s kastagnetami, prováděnému* hezkým (K3, K1) • 119 bubínek, *okrášlený* fábory, doprovázena dvěma muži *hrou* na kytaru] bubínek doprovázena dvěma muži *na kytaru* (K3)] bubínek, *okrášlený* fábory, doprovázena dvěma muži *hrou* na kytaru (K1) • 119 maurským *kalifů* a k zřícenině] maurských *vládců* a k *výše položené* zřícenině (K3)] maurských *kalifů* a k *výše položené* zřícenině (K1) • 119 stromy citronovými a pomorančovými, kteréž zasahuje až do města *mezi domy.*] stromy citronovými a pomorančovými *a kteréž zasahuje až do města mezi jeho domy.* (K3, K1) • 119 Nádherný maurský palác] Nádherný maurský palác (K3)] Nádherný, maurský palác (K1) • 119 okouzloval *mne*] okouzloval *mého ducha* (K3, K1) • 119 uprostřed něhož *byla veliká nádrž*] uprostřed něhož *nalézala se veliká nádrž* (K3)] uprostřed něhož *nalézala se veliká nádržka* (K1) • 119 *vpravo* a *vlevo* vroubil kraje vodojemu *myrtový plot a pomorančové stromy.*] *vpravo* a *vlevo* vroubil kraje vodojemu *myrtový plot a pomorančové stromy.* (K3)] *vpravo* a *vlevo* vroubil kraje vodojemu *plot myrtový a stromy pomorančové.* (K1) • 119 bílými *mramorovými sloupy,*] bílými *mramorovými sloupy,* (K3)] bílými *sloupy mramorovými,* (K1) • 119 nad nimiž *byl široký pás,*] nad nimiž *pak nalézal se široký pás,* (K3, K1) • 120 jemné krajkovině.] jemné, *umělé* krajkovině. (K3)] jemné

krajkovině. (K1) • 120 zvedalo se *uměle* vyřezávané] zvedalo se *polovisuté, umělecky* vyřezávané (K3)] zvedalo se *polovisuté, uměle* vyřezávané (K1) • 120 pozlaceno a *polychromováno*.] pozlaceno a *pestře zbarveno*. (K3)] pozlaceno a *polychromováno*. (K1) • 120 Předsíň, *vchod* a zdi *byly pokryty štukovými ozdobami*] Předsíň, *vchody* a zdi *byly pokryty nejrozmanitějšími ozdobami štukovými* (K3)] Předsíň, *portiky* a zdi *pokryty byly nejrozmanitějšími ozdobami štukovými* (K1) • 120 s průpověďmi z *koranu se táhly* kolem zdí nad hlavicemi sloupů,] s průpověďmi z *koránu táhly se* kolem zdí, nad hlavicemi sloupů, (K3, K1) • 120 dvanácti *lvích těl*] dvanácti *lvích těl* (K3)] dvanácti *těl lvích* (K1) • 120 kruhová *mramorová nádrž*] kruhová *nádrž mramorová* (K3, K1) • 120 nápisy, *v ní na sloupu stála jiná, menší nádrž*, do které] nápisy, do které (K3)] nápisy, *v této na sloupu stála jiná, menší nádrž*, do které (K1) • 120 spadala do *spodní nádrže*,] spadala do *nádrží spodních*, (K3)] spadala do *nádrže spodní*, (K1) • 120 Do dvora *toho*,] Do dvora *tohoto*, (K3)] Do dvora *toho*, (K1) • 120 ze síní *sultánových žen a milostnic*.] ze síní *sultánových žen*. (K3)] ze síní *žen a milostnic sultánových*. (K1) • 120 kde roku 1492 *na rozkaz sultána*] kde roku 1492 *k rozkazu sultána* (K3)] kde *r. 1492 k rozkazu sultána* (K1) • 120 36 Abencerragů.] *třicet šest* Abencerragů. (K3)] 36 Abencerragů. (K1) • 120 Sultán *se chtěl tak pomstít*] Sultán *chtěl tak pomstít* (K3, K1) • 120 jeho *nejoblíbenější ženě Zoray*.] jeho *ženě Zoray*. (K3)] jeho *nejoblíbenější ženě Zoray*. (K1) • 120 do *síně, jejíž stěny byly bohatě vyzdobeny*.] do *sálu, jehož stěny byly bohatě vyzdobeny*. (K3)] do *sálu, jehož stěny bohatě byly vyzdobeny*. (K1) • 120 Štukatura a *arabské nápisy sahaly až ke stropu*,] *Zdoby a arabské nápisy sahaly až ke stropu*, (K3)] Štukatura a *nápisy arabské sahaly až ke stropu*, (K1) • 120 bohatě *polychromovaná*] bohatě *zabarvená* (K3)] bohatě *polychromovaná* (K1) • 120 Uprostřed *síně byl vodotrysk*.] Uprostřed *sálu nalézal se vodotrysk*. (K3, K1) • 120 nejkrásnější *umělecký požitek uchoval*] nejkrásnější *umělecký požitek uschoval* (K3)] nejkrásnější *požitek umělecký uchoval* (K1) • 120 do *největší síně* Alhambry,] do *největšího sálu* Alhambry, (K3, K1) • 120 nejnádhernější *palácová místnost*.] nejnádhernější *palácová místnost*. (K3)] nejnádhernější *místnost palácová*. (K1) • 120 zdi *byly pokryty drobnými*] zdi *pokryty byl rozličnými drobnými* (K3, K1) • 120 *Stylisované listy, květy, arabesky a průpovědi z koranu proplétaly se* zde v nejčarovnější směsici.] *Plno umělecky provedených listů, květů, ozdůbek a průpovědí z koranu proplétalo se* zde v nejčarovnější a *nejbujnější* směsici. (K3)] *Plno stylizovaných listů, květů, arabesek a průpovědí z koranu proplétalo se* zde v nejčarovnější směsici. (K1) • 120 Z oken *síně* otvíral] Z oken *sálu* otvíral (K3, K1) • 121 město *s domy, věžičkami a štíty*,] město *se spoustou domů*, (K3, K1) • 121 *vpravo se příkrčovala cikánská čtvrť*,] *vpravo se příkrčovala nuzná cikánská čtvrť*, (K3)] *v pravo se příkrčovala cikánská čtvrť*, (K1) • 121 k *vrcholu* Sacro Monte, *vlevo spatřoval jsem řeku*] k *vrcholi* Sacro Monte, *vlevo spatřoval jsem jasnou řeku* (K3)] k *vrcholi* Sacro Monte, *v levo spatřoval jsem řeku* (K1) • 121 *zavodňující zahrady a háje granadské úrodné roviny a proplétající se mezi nimi*] *ovodňující zahrady a granadské háje*, proplétající se mezi nimi (K3)] *ovodňující zahrady a háje vegy granadské*, proplétající se mezi nimi (K1) • 121 *Rovina rozprostírala se daleko po okolí*;] *Zeleň se rozprostírala daleko po celém okolí*; (K3)] *Vega se rozprostírala daleko po celém okolí*; (K1) • 121 kus ráje *andaluzského*, *stinné olivové háje*,] kus ráje *Andaluzie*, *stinné háje olivové*, (K3, K1) • 121 *po prvé* opouštěli Alhambru,] *po prvé* opouštěli Alhambru, (K3)] *poprvé* opouštěli Alhambru, (K1) • 121 *vytesána otevřená ruka*] *vytesána otevřená ruka* (K3)] *vytesaná otevřená ruka* (K1) • 121 rozkvetla v své kráse a moc Maurů *potom již navždy potrvá nad granadským královstvím a nad ostatní zemí*.“] rozkvetla ve své kráse a moc Maurů *potrvá potom již navždy nad královstvím granadským a ostatní zemí*.« (K3, K1) • 121 Při *těch* slovech] Při *těchto* slovech (K3, K1) • 121 jeho *postava hrdě se vztyčila*,] *postava jeho hrdě se vztyčila*, (K3, K1) • 121 rozproudila

se jeho] rozproudila se *náhle* jeho] rozproudila se jeho (K1) • 121 A v té chvíli *se mi zdálo*,] A v té chvíli *připadalo mi*, (K3, K1) • 121 nevidím před sebou] nevidím *již* před sebou (K3)] nevidím před sebou (K1) • 121 vznešeného *maurského* rodu.] vznešeného *maurského* rodu. (K3)] vznešeného rodu *maurského*. (K1) • 122 když jsem *pozoroval*] když jsem *zpozoroval* (K3)] když jsem *pozoroval* (K1) • 122 zádumčivější *než* obvykle] zádumčivější *nežli* obvykle (K3)] zádumčivější *než* obvykle (K1) • 122 Občas jsem *ho* zastihl,] Občas jsem *ho* zastihl, (K3)] Občas jsem *jej* zastihl, (K1) • 122 *zamyšleně* hledě před sebe.] *hledě zamyšleně* před sebe. (K3, K1) • 122 již *vždy pečlivě* ukryl] již *vždycky bedlivě* ukryl (K3)] již *vždy pečlivě* ukryl (K1) • 122 tohoto podivného chování?] tohoto *jeho* podivného chování? (K3, K1) • 122 co *způsobilo* u něho změnu] co *vyvolalo* u něho změnu (K3, K1) • 122 příčinu. Nechtěl] příčinu. *Něco tajemného*. Nechtěl (K3)] příčinu. Nechtěl (K1) • 122 že je Mahmud uzavřená povaha, velice nedůtklivá, a že *těžce by nesl vměšování do své* soukromé] že je Mahmud uzavřená povaha, velice nedůtklivá, *nedůvěřivá* a že *by těžce nesl vměšování se cizího v jeho* soukromé (K3)] že je Mahmud uzavřená povaha, velice nedůtklivá a že *těžce by nesl vměšování do své* soukromé (K1) • 122 nezmínil jsem se *o tom ani slovem*.] nezmínil jsem se *ani slovem o tom*. (K3, K1) • 122 *Ale* Mahmud se choval čím dále *tím* záhadněji.] *Ale* Mahmud se choval čím dále, *tím* záhadněji. (K3)] *Leč* Mahmud se choval čím dále záhadněji. (K1) • 122 trávil *svůj volný čas* se mnou,] trávil *čas stále* se mnou, (K3, K1) • 122 buď doma,] buď *již* doma, (K3)] buď doma, (K1) • 122 na vycházkách.] na *mých* vycházkách. (K3)] na vycházkách. (K1) • 122 vždy ochotně, *ale přece mne to jaksi znepokojovalo*.] vždy ochotně, *ale přece mne jaksi znepokojovalo a podivovalo, za jakým účelem Mahmud vychází*. (K3)] vždy ochotně, *leč přece mne jaksi znepokojovalo, za jakým účelem Mahmud pochází*. (K1) • 122 k tajným pochůzkám?] k *jeho* tajným pochůzkám? (K3, K1) • 122 *náhlá* láska k některé *granadské dívce*,] *náhle vzplanuvší* láska k některé *granadské dívce*, (K3)] *náhle vzplanuvší* láska k některé *dívce granadské*, (K1) • 122 o povolení jaksi nesměle a *se* sebezapřením] o povolení *k nim* jaksi nesměle a *s jistým* sebezapřením (K3, K1) • 122 Jednoho *nedělního* jitra] Jednoho jitra (K3, K1) • 122 *aby* mohl si zajíti] *aby* mohl si zajíti (K3)] *by* mohl si zajíti (K1) • 123 prohlédl si zatím *granadské kostely*.] prohlédl si zatím *granadské kostely*. (K3)] prohlédl si zatím *kostely granadské*. (K1) • 123 Nemohl jsem tak dosud učiniti, ježto mne Mahmud vždy provázel, a nechtěl jsem *jej nutiti*, aby se mnou *navštívil*] Nemohl jsem tak dosud učiniti, ježto mne Mahmud *na svých vycházkách* vždy provázel a nechtěl jsem *nutiti jej*, aby se mnou *procházel* (K3, K1) • 123 nenávidí *křesťanského náboženství*.] nenávidí *jiných náboženství*. (K3)] nenávidí *náboženství křesťanského*. (K1) • 123 Navštívil jsem *tedy* toho dne] Navštívil jsem toho dne (K3)] Navštívil jsem *tedy* toho dne (K1) • 123 *Prohlédl jsem si* i jiné chrámy] *Prošel jsem* i jiné chrámy (K3, K1) • 123 K mému údivu] K mému *velkému* údivu (K3)] K mému údivu (K1) • 123 při jeho vstupu *povšiml* jsem si,] při jeho vstupu *povšiml* jsem si, (K3)] při jeho vstupu *povšimnul* jsem si, (K1) • 123 výraz jeho tváře ustoupil] výraz jeho tváře *z posledních dnů* ustoupil (K3, K1) • 123 *jeho oči* jiskřily] *oči jeho* jiskřily (K3)] *jeho oči* jiskřily (K1) • 123 *zakaboněné jindy* čelo] *jindy zakaboněné* čelo (K3)] *zakaboněné jindy* čelo (K1) • 123 chmurné myšlenky;] chmurné, *nevlídné* myšlenky; (K3)] chmurné myšlenky; (K1) • 123 Mahmud se příležitostně] Mahmud *sám* se příležitostně (K3, K1) • 123 Vypravili jsme se do zmíněné] Vypravili jsme se *tedy jako obvykle* do zmíněné (K3)] Vypravili jsme se *tedy* do zmíněné (K1) • 123 dobu, *nutnou* k ukojení hladu a žízně, a vyšli jsme] dobu, *nevyhnutelnou* k ukojení hladu a žízně a vyšli jsme (K3, K1) • 123 nádherných květů.] nádherných *rozvitych* květů. (K3)] nádherných květů. (K1) • 123 Pokusil jsem se několikrát pohnouti *ho* k vypravování, *ale* Mahmud na *všechny* mé otázky odpovídal stručně a všeobecně,] Pokusil jsem se *také* několikrát pohnouti *jej* k *nějakému* vypravování, *ale* Mahmud na *veškery*

mé otázky odpovídal *jenom* stručně a *zcela* všeobecně, (K3)] Pokusil jsem se *také* několikrát pohnouti *jej* k vypravování, *leč* Mahmud na *všechny* mé otázky odpovídal stručně a všeobecně, (K1) • 124 takže jsem *brzy* poznal, že se *dnes* *nedovím* *nic*.] takže jsem *záhy* poznal, že se *pro dnešek* *nedozvím* *ničeho*. (K3, K1) • 124 *vrátili* domů,] *navrátili* domů, (K3)] *vrátili* domů, (K1) • 124 vsadil sluha] vsadil *můj* sluha (K3, K1) • 124 na obvyklé místo] na *své* obvyklé místo (K3, K1) • 124 Nechtěje *ho* *vyrušovati* z klidu,] Nechtěje *vyrušovati* *Mahmuda* z klidu, (K3, K1) • 124 v tichosti oddával,] v tichosti *večerní* oddával, (K3)] v tichosti oddával, (K1) • 124 *ve* svitu lampy] v *klidném* svitu lampy (K3)] *ve* svitu lampy (K1) • 124 staré *arabské mince*,] staré *arabské mince*, (K3)] staré *mince* *arabské*, (K1) • 124 koupené v městě] koupené *ráno* *ve* městě (K3, K1) • 124 neslyšel, jak se Mahmud ke mně přiblížil, a postaviv se vedle] neslyšel, jak se Mahmud ke mně přiblížil a postaviv se vedle (K3, K1) • 124 zvědavě přihlížel.] zvědavě *a pozorně* přihlížel. (K3)] zvědavě přihlížel. (K1) • 124 hlavu, nad mincemi skloněnou, a setkal se s *Maurovým* *pohledem*.] hlavu, nad mincemi skloněnou a setkal se s *pohledem* *maurovým*. (K3, K1) • 124 překvapen, že *začal* *hovor*.] *velmi* překvapen, že *sám* *započal* *hovořit*. (K3)] překvapen, že *sám* *počal* *hovořit*. (K1) • 124 *zchudlého* potomka bývalých *granadských vládců*,] *zchudlého* potomka bývalých *granadských vládců*, (K3)] *schudlého* potomka bývalých *vládců* *granadských*, (K1) • 124 v jeho *očích* *se* *zaleskl* *záchvěv*] v jeho *tmavých* *očích* *zaleskl* *se* *třpytivě* *záchvěv* (K3)] v jeho *oku* *zaleskl* *se* *záchvěv* (K1) • 124 jistě *ses* *domníval*, že to činím *pro nějaké* dobrodružství,] jistě *jsi* *se* *domníval*, že to činím *k vůli nějakému* dobrodružství, (K3, K1) • 124 Nikdy *ses* *však*, pane,] Nikdy *jsi* *se* *však*, pane, (K3, K1) • 125 *nesnažil* *ses* *vyzvědět*i] *nesnažil* *jsi* *se* *vyzvědět*i (K3, K1) • 125 počínání.] počínání, *jež* *se* *ti* *muselo* *zdat* *podivným*. (K3)] počínání. (K1) • 125 *žes* *člověk*,] *že* *jsi* *člověk*, (K3, K1) • 125 *životu svého bližního*.] *životu druhého* *a jenž* *je důvěry hoden*. (K3, K1) • 125 *své* *podivné* *chování*] *své* *podivné* *chování* (K3)] *mé* *podivné* *chování* (K1) • 125 „*cítíš-li* *potřebu* *svěřiti* *se*] *»pakli* *cítíš* *potřebu* *svěřiti* *se* (K3, K1) • 125 Nuže, mluv.“] Nuže mluv; *poslouchám*.« (K3)] Nuže mluv.« (K1) • 125 *usedl* *a počal* *vyprávěti*:] *usedl* *na své místo* *a počal* *vyprávěti*: (K3)] *usedl* *na svoje místo* *a počal* *vyprávěti*: (K1) • 125 *pamatuješ*, *řekl* *jsem* *ti*, *že* *podle* *podání* *našeho* *rodu*] *pamatuješ*, *pane*, *sdělil* *jsem* *ti*, *že* *dle* *ústního* *podání* *našeho* *rodu* (K3)] *pamatuješ*, *sdělil* *jsem* *ti*, *že* *dle* *tradice* *našeho* *rodu* (K1) • 125 bývalého *granadského* *vládce*] bývalého *granadského* *vládce* (K3)] bývalého *vládce* *granadského* (K1) • 125 *Když* *umíral*, *dal* *mi*] *Když* *umíral* *a já* *dlel* *u* *jeho* *lože*, *dal* *mi* (K3, K1) • 125 *odevzdal* *jako* *svátost*.] *odevzdával* *jako* *nějakou* *svátost*. (K3)] *odevzdal* *jako* *svátost*. (K1) • 125 *s* *otce* *na* *syna*] *s* *otce* *na* *syna* (K3)] *z* *otce* *na* *syna* (K1) • 125 *veliký* *zrezavělý* *klíč*] *veliký*, *umělecky* *vyrobený* *klíč* (K3)] *veliký* *zrezavělý* *klíč* (K1) • 125 *co* *klíč* *znamená*, *ježto* *mi* *o* *tom* *otec* *již* *dříve* *vyprávěl*.] *co* *onen* *klíč* *znamená*, *ježto* *mi* *o* *tom* *již* *dříve* *otec* *vypravoval*. (K3)] *co* *klíč* *znamená*, *ježto* *mi* *o* *tom* *otec* *již* *dříve* *vyprávěl*. (K1) • 125 *vzali* *klíče* *od* *domovních* *dveří* *s* *sebou*] *vzali* *klíče* *od* *domovních* *dveří* *s* *sebou* (K3)] *vzali* *klíče* *od* *domovních* *dveří* *sebou* (K1) • 125 *vejíti*. *Byl*] *vejíti*. *A také*, *aby* *prokázal* *své* *vlastnické* *právo*. *Byl* (K3)] *vejíti*. *Byl* (K1) • 125 *od* *některého* *granadského* *domu* *nebo* *paláce*, *jenž* *náležel*] *od* *některého* *granadského* *domu* *nebo* *paláce*, *jenž* *patřil* (K3)] *od* *některého* *domu* *nebo* *paláce* *granadského*, *jenž* *patřil* (K1) • 125 *podle* *dědova* *vyprávění* *je* *v* *tom* *domě*] *dle* *dědova* *vyprávění* *má* *se* *nacházeti* *v* *dotyčném* *domě* (K3, K1) • 125 *přiloženém* *pergamenovém* *svitku*] *přiloženém* *pergamenovém* *svitku* (K3)] *přiloženém* *svitku* *pergamenovém* (K1) • 125 *označen* *dům*, *v* *němž* *lze* *poklad* *nalézt*i.] *vyznačen* *dům*, *v* *němž* *lze* *uschovaný* *poklad* *nalézt*i. (K3)] *označen* *dům*, *v* *němž* *lze* *poklad* *nalézt*i. (K1) • 125 *vyhledávání* *pokladu*,] *vyhledávání* *dotyčného* *pokladu*, (K3, K1) • 125 *příliš* *chudobní*, *aby* *se* *mohli*] *příliš* *chudobní*, *než* *aby* *mohli* *se* (K3)] *příliš* *chudobní*, *než* *aby* *se* *mohli* (K1) • 126 *že* *je* *poklad* *na* *místě*, *považující*

onu historii za pověst.] *že se poklad na místě nalézá*, považující celou historii za jakousi pověst. (K3, K1) • 126 *jeho chudý majetek*,] *jeho chudý majetek*, (K3)] *chudý jeho majetek*, (K1) • 126 najdu budovu,] najdu budovu, (K3)] najdu *snadno* budovu, (K1) • 126 žalně zklamán.] žalně *a trpce* zklamán. (K3)] žalně zklamán. (K1) • 126 17. století] *sedmnáctého* století (K3)] 17. století (K1) • 126 k nemilému překvapení] k *svému* nemilému překvapení (K3, K1) • 126 vše změnilo.] vše *zjinačilo*. (K3)] vše změnilo. (K1) • 126 domy byly *zbourány*, jiné přistavěny, takže] domy byly *sbourány*, jiné přistavěny *nebo přestavěny*, takže (K3)] domy byly *sbourány*, jiné přistavěny, takže (K1) • 126 nabyly jiných směrů.] nabyly *zcela* jiných směrů. (K3)] nabyly jiných směrů. (K1) • 126 Byl jsem bezradný.] Byl jsem bezradný *a všecek zoufalý*. (K3, K1) • 126 šel k tobě s *nadějí*,] šel k tobě s *jiskrou naděje*, (K3)] šel k tobě s *nadějí*, (K1) • 126 Procházeli jsme *pak v tvých volných chvílích městem a zatím co ses obdivoval kráse* Granady,] Procházeli jsme *pak občas městem a zatím, co jsi obdivoval krásu* Granady (K3)] Procházeli jsme *se pak denně městem a zatím co jsi obdivoval krásu* Granady, (K1) • 126 *horečně pátral* po záhadném domě.] *pátral horečně* po záhadném domě. (K3, K1) • 126 *Nenašel* jsem ani jediného] *Přes veškero své pátrání nenašel* jsem ani jediného (K3)] *Nenašel* jsem *ni* jediného (K1) • 126 rozřešení tajemství.] rozřešení *svého* tajemství. (K3, K1) • 126 nezávisle a tu počaly mé tajné vycházky.] nezávisle *volně* a tu počaly mé tajné *a tobě nevysvětlitelné* vycházky. (K3)] nezávisle a tu počaly mé tajné vycházky. (K1) • 126 *ale* nikde jsem *nedošel* kýženého] *ale* nikde jsem *se nedopátral* kýženého (K3)] *leč* nikde jsem *se nedopátral* kýženého (K1) • 126 tady sedal *zamyšlen?*] tady sedal *na židli zarmoucen a nořil se v truchlé dumání?* (K3)] tady sedal *zamyšlen a nořil se v truchlé dumání?* (K1) • 126 *pozorně nahlížel* do listiny,] *pozorně nahlížel* do listiny, (K3)] *nahlížel pozorně* do listiny, (K1) • 126 ke mně *blížíš?*] ke mně *přibližuješ?* (K3)] ke mně *blížíš?* (K1) • 126 byl *trýzněn* beznadějí] byl *rván* beznadějí (K3, K1) • 126 o výsledku pátrání] o *kladném* výsledku *všeho* pátrání (K3)] o výsledku *všeho* pátrání (K1) • 126 sen *svůj* a *svého* rodu.] sen *můj* a *mého* rodu. (K3, K1) • 127 dům je zbořen a *nahrazen* novodobou] dům je zbořen a *nahrazen nějakou* novodobou (K3)] dům je zbořen a *nahrazen* novodobou (K1) • 127 hlava, tak otlučená, že] hlava, *ovšem* tak otlučená *a zhyzděná*, že (K3)] hlava, tak otlučená, že (K1) • 127 *Ale poznal jsem ji*] *Ale já ji poznal* (K3, K1) • 127 *Nedávaje však* na sobě *nic* znáti,] *Ale nedávaje* na sobě *ničeho* znáti, (K3)] *Leč nedávaje* na sobě *ničeho* znáti, (K1) • 127 usnouti. Zatím] usnouti. *Sen odlétl s mých víček.* usnouti (K3)] usnouti. Zatím (K1) • 127 na loži] na *svém* loži (K3, K1) • 127 přemítal *a přemítal*.] přemítal. (K3)] přemítal *a přemítal*. (K1) • 127 předků. *Sotva*] předků. *A jsem přesvědčen, že je tam opravdu ukryt.* *Sotva* (K3)] předků. *Sotva* (K1) • 127 požádal jsem *tě* o dovození,] požádal jsem o dovození, (K3, K1) • 127 *Poté* kvapil jsem] *Poté* kvapil jsem (K3)] *Po té* kvapil jsem (K1) • 127 kde je *zmíněná* budova, a s blahým uspokojením] kde *se zmíněná* budova *nalézá* a s blahým uspokojením (K3, K1) • 127 *Teprve nyní prohlédl jsem si* starou tu budovu] *Prohlédl jsem si teprve nyní* starou tu budovu (K3, K1) • 127 je *polorozpadlá* a neobydlená.] je *ve stavu polorozpadlém* a neobydlená. (K3, K1) • 127 Bylo nutno *zjistiti*, je-li *to* opravdu *ten* dům,] Bylo nutno *se však přesvědčiti*, je-li *opravdu oním* domem, (K3, K1) • 127 hledám. O tom] hledám. *Je-li domem, o němž mi otec vypravoval.* O tom (K3)] hledám. O tom (K1) • 127 přesvědčiti *jediné* starodávný] přesvědčiti *jediné* starodávný (K3, K1) • 127 v mém *majetku* a který jsem s sebou vzal. *Ale* bál jsem se] v mém *držení* a který jsem s sebou vzal. *Ale* bál jsem se (K3)] v mém *držení* a který jsem sebou vzal. *Leč* bál jsem se (K1) • 127 *dveře* domu,] *dveře* domu, (K3)] *dvěře* domu, (K1) • 127 procházeli stále *lidé*. *Snad by mne měli za zloděje, který se chce vkrásti do domu.*] procházeli stále *lidé a bylo možno, že by mne při mém pokusu považovali za zloděje, který se chce vkrásti do domu.* (K3, K1) • 127 okolí domu až do] okolí domu, *jenž mne přitahoval jako magnet*

železo, až do (K3)] okolí domu až do (K1) • 127 *opatrně vsunul* klíč do zámku. Trvalo to *dlouho*, nežli] *opatrně vsunul* klíč do zámku *vrat*. Trvalo to *jistou dobu*, nežli (K3)] *vsunul opatrně* klíč do zámku *vrat*. Trvalo to *jistou dobu*, nežli (K1) • 127 *dveře* jsou otevřeny. Byl] *dveře* jsou otevřeny. *Jaké to překvapení!* Byl (K3)] *dvěře* jsou otevřeny. Byl (K1) • 127 pečlivě *dveře*] pečlivě *dveře* (K3)] pečlivě *dvěře* (K1) • 127 netrpělivě čekáš. “] netrpělivě čekáš. – *To je má tajemná historie, pane, nyní ji znáš celou.*» (K3)] netrpělivě čekáš.« (K1) • 127 *Poslouchal jsem Mahmudovo vyprávění se zájmem*] *Naslouchal jsem Mahmudovu vypravování se zájmem* (K3)] *Naslouchal jsem Mahmudovu vyprávění se zájmem* (K1) • 128 uchvácen zúplna jeho *tajemnou historií*.] uchvácen zúplna jeho *tajemným příběhem*. (K3)] uchvácen *posléze* zúplna jeho *tajemnou historií*. (K1) • 128 nebylo pouhou smyšlenkou] nebylo *tedy jen* pouhou smyšlenkou (K3)] nebylo pouhou smyšlenkou (K1) • 128 bujně *východní obrazotvornosti*.] bujně *a pestré orientální obrazotvornosti?* (K3)] bujně *orientální fantazie?* (K1) • 128 zněl vážně, přesvědčivě, a pátrání, jak mi *je líčil*, *vylučovalo* jakoukoli pochybnost.] zněl vážně, *slavnostně*, přesvědčivě a *celý průběh* pátrání, jak mi *jej sdělil*, *svědčil o skutečné prožité události a vylučoval* jakoukoli pochybnost. (K3)] zněl vážně, přesvědčivě a *celý průběh* pátrání, jak mi *jej sdělil*, *svědčil o skutečné události a vylučoval* jakoukoli pochybnost. (K1) • 128 pravil Mahmud klidně, a vyndav z truhlice prostou, dřevěnou skříňku, podal mi ji.] pravil Mahmud klidně a vyndav z truhlice prostou, dřevěnou skříňku, podal mi ji. (K3, K1) • 128 na dně veliký] na *jejím dně* veliký (K3, K1) • 128 je to plán města,] je to *jakýsi* plán města, (K3, K1) • 128 hlavou. „Nuže] hlavou. *Ovšem, pakli se onen poklad tam dosud nalézal.* »Nuže (K3)] hlavou. »Nuže (K1) • 128 co chceš počítí? “] co chceš *ted'* počítí?« (K3, K1) • 128 vloživ listinu ke klíči] vloživ listinu *nazpět* ke klíči (K3, K1) • 128 Mahmud rozhodně.] Mahmud rozhodně *a důstojně*. (K3)] Mahmud rozhodně. (K1) • 128 tajemství. Pomůžeš] tajemství. *Vím, že to dovedeš.* Pomůžeš (K3)] tajemství. Pomůžeš (K1) • 128 laskavě *hledat*.] laskavě *při hledání*. (K3, K1) • 128 *dlíti v své domovině*.] *dlíti ve své otčině, již tak miluješ a která bojuje ted' za svou svobodu, jako Maurové kdysi bojovali za svoji*. (K3)] *dlíti ve své domovině*. (K1) • 128 je *opuštěna*. Nerušeně *ji pak prohlédneme*.] je *opuštěná*. Nerušeně *prohlédneme pak její vnitřek, až najdeme místo pokladu*. (K3, K1) • 129 svítilnu, potřebnou k naší] svítilnu, *nutně* potřebnou k naší (K3, K1) • 129 se všim, co sluha navrhoval, a připravil jsem] se všim, co sluha navrhoval a připravil jsem (K3, K1) • 129 vznícenou *obrazotvorností*,] vznícenou *obrazotvorností*, (K3)] vznícenou *fantasií*, (K1) • 129 zabaloval do staré pytloviny nástroje, s klidem a vážností člověka, jehož očekává] zabaloval do staré pytloviny *své* nástroje s klidem a vážností člověka, jehož očekává (K3, K1) • 129 důležitá práce.] důležitá práce. *Za hodinu bylo všechno uchystáno*. (K3)] důležitá práce. (K1) • 129 modravé *měsíčné přítmi*] modravé *přítmi měsíčné* (K3, K1) • 129 z temnot, jako by] z temnot *je obkličujících*, jako by (K3, K1) • 129 vzpomínkách *na dávnou minulost*.] vzpomínkách *o dávné minulosti Granady*. (K3, K1) • 129 chodce, který přešel, a ozvěna *zmíravě zanikala* v úzkých,] chodce, který přešel a ozvěna *zanikala zmíravě* v úzkých, (K3, K1) • 129 pobočních *ulicích*.] pobočních *uličkách*. (K3)] pobočních *ulicích*. (K1) • 129 *bylo* zde naprosté ticho.] *vládlo* zde naprosté ticho. (K3, K1) • 129 označil jako *dlouho hledaný cíl*,] označil jako *hledaný objekt*, (K3, K1) • 129 s *širokým*, kamenným *vchodem* a s dřevěnými dveřmi,] s *velkým*, kamenným *průčelím* a dřevěnými dveřmi, (K3)] s *velkým*, kamenným *portálem* a dřevěnými dveřmi, (K1) • 129 hluboký stín,] hluboký, *naftalovělý* stín (K3)] hluboký stín. (K1) • 129 *dveře* se otevřely,] *dveře* se *zvolna* otevřely, (K3)] *dvěře* se otevřely (K1) • 129 kde *nás ovanul* nepříjemný] kde *ovanul nás* nepříjemný (K3, K1) • 129 *zatuchlý* pach.] *ztuchlý* pach. (K3)] *stuchlý* pach. (K1) • 129 *uzamkl* opět *dveře* na klíč,] *uzamknul* opět *dveře* n klíč (K3)] *uzamkl* opět *dvěře* na klíč, (K1) • 130 *končil u schodiště, vedoucího* do hořejších

místností.] *z něho se šlo ke schodišti, vedoucímu* do hořejších místností. (K3, K1) • 130 *ornamentálně* vydutý oblouk.] *ozdobně* vydutý oblouk. (K3)] *ornamentálně* vydutý oblouk. (K1) • 130 Nebylo zde nábytku,] Nebylo zde *žádného* nábytku, (K3, K1) • 130 *ztrnulá* zádumčivost spočívala na všem a] *ztrnulá* zádumčivost spočívala *jako pavučiny* na všem a (K3)] *strnulá* zádumčivost spočívala na všem a (K1) • 130 majitelé *nakládali s budovou* přímo *barbarsky*.] majitelé *zacházeli s domem* přímo *surově*. (K3)] majitelé *zacházeli s domem* přímo *barbarsky*. (K1) • 130 který *konečně dům opustil* a zanechal jej *v pospas pozvolnému rozpadávání*.] který *na konec zůstavil dům prázdný* a zanechal jej *krutému osudu pozvolného rozpadávání se*. (K3)] který *na konec zůstavil dům prázdný* a zanechal jej *osudu pozvolného rozpadávání*. (K1) • 130 *bedlivě prohlížel* při světle] *bedlivě prohlížel* při světle (K3)] *prohlížel bedlivě* při světle (K1) • 130 podlahu, pátraje,] podlahu, *pozorně* pátraje, (K3)] podlahu, pátraje, (K1) • 130 *podle* jeho domnění *označuje* místo,] *podle* jeho domnění *měla* *označovat* místo, (K3)] *dle* jeho domnění *měla* *označovat* místo, (K1) • 130 *poslouchaje*, zda by se *neozval zvuk*, který by *nasvědčoval*, že] *poslouchaje*, zda by se *neozval zvuk*, který by *mohl nasvědčovat*, že (K3)] *naslouchaje*, zda by se *neozvalo zvuku*, který by *nasvědčoval*, že (K1) • 130 *Ale ve velké síni* nedopátral se] *ale ve velké síni* nedopátral se (K3)] *Leč ve velké síni* nedopátral se (K1) • 130 menších to *jizbách a komorách* stejně zpustlých,] menších to *jizeb a komor*, stejně zpustlých, (K3, K1) • 130 po řadě prošli.] po řadě prošli, *jako noční slídlivové*. (K3)] po řadě prošli. (K1) • 130 *Ztrávil* jsme tak několik] *Ztrávil* jsme tak několik (K3)] *Strávil* jsme tak několik (K1) • 130 marným pátráním, *znavení* již napětím nervů] marným *a namáhavým* pátráním, *unavení* již napětím nervů (K3)] marným pátráním, *znavení* již napětím nervů (K1) • 130 došli k přesvědčení] došli *posléze* k přesvědčení (K3)] došli k přesvědčení (K1) • 130 *v místnostech nahoře* nenajdeme] *v hořejších místnostech* nenajdeme (K3, K1) • 131 Mahmud navrhl,] Mahmud *tedy* navrhl, (K3, K1) • 131 podívali do sklepení.] podívali do sklepení *opuštěného domu*. (K3)] podívali do sklepení *domu*. (K1) • 131 dlouhém, točitém schodišti a Mahmud] dlouhém, točitém, *zchátralém* schodišti, *šeredně vrzajícím* při každém kroku, dlouhém *a* točitém schodišti a Mahmud (K1) • 131 s rozžatou svítilnou a s nástroji] s rozžatou svítilnou a *hledacími* nástroji (K3, K1) • 131 šel opatrně,] šel *nadmíru* opatrně, (K3, K1) • 131 *ježto* některý schod může být poškozen.] *že* některý schod může být poškozen, *nebo dokonce snad scházeti*. (K3)] *ježto* některý schod může být poškozen. (K1) • 131 *zpuchřelým* dveřím] *zpuchřelým* dveřím (K3)] *spuchřelým* dveřím (K1) • 131 kopnutím otevřel, a stanuli jsme] kopnutím *nohy* otevřel a stanuli jsme (K3, K1) • 131 mrtvolný *pach*.] mrtvolný *zápach*. (K3)] mrtvolný *pach*. (K1) • 131 Sklepení bylo] Sklepení *ono* bylo (K3, K1) • 131 nízké a těsné.] nízké a těsné, *bez náležitého opatření*. (K3, K1) • 131 *Denní světlo* nemělo tam *přístupu*. *Kromě* toho nebylo asi] *Denní světlo* nemělo tam *přístupu*, *kromě* toho nebylo *sklepení* asi (K3)] *Světlo denní* nemělo tam *přístupu*. *Kromě* toho nebylo asi (K1) • 131 drahně let již otevřeno] drahně let *už* otevřeno (K3, K1) • 131 naše svítilna téměř *zhasínala* v] naše *skromná* svítilna téměř *zhasínala* v (K3)] naše svítilna téměř *shasínala* v (K1) • 131 plísni prosyceném] plísni *a prachem* prosyceném (K3)] plísni prosyceném (K1) • 131 Stěny *se černaly* stářím a] Stěny *černaly se* stářím *a špínou* a (K3)] Stěny *černaly se* stářím a (K1) • 131 Mahmud *se dal* opět do horečného] Mahmud *dal se* opět do horečného (K3, K1) • 131 zabaleny nástroje,] zabaleny *své různé* nástroje, (K3)] zabaleny *své* nástroje, (K1) • 131 po znamení] po *spásné* znamení (K3)] po znamení (K1) • 131 oklepával *starobylé* zdi] oklepával zdi (K3)] oklepával *starobné* zdi (K1) • 131 napiatě *poslouchaje* zvuk, *z nich se ozývající*.] napiatě *naslouchaje* zvuku, *který se z nich ozýval*. (K3)] napiatě *naslouchaje* zvuku, *z nich se ozývajícímu*. (K1) • 131 *Ale* zdálo se,] *Ale* zdálo se, (K3)] *Leč* zdálo se, (K1) • 131 *Vzdával* jsem se již naděje v úspěch] *Vzdával* jsem se již *veškeré* naděje v *nějaký* úspěch

(K3, K1) • 131 litoval jsem Mahmuda] litoval jsem *v duchu* Mahmuda (K3)] litoval jsem Mahmuda (K1) • 131 jsem se vžíval,] jsem se *opravdově* vžíval (K3)] jsem se vžíval, (K1) • 131 zaslechl jsem z pozadí sklepení] zaslechl jsem *náhle* z pozadí *temného* sklepení (K3)] zaslechl jsem *náhle* z pozadí sklepení (K1) • 132 ihned pátrání] ihned *svého* pátrání (K3)] ihned pátrání (K1) • 132 hrozila sesutím.] hrozila *již* sesutím. (K3)] hrozila sesutím. (K1) • 132 ukazuje na jeden] ukazuje *chvějící se rukou* na jeden (K3)] ukazuje *rukou* na jeden (K1) • 132 u cíle. “] u *kýženého* cíle.«] u cíle.« (K1) • 132 lví hlavu.] lví hlavu, *ovšem již hlodem času špatně znatelnou*. (K3)] lví hlavu. (K1) • 132 tajemství. „Nuže, *vyjměme kámen ze zdi*,“ pravil jsem *netrpělivě, cítě*, jak se mne zmocňuje rozčilení.]] tajemství. *Anebo před krutým zklamáním*. »Nuže, *vyndejme kámen*,« pravil jsem, *hoře netrpělivostí a cítě*, jak i mne se zmocňuje *nervové* rozčilení. (K3)] tajemství. „Nuže, *vyjměme kámen ze zdi*,“ pravil jsem *hoře netrpělivostí a cítě*, jak se mne zmocňuje *nervové* rozčilení. (K1) • 132 vši silou *zatkl jeho hrot* do spáry] vši silou *zatkl jeho špici* do spáry (K3)] vši silou *zatknul jeho špici* do spáry (K1) • 132 snaže se *kámen lví hlavou označený* vypáčiti. *Ale kámen* tkvěl] snaže se *lví hlavou označený kámen* vypáčiti. *Ale tento* tkvěl (K3)] snaže se *lví hlavou označený kámen* vypáčiti. *Leč tento* tkvěl (K1) • 132 ran, nežli] ran *špičákem*, nežli (K3)] ran, nežli (K1) • 132 odhodil špičák a snažil se *rukama* kámen vyrvati.] odhodil *nyní* špičák a snažil kámen vyrvati. (K3)] odhodil špičák a snažil se *rukama* kámen vyrvati. (K1) • 132 *Praménky* potu řinuly se mu po tváři] *Bohaté praménky* potu řinuly se mu po *zarudlé* tváři (K3)] *Praménky* potu řinuly se mu po tváři (K1) • 132 do krve *odřeny*, když kámen] do krve *rozedřeny*, když *poslže* kámen (K3, K1) • 132 *se svalil* na dlažbu.] *svalil se* na dlažbu. (K3, K1) • 132 *jsme nahlédli* do otvoru, *leč* po pokladu nebylo ani] *nahlédli jsem* do *povstalého* otvoru, *avšak* po *nějakém* pokladu nebylo *zde* ani (K3)] *nahlédli jsem* do *povstalého* otvoru, *leč* po *nějakém* pokladu nebylo ani (K1) • 132 *vzkřikl* Mahmud rozrušeně, a jeho snědá tvář *ztemněla*] *vzkřikl* Mahmud rozrušeně a jeho snědá tvář *ztemněla* (K3, K1) • 132 „Poklad *zde je a najdu* jej stůj co stůj.“] »Poklad *zde musí někde býti a já jej najdu* stůj co stůj.« (K3)] »Poklad *zde musí býti a já jej najdu* stůj co stůj.« (K1) • 132 počal jako *zběsilý*] počal *Mahmud* jako *zběsilý* (K3)] počal jako *zběsilý* (K1) • 132 *vylamovati* kámen] *vylamovati z ní* kámen (K3)] *vylamovati* kámen (K1) • 132 *zněly dutě* pustým sklepením, *otřásající* klenbou.] *dutě* *zněly* pustým, *hrobovým* sklepením, *otřásající* *chatrnou* klenbou. (K3)] *dutě* *zněly* pustým sklepením, *otřásající* klenbou. (K1) • 132 *Díval jsem se* nečinně, *stoje*] *Přihlížel jsem* nečinně, *trpně*, *stoje* (K3)] *Přihlížel jsem* nečinně, *stoje* (K1) • 132 Mahmudovi na práci.] Mahmudovi na *jeho* práci. (K3, K1) • 132 několik *kamenů v místě*, kde *byla* *veliká* trhlina] několik *větších kamenů*, kde *se nalézala* *značná* trhlina (K3)] několik *kamenů v místě*, kde *se nalézala* *velká* trhlina (K1) • 132 *zřítíl* se pojednou *veliký* balvan] *zřítíl* se pojednou *veliký* balvan (K3)] *sřítíl* se pojednou *veliký* balvan (K1) • 132 *Leknutím jsem upustil* *svítilnu*,] *Leknutím upustil jsem* *svítilnu*, (K3, K1) • 132 *zazvonila* o dlažbu] *zazvonila s třeskem* o dlažbu. (K3)] *zazvonila* o dlažbu. (K1) • 133 *klenutí*, jako by *jimi lomcoval nějaký obr*.] *klenutí*, jako by *nějaký obr jimi lomcoval* nebo jako by *zemětřesení se ohlašovalo*. (K3)] *klenutí*, jako by *nějaký obr jimi lomcoval*. (K1) • 133 *odskočil* jsem ještě *včas* a] *odskočil* jsem ještě *v pravý čas* a (K3)] *odskočil* jsem ještě *včas* a (K1) • 133 *výklenku*, neboť] *výklenku, jež jsem potmě nahmatal*, neboť (K3)] *výklenku*, neboť (K1) • 133 *padaly* s *ohlušujícím*] *padaly vůkol* s *ohlušujícím* (K3)] *padaly kolem* s *ohlušujícím* (K1) • 133 *Zaslechl* jsem *hrozný Mahmudův výkřik*, pak *rachot* a *třeskot kamenů*, *poté vše utichlo*.] *Zaslechl* jsem *ještě hrozný výkřik Mahmudův*, pak *opětný rachot* a *třeskot* – *poté nastalo utišení... Hrobový klid...* (K3)] *Zaslechl* jsem *hrozný výkřik Mahmudův*, pak *opětný rachot* a *třeskot*, *po té nastalo utišení*. (K1) • 133 *ohmatal* si tělo. *Ano*, *žil* jsem a *přestál* jsem *sesutí části*] *ohmatal* si *celé* tělo. *Ano*, *věru*, *žil* jsem a *přestál* jsem *strašlivé sesutí zadní*

části (K3)] ohmatal si tělo. Ano, žil jsem a přestál jsem sesutí části (K1) • 133 jak *něco* vlhkého,] jak *cosi* vlhkého, (K3, K1) • 133 ulpělo mi na ruce.] ulpělo mi na *třesoucí se* ruce (K3)] ulpělo mi na ruce. (K1) • 133 na čele *mi stékal* pramének] na čele *stékal mi* pramének (K3, K1) • 133 *některý z* padajících kamenů] *jeden z* padajících kamenů (K3, K1) • 133 *Oddychl* jsem si zhluboka. Byl jsem zachráněn.] *Oddechl* jsem si zhluboka. Byl jsem *tedy* zachráněn. (K3, K1) • 133 stalo s Mahmudem?] stalo s *ubohým* Mahmudem? (K3)] stalo s Mahmudem? (K1) • 133 jeho výkřik; přihodilo se mu *jistě* neštěstí.] jeho *strašlivý* výkřik; přihodilo se mu *zajisté* neštěstí. (K3)] jeho výkřik; přihodilo se mu *jistě* neštěstí. (K1) • 133 Můj hlas *se příšerně ozval*] Můj hlas *ozval se příšerně* (K3, K1) • 133 Nikdo neodpovídal.] Nikdo, *nikdo* neodpovídal. (K3)] Nikdo neodpovídal. (K1) • 133 Zavolal jsem *znova*.] Zavolal jsem *poznovu a můj hlas třásl se úzkostí*. (K3)] Zavolal jsem *poznovu*. (K1) • 133 Opustil jsem ochranný výklenek] Opustil jsem *tedy* ochranný výklenek (K3, K1) • 133 tápal v temnotě.] tápal v temnotě *kolem*. (K3, K1) • 133 *Ohmatáním* jsem poznal,] *Uchopil jsem jej a ohmatáním* poznal, (K3, K1) • 133 kterou jsem prve upustil.] kterou jsem prve *leknutím* upustil. (K3)] kterou jsem *byl* prve *leknutím* upustil. (K1) • 133 padla *asi* stranou a nebyla kamením zasažena.] padla *nebo se odvalila* stranou a nebyla *řítícím se* kamením zasažena. (K3)] padla *asi* stranou a nebyla kamením zasažena. (K1) • 133 Nyní teprve *jsem spatřil*, co se stalo.] Nyní teprve *spatřil jsem náležitě*, co se *vlasně* stalo. (K3)] Nyní teprve *spatřil jsem náležitě*, co se stalo. (K1) • 133 *Zadní část*] *Celá zadní část* (K3, K1) • 133 se zdí a s částí chatrné klenby se *zřítila*,] se zdí a částí chatrné klenby se *sřítila*, (K1) • 133 vyčníval trup] vyčníval *hoření* trup (K3, K1) • 133 hroznou *ranou* na hlavě.] hroznou *ranou* na hlavě, *jež spočívala v tratolišti krve*. (K3)] hroznou *ránou* na hlavě (K1) • 133 třesa se rozechvěním,] třesa se *vnitřním* rozechvěním, (K3, K1) • 133 a *skelný jeho zrak se na mne upíral* vyhasle.] a *jeho skelný zrak upíral se na mne* vyhasle. (K3)] a *skelný jeho zrak upíral se na mne* vyhasle. (K1) • 134 ozdobné *přezky* a šperky *východního* tvaru.] ozdobné *přezky* a *nejrůznější* šperky *orientálního* tvaru. (K3)] ozdobné *přesky* a *nejrůznější* šperky *orientálního* tvaru. (K1) • 134 Uprostřed *nich* spatřil jsem *sežloutlý*, svinutý pergamen. *Rozvinul jsem jej*] Uprostřed *těchto předmětů* spatřil jsem *jakýsi zežloutlý*, svinutý pergamen. *Uchopil jsem listinu chvějící se rukou, rozvinul ji* (K3, K1) • 134 notář *apoštolské papežské stolice*] notář *papežské stolice* (K3)] notář *apoštolské stolice papežské* (K1) • 134 *kdo* rozluští tajemství] *kdož* rozluští tajemství (K3, K1) • 134 dáno na vůli, aby se dali pokřtíti] dáno na vůli, *buď* aby se dali pokřtíti (K3, K1) • 134 upustiti od *islamu* a] upustiti od *víry svých předků* a (K3)] upustiti od *islamu* a (K1) • 134 Ovšem *musili* zanechati] Ovšem *byli nuceni* zanechati (K3, K1) • 134 všechen movitý] všechen *svůj* movitý (K3, K1) • 134 jako žebráci.] jako *hotoví* žebráci. (K3)] jako žebráci. (K1) • 134 ben Tálíb, *mohamedán*, pocházející] bez Tálíb pocházející (K3)] ben Tálíb, *mohamedán*, pocházející (K1) • 134 zatvrzelému *mohamedánu*] zatvrzelému *Arabu* (K3)] zatvrzelému *mohamedánu* (K1) • 134 bohatý *valadolidský kupec*,] bohatý *kupec valadolidský*, (K3, K1) • 134 zvaný Lví hlava.] zvaný Lví hlava *a uvázal se v jeho držení*. (K3, K1) • 134 s budovou prodáno,] s budovou *zároveň* prodáno, (K3, K1) • 134 žil *kavalírsky*,] žil *velkopansky*, (K3)] žil *kavalírsky*, (K1) • 134 Sídlil v Madridě, a ježto jen zřídka byl v Granadě hostem, prodával] Sídlil v Madridě a ježto jen zřídka byl v Granadě hostem, prodával (K3, K1) • 134 zůstavil mi z velikého *rodinného bohatství*,] zůstavil mi z *celého* velikého *bohatství rodinného*, (K3, K1) • 135 Granadě. *Umínil jsem si*, že se do ní přestěhuji.] Granadě *a já umínil si*, že se do ní přestěhuji *a budu ji obývatí*. (K3, K1) • 135 Byla však *velmi zbědována* uvnitř i zevně i viděl jsem nutnost *upraviti ji k obývání*. Najal jsem potřebné řemeslníky] Byla však *ve stavu velmi zbědovaném* uvnitř i zevně i viděl jsem nutnost *k obývání ji trochu upraviti*. Najal jsem *tedy* potřebné řemeslníky (K3)] Byla však *ve stavu velmi*

zbědovaném uvnitř i zevně i viděl jsem nutnost *k obývání ji upravití*. Najal jsem *tedy* potřebné řemeslníky (K1) • 135 *k jejich pracím*.] *k jejich pracím*. (K3)] *k jejich pracem*. (K1) • 135 *hoření místnosti, odebrali se i do sklepení*,] *horní místnosti, odebrali se řemeslníci i do sklepení*, (K3)] *hoření místnosti, odebrali se i do sklepení*, (K1) • 135 *neboť klenba byla chatrná*] *neboť jeho klenba byla chatrná* (K3, K1) • 135 *hrozila sesutím*.] *hrozila brzkým sesutím*. (K3)] *hrozila sesutím*. (K1) • 135 *ve zdivu*,] *ve starém zdivu*, (K3)] *ve zdivu*, (K1) • 135 *abych zvěděl, co v ní je*.] *abych ji otevřel, a zvěděl, co obsahuje*. (K3)] *abych ji otevřel a zvěděl, co v ní je*. (K1) • 135 *že je v ní asi nějaký poklad*] *že obsahuje as nějaký poklad* (K3)] *že obsahuje asi nějaký poklad* (K1) • 135 *ale neměl jsem klíče, abych mohl zámek otevřítí*.] *avšak neměl jsem klíče, abych její zámek mohl otevřítí*. (K3)] *leč neměl jsem klíče, abych její zámek mohl otevřítí*. (K3, K1) • 135 *Podářilo se mi to konečně*.] *Podářilo se mi to po jisté námaze*. (K1) • 135 *vnitřek skřínky*.] *vnitřek záhadné skřínky*. (K3)] *vnitřek skřínky*. (K1) • 135 *z nichž mou pozornost nejvíce upoutal veliký zlatý prsten, s podivnou*,] *z nichž upoutal nejvíce mou pozornost velký, zlatý prsten s nějakou podivnou*, (K3, K1) • 135 *východní značkou*,] *arabskou značkou*, (K3)] *orientálskou značkou*, (K1) • 135 *Vyňal jsem prsten a zkusil jej na prstu*] *Vyjmul jsem prsten a zkusil jej na prstu* (K3)] *Vyjmul jsem prsten a zkusil na prstu* (K1) • 135 *zalíbil starodávnou formou i*] *zalíbil svým starodávným tvarem i* (K3)] *zalíbil svou starodávnou formou i* (K1) • 135 *Skřínku se šperky*] *Skřínku s ostatními šperky* (K3, K1) • 135 *v sekretáři*.] *ve svém sekretáři*. (K3, K1) • 135 *Ale jaká to změna stala se*] *Ale jaká to změna stala se* (K3)] *Leč jaká změna stala se* (K1) • 135 *Počal jsem svou rodinu*] *A náhle jsem svou rodinu* (K3)] *Počal jsem svou rodinu* (K1) • 135 *Úmyslně vyhledával jsem rozmíšky s manželkou a dětmi, abych mohl*] *Vyhledával jsem úmyslně rozmíšky s manželkou a dětmi, bych mohl* (K3, K1) • 136 *všemožně ztrpčoval život*.] *všemožně ztrpčoval život*. (K3)] *ztrpčoval všemožně život*. (K1) • 136 *nenáviděti katolickou víru, kterou jsem zdědil po předcích a v níž jsem byl vychován. Jako notář*] *nenáviděti své souvěrce. Jako notář* (K3)] *nenáviděti víru katolickou, kterou jsem zdědil po předcích a v níž jsem byl vychován. Jako notář* (K1) • 136 *proti svaté inkvisici a svých styků s ní*] *proti své vrchnosti a svých styků se svými přáteli* (K3)] *proti svaté inkvisici a svých styků s ní* (K1) • 136 *ve prospěch kacířů*.] *ve prospěch kacířů*. (K3)] *ve prospěch kacířů, které pronásledovala*. (K1) • 136 *co souviselo s křesťanstvím a co mi připomínalo tuto nauku*.] *co mi připomínalo víru mých předků*. (K3)] *co souviselo s křesťanstvím a odstranil jsem ze svého okolí vše, co mi připomínalo tuto nauku*. (K1) • 136 *Navenek jevil jsem se*] *Na venek jevil jsem se* (K3, K1) • 136 *ale v nitru*] *ale ve svém nitru* (K3, K1) • 136 *Má nenávisť ke každému, kdo hlásil se ke Kristovu učení, byla*] *Má nenávisť k mé vlasti byla* (K3)] *Moje nenávisť ke každému, kdo hlásil se k učení Kristovu, byla* (K1) • 136 *má bezbožnost*] *má bezbožnost* (K3)] *moje bezbožnost* (K1) • 136 *zdála nevyčísitelnou. Má žena, nemohouc*] *zdála býti nevyčísitelnou. Má manželka, nemohouc* (K3)] *zdála býti nevyčísitelnou. Moje manželka, nemohouc* (K1) • 136 *celkem lhostejné, neboť jsem je nenáviděl*.] *celkem lhostejno, neboť jsem je nenáviděl*. (K3)] *celkem lhostejno, neboť jsem je nenáviděl pro jejich víru*. (K1) • 136 *tajně k islamu. Hodnost notáře papežské stolice podržel*] *tajně na mohamedánskou víru. Svůj úřad podržel* (K3)] *tajně k islamu. Úřad notáře papežské stolice podržel* (K1) • 136 *jelikož pod pláštěm obránce katolické církve mohl jsem*] *neboť pod pláštěm obránce víry svých předků mohl jsem* (K3)] *jelikož pod pláštěm obránce katolické církve mohl jsem* (K1) • 136 *zločinů proti ní. Za noci vnikal jsem tajně do chrámů a poškozoval jsem vzácné obrazy křesťanských světců, olupoval oltáře o klenoty a znešvařoval kaple a svatostánky. // Pátráno po pachatelích a vždy zatčení lidé nevinní, židé nebo chudí moslemíni z*] *zločinů proti ní. Varoval jsem tajně kacíře před chystaným pronásledováním, podněcoval je k neposlušnosti a vzpouře. A vždy po mém činu byli zatčeni lidé nevinní, židé nebo chudí*

mohamedáni z (K3)] *Za noci vnikal jsem tajně do chrámů a dopouštěl se svatokrádeží. Poškozoval jsem vzácné obrazy křesťanských světců, olupoval oltáře o jejich klenoty, znešvařoval kaple a svatostánky. // Pátráno po pachatelích a zatčeni vždy lidé nevinní, židé nebo chudí moslemíni z (K1) • 136 kteří v žalářích inkvisice za nesnesitelných muk přiznali se k vině, již nespáchali.] kteří v žalářích a v mučírňách byli donuceni přiznati se k něčemu, čeho nespáchali, čím nebyli vinni. (K3)] kteří v žalářích inkvisice za nesnesitelných muk přiznali se k vině, již nespáchali. (K1) • 136 Nikoho ani ve snu nenapadlo, že zločiny ty páše notář apoštolské stolice,] Nikomu ani ve snu nenapadlo, že jsem já pravým vinníkem, že zločiny ty páše notář apoštolské stolice (K3)] Nikomu ani ve snu nenapadlo, (K1) • 136 ulicemi. Jak také mohli podezřívati toho, jenž požíval naprosté důvěry svatého úřadu a měl hájiti jeho zájmů? A přece byl jsem to já, který zločiny prováděl, vydávaje soudu za sebe nevinné. Marně] ulicemi. Marně (K3)] ulicemi. Jak také mohli podezřívati toho, který požíval naprosté důvěry svatého officia a měl hájiti zájmy jeho? A přece byl jsem to já, který zločiny prováděl, vydávaje soudu za sebe nevinné. Marně (K1) • 137 uvědomoval jsem si hrůzné počínání] uvědomoval jsem si své hrůzné počínání (K3)] uvědomoval jsem si hrůzné své počínání (K1) • 137 ale strach před strašným trestem inkvisice mi v tom vždy zabránil.] avšak strach před strašným trestem mi v tom zabránil. (K3)] leč strach před strašným trestem inkvisice mi v tom vždy zabránil. (K1) • 137 brzy se mne opět zmocnilo nepřekonatelné záští vůči pokání] záhy se mne opět zmocnila nepřekonatelná zášť vůči každému pokání (K3, K1) • 137 propukla znova.] propukla znova. (K3)] propukla znovu. (K1) • 137 Zprvu jsem nevěděl,] Zprvu nevěděl jsem sám, (K3, K1) • 137 snažil jsem se utajiti.] snažil jsem se všemožně zastříti před světem a okolím. (K3, K1) • 137 mě napadlo,] mi napadlo, (K3, K1) • 137 zlověstný kroužek] zlověstný ten kroužek (K3, K1) • 137 v zahradě] v mé zahradě (K3, K1) • 137 na prst navlékl.] na prst navléknul. (K3, K1) • 137 Čarodějný prsten byl] Prsten ten byl (K3)] Magický prsten byl (K1) • 137 jiného východu] jiného východiště] jiného východu (K1) • 137 od zneuctění, kterému by propadla, kdybych své zločiny vyzradil, a svět bude přesvědčen,] před zneuctěním, kterému by propadla, kdyby se mé zločiny vyzradily a svět bude přesvědčen, (K3, K1) • 137 osudný prsten] osudný, uloupený prsten (K3)] osudný prsten (K1) • 137 uložím zase k ostatním] uložím opět k ostatním (K3)] uložím nazpět k ostatním (K1) • 137 do starodávné skřínky a odnesu ji na místo, kde byla nalezena.] do starodávné skřínky, v které jsem jej našel a tuto odnesu opět na místo, kde byla původně nalezena a odkud jsem ji neprávem uzmul. (K3)] do starodávné skřínky, v které jsem jej našel a tuto odnesu opět na místo, kde byla původně nalezena. (K1) • 137 zazdil hrozný poklad] zazdil zde opět hrůzný poklad (K3)] zazdil opět hrůzný poklad (K1) • 137 doznávám k svým zločinům] doznávám ke svým proviněním (K3)] doznávám ke svým zločinům (K1) • 137 objevili neblahou skřínku,] objevili tuto skřínku, (K3, K1) • 137 svůj smutný osud,] svůj smutný osud, (K3)] smutný svůj osud, (K1) • 138 tajemným prstenem.] tajemným prstem, jenž mstí se za svůj lid, zbavený statků a vlasti. (K3)] tajemným prstenem. (K1) • 138 výpravy domů.] výpravy do svého příbytku. (K3, K1) • 138 Nevím již ani, co jsem pak ještě činil po hrozném události v osudném sklepení, a nemohl jsem] Nevím již ani, co jsem pak ještě činil po hrozném události v osudném sklepení a nemohl jsem (K3, K1) • 138 jak jsem se dostal] jak jsem se posléze dostal (K3, K1) • 138 v svém pokojíku] ve svém pokojíku (K3, K1) • 138 plnou měrou následky strašného rozčilení, které jsem přestál.] vrchovatou měrou následky strašlivého rozčilení, které jsem právě přestál. (K3, K1) • 138 odehrálo před mýma očima] odehrálo před mými očima (K3)] odehrálo před mými zraky (K1) • 138 zdálo se mi jako hrozný sen,] připadalo mi jako hrozný sen, (K3, K1) • 138 vše bylo skutečností.] bylo vše skutečností. (K3, K1) • 138 zavíraly únavou.] zavíraly únavou. (K3)] zavíraly znavou. (K1) • 138 chtěje si sáhnouti na hlavu, abych ohmatal ránu, zpozoroval jsem,] chtěje si*

sáhnouti na hlavu, bych ohmatal ránu, zpozoroval jsem, (K3)] chtěje sáhnouti si na hlavu, bych ohmatal ránu, spozoroval jsem, (K1) • 138 přemoci únavy,] přemoci nesnesitelné únavy, (K3, K1) • 138 na lože, okamžitě usínaje těžkým spánkem,] na neodestlané lože, usínaje okamžitě těžkým spánkem, (K3)] na lože, usínaje okamžitě těžkým spánkem, (K1) • 138 pokoj tone] můj pokojík tone (K3, K1) • 138 zaspal jsem práci v továrně i čas k jídlu.] zaspal jsem i čas k jídlu. (K3, K1) • 139 nic od včerejška předešlého dne,] ničeho od večera předešlého dne, (K3, K1) • 139 chvíli do výklenku] chvíli hrozícího nebezpečství do výklenku (K3)] chvíli hrozícího nebezpečí do výklenku (K1) • 139 ochránil od pohromy.] ochránil před vážnou pohromou, snad i smrtí. (K3)] ochránil před pohromou. (K1) • 139 zbylo mi jako upomínka na neblahou výpravu] zůstalo mi upomínkou na neblahou výpravu (K3, K1) • 139 prožíval jsem znova vše] prožíval jsem znovu všechno (K3)] prožíval jsem znova vše (K1) • 139 osudné noci] osudné oné noci (K3)] osudné noci (K1) • 139 kdy se zřítíla část sklepení.] kdy se zřítíla zadní část sklepení se zdí a dílem chatrné klenby. (K3)] kdy se sřítíla zadní část sklepení se zdí a dílem chatrné klenby. (K1) • 139 vyčnívati Mahmudovo mrtvé tělo s hroznou ranou na hlavě a se skelným zrakem,] vyčnívati mrtvé tělo Mahmudovo s hroznou ránou na hlavě a skelným zrakem, (K3, K1) • 139 kam jsem ji položil, než] kam jsem ji položil, nežli (K3)] kam jsem ji byl položil, než (K1) • 139 s pocitem zvědavosti] se smíšenými pocity zvědavosti (K3, K1) • 139 viděl v hromadě] viděl v hromadě (K3)] uviděl v hromadě (K1) • 139 Čarodějný prsten v ní nebyl.] Záhadného prstenu v ní však nebylo. (K3)] Magického prstenu v ní nebylo. (K1) • 139 vypadl asi] vypadl z ní asi (K3)] vypadl si (K1) • 139 čarodějný prsten?] magický prsten? (K3, K1) • 140 se znova odvážil v místa,] se odvážil znovu v místa, (K3, K1) • 140 kde jsem byl svědkem Mahmudovy smrti.] kde byl jsem svědkem Mahmudovy smrti. (K3)] kde jsem byl svědkem soudruhovy smrti. (K1) • 140 zřícením části sklepení,] zřícením sklepní části, (K3, K1) • 140 vnikli do budovy] vnikli do sklepení (K3)] vnikli do budovy (K1) • 140 když by mne přistihli] pakli by mne přistihli (K3, K1) • 140 měl bych zbytečné nepříjemnosti] měl bych zbytečné nepříjemnosti (K3)] měl zbytečné nepříjemnosti (K1) • 140 čarodějný prsten] magický prsten (K3)] čarodějný prsten (K1) • 140 Jaké vášně by byl ve mně probudil] Jaké vášně by ve mně probudil (K3, K1) • 140 zkáze by mne byl přivedl.] zkáze by mne přivedl. (K3, K1) • 140 Alameda. // V Granadě nesetrval jsem až do skončení války. Po dvou letech, kdy válka se rozběhla v celé své strašlivé, zkázonosné síle a kdy Češi v zahraničí shledávali své bratry, aby pomohli i oni dohodovým mocnostem k vítězství nad germánskou hydrou, jejíž konečné zdolání mohlo přinést spásu i jejich porobené vlasti, byl jsem i já stržen ve válečný vír. // Ještě se třemi přáteli prchl jsem do Francie a tam vstoupil do utvářejícího se pomocného sboru našich legionářů. Zprvu nebylo nám popřáno účastniti se velkých bitev, jež byly a zůstanou navždy pýchou francouzského udatenství. // Teprve později, když naše řady zesílily a byly řádně zorganizovány a kdy zejména hrdinské činy našich bratří na ruské frontě hlásaly slávu našeho vzrůstajícího odboje celému světu, poskytli našim junákům i ve Francii prokázati jejich udatenství ve prospěch vítězství svobody a práva. // A tak došlo konečně k památným bitvám u Verdunu, kde vyznamenali se Češi svými útoky a obranou. Tam také v jedné řepě při vyklizování nepřátelského zákopu byl jsem zasažen do hlavy nějakým tvrdým předmětem; současně ucítil jsem palčivou bolest na prsou. // Padl jsem a ztratil vědomí. Procítl jsem teprve v lazaretě, kam jsem byl odnesen. Bylo mi řečeno, že jsem utrpěl dvě zranění. Prvé bylo způsobeno úderem do hlavy kolbou pušky, však tvrdá česká lebka odolala tomuto útoku na můj život. Druhé zranění vzniklo střelnou ranou do hrudi a mohlo býti smrtelné, kdyby se kulka nebyla svezla po jakémsi kovovém předmětu, jenž byl nalezen v kapse v mém oděvu. // Požádal jsem ošetřujícího bratra, aby mi ukázal onen předmět, jemuž jsem děkoval za svou záchranu. // Přinesl mi stříbrnou štítovou sponu, bohatě po východním způsobu zdobenou.

Poznal jsem šperk, jenž pocházel z onoho maurského pokladu v Granadě, jež jsem si uschoval na památku po Mahmudovi a který jsem při své odchodu ze Španěl vzal s sebou. (K3) •

DIV PERLORODKY

K2 = první knižní vydání *Neviditelné ruce* (1926); Č = časopisecké vydání *Zlatá Praha* (1924); R = rukopis *Neviditelné ruce* (1919–1921)

Ve vydání z roku 1933 zní jméno japonského vyslance „Takemoto“, ve všech předchozích vydáních ho autor označuje spojením „Mr. Takemoto“.

163 Touha po *cizokrajných věcech*] Touha po *cizokrajném* (K2, Č, R) • 163 ústavu pražského po většinu měsíců v roce k místu svého *působení*, byl] ústavu pražského po většinu měsíců v roce k místu svého *působení*, byl] ústavu pražského, po většinu měsíců v roce k místu svého *působení*, byl (Č)] ústavu pražského po většinu měsíců v roce k místu svého *působení*, byl (R) • 163 Prožil jsem často] Prožil jsem *tak* často (K2, Č, R) • 163 zákoutí, kde jsem *bydlil*,] zákoutí, kde jsem *bydlel*, (K2, Č, R) • 163 postavení *cizince*,] postavení *cizincovo*, (K2, Č, R) • 163 *cizím, dosud mi neznámém městě, jež* jsem přišel] *cizím, dosud mi neznámém městě, jež* jsem přišel (K2, Č)] *cizím, mně dosud neznámém městě, které* jsem přišel (R) • 163 představoval *jsem* si,] představoval *jsem* si, (K2, Č)] představoval si, (R) • 163 že *jsem* v některé neznámé] že *jsem* v některé neznámé (K2, Č)] že *se nalézám* v některé neznámé (R) • 163 Bruselu, daleko od domova, *vmyslíl jsem se*] Bruselu, daleko od *svého* domova, *vmyslíl jsem se* (K2)] Bruselu, daleko od *svého* domova, *a vmyslíl jsem se* (Č)] Bruselu, daleko od *svého* domova *a vmyslíl jsem se* (R) • 163 lidí, *jež* jsem potkával,] lidí, *kteří* jsem potkával, (K2, Č, R) • 163 v němž jsem *se zamýšlel ubytovati*.] v němž jsem *zamýšlel ubytovati se*. (K2, Č, R) • 164 šedi dnů] šedi *mých* dnů (K2, Č, R) • 164 *jež mi osvěžovala sny*] *jež osvěžovala mé sny* (K2, Č, R) • 164 dalekých *obzorů*.] dalekých *obzorů*. (K2, Č)] dalekých *obzorův*. (R) • 164 tajemností osobnosti,] tajemností *své* osobnosti, (K2, Č, R) • 164 houslisty seznámil] houslisty *K...* seznámil (K2)] houslisty seznámil (Č)] houslisty *K...* seznámil (R) • 164 *japonským* vyslance.] *japonským* vyslancem. (K2)] *žaponským* vyslancem. (Č)] *jenž žaponským* vyslancem (R) • 164 byl asi třicetiletý,] byl *muž* asi třicetiletý, (K2, Č, R) • 164 *velkým* ctitelem] *velikým* ctitelem (K2, Č, R) • 164 Oslovil jsem *ho* anglicky] Oslovil jsem *jej* anglicky (K2, Č, R) • 164 úsloví *ocitli* jsem se] úsloví *ocitli* jsme se (K2, Č, R) • 164 *měl jemný postřeh, vzácné vzdělání* a jevil] *byl mužem jemných postřehů, vzácného vzdělání* a jevil (K2, Č, R) • 164 *mohl-li* bych mu doporučiti,] *mohl-li* bych mu doporučiti, (K2)] *nemohl-li* bych mu doporučiti, (Č, R) • 164 mám v knihovně *Selverův* výbor českých] mám *ve své* knihovně *Seleverovu* *anthologii* českých (K2, Č, R) • 165 sliboval jsem si vzácné] sliboval jsem si *od své návštěvy* vzácné (K2, Č, R) • 165 Jistě má vyslanec *umělecké předměty a snad i starožitnosti, které přivezl si z domoviny, a jež*] Jistě má vyslanec *plno uměleckých předmětů a snad i starožitností, jež si přivezl ze své domoviny a jež* (K2)] Jistě má vyslanec *ve svém bytě plno uměleckých předmětů a snad i starožitností, jež si přivezl ze své domoviny a jež* (Č)] Jistě má *žaponský* vyslanec *ve svém bytě plno uměleckých předmětův a snad i starožitností, jež si přivezl ze své domoviny a které* jež (R) • 165 že přinesu zmíněnou] že *milerád* přinesu zmíněnou (K2, Č, R) • 165 *octnu se* v důvěrném] *octnu se* v důvěrném (K2)] *ocitnu se* v důvěrném (Č, R) • 165 kouzelného *Niponu*] kouzelného *Niponu* (K2)] kouzelného *Nipponu* (Č, R) • 165 výhradně po *japonsku*,] výhradně po *japonsku* (K2, Č)] výhradně po *žaponsku*, (R) • 165 *japonských* dřevorytů] *japonských* dřevorytů (K2, Č)] *žaponských* dřevorytů (R) • 165 soška *Budhova*] soška *Budhova* (K2)] soška *Buddhova* (Č, R) • 165 *budhistické* světce;] *budhistické* světce; (K2)] *buddhistické* světce; (Č, R) • 165 byly vyloženy drahocenné *japonské*

látky, pestře a uměle vyšívané.] byly vyloženy drahocenné *japonské* látky, pestře a uměle vyšívané. (K2)] byly vyloženy drahocenné *japonské* látky pestře a uměle vyšívané. (Č)] byly vyloženy drahocenné *žaponské* látky pestře a uměle vyšívané. (R) • 165 *japonských* vějířů,] *japonských* vějířů, (K2, Č)] *žaponských* vějířů, (R) • 165 nevynikaly uměleckou cenou.] nevynikaly *zvláštní* uměleckou cenou. (K2, Č, R) • 165 nepřipomínalo zvláštního] nepřipomínalo *mi* zvláštního (K2, Č, R) • 165 dálného *Niponu*.] dálného *Niponu*. (K2)] dálného *Nipponu*. (Č, R) • 165 před Takemotem zklamání] před Takemotem *svého* zklamání (K2, Č, R) • 165 zařízením bytu.] zařízením *jeho* bytu. (K2, Č, R) • 166 „*Můj život*] »*Ach, můj život* (K2)] „*Ach, můj život* (Č, R) • 166 stále *musím* býti připraven,] stále *musím* býti připraven, (K2)] stále *nutno* býti připraven, (Č, R) • 166 že budu poslán] že *svou vládou* budu poslán (K2, Č, R) • 166 poznáte mnohé země,] poznáte *tak* mnohé země, (K2, Č, R) • 166 přisvědčoval *Japonce*;] přisvědčoval *Japonce* (K2, Č)] přisvědčoval *Žaponce*; (R) • 166 *půjčil* na několik dnů.] *zapůjčil* na několik dnů. (K2, Č, R) • 166 Přijal jsem *jeho vlídné pozvání*. *Odsunul* žlutou hedvábnou zástěnu, bohatě vyšívanou,] Přijal jsem *vlídného pozvání svého hostitele, jenž odsunul* žlutou hedvábnou zástěnu, bohatě vyšívanou, (K2)] Přijal jsem *vlídného pozvání svého hostitele, jenž odsunul* žlutou hedvábnou zástěnu bohatě vyšívanou, (Č)] Přijal jsem *vlídné pozvání svého hostitele, jenž odsunul* žlutou hedvábnou zástěnu bohatě vyšívanou, (R) • 166 stojan z mahagonového] stojan z mahagonového (K2, Č)] stojan *s* mahagonového (R) • 166 vkusně rozestaveny porculánové] vkusně rozestaveny porculánové (K2, Č, R) • 166 soustředila mou pozornost.] soustředila *k sobě* mou pozornost. (K2, Č, R) • 167 umělecká hříčka, “] umělecká hříčka, *Mr. Takemoto,*« (K2)] umělecká hříčka, *Mr. Takemoto,*“ (Č, R) • 167 *ji z vlasti?*“ *Takemoto* přikývl. „*Ano, přinesl jsem si ji odtamtud*. Není] *ji ze své vlasti?*“ *Mr. Takemoto* přikývl. »*Přinesl jsem si ji ze své vlasti, ano, odtamtud*. Není (K2)] *ji ze své vlasti?*“ *Mr. Takemoto* přikývl. „*Přinesl jsem si ji ze své vlasti, ano, odtamtud*. Není (Č)] *ji ze své vlasti, ano, odtamtud*. Není (R) • 167 o jehož vytvoření,] na jehož vytvoření, • 167 pracovalo *mořské dno*,] pracovalo *mořské dno*, (K2, Č)] pracovalo *dno mořské*, (R) • 167 našel jste ji nebo vám byla] našel jste ji *sám* nebo vám byla (K2)] našel jste ji *sám*, nebo vám byla (Č, R) • 167 hostitel, neodpovídaje,] hostitel, neodpovídaje *k mému dotazu*, (K2, Č, R) • 167 *japonský* sluha,] *japonský* sluha, (K2, Č)] *žaponský* sluha, (R) • 167 ukázal na křeslo] ukázal *mi* na křeslo (K2, Č, R) • 167 nalévaje zvolna čaj do šálek vysvětloval:] nalévaje zvolna čaj do šálek vysvětloval: (K2)] nalévaje zvolna čaj do šálek, vysvětloval: (Č, R) • 167 onu perlorodku.] onu perlorodku *sám*. (K2, Č, R) • 167 *A to na mořském pobřeží, poblíž Katsury*, kde] *A to na mořském pobřeží, poblíž Katsury*, kde (K2, Č)] *A sice na břehu mořském poblíže Katsury*, kde (R) • 167 vyjeti si na moře nebo toulati se] vyjeti si na moře nebo toulati se (K2)] vyjeti si na moře, nebo toulati se (Č, R) • 167 črtati *krajinářské dojmy*.] črtati *krajinářské dojmy*. (K2, Č)] črtati *si dojmy krajinářské*. • 167 Neměl jsem již *rodičů* a strýc *svědomitě pečoval o mé vychování*,] Neměl jsem již *otce ani matky* a strýc *pečoval o mé vychování všemožně*, (K2, Č, R) • 167 vzdělaného *Japonce*,] vzdělaného *Japonce*, (K2, Č)] vzdělaného *Žaponce*, (R) • 167 u dvora *mikadova*.] u dvora *mikadova* (K2, Č)] u dvora *Mikadova*. (R) • 167 zarytým *Japoncem*,] zarytým *Japoncem*, (K2, Č)] zarytým *Žaponcem*, (R) • 167 držícím se přísně tradicí předků, a nenáviděl] držícím se přísně tradicí předků a nenáviděl (K2, Č, R) • 167 řekl *pak* prudce] řekl *pak* prudce (K2, Č)] řekl prudce (R) • 167 „*Nemůže vás to přece hlouběji zajímati*] »*Vás přece nemůže ta věc hlouběji zajímati* (K2)] „*Vás přece nemůže ta věc hlouběji zajímati* (Č, R) • 168 *Tato poznámka* dotkla se] *Poznámka ta* dotkla se (K2, Č, R) • 168 právě *proto žádám* nyní naléhavě, *abyste mi pověděl historii*,] právě *proto žádám vás* nyní naléhavě, *byste mi pověděl celou historii*, (K2, Č, R) • 168 jal se vypravovati onen příběh *tak*, jak se přihodil a v jeho slovech jako by se chvěl] jal se vypravovati onen příběh *tak*, jak se

přihodil, a v jeho slovech jako by se chvěl (K2)] jal se vypravovati onen příběh, *tak* jak se přihodil, a v jeho slovech jako by se chvěl (Č)] jal se vypravovati onen příběh, *tak* jak se přihodil a v jeho slovech jako by se chvěl (R) • 168 *tehda* studentem.] *tehda* studentem. (K2)] *tehdy* studentem. (Č, R) • 168 potomek *japonských samurajů*,] potomek *japonských samurajů*, (K2, Č)] potomek *samurajů žaponských*, (R) • 168 *přísně lpěl* na tradicích] *lpěl přísně* na tradicích (K2, Č, R) • 168 *mikadova dvora*] *mikadova dvora* (K2, Č)] *Mikadova dvora* (R) • 168 *Tehda* se stalo,] *Tehda* se stalo, (K2)] *Tehdy* se stalo, (Č, R) • 168 *pozván* k večerní zábavě] *zván* k večerní zábavě (K2, Č, R) • 168 Zejména *vyslancovy dámy*] Zejména *dámy vyslancovy* (K2, Č, R) • 168 *ale tentokrát to je nemožné.*] *ale tentokrát nemohu.* (K2)] *ale tentokráte nemohu.* (Č, R) • 169 *Masutse se rozloučil*] *Masutse se rozloučil* (K2)] *Masutse rozloučil se* (Č, R) • 169 k vyslanci; vrátil jsem] k vyslanci; *já* vrátil jsem (K2, Č, R) • 169 zapomněl *brzo* na tuto] zapomněl *pak docela* na tuto (K2, Č)] zapomněl *docela* na tuto (R) • 169 Sdělil *mi*,] Sdělil *se mnou*, (K2, Č)] Sdělil *mi*, (R) • 169 zmínil ve *vyslancově společnosti*] zmínil ve *společnosti výtvarníkově* (K2, Č, R) • 169 že jsme pozváni] že jsme *oba* pozváni (K2, Č, R) • 169 *Abych* oznámil] *Abych to tedy vzal na vědomí a* oznámil (K2, Č, R) • 169 *Řekl* jsem tedy Jojšišanu,] *Oznámil* jsem tedy Jojšišanu, (K2, Č, R) • 169 u něhož jsem *bydlil*] u něhož jsem *bydlel* (K2, Č, R) • 169 nelibostí, pamětliv] nelibostí, *jsa* pamětliv (K2, Č, R) • 169 strýce, *aby* pilně] strýce, *by* pilně (K2, Č, R) • 169 *bděl* nad tím,] *bděl* nad tím, (K2)] *dběl* nad tím, (Č)] *bděl* nad tím, (R) • 169 Zrazoval mne, *abych* na návštěvu *nechodil*, a připomínal] Zrazoval mne *od návštěvy* a připomínal (K2, Č, R) • 169 *mi strýcova slova*;] *mi strýcova slova*; (K2, Č)] *mi slova mého strýce*; (R) • 169 domluvám *Masutse*,] domluvám *Masutseovým*, (K2, Č, R) • 169 *zván* vyslancem] *zván samým* vyslancem (K2, Č, R) • 169 *mohlo by býti vykládáno* jako urážka.] *bylo by vykládáno* jako urážka. (K2, Č, R) • 169 *vbrzku* opět navštívím.] *vbrzku* opět navštívím. (K2)] *v brzku* opět navštívím. (Č, R) • 169 jeho dceruškou *vyvinula se vzájemná náklonnost.*] jeho dceruškou *vyvinul se poměr vzájemné náklonnosti.* (K2, Č, R) • 169 po svém boku *jinou ženu.*] po svém boku *jiné ženy než ji.* (K2, Č)] po svém boku *jiné ženy, než jí.* (R) • 169 *Tenkrát* dala mi] *Tenkrát* dala mi (K2)] *Tenkrát* dala mi (Č, R) • 169 *malý medajlonek*] *malý medailonek* (K2, Č, R) • 170 se svou podobnou reliefně provedený, s prosbou] se svou podobou reliefně provedený, s prosbou (K2)] se svou podobnou, reliefně provedený, s prosbou (Č, R) • 170 má hned *dovézt*] má hned *po obdržení listku* *dovézt* (K2, Č, R) • 170 ještě *setkal* s vyslancovou] ještě *uviděl* s vyslancovou (K2, Č, R) • 170 proti *strýcovu zákazu*] proti *strýcovu zákazu* (K2, Č)] proti *zákazu strýcovu* (R) • 170 *brzy* vrátíme se] *brzy opět* vrátíme se (K2, Č, R) • 170 *Netuše* úkladu odjel jsem] *Netuše* úkladu odjel jsem (K2)] *Netuše* úkladu, odjel jsem (Č, R) • 170 *japonského moře*] *japonského moře* (K2)] *Japonského moře* (Č)] *japonského moře* (R) • 170 *Na místě* *dověděl jsem se pravdu.*] *Doraziv na místo* *dověděl jsem se teprve celou pravdu.* (K2)] *Doraziv na místo, dověděl jsem se teprve celou pravdu.* (Č, R) • 170 *dal mi za strážce dva sluhy, kteří byli* strýcovi k smrti oddaní] *byli mi dáni za strážce dva sluhové,* strýcovi k smrti oddaní (K2, Č, R) • 170 ujišťoval ji věrností] ujišťoval ji *svou* věrností (K2, Č, R) • 170 prosil *ji* o slůvko] prosil *ji* o slůvko (K2, Č, R) • 170 *Byl* jsem *zoufalý.*] *Byl* jsem *blízek šílenství.* (K2, Č, R) • 170 *byl* jsem *strýcovým zajatcem*] *byl* jsem *zajatcem strýcovým* (K2, Č)] *byl* jsem *zajatcem svého strýce* (R) • 171 na *svou* milenku,] na *svoji* milenku, (K2, Č, R) • 171 těžitelem *medajlonek* s její *miniaturní* podobou,] těžitelem *medailonek* s *miniaturní její* podobou, (K2, Č, R) • 171 Na *trudných*] Na *svých* *trudných* (K2, Č, R) • 171 *Avšak* i této útěchy,] *Však* i této útěchy, (K2, Č, R) • 171 *zpozoroval medajlonek*] *zpozoroval medailonek* (K2, Č, R) • 171 *řekl* to strýci.] *sdělil* to strýci. (K2, Č, R) • 171 *Ten,* vyčíhav, *kdy*] *Ten,* vyčíhav *jednou okamžik,* *kdy* (K2, Č, R) • 171 *zíral* na *medajlon,*] *zíral* na *medailon,* (K2, Č, R) • 171 *moře,* *vyrval* *mně,* *nic*

netušícímu, drahý] moře, *mně*, *nic netušícímu*, *vyrval drahý* (K2, Č, R) • 171 zvolal rozzuřený strýc, dívaje se] zvolal rozzuřený strýc dívaje se (K2)] zvolal rozzuřený strýc, dívaje se (Č, R) • 171 má chrániti *zpronevěry*] má chrániti *před zpronevěrou* (K2, Č, R) • 171 pozvednuv *medajlonek*, mrštil jím] pozvednuv *medailonek* mrštil jím (K2)] pozvednuv *medailonek*, mrštil jím (Č, R) • 171 vzpamatoval z překvapení] vzpamatoval *ze svého* překvapení (K2, Č, R) • 171 a jako úderem šavle sražen klesl jsem] a jako úderem šavle sražen klesl jsem (K2)] a jako úderem šavle sražen, klesl jsem (Č, R) • 171 *strýc mi jednoho dne krátce oznámil*, že vyslanec] *oznámil mi strýc jednoho dne krátce*, že vyslanec (K2, Č, R) • 171 zavřela blahá minulost,] zavřela *má* blahá minulost, (K2, Č, R) • 172 vlny nad *potopeným vrakem*.] vlny nad vrakem, *jenž se potopil*. (K2, Č, R) • 172 úředníka na *mikadově dvoře*.] úředníka na *dvoře mikadově*. (K2, Č)] úředníka na *dvoře Mikadově*. (R) • 172 *Zanedlouho* však strýc zemřel] *Za nedlouho* však strýc zemřel (K2, Č, R) • 172 sídla na *mořském pobřeží*.] sídla na *mořském pobřeží*. (K2, Č)] sídla na *pobřeží mořském*. (R) • 172 První *má* cesta] První *moje* cesta (K2, Č, R) • 172 v duchu *znova* pohádku] v duchu *znova* pohádku (K2)] v duchu *znovu* pohádku (Č, R) • 172 v nejkrásnějším rozpuku,] v nejkrásnějším *jejím* rozpuku, (K2, Č, R) • 172 *velikých* bouřích] *velikých* bouřích (K2)] *velkých* bouřích (Č, R) • 172 období v *japonském* moři.] období v *Japonském* moři (K2, Č)] období v *japonském* moři. (R) • 172 pod povrchem,] pod povrchem (K2, Č)] po *jeho* povrchem, (R) • 172 znáti na celém pobřeží,] znáti *po* celém pobřeží, (K2, Č, R) • 172 *mé* štěstí.] *moje* štěstí. (K2, Č, R) • 172 z *těchto* lastur, z trosek] z *těch* lastur, trosek (K2, Č, R) • 172 milenčina *medajlonku*,] milenčina *medailonku*, (K2, Č, R) • 172 po sypkém pobřežním písku] po sypkém pobřežním písku (K2, Č)] po sypkém, pobřežním písku (R) • 172 *velikou* perlorodku,] *velkou* perlorodku, (K2, Č, R) • 173 *vržena* na břeh.] *vržena* na břeh. (K2, Č)] *metnuta* na břeh. (R) • 173 k sobě *přiléhaly*.] k sobě *přidržovány svalem uvnitř*. (K2, Č, R) • 173 nožem chlopně,] nožem *úplně obě* chlopně, (K2, Č, R) • 173 z nichž jedna byla proražena, a s výkřikem údivu hleděl] z nichž jedna byla proražena, a s výkřikem údivu hleděl (K2, Č)] z nichž jedna byla proražena a s výkřikem údivu hleděl (R) • 173 Na *zachované* chlopni] Na *zachované* chlopni (K2, Č)] Na *zachovalé* chlopni (R) • 173 *medajlon* s milenčinou podobou,] *medailon* s milenčinou podobou, (K2, Č, R) • 173 jež strýc před časem hodil do moře a jenž zapadl do lastury] jež strýc před časem hodil do moře a jenž zapadl do *této* lastury (K2, Č)] jež strýc před časem hodil do moře, a jenž zapadl do *této* lastury (R) • 173 *aby* utěšovala mé] *by* utěšovala mé (K2, Č, R) • 173 na *mořském dně* klenot] na *dně mořském* klenot (K2, Č, R) • 173 *Po několika letech* byl jsem jmenován] *Za několik let potom* byl jsem jmenován (K2, Č)] *Za několik let po tom* byl jsem jmenován (R) • 173 v *Československé* republice] v *československé* republice (K2, Č, R) • 173 *abych* zastupoval zde] *bych* zastupoval zde (K2, Č, R) • 173 říci o perlorodce,“] říci o *této* perlorodce,« (K2)] říci o *této* perlorodce,“ (K2, Č, R) • 173 „děkuji za vaši důvěru] »děkuji vám za vaši důvěru (K2)] „děkuji vám za vaši důvěru (Č, R) • 173 povstav s křesla,] povstav z křesla, (K2, Č, R) • 173 vyslanec z Pekingu.] vyslanec z Pekingu. (K2, Č)] vyslanec v Pekingu. (R) • 173 pohádka nálezem] pohádka *lásky* nálezem (K2, Č, R) • 174 vyhýbaje se mému pohledu, podal mi] vyhýbaje se mému pohledu, podal mi (K2, Č)] vyhýbaje se mému pohledu podal mi (R) • 174 je mu skoro *nepřijemná*.] je mu skoro *nepřijemná*. (K2)] je mu skoro *nepřijemna*. (Č, R) • 174 Uklonil jsem se rovněž mlčky a odešel jsem přesvědčen, že] Uklonil jsem se rovněž mlčky a odešel jsem přesvědčen, že (K2)] Uklonil jsem se rovněž mlčky a odešel jsem, přesvědčen, že (Č)] Uklonil jsem se, rovněž mlčky a odešel jsem, přesvědčen, že (R) • 174 snílka z čarovného *Niponu*.] snílka z čarovného *Niponu*. (K2)] snílka z čarovného *Nipponu*. (Č)] snílka čarovného *Nipponu*. (R) •

V OVZDUŠÍ ZAŠLÝCH DOB

K2 = první knižní vydání *Neviditelné ruce* (1926); Č = časopisecké vydání *Kalendář česko-židovský* (1926–1927); R = rukopis *Neviditelné ruce* (1919–1921)

175 V prvních dnech měsíce října roku 1899 – počal vypravovati v kroužku známých sochař Vorel – byla mi] „V prvních dnech měsíce října roku 1899 – počal vypravovati v kroužku známých sochař Vorel – byla mi (K2)] „V prvních dnech měsíce října roku 1899,“ počal vypravovati v kroužku známých sochař Vorel, „byla mi (Č, R) • 175 na věži *staré Pražské hvězdárny* v bývalé] na *střeše staré hvězdárenské budovy* v bývalé (K2, Č, R) • 175 *Salvátora* v Praze.] *Salvátora* v Praze. (K2, Č)] *Salvátora* v Praze (R) • 175 Výstup na věž byl *pro mne* dosti] Výstup na *hvězdárnu* byl dosti (K2, Č, R) • 175 prázdnými *siněmi*,] prázdnými *sály*, (K2, Č, R) • 175 *dveře* můj průvodčí] *dveře* můj průvodčí (K2, Č)] *dveře* můj průvodčí (R) • 175 Když jsme přišli do podstřeší, vrátil] Když jsme přišli *až* do podstřeší, *opustil mne a vrátil* (K2, Č, R) • 175 cestu *musil* jsem vykonati] cestu *musel* jsem vykonati (K2, Č, R) • 175 nahoře *byla* jakási plošina,] nahoře *nalézala se* jakási plošina, (K2, Č, R) • 175 *Cesta* opakovala se] *Cesta* opakovala se (K2)] *Tato cesta* opakovala se (Č, R) • 175 aby mne *vedl* dolů, a odpoledne dvakrát, tam a *zpět*.] aby mne *vedl* dolů, a odpoledne dvakrát, tam a *zpět*. (K2)] aby mne *svedl* dolů a odpoledne dvakrát, tam a *nazpět*. (Č)] aby mne *svedl* dolů a odpoledne dvakrát, tam a *nazpátek*. (R) • 175 klíčník opustil, dal jsem] klíčník opustil *a odebral se dolů*, dal jsem (K2, Č, R) • 175 Chtěje býti toho dne s opravou hotov, zahloubal jsem] Chtěje býti *tedy* toho dne s opravou hotov zahloubal jsem (K2)] Chtěje býti *tedy* toho dne s opravou hotov, zahloubal jsem (Č, R) • 175 Složil jsem nástroje] Složil jsem *tedy* nástroje (K2, Č, R) • 175 však *zde* bylo pusto.] však *zde* bylo pusto. (K2)] však *bylo zde* pusto. (Č, R) • 175 to není přece *možné?*] to není přece *možno?* (K2, Č, R) • 175 odloučen od světa!] odloučen od *celého* světa! (K2, Č, R) • 176 křečovitě rukama křečovitě *oběma* rukama (K2, Č, R) • 176 *Kolik bylo hodin?* Nemohl jsem] *Jak mohlo býti pozdě?* Nemohl jsem (K2, Č, R) • 176 Horlivě zabrán od rána do práce přeslechl jsem] Horlivě zabrán od rána do práce přeslechl jsem (K2)] Horlivě zabrán od rána do práce, přeslechl jsem (Č, R) • 176 *podle* sklonu slunečních] *dle* sklonu slunečních (K2)] *podle* sklonu slunečních (Č)] *dle* sklonu slunečních (R) • 176 Přistoupil jsem k otvoru] Přistoupil jsem *opět* k otvoru (K2, Č, R) • 176 vikýři, z něhož bylo viděti na střechy okolních budov, a pátral jsem,] vikýři, z něhož bylo viděti na střechy okolních budov, a pátral jsem, (K2)] vikýři, z něhož bylo viděti na střechy okolních budov a pátral jsem, (Č, R) • 176 slabě *doléhal* chvílemi] slabě *zaléhal* chvílemi (K2, Č, R) • 176 zvonění *tramvaje*,] zvonění *tramvaje*, (K2)] zvonění *tramwaye* (Č)] zvonění *tramvaye* (R) • 176 *Postavení, v němž jsem byl, bylo tak zvláštní a nepředvídané*, že jsem zůstal] *Situace, v níž jsem se nalézal, byla tak zvláštní a nepředvídaná*, že jsem zůstal (K2, Č, R) • 176 příčným krovním trámu,] příčným krovním trámu, (K2)] příčným, krovním trámu (Č, R) • 176 pozoruje nezvyklé a podivné okolí domníval jsem se,] pozoruje nezvyklé a podivné okolí domníval jsem se, (K2)] pozoruje nezvyklé a podivné okolí, domníval jsem se, (Č, R) • 176 ale modř nebe, vikýřem prozařující] ale modř nebe, vikýřem prozařující (K2)] ale modř nebe vikýřem prozařující (Č)] ale modř nebe, vikýřem prozařující (R) • 176 známé střechy] známé, *černavé* střechy (K2, Č, R) • 176 že bdím a že *jsem* ve staré] že *přece* bdím a že *se nalézám* ve staré (K2, Č, R) • 176 v podstřeší zamklé budovy nikdy nezapomenu.] v podstřeší *šedivé*, zamklé budovy, *vzdálen lidí*, nikdy nezapomenu. (K2, Č, R) • 176 hrůzně jako člověku, jenž je *pohřben za živa*.] hrůzně, jako člověku, jenž je *za živa pohřben*. (K2, Č, R) • 176 *Zmáhala se mne zoufalost*.] *Zmáhala se mne zoufalost*. (K2)] *Vzmáhala se mne zoufalost*. (Č)] *Zmáhala se mne zoufalost*. (R) • 176 tápaje v přítmí pustil jsem se] tápaje v přítmí pustil jsem se (K2)]

tápaje v přítmi, pustil jsem se (Č, R) • 176 *Příšerně praštěly*, jako by se] *Praštěly příšerně*, jako by se (K2, Č, R) • 176 chtěly pode mnou *zřítiti*.] chtěly pode mnou *zřítiti*. (K2, Č)] chtěly pode mnou *sřítiti*. (R) • 176 opřev se o ně, pokoušel jsem] opřev se o ně *mocně* pokoušel jsem (K2)] opřev se o ně *mocně*, pokoušel jsem (Č, R) • 176 o vypáčení.] o *jejich* vypáčení. (K2, Č, R) • 176 *Mé* namáhání] *Všechno mé* namáhání (K2, Č, R) • 176 stupňovala. Poznal jsem] stupňovala. Poznal jsem (K2)] stupňovala. *Týž výsledek*. Poznal jsem (Č, R) • 177 beznadějnost *svého postavení* a svezl jsem] *úplně* beznadějnost *své situace* a svezl jsem (K2, Č, R) • 177 *tupě civěl* do temna.] *civěl tupě* do temna. (K2, Č, R) • 177 trhlínu ve zdi.] trhlínu *stranou* ve zdi. (K2, Č, R) • 177 Padaje snažím se zachytit] Padaje snažím se zachytit (K2)] Padaje, snažím se zachytit (Č, R) • 177 pozoruji, jak se zvolna] pozoruji, jak se *tato* zvolna (K2, Č, R) • 177 *udiveně zírám* před sebe.] *zírám udiveně* před sebe. (K2, Č, R) • 177 Nějaké *dveře*] Nějaké *dveře* (K2, Č)] Nějaké *dvěře* (R) • 177 Kolem *bylo* tísnivé] Kolem *panovalo* mrtvé, tísnivé (K2, Č, R) • 177 Puzen možností vysvobození vstoupil jsem] Puzen možností vysvobození, vstoupil jsem (R) • 177 *opatrně sestupoval* dolů.] *sestupoval opatrně* dolů. (K2, Č, R) • 177 *Ocitl* jsem se v nějaké] *Ocitl* jsem se v nějaké (K2, Č, R) • 177 čtverhranná a *byl v ní rozestavěn* starší nábytek. Nevěda, kde *jsem*,] čtverhranná a *bylo v ní rozestaveno* několik kusů starého nábytku. Nevěda, kde *se nacházím*, (K2, Č, R) • 177 *můj slidivý pohled* vytušil] *slidivý můj zrak* vytušil (K2, Č, R) • 177 je to *stará astronomická síň*, o níž mi klíčník] je to *starý, astronomický sál*, o němž mi klíčník (K2, Č, R) • 177 *trautmansdorfské* hodiny,] *trautmansdorfské* hodiny, (K2)] *trautmannsdorfské* hodiny, (K2, Č, R) • 177 mapy, *sextant*, dalekohledy,] mapy, *horoskopy*, dalekohledy, (K2, Č, R) • 177 vázané v kůži.] vázané v kůži, *křivule*. (K2, Č, R) • 177 na starém, *zaprášeném stolku stál globus*.] na starém, *začernalém stole zvedal se globus uprostřed jakýchsi kovových přístrojů*. (K2, Č, R) • 177 Byly zde sice *dveře*, ale byly zamčeny.] Byly zde sice *dvěře*, jimiž se *vcházelo do sálu*, ale ty byly pevně zamčeny. (K2, Č)] Byly zde sice *dvěře*, jimiž se *vcházelo do sálu*, ale ty byly pevně zamčeny. (R) • 177 *nedopátral jsem se* jiného východu.] *nebylo mi možno dopátrati se* jiného východu. (K2, Č, R) • 178 bludná *pout*.] bludná *pout'*. (K2, Č, R) • 178 Prošel jsem ještě *jednou* obě] Prošel jsem ještě *jednou bedlivě* obě (K2)] Prošel jsem ještě *jedenkrát bedlivě* obě (Č, R) • 178 ale *nic* jsem nenalezl,] ale *nic* jsem nenalezl, (K2)] ale *ani tehdy* jsem nenalezl, (Č, R) • 178 co by vzniklo] co by *bylo* vzniklo (K2, Č, R) • 178 *znova začítí* trapnou *pout*.] *začítí znova* trapnou *pout'*. (K2, Č, R) • 178 Naslouchal jsem *chvíli*, zda] Naslouchal jsem *tedy*, zda (K2, Č, R) • 178 nic jsem nezaslechl, *jen* občas zahrčení povozu kdesi v hlubinách.] nic jsem nezaslechl *než* občas zahrčení povozu kdesi v hlubinách. (K2, Č, R) • 178 byl jsem *dosti kliden*, když však *jsem čekal* hodinu] byl jsem *jakž takž klidný*, když však *čekal jsem* hodinu (K2, Č, R) • 178 déle, kdož ví] déle, kdož ví) (K2)] déle, kdož ví?) (Č, R) • 178 *zžiravý* hlad] *sžiravý* hlad (K2)] *zžiravý* hlad (Č, R) • 178 *můj pohled* na starodávné,] *můj zrak* na starodávné, (K2, Č, R) • 178 lavici, stojící u stolu.] lavici stojící u stolu. (K2)] lavici, stojící u stolu. (Č, R) • 178 otvíral *dveře*,] otvíral *dveře*, (K2, Č)] otvíral *dvěře*, (R) • 178 byly dříve *zamčeny*.] byly dříve *uzamčeny*. (K2, Č, R) • 178 pod nímž ježil se knír s oblou bradou, *zahalený* v atlasový] pod nímž ježil se knír, s oblou bradou, *zahalen* v atlasový (K2, Č, R) • 178 s leskle černým] s leskle černým (K2)] s *vynikajícím* leskle černým (Č, R) • 178 se stříbrnými *přezkami*] se stříbrnými *přaskami* (K2, Č)] se stříbrnými *přazkami* (R) • 178 Za ním *šel muž*] Za ním *ubíral se člověk* (K2, Č, R) • 179 Přikročili ke *stolku*,] Přikročili ke *stolu*, (K2, Č, R) • 179 mistře *Brahe*, “ *započal* hubený] mistře *Tychone*, “ *počal* hubený (K2)] mistře *Tychone*, “ *počal* hubený (Č, R) • 179 *Koperník* se mýlí,] *Koperník* se mýlí, (K2)] *Koperník* se mýlí, (Č)] *Koperník* se mýlí, (R) • 179 *Země* otáčí se kol *Slunce?* “] *Země* otáčí se kol *Slunce?* “ (K2)] *země* otáčí se kol

slunce?“ (Č, R) • 179 pohybují se okolo *Slunce*, *Slunce* však] pohybují se okolo *Slunce*, *Slunce* však (K2)] pohybují se okolo *slunce*, *slunce* však (Č, R) • 179 pohybuje se kol *Země*.] pohybuje se kol *Země*. (K2)] pohybuje se kol *země*. (Č, R) • 179 Důvody své vyložil] Důvody své vyložil (K2)] Důvody svoje vyložil (Č)] Důvody své vyložil (R) • 179 jasně v díle] jasně v díle (K2)] jasně ve svém díle (Č, R) • 179 pravil malý mužík pokyvuje hlavou,] pravil malý mužík pokyvuje hlavou, (K2)] pravil malý mužík, pokyvuje hlavou, (Č, R) • 179 ostrově *Hwenu*,] ostrově *Hulenu*, (K2, Č, R) • 179 pracím, *touto záhadou*, “ pokračoval *Tyge*.] pracím, *tímto problémem*,“ pokračoval *Tycho*. (K2)] pracím, *tímto problémem*,“ pokračoval *Tycho*. (Č)] pracím, *tímto problemem*,“ pokračoval *Tycho*. (R) • 179 sta *nebeských těles*,] sta *těles nebeských*, (K2, Č, R) • 179 mistře, ještě dříve, než jste k nám zavítal] mistře, ještě dříve, než jste k nám zavítal (K2)] mistře, ještě dříve než jste k nám zavítal (Č, R) • 179 „Byl jste, tuším, *tehdy* ve *Wandesburku* –“] »Byl jste, tuším, *tehda* ve *Wandsburku* –« (K2)] „Byl jste, tuším, *tehdy* ve *Wandsburku* –“ (Č)] „Byl jste tuším *tehdy* ve *Wandsburku* –“ (R) • 179 *tenkrát* po nevděku své vlasti] *tenkrát* po nevděku své vlasti (K2)] *tenkrát* po nevděku mé vlasti (Č, R) • 179 povolal vás do *svého sídla*.] povolal vás do *své residence*. (K2, Č, R) • 179 důvěru a *moji pražští přátelé ke mně a ke Keplerovi, s nímž konáme pozorování, jsou sama ochota*.“] důvěru a *můj přítel Curtius, z jehož domu s Keplerem činíme pozorování, je sama ochota*.« (K2)] důvěru a *můj přítel Curtius, z jehož domu s Keplerem činíme pozorování, je ochota sama*.“ (Č, R) • 179 pravda, že císař] *tedy* pravda, že císař (K2, Č, R) • 179 *alchymistickou laboratoří?*“] *alchymistickou laboratoří?*« (K2)] *alchymistickou laboratoří?*“ (Č)] *alchemistickou laboratoří?*“ (R) • 179 je příliš *netrpěliv*.] je příliš *nedočkavý*. (K2, Č, R) • 180 výsledků nejnovějších *pokusů*.“] výsledků nejnovějších *experimentů*.« (K2)] výsledků *mých* nejnovějších *experimentů*.“ (Č, R) • 180 pláštíkem vědy *vetřou* se] pláštíkem vědy *vetrou* se (K2)] pláštíkem vědy *vetřou* se (Č, R) • 180 nám plodí.] nám plodí. (K2)] nám plodí! (Č, R) • 180 jim třeba peněz? *Podvodníci!*“] jim třeba peněz? *Šarlatáni*.« (K2)] jim třeba peněz... *Šarlatáni*.“ (Č, R) • 180 *V* rozhorlení rukama živě rozkládaje,] *Ve* svém rozhorlení rukama živě rozkládaje, (K2)] *Ve* svém rozhorlení, rukama živě rozkládaje, (Č, R) • 180 skácel se na *stolek*] skácel se na *stůl* (K2, Č, R) • 180 Připadalo mi vše tak divné. *Stará šerá síň, zvláštní nástroje*] Připadalo mi vše *pojednou* tak divné. *Starý, šerý sál, prazvláštní jakési nástroje* (K2, Č, R) • 180 globus na *stolku*.] globus na *stole*. (K2, Č, R) • 180 jako bych narazil] jako bych *byl prudce* narazil (K2, Č, R) • 180 kde *to jsem?*] kde *se to nalézám?* (K2, Č, R) • 180 Snil jsem či byla to skutečnost?] Snil jsem či byla to skutečnost? (K2)] Snil jsem, či byla to skutečnost? (Č, R) • 180 uvědomil jsem si *svůj stav*.] uvědomil jsem si *svou situaci*. (K2, Č, R) • 180 sousední *stolek*] sousední *stůl* (K2, Č, R) • 180 jejichž *dveře* klíčnick] jejichž *dveře* klíčnick (K2, Č)] jejichž *dvěře* klíčnick (R) • 180 vždy *zamkl*.] vždy *uzamkl* (K2, Č)] vždy *uzamknul*. (R) • 181 *usilovně* pracoval] *usilovně* pracoval (K2, Č)] *úsilovně* pracoval (R) • 181 v *klíčnickově průvodu* sestoupiti] v *průvodu klíčnickově* sestoupiti (K2, Č, R) • 181 nedostavil a že jsem *uzamčen*.] nedostavil a že jsem *uzamčen*. (K2)] nedostavil a že jsem *uzavřen*. (Č, R) • 181 Pátraje pak po východu, objevil jsem] Pátraje pak *zuřivě* po východu, objevil jsem (K2)] Pátraje pak *zuřivě* po východu, objevil jsem (Č, R) • 181 Jak se *zde octli* oni dva] Jak se *octli zde* oni dva (K2, Č, R) • 181 předrážděná *obrazotvornost*.] předrážděná *fantasie*. (K2, Č, R) • 181 Zešeřelé, *tajemné* ovzduší, *skryté, trouchnivějící* schodiště,] Zešeřelé, *mystické* ovzduší, *tajemné, trouchnivějící* schodiště, (K2, Č)] Zešeřelé, *mystické* ovzduší, *tajemné, trouchnivíci* schodiště, (R) • 181 děsivě *zastenalo*,] děsivě *zastenalo*, (K2)] děsivě *zasténalo*, (Č)] děsivě *zastenalo*, (R) • 181 z nichž některé, *podle* klíčnickova vyprávění, *patřily Tyge Brahemu*,] z nichž některé *dle* klíčnickova vyprávění *patřily Tychonu de Brahe*, (K2)] z nichž některé *podle* klíčnickova vyprávění *patřily Tychonu de Brahe*, (Č)] z nichž

některé *dle* klíčnickova vyprávění *patřivaly Tychonu de Brahe*, (R) • 181 *zamřížovaným* zaprášeným okénkem.] *zamřížovaným* zaprášeným okénkem. (K2, Č, R) • 181 *zde ztráviti* dlouhou,] *zde tedy ztráviti* dlouhou, (K2, Č, R) • 181 *po schůdkách* vylezl] *po schůdkách* vylezl (K2)] *po schůdkách* vylezl (Č, R) • 181 *Kdesi v dáli*,] *Kdesi v dáli*, (K2)] *Kdesi vdáli*, (Č)] *Kdesi v dáli*, (R) • 181 *sírově žlutý měsíc*] *vápnitě žlutý měsíc* (K2)] *vápenitě žlutý měsíc* (Č)] *vápnitě žlutý měsíc* (R) • 181 *v jeho zsinale* mrtvé, matné záři leskly se] *v sinale* mrtvé, matné *jeho* záři leskly se (K2, Č, R) • 181 *rezavé* korouhvičky,] *rezavé* korouhvičky, (K2)] *rezivé* korouhvičky, (Č, R) • 181 *Nad městem válela se*] *Nad umlkajícím městem válela se* (K2, Č, R) • 182 *prejzové střechy* kolem dokola.] *střechy prejzové* kolem dokola. (K2, Č, R) • 182 *Vyšplhal jsem vikýřem*] *Vyšplhal jsem se z vikýře* (K2)] *Vyšplhal jsem z vikýře* (Č, R) • 182 *již o vyvážnutí*] *již o možnosti vyvážnutí* (K2, Č, R) • 182 *Člověk! problesklo*] *Člověk! Lidský tvor, problesklo* (K2, Č, R) • 182 *přiloživ dlaně kornoutovitě k ústům, počal jsem*] *přiloživ dlaně kornoutovitě k ústům počal jsem* (K2)] *přiloživ dlaně kornoutovitě k ústům, počal jsem* (Č, R) • 182 *odkud hlas přichází.*] *odkud by hlas přicházel.* (K2, Č, R) • 182 *zuřivost trosečníka i počal jsem*] *zuřivost trosečnickova i počal jsem* (K2)] *zuřivost trosečnickova a počal jsem* (Č, R) • 182 *zahlédl asi můj stín.*] *zahlédl asi mou siluetu.* (K2)] *zahlédl asi mou silhouetu.* (Č)] *zahlédl asi mou silhouettu.* (R) • 182 *soudě z jeho posunků.*] *soudě z jeho posunků.* (K2, Č)] *soudě z jeho posuňků.* (R) • 182 *Stál však a tázavě hleděl na mne.*] *Stál však a hleděl tázavě na mne.* (K2)] *Stál však a hleděl tázavě na mně.* (Č, R) • 182 *Po chvíli jsem pozoroval, jak druhý*] *Po chvíli jsem pozoroval, kterak druhý* (K2)] *Po chvíli jsem zpozorval, kterak druhý* (Č)] *Po chvíli jsem pozoroval, jak druhý* (R) • 182 *Poté první bod*] *Poté první bod* (K2, Č)] *Po té první bod* (R) • 182 *vyšel s klíčnickem, vysvětluje mu cosi živě.*] *vyšel s klíčnickem vysvětluje mu cosi živě.* (K2)] *vyšel s klíčnickem, vysvětluje mu cosi živě.* (Č, R) • 182 *sotva se podíval nahoru*] *jedva se podíval nahoru* (K2, Č, R) • 182 *již skřípání zámku.*] *již skřípání zámku.* (K2)] *již vdáli skřípání zámku.* (Č)] *již v dáli skřípání zámku.* (R) • 182 *klíčnickovi stríc.*] *klíčnickovi vstríc.* (K2)] *klíčnickovi naproti.* (Č, R) • 182 *Byl jsem šťasten,*] *Byl jsem tak nějak šťasten,* (K2, Č, R) • 182 *znova narodil.*] *znova* narodil. (K2)] *znovu* narodil. (Č, R) • 183 *připadal jsem si, jako bych náhle procitl*] *připadal jsem si jako bych náhle procitl* (K2)] *připadal jsem si, jako bych náhle procitl* (Č, R) • 183 *těžkého nezvyklého snu.*] *těžkého, zvláštního snu.* (K2, Č, R) • 183 *rytina, jež představovala Tyge Braha.*] *rytina, představující Tychona de Brahe.* (K2, Č, R) • 183 *postavou, jež se mi zjevila tehda v staré astronomické síni.*] *postavou, zjevivší se mi tehda v starém astronomickém sále.* (K2, Č, R) • 183 *zvláštní shodou*] *prazvláštní shodou* (K2, Č, R) • 183 *výtvoru své obrazotvornosti*] *výtvoru své obrazotvornosti* (K2)] *výtvoru mé fantasie* (Č, R) • 183 *podobizně onoho malého,*] *podobizně onoho malého,* (K2)] *podobě onoho malého,* (Č)] *podobizně onoho malého,* (R) • 183 *i ta nápadně souhlasila s tehdejším*] *i tato souhlasila nápadně s tehdejším* (K2, Č, R) • 183 *v kruhu soudruhů.*] *v kruhu soudruhů.* (K2)] *v kruhu druhů.* (Č)] *v kruhu soudruhů.* (R) • 183 *Pozorně poslouchali, pak nedůvěřivě vrtěli hlavami a mluvili cosi o smyšlence.*] *Poslouchali pozorně, pak vrtěli hlavami a mluvili cosi o smyšlence.* (K2)] *Poslouchali pozorně, pak vrtěli hlavou a mluvili cosi o smyšlence.* (Č)] *Poslouchali pozorně, pak vrtěli hlavou a mluvili cosi o smyšlence.* (R) • 183 *pochází z XVIII. st., a že Tyge Brahe zemřel již r. 1601,*] *pochází z z r. 1751 a že Tyge Brahe zemřel již r. 1601,* (K2, Č, R) • 183 *jeho sextant je chován v jedné síni*] *jeho sextant a globus je prý chován v jednom sále* (K2)] *jeho sextant a globus jsou prý chovány v jednom sále* (Č)] *jeho sextant a globus je prý chován v jednom sále* (R) • 183 *přesvědčiti jich,*] *přesvědčiti je,* (K2)] *přesvědčiti jich,* (Č, R) • 183 *vryla se mi nesmazatelně v mysl...*] *vryla se nesmazatelně v mou mysl...* (K2, Č, R) •

HVĚZDNÉ DRAMA

K2 = první knižní vydání *Neviditelné ruce* (1926); R = rukopis *Neviditelné ruce* (1919–1921)

198 chybí autorské motto: *To, co cítím, vím jen já a ona* (K2, R) • 198 seznámí se s *několika sběrateli*.] seznámí se s *řadou soukromých sběratelů*. (K2, R) • 198 měl zvláštní *sběratelskou zálibu*] měl *svou zvláštní zálibu sběratelskou* (K2, R) • 198 *Tehda to také bylo*,] *Tehda to také bylo*, (K2)] *Tehdy to také bylo*, (R) • 198 *po prvé* u starožitníka] *po prvé* u starožitníka (K2)] *poprvé* u starožitníka (R) • 198 Přistoupil jsem k *nim*] Přistoupil jsem k *hovořícím* (K2, R) • 198 rozložené na stole.] rozložené na stole, *jež byly předmětem jejich jednání*. (K2, R) • 198 „Mám malou sbírku nádob a *bronzů*,“] »Mám *doma* malou sbírku nádob a *bronzův*,« (K2)] „Mám *doma* malou sbírku nádob a *bronzův*,“ (R) • 198 *vykopávky jsou* vaší obzvláštní] *jsou vykopávky* vaší obzvláštní (K2, R) • 198 „*Ovšem*,“ prohodil, „sbírám přírodní] »*Ovšem*,« prohodil, »sbírám *vůbec* přírodní (K2)] „*Ano*,“ prohodil; „sbírám *vůbec* přírodní (R) • 198 *velikou sbírku*] *velkou sbírku* (K2, R) • 198 *cizokrajných brouků a vycpaných zvířat*.“] *exotických brouků a preparovaných zvířat*.« (K2)] *exotických broukův a preparovaných zvířat*.“ (K2, R) • 198 *doma museum*,“ usmál jsem se.] *doma hotové museum*,« usmál jsem se. – (K2)] *doma hotové museum*,“ usmál jsem se. (R) • 198 *podotkl Volkar*; „bydlím v] *podotkl Volkar*; »bydlím v (K2)] *podotkl Volkar*; „bydlím v (R) • 198 *Potom* obrátiv se] *Poté*, obrátiv se (K2)] *Po té*, obrátiv se (R) • 199 se dohodli, že ano.] se dohodli, že ano. (K2)] se dohodli, že ano? (R) • 199 pošlete *to* zítra] pošlete *mi ony věci* zítra • 199 *U dveří* se ještě obrátil] *Ve dveřích* se ještě obrátil • 199 „*Potěší mě*, přijdete-li.] »*Bude mne těšiti*, přijdete-li. (K2)] „*Bude mne těšiti*, přijdete-li. (R) • 199 seznámení s Hanušem] seznámení s Hanušem (K2)] seznámení *se* s Hanušem (R) • 199 *vždy se vyskytla*] *vždy se mi vyskytla* (K2, R) • 199 na *Starém městě a octl* jsem se] na *Starém městě a octl* jsem se (K2)] na *Starém Městě a octnul* jsem se (R) • 199 *A ježto jsem byl do večera hotov*,] *A ježto jsem do večera se svou záležitostí byl hotov*, (K2, R) • 199 *vyhledal Volkarův byt* a zaklepal na *dveře*] *doptal se po Volkarově bytu* a zaklepal na *dveře* (K2)] *doptal se po Volkarově bytě* a zaklepal na *dvěře* (R) • 199 *Byl potěšen*] *Byl zřejmě potěšen* (K2, R) • 199 *prostranného pokoje*] *prostranného pokoje* (K2, R) • 199 *starožitnými předměty*.] *všemožnými starožitnými předměty*. (K2, R) • 199 *všech národů*,] *všech možných národů*, (K2)] *všech možných národův*, (R) • 199 *až po české nálezy*,] *až na nálezy české*, (K2, R) • 199 *podivných nádob*,] *přepodivných nádob*, (K2, R) • 199 *cizokrajných ptáků*,] *exotický ptáků*, (K2, R) • 199 *jež připomínaly pohádkové*] *jež leckdy připomínaly pohádkové* (K2, R) • 199 *předměty, které mi můj známý ukazoval, a neskrblil jsem*] *předměty, které mi můj známý ukazoval a neskrblil jsem* (K2, R) • 199 *uspokojením a*] *uspokojením při mých pochvalných slovech a* (K2, R) • 199 *ukázky odborným výkladem*.] *demonstrace odborným výkladem*. (K2, R) • 200 *kameny vzácného lesku*] *kusy vzácného lesku* (K2, R) • 200 *rozdělena na malé přihrádky*.] *rozdělena na množství malých přihrádek*. (K2, R) • 200 *pravil jsem, opravdově udiven*. „*A cenná*.] *pravil jsem, opravdově udiven*. »*A ohromně cenná*. (K2)] *pravil jsem, opravdově udiven*. „*A ohromně cenná*. (R) • 200 *druhy drahokamů a mnoho takových, jich vůbec*] *druhy drahokamův a celá řada takových, jichž vůbec* (K2, R) • 200 *pije měsíční světlo jako květina rosu*.] *pije světlo měsíční jako květina rosu*. (K2)] *pije světlo měsíční, jako květina rosu*. (R) • 200 *bývá jen v hnízdech jistých arabských ptáků*.] *se nachází jen v hnízdech jistých ptáků arabských*. (K2)] *se nachází jen v hnízdech jistých ptákův arabských*. (R) • 200 *Toto je vzácný*] *Tuto je vzácný* (K2, R) • 200 *jehož přibývá a ubývá s měsícem*.] *jenž přibývá a ubývá s Měsícem*. (K2)] *jenž přibývá a ubývá s měsícem*. (R) • 200 *A pak tento smaragd*,] *A pak tento exemplář smaragdu*, (K2)] *A pak tento skvostný exemplář smaragdu*, (R) • 200 *Studuji znakosloví kamenů, a vím, jaké vlastnosti*

má kámen a jaká] Studuji *symboliku kamenů i vidím*, jaké vlastnosti *ten který kámen má a jaká* (K2)] Studuji *symboliku kamenův a vím*, jaké vlastnosti *ten který kámen má i jaká* (R) • 200 chrání před *vrahem*,] chrání před *vražedníkem*, (K2, R) • 200 *Poslouchal jsem Volkarův výklad* a prohlížel jsem *si kameny*] *Naslouchal jsem Volkarovu výkladu* a prohlížel jsem *ukazované mi kameny* (K2, R) • 201 *Můj zrak těkal*] *Zrak můj těkal* (K2, R) • 201 uchopil jsem *zlatožlutý*,] uchopil jsem *veliký, zlatožlutý*, (K2, R) • 201 jako by se o něj bál, a něžně jej vznesl] jako by se o něj bál, a něžně jej vznesl (K2)] jako by se o něj bál a něžně jej vznesl (R) • 201 *sluneční paprsky* mohly *zazářiti*] *poslední paprsky sluneční* mohly *zazářiti* (K2, R) • 201 „*Nádherný kámen*,] »*Nádherný exemplář*, (K2)] „*Nádherný exemplář*, (R) • 201 *pýchou mé sbírky...*“] *pýchou mé sbírky...*« (K2)] *pýchou mojí sbírky...*“ (R) • 201 ponořil v *myšlenky; nerušil jsem ho*,] ponořil *ve své myšlenky, a já jej nerušil* (K2)] ponořil *ve své myšlenky a já jej nerušil* (R) • 201 *Usmál jsem se. Napadlo mě*,] *Usmál jsem se zlehka. Napadlo mi*, (K2, R) • 201 *k svým kamenům*] *ke svým kamenům* (K2, R) • 201 *jichž nemají*.] *jichž ani nemají*. (K2, R) • 201 *Byl sice neobyčejně krásný*,] *Byl to sice neobyčejně krásný kus*, (K2, R) • 201 *nejvzácnějším drahokamům*.] *nejvzácnějším druhům drahokamů*. (K2, R) • 201 *byl nelibě dotčen mou nedůvěrou*.] *zdál se nelibě dotčen mým skepticismem*. (K2)] *zdál se býti nelibě dotčen mým skepticismem*. (R) • 201 *který jsem kdy našel a jež jste viděl*.] *jež jsem kdy našel a jež jste viděl*. (K2)] *jež jsem kdy našel a jež jste kdy viděl*. (R) • 201 *Snad zvláštním vybroušením či nějakou neznámou silou*,] *Snad následkem zvláštního vybroušení či nějaké živé neznámé síly*, (K2)] *Snad následkem zvláštního vybroušení či nějaké jiné neznámé síly*, (R) • 201 *dovede uvést člověka ve styk*] *má schopnosti uvést člověka naší země ve styk* (K2, R) • 201 *třebaže jsem vášnivý*] *třebaže jsem vášnivý* (K2)] *třeba že jsem vášnivý* (R) • 201 „*nepochybuji o vaší*] »*nepochybuji nijak o vaší* (K2)] „*nepochybuji nijak o vaší* (R) • 201 *Ale uznáte, že*] *Ale uznáte sám, že* (K2, R) • 202 *jenž má moc přenášeti člověka na jinou*] *jenž má moc přenášeti člověka naší planety na jinou* (K2)] *jenž by měl moc, přenášeti člověka naší planety na jinou* (R) • 202 *vesmíru!*] *vesmíru*. (K2)] *vesmíru*. (R) • 202 *Nevysvětil byste mi laskavě, jak jste pátral*] *Nevysvětil byste mi snad laskavě, jak jste se dopátral* (K2, R) • 202 *vám velmi* *povděčen*.“] *vám nesmírně* *povděčen*.« (K2)] *vám upřímně* *povděčen*.“ (R) • 202 *Volkar opatrně uložil beryl do přihrádky*] *Volkar uložil beryl opatrně do patričné přihrádky* (K2, R) • 202 *Usedl na židli*] *Sám usedl na židli* (K2, R) • 202 *takže nebylo již ani pomyšlení*] *takže beztak nebylo již ani pomyšlení* (K2, R) • 202 *Usedl jsem do lenošky a poslouchal jsem vyprávění sběratele*,] *Usedl jsem tedy do lenošky a naslouchal jsem vyprávění svého hostitele*, (K2, R) • 202 *života. Volkar*] *života. Podávám ji zde zcela tak, jak mi ji Volkar vypravoval melodickým a nadšeným hlasem člověka, jenž poznal krásy jiného světa. Volkar* (K2, R) • 202 *Zejména horlivě studoval*] *Zejména studoval horlivě* (K2, R) • 202 *vztah k hvězdám a souhvězdím*.] *vztah k různým souhvězdím a hvězdám*. (K2, R) • 202 *Nedařilo se mu to však*;] *Nedařilo se mu však valně v tomto směru*; (K2, R) • 202 *došel úspěchu*.] *docílil jistého úspěchu*. (K2, R) • 202 *nejpůsobivější tenkrát*,] *nejpůsobivější v době*, (K2, R) • 202 *účastnil se všech jevů*] *spoluúčastnil se všech jevů* (K2, R) • 202 *Vrátil se loni jednou pozdě v noci domů a pro poruchu elektrického vedení odstrojoval se potmě*.] *Vrátil se loni jedenkrát pozdě v noci domů ze společnosti přátel, a nemoha naléztí sirek, aby rozsvítil lampu, odstrojoval se potmě*. (K2, R) • 202 *A jak se svlékal*,] *A jak se tak svlékal*, (K2, R) • 202 *zvláštní žlutavé světlo*.] *podivné, žlutavé světlo*. (K2, R) • 202 *částečně osvětlenému měsíčním paprskem*,] *osvětlenému částečně měsíčním paprskem*, (K2, R) • 202 *před odchodem prohlížel a které zapomněl*] *před svým odchodem byl prohlížel a jež zapomněl* (K2, R) • 202 *beryl, jenž vydával ono podivné světlo*. *Udiven, vzal kámen*] *exemplář berylu, jenž ono podivné světlo vydával. Udiven vzal kámen* (K2)] *exemplář berylu, jenž vydával ono podivné světlo. Udiven,*

vzal kámen • 202 do *nejtmavějšího* kouta] do *nejtmavšího* kouta (K2, R) • 203 nejpodivnější bylo,] nejpodivnější *na tom* bylo, (K2, R) • 203 jakási moc nutkala] jakási *zvláštní* moc nutkala (K2, R) • 203 již *jej* neodkládal.] již *ho z ní* neodkládal. (K2, R) • 203 čemu přičítati] čemu *by měl* přičítati (K2, R) • 203 *náhlou* přichylnost] *svoji náchylnou* přichylnost (K2)] *náhlou* přichylnost (R) • 203 jenž *ho* v *té* noci očaroval.] jenž *jej* v *této* noci očaroval. (K2, R) • 203 *Dlouho pozoroval kámen* se všech stran,] *Pozoroval kámen dlouho* se všech stran, (K2, R) • 203 vzal *si jej* do postele] vzal *ho s sebou* do postele (K2)] vzal *jej s sebou* do postele (R) • 203 uložil *jej* pečlivě] uložil *ho* pečlivě (K2, R) • 203 procitl v cizí zemi, *podobné* našim krajům a přece podstatně jiné.] procitl v *nějaké* cizí zemi, *podobné* našim krajům a přece podstatně jiné. (K2)] procitl v *nějaké* cizí zemi. *Podobné* našim krajům a přece podstatně jiné. (R) • 203 země *s mnoha zvláštními skalinami*,] země *plná zvláštních skalin*, (K2, R) • 203 podivně *světélkovaly*,] podivně *fosforeskovaly*, (K2, R) • 203 vyzářovaly nějaké *utajené světlo*.] vyzářovaly nějaké *světlo v nich utajené*. (K2, R) • 203 Mezi skalinami bujelo rostlinstvo,] Mezi *těmito* skalinami bujelo *jakési tropické* rostlinstvo, (K2, R) • 203 květena *se skládala* z obrovských,] květena *sestávala z prazvláštních*, obrovských, (K2, R) • 203 vítr, jenž v pravidelném tempu províval tímto podivným krajem a jenž] vítr, jenž v pravidelném tempu províval tímto podivným krajem a jenž (K2)] vítr, jenž v pravidelném tempu províval tímto podivným krajem, a jenž (R) • 203 *vyluzoval* melodické zvuky.] *vydával* melodické zvuky. (K2, R) • 203 vyšel pronikavý jas,] vyšel *jakýsi* pronikavý jas, (K2, R) • 203 blížil *houpajícím se rostlinstvím* stále blíže] blížil *houpajícimu se rostlinstvu* stále blíže (K2)] blížil *houpajícím se rostlinstvím* stále blíže (R) • 203 rozeznal oči] rozeznal oči (K2)] rozeznal *dvě* oči (R) • 203 což *ho* utvrdilo v domněnce,] což *jej* utvrdilo v domněnce, • 203 před zázrakem.] před *nějakým* zázrakem. (K2, R) • 203 *přímo* oslepovala Volkarovy oči.] oslepovala Volkarovy oči. (K2, R) • 203 jež *ho* cele podmaňovalo] jež *jej* cele podmaňovalo (K2, R) • 204 prochvěla *mu* mozkiem] prochvěla *jeho* mozkiem (K2, R) • 204 nadpozemského vzdušného zjevu *dojímala ho*] nadpozemského vzdušného zjevu *jej dojímala* (K2)] nadpozemského, vzdušného zjevu *jej dojímala* • 204 byl si jist, že *je před bytostí neskonale dobrou a čistou*.] byl si jist, že *se nalézá před tváří bytosti neskonale dobré a čisté*. (K2, R) • 204 *melodická hudba* neznámého větru tajemně *zanikala*] *melodické zvuky* neznámého větru tajemně *zanikaly* (K2, R) • 204 procitl náhle ze *sna*] procitl náhle ze *snu* (K2)] procitl náhle ze *sna* (R) • 204 jitřní *sluneční světlo*.] jitřní *světlo sluneční*. (K2, R) • 204 Vstáváje s mládeneckého lože] Vstáváje *se svého* mládeneckého lože (K2, R) • 204 že *je* ve svém střízlivém pokojíku] že *se nalézá* ve svém střízlivém pokojíku (K2, R) • 204 mezi starožitnostmi.] mezi *svými* starožitnostmi. (K2, R) • 204 vyňal *jej zpod* podušky;] vyňal *jej z pod* podušky; (K2)] vyňal *jej zpod* podušky; (R) • 204 šel pak za povoláním.] šel pak za *svým* povoláním. (K2, R) • 204 byl po celý den *roztržit*,] byl po celý den *roztržitý*, (K2, R) • 204 viděti opět bytost ze *snu*] viděti opět bytost *svého* *snu* (K2, R) • 204 až *se vrátí* domů] až *se navrátí opět* domů (K2)] až *navrátí se opět* domů (R) • 204 *tajuplné* vzruchy] *tajuplné* vzruchy (K2)] *tajuplné* vzruchy (R) • 204 zjevení, *jakoby* učarováním, přestalo. *Beryl nabyl* obvyklého] zjevení, *jako by* učarováním, přestalo. *Beryl nabyl* obvyklého (K2)] zjevení, *jakoby* učarováním, přestalo. *Beryl nabyl* obvyklého (R) • 204 do společnosti přátel, soudruhů z povolání,] do společnosti *svých* přátel, soudruhů z povolání, (K2)] do společnosti *svých* přátel a soudruhů z povolání, (R) • 204 uzavíral se *doma*.] uzavíral se *ve svém obydlí*. (K2, R) • 205 *ho* nevyhládkalo;] *jej* nevyhládkalo; (K2, R) • 205 Prostudoval řady knih] Prostudoval *celé* řady knih (K2, R) • 205 Hleděl *přesně stanoviti*] Hleděl *stanoviti přesně* (K2, R) • 205 *srovnávání* a výpočtech] *kombinování* a výpočtech (K2, R) • 205 v době největšího přiblížení k zemi] v době *svého* největšího přiblížení *se* k zemi (K2, R) • 205 silou na drahokam, že] silou na drahokam *tou měrou*, že (K2, R) • 205 mezi *svým životem a naším*

pozemským životem.] mezi životem svým a pozemským životem naším. (K2, R) • 205 podobnou naší zemi,] podobnou Zemi naší, (K2)] podobnou naší zemi, (R) • 205 rozměrů a objemu,] rozměrů a objemu, (K2)] rozměrův a objemu, (R) • 205 rozdělena na pevninu a moře,] rozdělena na povrchu svém na pevniny a moře, (K2, R) • 205 kolem slunce, avšak v kratších letech, nežli jsou naše léta,] kolem Slunce, avšak v rocích kratší, nežli jsou roky naše, (K2)] kolem slunce, avšak v rocích kratší, nežli jsou roky naše, (R) • 205 které jí posílá slunce.] které jí Slunce posílá. (K2)] které jí slunce posílá (R) • 205 všechn volný čas] všechn svůj volný čas (K2, R) • 205 Pátral v starých knihách, hledaje domněnky,] Pátral ve starých knihách hledaje domněnky, (K2)] Pátral ve starých knihách, hledaje domněnky, (R) • 205 vzdálené země.] vzdálené, cizí země. (R) • 205 jenž vytváří život plný slasti a spokojenosti.] jenž vytváří život, plný slasti a spokojenosti. (K2)] jenž vytváří život plný slasti a spokojenosti. (R) • 205 Podle něho byla Venuše] Dle něho byla Venuše (K2, R) • 206 v „Pavlu a Virginii“.] v Pavlu a Virginii. (K2)] v „Pavlu a Virginii“. (R) • 205 Švédský učenec] Ba, švédský učenec (K2, R) • 206 ujišťoval dokonce, že obyvatelé Venuše] ujišťoval, že obyvatelé oběžnice Venuše (K2, R) • 206 Přesnější vědecké práce] Přesnější, vědecké práce (K2, R) • 206 líčili obyvatele Venuše] líčili obyvatele Venušiny (K2, R) • 206 jejich ústrojí] jejich organismy (K2, R) • 206 aby mohlo odolávat] aby mohly odolávat (K2, R) • 206 podmínkám nepříznivějšího podnebí, než na naší zeměkouli.] podmínkám podnebí drsnějšího a nepříznivějšího než na naší zeměkouli. (K2)] podmínkám podnebí, drsnějšího a nepříznivějšího, než na naší zeměkouli. (R) • 206 téměř za jisté,] téměř za jisté, (K2)] za téměř jisté, (R) • 206 naší atmosféře, avšak poněkud vyšším] atmosféře naší, však poněkud vyšším (K2, R) • 206 severní polokoule] polokoule severní (K2, R) • 206 jižní polokoule] polokoule jižní (K2, R) • 206 slunečním teplem vypařuje] účinkem slunečního tepla vypařuje (K2, R) • 206 Schiaparelli a De Vico.] Schiaparelli a De Vica. (K2, R) • 206 odporovaly Volkarovu vidění] odporovaly vidění Volkarovu (K2, R) • 206 tamější krajiny] tamější krajiny (K2)] tamnější krajiny (R) • 206 zviklati ve víře,] zviklati ve své víře, (K2)] zvyklati ve své víře, (K2, R) • 207 upravila Venušin povrch] upravila povrch Venušin (K2, R) • 207 pobyt tam není] pobyt tamní není (K2, R) • 207 nemohla ve Volkarově duchu porušiti] nemohla v duchu Volkarově porušiti (K2, R) • 207 zmenšiti čarovnost] zmenšiti čarovnosti (K2, R) • 207 prudké světlo] intenzivní světlo (K2, R) • 207 proniká i denní jas. Věrně sleduje slunce na jeho daleké pouti,] proniká i jas denní. Ona sleduje věrně Slunce na jeho daleké pouti, (K2)] proniká i jas denní. Ona sleduje věrně slunce na jeho nebeské pouti, (R) • 207 vetklá v nebeskou klenbu.] vetknutá v nebeskou klenbu. (K2, R) • 207 že dospěl teprve k věku] že by dospěl teprve ku věku (K2, R) • 207 Není možná, aby] Není možno, aby (K2, R) • 207 hrubých chtíčů] hrubých chtíčů (K2)] hrubých chtíčův (R) • 207 vrchol poznání] vrchol hory poznání (K2, R) • 207 klouzající nohy čmárají ve věčném sněhu] sklouzávající nohy čmárají ve věčném sněhu (K2)] sklouzávající nohy čarají ve věčném sněhu (R) • 207 jsou tak hrdí na své] jsou tak hrdí na své (K2)] jsou tak hrdí na své (R) • 207 plné zmatených číslic!] plné zmatených číslic! (K2)] plné zmatených číslic. (R) • 207 Jediné on zná] Jediné on zná (K2)] Jedině on zná (R) • 207 její čarovnou obyvatelku.] čarovnou její obyvatelku. (K2, R) • 208 klam smyslů] klam smyslů (K2)] klam smyslův (R) • 208 dává viděti,] dává viděti, (K2) dává je viděti, (R) • 208 nepůsobí-li Venušiny paprsky] nepůsobí-li paprsky Venušiny (K2, R) • 208 na světě] na celém světě (K2, R) • 208 s různých observatoří,] se všech observatoří, (K2)] ze všech observatoří (R) • 208 neznám. Marconi vyslovil domněnku, že ona znamená lze přičísti elektrickým poruchám na slunci nebo někde jinde. Připouštěl však také možnost, že některá z planet se snad pokusila přijíti ve styk se zemí. Tehdy] neznám. Tehdy (K2, R) • 208 dorozuměti s obyvateli] dorozuměti se s obyvateli (K2, R) • 208 za okolností zvláště příznivých,] za okolností, tomu

zvláště příznivých, (K2, R) • 208 všeobecné látky jiných hvězd.] universální látky jiných hvězd, *ku kterýmž látkám, jim patrně známým, jsou v bezprostředním vztahu a které pak záhadným způsobem projeví známky života oněch neznámých planet.* (K2, R) • 208 nastává tajuplné spojení] nastává *ono* tajuplné spojení (K2, R) • 208 nerostu, jenž zachycuje paprsky, Venuši vysílané k naší planetě?] nerostu, jenž zachycuje paprsky Venuši vysílané k naší planetě? (K2, R) • 208 *Jistě v době*] *Rozhodně se tak děje v době* (K2, R) • 208 na telegrafní stanici,] na *její* telegrafní stanici (K2, R) • 208 drahých *kamenů*] drahých *kamenův* (K2, R) • 208 oživne podivuhodným záhadným životem, *rozsvěcujíc* se jako žárovka vlivem elektrického proudu?] oživne podivuhodným záhadným životem *rozsvěcujíc* se jako žárovka vlivem elektrického proudu? (K2)] oživne podivuhodným záhadným životem, *rozsvítíc* se jako žárovka vlivem elektrického proudu? (R) • 209 nejbliže naší *zemi*] nejbliže naší *Zemi* (K2)] nejbliže naší *zemi* (R) • 209 dosahuje největšího lesku,] dosahuje maxima svého lesku, (K2, R) • 209 Právě v onom postavení *byla* Venuše *podle* hvězdářských zpráv *tenkrát*, když Volkar *po prvé* zpozoroval podivné záření] Právě v onom postavení *nalézala se* Venuše, *dle* hvězdářských zpráv, *tenkrát*, když Volkar *zpozoroval po prvé* podivné záření (K2)] Právě v onom postavení *nalézala se* Venuše, *dle* hvězdářských zpráv, *tenkrát*, když Volkar *zpozoroval poprvé* podivné záření (K2, R) • 209 *pro poruchu elektrického vedení* připravoval se k spánku] *nemoha nalézti sirek*, připravoval se *ku* spánku (K2, R) • 209 Snad *záření již trvalo mnoho dní*, aniž o něm] Snad *již ono záření trvalo řadu dní*, aniž *by* o něm (K2, R) • 209 *tenkrát ztrácela*] *tenkrát ztrácela* (K2)] *tenkrát ztrácela* (R) • 209 po dvou dnech od *onoho čarovného objevu* pozbyl *beryl* moci.] po dvou dnech od *nocí čarovného onoho objevu* *beryl* pozbyl své moci. (K2, R) • 209 *Bylo tedy nutno* čekati na *opětovné* spojení] *Nutno bylo tedy* čekati na *opětovné* spojení (K2)] *Nutno bylo tedy* čekati na *opětování* spojení (R) • 209 Jaká to *časová propast!* Čím vyplní touhu] Jaká to *propast časová!* Čím vyplní *svou* touhu (K2, R) • 209 duchovní *náklonností?*] duchovní *sympatií?* (K2, R) • 209 *Volkar, skončiv* vypravování, prudce povstal a] *Volkar skončil své* vypravování, prudce povstal *se židle* a (K2) *Volkar, skončiv své* vypravování, prudce povstal *se židle* a (R) • 209 *osm dlouhých let* mne dělí od] *celých dlouhých osm let* mne dělí od (K2)] *celých dlouhých sedm let* mne dělí (R) • 209 není žádné jiné cesty než prostřednictvím rozmarného berylu, jež nezanítí nic než opět paprsek Venušin,] není žádné jiné cesty než prostřednictvím rozmarného berylu, jež nezanítí nic než opět paprsek Venušin, (K2)] není žádné jiné cesty, než prostřednictvím rozmarného berylu, jež nezanítí nic, než opět paprsek Venušin, (R) • 209 přiblíží mu jeho zbožňovanou] přiblíží mu *alespoň* jeho zbožňovanou (K2, R) • 209 *zrána* potěší jej jako jitřenka, *zvečera*] *zrána* potěší jej jako jitřenka, *zvečera* (K2)] *z rána* potěší jej jako jitřenka, *z večera* (R) • 209 *rozmrzele mávl* rukou.] *mávl rozmrzele* rukou. (K2, R) • 209 desku *Venuše*,] desku *Venušinu*, (K2, R) • 210 že se spokojím jako *blouznivý* snílek pohlížením] že se spokojím jako *sentimentální* snílek pohlížením (K2)] že se spokojím, jako *sentimentální* snílek, pohlížením (R) • 210 *plačtivých* veršů?] *blouznivých* veršů? (K2, R) • 210 *pozemské* oko] *smrtelné* oko (K2, R) • 210 Nepatřím této *zemi*] Nepatřím *již* této *zemi* (K2, R) • 210 nikdy *již* nenajdu zde klidu srdce.] nikdy *už* nenajdu zde klidu *pro své* srdce. (K2, R) • 210 kdybyste *byl dříve* okusil] kdybyste *dříve* *byl* okusil (K2, R) • 210 abych *ocitl* se] abych *ocitl* se (K2)] abych *ocitl* se (R) • 210 brzo *v* světě,] brzo *ve* světě, (K2, R) • 210-212 chybí 8 odstavců začínající *Myslíte, že jsem šílenec se svou vírou a končící „vidíte, že i jiní lidé touží po spojení s jinými světy.“* (K2, R) • 212 okouzлил mého známého] okouzлил *navždy* mého známého (K2, R) • 212 *Ze* zamyšlení] *Z mého* zamyšlení (K2, R) • 212 hlas *Volgara*] hlas *Volkarův* (K2, R) • 212 Poukázal jsem na *moc obrazotvornosti*, uváděl jsem] Poukázal jsem na *moc mozkové obrazotvornosti a její zázračnou vyvolávací schopnost*, uváděl jsem (K2, R) • 212 *myšlenkovou* souvislost] *ideovou*

souvislost (K2, R) • 212 *Volkarově básnické schopnosti.*] *básnické schopnosti Volkarově.* (K2, R) • 212 odvětil, že *ho* urážím,] odvětil *mi*, že *jej* urážím, (K2, R) • 212 výplod *obrazotvornosti*,] výplod *fantasie*, (K2, R) • 212 sdružení nebo *básnické nadání.*] sdružení nebo *nadání básnické.* (K2, R) • 212 *Volkarovi nerozmluvím* utkvělé myšlenky,] *nerozmluvím Volkarovi jeho* utkvělé myšlenky, (K2, R) • 212 řeči na *jiný směr.*] řeči na *jiné téma.* (K2)] řeči na *jiné thema.* (R) • 212 *zachytím jeho zájem*] *zachytím jeho zájem* (K2)] *zachytnu jeho zájem* (R) • 212 zabavím jeho ducha.] zabavím *jiným směrem* jeho ducha. (K2, R) • 213 že *ho zase brzo* příležitostně navštívím,] že *jej zase brzo* příležitostně navštívím, (K2)] že *jej zase brzy* příležitostně navštívím, (R) • 213 téměř *těžkomyslného.*] téměř *melancholického.* (K2, R) • 213 po této návštěvě u Volkara *odjel jsem* do ciziny.] po této návštěvě u Volkara *byl jsem svým povoláním nenadále odvolán* do ciziny. (K2, R) • 213 na ostrově *Javě.*] na ostrově *Javě* (K2)] na ostrově *Jávě.* (R) • 213 Odcestoval jsem *nakvap*] Odcestoval jsem *nakvap* (K2)] Odcestoval jsem *na kvap* (R) • 213 zapomněl jsem na Volkara a *na jeho podivné* dobrodružství.] zapomněl jsem *přípravami úplně* na Volkara a *jeho fantastické* dobrodružství. (K2, R) • 213 *V novém prostředí*] *A když jsem přibyl na místo svého určení, neměl jsem v novém prostředí* (K2, R) • 213 v návalu starostí *neměl jsem* ani kdy vzpomenouti] v návalu starostí ani kdy vzpomenouti (K2, R) • 213-214 DOPLNIT! • 214 Zároveň bylo *podotčeno,*] Zároveň bylo *podotčeno,* (K2)] Zároveň bylo *podotknuto,* (R) • 214 nervosou a *viděními,*] nervosou a *hallucinacemi,* (K2)] nervosou a *hallucinacemi* (R) • 215 činu. *Ve chvíli smrti měl v ruce hudební skladbu G. Holsta „Venuše“, již tiskl k prsoum.* Ve zprávě] činu. Ve zprávě (K2, R) • 215 u *sebevraha* nalezeno.] u *mrtvol* nalezeno. (K2, R) • 215 moci ji někdy *obejmouti,*] moci ji někdy *obejmouti,* (K2)] moci ji někdy *objati,* (R) • 215 Čekal jsem osm let, až *opět přijde...*] Čekal jsem osm let, až *přijde opět...* (K2)] Čekal jsem osm let až *přijde opět...* (R) • 215 v mysl *Volkarova příhoda,*] v mysl *příhoda Volkarova,* (K2, R) • 215 spojí *ho* se vzdálenou] spojí *jej* se vzdálenou (K2, R) • 215 Dočkal se toho okamžiku] Dočkal se *tedy* toho okamžiku (K2, R) • 215 *působil* na něho tak mocně,] *zapůsobil* na něho tak mocně, (K2, R) • 215 aby *se jeho duch přenesl* do vzdálených oblastí] aby *jeho duch přenesl se* do vzdálených *sfér* (K2, R) • 215 která *mu vyplnila* mysl] která *vyplnila jeho* mysl (K2, R) • 215 při posledním vidění,] při posledním *svém* vidění, (K2, R) • 215 aby na jiné planetě pokračoval] *by* na jiné planetě pokračoval (K2, R) • 215 *znova* procitne?] *znova* procitne? (K2)] *znovu* procitne? (R) • 215 tajemství *bude* navěky] tajemství *zůstane* navěky (K2, R) • 215 podívám do *Volkarova bytu*] podívám do *bytu Volkarova* (K2, R) • 215 mezi nimiž *byl* i osudný] mezi nimiž *se nacházel* i osudný (K2, R) • 215 kde Volkar posledně *bydlil.* *Jeho byt* byl však již *znova pronajat*] kde Volkar posledně *bydlel.* *Byt jeho* byl však již *znovu pronajmut* (K2)] kde Volkar posledně *bydlel.* *Byt jeho* byl však již *znovu pronajmut* (R) • 216 která nemajíc pro starožitnosti smyslu, dala pozůstalost] která nemajíc pro starožitnosti smyslu, dala *celou* pozůstalost (K2)] která, nemajíc pro starožitnosti smyslu, dala *celou* pozůstalost (R) • 216 beryl i s Venušíným tajemstvím] beryl i s tajemstvím Venušíným (K2, R) • 216 sbírce *soukromé nebo musejní a čeká nyní* pod prachem] sbírce *soukromníků nebo museální, čekaje* pod prachem (K2)] sbírce *soukromníkově nebo museální, čekaje* pod prachem (R) • 216 jej *opět rozzářil.*] jej *opět rozzářil.* (K2)] jej *zase rozzářil.* (R) •

KRÁLOVNIN NÁRAMEK

K2 = první knižní vydání *Neviditelné ruce* (1926); R = rukopis *Neviditelné ruce* (1919–1921)
 Pojmenování opatství „St. Deniské“ autor ve vydání z roku 1933 nahradil podobou „st. deniské“.

217 r. 1793] r. 1793 (K2)] roku 1793 (R) • 217 nádoby a *roucha*,] nádoby a *ornáty*, (K2, R) • 217 v přítomnosti okresních *komisařů*] v přítomnosti okresních *komisařů* (K2)] v přítomnosti okresních *komisařův* (R) • 217 *povozy dopraveny do Paříže*.] *dopraveny do Paříže povozy, k tomu účelu určenými*. (K2, R) • 217 komise, jež v *měsíci říjnu odebrala se* do opatství] komise, jež v *měsíci říjnu odebrala se* do opatství (K2)] komise, jež *se odebrala v měsíci říjnu* do opatství (R) • 217 pozůstatky těl odstraniti.] pozůstatky těl v *nich nalézající se* odstraniti. (K2)] pozůstatky těl, v *nich nalézající se*, odstraniti. (R) • 217 *zúčastnil se výpravy*. Ale] *zúčastnil se výpravy, určené k otevření královských hrobů a vykopání mrtvol nenáviděných vladařů*. Ale (K2)] *súčastnil výpravy, určené k otevření královských hrobů a vykopání mrtvol nenáviděných vladařův*. Ale (R) • 217 *náležel* egyptské královně] *patřil* egyptské královně (K2, R) • 217 *Podle* zaznamenané pověsti] *Dle* zaznamenaná pověsti (K2, R) • 217 byl onen náramek talismanem] byl onen náramek *věštbou neznámé Sibyly* talismanem (K2, R) • 217 *francouzských rodů*] *francouzských rodů* (K2)] *rodů francouzských* (R) • 217 předkové královských rodů *střežli tohoto talismanu*] předkové královských rodů *sami střežili tento talisman* (K2)] předkové královských rodů *střežili sami tento talisman* (R) • 217 *moci a úpadku*] *moci i úpadku* (K2, R) • 217 *umínil si, že*] *umínil si tedy, že* (K2, R) • 218 *ochránce tyranů*] *ochránce tyranů* (K2)] *ochránce tyranův* (R) • 218 *ohroziti trvání republiky*] *ohroziti existenci jeho republiky* (K2)] *ohroziti existenci jeho drahé republiky* (R) • 218 *neprozkoumal každého hrobu*] *neprozkoumal obsahu každého hrobu* (K2, R) • 218 *Nejdříve byla otevřena hrobka vikomta*] *Bylo započato s hrobkou vikomta* (K2, R) • 218 *Hrobka se skládala*] *Hrobka sestávala* (K2, R) • 218 *dala postaviti jeho rodina*] *dala mu postaviti jeho rodina* (K2, R) • 218 *je dosud neporušena*] *je dosud neporušena* (K2)] *je dosud neporušená* (R) • 218 *Tělo bylo změněno ve vyschlou mumii*] *Tělo nalézalo se ve stavu vyschlé mumie* (K2, R) • 218 *barvy*. *Bylo*] *barvy a bylo* (K2, R) • 218 *později bylo dopraveno*] *později, k rozkazu výkonného direktoria, bylo dopraveno* (K2, R) • 218 *francouzských pomníků*] *francouzských pomníků* (K2)] *francouzských pomníkův* (R) • 218 *a uloženo*] *a bylo uloženo* (K2)] *a uloženo* (R) • 218 *nalezena v hrobce*] *nalezena při otevření hrobky* (K2, R) • 218 *byla podobně zachována*] *byla podobně zachovaná* (K2, R) • 218 *Královy tělesné pozůstatky, odpočívající*] *Tělesné pozůstatky královy, odpočívající* (K2, R) • 218 *byly později hozeny do veliké jámy*] *hozeny byly později dělníky do veliké jámy* (K2, R) • 218 *přepilována a vyplněna koudelí*] *přepilována a vyplněna* (K2)] *přepilovaná a vyplněná* (R) • 218 *Z ostatních rakví burbonské rodiny některé*] *Potom bylo přikročeno k vykopání ostatních rakví burbonské rodiny; některé* (K2, R) • 218 *byly dobře zachovány*] *byly dobře zachované* (K2, R) • 218 *jiné v hnilobném stavu*] *jiné nalézaly se ve stavu hnilobném* (K2, R) • 218 *Také nalezena srdce*] *Také objevena srdce* (K2, R) • 218 *hozeny do společné jámy,*] *hozeny do vykopané společné jámy,* (K2, R) • 219 *do tavicích pecí*] *do tavicích pecí* (K2)] *do tavicích pecí* (R) • 219 *vysypány k tělům*] *vysypány však k tělům* (K2, R) • 219 *byla vyplňována vápnem*] *byla vyplňována vápnem* (K2)] *vyplňována byla vápnem* (R) • 219 *byla v Karlově kapli otevřena hrobka*] *byla otevřena v Karlově kapli hrobka* (K2, R) • 219 *dvě léta před ním*] *dvě léta před svým chotěm* (K2)] *dvě léta před svým chotěm* • 219 *zachovanou korunu*] *zachovanou korunu* (K2)] *zachovalou korunu* (R) • 219 *v rakvi královny Jany*] *v rakvi královny Jany* (K2)] *v rakvi Janině* (R) • 219 *nebylo nalezeno nic než kosti,*] *nebylo nalezeno nic než kosti* (K2)] *nebylo nalezeno nic, než kosti* (R) • 219 *byla zasypána*] *byla pak zasypána* (K2, R) • 219 *zbyl jenom prach.*] *zůstal jenom prach* (K2, R) • 219 *Mezi nimi byl Hugo*] *Mezi těmi se nalézal Hugo* (K2, R) • 219 *zemřelého roku 1271*] *zemřelého roku 1271* (K2)] *zemřelého 1271* (R) • 219 *v níž nebylo rovněž nic než prach.*] *jež neobsahovala rovněž nic než prach.* (K2) *jež neobsahovala rovněž nic, než prach.* (R) • 219 *byl vytesán kříž.*] *byl vtesán kříž.* (K2, R) • 220 *dosti zachovaný*]

dosti zachovaný (K2)] dosti zachovalý (R) • 220 je velmi starý, a bylo ho dříve hojně používáno.] je velmi starý a bylo ho dříve hojně používáno. (K2, R) • 220 kostra zcela zachovaná] kostra zcela zachovaná (K2)] kostra zcela zachovalá (R) • 220 za zvýšené pozornosti a *Normandova vnitřního vzrušení*] za zvýšené pozornosti a *vnitřního vzrušení Normandova* (K2, R) • 220 byla od těl oddělena;] byla od těl oddělena; (K2)] byla od těl oddělená; (R) • 220 *Dagobertovy kosti* spočívaly] *ostatní kosti Dagobertovy* spočívaly (K2, R) • 220 v dřevěné bedně] v *jakési dřevěné bedně* (K2, R) • 220 odpočívaly *královy kosti*] odpočívaly *kosti královy* (K2, R) • 220 královně *chyběla* hlava,] královně *scházela* hlava, (K2, R) • 220 prohlédali hrobku *velmi důkladně*.] prohlédali hrobku *do posledních podrobností*. (K2, R) • 220 v *Ranthildině lebce?*] v *lebce Ranthildině?* (K2, R) • 220 kde byla ona lebka] kde se ona lebka mohla nalézati (K2, R) • 221 že Dagobertova hrobka neukrývala hledaného klenotu, a že byl patrně uložen] že Dagobertova hrobka neukrývala hledaného klenotu a že byl patrně uložen (K2, R) • 221 Bylo nutno,] Bylo *tedy* nutno, (K2, R) • 221 v *začatém* pátrání] v *započatém* pátrání (K2, R) • 221 hnilobných *lidských pozůstatků*.] hnilobných *lidských pozůstatků*. (K2)] hnilobných *pozůstatků lidských*. (R) • 221 měl v této dvojici věrné *přátele*] měl v této dvojici věrné *přítele* (R) • 221 zemřel r. 1547.] zemřel r. 1547. (K2)] zemřel roku 1547. • 221 *chovala* kromě *královy olověné rakve*] *obsahovala* kromě *olověné rakve královy* (K2, R) • 221 jeho rodiny, *jejichž*] jeho rodiny, *jichž* (K2, R) • 221 mrtvoly *byly vesměs hnilobné*.] mrtvoly *nalézaly se vesměs ve stavu hniloby*. (K2, R) • 221 a šířil se] a *při vynášení na hřbitov* šířil se (K2, R) • 221 Ve sklepení přišli] *Při dalším kopání* ve sklepení přišli (K2)] *Při dalším kopání* ve sklepení, přišli (R) • 221 za Ludvíka Svatého, a jeho syna] za Ludvíka Svatého a jeho syna (K2, R) • 221 *podle* tehdejšího zvyku] *dle* tehdejšího zvyku (K2, R) • 221 v opatském rouchu,] ve svém opatském ornátu, (K2, R) • 221 *bylo nalezeno* několik] *bylo nalezeno* několik (K2)] *nalezeno bylo* několik (R) • 221 *cárů drahé látky*] *cárů bohaté ornátové látky* (K2)] *cárů bohaté látky ornátové* (R) • 221 bylo úplně *stráveno*] bylo úplně *stráveno* (K2)] bylo úplně *ztráveno* (R) • 221 *Poté* byla odstraněna] *Poté* byla odstraněna (K2)] *Po té* byla odstraněna (R) • 222 popelem *šesti princů*] popelem *šesti princův* (K2, R) • 222 do příbytku] do *svého* příbytku (K2, R) • 222 *V tmě* ložnice] *Ve tmách jeho* ložnice (K2, R) • 222 před duchovním zrakem] před *svým* duchovním zrakem (K2, R) • 222 pláti jedovatě zeleným leskem jako oko zákeřného démona] pláti jedovatě zeleným leskem jako oko zákeřného démona (K2)] pláti jedovatě zeleným leskem, jako oko zákeřného démona • 222 před *začátkem* práce,] před *stanovenou hodinou k započetí* práce, (K2, R) • 222 očekával *dělníky*.] očekával *dělníků*. (K2, R) • 222 jenž *ukrýval* mrtvolu] jenž *obsahoval* mrtvolu (K2, R) • 222 bývalého konetabla *Karla VI.* [bývalého *francouzského* konetabla *pod Karlem VI.* (K2, R) • 222 *Pan de Sancerre* byl] *Pan de Sancerre* byl (K2)] *Poslednější* byl (R) • 223 dva pletence] dva *velké* pletence (K2, R) • 223 dobře ještě *zachované*,] dobře ještě *zachované*, (K2)] dobře ještě *zachovalé*, (R) • 223 Když *pak* byly otevřeny] Když *byly pak* otevřeny (K2, R) • 223 hroby dávných opatů] hroby dávných *opatův* (K2, R) • 223 nic než prach;] nic než prach; (K2)] nic, než prach; (R) • 223 V hrobě *prvního*,] V hrobě *prvního*, (K2)] V hrobě *prvnějšího*, (R) • 223 jenž *se skládal* z kamene] jenž *sestával* z kamene (K2, R) • 223 přeslice s vřeténkem] přeslice *i* s vřeténkem (K2, R) • 223 V jeho hrobě *byla*] V jeho hrobě *našla se* (K2, R) • 223 kromě *ní* žezlo] kromě *toho* žezlo (K2, R) • 223 kostry úplně *zachované*,] kostry úplně *zachované*, (K2)] kostry úplně *zachovalé*, (R) • 223 dlouhé, zlomené žezlo.] dlouhé, *ale* zlomené žezlo. (K2, R) • 223 do kláštera *karmelitánek*,] do kláštera *karmelitánek*, (K2)] do kláštera *Karmelitek*, (R) • 223 bylo dobře *zachované*.] bylo dobře *zachované*. (K2)] bylo dobře *zachovalé*. (R) • 224 kde asi *kdysi* spočívala] kde asi *kdysi* spočívala (K2)] kde asi *spočívala kdysi* (R) • 224 ruka *Luisina*,] ruka *Luisina*, (K2)] ruka

Luisyna, (R) • 224 v *nejistých dobách* svěřen] v *nejistých dobách* svěřen (K2)] v *dobách nejistých* svěřen (R) • 224 měla *střící* talismanu] měla *střežiti* talismanu (K2, R) • 224 Nalezl prokletý] Nalezl *tedy* prokletý (K2, R) • 224 *mladé* republiky] *mladičké* republiky (K2, R) • 224 jako šílený touhou *okamžitě rozdrtit* nenáviděný klenot,] jako šílený touhou, *okamžitě rozdrtit* nenáviděný klenot, (K2)] jako šílený touhou, *rozdrtiti okamžitě* nenáviděný klenot, • 224 *moc utlačitelů* a *vykořisťovatelů* lidu] *moc utlačitelův* a *vykořisťovatelův* lidu (K2)] *moc utlačitelův* a *vykořisťovatelův* lidu (R) • 224 *zuřivě vyrval*] *zuřivě vyrval* (K2)] *vyrval zuřivě* (R) • 224 *zetlelé* jeptišky.] *zetlelé* jeptišky. (K2)] *setlelé* jeptišky. (R) • 224 *vztyčiv hlavu*, dotkl] *vztyčiv svou hlavu* dotkl (K2)] *vztyčiv svou hlavu*, dotkl (R) • 224 jako by ukazoval] jako by *chlubivě* ukazoval (K2, R) • 224 *dlažby se slabounkým*,] *dlažby sklepení se slabounkým*, (K2, R) •

VRÁCENÝ STÍN

K2 = první knižní vydání *Neviditelné ruce* (1926); R = rukopis *Neviditelné ruce* (1919–1921)

184 *mnoho* let] *řada* let (K2, R) • 184 Chodil jsem *tehda*] Chodil jsem *tehda* (K2)] Chodil jsem *tehdy* (R) • 184 několik mých *přátel, zajímajících se o*] několik mých *přátel, kteří se zajímali o* (K2)] několik mých *přítelů, kteří se zajímali o* (R) • 184 *nejméně účastnil se* *hovorů*.] *nejméně účastnil se našich hovorů v tomto směru*. (K2)] *nejméně účastňoval se našich hovorů v tomto směru*. (R) • 184 *Při našich rozpravách obyčejně mlčel* a byl-li *přímo vyzván, aby řekl svůj úsudek*, pokrčil] *Při našich rozpravách obyčejně mlčel* a byl-li *přímo vyzván, aby sdělil nám svůj úsudek*, pokrčil (K2)] *Většinou mlčel při našich debatách* a byl-li *dotázán po svém názoru*, pokrčil (R) • 184 *nebo suše* podotkl] *nebo suše* podotkl (K2)] *nebo* podotkl (R) • 184 že nepotrpí si na *okultní teorie; tvrdil vždy, že z teoretiků, jež poznal, ani jeden neprokázal skutečných*] že *mnoho* nepotrpí si na *okultní teorie a že vždy tvrdil, že z teoretiků, jež poznal, ani jeden neprokázal nějakých skutečných* (K2)] že *mnoho* nepotrpí si na *okultní teorie a že vždy tvrdil, že z teoretiků, jež poznal, žádný neprokázal nějakých skutečných* (R) • 184 že je *povahou vnitřně hluboce založenou*.] že je *povahou vnitřně hluboce založenou*. (K2)] že je *povaha vnitřně hluboce a vážně založená*. (R) • 184 *zařídil si samotářský*] *zařídil si svůj samotářský* (K2, R) • 184 *Bydlil ve starém*] *Bydlil ve starém* (K2)] *Bydlel ve starém* (R) • 184 *v prvním poschodí měl byt*] *v prvním poschodí měl byt* (K2)] *měl v prvním poschodí byt* (R) • 184 *pokoje vyzdobil*] *pokoje vyzdobil* (K2)] *pokoje byly vyzdobeny* (R) • 184 *na stěny rozvěsil cenné kresby a malby* starých i *soudobých* mistrů.] *na stěny rozvěsil mnoho cenných kreseb a maleb* starých i *soudobých* mistrů. (K2)] *na jejich stěnách bylo rozvěšeno mnoho cenných kreseb a maleb* starých i *moderních* mistrů. (R) • 184 *byl úředníkem*] *byl úředníkem* (K2)] *byl konceptním ministerským úředníkem* (R) • 184 *volné chvíle*] *své volné chvíle* (K2, R) • 184 *věnoval nejvíce studiu*] *věnoval ponejvíce studiu* (K2, R) • 184 *Do naší kavárny přicházel*] *Mezi nás do kavárny přicházel* (K2, R) • 184 *Říkal, že nám nechce zevšedněti*.] *Říkal, že nechce naši společnost zevšedněti*. (K2)] *Říkal, že nechce sevšedněti naši společnost*. • 184 *než mezi námi se objevil*.] *než opět mezi námi se objevil*. (K2)] *než se opět mezi námi objevil*. (R) • 184 *jeho nedůtklivost, neptali jsme se ho nikdy, kde v té době byl a co dělal*.] *jeho nedůtklivost v té věci, neptali jsme se ho nikdy, kde v té době byl a co dělal*. (K2)] *jeho nedůtklivost v té věci, neptal se ho nikdo z nás, kde byl v té době nebo co dělal*. (R) • 184 *studoval nějaká starověká náboženská díla či cosi*] *studoval nějaká starověká náboženská díla nebo cosi* (K2)] *studoval nějaké zapadlé starověké náboženské kultury nebo cosi* (R) • 185 *hovořili o*] *hovořili jsme o* (K2)] *hovořili o* (R) • *jenž toho dne*] *jenž toho dne* (K2)] *jenž právě toho dne* (R) • 185 *že poslouchá naši rozmluvu*.] *že naslouchá našemu hovorů*. (K2)]

že *naslouchá našemu rozhovoru.* (R) • 185 Ale když jsem se k němu obrátil,] Ale, když jsem se k němu *náhle* obrátil, (K2, R) • 185 o souhlas, zpozoroval jsem,] o souhlas *s náhledem, který jsem právě vyslovil,* zpozoroval jsem (K2, R) • 185 jsem *ho* vyrušil] jsem *jej* vyrušil (K2, R) • 185 nesledoval *našeho hovorů.*] nesledoval *našeho hovorů.* (K2)] nesledoval *naší debaty.* (R) • 185 slůvkem „nevím“; *a myslím, že ani*] slůvkem »nevím«, *ale zdálo se mi, že ani* (K2)] slůvkem „nevím“, *ale zdálo se mi, že vůbec ani* (R) • 185 nevěděl, *nač* jsem] nevěděl, *nač* jsem (K2)] nevěděl, *na co* jsem (R) • 185 *Zamlčel jsem se a poslouchaje úvahy a názory přátel, kradmo jsem sledoval,* co tak krajně] *Umlkl jsem tedy a poslouchaje úvahy a názory svých přítel kradmo sledoval jsem,* co tak krajně (K2)] *Umlkl jsem tedy a nechav dále hovořiti své přítel, kradmo sledoval jsem,* co tak krajně (R) • 185 *zpozoroval jsem, že jeho oči jsou upjaty na muže*] *zpozoroval jsem, že jeho oči jsou upjaty na muže* (K2)] *jsem zpozoroval, že jeho zrak je upjat na muže* (R) • 185 jenž *o samotě seděl*] jenž *o samotě seděl* (K2)] jenž *seděl o samotě* (R) • jemných způsobů.] jemných, *ušlechtilých* způsobů. (K2, R) • 185 Co *bylo mně* na něm] Co *bylo mně* na něm (K2)] Co *mi bylo* na něm (R) • 185 jež *chvílemi nabývala* podivně] jež *chvílemi nabývala* podivně (K2)] jež *nabývala chvílemi* podivně (R) • Sálala z ní těžká *trudnomyslnost*] Sálala s ní *jakási těžká trudnomyslnost* (K2)] Sálala s ní *jakási těžká melancholie* (R) • 185 oči *byly zatoulány*] oči *zdály se zatoulané kamsi* (K2)] oči *zdály se býti zatoulané kamsi* (R) • 185 pozorně *poslouchá valčík, hraný trojicí cikánů*] pozorně *naslouchá valčíku, hranému trojicí cikánů* (K2)] pozorně *naslouchá valčíku, který hrálo cikánské trio* (R) • 185 *jakési neuvědomělé pozorovací*] *neuvědomělé jakési pozorovací* (K2, R) • 185 *pohlédl jsem*] *pohlédl jsem* (K2)] *pohlédl jsem* (R) • 185 *Díval se na neznámého*] *Díval se na neznámého* (K2)] *Hleděl na neznámého* (R) • 185 *dává před nimi přednost mužům*] *dává před nimi přednost mužům* (K2)] *dává přednost před nimi mužům* (R) • 185 že *ho* upoutal] že *jej* upoutal (K2, R) • 185 jenž *osaměle sedí*] jenž *osaměle sedí* (K2)] jenž *sedí o samotě* (R) • 185 Rojar sebou] Rojar *při oslovení* sebou (K2, R) • 185 muže, kterého] muže, *kterého* pozoroval. (K2)] muže, *jehož* pozoroval. (R) • 186 že ano?“] že ano?“ *pokračoval jsem v dotazu.* (K2)] že ano?“ *pokračoval jsem v dotazu.* (R) • 186 temné rysy zastírá] temnou skutečnost povahy zastírá (K2, R) • 186 nevím proč.“] nevím *co je to.*« (K2)] nevím *co je to.*“ (R) • 186 *Odmlčeli jsme se. Naši přátelé stále ještě bavili se úvahami*] *Oba jsme se odmlčeli. Naši přátelé stále ještě bavili se úvahami* (K2)] *Na to jsem se odmlčel a on mlčel také. Přátelé bavili se stále ještě úvahami* (R) • 186 projevech, *nestarajíce se o nás.*] projevech, *nestarajíce se o nás.* (K2)] projevech, *o nás se nestarajíce.* (R) • 186 „Jedni *rokuje,*] »Jedni *rokuje,* (K2)] „Jedni *debatují,* (R) • 186 „*Michal zase hypnotisuje*] »*Michal zase hypnotisuje* (K2)] „*Ach, Michal opět hypnotisuje* (R) • 186 nejveselejší a *nejmladší člen*] nejveselejší a *nejmladší člen* (K2)] nejveselejší člen (R) • 186 naší společnosti.] naší společnosti. (K2)] naší *malé* společnosti. (R) • 186 „*Neprovádím takových pokusů,*“] »*Neprovádím podobných pokusů,*« (K2)] „*Neprovádím podobných experimentů,*“ (R) • 186 *vážně odvětil* otázaný,] *vážně odvětil* otázaný, (K2)] *odvětil vážně* otázaný, (R) • 186 *zajímá mne host*] *zajímá mne onen host* (K2, R) • 186 *Zvláštní tvář,*] *Zvláštní to tvář,* (K2)] *Zvláštní to tvářnost obličeje,* (R) • 186 *skrývá se něco*] *skrývá se cosi* (K2, R) • 186 společnosti *šlechticů*] společnosti *šlechticů* (K2)] společnosti *aristokratů* (R) • 186 do níž *mne uvedl známý houslista.*“] do níž *mne uvedl houslista Louvar.*« (K2)] do níž *jsem byl uveden houslistou Louvarem.*“ (R) • 186 *se otázel* Rojar.] *otázel se* Rojar. (K2)] *se otázel* Rojar. (R) • 186 „Ano, vím,“ *klidně pravil*] »Ano, vím to,« *klidně pravil* (K2)] „Ano, vím to,“ *pravil klidně* (R) • 187 je cílem *naší pozornosti, pohnul se a jeho zádušivé oči zadívaly se k nám.*] je cílem *pozornosti naší společnosti, lehce sebou pohnul a jeho zádušivý pohled zatoulal se k nám.* (K2, R) • 187 *Zdálo se, že i on vzpomněl si*] *Zdálo se, že i on vzpomněl si* (K2)] *Bylo jisto, že i on si*

vzpomenul (R) • 187 na setkání] na svoje setkání (K2, R) • 187 prudce stiskl Chvojovi ruku.] prudce stiskl Chvojovi ruku. (K2)] stiskl Chvojovi prudce ruku. (R) • 187 představiti tomu] představiti onomu (K2, R) (R) • 187 velmi povděčen.“] velmi povděčný.« (K2)] velmi povděčný.“ (R) • 187 řekl Chvoj a hned vstal.] řekl Chvoj a ihned povstal, aby tak učinil. (K2, R) • 187 řadu týdnů do naší kavárny. Dověděli jsem se] řadu týdnů mezi nás. Dozvěděli jsem se (K2, R) • 187 ho několikrát zahlédl] jej několikrát zahlédl (K2, R) • 187 Jednou s ním] Jedenkrát s ním (K2, R) • 187 vytýkal mu, že nás zanedbává,] vytýkal mu, že nás zanedbává, (K2)] vytýkal mu, že nepřichází mezi nás, (R) • 187 že je nyní společníkem Almeidovým,] že skýtá nyní společnost Almeidovi, (K2, R) • 187 vysvětloval jsem si Michalovo] vysvětloval jsem si Michalovo (K2)] vykládal jsem si Michalovo (R) • 187 Znal jsem ho] Znal jsem jej (K2, R) • 187 svému oblíbenci, téměř žehral na něho, když se stýkal s někým] svému oblíbenci, téměř žehral na to, pakli tento stýkal se s někým (K2)] svému oblíbenci, byl téměř žehrav na to, pakli tento stýkal se s někým (R) • 187 mu volné chvíle.] mu své volné chvíle. (K2, R) • 188 Kdykoli na čas přerušil styk s námi,] Kdykoli odpoutal se na čas od stálého kroužku svých přátel, (K2, R) • 188 aby se zeptal, jak se mi vede.] aby pozeptal se, na čem pracuji a jak se mi vede. (K2, R) • 188 ministerstva v tiché] ministerstva, kde přítel byl zaměstnán, jež nalézá se v tiché (K2, R) • 188 v té době Rojar odcházel] v té době Rojar odcházel (K2)] Rojar v té době odcházel (R) • 188 Čekal jsem sotva několik] Čekal jsem sotva několik (K2)] Čekal jsem teprve několik (R) • 188 z průjezdu a] z průjezdu úřední budovy a (K2, R) • 188 dohoniv ho,] dohoniv jej, (K2, R) • 188 „Ne, není příčiny] »Ne, není příčiny (K2)] „Ach nikoli, není příčiny (R) • 188 nyní stýkám se s hrabětem] nyní stýkám se s hrabětem (K2)] stýkám se nyní s hrabětem (R) • 188 abych ho s někým] abych jej s někým (K2, R) • 188 někdo z tvých přátel jej více neupoutal] někdo z tvých přátel jej více neupoutal (K2)] jej někdo z tvých přátel více neupoutal (R) • 188 vycítiv výtku.] vycítiv mou výtku. (K2, R) • 188 se přece tak důvěrně] přece se tak důvěrně (K2)] se přece tak důvěrně (R) • 189 je nějakou záhadnou] je tedy nějakou záhadnou (K2, R) • 189 pravil jsem, nemoha potlačiti] pravil jsem nemoha potlačiti (K2)] pravil jsem, nemoha potlačiti (R) • 189 odvětil přítel, bezděčně zrychluje chůzi.] vyrazil přítel, bezděčně zrychluje chůzi. (K2)] vyrazil přítel, zrychluje mimoděk chůzi. (R) • 189 zvláštní okultní zjet. “] zvláštní okultní zjev.«] vzácný okultní zjev. “ (R) • 189 mne přesvědčil, že jde asi o něco] mne rázem přesvědčil, že jde asi o něco (K2)] mne rázem přesvědčil, že jedná se zde asi o něco (R) • 189 vážně pravil Rojar.] vážně pravil Rojar. (K2)] pravil vážně Rojar. (R) • 189 vysvětlím ti záhadu] vysvětlím ti záhadu (K2)] vypovím ti záhadu (R) • 189 abys zachoval naprostou] bys v této záležitosti zachoval naprostou (K2)] bys zachoval v této záležitosti naprostou (R) • 189 „Rád tě doprovodím,“ pravil jsem, polichocen] »Milerád tě doprovodím,« pravil jsem mile polichocen (K2)] „Milerád tě doprovodím,“ pravil jsem cítě se polichocen (R) • 189 proto jsem se rozhodl, že ti prozradím Almeidův] proto jsem se rozhodl sdělit ti Almeidův (K2)] proto jsem se rozhodl sdělit ti Almeidův (R) • 189 Mlčky jsme došli k Rojarovu bydlíšti. Teprve, když přítel zasedl k obědu, k němuž mne srdečně přizval, začal vyprávěti:] Další část cesty k Rojarovu bydlíšti vykonali jsme mlčky. Teprve, když přítel zasedl k obědu, k němuž mne srdečně přizval, začal vyprávěti: (K2)] Další část cesty k Rojarovu bydlíšti vykonali jsme mlčky. Teprve, když jsme vystoupili po starobylém schodišti do jeho příbytku, a on zasedl k obědu, k němuž přátelsky i mne přizval, začal vyprávěti: (R) • 189 přítele horlivě se obíral] přítele, jenž žil v první polovici XVIII. století, horlivě obíral se (K2)] přítele, jenž žil v první polovici 18. století, horlivě obíral se (R) • 189 Odcestoval do Salamanky] Odcestoval tedy do Salamanky (K2, R) • 190 na onom učilišti] na onom učilišti (K2)] na onom učelišti (R) • 190 považovali jej všichni za] považovali jej všichni za (K2)] považovali jej všichni posluchači za (K2, R) • 190 odměnu za vyučování] odměnu za své vyučování (K2,

R) • 190 duši toho žáka,] duši toho žáka, (K2)] duši toho z přítomných, (R) • 190 kdo zaplatí školné.] kdo zaplatí školné. (K2)] kdo školné zaplatí. (R) • 190 zlato nádherou] svou zlatou nádherou (K2, R) • 190 přijal pekelnou] přijal na sebe svou pekelnou (K2, R) • 190 když ten ukázal] když tento ukázal (K2, R) • 190 aby jej uchvátil,] aby ho uchvátil, (K2)] aby jej uchvátil, (R) • 190 jeho stínu jako odměny za] jeho stínu jako honoráře za (K2, R) • 190 známá příhoda,“] známá příhoda,« (K2)] známá věc,“ (R) • 190 básnický zpracoval] básnický zpracoval (K2)] básnický spracoval (R) • 190 ví však, co činí.] ví ale, co činí. (K2, R) • 191 Ale příhoda, známá z] Ale příhoda, známá z (K2)] Ale historie, známá z (R) • 191 dává důraz na každé slovo, „že potomci stínu] dává důraz na každé slovo: »Že potomci stínu (K2)] dává důraz na každé slovo: „Že potomci stínu (R) • 191 truchlivého osudu] truchlivého osudu (K2)] tragického osudu (R) • 191 chápu, proč hrabě se osamocuje] chápu, že hrabě osamocuje se (K2, R) • 191 Je mu to jistě svrchovaně trapné,] Musí mu to býti svrchovaně trapné, (K2, R) • 191 Trpí tímto neblahým] Trpí zřejmě tímto neblahým (K2, R) • 191 oběť předkovy lehkomyšlnosti] oběť pradědovy lehkomyšlnosti (K2, R) • 191 Rojar se pousmál mému nadšenému uznání.] Rojar lehce se pousmál při tomto mém nadšeném uznání jeho schopností. (K2, R) • 191 abych hraběti poradil,] bych hraběti nějak poradil, (K2, R) • 191 jde o třetí osobu.] jde o to, aby třetí osoba tuto záležitost za něho vyrovnala. (K2, R) • 192 je ďábel,] je sám ďábel, (K2, R) • 192 Almeidova předka] Almeidova praděda (K2, R) • 192 „Chceš se o to] »A ty chceš se o to (K2)] „A ty chceš se o to (R) • 192 povstal.] povstal. (K2)] povstal od stolu. (R) • 192 prozraditi svého pokusu,] ti prozraditi plánu svého pokusu, (K2, R) • 192 musí býti mým tajemstvím,] musí zůstatí mým tajemstvím, (K2, R) • 192 mohu ti říci, že] mohu ti sdělit, že (K2, R) • 192 učinil přípravy.] učinil určité přípravy. (K2, R) • 192 můj zájem.] můj bezprostřední zájem. (K2, R) • 192 nebudeš se, jako moji přátelé, na mne hněvati] nebudeš se jako moji přátelé na mne hněvati (K2)] nebudeš se, jako mí známí z kavárny na mne horšiti (R) • 192 po nějakou dobu do naší kavárny.“] po nějakou dobu mezi vás.« (K2)] po nějakou dobu mezi vás.“ (R) • 192 že se nemůžeš déle zdržeti,] že tě u sebe nemohu déle zdržeti, (K2, R) • 192 ač bych rád.] ač bych rád. (K2)] ač bych rád tak učinil. (R) • 192 Brzo tě vyhledám;] Vyhledám tě příležitostně brzy sám; (K2, R) • 192 navštív mne] navštív mne (K2)] navštív mne zase (R) • 192 vzal si hůl] vzal svou hůlku (K2, R) • 192 Nepřihlásíš-li se brzo,] Nepřihlásíš-li se brzo, (K2)] Nepřihlásíš-li se brzy, (R) • 192 Přátelé uváděli] Přátelé uváděli (K2)] Přátelé v kavárně uváděli (R) • 193 jim nic, a jen] jim ničeho, nechává je při jejich domněnce a jen (K2, R) • 193 nepřicházela zpráva, vždy určitěji] nepřicházela žádná zpráva, tu vždy určitěji (K2, R) • 193 odpověděno, že Rojar] odpověděno, že Rojar (K2)] odpověděno, že Michal Rojar (R) • 193 že prozatím není známo.] že prozatím není známo. (K2)] že není známo. (R) • 193 ještě téhož dne Rojara] ještě téhož dne Rojara (K2)] ještě též den Rojara (R) • 193 abych ho vyhledal.] abych ho vyhledal. (K2)] abych jej vyhledal. (R) • 193 vydal jsem se k přítelovu] vydal jsem se tedy k přítelovu (K2, R) • 193 nevšímaje si lidí a ničeho vůkol,] nevšímaje si lidí ani předmětů vůkol, (K2, R) • 193 myšlenky na Rojara a na jeho] myšlenky na Rojara a jeho (K2, R) • 193 prvního poschodí.] prvního poschodí. (K2)] prvního patra. (R) • 193 dveře se otevřely.] dveře se otevřely. (K2)] dvěře se otevřely. (R) • 193 Hned nato zaskřípěl] Hned nato zaskřípěl] Hned na to zaskřípěl (K2, R) • 193 pravil, podává mi nejistě ruku.] pravil podává mi nejistě ruku. (K2)] pravil, podává mi nejistě ruku. (R) • 193 do pracovny] do pracovny (K2)] do jeho pracovny (R) • 193 Usedl jsem] Usedl jsem (K2)] Usednul jsem (R) • 193 křeslo proti mně.] křeslo naproti mně. (K2, R) • 193 hlas se mi zachvíval,] hlas zřejmě se mi zachvíval, (K2)] hlas se mi zřejmě zachvíval, (R) • 194 zatěkaly pokojem a plaše utkvěly] zatěkaly pokojem a utkvěly (K2, R) • 194 rytině na protější stěně.] rytině na protější stěně. (K2)] rytině visící naproti nám. (R) • 194 nyní,

tváří v tvář proti příteli,] nyní, sedě proti příteli tváří v tvář, povšiml jsem si, (K2, R) • 194
bledý a že v době, kdy jsem ho neviděl, zestaral.] bledý a že v poslední době zestaral. (K2)]
bledý a že v poslední době sestaral. (R) • 194 „A neuškodil ti, Rojare, tvůj pokus?“] „A
neuškodil ti, Rojare, tvůj pokus?“ (K2)] neuškodil sis, Rojare, při svém pokusu?“ (R) • 194
připadáš mi trochu změněn.“] připadáš mi trochu změněný.« (K2)] připadáš mi trochu
změněný.“ (R) • 194 tak hrozné? Stalo se] tak hrozné? Stalo se (K2)] tak hrozné, stalo se (R)
• 194 tísněn neurčitými] opět tísněn neurčitými (K2)] tísněn opět neurčitými (R) • 194 smělý
pokus] takový smělý pokus (K2, R) • 194 vyžaduje určité oběti,“] vyžaduje určité oběti,«
(K2)] vyžaduje oběti,“ (R) • 194 odpověděl Rojar] odpověděl Rojar (K2)] odvětil Rojar (R)
• 194 „Tušil jsem to tehda,] »Tušil jsem to tehda, (K2)] „Tušil jsem to tehdy, (R) • 194
nezmínil jsem se o tom] nezmínil jsem se ti o tom (K2, R) • 194 že bys mne zrazoval a zbytečně
jen oslabil.] že bys mne svým zrazováním zbytečně jen oslabil. (K2)] že bys mne svým
zrazováním zbytečně jen seslabil. (R) • 194 zeptal jsem se nedočkavě] vyrazil jsem nedočkavě
(K2, R) • 194 „Mohu ti pomoci?] »Mohu ti snad pomoci? (K2)] „Mohu ti snad pomoci? (R)
• 194 pravil přítel a jeho bledou líc přelétl smutný úsměv, „ledaže bys převzal na sebe můj
neblahý osud. A to nechci, bylo by to opakování historie.“] pravil přítel a jeho bledou líc přelétl
smutný úsměv, »ledaže bys převzal můj neblahý osud na sebe. A toho nechci, bylo by to
opakování jedné a téže historie.« (K2)] pravil přítel a truchlivý úsměv přelétl jeho bledou líc,
„leda že bys převzal ty můj neblahý osud na sebe. A toho nechci, neboť by to bylo opakování
jedné a téže historie.“ (R) • 195 „Nyní víš, jak dopadl pokus.“] »Nyní víš, jak dopadl pokus.«
(K2)] „Nyní víš vše. Tak dopadl pokus.“ (R) • 195 z otevřeného sousedního] z otevřeného
sousedního (K2)] ze sousedního (R) • 195 Dlouho jsme mlčeli.] Dlouho jsme oba mlčeli. (K2,
R) • 195 vzezření vznešené] vzezření nějaké vznešené (K2, R) • 195 Má slova] Moje slova
(K2, R) • 195 „Zápasiti o svůj] »Zápasiti o svůj (K2)] „Chci zápasiti o svůj (R) • 195 stejným
osudem jako já.“] stejným osudem jako já.« (K2)] stejným osudem.“ (R) • 195 toho docílíte?“
] toho docílíte?« (K2)] toho docílíte?“ optal jsem se. (R) • 195 Více nemohl jsem] Více než
toho slova nemohl jsem (K2, R) • 195 Další hovoření] Každé další hovoření (K2, R) • 196
dej brzo o sobě zprávu.] dej brzy o sobě zprávu. (K2, R) • 196 za šlechetnou obět,] za tvou
šlechetnou obět, (K2, R) • 196 pravil pak měkce.] pravil pak měkce. (K2)] pravil pak měkkým
hlasem. (R) • 196 „Sbohem a nezapomeň,] »Bud' sbohem a nezapomeň, (K2)] „Bud' sbohem
a nezapomeň, (R) • 196 ovládati citů] ovládati svých citů (K2, R) • 196 zaslechl jsem zamykání
dveří;] zaslechl jsem uzamykání dveří; (K2, R) • 196 tupě, jako bez života, sestupoval jsem]
tupě, jako bez života sestupoval jsem (K2, R) • 196 co se s Rojerem děje.] co se s Rojarem
vlastně děje. (K2, R) • 196 dověděl jsem se,] dozvěděl jsem se, (K2, R) • 196 chtěje zvěděti,
co přítel dělá,] chtěje zvěděti, co přítel dělá, (K2)] chtěje zvěděti stůj co stůj, co s přítelem je,
(R) • 196 před několika týdny odjel.] před několika týdny odjel. (K2)] před několika týdny
odejel. (R) • 196 cítě svou bezmocnost,] cítě svou bezmocnost pomoci mu při tom, (K2, R) •
196 doufal jsem stále,] doufal jsem stále, (K2)] doufal jsem přece jen stále, (R) • 196 chvíle,
jež jsme za dlouhá léta přátelství prožili, a v duchu vídal jsem] chvíle, jež jsme za dlouhá léta
svého přátelství prožili a v duchu vídal jsem (K2, R) • 196 léto a podzim] léto a podzim (K2)
] leto a podzim (R) • 196 bláto a kaluže] bláto a kaluže (K2)] bláto a louže (R) • 196 útulnému
pokoji] útulnému pokojíku (K2, R) • 197 Štědrým dnem] Štědrým dnem (K2)] štědrým dnem
(R) • 197 Konečně tedy čekaná zpráva] Konečně tedy čekaná zpráva (K2)] Konečně tedy
zpráva (R) • 197 kde je?] kde se nalézá? (K2, R) • 197 udávalo Solnohrad.] udávalo místo
odeslání Solnohrad. (K2)] udávalo za místo odeslání Solnohrad. (R) • 197 nebylo možná
zjistiti] nebylo možno zjistiti (K2, R) • 197 Rojarova bydliště.] Rojarova pravého bydliště.
(K2)] pravého Rojarova bydliště. (R) • 197 člověka, mně milého,] člověka, mně drahého,

(K2, R) • 197 *vyňal malý lístek*] *vyndal malý lístek* (K2)] *vyňal lístek* (R) • 197 s několika řádky.] s několika řádkami. (K2)] s několika řádky. (R) • 197 *Lačně upjal jsem*] *Lačně upjal jsem* (K2)] *Lačně upjal jsem* (R) • 197 *Přítel mi stručně sděloval,*] *Přítel stručně mi sděloval,* (K2)] *Přítel stručně sděloval,* (R) • 197 *vstoupil do kláštera*] *vstoupil do klášteru* (K2)] *vstoupil do kláštera* (R) • 197 *Mozkem kmitla mi domněnka, že Rojar nedosáhl svého stínu*] *Nedocílil vrácení svého stínu* (K2, R) • 197 *za smělou hru*] *za svou hru* (K2, R)

ŽIVÁ HROBKA

K2 = první knižní vydání *Neviditelné ruce* (1926); R = rukopis *Neviditelné ruce* (1919–1921)

225 *poutal mne nezvyklým oděvem, cizokrajnými*] *poutal mne svým nezvyklým, fantastickým oděvem, svými cizokrajnými* (K2, R) • 225 *Byla radost*] *Byla radost* (K2)] *Bylo radost* (R) • 225 *Jinošská léta*] *Svá jinošská léta* (K2)] *Jinošská svá léta* (R) • 225 *brázdily moře*] *brázdily moři* (K2, R) • 225 *zestarál v drsných námořnických pracích,*] *zestarál v drsných námořnických pracích,* (K2)] *sestarál v drsných pracích námořnických,* (R) • 225 *stal se jednatelem,*] *stal se agentem,* (K2, R) • 225 *východoindických ostrovů*] *východoindických ostrovů* (K2)] *východoindických ostrovův* (R) • 225 *v malostranské hospůdce*] *v zastrčené malostranské hospůdce* (K2, R) • 225 *od mládí*] *od svého mládí* (K2, R) • 225 *osiřeli a příbuzných neměli.*] *osiřeli a všichni jejich příbuzní zemřeli.* (K2, R) • 225 *Také jsem se od něho dověděl,*] *Také jsem se od něho dozvěděl,* (K2, R) • 225 *má malý pokojík.*] *má pronajatý malý pokojík.* (K2, R) • 225 *předmětů, které uchovává*] *předmětů, které uchovává* (K2)] *předmětů, kteréž uchovává* (R) • 225 *dobrodružné cesty,*] *dobrodružné cesty,* (K2)] *dobrodružné cesty světem,* (R) • 225 *požádal jsem ho,*] *požádal jsem jej,* (K2, R) • 225 *jeho památky,*] *památky jeho,* (K2, R) • 225 *Určili jsme mou návštěvu*] *Určili jsme tedy den mé návštěvy* (K2, R) • 226 *a vybídl mne*] *a podotkl, že se mohu zdržeti dle libosti, jelikož v přízemí domu je hostinský výčep, k vůli němuž zůstává dům pozdě do noci otevřený. A vybídnul mne* (K2, R) • 226 *číši grogu.*] *číši grogu.* (K2)] *číšku grogu.* (R) • 226 *Zvědavě rozhlížel jsem se*] *Pln zájmu rozhlížen jsem se* (K2, R) • 226 *bylo skladiště nejrůznějších a nejpodivnějších věcí.*] *bylo hotové skladiště nejrůznějších a nejrůznějších věcí.* (K2, R) • 226 *V nepopsatelném zmatku*] *Předměty v nepopsatelném zmatku* (K2, R) • 226 *pardálí kožišiny*] *pardalí kožišiny* (K2, R) • 226 *australských ostrovů, čínské a turecké zbraně,*] *australských ostrovů, zbraně čínské a turecké,* (K2)] *australských ostrovův, zbraně čínské a turecké,* (R) • 226 *kryla kůže*] *kryla bělostná kůže* (K2, R) • 226 *krabi a mušle.*] *mořští pavouci a mušle.* (K2, R) • *pil na bratrství s*] *pil bratrství s* (K2, R) • 226 *ptáka kisu*] *ptáka kisu* (K2)] *ptáka Kisu* (R) • 226 *dobry zálesácký tesák;*] *svůj dobrý zálesácký tesák;* (K2, R) • 226 *uštknutí hadů,*] *uštknutí hadův,* (K2, R) • 226 *přivezl si ze Šanghaje, kde ztrávil tři léta jako lodník na podloudnické lodi.*] *přivezl si ze Šanghaje, kde ztrávil tři léta jako podloudnický námořník.* (K2)] *přivezl si ze Šanghaie, kde strávil tři leta jako podloudnický námořník.* (R) • 226 *„a tyto krámy, zbytky lodi, která ztroskotala, připlavily mořské vlny*] *»a tyto krámy, zbytky lodi, která ztroskotala, připlavily mořské vlny* (K2)] *„a ty krámy jsou zbytky lodi, která ztroskotala a jež mořské vlny připlavily* (R) • 226 *Jeho podivný oblek, připomínající cizí kraje,*] *Jeho podivný, různé cizí kraje připomínající oblek* (K2, R) • 227 *„To jsou masky*] *»Ech, to jsou masky* (K2)] *„Ech, to jsou masky* (R) • 227 *odvětil poněkud nevrle, a pozoroval jsem, že*] *odvětil poněkud nevrle a pozoroval jsem, že* (K2, R) • 227 *ztratil dřívější*] *ztratil svou dřívější* (K2, R) • 227 *úsměv na jeho tváři pohasl.*] *úsměv v jeho tváři úplně pohasl.* (K2, R) • 227 *ptal jsem se znova.*] *ptal jsem se znova.* (K2)] *ptal jsem se znovu.* (R) • 227 *nechme toho raději.* “] *nechme toho raději, ano?»* (K2)] *nechme toho raději, ano?»* (R) • 227 *další naléhání by Ráže jen pohněvalo, a*

nechtěje proti jeho vůli vnikati] další naléhání by Ráže jen pohněvalo a nechtěje proti jeho vůli vnikati (K2, R) • 227 probral se z náhlé] probral se *ze své náhlé* (K2, R) • 227 o lovech] o *svých* lovech (K2, R) • 227 o plavbách] o *svých* plavbách (K2, R) • 227 na úpatí *Himalaje*.] na úpatí *Himalají*. (K2, R) • 227 *skoro* až do půlnoci,] *skoro* až do půlnoci, (K2)] *skorem* až do půlnoci, (R) • 227 slíbiv, že] slíbiv *mu k jeho pozvání*, že (K2, R) • 227 *Podotkl*, že v *přízemí domu je hostinský výčep, pro nějž je dům pozdě do noci otevřen. Při odchodu všiml jsem si*] *Vycházeje povšiml* jsem si (K2, R) • 227 všiml jsem si podobizny na *stojánku* blízko dveří postavené, na níž] všiml jsem si podobizny na *etažeru* blízko dveří postavené, na níž (K2)] všiml jsem si podobizny, na *etažeru* blízko dveří postavené, na níž (K2, R) • 228 odvětil *Ráž*] odvětil *hostitel* (K2, R) • 228 zakvílel a] zakvílel *jeho hlas* a (K2, R) • 228 „*Jen přijďte*,“] »*Přijďte jen*,« (K2)] „*Přijďte jen*,“ (R) • 228 zavřel *dveře*...] zavřel *dveře*... (K2)] zavřel *dvěře*... (R) • 228 *zvláštním* příbytku.] *originálním* příbytku. (K2)] *originelním* příbytku. (R) • 228 světoběžníka. A] světoběžníka. *Přicházel jsem k němu, když jsem měl volno, nepravidelně a náhodně. Byl-li doma, pobesedovali jsme spolu; pakli jsem jej někdy nezastihl, odešel jsem za svými záležitostmi.* A (K2, R) • 228 *jednou* v srpnu,] *jednou* v srpnu, (K2)] *jedenkrát*e v srpnu, (R) • 228 *zevnitř* neozval.] *zevnitř* neozval. (K2)] *ze vnitř* neozval. (R) • 228 že jsem s ulice] že jsem s ulice (K2)] že jsem *prve* s ulice (R) zaklepal jsem znova.] zaklepal jsem znova *v domnění, že Ráž musí býti doma.* (K2, R) • 228 *Stiskl* jsem tedy kliku. *Dveře* se] *Uchopil* jsem tedy kliku *a stiskl ji. Dveře* (K2)] *Uchopil* jsem tedy kliku *a stiskl ji. Dvěře* (R) • 228 *vešel* jsem do světnice.] *já vešel* do světnice. (K2, R) • 228 *podivuhodný* obraz] *obdivuhodný* obraz (K2, R) • 228 známý zešilel,] známý zešilel (K2)] známý sešilel, (R) • 229 v *nezvyklé* póze] *ve své podivné* póze (K2, R) • 229 a položil jsem *mu* ruku na jeho *rameno*.] a *lehce* položil jsem ruku na jeho *ramě*. (K2, R) • 229 *Pozvedl* hlavu] *Zvolna pozvedl* hlavu (K2, R) • 229 Teprve nyní jsem si všiml,] Teprve nyní jsem si povšiml, (K2)] Teprve nyní jsem si povšimnul, (R) • 229 *zeptal* jsem se zděšeně.] *vyrázil* jsem *ze sebe* zděšeně. (K2, R) • 229 *bledost* tváří] *bledost jeho* tváří (K2, R) • 229 *Konám za něho* tryznu.“] *Konán zaň* tryznu.“ (K2)] *Konám za něj* tryznu.“ (R) • 229 *znamená* tabulka] *znamená ona* tabulka (K2, R) • 229 *sňal* věnec i tabulku s těla a vážně mi pokynul,] *sňal* věnec i tabulku *se svého* těla a *neobyčejně* vážně mi pokynul, (K2, R) • 229 *bratrovou podobiznou*] *podobiznou svého bratra* (K2, R) • 229 tento bolestný pro mne den] tento bolestný *a hrůzný* pro mne den (K2, R) • 229 *Poslouchal* jsem s údivem] *A já naslouchal* s údivem (K2, R) • 229 v letech 1885–90] v letech 1885–1890 (K2, R) • 230 *nizozemské osady*.] *osady nizozemské*. (K2, R) • 230 mladší bratra,] *svého* mladšího bratra, (K2, R) • 230 jsem *brzy* zasvětil] jsem *záhy* zasvětil (K2, R) • 230 polodivokým *malajským kmenům*.] polodivokým *kmenům malajským*. (K2)] polodivokým *i divokým kmenům malajským*. (R) • 230 v Pahangu nebo v Palembangu.] v Pahangu nebo Palembangu. (K2, R) • 230 o svých výpravách,] o svých *nastávajících* výpravách, (K2, R) • 230 *Javu*, Borneo, Celebes;] *Javu*, Borneo, Celebes; (K2)] *Jávu*, Borneo, Celebes; (R) • 230 s obyvateli] s *tamějšími* obyvateli (K2, R) • 230 *Má* odvaha] *Moje* odvaha (K2, R) • 230 známá pobřežní místa,] známá, pobřežní místa (K2, R) • 230 vnitrozemí tropických] vnitrozemí *těchto* tropických (K2, R) • 230 *pojídají lidské maso*.] *pojídají maso lidí*. (K2, R) • 230 zvyku domorodců.] zvyku *tamějších* domorodců. (K2, R) • 230 Vyzvěděl jsem, že] Vyzvěděl jsem *ale*, že (K2, R) • 230 nepojídají lidského maso *a živí se*] nepojídají lidského masa, *živíce se* (K2, R) • 230 U ostatních čeledí,] U ostatních *však* čeledí, (K2, R) • 230 *Rájů* a *Pakpaků*] *Rajův* a *Pakpaků* (K2, R) • 230 bylo *lidojedství* dosud] bylo *lidojedství* dosud (K2)] bylo *lidožroutství* dosud (R) • 231 *Podle* doslechu] *Dle* doslechu (K2, R) • 231 *Pakpakové* byli *vynalézaví v usmrcování lidských obětí*.] *Pakpakové* byli *v usmrcování svých lidských obětí vynalézaví*. (K2, R) • 231 *přivázána* ke *kůlu*,] *přivázána* ke *kolu*, (K2)] *přivázána* ke *kůlu*, (R)

• 231 při čemž *ho* Pakpakové] při čemž *jej* Pakpakové (K2, R) • 231 uříznutou *část* masa] uříznutou *porci* masa (K2, R) • 231 strašně *úpějící* oběť noži *dobili.*] strašně *úpějící* oběť noži *dobili.* (K2)] strašně *úpící* oběť noži *dobyli.* (R) • 231 nebyl ukončen.] nebyl *ještě* ukončen. (K2, R) • 231 zakopali na cestu,] zakopali *potom* na cestu, (K2, R) • 231 kráčeti *nebožtíkovi sourozenci nebo přátelé.*] kráčeti *sourozenci nebo přátelé nebožtíkovi.* (K2, R) • 231 *setrvala* do úplného rozpadnutí] *zůstala až* do úplného rozpadnutí (K2, R) • 231 vlivem *dešťů*] vlivem *dešťův* (K2, R) • 231 o této *strašné* choutce *Pakpaků*] o této *strašlivé* choutce *Pakpakův* (K2, R) • 231 ze zpráv *cestovatelů a dobrodruhů jsem usoudil,*] ze zpráv *cestovatelův a dobrodruhův usoudil jsem,* (K2, R) • 231 by takovým způsobem zabili] by *byli* takovým způsobem zabili (K2, R) • 231 abych *se pokusil* o štěstí v *těch* končínách.] abych *i já pokusil se* o štěstí v *těchto* končínách. (K2, R) • 231 vypravil jsem se do] vypravil jsem se *tedy* do (K2, R) • 232 *jme byli* dobře pojištěni] *byli jsme* dobře pojištěni (K2, R) • 232 po obtížích] po obtížích (K2)] po *četných* obtížích (R) • 232 zděšení pekelným uvítáním] zděšení *tímto* pekelným uvítáním (K2, R) • 232 poslední hodinku.] *svou* poslední hodinku. (K2, R) • 232 přejeme *být* uvedeni] přejeme *být* uvedeni (K2)] přejeme *býti* uvedeni (R) • 232 *rozstoupil se* a Malajec] *rozestoupil se* a Malajec (K2, R) • 232 kynul mně a bratrovi;] kynul mně a bratrovi, *bychom jej následovali;* (K2, R) • 232 pokyn, *abychom vystoupili.*] pokyn, *že máme vystoupiti.* (K2, R) • 233 Vysvětlil jsem mu holandštinou,] Vysvětlil jsem mu *holandštinou,* (K2)] Vysvětlil jsem mu *hollandštinou,* (R) • 233 Si Gallak byl zvědav] Si Gallak byl *především* zvědav (K2, R) • 233 poslal jsem bratra] poslal jsem *svého* bratra (K2, R) • 233 směsici předmětů,] směsici předmětů, (K2)] směsici *ozdobných* předmětů, (R) • 233 projevil *divoch* ochotu] projevil *tento* ochotu (K2, R) • 233 *dokud neujednáme* výměnu;] *až ujednáme* výměnu; (K2, R) • 233 byli jsme *Si Gallakovými hosty.*] byli jsme *hosty Si Gallakovými.* (K2, R) • 233 *Bydlili* jsme v chyši] *Bydleli* jsme v chyši (K2, R) • 233 obstarávali *naši* domácnost.] obstarávali *celou* domácnost. (K2, R) • 233 bude výměna] bude výměna (K2)] bude *konána* výměna (R) • 233 členy kmene Bataků *jme se stýkali jen zřídka.*] členy kmene Bataků *přicházeli jsme jen zřídka do styku.* (K2, R) • 234 *mimojdoucí* děvče] *mimojdoucí* děvče (K2)] *kolemjdoucí* děvče (R) • 234 jež pronesl Chung k druhému Číňanu, a jež mělo] jež pronesl Chung k druhému Číňanu a jež mělo (K2, R) • 234 *podle* čínských pojmů] *dle* čínských pojmů (K2, R) • 234 je sličná, zejména že její nožka jest] je sličná, zejména, že její nožka jest (K2, R) • 234 a obyvatelé vesnice] a *ostatní* obyvatelé vesnice (K2, R) • 234 Napadlo *mě,* že Číňané] Napadlo *mi,* že Číňané (K2, R) • 234 na níž jsou *zakopány jejich hlavy.*] na níž jsou *jejich hlavy zakopány.* (K2, R) • 234 zmizení našich *sluhů,*] zmizení našich *sluhův,* (K2, R) • 235 *Vtom* uslyšeli jsme] *V tom* uslyšeli jsme (K2, R) • 235 divoký křik *domorodců.*] divoký křik *domorodcův.* (K2, R) • 235 *Vtom* přišel] *V tom* přišel (K2, R) • 235 řádl v dobytčí ohradě;] řádl *ve vesnické* dobytčí ohradě; (K2, R) • 235 zvířata řičela] zvířata řičela (K2)] zvířata *zděšením* řičela (R) • 235 Řada *Bataků,*] Řada *Batakův,* (K2, R) • 235 proti nám stádo] proti nám *celé* stádo (K2, R) • 236 vzdálil od bratra, a když se stádo přehnalo] vzdálil od *svého* bratra a když se stádo přehnalo (K2, R) • 236 Již *dobíhal jsem* skorem] Již *dobíhal jsem* skorem (K2)] Již *jsem dobíhal* skorem (R) • 236 Udýchán a *zpocen*] Udýchán a *zpocen* (K2)] Udýchán a *spocen* (R) • 236 mávala zbraněmi nad *hlavami,* a jak jsem v rychlosti z *posunků a* úryvků jejich výkřiků vyrozuměl,] mávala zbraněmi nad *hlavou a* jak jsem v rychlosti z *posunkův a* úryvků jejich výkřiků vyrozuměl, (K2)] mávala zbraněmi nad *hlavami,* a jak jsem v rychlosti z *posunkův i* úryvků jejich výkřiků vyrozuměl, (R) • 236 pohledem bratra] pohledem *svého* bratra (K2, R) • 236 Volal jsem *ho* jménem.] Volal jsem *jej* jménem. (K2, R) • 236 *Vtom* ušel jsem] *V tom* ušel jsem (K2, R) • 236 „Snad *ho* tygr uchvátil] »Snad *jej* tygr uchvátil (K2)] „Snad *jej* tygr uchvátil (R) • 236 *mou* záhubu.] *moji* záhubu. (K2, R) • 236 Co

mi teď záleží na životě?] *Co teď záleží na mém životě?* (K2, R) • 236 do temnot *směrem*,] do temnot *ve stranu*, (K2, R) • 236 utmácen, *maje* tělo i šaty rozedrané] utmácen, *maje* tělo i šaty rozedrané (K2)] utmácen, tělo i šaty rozedrané (R) • 236 listnaté lůžko,] listnaté lůžko *sám a sám*, (K2, R) • 236 *usedavě* plakal.] *srdcelomně* plakal. (K2, R) • 237 ve vyprávění] ve *svém* vyprávění (K2, R) • 237 opětoval stisknutí] opětoval *mé* stisknutí (K2, R) • 237 Prohledal jsem *džungli, každou rokli, pronikl* bažiny] Prohledal jsem *každinkou rokli, houštinu, pronikl* bažiny (K2)] Prohledal jsem *kde kterou rokli, pronikl* bažiny (R) • 237 bylo však přítomno více *Malajců*;] bylo však přítomno více *Malajcův*; (K2, R) • 237 batackých mužů, *aby ujednali obchod*.] batackých mužů *za účelem projednání obchodu*. (K2, R) • 237 *mne zve* jako hosta.] *zve mne* jako hosta. (K2, R) • 237 *část*, ležící na palmovém listě,] *porci*, ležící na palmovém listě, (K2, R) • 238 Nepožil jsem však *skoro* ničeho] Nepožil jsem však ničeho (K2, R) • 238 bylo *tudíž divné*,] bylo *tudíž divné*, (K2) bylo *tudíž divu*, (R) • 238 *Jisti musím, uvažoval jsem v duchu, odřící* nesmím,] »*Jisti musím*,« *uvažoval jsem v duchu, »odřící* nesmím, (K2)] „*Co*,“ *uvažoval jsem v duchu, „jisti musím, odřící* nesmím, (R) • 238 by to *bylo* právě lidské] by to *muselo býti* právě lidské (K2, R) • 238 dostatek *zvěře i dobytka*.] dostatek *divoké zvěře a domácího dobytka*.« (K2)] dostatek *divoké zvěře a domácího dobytka*.“ (R) • 238 *snědl všechno maso, které mi bylo přiděleno*.] *snědl celou porci, která mi byla přidělena*. (K2, R) • 238 *Nato* jednáno] *Nato* jednáno (K2)] *Na to* jednáno (R) • 238 *káru a dva buvoli*] *káru a dva būvoli* (K2, R) • 238 kde bylo *dost* Číňanů,] kde bylo *hojně* Číňanů, (K2, R) • 238 Vesničané si mne *nevšimali*,] Vesničané si mne *ani* *nevšimali*, (K2, R) • 238 vidím pojednou dva Bataky,] vidím pojednou dva Bataky, (K2)] vidím pojednou *před sebou* dva Bataky, (R) • 239 tušil jsem dobře. *Zadíval jsem se*] tušil jsem dobře. *Zadíval jsem se* (K2)] tušil jsem dobře. *Patrně nějakého příslušníka nepřátelského kmene, jenž byl přemožen. Zadíval jsem se* (R) • 239 *probleskla mi v té chvíli myslí*.] *probleskla v té chvíli mou hlavou*. (K2, R) • 239 Batakové se *naráz* obrátili] Batakové se *naráz* obrátili (K2)] Batakové se *na ráz* obrátili (R) • 239 na místě jako *přimrazení*.] na místě jako *přimrazení*. (K2, R) • 239 však mé ruce uchopily] však *již* mé ruce uchopily (K2, R) • 239 v pozadí stála] *stranou cesty* v pozadí stála (K2, R) • 239 Byl jsem *sám* proti] Byl jsem *jeden* proti (K2, R) • 239 Rozhodl jsem se,] Rozhodl jsem se *tedy*, (K2, R) • 239 Zajel jsem s károu] Zajel jsem *tedy opět* s károu (K2, R) • 239 Doraziv tam, najal jsem] Doraziv tam najal jsem (K2, R) • 239 v cestě do Palembangu,] v cestě *až* do Palembangu, (K2, R) • 240 od desátého roku] od *svého* desátého roku (K2, R) • 240 usadil se v Praze.] usadil se v Praze, *najmuv tady tento pokojík*. (K2, R) • 240 úmrtí ubohého bratra] úmrtí svého ubohého bratra (K2)] úmrtí mého ubohého bratra (R) • 240 „*Jeho žijou hrobku*] »*Jeho žijou hrobku* (K2)] „*Žijou jeho hrobku* (R) • 240 rukávem *kazajky* oči,] rukávem *své kazajky* oči, (K2, R) • 240 V jizbě *bylo* ticho.] V jizbě *zavládlo* ticho. (K2, R) • 240 Hleděl jsem *zaraženě*] Hleděl jsem *němě, zaraženě* (K2, R) • 240 zakryl si *tváře* dlaněmi] zakryl si *tvář* dlaněmi (K2, R) • 240 zapadl v *chmurné*] zapadl *ve* *chmurné* (K2, R) • 240 dohořívající svíčky jedna po druhé] dohořívající svíčka jedna po druhé (K2, R) • 240 prskotem *zhasínaly*,] prskotem *zhasínaly*, (K2)] prskotem *shasínaly*, (R) • 240 položil ruku na *rameno*] položil ruku na *ramě* (K2, R) • 240 „*Je již* pozdě.“] »*Je už* pozdě.« (K2)] „*Je už* pozdě.“ (R) • 240 Dověděl jsem se to] Dozvěděl jsem se to (K2, R) • 240 potkal v nejvnitřnější Sumatře] potkal *na svých cestách* v nejvnitřnější Sumatře (K2, R) • 240 Na jeho dotaz, *či je to hlava a ruka*,] Na jeho dotaz, *či to hlava a ruka jest* (K2, R) • 241 „*Ovšemže!* Jak jinak!“] »*Ovšem že!* Jak jinak!«] „*Ovšem že!* Jak jinak!“ (K2, R) • 241 *chtěl se státi pohlavárem také* v naší vesnici.] *chtěl na sebe strhnouti také pohlavárství* v naší vesnici. (K2, R) • 241 „*A co se stalo s jeho ženou?*“] »*A co je s jeho ženou?*« (K2)] „*A co je s jeho ženou?*“ (R) • 241 „*Tak jsem to četl v novinách,*“] »*Tak to stálo v těch novinách,*« (K2)] „*Tak to stálo v těch*

novinách,“ (R) • 241 zabořil opět *hlavu* do dlaní.] zabořil opět *tváře* do dlaní. (K2, R) • 241 spustila harmonika] spustila *právě* harmonika (K2, R) • 241 už *mne* přestal těšit svět;] už *mne* přestal těšit svět; (K2)] už *mně* přestal těšit svět; (R) •

NEBESKÁ BARVA

K2 = první knižní vydání *Neviditelné ruce* (1926); Č = časopisecké vydání na dvě části v časopise *Zlatá Praha* (1925); R = rukopis *Neviditelné ruce* (1919–1921)

242 na Smíchově v střízlivé,] na Smíchově *u Prahy*; v střízlivé, (K2, Č, R) • 242 kde vysoké komíny neustávaly *chrliti* kouř k nebesům a kde ulice i domy připadaly] kde vysoké komíny neustávaly *chrliti* kouř k nebesům a kde ulice i domy připadaly (K2, Č)] kde vysoké komíny neustávaly *chrlit* kouř k nebesům, a kde ulice i domy připadaly (R) • 242 ve *vile*, stojící] ve *ville*, stojící (K2)] ve *vile*, stojící (Č)] ve *ville*, stojící • 242 Khol *počítal se rád* mezi pracující] Khol *počítal se rád* mezi pracující (K2)] Khol *rád počítal se* mezi pracující (Č)] Khol *počítal se rád* mezi pracující (R) • 242 *Byl dříve* stavitelským kresličem a *protloukal se dosti nuzně* životem. *Prodělal* bídu,] *Byl dříve* stavitelským kresličem a *protloukal se dosti nuzně* životem. *Prodělal* bídu, (K2)] *V mládí* *jsa* stavitelským kresličem, *dosti nuzně protloukal se* životem. *Zkusil* bídu, (Č)] *Byl dříve* stavitelským kresličem a *protloukal se dosti nuzně* životem. *Prodělal* bídu, (R) • 242 v svém podkrovním pokojíku o zdokonalení] ve svém podkrovním pokojíku *na* zdokonalení (K2, Č, R) • 242 *Za tu dobu* naplnil] *Během let* naplnil (K2, Č, R) • 242 *postavenu* v předsíni,] *postavenu* v předsíni, (K2)] *postavenou* v předsíni, (Č)] *postavenu* v předsíni, (R) • 242 *jakmile ho* něco napadlo,] *jakmile mu* něco napadlo, (K2)] *jakmile ho* něco napadlo, (Č)] *jakmile mu* něco napadlo, (R) • 242 považoval za *vhodnou* *podrobnost*] považoval za *vhodný detail* (K2)] považoval za *vhodnou* *podrobnost* (Č)] považoval za *vhodný detail* (R) • 242 *Khola v elektrice*,] *Khola v elektrice*, (K2)] *Khola na plošině tramwaye*, (Č)] *Khola v elektrice*, (R) • 242 *črtá záhadné značky*,] *črtá nějaké hieroglyfy*, (K2)] *črtá nějakou záhadnou formulku*, (Č)] *črtá nějaké hieroglyfy*, (R) • 242 *nápad, úplně zapomínaje na své okolí*.] *nápad, v úplném zapomnění svého okolí*. (K2, Č, R) • 243 *pozorovali s úžasem*, jak kdesi pod *lucernou* stojí malý hubený mužiček, jenž *ztrnule zírá do zápisníku*,] *pozorovali s úžasem*, jak kdesi pod *lucernou* stojí malý, hubený mužiček, jenž *zírá ztrnule do svého zápisníku*, (K2)] *s úžasem pozorovali*, jak kdesi pod *svítilnou* stojí malý hubený mužiček, jenž *ztrnule hledí do svého zápisníku*, (Č)] *pozorovali s úžasem*, jak kdesi pod *lucernou* stojí malý, hubený mužiček, jenž *zírá ztrnule do svého zápisníku*, (R) • 243 *hodně* promoklý.] *hodně* promoklý. (K2, Č)] *notně* promoklý. (R) • 243 *trávil léta*] *trávil leta* (K2)] *trávil léta* (Č)] *trávil leta* (R) • 243 *co si* stále poznamenává] *co si* stále poznamenává (K2)] *co to* stále poznamenává (Č)] *co si* stále poznamenává (R) • 243 *o důležitém vynálezu*,] *na důležitém vynálezu*, (K2)] *na vynálezu*, (Č)] *na důležitém vynálezu*, (R) • 243 Khol známou *rázovitou figurkou pražskou*. Chodci na ulicích] Khol známou *typickou figurkou pražskou*. Chodci na ulicích (K2)] Khol známou *pražskou osobností*. *Nahodilí* chodci na ulicích (Č)] Khol známou *typickou figurkou pražskou*. Chodci na ulicích (R) • 243 v kavárnách a hostincích,] v kavárnách a hostincích, (K2)] v kavárnách a hostincích, (Č)] v kavárnách a hostincích, (R) • 243 odborných *listů*] odborných *listův* (K2, Č, R) • 243 *klikyháků, které kreslil*] *klikyháků, které kreslil* (K2)] *klikyháků, jež kreslil* (Č)] *klikiháků, které kreslil* (R) • 243 *který se zabývá*] *který se zabývá* (K2)] *který zabývá se* (Č)] *který se zabývá* (R) • 243 *Nerad se dával s lidmi do řeči; a když někdo náhodou začal*] *Nerad se dával s lidmi do řeči; a když někdo náhodou započal* (K2)] *Nerad s lidmi hovořil a když někdo náhodou začal* (Č)] *Nerad se dával s lidmi do řeči; a když někdo náhodou započal* (R) • 243 Khol *zabořil vždy zálibně* z všedních] Khol

zabočil vždy zálibně z všedních (K2)] *Khol vždy zálibně zabočil z všedních* (Č)] *Khol zabočil vždy zálibně z všedních* (R) • 243 *původní myšlenky,*] *originální myšlenky,* (K2)] *svérázné myšlenky,* (Č)] *originelní myšlenky,* (R) • 243 *hubený šedesátník*] *hubený padesátník* (K2, Č, R) • 243 *z níž vyzíraly lesklé,*] *z níž vyzíraly lesklé,* (K2)] *z níž hleděly nápadně lesklé,* (Č)] *z níž vyzíraly lesklé,* (R) • 243 *místy již probělalého.*] *místy již probělalého.* (K2)] *místy již prošedivělého.* (Č)] *místy již probělalého.* (R) • 243 *kostnatou postavu*] *kostnatou postavu* (K2)] *kostnatou postavičku* (Č)] *kostnatou postavu* (R) • 243 *bylo nejkrásnější*] *bylo venku nejkrásnější* (K2)] *bylo nejkrásnější* (Č)] *bylo venku nejkrásnější* (R) • 243 *deštník, jež nikdy*] *deštník, jež nikdy* (K2)] *deštník, jehož nikdy* (Č)] *deštník, jež nikdy* (R) • 243 *bera jej*] *bera ho* (K2, Č, R) • 244 *hostinské místnosti s sebou ke stolu, jistě proto, aby jej*] *hostinské místnosti s sebou ke stolu, jistě proto, aby jej* (K2)] *hostinci nebo v kavárně ke svému stolu, jako by se bál, aby ho* (Č)] *hostinské místnosti s sebou ke stolu, jistě proto, aby jej* (R) • 244 *Tak jsem ho poznal*] *Tak jsem jej poznal* (K2, Č, R) • 244 *sadů ve vile,*] *sadů ve ville,* (K2)] *sadů ve vile,* (Č)] *sadů ve ville,* (R) • 244 *slušnou částku peněz, a vzdal se místa*] *slušnou částku peněz, a vzdal se svého místa* (K2)] *slušné jměníčko, jež mu dovolilo vzdáti se místa* (Č)] *slušnou částku peněz, a vzdal se svého místa* (R) • 244 *kanceláři, kde byl do té doby zaměstnán. Jeho malé jměníčko dovoľovalo mu uchýliti se do soukromí a věnovati se výhradně vědeckým*] *kanceláři, kde byl do té doby zaměstnán. Jeho malé jměníčko dovoľovalo mu uchýliti se do soukromí a věnovati se výhradně vědeckým* (K2)] *kanceláři, kde byl zaměstnán, a uchýliti se do soukromí. Věnoval se nyní výhradně vědeckým* (Č)] *kanceláři, kde byl do té doby zaměstnán. Jeho malé jměníčko dovoľovalo mu uchýliti se do soukromí a věnovati se výhradně vědeckým* (R) • 244 *posluhovala i mně, a jež se často rozpovídala o podivínství*] *posluhovala i mně, a jež se často rozpovídala o podivínství* (K2)] *posluhovala i mně a často rozpovídala se o podivínství* (Č)] *posluhovala i mně, a jež se často rozpovídala o podivínství* (R) • 244 *stará léta*] *stará leta* (K2)] *stará léta* (Č)] *stará leta* (R) • 244 *byla jistě za něho ráda provdala.*] *byla jistě za něj ráda provdala.* (K2)] *byla ráda za něho provdala.* (Č)] *byla jistě s ním ráda provdala.* (R) • 244 *na podivínského*] *na svého podivínského* (K2)] *na podivínského* (Č)] *na svého podivínského* (R) • 244 *Sledoval jsem ho na odpoledních*] *Sledoval jsem jej tedy na jeho odpoledních* (K2, Č, R) • 244 *sadu na Doubkové,*] *sadu na Doubkové,* (K2)] *sadu Na Doubkové,* (Č)] *sadu na Doubkové,* (R) • 244 *svou vzdálenost*] *svoji vzdálenost* (K2, Č, R) • 244 *bývalo ve všední dny málo navštěvováno, a jako stvořeno pro odpočinek*] *bývalo ve všední dny málo navštěvováno, a jako stvořeno pro odpočinek* (K2)] *bývalo málo navštěvováno a tudíž jako stvořené pro odpočinek* (Č)] *bývalo ve všední dny málo navštěvováno, a jako stvořeno pro odpočinek* (R) • 244 *A zpozorovav jedenkrát,*] *A zpozorovav jedenkrát,* (K2)] *A zpozorovav jednou,* (Č)] *A spozorovav jedenkrát,* (R) • 244 *stinné kaštanové aleji,*] *stinné kaštanové aleji,* (K2)] *stinné aleji starých kaštanů,* (Č)] *stinné kaštanové aleji,* (R) • 244 *vybíhá v kruhovitý výběžek, odkud se rozvírá*] *vybíhá v jakousi rotundu, odkud se rozvírá* (K2)] *vybíhá v okrouhlé prostranství, s něhož je* (Č)] *vybíhá v jakousi rotundu, odkud se rozvírá* (R) • 245 *hlavu od zápisníčku a podíval*] *hlavu od zápisníčku a podíval* (K2)] *hlavu a podíval* (Č)] *hlavu od zápisníčku a podíval* (R) • 245 *obrubu brýlí.*] *obrubu svých brýlí.* (K2, Č, R) • 245 *pozornost a chtěje*] *pozornost k své osobě a chtěje* (K2, Č, R) • 245 *opět do poznámek.*] *opět do svých poznámek.* (K2)] *zase do svých poznámek.* (Č)] *opět do svých poznámek.* (R) • 245 *zřejmě, že se mému sousedu nechce do řeči.*] *zřejmě, že se mému sousedu nechce do hovoru.* (K2)] *zřejmě, že se mému sousedu se nechce do hovoru.* (Č)] *zřejmě, že se mému sousedu nechce do hovoru.* (R) • 245 *prozatím budu mlčet*] *prozatím setrvám v mlčení* (K2, Č, R) • 245 *pokusím se znova o hovor.*] *pokusím se znova o hovor.* (K2)] *znovu pokusím se o hovor.* (Č)] *pokusím se znovu o hovor.* (R) • 245 *zatřepetal se vzduchem*] *zatřepetal se vzduchem*

(K2)] *zatřepotal se vzduchem* (Č, R) • 245 *stála naše lavička.*] *se nalézala naše lavička.* (K2)] *stála naše lavička.* (Č)] *se nalézala naše lavička.* (R) • 245 *směřujíc k místu*] *směřujíc k rotundě* (K2)] *směřujíc k prostranství* (Č)] *směřujíc k rotundě* (R) • 245 *Pohlédl jsem na starého pána,*] *Pohlédl jsem na starého pána,* (K2)] *Pohlédl jsem na Agathona Khola,* (Č)] *Pohlédl jsem na starého pána,* (R) • 245 *Nevnímal nic z nádhery*] *Nevnímal nic z té nádhery* (K2)] *Nevnímal ničeho z té nádhery* (Č)] *Nevnímal nic z té nádhery* (R) • 245 *svými učenostmi.*] *svými učenostmi.* (K2)] *svými poznámkami.* (Č)] *svými učenostmi.* (R) • 245 „*Ano,*“ *odvětil opět stručně,*] »*Ano,*« *odvětil opět stručně,* (K2)] „*Ano,*“ *stručně zase odvětil,* (Č)] „*Ano,*“ *odvětil opět stručně,* (R) • 245 *chtěje přiměti staříka k řeči.*] *chtěje stůj co stůj přiměti staříka k řeči.* (K2)] *chtěje za každou cenu přiměti nevšimavce k řeči.* (Č)] *chtěje stůj co stůj přiměti staříka k řeči.* (R) • 245 *znáte? A víte čím*] *znáte? A víte, čím* (K2, Č, R) • 245 *rád, že stařík konečně vnímá má slova.*] *rád, že stařík konečně reagoval na má slova.* (K2)] *rád, že konečně věnoval pozornost mým slovům.* (Č)] *rád, že stařík konečně reagoval na má slova.* (R) • 246 *o vynálezech?*] *na vynálezech?* (K2, Č, R) • 246 *přítakal stařík*] *přítakal stařík* (K2)] *přítakal Khol* (Č)] *přítakal stařík* (R) • 246 *A ještě jsem doopravdy*] *A ještě jsem doopravdy* (K2)] *A ještě jsem ani doopravdy* (Č, R) • 246 *Proč mají objevy, které činíte, býti jen*] *Proč mají objevy, které činíte, býti jen* (K2)] *Proč objevy, které činíte, mají býti jen* (Č)] *Proč mají objevy, které činíte, býti jen* (R) • 246 *bez užitku odpočívati*] *bez užitku odpočívati* (K2)] *bez užitku ležeti* (Č)] *bez užitku odpočívati* (R) • 246 *očividně ožil.*] *očividně ožil.* (K2, Č)] *očividně oživil.* (R) • 246 *nebylo to možné.*] *nebylo to možno.* (K2)] *nebylo to možné.* (Č)] *nebylo to možno.* (R) • 246 *na zhotovení modelů a zakoupení*] *na zhotovení modelův a zakoupení* (K2)] *na zhotovení modelův a na zakoupení* (Č)] *na zhotovení modelův a zakoupení* (R) • 246 *Byl jsem úředníčkem*] *Byl jsem úředníčkem* (K2)] *Byl jsem kresličem* (Č)] *Byl jsem úředníčkem* (R) • 246 *v poslední době daří se mi lépe, a budu*] *v poslední době daří se mi lépe, a budu* (K2)] *v poslední době jsem lépe situován a budu* (Č)] *v poslední době daří se mi lépe, a budu* (R) • 246 *vaše plány? “*] *vaše plány? “* (K2)] *vaše vynálezy? “* (Č, R) • 246 „*Ach, nejrůznějšího!*“] »*Ach, nejrůznějšího!*« (K2)] „*Nejrůznějšího!*“ (Č)] „*Ach, nejrůznějšího!*“ (R) • 246 *že pána má činnost zajímá,*] *že pána má činnost zajímá,* (K2)] *že má činnost pána zajímá,* (Č)] *že pána má činnost zajímá,* (R) • 246 *hodlám naši veřejnost překvapiti.*] *hodlám naši veřejnost překvapiti.* (K2)] *hodlám překvapiti naši veřejnost.* (Č)] *hodlám naši veřejnost překvapiti.* (R) • 246 *aby ukazovaly v noční tmě hodiny, aniž by se musil člověk na loži pohnouti.*] *aby ukazovaly v noční tmě hodiny, aniž by se musel člověk na loži pohnouti.* (K2)] *aby v noční tmě ukazovaly hodiny, aniž se člověk musel na loži pohnouti.* (Č)] *aby ukazovaly v noční tmě hodiny, aniž by se musel člověk na loži pohnouti.* (R) • 246 *vynalezl, a to barvy červené;*] *vynalezl, a to barvy červené;* (K2)] *vynalezl, a to červenou barvou;* (Č)] *vynalezl a sice barvou červenou;* (R) • 246 *ručičky a číslice barvou bílou.*] *ručičky a číslice barvou bílou.* (K2)] *ručičky bílou barvou.* (Č)] *ručičky a číslice barvou bílou.* (R) • 246 *vedle lůžka položených pomocí zrcadélka, umístěného*] *vedle lůžka položených, reflektoval by se odrazem v zrcadélku, umístěného* (K2)] *vedle lůžka na stolku položených reflektoval by se odrazem v zrcadélku, umístěném na plášti hodinek, umístěného* (Č)] *vedle lůžka položených, reflektoval by se odrazem v zrcadélku, umístěném* (R) • 246 *na zdi, několikrát zvětšen.*] *na zdi, několikrát zvětšen.* (K2)] *na zdi, několikrát zvětšený.* (Č)] *na zdi, několikrát zvětšen.* (R) • 247 *věděl by hned*] *věděl by hned* (K2)] *věděl by ihned* (Č)] *věděl by hned* (R) • 247 *Bylo by to opatření zvláště*] *Bylo by to opatření zvláště* (K2)] *Bylo by to zvláště* (Č)] *Bylo by to opatření zvláště* (R) • 247 *cestovatele, turisty, studenty,*] *cestovatele, turisty, studenty,* (K2)] *cestovatele, studenty,* (Č)] *cestovatele, turisty, studenty,* (R) • 247 *svědčil jsem horlivě staříkovi,*] *svědčil jsem horlivě staříkovi,* (K2)] *horlivě svědčil jsem*

staříkovi, (Č)] *svědčil jsem horlivě* staříkovi, (R) • 247 považoval jsem vynález spíše za *zajímavou* hříčku, nežli za vědecký objev;] považoval jsem vynález, *právě mi sdělený*, spíše za *zajímavou* hříčku nežli vědecký objev; (K2)] považoval jsem vynález, *právě vyličený*, spíše za hříčku nežli vědecký objev; (Č)] považoval jsem vynález, *právě mi sdělený*, spíše za *zajímavou* hříčku, nežli vědecký objev; (R) • 247 že pochvalou *přimějí staříka*] že svou pochvalou *přimějí staříka* (K2)] že svou pochvalou *staříka přimějí* (Č)] že svou pochvalou *přimějí staříka* (R) • 247 *Zaluskl vesele* prsty] *Zaluskl vesele* prsty (K1)] *Vesele zaluskl* prsty (Č)] *Zaluskl vesele* prsty (R) • 247 ke mně, *důvěrně* pravil:] ke mně, *důvěrně* pravil: (K2)] ke mně *důvěrně*, pravil: (Č, R) • 247 Mám *ale* jiné] Mám *ale* jiné (K2)] Mám *však* jiné (Č)] Mám *ale* jiné (R) • 247 zvláště *skladateli*.] zvláště *komponisty*. (K2)] zvláště *skladateli*. (Č)] zvláště *komponisty*. (R) • 247 *psal by při hraní hned* noty.] *psal by při hraní hned* noty. (K2)] *zaznamenával by při hře* noty. (Č)] *psal by při hraní hned* noty. (R) • 247 *přehrává* jej na pianě a teprve *později*] *improvisuje* jej na pianě a teprve *později* (K2)] *předehrává* jej *nejprve* na pianě a teprve *pak* (Č)] *improvisuje* jej na pianě a teprve *později* (R) • 247 *zhusta* se stává,] *zhusta* se stává, (K2)] *často* se stává, (Č)] *zhusta* se stává, (R) • 247 často zapomene na *nějakou* *podrobnost*, kterou prvotně] často zapomene na *nějaký detail*, který prvotně (K2)] často *i* zapomene na *nějakou* *podrobnost*, kterou prvotně (Č)] často zapomene na *nějaký detail*, který prvotně (R) • 247 *přehrávání klavír sám*, pomocí mého *přístroje*, zaznamenaná] *improvisování klavír sám*, pomocí mého *přístroje*, zaznamenaná (K2)] *předehrávání piano samo*, pomocí mého *přístrojku*, věrně zaznamenaná (Č)] *improvisování klavír sám*, pomocí mého *přístroje*, zaznamenaná (R) • 247 *musil* uznati,] *musel* uznati, (K2, Č, R) • 247 *světě uvítáno s nadšením*.] *světě uvítáno s nadšením*. (K2)] *světě s nadšením uvítáno*. (Č)] *světě uvítáno s nadšením*. (R) • 247 *tento* názor] *tento* názor (K2)] *svůj* názor (Č)] *tento* názor (R) • 247 *jsem se mohl* seznámiti] *jsem se mohl* seznámiti (K2)] *mohl jsem se* seznámiti (Č)] *jsem se mohl* seznámiti (R) • 247 *zасvětil* život] *zасvětil svůj* život (K2, Č, R) • 247 zdokonalování *kulturních* *životních* *potřeb*.] zdokonalování *potřeb* *životních*. (K2)] zdokonalování *životních* *potřeb*. (Č)] zdokonalování *potřeb* *životních*. (R) • 247 způsob, jak *by se dala* využití *síla* lidské řeči] způsob, jak *by se dala* využití *energie* lidské řeči (K2)] způsob, jak *dalo by se* využití *energie* řeči (Č)] způsob, jak *by se dala* využití *energie* lidské řeči (R) • 248 kterým *by se v budoucnosti zamezily* srážky] kterým *by se v budoucnosti zamezily* srážky (K2)] kterým *v budoucnosti zamezily by se* srážky (Č)] kterým *by se v budoucnosti zamezily* srážky (R) • 248 umístěn *na* lokomotivě,] umístěn *v každé* lokomotivě, (K2, Č, R) • 248 samovolně *by ohlašoval na 200 m* *blížící se* druhý vlak s *té* *neb* *druhé* strany.] samovolně *by signalisoval na 200 metrů* *blížící se* druhý vlak s *té* *neb* *druhé* strany. (K2)] samovolně *by dal znamení, že ve vzdálenosti dvou set metrů* *blíží se* druhý vlak s *té* *či* *oné* strany. (Č)] samovolně *by signalisoval na 200 metrů* *blížící se* druhý vlak s *té* *neb* *druhé* strany. (R) • 248 co říkáte *jinému* vynálezu:] co říkáte *jinému* vynálezu: (K1)] co říkáte *tomuto*: (Č)] co říkáte *jinému* vynálezu: (R) • 248 vznícení *letadla*] vznícení *aeroplánu* (K1)] vznícení *letadla* (Č)] vznícení *aeroplánu* (R) • 248 ochrání *letce*] ochrání *aviatika* (K2)] ochrání *letce* (Č)] ochrání *aviatika* (R) • 248 *všestranným* vynálezem,“] *universálním* vynálezem,“ (K2)] *všestranným* vynálezem,“ (Č)] *universálním* vynálezem,“ (R) • 248 *pravil* jsem, uchvácen] *pravil* jsem uchvácen (K2)] *pravil* jsem, uchvácen (Č, R) • 248 *že učiníte jimi* nevidaný] *že učiníte jimi* nevidaný (K2)] *že jimi učiníte* nevidaný (Č)] *že učiníte jimi* nevidaný (R) • 248 *rozdružení* *ve* vědeckém] *rozdružení* *v celém* vědeckém (K2, Č, R) • 248 *táza* se *starý muž* *jaksi* nedůvěřivě, a jeho ruka, držící] *táza* se *starý muž* *jaksi* nedůvěřivě a jeho ruka, držící (K2)] *táza* se *Khol* *jaksi* nedůvěřivě a jeho ruka, držící (Č)] *táza* se *starý muž* *jaksi* nedůvěřivě a jeho ruka, držící (R) • 248 *práva dále* *skrývati*] *práva* *skrývati dále* (K2)] *práva dále* *skrývati* (Č)] *práva* *skrývati dále* (R) • 248 lidstvu tak *prospěšné*

] lidstvu tak *prospěšnými* (K2, Č, R) • 248 *pravil vážně* stařík] *pravil vážně* stařík (K2)] *vážně*
pravil stařík (Č)] *pravil vážně* stařík (R) • 248 u pánů,] u *těch* pánů, (K2)] u pánů, (Č)] u
těch pánů, (R) • 248 *vynález zajistit*] *vynález zajistit* (K2)] *vynález zajistiti* (Č)] *vynález*
zajistit (R) • 248 stránku...] stránku *celé záležitosti*... (K2, Č, R) • 248 „*Ach, rozumím,*“
pravil jsem, povstav *s ním zároveň*] »*Ach, rozumím,*« *pravil* jsem, povstav *s ním zároveň* (K2)
] „*Rozumím,*“ *pravil* jsem, povstav *zároveň s ním* (Č)] „*Ach, rozumím,*“ *pravil* jsem, povstav
s ním zároveň (R) • 248 *dosti obratný,*] *dosti praktickým,* (K2)] *dosti praktický,* (Č)] *dosti*
praktickým, (R) • 248 *vedl na trh, abyste je rozšířil a uvedl* ve všeobecnou] *vedl na trh,*
abyste je rozšířil a uvedl ve všeobecnou (K2)] *vedl ve všeobecnou* (Č)] *vedl na trh, abyste*
je rozšířil a uvedl ve všeobecnou (R) • 248 *nezištně nápomocen,*] *nezištně nápomocný,*« (K2)
] *nezištně nápomocen,*“ (Č, R) • 249 *radostně souhlasil* stařík.] *souhlasil radostně* stařík. (K2)
] *radostně souhlasil* stařík. (Č)] *souhlasil radostně* stařík. (R) • 249 *je velmi laskav, a jak*
vidím,] *je velmi laskav a jak vidím,* (K2, Č, R) • 249 *pro mou práci.*“] *pro mou práci.*« (K2)
] *o mou práci.*“ (Č)] *na mé práci.*“ (R) • 249 *jde již na šestou hodinu.*] *jde již na šestou hodinu.*
 (K2)] *jde již k páté hodině.* (Č)] *jde již na pátou hodinu.* (R) • 249 *sadech na* Doubkové.]
sadech na Doubkové. (K2)] *sadech Na* Doubkové. (Č)] *sadech na* Doubkové. (R) • 249 *Pravil,*
že bude to pro něho] *Pravil, že bude to pro něho* (K2)] *Řekl, že bude pro něho* (Č)] *Pravil, že*
bude to pro něho (R) • 249 *k tramvaji, podal mi obřadně* ruku] *k tramvaji, podal mi obřadně*
 ruku (K2)] *k tramwayi, obřadně mi podal* ruku (Č)] *k tramwayi, podal mi obřadně* ruku (R)
 • 249 *vyjíždějícího* vozu.] *vyjíždějícího* vozu. (K2)] *odjíždějícího* vozu. (Č, R) • 249 *jeho*
maličkou postavu;] *jeho maličkou postavu;* (K2)] *jeho malou postavičku;* (Č)] *jeho maličkou*
postavu; (R) • 249 *klobouk a pokynul hlavou.*] *klobouk a pokynul hlavou.* (K2)] *klobouk a*
uklonil se. (Č)] *klobouk a pokynul hlavou.* (R) • 249 *Neviděl jsem celý měsíc* Agathona Khola.
] *Neviděl jsem celý měsíc* Agathona Khola. (K2)] *Po celý měsíc neviděl jsem* Agathona Khola.
 (Č)] *Neviděl jsem celý měsíc* Agathona Khola. (R) • 249 *volán rodinou mé sestry, která*
nebezpečně onemocněla, a u níž jsem se zdržel] *volán rodinou mé sestry, která* nebezpečně
 onemocněla *a u níž jsem se zdržel* (K2)] *volán rodinou mé sestry; sestra totiž* nebezpečně
 onemocněla, *i pobyl jsem tu* (Č)] *volán rodinou mé sestry, která* nebezpečně onemocněla, *a u*
níž jsem se zdržel (R) • 249 *krásné polabské krajině,*] *krásné krajině polabské,* (K2)] *krásné*
polabské krajině, (Č)] *krásné krajině polabské,* (R) • 249 *použití návštěvy k zotavení a*
odpočinku] *použití návštěvy k zotavení a odpočinku* (K2)] *použití nenadálé* návštěvy k
 zotavení *se a k odpočinku* (Č)] *použití návštěvy k zotavení a odpočinku* (R) • 249 *opět* domů,
] *opět* domů, (K2)] *zase* domů, (Č)] *opět* domů, (R) • 249 *sadů na* Doubkové.] *sadů na*
 Doubkové. (K2)] *sadů Na* Doubkové. (Č)] *sadů na* Doubkové. (R) • 250 *studoval nějaká*
lejstra. *Jak mne viděl,*] *studoval nějaká lejstra.* *Jak mne viděl,* (K2)] *četl v nějakém* časopise.
Jak mne uviděl, (Č)] *studoval nějaká lejstra.* *Jak mne viděl,* (R) • 250 *své několikátýdenní*
nepřítomnosti] *několikátýdenní své nepřítomnosti* (K2)] *své delší* nepřítomnosti (Č)]
několikátýdenní mé nepřítomnosti (R) • 250 „*Ach, pracoval* jsem,] »*Ach, pracoval* jsem, (K2)
] „*Pracoval* jsem, (Č)] „*Ach, pracoval* jsem, (R) • 250 *nový objev. Tentokrát,*“] *nový objev.*
Tentokrát,« (K2)] *nový objev. Tentokrát,*“ (Č, R) • 250 *a při těchto slovech jeho vzezření*
stalo se obzvláště vážným – „jsem přišel] *a při těchto slovech jeho vzezření stalo se obzvláště*
vážným – „jsem přišel (K2)] *a při těch slovech pohlédl na mne se zvláštním výrazem ve vážných*
očích – „přišel jsem (Č)] *a při těchto slovech jeho vzezření stalo se obzvláště vážným – „jsem*
přišel (R) • 250 *Je to významný objev,*] *Je to objev epochální,* (K2)] *Je to velmi důležitý* objev,
 (Č)] *Je to objev epochální,* (R) • 250 *vynalézti* barvu,“ *pokračoval* stařík *zvolna.*] *vynalézti*
 barvu,« *pokračoval* stařík *zvolna.* (K2)] *vynalézti* barvu,“ *zvolna vykládal* stařík. (Č)]
vynalézti barvu,“ *pokračoval* *zvolna* stařík. (R) • 250 *Pán snad slyšel někdy*] *Pán snad slyšel*

někdy (K2)] *Pán snad někdy slyšel* (Č)] *Pán snad slyšel někdy* (R) • 250 *byl po prvé roku 1518 Portugalci přivezen do Evropy, kde se marně snažili o jeho napodobení.*] *byl po prvé roku 1518 Portugalci přivezen do Evropy, kde se marně snažili o jeho napodobení.* (K2)] *byl v roce 1518 Portugalci po prvé přinesen do Evropy, kde marně snažili se napodobiti jej.* (Č)] *byl po prvé roku 1518 Portugalci přinesen do Evropy, kde se marně snažili o jeho napodobení.* (R) • 250 *náhodou objevil způsob výroby*] *objevil náhodou způsob výroby* (K2)] *náhodou objevil způsob výroby* (Č)] *objevil náhodou způsob výroby* (R) • 250 *zůstal pak ještě jedenáct let tajemstvím*] *zůstal pak ještě jedenáct let tajemstvím* (K2)] *pak ještě jedenáct let zůstal tajemstvím* (Č)] *zůstal pak ještě jedenáct let tajemstvím* (R) • 250 *barva nádherného tónu,*] *barva nádherného tónu,* (K2, Č)] *barva, nádherného tónu,* (R) • 250 *hmotou, která jest jí pokryta,*] *hmotou, která je jí pokryta,* (K2)] *hmotou, kterou pokrývá,* (Č)] *hmotou, která je jí pokryta,* (R) • 250 *Je to zkrátka světelná barva, jakási nadhmotná, vzdušná barva, ideální čistoty, jaká jest jen v duze.*] *Je to zkrátka světelná barva, jakási nadhmotná, éterická barva, ideální čistoty, jaká se jen v duze nalézá.* (K2)] *Zkrátka je to světelná barva, jakási nadhmotná barva dokonalé čistoty, jaká jen v duze se nalézá.* (Č)] *Je to zkrátka světelná barva, jakási nadhmotná, éterická barva, ideální čistoty, jaká se jen v duze nalézá.* (R) • 250 *tajemstvím Japonců, jehož nikomu*] *tajemstvím Japonců, jež nikomu* (K2, Č, R) • 250 *pronikl jsem to tajemství.*] *já pronikl to tajemství.* (K2, Č, R) • 250 *která se může vším právem nazývati nebeskou.*] *která se může vším právem nazývati nebeskou.* (K2)] *která může vším právem nazývati se nebeskou.* (Č)] *která se může vším právem nazývati nebeskou.* (R) • 251 *jímž se může barviti, které spojeno s látkou,*] *jímž se může barviti, které spojeno s látkou,* (K2)] *jímž možno barviti, jež, spojeno s látkou,* (Č)] *jímž se může barviti, které, spojeno s látkou,* (R) • 250 *Ženy v budoucnosti*] *Ženy budoucnosti* (K2, Č, R) • 251 *odívati v obleky*] *odívati v obleky* (K2)] *odívati v šat* (Č)] *odívati v obleky* (R) • 251 *jak jste dosáhl této*] *jak jste docílil této* (K2)] *jak docílil jste této* (Č)] *jak jste docílil této* (R) • 251 *smím-li se ptáti?«*] *smím-li se ptáti?«* (K2)] *smím-li se ptát?«* (Č, R) • 251 *objev upoutá*] *objev tohoto druhu upoutá* (K2, Č, R) • 251 *pozornost světa.*] *pozornost celého světa.* (K2, Č, R) • 251 *pravil Khol usměvavě.* „*Jako náhodou podařilo se alchymistům*] *pravil Khol usměvavě.* „*Jako se náhodou podařilo alchymistům* (K2)] *pravil Khol s úsměvem.* „*Jako jen náhodou podařilo se alchymistům* (Č)] *pravil Khol usměvavě.* „*Jako se náhodou podařilo alchymistům* (R) • 251 *prach, porculán a j.*] *prach a j.* (K2)] *prach a jiné důležité látky. a j.* (Č)] *prach a j.* (R) • 251 *hledali zlato, a při svých chemických pokusech přišli*] *hledali zlato a při množství svých chemických pokusů přišli* (K2)] *hledali umělé zlato, a při svých nesčetných chemických pokusech učinili objevy, přišli* (Č)] *hledali zlato a při množství svých chemických pokusů přišli* (R) • 251 *já. Stalo se to tak.* *Jsem šetrný, starý muž*] *já. Stalo se to tak.* *Jsem šetrný, starý muž* (K2)] *já. Jsem šetrný muž* (Č)] *já. Stalo se to tak.* *Jsem šetrný, starý muž* (R) • 251 *mé šatstvo,*] *moje šatstvo,* (K2, Č, R) • 251 *Sestavuji si úbor jak se dá.*] *Sestavuji si svou toaletu, jak se dá.* (K2)] *Sestavuji si své oblečení, jak se dá.* (Č)] *Sestavuji si svou toaletu, jak se dá.* (R) • 251 *hledím novým obarvením trochu ji osvěžiti.*] *hledím novým obarvením její starobu trochu osvěžiti.* (K2)] *hledím obarvením jeho starobu trochu osvěžiti.* (Č)] *hledím novým obarvením její starobu trochu osvěžiti.* (R) • 251 *před několika dny, když byl měsíc v první čtvrti.*] *před několika dny.* (K2, Č, R) • 251 *Měl jsem kabát,*] *Měl jsem doma kabát,* (K2)] *Měl jsem kabát,* (Č)] *Měl jsem doma kabát,* (R) • 251 *Koupil jsem od*] *Koupil jsem tedy od* (K2, Č, R) • 251 *materialisty modrou barvu, obyčejnou práškovou barvu,*] *materialisty modrou barvu, obyčejnou práškovou barvu,* (K2)] *materialisty obyčejnou modrou barvu v prášku,* (Č)] *materialisty modrou barvu, obyčejnou, práškovou barvu,* (R) • 251 *podle přiloženého návodu*] *dle přiloženého návodu* (K2, Č, R) • 251 *A ježto mi trochu barviva zbylo,*] *A ježto mi trochu barviva zbylo,* (K2)] *A*

ježto mi *zbylo trochu barviva*, (Č)] A ježto mi *trochu barviva zbylo*, (R) • 251 přistavil jsem v *hrnci*] přistavil jsem v *hrnci* (K2)] přistavil jsem v *hrnečku* (Č)] přistavil jsem v *hrnci* (R) • 251 *znova* jsem vařil] *znova* jsem vařil (K2)] *znovu* jsem vařil (Č, R) • 251 A tu *mě* napadlo] A tu *mi* napadlo (K2, Č, R) • 251 Pořídil jsem si *dostatečné množství umělého ledu, kterým jsem barvu ve stavu nejvyššího varu ochlazoval.*] Pořídil jsem si *dostatečné množství umělého ledu, kterým jsem barvu ve stavu nejvyššího varu ochlazoval.* (K2)] Pořídil jsem si *umělý led, kterým barvu ve stavu nejvyššího varu jsem ochlazoval.* (Č)] Pořídil jsem si *dostatečné množství umělého ledu, kterým jsem barvu ve stavu nejvyššího varu ochlazoval.* (R) • 251 *Napadlo mě* zavést] *Napadlo mne* zavést (K2)] *Bezděčně mi napadlo* zavést (Č)] *Napadlo mne* zavést (R) • 251 *podivného, náhodného postupu, jež* jsem] *podivného, náhodného procesu, jehož postup* jsem (K2)] *podivného, úplně náhodného postupu, který pro všechny případy přesně jsem* jsem (Č)] *podivného, náhodného procesu, jehož postup* jsem (R) • 251 *dosáhl* jsem konečně] *docílil* jsem konečně (K2, Č, R) • 251 *tekutina, která* byla] *tekutina, která* byla (K2)] *tekutina, jež* byla (Č)] *tekutina, která* byla (R) • 252 *Vyzkoušel jsem nyní barvivo. Ponořil jsem do barvy pruh plátna, nechal jej v roztoku asi půl hodiny;*] *Vyzkoušel jsem nyní barvivo. Ponořil jsem do barvy pruh plátna, nechal jej v roztoku asi půl hodiny;* (K2)] *Do této barvy ponořil jsem pruh plátna, nechal jej určitou dobu v roztoku;* (Č)] *Vyzkoušel jsem nyní barvivo. Ponořil jsem do barvy pruh plátna, nechal jej v roztoku asi půl hodiny;* (R) • 252 *po vynětí jsem* seznal,] *po vynětí jsem* seznal, (K2)] *po vyjmutí jsem* seznal, (Č)] *po vyjmutí* seznal jsem, (R) • 252 *neobyčejně příjemného*] *neobyčejně příjemného* (K2)] *zvláštního příjemného* (Č)] *neobyčejně příjemného* (R) • 252 *bude vypadati*] *bude vypadati* (K2)] *bude látka vypadati* (Č)] *bude vypadati* (R) • 252 *Dal jsem obarvené*] *Dal jsem tedy obarvené* (K2)] *Dal jsem obarvené* (Č)] *Dal jsem tedy obarvené* (R) • 252 *mým očím* jako blankytný pruh, *z nebe vyříznutý.*] *mému zraku* jako blankytný pruh, *z nebe vyříznutý.* (K2)] *mým očím* jako blankytný pruh, *vyříznutý z nebes.* (Č)] *mému zraku* jako blankytný pruh, *z nebe vyříznutý.* (R) • 252 *barva na ní září*] *barva na ní září* (K2)] *na ní barva září* (Č)] *barva na ní září* (R) • 252 *lehká mlha!*] *lehká mlha!* (K2)] *lehoučká mlha!* (Č)] *lehká mlha!* (R) • 252 *trvala dále.*] *trvala dále.* (K2)] *lpěla na látce dále.* (Č)] *trvala dále.* (R) • 252 *látku* vyprati. *Vodou sice záře barvy pohasla, ale jakmile látka uschla, opět zjevilo se na ní modré světlo.*] *látku* vyprati. *Vodou sice záře barvy pohasla, ale jakmile látka uschla, zjevilo se opět na ní modré světlo.* (K2)] *plátno* vyprati. *Záře barvy ve vodě pohasla, ale jakmile látka uschla, modré světlo zjevilo se zase na ní.* (Č)] *látku* vyprati. *Vodou sice záře barvy pohasla, ale jakmile látka uschla, zjevilo se opět na ní modré světlo.* (R) • 252 *pravil jsem, zaujat*] *pravil jsem, cele zaujat* (K2, Č, R) • 252 „*Sám se věci chopím*] »*Sám se věci chopím* (K2)] „*Sám chopím se věci* (Č)] „*Sám se věci chopím* (R) • 252 *o vynálezu*] *o vynálezu* (K2)] *o vašem vynálezu* (Č)] *o vynálezu* (R) • 252 *nechtěla-li by továrna váš objev odkoupiti. Je to můj dobrý známý*] *nechtěla-li by továrna váš objev odkoupiti. Je to můj dobrý známý* (K2)] *jestli by továrna odkoupila vaši myšlenku. Inženýr je můj dobrý známý* (Č)] *nechtěla-li by továrna váš objev odkoupiti. Je to můj dobrý známý* (R) • 252 *Poradí, co máme dělati.*“] *Poradí, co máme dělati.*« (K2)] *Svědomitě poradí, co máme dělat.*“ (Č)] *Poradí, co máme dělat.*“ (R) • 252 „*Myslí-li pán,*“ *pravil stařík vzrušeně,*] „*Myslí-li pán,*« *pravil stařík vzrušeně,* (K2)] „*Myslí-li pán,*“ *vzrušeně pravil Khol,* (Č)] „*Myslí-li pán,*“ *pravil stařík vzrušeně,* (R) • 252 „*Ano, napíše. A hned,*“ *pravil jsem,*] »*Ano, bude psáti. A sice hned,*« *pravil jsem,* (K2)] „*Napišu tedy do Budějovic a sice hned,*“ *řekl jsem,* (Č)] „*Ano, bude psáti. A sice hned,*“ *pravil jsem,* (R) • 252 *Jsem na vaši nebeskou barvu svrchovaně zvědav.*“] *Jsem na vaši nebeskou barvu svrchovaně zvědav.*« (K2)] *Jsem svrchovaně zvědavý na vaši nebeskou barvu.*“ (Č)] *Jsem na vaši nebeskou barvu svrchovaně zvědav.*« (R) • 253 *čtvrté odpoledne.*“] *čtvrté odpoledne.*«

(K2)] čtvrté *hodině* odpoledne. (Č)] čtvrté odpoledne. (R) • 253 *spěšně odešel* domů, kde jsem *ihned* napsal] *odešel* *spěšně* domů, kde jsem *ihned* napsal (K2)] *spěšně odešel* jsem domů, kde jsem napsal (Č)] *odešel* *spěšně* domů, kde jsem *ihned* napsal (R) • 253 o dalekosáhlém] o dalekosáhlém (K2)] o *Kholově* dalekosáhlém (Č)] o dalekosáhlém (R) • 253 v oboru *barev*. *I to, že mi svěřeno vyjednávání* v této záležitosti s *továrnou, která by chtěla koupiti návod k výrobě nebeské barvy*.] v oboru *barev* *i to, že mi svěřeno vyjednávání* v této záležitosti s *továrnou, která by chtěla koupiti návod k výrobě nebeské barvy za účelem jejího uvedení v průmyslovém světě*. (K2)] v oboru *barev* *i to, že bylo mi svěřeno jednání* v této záležitosti *a ptal jsem se ho, jestli továrna, v níž je zaměstnán, zajímala by se o výrobu nebeské barvy za účelem jejího uvedení v průmyslový svět*. (Č)] v oboru *barev*. *I to, že mi svěřeno vyjednání* v této záležitosti s *továrnou, která by chtěla koupiti návod k výrobě nebeské barvy za účelem jejího uvedení v průmyslovém světě*. (R) • 253 *aby se nedotýkala stěn*.] *aby se nedotýkala stěn*. (K2)] *aby nedotýkala se stěn*. (Č)] *aby se nedotýkala stěn*. (R) • 253 *továrny, kde přítel je zaměstnán, jeví o tento objev*] *továrny, kde přítel je zaměstnán, jeví o tento objev* (K2)] *továrny jeví o objev* (Č)] *továrny, kde přítel je zaměstnán, jeví o tento objev* (R) • 253 *zakoupí návod*.] *zakoupí návod, odpovídá-li barva líčenému*. (K2)] *zakoupí návod, jestli barva odpovídá líčenému*. (Č)] *zakoupí návod, odpovídá-li barva líčenému*. (R) • 253 *oznámil mu obsah*] *sdělil mu obsah* (K2, Č, R) • 253 *právě došlého*.] *před chvílí došlého*. (K2, Č, R) • 253 *že se vše zdaří*.“] *že se vše zdaří*.« (K2)] *že všechno se zdaří*.“ (Č)] *že se vše zdaří*.“ (R) • 253 *vyňal lepenkovou*] *vyňal lepenkovou* (K2)] *vyndal lepenkovou* (Č)] *vyňal lepenkovou* (R) • 253 *vpravdě čarodějná barva*.] *vpravdě magická barva*. (K2)] *v pravdě magická barva*. (Č, R) • 253 *při dotyku prstem*] *při dotyku prstem* (K2)] *dotknuv se prstem* (Č)] *při doteku prstem* (R) • 254 *přiznávám se, „řekl jsem*.] *přiznávám se,« vyrazil jsem ze sebe*. (K2)] *přiznávám se, „sjelo mi se rtů*. (Č)] *přiznávám se, „vyrazil jsem ze sebe*. (R) • 254 *a odešlete proužek látky podle jeho pokynu*] *a odešlete proužek látky dle jeho pokynu* (K2)] *a ihned odešlete proužek látky* (Č)] *a odešlete proužek látky dle jeho pokynu* (R) • 254 *námahu, „pravil dojatě stařík a tiskl mi upřímně ruku*.] *námahu,« pravil dojatě stařík a tiskl mi upřímně ruku*. (K2)] *námahu, „pravil dojatě stařík a tiskl mi upřímně ruku*. (Č)] *námahu, „pravil dojatě stařík a tiskl mi upřímně ruku*. (R) • 254 *vynálezu. Tím*] *vynálezu. Tím* (K2)] *vynálezu. Povstal jsem a hotovil se odejít*. Tím (Č, R) • 254 *Ostatní si již zařídíte sám*.] *Ostatní si již zařídíte sám*. (K2)] *Ostatní zařídíte si již sám*. (Č)] *Ostatní si již zařídíte sám*. (R) • 254 *Přeji mnoho štěstí a zdaru*.] *Přeji mnoho štěstí a zdaru*. (K2)] *Přeji vaši myšlence mnoho zdaru a štěstí*. (Č)] *Přeji mnoho štěstí a zdaru*. (R) • 254 *prudce několikrát za sebou u mých dveří*] *prudce a několikrát za sebou u mých dveří* (K2)] *prudce a několikrát za sebou* (Č)] *prudce a několikrát za sebou u mých dveří* (R) • 254 *je to snad listonoš*,] *je to snad pošta*, (K2)] *je to snad listonoš*, (Č)] *je to snad pošta*, (R) • 254 *Khol krajně rozčilen. Vlasy v nepořádku splývaly mu do čela*,] *Khol ve stavu nejvyššího rozčilení. Vlas v nepořádku splýval mu do čela*, (K2, Č, R) • 255 *posazen a bez kravaty*;] *posazený a bez kravaty*; (K2)] *posazený a byl bez kravaty*; (Č)] *posazený a bez kravaty*; (R) • 255 *rozepiatého starého kabátu*] *rozepiatého starého kabátu* (K2)] *rozepiatého domácího kabátu* (Č)] *rozepiatého, starého kabátu* (R) • 255 „*Pojďte dovnitř*,“] „*Pojďte dovnitř*,“ (K2)] „*Pojďte dále*,“ (Č)] „*Pojďte dovnitř*,“ (R) • 255 *povězte, co se vlastně*] *povězte, co se vlastně* (K2)] *povězte mi, co se vám* (Č)] *povězte, co se vlastně* (R) • 255 *Vevrávorl do bytu*] *Vevrávorl do bytu* (K2)] *Jako opilý vevrávorl do pokoje do bytu* (Č)] *Vevrávorl do bytu* (R) • 255 *co se stalo?*] *co jenom?* (K2, Č, R) • 255 *vyrážel ze sebe namáhavě*.] *vyrážel ze sebe namáhavě*. (K2)] *namáhavě ze sebe vyrážel*. (Č)] *vyrážel ze sebe namáhavě*. (R) • 255 *ptal jsem se staříka soucitně, tuše již, že se něco stalo*] *ptal jsem se staříka soucitně, tuše již, že se* (K2)] *soucitně ptal jsem se staříka, tuše již, že se*

stalo něco (Č)] *ptal jsem se staříka soucitně, tuše již, že se něco stalo* (R) • 255 *přicházejí pomalu k sobě*;] *přicházejí pomalu k sobě*; (K2)] *pomalou přicházejí k sobě*; (Č)] *přicházejí pomalu k sobě*; (R) • 255 *pochopil: vzdušná barva*] *pochopil. Následkem nějakého nevysvětlitelného procesu éterická barva* (K2)] *pochopil. Následkem nějakého nevysvětlitelného postupu světelná barva* (Č)] *pochopil. Následkem nějakého nevysvětlitelného procesu éterická barva* (R) • 255 *Těšil jsem staříka, ale chudák byl úplně zničen.*] *Jal jsem se tedy staříka těšiti, ale chudák nebyl k utěšení. Byl úplně zničen.* (K2, Č, R) • 255 *že se dotkne elektrického*] *dotknutím se elektrického* (K2, Č, R) • 255 *silného napětí*] *silného napětí* (K2)] *vysokého napětí* (Č)] *silného napětí* (R) • 255 *přemožen duševním*] *přemožen strašným duševním* (K2)] *přemožen velkým duševním* (Č)] *přemožen strašným duševním* (R) • 255 *nemocného svěřil.*] *pacienta svěřil.* (K2)] *onemocnělého svěřil.* (Č)] *pacienta svěřil.* (R) • 256 *přivolati k onemocnělému vynálezci.*] *přivolat k onemocnělému vynálezci.* (K2)] *přivolat k nemocnému vynálezci.* (Č)] *přivolat k onemocnělému vynálezci.* (R) • 256 *dopraviti ho*] *dopraviti jej* (K2, Č, R) • 256 *opět se objevuje.*] *opět se objevuje.* (K2)] *zase se objevuje.* (Č)] *opět se objevuje.* (R) • 256 *Tvrdí o sobě, že je*] *Sám o sobě tvrdí, že je* (K2, Č, R) • 256 *obdivuje se svému*] *podivuje se svému* (K2, Č, R) • 256 *strach z chvíle, v které zbělí, a brání se*] *strach před chvílí, v které zbělí a brání se* (K2)] *strach před chvílí, v které zbělí, a brání se* (Č)] *strach před chvílí, v které zbělí a brání se* (R) • 256 *zvláštní případ*] *prazvláštní případ* (K2, Č, R) • 256 *odcházel, zanecháváje mne svou zprávou o*] *spěchal svou cestou, zanecháváje mne svou zprávou o* (K2)] *spěchal k svým nemocným, zanecháváje mne svou zprávou o* (Č)] *spěchal svou cestou, zanecháváje mne svou zprávou o* (R) • 256 *neschopného dotazu,*] *neschopného ani dotazu,* (K2, Č, R) •

MODERNÍ ČARODĚJNICE

K2 = první knižní vydání *Neviditelné ruce* (1926); R2 = fragment rukopisu *Schodiště přeludů* (nedatovaný); R = rukopis *Neviditelné ruce* (1919–1921)

257 *MODERNÍ ČARODĚJNICE*] *ČARODĚJNICE* (K2)] *MODERNÍ ČARODĚJNICE* (R2, R2) • 257 *útulné restaurace*] *útulné restaurace* (K2, R2)] *útulné pražské restaurace* (R) • 257 *výdechy kvetoucí*] *výdechy své kvetoucí* (K2, R2, R) • 257 *Pod námi rozkládala se Praha; malebné skupenství*] *Pod námi rozkládalo se panoráma Prahy: skupenství* (K2, R2, R) • 257 *jejichž obrysy výrazně se odrážely na dalekém obzoru,*] *jejichž siluety odrážely se výrazně na dalekém obzoru,* (K2)] *jejichž siluety odrážely se na dalekém obzoru,* (R2, R) • 257 *místa, kde jsme seděli.*] *místa, kde jsme se nacházeli.* (K2, R2)] *místa, kde jsme se nalézali.* (R) • 257 *vylučovalo slova, jež by byla porušila velebnost*] *vylučovalo každé slovo, jež by bylo porušilo velebnost* (K2, R2, R) • 257 *Přítel pokuřoval tiše*] *Přítel pokuřoval tiše* (K2, R2)] *Přítel tiše pokuřoval* (R) • 257 *Teprve když slunce zapadlo*] *Teprve, když slunce zapadlo* (K2, R2, R) • 257 *obrysy budov*] *kontury budov* (K2, R2)] *obrysy budov* (R) • 257 *v jedinou černou masu*] *v jedinou černou masu* (K2)] *v jedinou černou massu* (R2)] *v jedinou temnou massu* (R) • 257 *v níž kmitala světla*] *v níž počala kmitati světla* (K2, R2, R) • 257 *prostředí, nás obklopujícímu.*] *prostředí, v němž jsme byli.* (K2, R2, R) • 257 *Nevíš, co s ním je?“*] *Nevíš, co s ním je?“* (K2, R2)] *Nevíš, co dělá?“* (R) • 257 *roku jsem se s ním všeho všudy viděl tři až čtyřikrát.*] *roku jsem se s ním všeho všudy viděl tři až čtyřikrát.* (K2, R2)] *roku viděl jsem ho nejvýše čtyřikrát.* (R) • 257 *je v tom jen žena,“*] *je v tom jen žena,«* (K2)] *je v tom jenom žena,“* (R2)] *je v tom jen žena,“* (R) • 257 *štíhlé ženy s pronikavými černými očima,*] *štíhlé ženy s pronikavými černými očima,* (K2)] *štíhlé ženy s pronikavými černými zraky,* (R2)] *štíhlé ženy s pronikavými černými očima,* (R) • 258 *zasmál se přítel.*] *zasmál se přítel.* (K2,

R2)] *usmál se přítel.* (R) • 258 *nic nezbylo.*] *ničeho nezbylo.* (K2)] *nic nezbylo.* (R2)] *ničeho nezbylo.* (R) • 258 *inteligentní a hluboce niterně založený člověk.*] *inteligentní a hluboce niterně založený člověk.* (K2)] *intelligentní a hluboce niterně založený člověk.* (R2)] *inteligentní a niterně hluboce založený člověk.* (R) • 258 „*Jistě má na něho neobyčejný*“] „*Musí mít na něho neobyčejný*“ (K2, R2)] „*Musí mít na Edgara neobyčejný*“ (R) • 258 *Při našem posledním setkání*] *Při poslední našem setkání* (K2, R2, R) • 258 *setkal v jisté kavárně*] *setkal v jisté kavárně* (K2, R2)] *seznámil v jisté kavárně* (R) • 258 *že ho okouznila*] *že ho okouznila* (K2)] *že jej okouznila* (R2)] *že ho okouznila* (R) • 258 *jaké oboru, neřekl.*] *jaké oboru, neřekl.* (K2, R2)] *jaké oboru, neříkal.* (R) • 258 *stará se ve všem o ni.*“] *stará se ve všem o ni.*“ (K2, R2)] *stará se o ni.*“ (R) • 258 *suše poznamenal Molár.*] *poznamenal suše Molnár.* (K2, R2)] *suše poznamenal Molnár.* (R) • 258 *Alespoň mi sdělil,*] *Alespoň mi sdělil,* (K2, R2)] *Aspoň mi sdělil,* (R) • 258 *odjel s ní do Argentiny,*] *odjel s ní do Argentiny,* (K2, R2)] *odejel s ní do Argentiny,* (R) • 258 *obchodovati koňmi.*“] *obchodovati s koňmi.*“ (K2, R2, R) • 258 *Molnár se rozesmál.*] *Molnár vypukl ve smích.* (K2, R2)] *Molnár hlasitě se rozesmál.* (R) • 258 *Edgar jako obchodník koňmi!*] *Edgar jako obchodník koňmi!* (K2, R2)] *Edgar obchodníkem s koňmi!* (R) • 258 *co on tomu říká?*] *co on tomu říká?* (K2, R2)] *co on tomu říkal?* (R) • 258 *Jak se rozhodne?*] *Jak chce se zachovati?* (K2, R2)] *Jak se rozhodl?* (R) • 258 *Přece se nevydá dobrodružně*] *Přece nevydá se dobrodružně* (K2, R2, R) • 258 *jež ho může kdykoli opustiti.*“] *jež ho může každé chvíle opustiti.*“ (K2)] *jež jej může každé chvíle opustiti.*“ (R2)] *jež ho může každou chvíli opustiti.*“ (R) • 258 *vyhrkl rozzlobeně přítel, „úžasný hlupák. A tys mu*] *vyhrkl rozzlobeně přítel, „úžasný hlupák. A ty jsi mu* (K2)] *vyhrkl rozzlobeně přítel, „úžasný hlupák. A tys mu* (R2)] *rozzlobeně vyhrkl přítel, „hrozný hlupák. A ty jsi mu* (R) • 258 „*věří jí na slovo.*] „*věří jí na slovo.* (K2, R2)] „*věří jí a poslouchá na slovo.* (R) • 258 *o svém tajemném vznešeném původu*] *o nějakém svém tajemném, vznešeném původu* (K2)] *o nějakém svém tajemném vznešeném původu* (R2)] *o nějakém svém tajemném a vznešeném původu* (R) • 258 *nemluví pravdu.*“] *nemluví pravdy.*“ (K2, R2, R) • 259 „*Proč se domníváš?*“ *otázal se překvapeně Molnár.* „*Myslil jsem, že by stačilo tuto ženu usvědčiti ze lži, a to že by otevřelo Edgarovi oči*] „*I v takovém případě?*“ *otázal se překvapeně Molnár.* „*Proč se domníváš? Myslil jsem, že by stačilo tuto ženu usvědčiti ze lži a to že by otevřelo Edgarovi oči* (K2, R2)] „*I pak?*“ *překvapeně otázal se Molnár.* „*Proč se domníváš? Myslím, že by stačilo tu ženu tuto ženu usvědčiti ze lži a to že by Edgarovi otevřelo oči* (R) • 259 *záležitosti a hráti úlohu prozřetelnosti v Edgarově případě.*“] *záležitosti a hráti úlohu prozřetelnosti v případě Edgraově.*“ (K2)] *záležitosti a hráti úlohu prozřetelnosti v Edgarově případě.*“ (R2)] *záležitosti a zahrát si na prozřetelnost v Edgarově případě.*“ (R) • 259 „*Zkusil jsem to sám,*“] „*Zkusil jsem to sám,*“ (K2, R2)] „*Zkusil jsem to již sám,*“ (R) • 259 *nezdařilo se mi to.*] *nezdařilo se mi to.* (K2)] *nezdařilo se mi.* (R2)] *nezdařilo se mi to.* (R) • 259 *tu ženu*] *dotyčnou ženu* (K2, R2, R) • 259 *zatížena. Skočila kdysi v hysterickém záchvatu do vody. Lásky střídala jako úbory. Znam*] *zatížena. Skočila kdysi v hysterickém záchvatu do vody. Lásky střídala jako úbory. Znam* (K2)] *zatížena. Znam* (R2)] *zatížena. Skočila kdysi v hysterickém záchvatu do vody. Milence střídala jako úbory. Znam* (R) • 259 *muže, kteří si ji*] *muže, již si ji* (K2, R2)] *muže, kteří si ji* (R) • 259 *řekl, že ví vše, že mu to sama řekla,*“ *pronesl jsem stísněným hlasem.* „*Že ještě*] *řekl, že ví vše, že mu to řekla sama,*“ *pronesl jsem stísněným hlasem.* „*Že ještě* (K2, R2)] *řekl, že vše ví, že mu to sama řekla,*“ *pronesl jsem stísněně.* „*Řekla mu, že ještě* (R) • 259 *mužem známost z dřívějšíka,*] *mužem známost z dřívějšíka,* (K2, R2)] *mužem poměr,* (R) • 259 *přerušiti styky, ježto se bojí jeho*] *přerušiti styky, ježto se bojí jeho* (K2)] *přerušiti styků, ježto bojí se jeho* (R2)] *přerušiti styků, protože se bojí jeho* (R) • 259 *přikývl jsem,*] *přikývl jsem,* (K2)] *přikývnul jsem,* (R2)] *přisvědčil jsem,* (R) • 259 *Je jako očarován tou ženou. A ona ho*

využívá do] Je jako očarovaný tou ženou. A ona jej využívá do (K2, R2)] Je tou ženou jako očarovaný. A ona využívá jej do (R) • 259 nemiluje ho, jako] nemiluje ho, jako (K2)] nemiluje jej, stejně jako (R2)] nemiluje ho, jako (R) • 259 nemilovala nikoho.] nemilovala druhých. (K2, R2, R) • 259 dobrodružství s nestoudným klidem, líčí] dobrodružství s nestoudným klidem, líčí (K2)] dobrodružství, líčí (R2)] dobrodružství s nestoudným klidem, líčí (R) • 259 mu podrobnosti] mu všechny podrobnosti (K2, R2, R) • 259 svých hnusných lásek,] svých hnusných lásek, (K2)] svých lásek, (R2, R) • 259 neodepřel, i] neodepřel, i (K2, R2)] neodepřel ani tenkrát, i (R) • 259 kdyby ho chtěla použití k nějakému zločinu.“] kdyby jej chtěla použití k provedení nějakého zločinu.“ (K2, R2, R) • 259 chce s ní do ciziny, vzdáti se pěkného postavení] chce jí následovati do ciziny, opustiti své pěkné postavení (K2, R2, R) • 259 té ženy,“] této ženy,“ (K2, R2, R) • 259 „Je zkrátka v rukou prohnané ženy-dobrodružky,] „Je zkrátka v rukou prohnané ženy-dobrodružky, (K2, R2)] „Zkrátka, je v rukou prohnané dobrodružky, (R) • 259 může s ním dělati, co chce.] může s ním spekulovati. (K2, R2, R) • 259 Jsou ženy, jež ovládnou] Jsou takové ženy, jež ovládnou (K2, R2)] Jsou takové ženy, které ovládnou (R) • 260 Případá mi to jako pověst o krajtě tygrovitě, jež pohledem omámí svou kořist, že jí vběhne sama] Případá mi to jako onen případ krajty tygrovitě, jež svým pohledem omámí svou kořist, že vběhne jí sama (K2, R2)] Případají mi jako krajty tygrovitě, jež svým pohledem omámí svou kořist, že vběhne jim sama (R) • 260 „Jest asi ve spárech čarodějnice,“ podotkl s úsměvem přítel.] »Jest asi ve spárech čarodějnice,« podotkl s úsměvem přítel. (K2)] „Je asi ve spárech čarodějnice,“ podotkl s úsměvem přítel. (R2)] „Jest asi ve spárech čarodějnice,“ s úsměvem podotkl Edgar. (R) • 260 d'ábelské moci,] démonické moci, (K2, R2, R) • 260 podle tvého vypravování,] dle tvého vypravování, (K2, R2, R) • 260 zaujat vůči ženám.] podjat vůči ženám. (K)] předpojat vůči ženám. (R2, R) • 260 podle Goethe] dle Goetha (K2, R2, R) • 260 podle Nietzscheho] dle Nietzscheho (K2, R2, R) • 260 to nemyslí,“] toho nemyslí,“ (K2, R2, R) • 260 dodal přítel, stále se usmívaje.] dodal přítel stále se usmívaje. (K2)] dodal přítel, stále se usmívaje. (R2, R) • 260 jedině čarodějnici, tedy ženu, používající d'ábelského vlivu.“] speciálně čarodějnici, tedy ženu používající d'ábelského vlivu k uplatnění své existence.“ (K2)] specielně čarodějnici, tedy ženu používající démonického vlivu k uplatnění své existence.“ (R2)] specielně čarodějnici, tedy ženu používající d'ábelského vlivu k uplatnění své existence.“ (R) • 260 ohni a dále rozsávala své pokolení světem.] ohni a rozsávala své pokolení světem dále. (K2, R2)] ohni a rozsávala dále své pokolení po světě. (R) • 260 a kněžským báhorkám?] a kněžským báhorkám? (K2)] a báhorkám? (R2)] a kněžským báhorkám? (R) • 260 jsi snad nepřitelem žen?] jsi snad mysoginem? (K2, R2, R) • 260 nazývá „d'áblou branou“] nazývá „branou d'áblou“ (K2, R2)] nazývá „d'áblou branou“ (R) • 260 jako svatý Jeronym,] jako sv. Jeronym, (K2)] jako sv. Jeroným, (R2, R) • 260 „Divil by ses patrně, kdybych mluvil] „Divil by ses patrně, kdybych mluvil (K2, R2)] „Patrně by ses divil, kdybych mluvil (R) • 260 ženy, jež se rodí, jen aby páchaly] ženy, jež rodí se jen za účelem, aby páchaly (K2, R2)] ženy, jež rodí se jen za tím účelem, aby páchaly (R) • 260 moci, jež řídí] moci, jež řídí (K2, R2)] moci, která řídí (R) • 260 věříš v jsoucno skutečných] věříš v existenci skutečných (K2, R2, R) • 260 otázel jsem se s přídechem jízlivosti.] otázel jsem se s jistým přídechem ironie. (K2, R2, R) • 260 zásadu zla.] princip zla. (K2, R2, R) • 261 Chaldeo – Babyloňanů.] Chaldeo – Babyloňanů. (K2)] Chaldeo – Babyloňanů, z něhož později židé učinili svého nejvyššího d'ábla a otce démonů. (R2)] Chaldeo – Babyloňanů. (R) • 261 Židé před Mojžíšem znali d'ábla] Předmojžíští znali též d'ábla (K2)] Židé znali též d'ábla (R2, R) • 261 převzali izraelité] převzali izraelité (K2)] převzali israelité (R2, R) • 261 zajetí z egyptského bájesloví.] zajetí z mytologie egyptské. (K2)] zajetí z mythologie egyptské. (R2, R) • 261 Podle rabína] Dle rabína (K2, R2, R) • 261 párek d'áblů, samce a samici, s sebou]

*párek d'áblů, samce a samici, s sebou (K2)] párek d'áblů, s sebou (R2)] dvojici d'áblů, samce a samici, s sebou (R) • 261 jelikož jim nechtěl dáti zahynouti potopou.] jelikož jim nechtěl dáti zahynouti potopou. (K2, R2)] jelikož nechtěl, aby zahynuli potopou. (R) • 261 chybí část 1. odstavce začínající *Obzvláště židovská kabala hemží* a končící *Hammaveth je andělem smrti.* (R2) • 261 *Obzvláště židovská kabala hemží] Obzvláště židovská kabala hemží (K2)] Židovská kabbala hemží (R) • 261 podle ní zovou] dle ní zovou (K2, R) • 261 Thabalach, anděl zkázy;] Thabalach, anděl zkázy; (K2)] Thabbalach, anděl zkázy; (R) • 261 Samael, Evin svůdce,] Samael, svůdce Evin, (K2, R) • 261 démonů, kterému jsou] démonů, kterému jsou (K2)] démonů, jemuž jsou (R) • 261 Židovská nauka uvádí] Kabala uvádí (K2)] Kabbala uvádí (R2, R) • 261 Lilith, prvá Adamova žena, kterou zapudil a jež se stala milenkou] Lilith, prvá žena Adamova, kterou zapudil a jež stala se milenkou (K2)] Lilith, kterou Adam zapudil a jež se stala milenkou (R2)] Lilith, kterou Adam zapudil a jež stala se milenkou (R) • 261 zlá bytost] démonická bytost (K2, R2, R) • 261 bloudí prý v noci nad zemí, provázena družinou rudých d'áblů, a usmrcuje] bloudí prý každé noci nad zemí, provázena družinou rudých d'áblů a usmrcuje (K2, R2)] bloudí prý v noci nad zemí, provázena družinou rudých d'áblů a usmrcuje (R) • 261 Je zdrojem] Ona je zdrojem (K2, R2, R) • 261 Kabala je vůbec studnicí] Kabala je vůbec studnicí (K2)] Kabbala je vůbec studnicí (K2, R) • 261 o schůzích čarodějnic i o přeměnách] o čarodějnickém sabatu i o přeměnách (K2)] o čarodějnickém sabbatu i o přeměnách (K2, R) • 261 jeho úvah, po chvílce pokračoval:] jeho démonologických úvah, po chvílce pokračoval: (K2)] jeho úvah, po chvílce pokračoval: (R2)] jeho démonologických úvah, pokračoval: (R) • 261 zdrojem d'ábla je katolicismus, kde víra v d'ábla měla význam temného pozadí obrazu, jež má ostřeji vyjádřiti světlou postavu Kristovu.] zdrojem d'ábla je katolicismus, kde víra v d'ábla měla význam temného pozadí obrazu, jež má ostřeji vyjádřiti světlou postavu Kristovu. (K2)] zdrojem d'ábla je středověk, kdy kvetla víra v pekelnou moc. (R2)] zdrojem d'ábla je katolicismus, kde víra v d'ábla měla význam temného pozadí obrazu, aby ostřeji a výrazněji se na něm obrážela světlá postava Kristova. (R) • 261 dílo vykonaly zde inkvisice] dílo vykonala zde inkvisice (K2, R2)] dílo zde vykonaly inkvisice (R) • 261 lidstva, kterému hrozí] lidstva, kterému hrozí (K2, R2)] lidstva, jemuž hrozí (R) • 262 jenž ustavičně rozsévá] jenž ustavičně rozsévá (K2)] jenž rozsévá (R2)] jenž ustavičně rozsévá (R) • 262 Proto katolická církev vyhlásila boj] Proto katolická církev vyhlásila boj (K2)] Proto vyhlášen boj (R2)] Proto katolická církev vyhlásila boj (R) • 262 vojsku. A boj proti knížeti tmy začal ve tmě. Bylo] vojsku. A boj proti knížeti tmy začal ve tmě. Bylo (K2)] vojsku. Bylo (R) • 262 chybí část 1. odstavce začínající *A boj proti knížeti tmy* a končící *proti puritánům v Anglii.* “ a je nahrazena větou *A tehdy zrodilo se upalování čarodějnic.* (R2) • 262 modlením slepili] modlením slepili (K2)] modlením spravili (R) • 262 že konajíce pobožnost pověsili] že při konání pobožnosti pověsili (K2, R) • 262 paprsek jako na skobu.] paprsek jako na skobu. (K2)] paprsek jako na věšák. (R) • 262 bylo třebaš bičování pohlaví, které si oblíbily tehdejší jeptišky jako pokání, bohu] bylo třebaš bičování hymenu, které si oblíbily tehdejší jeptišky jako pokání, bohu (K2)] bylo příkladně bičování hymenu, tak oblíbené u tehdejších jeptišek, jež se domnívaly, že je to pokání, bohu (R) • 262 slavil satan největší] slavil satan největší (K2)] satan slavil největší (R) • 262 čerpali víru] čerpali svou víru (K2, R) • 262 z Apokalypsy, této novozákonní kabaly.] z Apokalypse, této novozákonní kabaly. (K2)] z Apokalypsi, této novozákonní kabbaly. (R) • 262 Ztřeštěné pronásledování kacířů vymýšlelo] Fanatismus pronásledování kacířů vymýšlel (K2, R) • 262 podle tebe je uctívání satana nepřetržitě od] dle tebe je kult satanův nepřetržitý od (K2, R2)] dle tebe je satanův kult nepřetržitý od (R) • 262 jsoucnost čarodějnic] existenci čarodějnic (K2, R2, R) • 262 neřekl bys mi, čím liší se tyto ženy a] nesdělil bys mi alespoň, čím liší se tyto ženy od druhých a (K2, R2, R) • 262 jejich**

jsoucnost?] jejich *existenci?* (K2, R2, R) • 262 *Přece věda popírá*] *Přece věda popírá* (K2, R2)] *Věda přece popírá* (R) • 262 na vrub *ztrěštěnosti katolických kněží a lidské hlouposti.*] na vrub *fanatičnosti katolických kněží a lidské hlouposti.* (K2)] na vrub *fanatičnosti a hlouposti lidské.* (R2)] na vrub *fanatičnosti katolických kněží a lidské hlouposti.* (R) • 263 *toto nezvratné přesvědčení*] *toto nezvratné přesvědčení* (K2)] *toto přesvědčení* (R2)] *toto nezvratné přesvědčení* (R) • 263 o *jsoucnu čarodějnic*] o *existenci čarodějnic* (K2, R2, R) • 263 *jak je chceš přírodopisně popsat?*“] *jak chceš přírodopisně je popsat?*“ (K2, R2)] *jak chceš je přírodopisně popsat?*“ (R) • 263 *Přítel vyslechl mne trpělivě, pak položil mi lehce ruku*] *Přítel vyslechl mne trpělivě, pak položil mi lehce ruku* (K2, R2)] *Přítel mne trpělivě vyslechl, pak lehce položil mi ruku* (R) • 263 *řada na slovo vzatých diabolů, „ počal vykládati.*] *řada na slovo vzatých diabolů,« počal vykládati.* (K2)] *řada diabolů a slovo vzatých,“ započal mluvit.* (R2)] *řada diabolů na slovo vzatých,“ počal vykládati.* (R) • 263 o *poznávání čarodějnic*] o *poznávání čarodějnic* (K2)] o *poznáváním čarodějnic* (R2)] o *poznávání čarodějnic* (R) • 263 „*De sortilegiis*“, *d'ábelský sborník Del Riiv „Disquisitiones magicae“*, „*Tractatus de strigiis*“ *Bernarda de Como a „De succubatu et incubatu“ Sinistrariho d'Amena.*“ „Nuže,] »*De sortilegiis*«, *encyklopedie satanická* »*Disquisitiones magicae*« *od Del Ria, »Tractatus de strigiis*« *Bernarda de Como a »De succubatu et incubatu*« *Sinistrari d'Amena.*« »Nuže, (K2)] „*De sortilegiis*“, *encyklopedie "Disquisitiones magicae" od Del Ria a jiné spisy.* „Nuže, (R2)] „*De sortilegiis*“, *satanická encyklopedie „Disquisitiones magicae“ od Del Ria, „Tractatus de strigiis“ Bernarda de Como a „De succubatu et incubatu“ Sinistrari d'Amena.*“ „Nuže, (R) • 263 „*Poznají se okamžitě,*“] »*Ach, poznají se okamžitě,*« (K2)] „*Och, poznají se okamžitě,*“ (R2)] „*Poznají se okamžitě,*“ (R) • 263 *oné ženy*] *oné ženy* (K2, R2)] *takové ženy* (R) • 263 *řekl bych kočkovitých vlastností; proto také často se nezraňuje při pádu i se značné výše.* *Její*] *řekl bych vlastností kočkovitých; proto také často se nezraňuje při pádu i s nějaké značné výše.* *Její* (K2)] *řekl bych vlastností kočkovitých.* *Její* (R2)] *řekl bych kočkovitých vlastností; proto také často stává se, že nezraní se při pádu i se značné výšky.* *Její* (R) • 263 *pravidelně nad nosem srostlé;*] *pravidelně nad nosem srostlé;* (K2, R2)] *pravidelně srostlé;* (R) • 263 *Obzvláště jedno vyznačovalo vždy neomylně tento druh*] *Obzvláště jedno vyznačovalo vždy neomylně tento druh* (K2, R2)] *Obzvláště jedna vlastnost neomylně vždy vyznačovala tento druh* (R) • 263 *tělo mělo*] *tělo mělo* (K2, R2)] *tělo má* (R) • 263 *krvenosných buněk.*] *krvonosných buněk.* (K2, R2)] *krvenosných buněk.* (R) • 263 *Ona místa tvořila černé*] *Místa ona tvořila černé* (K2, R2)] *Ona místa tvoří černé* (R) • 263 *temně rudé skvrny, jež byly necitelné i při vbodnutí rozžhavených špendlíků.*] *temněrudé skvrny, jež byly necitelné i při vbodnutí špendlíkem.* (R2)] *tmavorudé skvrny, jež byly necitelné i při vbodnutí špendlíkem.* (R) • 263 *Podle démonologů*] *Dle démonologů* (K2, R2, R) • 263 *nevnímavé proti tělesným*] *imunní proti tělesným* (K2)] *imunní proti tělesným* (R2, R) • 263 *nařizovali soudci nad kacíři,*] *nařizovali inkvisitoři,* (K2, R2, R) • 263 *nevydaly hlásky bolesti, smály se, ba dokonce*] *nevydaly ze sebe hlásky bolesti, smály se, ba dokonce* (K2)] *nevydaly ze sebe hlásky bolesti, smály se nebo dokonce* (R2)] *nevydaly hlásku bolesti, smály se, ba dokonce* (R) • 263 *jako by jim muka působila rozkoš.*] *jako by jim muka působila rozkoš.* (K2, R2)] *jako by muka působila jim rozkoš.* (R) • 264 *mučení nepřinutilo čarodějnic*] *muka nepřinutila čarodějnic* (K2, R2, R) • 264 *chybí část 1. odstavce začínající A ve středověku byli přece a končící břicho příšerně se nadmulo.*“ (R2) • 264 *přece vynalézaví:*] *přece v tomto směru vynalézaví:* (K2, R) • 264 *plné hřebů, byla jim věšena centová závaží na nohy, byly tahány řetězy vzhůru a spouštěny prudce dolů, podpaží] plné hřebů, věšena jim centová závaží na nohy, tahány řetězy vzhůru a spouštěny prudce dolů, jejich podpaží* (K2)] *plné hřebíků, byla jim věšena na nohy*

centová závaží, byly tahány řetězy vzhůru a prudce spouštěny dolů, jejich podpaží (R) • 264 pohlaví polévána vařicím olejem;] genitalie polévány vařicím olejem; (K2)] jejich genitalie polévány vařicím olejem; (R) • 264 botou, špikovaným zajícem, železným pavoukem; lebka byla jim stlačována] botou, špikovaným zajícem, železným pavoukem, lebka jim byla stlačována (K2)] botou, železným pavoukem, lebka byla jim stlačována (R) • 264 „*Tot' hrozné*“, vyjekl jsem, „*vždyť* tělo těchto bytostí bylo jediná] »*Tot' hrozné*,« vyjekl jsem, »*vždyť* tělo těchto bytostí muselo býti jediná (K2)] „*Ale vždyť*“, vyjekl jsem, „tělo těchto bytostí muselo býti jediná (R2)] „*Tot' hrozné*“, řekl jsem, „*vždyť* tělo těchto mučených bytostí muselo býti jediná (R) • 264 s jízlivým úsměvem] s ironickým úsměvem (K2, R2, R) • 264 nepůsobily, a byly-li přece mučením způsobeny rány, tož brzy se zase zhojily.“] nepůsobily, a byly-li přece způsobeny rány mučením, tož záhy se zase zhojily.“ (K2, R2)] nepůsobily a jestliže mučením byly způsobeny rány, tož brzo se zase zhojily.“ (R) • 264 „*A jakými vlastnostmi vyznačovala se čarodějnice ve styku s lidmi?*“ vyzvídal jsem.] „*A jakých vlastností byla čarodějnice ve styku se svými bližními?*“ vyzvídal jsem. (K2, R2)] „*A jakou povahu projevovala čarodějnice ve styku s lidmi?*“ vyzvídal jsem. (R) • 264 „*Podle Guacciova*] „*Dle Guacciova* (K2, R2, R) • 264 *Podle Bodina*] *Dle Bodina* (K2, R2, R) • 264 chybí část 5. odstavce začínající *Podle ujišťování De Lancra* a končící *čemeřice a bolehlavu*.“ (R2) • 264 *Podle ujišťování*] *Dle ujišťování* (K2, R) • 264 *De Lancra* a *Remigia*] *De Lancrea* a *Remigia* (K2, R) • 264 souložnicí *satana*,] souložnicí *satanovou*, (K2, R) • 264 navštěvuje *při schůzi čarodějnic*, kam se *dostane, když se namaže kouzelnou*] navštěvuje *na sabatu*, kam se *dostane po namazání kouzelnou* (K2)] navštěvuje *na sabbatu*, kam se *dostane se po namazání svého těla kouzelnou* (R) • 264 věříš, že *žijí dosud takové ženy?*“] věříš, že *existují dosud tyto ženy?*“ (K2, R2)] věříš, že *takové ženy dosud existují?*“ (R) • 264 *že žijí*, „*odvětil přítel vážně a rozhodně*.] *že existují*, „*odvětil vážně a rozhodně přítel*. (K2, R2)] *že existují*, „*vážně a rozhodně odvětil přítel*. (R) • 265 *obyvatelky uršulinského*] *obyvatelky uršulinského* (K2, R2)] *chovanky uršulinského* (R) • 265 *což způsobilo upálení abbé Grandiera roku 1634*.] *což mělo za následek upálení abbéa Grandiera r. 1634*. (K2, R2, R) • 265 *na d'ábelskou smlouvu Kateřiny z Medici, a na její voskové sošky ke vbodávání osudných jehlic*. Malíři] *na d'ábelský pakt Kateřiny z Medici, jenž odehrál se v Louvru v Paříži, a na její voskové figurky ke vbodávání osudných jehlic*. Malíři (K2)] *na d'ábelský pakt Kateřiny z Medici, jenž se odehrál v Louvru v Paříži*. Malíři (R2)] *na d'ábelský pakt Kateřiny z Medici, jenž odehrál se v Louvru v Paříži, a na její voskové figurky ke vbodávání osudných jehlic*. Malíři (R) • 265 *že neznal Rops vzorů*] *že neznal Rops vzorů* (K2, R2)] *že Rops neznal vzorů* (R) • 265 *kreseb? Nebo spisovatelé. Uvádím za příklad d'Aurevilloy „Dábelské“*. *Myslíš, že d'Aurevilloy pouze si vymyslíl postavy svých povídek?* A *což*] *kreseb? Nebo spisovatelé. Uvádím za příklad d'Aurevilloy „Dábelské“*. *Myslíš, že d'Aurevilloy pouze si vymyslíl postavy svých povídek?* A *což* (K2)] *kreseb? A což* (R2)] *kreseb? Myslíš, že d'Aurevilloy pouze si vymyslíl postavy svých povídek?* A *což* (R) • 265 *Trvají dosud ve veleměstech, kde úzce se stýkají vysoká vzdělanost a neřest*.] *Zuří dosud ve veleměstech, kde vysoká kultura a neřest úzce se stýkají*. (K2, R2)] *Provozují se dosud ve veleměstech, kde vysoká kultura a nízká neřest úzce se stýkají*. (R) • 265 *průměrná žena schopna*,] *normální žena schopna*, (K2, R2)] *normální ženy byla by schopna*, (R) • 265 *aby dala na svém nahém těle sloužit*] *aby dala na svém nahém těle sloužit* (K2)] *aby dala na svém těle sloužit* (R2)] *aby na svém nahém těle dala sloužit* (R) • 265 *četl jsem o tomto hnusném obřadu v románu*] *četl jsem o této hnusné ceremonii v románu* (K2, R2)] *četl jsem o tomto hnusném obřadě v románu* (R) • 265 *„Tam dole“*, *kde Huysmans píše také o Gil de Raisovi*, „*podotkl*] *„Tam dole“ od Huysmase, kde autor píše také o Gil de Raisovi*, „*podotkl* (K2)] *„Tam dole“* *podotkl* (R2)] *„Tam dole“ od Huysmase, kde autor píše také o Gil de Raisovi*, „*podotkl* (R) • 265 *Je to*

vyličení] *Je to vyličení* (K2)] *Bylo to vyličení* (R2, R) • 265 které *zúčastnila se slavná*] které *zúčastnila se slavná* (K2, R2)] které *súčastnila se slavná* (R) • 265 *d'ábelskou ženu!*] *d'ábelskou ženu!* (K2)] *démonickou ženu!* (R2)] *d'ábelskou ženu!* (R) • 265 *mohla by jiná žena*] *mohla-li by jiná žena* (K2, R2, R) • 265 *jimž se podrobila tato*] *jimž se podrobila tato* (K2, R2)] *jimž podrobila se tato* (R) • 265 *aby se stala královnou,*] *aby se stala královnou,* (K2, R2)] *aby stala se královnou,* (R) • 265 *abbé Guiborga?*] *abbéa Guiborga?* (K2, R2, R) • 265-266 *chybí část odstavce začínající Podle knihy dra Legné a končící dočteš se tam ještě více.* (R2) • 265 *Podle knihy*] *Dle knihy* (K2, R) • 265 *dra Legné*] *dr. Legné* (K2)] *dra. Legné* (R) • 265 *stařecký uctivač d'ábla.*] *stařecký satanik.* (K2, R) • 265 *V okamžiku posvěcování*] *V okamžiku konsekrace* (K2, R) • 265 *nechá krev plynouti*] *nechá krev plynouti* (K2)] *nechá krev kapat* (R) • 265 *poté rozpoutávají se hody smyslnosti, kdy se nejkrásnější žena Francie oddává špinavé*] *poté rozpoutává se orgie smyslnosti, při níž nejkrásnější žena Francie oddává se špinavé* (K2, R) • 266 *Nuže, není zde důkazu, že žily podobné ženy a že žijí v našem*] *Nuže, rci, není zde důkazu, že žily podobné ženy a že žijí v našem* (K2)] *Rci, není zde důkazu, že žily podobné ženy a že žijí v našem* (R2)] *Nu, řekni, není zde důkazu, že podobné ženy žily a žijí i v našem* (R) • 266 *pravil jsem poněkud rozpačit, „toť je nepopěrná skutečnost,*] *pravil jsem poněkud rozpačit, „toť je nepopíratelná skutečnost,* (K2, R2)] *pravil jsem poněkud rozpačit, „co uvádíš, je nepopíratelná skutečnost.* (R) • 266 *možná, že v Paříži,*] *možná, že v Paříži,* (K2)] *možno, že v Paříži,* (R2, R) • 266 *jsou dosud podobné zjevy.*] *jsou dosud podobné zjevy.* (K2, R2)] *jsou podobné ženy dosud.* (R) • 266 *vpadl mi do řeči Molnár,*] *vpadl mi do řeči Molnár,* (K2, R2)] *vpadl mi do řeči Molnár,* (R) • 266 *chybí část 3. odstavce začínající Znam na př. ženu, jež a končící proti němu u jeho nepřátel.*“ (R2) • 266 *Znam na př. ženu,*] *Znam na př. ženu,* (K2)] *Znam ženu,* (R) • 266 *vytušil její d'ábelskou povahu*] *vytušil její démonický charakter* (K2, R) • 266 *pomocí přítele podařilo se mu odpoutati*] *pomocí jeho přítele se mu podařilo odpoutati* (K2)] *pomocí jeho přítele podařilo se mu odpoutati* (R) • 266 *že jí nechce pustiti ze své moci, a pokrytecky hledala*] *že jí nechce pustiti ze své moci a pokrytecky hledala* (K2, R) • 266 *Co má činiti?*] *Co jest mu tedy činiti?* (K2, R2)] *Co by měl učiniti?* (R) • 266 *Jsi-li tak zkušený,*] *Jsi-li tak moudrý,* (K2, R2, R) • 266 *klidně odvětil přítel.*] *odvětil klidně přítel.* (K2, R2)] *klidně odvětil přítel.* (R) • 266 *ženě a nechci jí zbytečně křivditi. Rozhodně měj Edgara na zřeteli. A řekni mi, co nového se s ním děje;* hlavně,] *ženě a nechci jí zbytečně křivditi. Rozhodně měj Edgara na zřeteli. A sděl mi, co nového se s ním děje;* hlavně, (K2, R2)] *ženě a zbytečně nechci jí křivditi. Dávej na Edgara pozor a sděl mi vše, co se s ním děje;* hlavně, (R) • 266 *navštívím jej v nejbližších dnech a povím ti,*] *navštívím jej v nejbližších dnech a sdělím ti,* (K2, R2)] *navštívím jej co nejdříve a sdělím ti,* (R) • 266 *vstoupil do restaurační zahrady*] *vstoupil do restaurační zahrady* (K2, R2)] *vstoupil do zahradní restaurace* (R) • 266 *synovec a žádá mne o nějaké místo;*] *synovec a obrátil se na mne ohledně opatření nějakého místa;* (K2, R2, R) • 266 *že budu dnes večer zde*] *že budu dnes večer zde* (K2, R2)] *že dnes večer budu zde* (R) • 266 *Co se týče Edgara,*] *Co se týče Edgara,* (K2, R2)] *Co se týká Edgara,* (R) • 266 *lístek, kdybych nebyl doma;*] *lístek, kdybych nebyl doma;* (K2, R2)] *lístek, kdybys mne nezastihl doma;* (R) • 267 *případ.*“ „*Ujednáno. Na shledanou.*“ A *přítel, podav mi ruku, odešel.*] *případ.*“ „*Ujednáno. Tož na shledanou.*“ A *přítel, podav mi ruku, spěšně odešel.* (K2, R2)] *případ.*“ A *přítel, podav mi ruku, spěšně odešel.* (R) • 267 *navštívil jsem doktora.*] *navštívil jsem doktora.* (K2, R2)] *navštívil jsem Molnára.* (R) • 267 „*Nuže?*“ *přivítal*] „*Nuže?*“ *přivítal* (K2, R2)] „*Nu?*“ *přivítal* (R) • 267 „*Nuže, měl jsi pravdu!*] „*Nuže, měl jsi pravdu!* (K2, R2)] „*Měl jsi pravdu!* (R) • 267 *Všiml jsem si dobře ženy, jež zlovorně působí na Edgara, a shledal*] *Povšiml jsem si dobře oné ženy, jež démonicky působí na Edgara a shledal* (K2)] *Povšimnul jsem si dobře oné ženy, jež démonicky působí na Edgara*

a shledal (R2)] *Dobře jsem si povšimnul ženy, jež tak demonicky působí na Edgara a shledal* (R) • 267 *jsoučno čarodějnic.*] *existenci čarodějnic.* (K2, R2, R) • 267 *Ta žena*] *Ta žena* (K2)] *Ona žena* (R2, R) • 267 *očarován, jiného výkladu pro to nemám.*“] *očarován, jiného výkladu nevím.*“ (K2, R2)] *očarován, jinak nemohu toho označiti.*“ (R) • 267 „*Přihodilo se něco nového?*“ *zeptal se*] „*Přihodilo se opět něco nového?*“ *optal se* (K2, R2)] „*Přihodilo se něco nového?*“ *zeptal se* (R) • 267 *řekl, že se s Hildou Valencovou ožení, než odjede*] *sdělil, že se s Hildou ožení než odjede* (K2, R2, R) • 267 *vyřízena a Edgar chystá se v nejbližších dnech odcestovat.*] *vyřízena a chystá se nejbližší dny odcestovat.* (K2, R2)] *vyřízena a Edgar chce v nejbližších dnech odcestovat.* (R) • 267 *bylo to marné.*] *bylo to marné.* (K2)] *bylo to marno.* (R2)] *bylo to marné.* (R) • 267 *chybí část posledního odstavce začínající Chtěl jsem, aby se snažil a končící nějaký čas mimo její dosah.* (R2) • 267 *aby se snažil dostat z jejího vlivu soustředěnou vůlí.* Radil] *aby se snažil dostati se z vlivu jejího učarování vzmužením a opřením se jejím svodům soustředěnou vůlí.* Radil (K2)] *aby se snažil dostati se z vlivu Hildina učarování vzmužením a opřením se jejím svodům soustředěnou vůlí.* Radil (R) • 267 *Vylíčil jsem mu jeho*] *Vylíčoval jsem mu jeho* (K2, R2, R) • 267 *podvodnici. Nic naplat. Řekl gpodvodnici. Nic naplat. Řekl* (K2, R2)] *podvodnici. Marně. Řekl* (R) • 267 *nemluví pravdu,*] *nemluví pravdy,* (K2, R2, R) • 267 *že její líčení tajemného*] *že její líčení tajemného* (K2, R2)] *že líčení její tajemného* (R) • 267 *bylo vymyšleno, a rovněž dědictví*] *bylo vymyšleno a rovněž dědictví* (K2)] *bylo vymyšleno, a rovněž dědictví* (R2)] *bylo vymyšlené a rovněž očekávané dědictví* (R) • 267 *její obrazotvornosti.*] *její fantasii.* (K2, R2, R) • 267 *že si vymýšlí*] *že si vymýšlí* (K2, R2)] *že si Hilda vymýšlí* (R) • 267 *neopustí a poskytne*] *neopustí za žádnou cenu a poskytne* (K2, R2, R) • 268 *aby mohla v cizině začít zcela nový život.*] *aby mohla v cizině započít zcela nový život.* (K2, R2)] *aby v cizině mohla započít zcela nový život.* (R) • 268 *za ni odpovědna; jim náleží budoucnost*] *za ni zodpovědna; jim náleží budoucnost* (K2)] *za ni zodpovědna; jim patří budoucnost* (R2, R) • 268 *té jediné věří*] *té jediné věř* (K2, R2)] *té jediné věří* (R) • 268 *v svém oboru,*“] *ve svém oboru,*“ (K2, R2, R) • 268 *Jest jí uspán a nemá*] *Jest jí hypnotisován a nemá* (K2)] *Je jí hypnotisován a nemá* (R2)] *Jest jí hypnotisován a nemá* (R) • 268 *Namluví mu co chce,*] *Sugeruje mu, co chce,* (K2)] *Suggeruje mu, co chce,* (R2)] *Sugeruje mu, co chce,* (R) • 268 *může člověka vědomě vehnati i v náruč*] *může vehnati člověka vědomě i v náruč* (K2, R2)] *může člověka vědomě vehnati i v náruč* (R) • 268 *přisvědčil Molnár. „Jako lékař poznal jsem příklad takového strašného vlivu.*] *přisvědčil lékař, „jsou příklady toho. Sám jsem za své praxe poznal příklad takové strašné sugesce.* (K2, R2)] *přisvědčil doktor, „jsou příklady toho. Sám jsem za své praxe poznal příklad takové strašné sugesce.* (R) • 268 *Měl jsem nemocného,*] *Měl jsem pacienta,* (K2, R2, R) • 268 *nevylečitelnou zádumčivostí.*] *nevyléčitelnou zádumčivostí.* (K2, R2, R) • 268 *trpný člověk*] *pasivní člověk* (K2, R2, R) • 268 *dospěl k názoru,*] *dospěl k názoru,* (K2, R2)] *došel k názoru,* (R) • 268 *není skutečně,*] *neexistuje skutečně,* (K2, R2, R) • 268 *vše jen v naší*] *vše v naší* (K2, R2)] *vše jest jen v naší* (R) • 268 *Nejsou oblaka,*] *Neexistují oblaka,* (K2, R2, R) • 268 *nejsou dramata*] *neexistují dramata* (K2, R2, R) • 268 *nejsou bohové,*] *neexistují bohové,* (K2, R2, R) • 268 *nejsou jiné světy,*] *neexistují jiné světy,* (K2, R2, R) • 268 *ustálená představa, a záleží na tom, jak*] *ustálená představa, a přijde na to, jak* (K2, R2, R) • 268 *vžijeme, jak v ni věříme.*] *vžijeme, jak v ni věříme.* (K2, R2)] *vžijeme a jak v ni věříme.* (R) • 268 *Dělal pokusy a zaplatil je smrtí.*] *Experimentoval a zaplatil své pokusy smrtí.* (K2, R2)] *Experimentoval a zaplatil své pokusy zaplatil smrtí.* (R) • 268 *nalezl jsem jej mrtvého.*] *nalezl jsem jej mrtvého.* (K2)] *nalezl jej mrtvého.* (R2)] *nalezl jsem ho mrtvého.* (R) • 268 *Seděl před obrazem, znázorňujícím nádherně rozbouřené*] *Seděl před obrazem, znázorňujícím nádherně rozbouřené* (K2, R2)] *Seděl před obrazem nádherně znázorňujícím rozbouřené* (R) • 268 *Bylo to Knüpferevo dílo.*

Zjistil jsem, že nemocný zemřel za příznaků podobných zadušení. Utopil] *Bylo to dílo Knüpfgerovo. Konstatoval jsem, že můj pacient zemřel za příznaků, podobných zadušení. Utopil* (K2) *Bylo to dílo Knüpfgerovo. Utopil* (R2)] *Bylo to Knüpfgerovo dílo. Zjistil jsem, že můj pacient zemřel za příznaků, podobných zadušení. Utopil* (R) • 268 *slova v moři*] *slova v moři* (K2)] *slova ve vodě* (R2)] *slova v moři* (R) • 268 *amostatně žítí, a žije jen jako stroj,*] *amostatně existovati a žije jen jako automat,* (K2, R2, R) • 268 *rozpadne se vniveč.*“] *rozpadne se vniveč.*“ (K2, R2)] *rozpadne se v niveč.*“ (R) • 269 *toho,*“ *vážně připojil lékař.*] *toho,*“ *připojil vážně lékař.* (K2, R2)] *toho,*“ *vážně připojil doktor.* (R) • 269 *ženou, aby*] *ženou, než aby* (K2, R2, R) • 269 *nežil a nechtěl zemřítí*] *nežil a nechtěl zemřítí* (K2)] *nežil a nezemřel* (R2)] *nežil a nechtěl zemřítí* (R) • 269 *dnů,*“ *odvětil jsem.*] *dnů,*“ *odvětil jsem.* (K2, R2)] *dnů,*“ *odpověděl jsem.* (R) • 269 *„Pak ho již nevidíme,*“] *„Pak jej již nevidíme,*“ (K2, R2)] *„Pak jej už nevidíme,*“ (R) • 269 *jsem se oddal* úplnému lenošení,] *jsem se oddal* úplnému lenošení, (K2, R2)] *oddal jsem se* úplnému lenošení, (R) • 269 *Toulal jsem se celé dny* přírodou s puškou a *se strýcovým psem* po lukách] *Toulal jsem se přírodou s puškou a strýcovým psem od rána do večera* po lukách (K2, R2, R) • 269 *zajíce nebo koroptev*] *zajíce nebo koroptev* (K2)] *zajíce nebo tetřívka* (R2)] *zajíce nebo koroptev* (R) • 269 *dokonce jsem ulovil bažanta.*] *dokonce jsem ulovil bažanta.* (K2)] *dokonce jsem ulovil sluku.* (R2)] *dokonce ulovil jsem bažanta.* (R) • 269 *do Prahy, osvěžen a posílen k další práci.*] *do Prahy, osvěžen a posílen k další práci ve svém kancelářském povolání.* (K2, R2)] *do Prahy, osvěžen a posílen k další práci.* (R) • 269 *P návratu*] *Po návratu* (K2)] *Po svém návratu* (R2, R) • 269 *navštívil jsem Molnára.*] *navštívil jsem druhého dne Molnára.* (K2, R2)] *navštívil jsem hned Molnára.* (R) • 269 *„Nuže, jak je?*“] *„Nuže, jak je?*“ (K2, R2)] *„Nu, jak je?*“ (R) • 269 *po tři týdny,*] *po tři týdny,* (K2, R2)] *ony tři týdny,* (R) • 269 *pěkný přítel,*“ *zahučel.*] *pěkný přítel,*“ *zahučel přítel.* (K2)] *pěkný kamarád,*“ *zahučel přítel.* (R2, R) • 269 *„Ani jsi mi neposlal lístku*] *»Ani jsi mi neposal lístku* (K2)] *„Ani jsi mi neposal lístku* (R2)] *„Neposal jsi mi ani lístku* (R) • 269 *venkovského pobytu*] *venkovského pobytu* (K2, R2)] *letního pobytu* (R) • 269 *Dovedl bys snadno* na člověka] *Dovedl bys snadno* na člověka (K2, R2)] *Snadno bys dovedl* na člověka (R) • 269 *„nehorši se proto*] *„nehorši se proto* (K2, R2)] *„nehněvej se proto* (R) • 269 *Stal jsem se zcela dítětem přírody na tu dobu a od časného rána dlel jsem venku, a když*] *Stal jsem se zcela dítětem přírody na tu dobu a od časného rána dlel jsem venku, a když* (K2, R2)] *Stal jsem se venku zcela dítětem přírody, od časného rána dlel jsem venku a když* (R) • 270 *šel vždy hned spat.*] *šel vždy ihned spat.* (K2)] *šel vždy ihned spat.* (R2)] *šel vždy hned spat.* (R) • 270 *A tak den*] *A tak to chodilo den* (K2, R2, R) • 270 *„Spíše obával ses, abych za tebou nepřišel,*“ *s úsměvem přerušil mne lékař.*] *„Spíše jsi se snad obával, abych za tebou nepřišel,*“ *vpadl mi s úsměvem do řeči lékař.* (K2, R2)] *„Snad měl jsi spíše strach, abych za tebou nepřišel,*“ *vpadl mi doktor s úsměvem do řeči.* (R) • 270 *dvounohá srnka*] *dvounohá srnka* (K2)] *dvounohá laňka* (R2)] *dvounohá srnka* (R) • 270 *co nového stalo se za mé*] *co nového událo se zatím za mé* (K2, R2)] *co nového událo se za mé* (R) • 270 *a Edgarem, slyšel jsi o nich něco?*“] *a Edgarem, slyšel jsi o nich něco?*“ (K2, R2)] *a Edgarem? Slyšel jsi něco o nich?*“ (R) • 270 *vážně pravil Molnár*] *pravil vážně Molnár* (K2, R2)] *vážně pravil Molnár* (R) • 270 *Edgar se s Hildou oženil.*“] *Edgar s Hildou se oženil.*« (K2)] *Edgar se s Hildou oženil.*“ (R2)] *Edgar se oženil s Hildou.*“ (R) • 270 *„Nu, to jsem věděl;*] *„Nu, to jsem přece věděl předem;* (K2, R2, R) • 270 *Edgar svěřil, že*] *Edgar sdělil, že* (K2, R2, R) • 270 *přisvědčil lékař,*] *přisvědčil lékař,* (K2, R2)] *přisvědčil doktor,* (R) • 270 *„Nikoli,*“ *pravil lékař,* „*zůstali*] *„Nikoli,*“ *pravil lékař,* „*zůstali* (K2, R2)] *„Ne,*“ *řekl doktor,* „*zůstali* (R) • 270 *vůbec neodjede.*“] *vůbec neodjede.*“ (K2, R2)] *vůbec již neodjede.*“ (R) • 270 *tedy rozmyslil,*“] *tedy rozmyslil,*“ (K2, R2)] *tedy přece rozmyslil,*“ (R) • 270 *Vyskočil jsem jako*] *Vyskočil jsem s pohovky jako* (K2, R2, R) • 270 *k*

strýci, *konala se* Edgarova] *ke svému* strýci, *odbyvala se* Edgarova (K2, R2)] *k* strýci, *odbyvala se* Edgarova (R) • 270 Myslíl jsem, že *po svatbě manželé* odjedou,] Myslíl jsem *sám*, že *po svatbě manželé* odjedou, (K2, R2)] Myslíl jsem, že *manželé po svatbě* odjedou, (R) • 270 *Víš přece*, že Edgar] *Ty přece víš*, že Edgar (K2, R2)] *Víš přece*, že Edgar (R) • 271 *využila nyní* Hilda,] *využila nyní* Hilda, (K2, R2)] *využila* Hilda, (R) • 271 *je bohat.*] *je bohat.* (K2, R2)] *je nyní bohat.* (R) • 271 *že by nepřežila, kdyby zešílel, a líčila*] *že by to nepřežila, kdyby zešílel, a líčila* (K2, R2)] *že by nepřežila, kdyby zešílel a líčila* (R) • 271 Edgar *nadhodil v hovoru, že se raději zastřelí, než by se dočkal* takových] Edgar *nadhodil v hovoru, že se raději zastřelí, než aby se dočkal* takových (K2, R2)] Edgar *v hovoru nadhodil, že raději se zastřelí, než aby se dožil* takových (R) • 271 Při *své dobrodružně založené* povaze souhlasil, *a oba určili den*,] Při *jeho romanticky založené* povaze souhlasil *s tím, a oba určili den*, (K2, R2)] Při *jeho romanticky založené* povaze *s tím* souhlasil *a určili si den*, (R) • 271 *truchlivému činu*] *tragickému činu* (K2, R2, R) • 271 „*Tedy jsou*] „*Tedy oba jsou* (K2, R2, R) • 271 *Přísahala mu, jakmile on se zastřelí*,] *Přísahala mu, že jakmile se on zastřelí*, (K2, R2, R) • 271 *z revolveru se zabije.*] *z revolveru zabije sebe.* (K2, R2)] *z revolveru zabije ona sebe.* (R) • 271 Hilda *vyběhla z bytu s vlajíci vlasy* a volala] Hilda *vyběhla z bytu s vlajíci vlasy* a volala (K2, R2)] Hilda *s rozpuštěnými vlasy* *vyběhla z bytu* a volala (R) • 271 *podezření, že Edgara sprovodila se světa?*“] *podezření, že sprovodila se světa Edgara?*“ (K2, R2)] *podezření, že Edgara sprovodila se světa?*“ (R) • 271 *zchytralostí té ženy.*] *rafinovaností této ženy.* (K2)] *raffinovaností této ženy.* (R2)] *rafinovaností té ženy.* (R) • 271 „*Ne, o to se dostatečně postarala,*“ *pravil lékař*] „*Nikoli, o to se již předem dostatečně postarala,*“ *pravil lékař* (K2, R2)] „*Nikoli, o to již předem dostatečně se postarala,*“ *pravil doktor* (R) • 271 *dopisy, patrně z Hildina*] *dopisy, patrně z Hildina* (K2, R2)] *dopisy, jistě asi z Hildina* (R) • 271 *v nichž jim oznámil*,] *v nichž oznámil jim*, (K2, R2)] *v nichž jim oznámil*, (R) • 271 *rozhodl skončiti sebevraždou, a udal*] *rozhodl skončiti sebevraždou a udal* (K2)] *rozhodl skončiti zastřelením a udal* (R2)] *rozhodl skončiti sebevraždou a udal* (R) • 271 *mimo přímé*] *mimo veškeré přímé* (K2, R2)] *mimo každé přímé* (R) • 271 *stalo?*“ *otázal jsem se*] *stalo?*“ *dotázal jsem se* (K2, R2)] *stalo?*“ *zeptal jsem se* (R) • 271 *odvětil lékař,*] *odvětil lékař,* (K2, R2)] *odvětil doktor,* (R) • 271 *jedinou dědičkou*] *universální dědičkou* (K2, R2, R) • 271 *vše, co zbylo po jejím manželu, a dnes kuje patrně někde jinde ohavné plány. Snad je špionkou.* *Nevím*] *vše, co zbylo po jejím manželu a dnes kuje patrně někde jinde své ohavné plány. Nevím* (K2, R2)] *vše, co zbylo po jejím manželu a dnes patrně kuje jinde své ohavné plány. Nevím* (R) • 272 *Molnár se pohřížil v mlčení; nechťje ho vyrušovati,*] *Molnár pohřížil se poté v mlčení a já; nechťje jej vyrušovati,* (K2)] *Molnár pohřížil se po té v mlčení a já; nechťje jej vyrušovati,* (R2)] *Molnár pohřížil se v mlčení a já; nechťje jej vyrušovati,* (R) • 272 *se již na nic.*] *se ho již na nic v případě nešťastného Edgara.* (K2, R2, R) • 272 *přece jsem si všiml,*] *přece jsem si povšiml,* (K2)] *přece jsem si povšimnul,* (R2)] *přece jsem si povšiml,* (R) • 272 *lékařově pokoji,*] *lékařově pokoji,* (K2, R2)] *doktorově pokoji,* (R) • 272 *Byla to Edgarova podobizna.*] *Byla to podobizna Edgarova.* (K2, R2, R)

PSYCHOMETRIE

K2 = první knižní vydání *Neviditelné ruce* (1926); R2 = fragment rukopisu *Schodiště přeludů* (nedatovaný); R = rukopis *Neviditelné ruce* (1919–1921)

273 *PSYCHOMETRIE*] *PSYCHOMETR* (K2, R2, R) • 273 *S jakou utajenou*] *S jakousi utajenou* (K2, R2, R) • 273 *nesl malý*] *nesl pod pažďí malý* (K2, R2, R) • 273 *občas pohlédl*]

občas v *chůzi* pohlédl (K2, R2, R) • 273 poklad a *odnáší si jej domů*,] poklad a *odnáší si jej domů*, (K2)] poklad, *který si odnáší domů*, (R2, R) • 273 Starém *městě* pražském] Starém *Městě* pražském (K2, R2, R) • 273 jehož *šedě hnědá* omítka byla *oprýskána*] jehož *šeděhnědá* omítka byla *oprýskaná* (K2, R2, R) • 273 římsy *zuráženy*, a] římsy *zurážené* a (K2, R2, R) • 273 *vcházelo se tmavým*] *vcházelo se tmavým* (K2)] *se vcházelo tmavým* (R2, R) • 273 vyšlapanými, vrzajícími] vyšlapanými, *věčně* vrzajícími (K2, R2, R) • 273 mládenec dva šeré,] mládenec dva šeré, (K2)] mládenec *Blažek* dva šeré, (R2)] mládenec dva šeré, (R) • 273 *jemuž vedla skromnou domácnost; chodila trochu schýlená, jako by měla na sobě olověný plášť.*] *jemuž vedla skromnou domácnost.* (K2)] *jemuž vedla skromnou domácnost.* (R2, R) • 273 *Timotej Blažek* byl muž asi padesátiletý, naprosto nedbalý zevnějšku.] *Timotej Blažek* byl muž asi padesátiletý, naprosto nedbalý zevnějšku. (K2)] *Co se týče Timoteje Blažka, byl to muž asi padesátiletý a naprosto nedbalý svého zevnějšku.* (R2)] *Timotej Blažek* byl muž asi padesátiletý, naprosto nedbalý *svého* zevnějšku. (R) • 273 pamatovali ho *léta*,] pamatovali ho *léta*, (K2)] pamatovali ho *leta*, (R2, R) • 273 stále v stejném] stále *ve* stejném (K2)] stále v stejném (R2, R) • 273 zimníku s *dávno* vypelichaným *kožišínovým* límcem, v *létě* v] zimníku s *dávno* vypelichaným *kožišínovým* límcem, v *létě* v (K2)] zimníku s vypelichaným *kožešínovým* límcem, v *letě* v (R2)] zimníku s *dávno* vypelichaným *kožišínovým* límcem, v *letě* v (R) • 273 byly *roztřepeny*] byly *roztřepené* (K2)] byly *dole roztřepené* (R2, R) • 273 hrůzně *zabláceny*.] hrůzně *zablácené*. (K2, R2, R) • 273 pro podivínství.] pro podivínství. (K2)] pro *své* podivínství. (R2)] pro podivínství. (R) • 273 *začal prý* přednášeti] *počal prý* přednášeti (K2)] *počal* přednášeti (R2)] *počal prý* přednášeti (R) • 273 po *třech měsících* neprobral] po *třech měsících* neprobral (K2)] po *čtvrt letě* neprobral (R2, R) • 273 o tomto *předmětu*,] o tomto *předmětu*, (K2)] o tomto *předmětě*, (R2)] o tomto *předmětu*, (R) • 273 *odůvodněně* počali pochybovati] *odůvodněně* počali pochybovati (K2)] *počali odůvodněně* pochybovati (R2, R) • 274 *věrně plníc* jeho rozkazy a *oddaně se podrobujíc* jeho rozmarům.] *věrně plníc* jeho rozkazy a *oddaně se podrobujíc* jeho rozmarům. (K2)] *plníc věrně* jeho rozkazy a *podrobujíc se oddaně* jeho rozmarům. (R2, R) • 274 byly *zastavěny policemi*, naplněnými starými knihami, a] byly *zastaveny regály*, naplněnými starými knihami a (K2, R2, R) • 274 byly *rozestavěny*] byly *rozestaveny* (K2, R2, R) • 274 *průměrní lidé*] *průměrní lidé* (K2)] *normální lidé* (R2, R) • 274 A *vpravdě* činil] A *vpravdě* činil (K2)] A *v pravdě* činil (R2, R) • 274 knihy, páchnoucí plísní, a] knihy páchnoucí plísní a (K2)] knihy, páchnoucí plísní a (R2, R) • 274 *zažloutlá lidská lebka*,] *zažloutlá lidská lebka*, (K2)] *zežloutlá lebka*, (R2, R) • 274 Mezi tím *tísnily se* menší] Mezi tím *tísnily se* menší (K2)] Mezi tím *se tísnily* menší (R2, R) • 274 *mnohé, podle Blažkova sdělení*, obsahovaly] *mnohé, dle Blažkova sdělení*, obsahovaly (K2)] *mnohé, dle sdělení Blažkova*, obsahovaly (R2, R) • 274 nelad, v kterém] nelad, *ve* kterém (K2)] nelad, v kterém (R2, R) • 274 jeho *podivné, jakoby omšené* bytosti.] jeho *podivné, jakoby omšené* bytosti. (K2)] jeho *omšené, podivné* bytosti. (R2, R) • 274 *pohledům* zvědavých] *očím* zvědavých (K2)] *zrakům* zvědavým (R2, R) • 274 *Blažek dny, se zeleným stínítkem na očích a v kařatech, pročítaje staré knihy a listiny*, zkoumaje] *Blažek celé dny, prohrabávaje se v listech starých knih a listin*, zkoumaje (K2)] *Blažek celé dny, prohrabávaje se ve starých svazcích a listinách*, zkoumaje (R2, R) • 274 *Při tomto zaměstnání podobal se středověkému*] *Při tomto zaměstnání podobal se středověkému* (K2)] *Podobal se při tomto zaměstnání středověkému* (R2, R) • 274 *Okultismus, magie, spiritismus, alchymie, židovská tajná nauka poutaly* v nejvyšší míře] *Okultismus, magie, spiritismus, alchymie,*

kabala poutaly v nejvyšší míře (K2)] *Okkultism, magie, spiritism, alchymie, kabala vše to poutalo* v nejvyšší míře (R2)] *Okkultism, magie, spiritism, alchymie, kabala poutaly* v nejvyšší míře (R) • 274 *čarodějných rostlin,*] *magických rostlin,* (K2, R2, R) • 274 *zkoušel přípravky*] *zkoušel preparáty* (R2, R) • 274 *Zejména lákala jej otázka*] *Zejména lákal jej problém* (K2, R2, R) • 274 *snaze, a dospěl k úsudku*] *snaze a dospěl k úsudku* (K2)] *snaze a dospěl posléze k úsudku* (R2, R) • 275 *obyvatelé země,*] *obyvatelé zeměkoule,* (K2, R2, R) • 275 *jejichž vzdělání bylo značné podle dohadu učenců, mnoho věděli o záhadách*] *jejichž vzdělání muselo býti značné dle dohadu učenců, mnoho věděli o záhadách* (K2)] *jejichž kultura musela býti značná dle dohadu učenců, věděli mnoho o záhadách* (R2, R) • 275 *Podle nejstarších zkazek, které*] *Dle zkazek o tomto národu, které* (K2)] *Dle zkazek o tomto národě, které* (R2, R) • 275 *Středozevního moře*] *Středozevního moře* (K2)] *středozevního moře* (R2, R) • 275 *zbytkem pevniny,*] *zbytkem atlantické pevniny,* (K2, R2, R) • 275 *sahala až k jihoamerickým břehům*] *sahala až k břehům jihoamerickým* (K2, R2, R) • 275 *vytvořila vzdělání, jehož velikosti, podle zkazek,*] *vytvořila kulturu, jejíž velikosti, dle zkazek,* (K2, R2, R) • 275 *zde vlastně byl předpotopní*] *zde vlastně byl předpotopní* (K2)] *zde byl vlastně předpotopní* (R2)] *zde vlastně byl předpotopní* (R) • 275 *bájesloví starých národů*] *bájesloví starých národů* (K2)] *mythologii starověkých národů* (R2, R) • 275 *Před desetitisíciletím, strašlivou živelní pohromou zbytky Atlantidy zmizely v mořských hlubinách*] *Před desetitisíciletími, následkem strašlivé živelní pohromy Atlantis zmizela v mořských hlubinách* (K2, R2, R) • 275 *zůstaly pryč po ní*] *zůstaly po ní* (K2, R2, R) • 275 *Cunha, považované za vrcholky nejvyšších hor dávné země.*] *Cunha, vrcholky to považované za vrcholky nejvyšších hor dávné země.* (K2)] *Cunha, vrcholky to nejvyšších hor této dávné země.* (R2, R) • 275 *chybí poznámka pod čarou* (K2, R2, R) • 275 *kněží v původní podobě po tisíciletí.*] *kněží, kteréžto mrtvoly zachovaly svou původní podobu po tisíciletí.* (K2, R2, R) • 275 *překonání naprostého zmaru hmoty a zákaznosné práce smrti.*] *jisté překonání procesu naprostého zmaru hmoty a vzdorování zákaznosné práci smrti.* (K2, R2, R) • 276 *použití i na prodloužení*] *použití i pro prodloužení* (K2)] *použití snad i pro prodloužení* (R2)] *použití i pro prodloužení* (R) • 276 *tedy součástky mumii z egyptských královských hrobek a*] *tedy zjištěné součástky mumii z královských hrobek egyptských a* (K2, R2, R) • 276 *roztloukl je na*] *roztloukl je na* (K2)] *roztloukl tyto na* (R2, R) • 276 *prášek, jež v pravidelných dávkách užíval, tvrdě,*] *prášek, jež v pravidelných dávkách užíval tvrdě,* (K2)] *prášek, jež v infinitomálních dávkách požíval tvrdě,* (R2, R) • 276 *rozluštění záhady o prodloužení*] *rozluštění prodloužení* (K2, R2, R) • 276 *Jiná záhada, která Timoteje Blažka zajímala stejně jako prodloužení*] *Jiný problém, který Timoteje Blažka zajímal stejně jako prodloužení* (K2, R2, R) • 276 *podle Starého zákona,*] *podle Starého zákona,* (K2)] *podle bible starého zákona,* (R2, R) • 276 *Rozjímání dávných učenců*] *Rozjímání dávných učenců* (K2)] *Filosofování dávných učenců* (R2, R) • 276 *nauka, že veškerá hmota*] *nauka, že veškerá hmota*] *theorie, že veškerá hmota* (R2, R) • 276 *a její přeměnou lze i duši v ni promítnouti,*] *a její přeměnou lze i duši v ni individualisovati,* (K2)] *a přeměnou její lze i duši v ní individualisovati,* (R2, R) • 276 *možnost uměle stvořiti tělo,*] *možnost uměle stvořiti tělo,* (K2)] *možnost stvořiti uměle a synteticky tělo,* (R2, R) • 276 *Vzorem umělého*] *Vzorem umělého* (K2)] *Takovýmto vzorem umělého* (R2, R) • 276 *v představě mágů*] *v představě magů* (K2, R2, R) • 276 *živoucího ústrojí*] *živoucího mechanismu* (R2, R) • 276 *knih, aby zvěděl*] *knih, by zvěděl* (K2, R2, R) • 276 *životní možnosti*] *existenční možnosti* (K2, R2, R) • 276 *chybí část 4. odstavce začínající Podle nejstarší zprávy byla a končící v retortě vytvořiti umělého*

člověka. (K2, R2, R) • 276 Blažek dočetl se v Paracelsově] Dočetl se v Paracelsově (K2, R2, R) • 276 rerum“ návodu, jak] rerum“ návodu, jak (K2)] rerum“ popisu metody, jak (R2)] rerum“ návodu, jak (R) • 277 jak lze v laboratoři v alchymické] jak lze v laboratoři v alchymické (K2)] jak v laboratoři lze v alchymické (R2, R) • 277 urobiti umělého člověka,] urobiti homunkula, (K2, R2, R) • 277 někteří okultisté] někteří okultisté (K2)] někteří okkultisté (R2, R) • 277 jako zlatodějně znakovslví.] jako alchymickou symboliku. (K2, R2, R) • 277 císaře Rudolfa II.,] císaře Rudolfa II., (K2)] krále Rudolfa II., (R2)] císaře Rudolfa II., (R) • 277 homunkulus byla postavička] homunkulus byl postavička (K2)] homunkulus byla postavička (R2, R) • 277 člověka hvězdného,] člověka siderického, (K2, R2, R) • 277 pokusů o vytvoření umělého] pokusů o vytvoření umělého (K2)] pokusů vytvořiti umělého (R2, R) • 277 přibližně podobného člověku.] přibližně podobného člověku. (K2)] přibližně člověku podobného. (R2, R) • 277 které vzbuzovaly] jež vzbuzovaly (K2, R2, R) • 277 hlavně Golem.] hlavně golem. (K2, R2, R) • 277 Jehudy Löwa] Jehuda Löwa (K2, R2, R) • 277 přesvědčen o skutečném žití] přesvědčen o skutečné existenci (K2, R2, R) • 277 jehož prý oživoval jeho velitel tím, že mu vložil vždy pod jazyk „šem“.] jehož jeho velitel prý oživoval tím, že mu vložil vždy pod jazyk „šem“. (K2)] jehož oživoval prý jeho velitel tím, že mu vložil vždy „šem“ pod jazyk. (R2, R) • 277 čarodějný pergamenový] magický pergamenový (K2, R2, R) • 277 učený rabín používal k oživení] učený rabín používal k oživení (K2)] používal učený rabín k oživení (R2, R) • 277 slova byla napsána] slova musila býti napsána (K2, R2, R) • 277 škody lidstvo utrpělo,] škody lidstvo utrpělo, (K2)] škody utrpělo lidstvo, (R2, R) • 277 čarodějná formule ztratila se navždy.] magická formule ztratila se navždy. (K2)] magická formule se ztratila navždy. (R2, R) • 277 někde je zaznamenáno velké tajemství] někde zůstalo zaznamenáno ono velké tajemství (K2)] někde zůstalo zaznamenáno ono tajemství (R2)] někde zůstalo zaznamenáno ono velké tajemství (R) • 277 neváhal by sám na sobě vyzkoušet jeho] neváhal by sám na sobě vyzkoušet jeho (K2)] neváhal by vyzkoušet na sobě samém jeho (R2, R) • 277 Když v mrtvé hmotě zrodilo život, jak teprve by působilo, kdyby bylo vloženo] Když u mrtvé hmoty vyvolalo stav schopnosti života, jak teprve by musilo působiti, kdyby bylo vloženo (K2)] Když u mrtvé hmoty vyvolalo stav schopnosti života, jak teprve by musilo působiti, vloženo (R2, R) • 277 smělymi otázkami,] smělymi otázkami, (K2)] smělymi problémy, (R2, R) • 277 přinést ne-li prodloužení života, tož aspoň neobyčejné] přinést, ne-li prodloužení života, tož aspoň neobyčejné (K2)] přinést ne-li přímo prodloužení života, tož neobyčejné (R2)] přinést ne-li přímo prodloužení života, tož neobyčejné (R) • 277 životní síly.] životní síly. (K2)] vitální síly. (R2, R) • 277 To byl také hlavní cíl jeho studií] To bylo také hlavním cílem jeho studií (K2)] To byl také hlavní cíl jeho studií (R2, R) • 278 všechn čas a pro něž byl] všechn svůj čas a k vůli nimž byl (K2, R2, R) • 278 podrobiti se pokusu jakémukoli, byť byl i životu nebezpečnému] podrobiti se jakémukoli, byť i životu nebezpečnému životu. (K2, R2, R) • 278 zavánělo tajemnem.] zavánělo mystikou. (K2, R2, R) • 278 staré náboženské nauky, o bájesloví, tajné společnosti, hvězdářství.] staré náboženské kulty, o bájesloví, tajné společnosti, astrologii. (K2)] staré kulty náboženské, o mythologii, o tajné společnosti, o astrologii. (R2, R) • 278 Našel-li někde v nakladatelství nebo ve starožitnickém krámku knihy nebo předměty, týkající se tohoto oboru, hleděl] Našel-li někde v nakladatelství nebo ve starožitnickém krámku knihy nebo předměty týkající se tohoto oboru, hleděl (K2)] Našel-li v antikvariatech a starožitnických krámcích knihy nebo předměty toho oboru se týkající, hleděl (R2, R) • 278 výměnou nebo koupí.] výměnou nebo koupí. (K2)] výměnou,

nebo koupí. (R2, R) • 278 Tak sebral plno podivných amuletů, *sošek* bůžků] Tak za řadu let sebral plno podivných amuletů, *figurek* bůžků (K2)] Tak sebral za řadu let plno podivných *talismanů*, amuletů, *figurek* bůžků (R2, R) • 278 jež *kupily se v jeho skromném bytě*, hromadíce se ve výklencích,] jež *kupily se v jeho skromném bytě*, hromadíce se *na sebe* ve výklencích, (K2)] jež *plnily jeho skromný byt*, hromadíce se *na sebe* ve výklencích, (R2, R) • 278 *podivné směsici*.] *podivné směsici*. (K2)] *fantastické směsici*. (R2, R) • 278 Proto *obličej Timoteje Blažka zářil vnitřní*] Proto *obličej Timoteje Blažka zářil vnitřní* (K2)] Proto *zářil obličej Timoteje Blažka vnitřní* (R2, R) • 278 s *posvátnou*] s *jakousi posvátnou* (K2, R2, R) • 278 *jindy stařecky nahrbená*,] *jindy stařecky nahrbená*, (K2)] *jindy nahrbená*, (R2)] *jindy stařecky nahrbená*, (R) • 278 *den sebevědomě*,] *den jaksi sebevědomě*, (K2, R2, R) • 278 *bylo až nápadno známým, kteří jej*] *bylo až nápadno známým, kteří jej* (K2)] *bylo nápadno i známým, jež jej* (R2, R) • 278 *ulicích*. Proto] *ulicích*. Proto (K2)] *ulicích*. *Ale Timotej Blažek nevěšmal si ničeho a nikoho a zahloubán ve své myšlenky, s tichým úsměvem na tváři vešel do tmavého domovního průjezdu a chvatně vystoupil po dřevěném schodišti do prvního poschodí, jako by se již ani nemohl dočkati chvíle, kdy se pokochá pohledem na obsah vzácného balíčku*. Proto (R2)] *ulicích*. Proto (R) • 278 *do pokoje, jal se hned zbavovati*] *do svého pokoje, jal se ihned zbavovati* (K2, R2, R) • 278 *v němž byl*] *v němž tento byl* (K2, R2, R) • 278 *požitek byl*] *požitek nenadálého objevení se předmětu byl* (K2, R2, R) • 278 *Konečně objevil*] *Konečně objevil* (K2)] *Posléze objevil* (R2, R) • 278 *Oči Timoteje Blažka zazářily radostí a pýchou*.] *Oči Timoteje Blažka zazářily radostí a pýchou*. (K2)] *Zrak Timoteje Blažka zazářil radostí a vnitřním uspokojením*. (R2, R) • 278 *předmět chvějícíma se rukama*,] *předmět chvějícíma se rukama do výše*, (K2)] *předmět třesoucíma se rukama do výše*, (R2, R) • 278 *nehnutě několik okamžiků v němém obdivu*.] *nehnutě několik okamžiků v němém obdivu*. (K2)] *nehnutě v němém obdivu několik okamžiků*. (R2, R) • 278 *by probudil se ze snění*,] *by probudil se ze snění*, (K2)] *by se probudil ze snění*, (R2, R) • 278 *zavolal k vedlejší*] *zavolal směrem k vedlejší* (K2, R2, R) • 279 *Privřené dveře*] *Privřené dveře* (K2)] *Privřené dvře* (R2, R) • 279 *pokoje se tiše otevřely*] *pokoje tiše se otevřely* (K2)] *pokoje se otevřely* (R2, R) • 279 *vlasů a bledého, pihovatého obličej se objevila na prahu*.] *vlasů a bledého, pihovatého obličej se objevila se na prahu*. (K2)] *vlasů a obličej bledého a pihovatého objevila se na prahu*. (R2, R) • 279 *Žena přistoupila k bratru a prohlížela předmět, jež držel v rukou*.] *Žena přistoupila k bratru a prohlížela předmět, jež držel v rukou*. (K2)] *Žena přiblížila se k bratru a hleděla na předmět, jež držel v ruce*. (R2, R) • 279 *kolem níž se vinuli dva*] *kolem níž vinuli se dva* (K2)] *kolem níž se vinuli dva* (R2, R) • 279 „*Co to je, Timoteji?*“] »*Co to je, Timoteji?*« (K2)] „*A co to má býti, Timoteji?*“ (R2, R) • 279 *památka z dob peruanských Inků, začal Blažek*.] *památka z dob Inků peruanských, jal se jí bratr vykládati*. (K2)] *památka z dob Inků peruanských, jal se jí bratr vykládati*. (R2, R) • 279 *země, dnes pohřbená v hlubinách Atlantického oceánu*,] *země, dnes pohřbená v hlubinách Atlantického oceánu*, (K2)] *pevnina, dnes pohřbená v ohromných hlubinách Atlantického oceánu*, (R2, R) • 279 *spojena pruhem*] *spojena úzkým pruhem* (K2, R2, R) • 279 *pravděpodobně z Egypta svou největší osadu, tak asi i na druhé straně moře měli osadu v Jižní Americe*.] *pravděpodobně z Egypta svou největší kolonii, tak asi i na druhé straně moře měli kolonii v Jižní Americe*. (K2)] *pravděpodobně Egypt svou největší kolonii, tak i na druhé straně moře měli asi kolonii v Jižní Americe*. (R2)] *pravděpodobně Egypt svou největší kolonii, tak asi i na druhé straně moře měli kolonii v Jižní Americe*. (R) • 279 *Na výpravách*] *Na svých výpravách* (K2, R2, R) • 279 *velikou říši*] *velkou*

říši (K2, R2, R) • 279 *velkého* vzdělání,] *velikého* vzdělání, (K2, R2, R) • 279 v blahobytu a v *míru dlouho* ještě] v blahobytu a v *míru dlouho* ještě (K2)] v blahobytu a *míru dávno* ještě (R2, R) • 279 po *tak zvaném* objevení] po objevení (K2, R2, R) • 280 vetřelcům a *začala* dlouhá] vetřelcům a *započala* dlouhá (K2)] vetřelcům, a *tu započala* dlouhá (R2)] vetřelcům a *tu započala* dlouhá (R) • 280 *konečně* zničily národ tak *silný*] *konečně* zničily národ tak *silný* (K2)] *naposledy* zničily národ tak *mohutný* (R2, R) • 280 Veliké vzbouření *peruanských Inků pro samostatnost* v roce 1780, *pod velením Inky Juana Tupaca Amarú*, bylo] Veliké vzbouření *Inků po samostatnosti* v roce 1780, bylo krvavě potlačeno a členové panovnického rodu byli zajati. (K2, R2, R) • 280 potlačeno a *členové panovnického rodu byli zajati*.] potlačeno a *jejich panovnický rod byl zajat*. (K2)] potlačeno a *zajat tehdy celý jejich panovnický rod*. (R2, R) • 280 chybí část 1. odstavce (včetně pozn. pod čarou) začínající *Sotva čtyřicetiletý byl Juan* a končící *převezen do pevnosti Ceuty*. (K2, R2, R) • 280 Přes *veškeré nezdary nešťastný národ* *vzchopil se roku 1814 ještě jedenkrát a naposledy* k zoufalému odboji *pod vedením Pumacacueovým*, aby *zmocnil se vlády v své zemi*. Ale i tento] Přes *tento nezdar nešťastný národ* *vzchopil se roku 1814 ještě jedenkrát a naposledy* k zoufalému odboji *s vůdcem Pumacacuem v čele*, aby *zmocnil se vlády ve své zemi, než i tento* (K2)] Přes *tento nezdar* *vzchopil se r. 1814 ještě jedenkrát a naposledy nešťastný národ* k zoufalému odboji *s vůdcem Pumacacuem v čele*, aby *se zmocnil vlády ve své zemi, než i tento* (R2, R) • 280 osvobození *se ztroskotat*;] osvobození *ztroskotat*; (K2, R2, R) • 280-283 chybí 6 odstavců začínající „*Ovšem památky po nich* a končící *který byl zaslán z Indočíny*.“ (K2, R2, R) • 283 jako by *se v duchu vracel z pradávne*] jako by *v duchu vracel se z pradávne* (K2, R2, R) • 283 ani ponětí *o jeho pravém významu a původu*.] ani ponětí *o pravém významu a původu tohoto předmětu*. (K2, R2, R) • 283 za památku keltického původu, *starou asi 300 let před Kristem*.] za *nějakou* památku keltického původu, *asi 300 let před Kristem starou*. (K2, R2, R) • 283 *strašný* nesmysl, všechno *přece* prozrazuje *jihoamerický původ*.] *strašný* nesmysl, všechno *přece* prozrazuje *jihoamerický původ*. (K2)] *holý* nesmysl, „*rozčilil se zřejmě Timotej*“, všechno prozrazuje *původ jihoamerický*. (R2, R) • 283 *Bájeslovím* Peruanců] *Mytologií* Peruanců (K2)] *Mythologií* Peruanců (R2, R) • 283 kolem *níž se vinou dva*] kolem *níž vinou se dva* (K2)] kolem *něhož vinou se dva* (R2, R) • 283 znázorňují obětování.] znázorňují obětování *něčeho*.“ (K2, R2, R) • 283 obrátil *kámen*] obrátil *kámen* (K2)] obrátil *nyiní kamenný předmět* (R2, R) • 283 *rub ještě podrobněji dokazuje účel*] *rub ještě podrobněji dokazuje účel* (K2)] *rub dokazuje ještě podrobněji účel* (R2, R) • 283 pochybnost *rázu náboženského*.] pochybnost *jistě náboženského rázu*. (K2)] pochybnost *rázu náboženského*. (R2, R) • 283 *viděla jsi* božstvo, *jemuž obětina byla přinesena*,] *viděla jsi* božstvo, *jemuž obětina byla přinesena*, (K2)] *jsi viděla* božstvo, *jemuž přinesena obětina*, (R2, R) • 283 *vidíš* *prosebníkův původ*.] *vidíš* *zobrazeno původ prosebníkův*. (K2)] *vidíš* *zobrazeno jakési nacionále prosebníkovo*. (R2, R) • 283 malý *svalnatý muž*] malý *svalnatý muž* (K2)] malý, *svalnatý muž* (R2, R) • 284 typu, *toť* *prosebník*] typu, *toť rozhodně* *prosebník* (K2)] typu, *je rozhodně* *prosebník* (R2, R) • 284 *vyřezané dobytčí podoby*,] *vyřezané dobytčí podoby*, (K2)] *vyřezané podoby dobytčí*, (R2, R) • 284 Na *okrají* *vyřezané*] Na *okrají* *vyřezané* (K2)] Na *okrajích* *pak* *vyřezané* (R2, R) • 284 *Z celku* soudím,] *Z celku* soudím, (K2)] *Z toho* soudím, (R2, R) • 284 který *přinesl* tuto] který *přinesl* tuto (K2)] který *nesl* tuto (R2, R) • 284 *žádal božstva* o ochranu] *žádal božstvo* o ochranu (K2, R2, R) • 284 *Pavlína mlčky* sledovala] *Pavlína mlčky* sledovala (K2)] *Pavlína* sledovala (R2, R) • 284 *líčení; pak se zeptala*:] *líčení, pak se optala*: (K2)] *líčení; po té se*

optala: (R2, R) • 284 „Je to tedy něco podobného jako naše voskové obětiny,] „Je to tedy něco podobného, jako naše voskové obětiny, (K2, R2, R) • 284 *jež zbožní poutníci přinášejí*] *jež zbožní poutníci přinášejí* (K2)] *jež se dosud přinášejí* (R2, R) • 284 *záračným mariánským obrazům a sochám?*“] *záračným mariánským obrazům a sochám?*« (K2)] *záračným obrazům mariánským?*“ (R2, R) • 284 *nemýlím, hádám-li jí několik set let stáří.*] *nemýlím, odhaduji-li jí několik set let stáří.* (K2)] *nemýlím, odhaduji-li jí několik set roků stáří.* (R2, R) • 284 *Huajna Kapaka*] *Huaina Kapaka* (K2, R2, R) • 284 *byl roku 1533 popraven na Pizarrův rozkaz. Tehda Španělé loupili v*] *byl roku 1533 popraven na rozkaz Pizarrův. Tehda Španělé loupili v* (K2)] *byl roku 1533 na rozkaz Pizarrův popraven. Tehdy loupili Španělé v* (R2, R) • 284 *odváželi kořist na lodích*] *odváželi kořist na lodích* (K2)] *odváželi vše na lodích* (R2, R) • 284 *má obětina*] *moje obětina* (K2, R2, R) • 284 *peruanské vzdělanosti.*“] *peruanské kultury.*“ (R2, R) • 284 *skromně namítla Pavlína.*] *skromně namítla Pavlína.* (K2)] *namítla skromně Pavlína.* (R2)] *skromně namítla Pavlína.* (R) • 284 *Timotej hněvivě pohlédl na sestru.*] *Timotej sebou nervosně škulb a hněvivě pohlédl na sestru.* (K2)] *Timotej sebou nervosně škulb a hněvivě na ni pohlédl.* (R2, R) • 284 *přece zřetelně viděti kresbu i stáří.*] *přece zřetelně viděti kresbu i stáří.* (K2)] *přece viděti zřetelně řezbu i stáří.* (R2, R) • 284 *čarodějná věc, přesně zhotovená podle náboženského znakosloví uctivačů boha slunce.*] *magická věc, přesně zhotovená dle náboženské symboliky uctivačů boha slunce.* (K2)] *magická věc, zhotovená přesně dle náboženské symboliky uctivačů boha slunce.* (R2, R) • 284 *kdyby ses na to zeptal nějakého*] *kdyby ses na to zeptal nějakého* (K2)] *kdyby ses zeptal na to nějakého* (R2, R) • 284 *řekla Pavlína:*] *řekla Pavlína:* (K2)] *pravila Pavlína:* (R2, R) • 285 *jenž vyskytuje se v Americe, a tím byl by původ obětiny zjištěn*] *jenž vyskytuje se v Americe, a tím byl by původ obětiny zjištěn* (K2)] *jenž se vyskytuje v Americe a tím by byl původ této řezby zjištěn* (R2, R) • 285 *veškerou pochybnost.*“] *veškeru pochybnost.*“ (K2, R2, R) • 285 *materiálem, z něhož je obětina vyrobena, a proto*] *materiálem, z něhož obětina vyrobena, a proto* (K2)] *materiálem, z něhož obětina vyrobena a proto* (R2, R) • 285 *vzatý vědec v nerostopisném oboru.*] *vzatý vědec v oboru nerostopisném.* (K2)] *vzatý vědátor v oboru nerostopisném.* (R2, R) • 285 *Ale pro všechno mohu se*] *Však pro všechno mohu se* (K2)] *Však pro všechno mohu se* (R2, R) • 285 *doslovem k nadšenému*] *doslovem ke svému nadšenému* (K2, R2, R) • 285 *obětiny peruanských Inků*] *obětiny peruanských Inků,* (K2)] *obětiny Inků peruanských,* (R2)] *obětiny peruanských Inků,* (R) • 285 *jíti za svou práci.*] *jíti po své domácí práci.* (K2, R2, R) • 285 *odešla, chvíli ještě prohlížel kamenný*] *odešla, chvíli ještě prohlížel kamenný* (K2)] *odešla, prohlížel ještě chvíli kamenný* (R2, R) • 285 *několikrát do něho rýpl*] *několikrát do něho rýpl* (K2)] *několikráte do něho rýpl* (R2, R) • 285 *pak, neslyšně si něco pobručuje,*] *pak, pro sebe neslyšně něco si pobručuje,* (K2, R2, R) • 285 *vyhledal v polici*] *vyhledal v polici* (K2)] *vyhledal si v polici* (R2, R) • 285 *Jižní Ameriky*] *Jižní Ameriky* (K2)] *jižní Ameriky* (R2, R) • 285 *dopoledne Timotej Blažek navštívil svého*] *dopoledne Timotej Blažek navštívil svého* (K2)] *dopoledne navštívil Timotej Blažek svého* (R2, R) • 285 *Inků, kterou s vítězoslavným*] *Inků, kterou s vítězoslavným* (K2)] *Inků, již s vítězoslavným* (R2, R) • 285 *podal k posouzení.*] *podal k posouzení.* (K2)] *podal vědci k posouzení.* (R2, R) • 285 *Geolog delší dobu*] *Geolog delší dobu* (K2)] *Geolog předmět nějakou dobu* (R2)] *Geolog nějakou dobu* (R) • 285 *to starší věc,*“] *to starší věc,*« (K2)] *to býti starší věc,*“ (R2, R) • 285 *Timotej rozčileně se vymrštil se*] *Timotej rozčileně se vymrštil se* (K2)] *Timotej se rozčileně vymrštil se* (R2)] *Timotej se rozčileně vzchopil se* (R) • 285 *na niž před chvílí usedl.*] *na niž usedl po svém příchodu.* (K2,

R2, R) • 285 věc, „*podrážděně vyrazil ze sebe*, „*dokonce velmi*] věc, „*podrážděně vyrazil ze sebe*, „*dokonce velmi* (K2)] věc, „*podrážděně vyrazil ze sebe podrážděně*, „*velmi* (R2, R) • 286 pane, a považuji] pane, a považuji (K2)] pane a sice považuji (R2, R) • 286 památku *peruanských Inků*.] památku *peruanských Inků*. (K2)] památku *Inků peruanských*. (R2)] památku *peruanských Inků*. (R) • 286 „*To bych zrovna*] »*To bych zrovna* (K2)] „*Toho bych zrovna* (R2, R) • 286 zeptal se *Timotej s rozhorleným údivem*.] zeptal se *Timotej s rozhorleným údivem*. (K2)] zeptal se *s rozhorleným údivem Timotej*. (R2, R) • 286 *podle povahy kresby*] *dle povahy kresby* (K2)] *dle charakteru kresby* (R2, R) • 286 v *tamějších krajinách* nebylo. “] v *tamějších krajinách* nebylo.« (K2)] v *tamnějších krajinách* nebylo, “ *odvětil klidně otázaný*. (R2, R) • 286 *nejapně vyřezaný*,] *nejapně vyřezaný*, (K2)] *nejapně řezaný*, (R2, R) • 286 nemyslíl na to,] nemyslíl *asi* na to, (K2, R2, R) • 286 znázorňuje patrně *sedm desítek jeho věku*. “] znázorňuje patrně *sedm desítek jeho věku*.« (K2)] znázorňuje patrně *jeho věk*. “ (R2, R) • 286 „*Pak*, “ pokračoval geolog,] »*Pak*,« pokračoval geolog *ve svém posuzování*, (K2)] „*Dále*, “ pokračoval geolog *ve svém posuzování*, (R2, R) • 286 *naprosto staroamerický ráz*.] *naprosto staroamerického typu*. (K2, R2, R) • 286 *nevadilo*,“ *přerušil ho rychle Timotej*.] *nevadilo*,“ *vpadl mu Timotej rychle do řeči*. (K2, R2, R) • 286 že Kolumbus objevil] že *to byl Kolumbus, jenž objevil* (K2, R2, R) • 286 *ale je jisté*,] *ale jest jisté*, (K2)] *ale je jisté*, (R2)] *ale jest jisté*, (R) • 286 *Irové nebo Skandinávci*.] *Irové nebo Skandinávci*. (K2, R2, R) • 286 *jež vztahují se* na irské] *jež vztahují se* na irské (K2)] *jež se vztahují* na irské (R2, R) • 286 *několik století*] *několik století* (K2)] *mnoho století* (R2, R) • 286 *Nejhouževnatěji se udržuje pověst*,] *Nejhouževnatěji udržuje se pověst*, (K2, R2, R) • 286 *starých dějepisců, kteří dokazují, že Skandinávci prý již skoro pět set let před Kolumbem objevili Ameriku*.] *starých dějepisců, kteří dokazují, že byli to Skandinávci, kteří v 10. století, tedy celých pět set let před Kolumbem, objevili Ameriku*. (K2)] *starých historiků, již dokazují, že byli to Skandinávci, kteří v desátém století, tedy celých pět století před Kolumbem, objevili Ameriku*. (R2, R) • 286 spisovatel *Fastenrath*, *jenž se snaží, aby*] spisovatel *J. Tartenrath*, *jenž snaží se, aby* (K2, R2, R) • 287 *vydaném r. 1837*] *vydaném r. 1837* (K2)] *publikovaném roku 1837* (R2, R) • 287 některé *skandinávské ságy o objevení*] některé *skandinávské ságy, pojednávající o objevení* (K2)] některé *skandinávské ságy o objevení* (R2, R) • 287 *vypravuje se o Eriksonovi*,] *vypravuje se o Eriksonovi*, (K2)] *se vypravuje o Eriksonovi* (R2, R) • 287 *vydaná Jindřichem Rinkem*,] *vydaná dr. Jindřichem Rinkem před několika desetiletími*, (K2)] *vydaná doktorem Jindřichem Rinkem před několika desetiletími*, (R2, R) • 287 *pověsti byl Erik Červený nucen*] *pověsti o Eriku Červeném byl tento nucen* (K2)] *pověsti o Eriku Červeném, byl tento nucen* (R2, R) • 287 *sídla Gadaru*] *sídla Gadar*, (K2, R2, R) • 287 *po vraždě, kterou spáchal*, na Island, odkud však *musil prchnouti pro nové provinění*.] *po jisté, jím spáchané vraždě*, na Island, odkud však *pro nové provinění musil uprchnouti*. (K2)] *po jisté jím spáchané vraždě*, na Island, odkud však *pro nové provinění musil prchnouti*. (R2, R) • 287 *použil jeho syn Erikson k výpravě*] *použil Erik k výpravě* (K2, R2, R) • 287 *kterou prý viděl již jistý Gunfiorn*.] *kterou prý již jistý Gunfiorn byl viděl*. (K2, R2, R) • 287 *Amerika, tehda Leifem*] *Amerika, tehda Leifem* (K2)] *Ameriky, tehdy Leifem* (R2, R) • 287-288 *chybí část odstavce začínající Fridjof Nansen prohlásil tyto zprávy a končící pozdní bronzové doby v Evropě*. “ (K2, R2, R) • 288 *pokyvoval geolog vlídně hlavou*.] *pokyvoval geolog vlídně hlavou*. (K2)] *pokyvoval vlídně hlavou geolog*. (R2)] *pokyvoval geolog vlídně hlavou*. (R) • 288 *nedočkavě vybuchl Timotej*,] *nedočkavě vybuchl Timotej*, (K2)] *vybuchl nedočkavě Timotej*, (R2, R) • 288 *brániti*

do krajnosti starý původ vzácné obětiny.] *bráníti starý původ vzácné obětiny do krajností.* (K2, R2, R) • 288 dobách irští, islandští a skandinávští rybolovci *dojížděli k americkým břehům,*] *dobách irští, islandští a skandinávští rybolovci dojížděli k americkým břehům,* (K2)] *dobách dojížděli irští, islandští a skandinávští rybolovci ku břehům americkým,* (R2, R) • 288 *tamějšími domorodci,*] *tamějšími domorodci,* (K2)] *tamnějšími domorodci,* (R2, R) • 288 mohly se *různé evropské výrobky dostat* do] *mohly se dostat různé evropské výrobky do* (K2, R2, R) • 288 a *odtud* postupem času do nejzazších *amerických končin.*] a *odtud* postupem času až do nejzazších *amerických končin.* (K2)] a *odtamtud* postupem času až do nejzazších *končin amerických.* (R2, R) • 288 *Nebo američtí domorodci mohli* použít] *Nebo američtí domorodci mohli* použít (K2)] *Nebo mohli američtí domorodci* použít (R2, R) • 288 *jež zdály se jim* vhodnými] *jež zdály se jim* vhodnými (K2)] *jež se jim zdály* vhodnými (R2, R) • 288 nejvzdálenějšími *indiánskými kmeny.*] *nejvzdálenějšími indiánskými kmeny.* (K2)] *nejvzdálenějšími kmeny indiánskými.* (R2, R) • 288 náboženstvím *bylo uctívání slunce* jako u *Peruanců.*“] *náboženstvím byl kult slunce* jako u *Peruanců.*“ (K2, R2, R) • 288 „*To všechno* konečně] »*To všechno* konečně (K2)] „*To všecko* konečně (R2, R) • 288 *jízlivým úsměvem*] *ironickým úsměvem* (K2, R2, R) • 289 *trpělivě poslouchal Timotejovu obhajobu* a] *trpělivě poslouchal Timotejovu obhajobu* a (K2)] *trpělivě vyslechl obhajobu Timotejovu* a (R2, R) • 289 *poděšeně vyhrkl* Timotej.] *poděšeně vyhrkl* Timotej. (K2)] *vyhrkl poděšeně* Timotej. (R2, R) • 289 „*Podle mého mínění*] „*Dle mého mínění* (K2, R2, R) • 289 *to je nemožné,*] *to je nemožné,* (K2)] *to je nemožno,* (R2, R) • 289 *zaraženě koktal* Timotej.] *zaraženě koktal* Timotej. (K2)] *koktal zaraženě* Timotej. (R2, R) • 289 *odevzdával Timoteji Blažkovi*] *odevzdával Timoteji Blažkovi* (K2)] *odevzdával Blažkovi* (R2, R) • 289 *jeho peruanskou památku.*] *jeho peruánskou památku.* (K2)] *jeho peruánskou relikvii.* (R2, R) • 289 *prehistorických památek, jež se dostaly i*] *prehistorických památek, jež dostaly se i* (K2)] *praehistorických památek, jež dostaly se i* (R2, R) • 289 *odkud byly později vyřaděny.*] *odkud byly později vyřaděny.* (K2)] *odkud musely býti později vyřaděny.* (R2)] *odkud musely býti později vyřazeny.* (R) • 289 *prehistorické padělky*] *prehistorické padělky* (K2)] *praehistorické padělky* (R2, R) • 289 *blízko Prahy, jenž je dával* do prodeje] *blízko Prahy, jenž dával je* do prodeje (K2)] *poblíže Prahy, jenž je dával* do prodeje (R2, R) • 289 *peruánských starožitností!*“] *peruánských starožitností!*“ (R2, R) • 289 „*Pochybuji,*“ *namítal ještě Timotej s posledním napětím duševních sil, zabaluje* předmět do papíru;] »*Pochybuji, rozhodně pochybuji,*« *namítal ještě Timotej s posledním napětím duševních sil, zabaluje* předmět do papíru; (K2)] „*Pochybuji, rozhodně pochybuji,*“ *namítal ještě s posledním napětím duševních sil Timotej, zaobaluje* předmět opět do papíru; (R2)] „*Pochybuji, rozhodně pochybuji,*“ *namítal ještě Timotej s posledním napětím duševních sil, zaobaluje* předmět opět do papíru; (R) • 289 *té sbírky*] *oné sbírky* (K2, R2, R) • 289 *před časem z Ameriky, kde žil dlouhá léta,* a] *před lety z Ameriky, kde žil dlouhá léta* a (K2, R2, R) • 289 *smrti byla prodána starožitníkovi.*“] *smrti byla prodána starožitníkovi.*« (K2)] *smrti přišla do prodeje.*“ (R2, R) • 289 „*Nechci vám bráti*] „*Nechci vám nijak bráti* (K2, R2, R) • 289 *soucitně pravil* geolog,] *soucitně pravil* geolog, (K2)] *pravil soucitně* geolog, (R2, R) • 289 *řekl a proto* jste sem] *řekl a za tím účelem* jste sem (K2, R2, R) • 289 *věci budu vás moci potěšiti.*] *věci budu vás moci více potěšiti.* (K2)] *věci vás budu moci více potěšiti.* (R2, R) • 290 *z musea zamyšlen* a] *z musea všecek zamyšlený* a (K2)] *z musea všecek zamyšlen* a (R2, R) • 290 *čelem jako člověk,*] *čelem jako člověk,* (K2)] *čelem, jako člověk,* (R2, R) • 290 *při níž byla mu* projevena] *při níž byla mu* projevena (K2)

] při níž *mu byla* projevna (R2, R) • 290 chybí značka (*) členící povídku na části mezi odstavcem končícím *soustrast nad nenahraditelnou ztrátou*. a odstavcem začínajícím *Když přišel z musea domu*, (K2) • 290 z *musea domu*, Timotej Blažek *zhroutil se na oblíbené křeslo* a] z *musea domu*, Timotej Blažek *zhroutil se do svého oblíbeného křesla* a (K2)] z *musea domů*, Timotej Blažek *shroutil se do svého oblíbeného křesla* a (R2, R) • 290 zapomněl i odložit *zabalenou* obětinu,] zapomněl *docela* odložit *zabalenou* obětinu, (K2)] zapomněl *docela* odložit *zaobalenou* obětinu, (R2, R) • 290 že *určitě* potvrdí] že *určitě* potvrdí (K2)] že potvrdí (R2, R) • 290 Často *koupí* pro museum *bezecnou napodobeninu* a] Často *zakoupí* pro museum *bezecnou napodobeninu* a (K2)] Často *zakoupí* pro museum *falsifikát* a (R2, R) • 290 vyšlo *najevo*, že] vyšlo *najevo*, že (K2)] vyšlo *na jevo*, že (R2, R) • 290 starověké *koruny*] starověké *tiary* (K2, R2, R) • 290 *skytského krále*] *skytského krále* (K2)] *skythského krále* (R2, R) • 290 *A tehda o koupi této starožitnosti rozhodovali* výhradně učenci.] *A tehda o koupi této starožitnosti rozhodovali* výhradně učenci. (K2)] *A rozhodovali tehdy o koupi této starožitnosti* výhradně učenci. (R2, R) • 290 památkám *peruanských Inků*.] památkám *peruánských Inků*. (K2)] památkám *Inků peruánských*. (R2)] památkám *peruánských Inků*. (R) • 290 Ostatně *také nevyjádřil se bezpodmínečně* o nepravosti památky. Připouštěl, že to] Ostatně *také nevyjádřil se bezpodmínečně* o nepravosti památky. Připouštěl *i možnost*, že to (K2)] Ostatně *nevyjádřil se také absolutně* o nepravosti *předložené mu* památky. Připouštěl *i možnost*, že *by to nebyla* (R2, R) • 290 Varoval jen *všeobecně* před] Varoval jen *všeobecně* před (K2)] Varoval *jej* jen před (R2, R) • 290 Nechci vám bráti] Nechci vám *nijak* bráti (K2, R2, R) • 290 *Určil jen jakost* materiálu.] *Určil jen jakost* materiálu. (K2)] *Konstatoval jen jakost* materiálu. (R2, R) • 290 nemohla *obětinu býti přes to pravá?*] nemohla *přes to obětinu býti pravá?* (K2)] nemohla *přes to obětinu býti pravou?* (R2, R) • 290 Nebylo *možná*, že *peruanské obětiny*] Nebylo *možno*, že *peruánské obětiny* (K2, R2, R) • 290 *pálení hlíny*] *pálení hlíny* (K2)] *vypalování hlíny* (R2, R) • 290 věc *stará*] věc *stará* (K2)] věc *prastará* (R2, R) • 290 pravost *obětiny*.] pravost *obětiny*. (K2)] pravost *svého fetiše*. (R2, R) • 290 Zjistí si *tuto pravost nade všechnu* pochybnost.] Zjistí si *tuto pravost nad všechnu* pochybnost. (K2)] Zjistí si *pravost nad vši* pochybnost. (R2, R) • 291 Ví už, jak.] Ví už, jak. (K2)] Ví už jak. (R2, R) • 291 učenci než *geologové*.] učenci než *geologové*. (K2)] učenci než *je geolog*. (R2, R) • 291 *panu vědci*] *panu vědci* (K2)] *panu vědátorovi* (R2, R) • 291 o jeho *vědomostech*.] o jeho *vědomostech*. (K2)] o jeho *vědomosti*. (R2, R) • 291 *myšlenka a oživila novou naději* ztrnulé] *myšlenka a oživila novou naději* ztrnulé (K2)] *myšlenka a novou naději oživila* ztrnulé (R2, R) • 291 *Blažka, rychle se vztyčil s křesla*] *Blažka, rychle vztyčil se s křesla* (K2)] *Blažka, rychle vztyčil se rychle z s křesla* (R2, R) • 291 *poobědváme, až přijdu*.] *budeme obědvati až přijdu*. (K2, R2, R) • 291 *kamsi zajítí*.“] *kamsi zajítí v nutné záležitosti*.“ (K2, R2, R) • 291 *sevřev těsně pod paží balíček, jehož dosud neodložil, spěšně vyšel z bytu, nedav ani sestře bližšího*] *sevřev těsně pod paží balíček, jehož dosud neodložil, spěšně vyšel z bytu, nedav ani sestře bližšího* (K2)] *sevřev pevně pod paží balíček, ježž dosud neodložil, vyšel spěšně z bytu, nedav sestře ani bližšího* (R2, R) • 291 kam jde.] kam *vlastně* jde. (K2, R2, R) • 291 chybí značka (*) členící povídku na části odstavcem končícím *bližšího vysvětlení, kam jde*. a odstavcem začínajícím *Timotej Blažek pospíchal k příteli* (R2, R) • 291 *Blažek pospíchal k příteli*] *Blažek pospíchal k příteli* (K2)] *Blažek šel k příteli* (R2, R) • 291 známému *okultistovi*] známému *okultistovi* (K2)] známému *okkultistovi* (R2, R) • 291 jenž *bydlil v Dejvicích*.] jenž *bydlel kdesi v Dejvicích*. (K2, R2, R) • 291 Často *se s ním radil* o věcech,

týkajících se *čarodějství*, a důvěřoval] Často *radil se s ním* o věcech, týkajících se *magie* a důvěřoval (K2)] *Radil se s ním často* o věcech, týkajících se *magie* a důvěřoval (R2, R) • 291 návštěvou a *zvědavě se tázal*, co k němu *Blažka* přivádí.] návštěvou a *zvědavě se tázal*, co *Blažka* k němu přivádí. (K2)] návštěvou a *tázel se pln zvědavosti* co jej k němu přivádí. (R2, R) • 291 Neboť že to bylo cosi neobyčejně důležitého, *poznal na přítelově tváři*.] Neboť, že to bylo cosi neobyčejně důležitého, *poznal na přítelově tváři*. (K2)] Neboť, že to bylo cosi neobyčejně důležitého, *soudil již z udýchaného zevnějšku přítelova*. (R2, R) • 291 *Blažek stručně pověděl Rankovi* historii] *Blažek vypověděl tedy Rankovi stručně* historii (K2)] *Blažek vypověděl tedy Rankovi v stručnosti celou předcházející historii relikvie Inků peruánských a vybaliv pozorně obětinu*, historii (R2, R) • 291 posoudil *materiál*, posléze *vážným pohybem* odevzdal *památku Timoteji Blažkovi*, jenž ji *hned pečlivě zabalil*.] posoudil *materiál*, posléze *vážným pohybem* odevzdal *Timoteji Blažkovi památku*, jenž ji *ihned pečlivě zabalil*. (K2)] posoudil *jakkost materiálu*, posléze *pak s vážným gestem odevzdal řezaný relief Timoteji Blažkovi*, jenž jej *hned odevzdal památku Timoteji Blažkovi*, jenž ji *hned pečlivě zabalil*. (R2, R) • 291 *čarodějná věc*,“] *magická věc*,“ (K2, R2, R) • 291 „*také myslím*.] „*také to myslím*. (K2, R2, R) • 292 *není znalcem* starožitností.] *není znalcem* starožitností. (K2)] *není znatelem* starožitností. (R2, R) • 292 *Zná snad nějakou*] *Zná snad ještě tak nanejvýše* nějakou (K2, R2, R) • 292 *není oprávněn, aby určoval památky jihoamerické*.] *není oprávněn k určování památky jihoamerické*. (K2)] *není oprávněn k určování památek jihoamerických*. (R2)] *není oprávněn k určování památky jihoamerické*. (R) • 292 *Jsi tedy jistě přesvědčen*] *Jsi tedy jistě přesvědčen* (K2)] *Jsi jistě přesvědčen* (R2, R) • 292 *ano, drahý příteli?*“] *ano, drahý příteli?*« (K2)] *ano, příteli?*“ (R2, R) • 292 „*Nemohu se vědecky vyjádřiti o pravosti této památky*,“ *rozvážně pravil Rank*,] »*Nemohu právě vědecky vyjádřiti se o pravosti tvé památky*,“ *rozvážně pravil Rank*, (K2)] „*Nemohu právě vědecky se vyjádřiti o pravosti této památky*,“ *pravil rozvážně Rank*, (R2, R) • 292 *jsou ještě jiné*] *jsou přece ještě jiné* (K2, R2, R) • 292 *Jakmile vzal jsem kamennou*] *Jakmile vzal jsem kamennou* (K2)] *Jakmile jsem vzal onu kamennou* (R2, R) • 292 *můj první dojem*] *můj první dojem* (K2)] *první můj dojem* (R2, R) • 292 *svému vnitřnímu*] *svému vnitřnímu* (K2)] *tomuto vnitřnímu* (R2, R) • 292 „*Děkuji ti, příteli*,“ *pravil Blažek*, zřejmě *uspokojen přítelovým výrokem* a] »*Děkuji ti, příteli*,« *pravil Blažek* zřejmě *uspokojen přítelovým výrokem*, a (K2)] „*Děkuji ti, kamaráde*,“ *pravil Blažek*, zřejmě *uspokojen tímto přítelovým výrokem* a (R2, R) • 292 „*to mi stačí*.] »*to mi stačí*. (K2)] „*to mně stačí* (R2, R) • 292 *aby s obědem počkala, až*] *aby s obědem počkala, až* (K2)] *aby na mne s obědem počkala, až* (R2)] *aby na mne počkala s jídlem, až* (R2, R) • 292 *chystal se k odchodu*.] *chystal se k odchodu*. (K2)] *chystal se odejít*. (R2, R) • 292 *Rank mu bodře potřásl rukou*] *Rank bodře potřásl mu rukou* (K2)] *Rank potřásl mu bodře rukou* (R2, R) • 292 *peruánské obětiny*.“] *peruánské obětiny*.“ (K2, R2, R) • 292 *na prahu pokoje*.] *na prahu pokoje*. (K2)] *na prahu dveří*. (R2, R) • 292 *Jistě slyšel jsi* o lidech, kteří dovedou čísti *zapečetěný dopis* nebo celé *stati z knihy*, jež *vloží se jim* na čelo nebo *na tělo poblíže pupku*, neboť *ona místa* jsou] *Jistě slyšel jsi* o lidech, kteří dovedou čísti *zapečetěný dopis* nebo celé *stati z knihy*, jež *se jim vloží* na čelo nebo *ve stavu ležícím na část těla v okolí pupečném*, neboť *to* jsou (R2, R) • 292 *vnímací ústrojí*] *vnímací ústrojí* (K2)] *vnímací orgány* (R2, R) • 292 *Nutno však k takovému pokusu zvoliti člověka citově založeného, jenž má sklon k jasnozření*.] *Nutno však k*

takovému pokusu zvoliti člověka citově založeného, jenž má sklon k jasnozření. (K2)] *Nutno však zvoliti k tomuto pokusu člověka citově založeného, inklinujícího k jasnovidnosti.* (R2, R) • 292 *vím, tvá sestra je trpné, zádumčivé povahy,*] *vím, tvá sestra je trpné, zádumčivé povahy,* (K2)] *vím, je tvá sestra trpné, melancholické povahy,* (R2, R) • 292 *snad vzbuditi u ní jasnovidná*] *snad vzbuditi u ní jasnovidná* (K2)] *snad u ní vzbuditi jasnovidná* (R2, R) • 292 *pokud již před časem zjistil jsem pokusy,*] *pokud již před časem zjistil jsem pokusy,* (K2)] *pokud , a pokud jsem zjistil již před časem pokusy,* (R2, R) • 293 *výborné,“ nadšeně zvolal Rank.*] *výborné,« nadšeně zvolal Rank.* (K2)] *výborné,“ zvolal nadšeně přítel.* (R2, R) • 293 *potřebuješ. Jejím prostřednictvím můžeš provést*] *potřebuješ. Jejím prostřednictvím můžeš provést* (K2)] *potřebuješ. Můžeš jejím prostřednictvím provést* (R2, R) • 293 *pravosti obětiny.*] *pravosti obětiny.* (K2)] *pravosti kamenné obětiny.* (R2, R) • 293 *Počínej si takto: Tvá sestra*] *Počínej si následovně: Tvá sestra* (K2)] *A sice provedeš jej následovně: Tvá sestra* (R2, R) • 293 *dne, který zvolíš si k pokusu*] *dne, který zvolíš si k pokusu* (K2)] *dne, jež si zvolíš k pokusu* (R2, R) • 293 *jako míchaná vajíčka,*] *jako míchaná vajíčka,* (K2)] *jako vajíčka,* (R2, R) • 293 *pohovku, ty položíš jí peruánskou památku na čelo*] *pohovku a ty položíš jí peruánskou památku na čelo* (K2)] *pohovku a ty jí položíš peruánský relief na čelo* (R2, R) • 293 *dolní část*] *dolní část* (K2)] *dolení část* (R2, R) • 293 *a poruč jí,*] *a poruč jí,* (K2)] *a nakážeš jí,* (R2, R) • 293 *myslila jen na onen předmět*] *myslila jen na onen předmět* (K2)] *myslila na onen předmět* (R2, R) • 293 *době, jež u všech osob není stejná, a jež se řídí podle prostřednickových schopností,* počne] *době, jež u všech osob není stejná, a jež řídí se dle schopnosti media,* počne (K2)] *době, jež není stejná u všech osob a jež se řídí dle různé mediální schopnosti,* počne (R2, R) • 293 *historii předmětu.“*] *historii předmětu, jež svěřil jsi jejímu objasnění.“* (R2, R) • 293 *„Zkusím to, příteli,“*] *»Zkusím to, příteli,«* (K2)] *„Zkusím to, kamaráde,“* (R2, R) • 293 *Blažek a obličej se mu rozjasnil vítězným*] *Blažek a jeho obličej rozjasnil se vítězným* (R2, R) • 293 *věříš v pravost obětiny.*] *věříš v pravost obětiny.* (K2)] *věříš, že je obětina pravá.* (R2, R) • 293 *Ale tak aspoň dovíme se celou*] *Ale tak aspoň dozvíme se celou* (K2)] *Ale dozvím se tak alespoň celou* (R2, R) • 293 *historii vzácné*] *historii vzácné*(K2)] *historii této vzácné* (R2, R) • 293 *Upřímné díky*] *Upřímné díky* (K2)] *A ještě jedenkrát upřímné díky* (R2, R) • 293 *ochotu a radu.“*] *ochotu a radu.«* (K2)] *ochotu i radu.“* (R2, R) • 293 *dveří, spokojeně si pobručuje, a pospíchal*] *dveří, spokojeně si pobručuje, a pospíchal* (K2)] *dveří, spokojeně si pobručuje a pospíchal* (R2, R) • 293 *Letnou a staroměstskými ulicemi k domovu, kde čekal na něho opožděný oběd.*] *Letnou a staroměstskými ulicemi k domovu, kde čekal naň opožděný oběd.* (K2)] *Letnou a ulicemi staroměstskými k domovu, kde jej očekával zpožděný oběd.* (R2, R) • 293 *Blažek se vrátil domů úplně změněn. Jeho obličej zrovna vyzářoval vnitřním*] *Blažek vrátil se domů úplně změněný. Jeho obličej zrovna vyzářoval vnitřním* (K2)] *Blažek vrátil se domů ve stavu úplně změněném. Obličej jeho opět se rozjasnil vnitřním* (R2, R) • 293 *oči mu zahrávaly*] *jeho oči zahrávaly* (R2, R) • 293 *dokonce po jídle žádal i kávu, což*] *dokonce po jídle žádal i kávu, což* (K2)] *dokonce žádal i kávu po jídle, což* (R2, R) • 293 *velmi dobře*] *velmi dobře* (K2)] *neobyčejně dobře* (R2, R) • 293 *o účelu své vycházky*] *o účelu své vycházky* (K2)] *o výsledku své vycházky* (R2, R) • 293 *tvářil se tajemně,*] *tvářil se vůči ní tajemně,* (K2, R2, R) • 293 *že by ráda věděla, co způsobilo*] *že by ráda věděla, co způsobilo* (K2)] *že je zvědava, co způsobilo* (R2, R) • 293 *Jelikož však se nerozhovořil, Pavlína neptala se ho po*] *Jelikož však nerozhovořil se sám, Pavlína neptala se jej po* (K2)] *Jelikož však nerozhovořil se sám, neptala se jej Pavlína po* (R2, R) • 294 *vše poví.*] *vše sdělí.* (K2, R2, R) • 294 *aby jej*

snad neprozřetelným dotazem znova nerozmrzela.] *aby snad neprozřetelným dotazem znova jej nerozmrzela.* (K2)] *aby snad neprozřetelným dotazem jej znovu nerozmrzela.* (R2, R) ● 294 *Prozatím jí stačilo, že odložil zádumčivost*] *Prozatím jí stačilo, že odložil svou zádumčivost* (K2)] *Stačilo jí prozatím, že odložil svou zádumčivost* (R2, R) ● 294 *jež u něho často vybuchovala v návalech*] *jež u něho často vybuchovala v návalech* (K2)] *jež často vybuchovala u něho v návalech* (R2, R) ● 294 *Timotej byl toho odpoledne*] *Timotej byl toho odpoledne* (K2)] *A Timotej byl toho odpoledne* (R2, R) ● 294 *jsa v knihy*] *jsa v knihy* (K2)] *jsa ve své knihy* (R2, R) ● 294 *a jestli přece někdy vzpomněl na ni při práci,*] *a jestli přece někdy vzpomněl na ni při své práci,* (K2)] *a vzpomněl-li si na ni uprostřed své práce, tož užil práci,* (R2, R) ● 294 *nevlídného a rozmrzelého tónu,*] *nevlídného a rozmrzelého tónu,* (K2)] *nevlídného tónu,* (R2, R) ● 294 *nařizoval nebo vytýkal.*] *nařizoval nebo vytýkal.* (K2)] *nařizoval a vytknul.* (R2, R) ● 294 *s dětinnou radostí*] *s dětinnou radostí* (K1)] *s radostí* (R2, R) ● 294 *když ji bratr zavolal do pokojíku a vyzval, aby se posadila proti němu ke stolu.*] *když bratr po vypití kávy zavolal ji do svého pokojíku a vyzval ji, aby se posadila proti němu ke stolu.* (K2)] *když po požití kávy zavolal ji bratr do pokojíku a vyzval ji, aby se proti němu posadila ke stolu.* (R2, R) ● 294 *„Pavlíno, dnes opozdili jsme se s obědem, a jak vidím, dosud*] *„Pavlíno, dnes opozdili jsme se s obědem a jak vidím, dosud* (K2)] *„Pavlíno, tys dneska se zpozдила s obědem a dosud* (R2, R) ● 294 *„Nepojíš nic?“*] *„Nepojíš ničeho?“* (K2, R2, R) ● 294 *„Snědla jsem tři vajíčka na měkko, než jsi přišel, a to*] *„Pojedla jsem několik vajíček na měkko, než jsi přišel a to* (K2, R2, R) ● 294 *„Výborně,“ vesele zvolal Timotej; „to se mi dnes znamenitě hodí.*] *„Výborně,“ vesele zvolal Timotej; »to se mi dnes znamenitě hodí.* (K2)] *„Výborně,“ zvolal vesele Timotej. „To se mi hodí dnes znamenitě.“* (R2, R) ● 294 *udiveně řekla Pavlína,*] *udiveně řekla Pavlína,* (K2)] *pravila udiveně Pavlína,* (R2, R) ● 294 *vedla bratra v takové nadšení.*] *vedla jejího bratra v takové nadšení.* (K2)] *vedla v takové radostné nadšení jejího bratra.* (R2, R) ● 294 *k tobě malou prosbu,“ rozvázně pronesl Timotej,*] *k tobě malou prosbu,“ rozvázně pronesl Timotej,* (K2)] *k tobě dnes malou prosbu,“ pronesl rozvázně Timotej,* (R2, R) ● 294 *mne velmi potěšila.“*] *mne velmi potěšila.«* (K2)] *mne potěšila.“* (R2, R) ● 294 *ochotně řekla sestra. „Co chceš?“*] *ochotně řekla sestra. »Co chceš?«* (K2)] *řekla ochotně sestra. „Co to má být?“* (R2, R) ● 294 *„Jde o pokus, na němž závisí*] *»Jde o pokus, na němž závisí* (K2)] *„Jedná se mi o pokus, od něhož závisí* (R2, R) ● 294 *objasnění mnoho mi záleží. Mohla bys mi při tom pomoci.“*] *objasnění mnoho mi záleží. A ty bys mi mohla být při tom nápomocná.“* (R2, R) ● 295 *zabalenými v papíru nebo uzavřenými v pouzdru,*] *zabalenými v papíru, nebo uzavřenými v pouzdru,* (K2, R2, R) ● 295 *obsah pokoušela ses uhádnouti?“*] *obsah pokoušela jsi se uhádnouti?«* (K2)] *obsah jsi se pokusila uhádnouti?“* (R2, R) ● 295 *„Říkal jsi, že*] *„Říkal jsi, že* (K2)] *„Říkal jsi tehdy, že* (R2, R) ● 295 *vyvinuté schopnosti.“*] *vyvinuté schopnosti v tom směru.“* (K2, R2, R) ● 295 *potvrdil Blažek. „Nyní jde mi*] *potvrdil Blažek. »Nyní jde mi* (K2)] *potvrzoval Blažek. „Nyní jedná se mi* (R2, R) ● 295 *obětiny, kterou znáš. Pomůžeš mi?“*] *obětiny, kterou znáš. Pomůžeš mi?«* (K2)] *obětiny, již znáš a k tomu mi máš dopomoci.“* (R2, R) ● 295 *Pavlína úkosem pohlédla na balíček, jenž*] *Pavlína úkosem pohlédla na balíček, jenž* (K2)] *Pavlína pohlédla úkosem po balíčku, jenž* (R2, R) ● 295 *„A dovedu to?“ zeptala se*] *»A dokáži to?« zeptala se* (K2)] *„A dokáži to?“ otázala se* (R2, R) ● 295 *lehneš si na pohovku*] *lehneš si na pohovku* (K2)] *ulehneš na pohovku* (R2, R) ● 295 *položím obětinu na čelo.*] *položím obětinu na čelo.* (K2)] *položím kamenný předmět na čelo, ty pak soustředíš veškerou* na čelo. (R2, R) ● 295

Soustředíš svou pozornost na ni, budeš mysliti na její historii, jak a kdy vznikla, co se s ní dalo, a na vše, co s ní souvisí, a řekneš mi, co tě napadne, ano?“] *Ty soustředíš svoji pozornost na ni, budeš mysliti na její historii, jak a kdy vznikla, co se s ní dalo a vše, co s ní souvisí, a sdělíš mi, co ti napadne, ano?“* (K2)] *Soustředíš svou pozornost k tomu předmětu, budeš mysliti na jeho historii, jak vznikl, co se s ní dalo a vše, co s tím souvisí a sdělíš mi, co ti napadne, ano?“* (R2, R) • 295 Pavlínko. *A učiníme tak hned, chceš?“*] *Pavlínko. A učiníme tak hned, chceš?“* (K2)] *Pavlínko a učiníme tak ihned, chceš-li.* (R2, R) • 295 *A ulehla na pohovku*] *A ulehla na pohovku* (K2)] *A jala se připravovati k ulehnutí na pohovku* (R2, R) • 295 *Za chvíli položil jí Timotej obětinu na čelo*] *Za chvíli položil jí Timotej obětinu na čelo* (K2)] *Když ležela Pavlína klidně na pohovce, položil jí Timotej kamenný relief na čelo* (R2, R) • 295 *hezky klidna,*] *hezky klidná,* (K2, R2, R) • 295 *a soustřed' pozornost na obětinu.* “] *a upni pozornost na obětinu. Usednu po tvém boku v očekávání, co mi sdělíš.*« (K2)] *a upni pozornost na předmět, který jsem ti vložil na čelo. Já usednu zde po tvém boku na židli, v očekávání, co mi sdělíš.*“ (R2, R) • 295 *Potom přisunul si Timotej k pohovce židli*] *Poté přisunul si Timotej k pohovce židli* (K2)] *Po té přisunul si Timotej židli k pohovce* (R2, R) • 295 *usedl. V pokoji zavládlo hrobové ticho. Chvíle*] *usedl. V pokoji zavládlo hrobové ticho. Chvíle* (K2)] *usedl. Hrobové ticho zavládlo nyní v zšeřelém pokoji. Chvíle* (R2, R) • 295 *aniž Pavlína pronesla*] *aniž by Pavlína pronesla* (K2, R2, R) • 295 *ležela nehybně a jen její tiché oddechování svědčilo,*] *ležela nehybně a jen její tiché oddechování svědčilo,* (K2)] *byla nehybná a jen její tiché oddechování svědčilo,* (R2, R) • 295 *Timotej nepohnutě čekal s očima netrpělivě upřenýma na sestřina ústa.*] *Timotej nepohnutě čekal, s očima netrpělivě upřenýma na sestřina ústa.* (K2)] *Timotej vyčkával rovněž nepohnutě, oči upřené na sestřina ústa.* (R2, R) • 295-296 *Skorem po půlhodinovém čekání Pavlína lehounce pohnula rty a Timotej se k ní sklonil, a zaslechl slova, jež plynula se rtů:*] *Skorem po půlhodinovém čekání Pavlína lehounce pohnula rty a Timotej sklonil se k ní, aby zaslechl slova, jež se rtů splynula:* (K2)] *Po půlhodinové pomlce pohnula se konečně lehce ústa jasnovidčina a Timotej sklonil se k ní, aby zaslechl slova, jež s nich splynula:* (R2, R) • 296 *bratře, kamennou obětinu*] *bratře, kamennou obětinu* (K2)] *bratře, kamenný relief* (R2, R) • 296 *Jdeš sadem... Vcházíš do ulic*] *Jdeš sadem... Vcházíš do ulic* (K2)] *Jdeš jakýmsi sadem... Ted' vcházíš do ulic* (R2, R) • 296 *předmět vousatému pánu, jenž tě potěšuje...*“] *předmět vousatému pánu, jenž tě potěšuje...«* (K2)] *předmět nějakému vousatému pánu, jenž ti cosi vypravuje, co tě potěšuje...*“ (R2, R) • 296 *ve velké budově*] *ve velké budově* (K2)] *v nějaké velké budově* (R2, R) • 296 *pána se skřipcem,*] *pána se skřipcem,* (K2)] *pána s cvikrem,* (R2, R) • 296 *Říká ti věci, které tě*] *Říká ti věci, které tě* (K2)] *Onen pán ti však říká věci, jež tě* (R2, R) • 296 *zahučel v duchu Timotej;*] *zahučel v duchu Timotej;* (K2)] *zahučel Timotej;* (R2, R) • 296 *„má návštěva*] *»má návštěva* (K2)] *„to je má návštěva* (R2, R) • 296 *„Vidím tě v nějakém*] *»Vidím tě v nějakém* (K2)] *„Vidím tě nyní v nějakém* (R2, R) • 296 *kupuješ předmět...*] *kupuješ předmět...* (K2)] *kupuješ tento předmět...* (R2, R) • 296 *Malý, zavalitý muž*] *Malý, zavalitý muž* (K2)] *Malý zavalitý muž* (R2, R) • 296 *hovoří dlouho, ty mu odpovídáš... Odnášíš si předmět...*“] *hovoří dlouho, ty mu odpovídáš... Odnášíš si předmět...«* (K2)] *hovoří k tobě mnoho, ty mu odpovídáš ; po té odnášíš si zabalený předmět...*“ (R2, R) • 296 *v myslí Timotej;*] *v myslí Timotej;* (K2)] *v duchu Timotej;* (R2, R) • 296 *vidím malého, zavalitého člověka, s nímž jsi hovořil v krámě...*] *vidím malého, zavalitého člověka, s nímž jsi hovořil v krámě...* (K2)] *vidím onoho malého zavalitého člověka, jenž s tebou mluvil v krámě...* (R2, R) • 296 *Kupuje takové věci, jako je předmět, jenž leží na*

mém čele, od muže] Kupuje *takové věci*, jako je předmět, jenž *leží* na mém čele, od muže (K2)
] Kupuje *mnoho podobných věcí* jako je předmět, jenž *spočívá* na mém čele, od *jakéhosi* muže
(R2, R) • 296 „*starožitník získal peruanskou památku*] »*starožitník získal peruánskou*
památku (K2)] „*obchodník získal peruánskou památku* (R2, R) • 296 „*Nyní jdu daleko,*
] »*Nyní jdu daleko*, (K2)] „*Ted' vede mne cesta daleko*, (R2, R) • 296 *jenž se po té větě odmlčel.*
] *jenž po té větě se odmlčel.* (K2)] *jenž se po této větě odmlčel.* (R2, R) • 296 *spokojeně usmíval*
se Timotej;] *spokojeně usmíval se Timotej;* (K2)] *usmíval se spokojeně pro sebe Timotej;* (R2,
R) • 296 *starého Peru.*] *starého Peru a pár set let nazpět.* (K2)] *starého Peru a pár set let*
napřed. (R2, R) • 296 *trvá chvíli, věřím.* “] *trvá jistou chvíli, věřím.*«(K2)] *trvá jistou dobu, to*
věřím.“ (R2, R) • 296 *co vidíš?“ tiše zeptal se Timotej, pln očekávání.*] *co vidíš?“ tiše zeptal*
se Timotej, pln očekávání. (K2)] *co vidíš?“ zeptal se tiše a pln očekávání Timotej.* (R2, R) •
296 *Jako okolí Berouna,*] *Jako okolí Berouna,* (K2)] *Vypadá to jako okolí Berouna,* (R2, R) •
296 *pokračoval hlas...*] *pokračoval hlas...* (K2)] *pokračoval opět hlas...* (R2, R) • 296
„*Jakési stavení*] »*Jakési stavení* (K2)] „*A jakési stavení* (R2, R) • 297 „*Zdá se mi to jako*
] »*Zdá se mi to jako* (K2)] „*Zdá se to jako* (R2, R) • 297 *cihly již vypálené*] *cihly už vypálené*
(K2)] *cihly vypálené* (R2, R) • 297 *syrové v dlouhých řadách...* “] *syrové ve velkých*
spoustách...“ (K2, R2, R) • 297 *počínalo býti úzko.*] *počínalo býti úzko.* (K2)] *počalo býti*
úzko. (R2, R) • 297 *skuhral, „nemožné.“*] *skuhral, »nemožné.«* (K2)] *skuhral, „to není*
možné.“ (R2, R) • 297 *vidím firmu závodu: Feuerstein a syn... “ sdělovala dále Pavlína.*] *vidím*
firmu závodu: Feuerstein a syn...« sdělovala dále Pavlína. (K2)] *vidím i firmu závodu:*
Feuerstein a spol. “ sděloval dále hlas. (R2, R) • 297 *jak se mu čelo zarusuje*] *jak se mu čelo*
zarusuje (K2)] *jak jeho čelo se zarusuje* (R2, R) • 297 „*A vidím obětinu a věci jí podobné...*
Jsou připraveny k vypálení... Menší i větší předměty... Mezi nimi i podivné nádoby jako urny
] »*A vidím obětinu a věci jí podobné... Jsou připraveny k vypálení... Menší i větší předměty...*
Mezi nimi i podivné nádoby jako urny (K2)] „*A vidím tento předmět s jinými podobnými, jež*
jsou připraveny k vypálení... Jsou různé... Menší i větší kusy... A mezi nimi i nádoby nezvyklých
tvarů jako urny (R2, R) • 297 *a cítil jak se mu srdce svírá jako v kleštích. Hlasitě cosi vykřikl.*
Pak vyhrkly mu z očí slzy a protékaly mezi prsty. Byl zdrcen, neschopen slova a neschopen
myšlenky.] *a cítil, jak srdce svírá se mu jako v kleštích. Hlasitě cosi vykřikl.* *Pak vyhrkly mu z*
očí slzy a protékaly mezi prsty rukou. Byl zdrcen, neschopen slova a neschopen myšlenky. (K2)
] *a cítil, jak se mu srdce svírá jako v křečích. Vykřikl cosi hlasitě. Pak vyhrkly mu slzy z očí a*
protékaly prsty rukou. Byl zdrcen, nebyl schopen slova, ani myšlenky. (R2, R) • 297 *Vzácná*
peruánská obětina] *Vzácná peruánská obětina* (K2)] *Peruánská obětina* (R2, R) • 297 *chvíli*
se ozval dutý] *chvíli ozval se dutý* (K2, R2, R) • 297 *z polospánku*] *ze svého polospánku* (K2,
R2, R) • 297 *prudce se vztyčila.*] *prudce sebou pohnula.* (K2)] *prudce pohnula se prudce.* (R2,
R) • 297 *Předmět, ležící na jejím čele, sjel k zemi a rozbil se.*] *Předmět, ležící na jejím čele,*
sjel k zemi a rozbil se na kusy. (K2)] *Kamenný předmět, ležící jí čele, sjel k zemi a rozbil se*
na kusy. (R2, R) •

ZÁZRAČNÝ ČLOVĚK

K3 = knižní vydání *Tajemný dům* (1930); R3 = rukopis *Zázračný člověk* (nedatovaný); Č = časopisecké vydání *Národní politika* (1926); R2 = fragment rukopisu *Schodiště preludů* (nedatovaný)

Jméno postavy „Ostrýt“ zní v rukopisu *Zázračný člověk* „Hieronimus Anastasius Ostrýt“ a v rukopisu *Schodiště preludů* „Winter“.

298 ZÁZRAČNÝ ČLOVĚK] ZÁZRAČNÝ ČLOVĚK (*Humoristický příběh*) (K3, R3)] ZÁZRAČNÝ ČLOVĚK (Č)] DIVOTVORNÝ ČLOVĚK (R2) • 298 věděly, že] věděly (*nebo třeba jen se doslychaly*) že (K3, R3)] věděly, že (Č, R2) • 298 Rank mimo kancelářskou] Rank mimo svou kancelářskou (K3, R3, Č)] Rank i mimo kancelářskou (R2) • 298 dokonce vydal] dokonce vydal (K3, R3, Č)] dokonce i vydal (R2) • 298 duševních bojů byla ozařována očima,] duševních bojů (*jimž podléhal jako moře větrům a bouřím*), byla ozařována dvojicí očí, (K3, R3)] duševních procesů, byla ozařována očima, (Č, R2) • 298 lidech, s nimiž hovořil, a kteří rádi poslouchali jeho rady a výklady, prozrazující] lidech, s nimiž hovořil a kteří rádi naslouchali jeho radám a výkladům, prozrazujícím (K3, R3, Č, R2) • 298 muže sečtělého] muže sečtělého (K3, R3, Č, R2) • 298 mírným vousem, zastřiženým do špičky,] mírným zažloutlým vousem, zastřiženým dovedně do špičky, (K3, R3)] mírným vousem, zastřiženým do špičky, (Č, R2) • 298 neobyčejné vážnosti.] neobyčejné vážnosti a chvilkové důležitosti. (K3, R3)] neobyčejné vážnosti. (Č, R2) • 298 barvy šedé,] barvy šedé, (K3, R3)] barvy šedavé, (Č, R2) • 298 ve všedním] v obvyklém všedním (K3, R3)] ve všedním (Č, R2) • 298 nade vše protivila] nade všechno protivila (K3, R3)] nade vše protivila (Č, R2) • 298 jakákoli výstřednost] jakákoliv výstřednost (K3, R3, Č, R2) • 298 hlučnost. Štěpán] hlučnost. *Také jeho povaha milovala spíše samotu nežli společnost, ticho nežli ruch a byl vždy od svých bližních považován spíše za podivína nežli za člověka obyčejného, průměrného a se svým okolím vyrovnaného.* Štěpán (K3, R3)] hlučnost. Štěpán (Č, R2) • 298 mimo kancelář,] mimo svou kancelář, (K3, R3, Č, R2) • 298 žil v útulném pražském předměstí,] žil v útulné pražské čtvrti, (K3, R3)] žil v útulném pražském předměstí, (Č, R2) • 298 starých tisků, a studoval ve volných chvílích dávnou kulturu a náboženství.] starých tisků a vzácných současných knížek, studuje ve volných chvílích dávnověkou vzdělanost a různá náboženství. (K3)] starých tisků nebo vzácných současných knížek a studuje ve volných chvílích dávnověkou vzdělanost a různá náboženství. *To byl obzvláštní jeho koníček, na němž jezdil v těchto svých hodinách prázdně a oddechu.* (R3)] starých tisků a studuje ve volných chvílích dávné kultury náboženství. (Č, R2) • 298 Říkalo se, že je znalý tajných věd, a] Říkalo se o něm, že je znalý tajných věd a (K3, R3)] Říkalo se, že je znalý okultní literatury, a (Č)] Říkalo se, že je znalý okulturní literatury, a (R2) • 298 knížek, které napsal, svědčilo] knížek, které napsal, svědčily (K3, R3, Č)] knížek, jež napsal, svědčily (R2) • 298 znamenité znalosti v tomto směru.] znamenité a podivuhodné znalosti v tomto neobvyklém směru. (K3, R3)] znamenité znalosti v tomto směru. (Č, R2) • 298 Hezouňkou dcerušku] Požehnání nebes se na něj středně usmívalo. Měl hezouňkou dcerušku (K3, R3)] Hezouňkou dcerušku (Č, R2) • 298 synky, k nimž lnul svědomitou a oddanou láskou, a jejichž] synky, k nimž lnul svědomitou a oddanou láskou a jejichž (K3, R3, Č, R2) • 298 ráz. V této] ráz. *Neboť to, říkal, je důležitější nežli vychovávat děti v hmotařském ovzduší a jen pro hmotařský cíl životní.* V této (K3, R3)] ráz. V této (K3, R3, Č, R2) • 298 manželka, jež měla umělecké sklony,] manželka, *křehká, dobrá, opravdu ženská bytost*, jež měla umělecké sklony (*proto k ní Rank také kdysi přilnul*), (K3, R3)] manželka, jež měla umělecké sklony, (Č, R2) • 298 pokoušela se v malířství, zdobíc] pokoušela se v malířství, zdobíc (K3, R3, Č)] pokoušela se hned v malířství, *hned v sochařství*, zdobíc (R2) • 298 svými výtvy] svými miloučkými výtvy (K3, R3)] svými výtvy (Č, R2) • 299 Rankovu klidnou domácnost,] Rankovou klidnou, *hřejivou* domácnost (K3, R3)] klidnou Rankovu domácnost, (Č, R2) • 299 bublině.] bublině, *jež se vznáší k nebičku*. (K3, R3)] bublině. (Č, R2) • 299 mydlinové bublině,] mydlinové bublince, (K3, R3)] mydlinové bublině, (Č, R2) • 299 let rodinného] let růžového rodinného (K3, R3)] let rodinného (Č, R2) • 299 zavítaly nesnáze do klidného útulku] zavítaly *kruté* nesnáze do klidného a *pohodlného* útulku (K3, R3)] zavítaly nesnáze do klidného útulku (Č, R2) • 299 *Zuřila* několikaletá válka, s níž dostavily se *zvláště*

pro obyvatele velkoměsta] *Rozzuřila se* několikaletá válka (*však jí ze současného každý dobře zná*), s níž dostavily se, *obzvláště* pro obyvatele velkoměsta, (K3, R3)] *Zuřila* několikaletá válka, s níž dostavily se, *zvláště* pro obyvatele velkoměsta, (Č, R2) • 299 poměry. A tyto strasti] poměry. *Nastala skutečně hrozná sháňka po živobytí. Zápas o jsoucno. Boj proti hladu!* A tyto *trapné* strasti (K3, R3)] poměry. A tyto strasti (Č, R2) • 299 jeho rodinu.] je *váženou* rodinu. (K3, R3, Č, R2) • 299 Nebylo možno] Nebylo *již* možno (K3, R3)] Nebylo možno (Č, R2) • 299 přehnaným lichvářským] přehnaným *a* lichvářským (K3, R3, Č, R2) • 299 cenám, požadovaným] cenám, *často* požadovaným (K3, R3)] cenám, požadovaným (Č, R2) • 299 cenám, požadovaným za nevyhnutelné životní potřeby, a Rank byl] cenám, požadovaným za nevyhnutelné životní potřeby, a Rank byl (K3, R3)] cenám, požadovaným za nevyhnutelné životní potřeby a Rank byl (Č, R2) • 299 nucen poohlédnouti se] nucen – *chtěj nechtěj* – poohlédnouti se (K3, R3)] nucen poohlédnouti se (Č, R2) • 299 stal se Rank] stal se *náš* Rank (K3, R3)] stal se Rank (Č, R2) • 299 jež *ve válce* rozmohla] jež *za války* rozmohla (K3, R3) jež *ve válce* rozmohla (Č, R2) • 299 kupoval *porculán*,] kupoval *porculány*, (K3, R3, Č, R2) • 299 knihy a vše, co zavánělo starobylostí] knihy a *vůbec* vše, co zavánělo *nějak* starobylostí (K3, R3)] knihy a vše, co zavánělo starobylostí (Č, R2) • 299 výdělkem, získáváje] výdělkem *dále*, získáváje (K3, R3, Č)] výdělkem, získáváje (R2) • 299 slušný peníz.] slušný peníz *k překonávání všeobecných drahotných poměrů*. (K3, R3, Č, R2) • 299 vydatně pomáhala svému *choti*;] vydatně *a hrdinně* pomáhala svému *manželu*; (K3, R3)] vydatně pomáhala svému *choti*; (Č, R2) • 299 zanechala malování pro zábavu] zanechala *titěrného* malování pro zábavu (K3, R3)] zanechala malování pro zábavu (Č)] zanechala malování *a sochařství* pro zábavu (R2) • 299 věnovala se *vyrábění cukrářského zboží*,] věnovala se *vyrábění cukrářského zboží*, (K3, R3, Č)] věnovala se *uměleckému průmyslu*, (R2) • 299 dílnu na *sladké pečivo*, jež *těšilo se po jisté době, prostřednictvím známého cukrářského závodu, pozornosti labužníků, a docházelo hojného odbytu*.] dílnu na *sladké pečivo*, jež *těšilo se po jisté době, prostřednictvím známého cukrářského závodu, pozornosti labužnického obecenstva a docházelo hojného odbytu. Kromě toho byla to záslužná, ženská činnost, jež v hořkých chvílích válečných pomáhala oslazovat lidem jejich chmurné živobytí*. (K3, R3)] dílnu na *sladké pečivo*, jež *těšilo se po jisté době, prostřednictvím známého cukrářského závodu, pozornosti labužnického obecenstva a docházelo hojného odbytu*. (Č)] dílnu na *zhotovování výšivek a koráلكových prací*, jež *těšily se po jisté době pozornosti zámožného světa a docházely hojného odbytu*. (R2) • 299 byl *pln nadšení a radosti*,] byl *naplněn nadšením a radostí*, (K3, R3, Č, R2) • 299 válka jednoho] válka, jež *si vyžádala pyramidy lidských obětí*, jednoho (K3, R3)] válka jednoho (Č, R2) • 299 byla prohlášena.] byla *slavnostně* prohlášena. (K3, R3)] byla prohlášena. (Č, R2) • 299 v něm i uspokojení] v něm i *blahé* uspokojení (K3, R3)] v něm i uspokojení (Č, R2) • 300 mizeti příšeru *starosti*] mizeti *ohavnou* příšeru *starostí* (K3, R3)] mizeti příšeru *starostí* (Č, R2) • 300 a obrysy] a *utěšující* obrysy (K3, R3)] a obrysy (Č, R2) • 300 opět strašiti] opět *nepěkně* strašiti (K3, R3)] opět strašiti (Č, R2) • 300 míře *než* za války, *a stále stoupala*.] míře *nežli* za války *a stoupala stále výše. Tohle neočekával, to jej nemile překvapilo*. (K3, R3)] míře *než* za války *a stoupala stále výše*. (Č, R2) • 300 krutost poměrů] krutost *nečekaných* poměrů (K3, R3)] krutost poměrů (Č, R2) • 300 působnosti z *výroby cukrářského zboží*] působnosti z *výroby cukrářského zboží* (K3, R3, Č)] působnosti z *uměleckého průmyslu* (R2) • 300 šití šatů a] šití šatů *a prádla* a (K3, R3)] šití šatů a (Č, R2) • 300 vedle sběratelské] vedle *své* sběratelské (Č, R2) • 300 překládání z cizích spisovatelů.] překládání *prací* cizích spisovatelů. *Neboť měl značné znalosti jazykové a švižné péro*. (K3, R3)] překládání z cizích spisovatelů. (Č, R2) • 300 Než i zde] Než – *žel bohu* – i zde (K3, R3)] Než i zde (Č, R2) • 300 byt pro *své podniky*] byt pro *své výdělečné podniky* (K3, R3)] byt pro *své podniky* (Č)] byt pro *svůj podnik* (R2) • 300 A přece *musil pravidelně pracovat*, aby] A přece *bylo nutno, aby pravidelně pracoval a dostál* aby (K3, R3, Č, R2) • 300 uvažoval, a konečně našel] uvažoval a konečně našel (K3, R3, Č, R2) • 300 oddati

vedlejšímu] oddati *svému* vedlejšímu (K3, R3, Č, R2) • 300 čtvrti, že] čtvrti *města*, že (K3, R3, Č, R2) • 300 lepší *jakosti*,] lepší *jakosti*, (K3, R3, Č)] lepší *jakkosti*, (R2) • 300 čtvrti *byly lépe zásobovány než druhé*.] čtvrti *v zásobovacích záležitostech byly na tom lépe nežli druhé*. (K3, R3, Č, R2) • 300 usmálo se na Ranka; *nalezl pěkný*] usmálo se na *Štěpána Ranka*. *Nalezl pěkný* (K3, R3)] usmálo se na Ranka; *nalezl pěkný* (Č, R2) • 300 pokojík v] pokojík *u přítele* v (K3, R3)] pokojík v (Č, R2) • 300 předměstí, kde] předměstí (*pod krásnými sady na slunném návršíčku*), kde (K3, R3)] předměstí, kde (Č, R2) • 300 postaráno o *příděl potravin*.] postaráno o *příděl potravin*. (R3)] postaráno o *aprovisaci*. (Č, R2) • 300 *aprovisační komise*.] *potravinové komise*. (K3, R3)] *aprovisační komise*. (Č, R2) • 300 o tom, že stěhuje se jinam, a na základě toho mohl] o tom, že stěhuje se jinam a na základě toho mohl (K3, R3, Č, R2) • 300 přihlásiti se o] přihlásiti se *pak* o (K3, R3)] přihlásiti se o (Č, R2) • 300 ubíral se na] ubíral se *tak* na (K3, R3)] ubíral se na (Č, R2) • 300 kde najal *si* pokojík, a přihlásil se] kde najal *si* pokojík a přihlásil se (K3, R3, Č)] kde najal pokojík a přihlásil se (R2) • 301 *dostal povolení*] *obdržel povolení* (K3, R3, Č, R2) • 301 *tehdy se stalo* něco neočekávaného, o čem Rank a jeho rodina] *tehdy se stalo* něco neočekávaného. *O čem Rank ani jeho znejmilejší rodina* (K3, R3)] *tehdy se stalo* něco neočekávaného. *O čem Rank ani jeho* (Č)] *tehdy stalo se* něco neočekávaného. *O čem Rank ani jeho* (R2) • 301 *starého světa*.] *starého světa a co se mohlo přihoditi jenom v novém světě*. (K3, R3)] *starého světa*. (Č, R2) • 301 *učencem, badatelem*] *učencem, rozhodně však badatelem* (K3, R3, Č, R2) • 301 *tajných vědách*.] *tajných vědách*. (K3, R3)] *okultních vědách*. (Č)] *okkultních vědách*. (R2) • 301 *nikdy pokusů, spokojuje se s naučenými vědomostmi*.] *nikdy v tom směru pokusů, spokojuje se skromně pouze s naučenými vědomostmi, jimž ovšem na slovo věřil*. (K3, R3)] *nikdy praktických pokusů, spokojuje se pouze s theoretickými vědomostmi*. (Č, R2) • 301 *čarodějných schopností*.] *čarovných schopností*. (K3, R3)] *magických schopností*. (Č, R2) • 301 *Ovšem, často k jeho překvapení vyplňovala se*] *Ovšem, často k jeho překvapení, vyplňoval se* (K3, R3, Č, R2) • 301 *úporně myslil*:] *úporně myslil*: (K3, R3)] *úporně myslel*: (Č, R2) • 301 *tomuto splnění*] *tomuto podivnému splnění* (K3, R3)] *tomuto splnění* (Č, R2) • 301 *přičítaje to náhodě nebo přátelskému*] *přičítaje to jednak náhodě (a co všechno na světě nejmenujeme náhodou?), jednak přátelskému* (K3, R3)] *přičítaje to jednak náhodě, jednak přátelskému* (Č, R2) • 301 *smýšlení bližních*.] *smýšlení svých bližních*. (K3, R3, Č, R2) • 301 *dne, kdy*] *dne totiž, kdy* (K3, R3, Č, R2) • 301 *předměstí, kde*] *předměstí (v onom tichém parkovém zákoutí), kde* (K3, R3)] *předměstí, kde* (Č, R2) • 301 *možnost hojnějších a lepších potravin*, a] *možnost hojnějších a lepších potravin* a (K3, R3)] *možnost hojnější a lepší aprovisace* a (Č, R2) • 301 *mocné přání*,] *mocné, zbožné přání*, (K3, R3)] *mocné přání*, (Č, R2) • 301 *jistě volný*] *jistě – při dobré vůli – volný* (K3, R3)] *jistě volný* (Č, R2) • 301 *Rank bydliti*,] *Rank bydliti*, (K3, R3)] *Rank bydleti*, (Č, R2) • 301 *v mnoha osobách*.] *v mnoho osobách*. (K3, R3)] *v mnoha osobách*. (Č, R2) • 301 *Než, jak podivil se Štěpán Rank, když*] *Než, jak podivil se Štěpán Rank, když* (K3, R3, Č)] *Než jak podivil se Štěpán Rank, když* (R2) • 301 *krup a lahvičky*] *krup, rýže a lahvičky* (K3, R3)] *krup a lahvičky* (Č, R2) • 301 *patrně omyl*,] *patrně krutý omyl*, (K3, R3)] *patrně omyl*, (Č, R2) • 301 *je to vyplnění*] *je to zřejmě vyplnění* (K3, R3)] *je to vyplnění* (Č, R2) • 301 *telepatickým přenosem*] *samočinným myšlenkovým přenosem* (K3, R3)] *telepatickým přenosem* (Č, R2) • 302 *do myslí úředníků zásobovacích oddělení, a že*] *do myslí úředníků zásobovacích oddělení a že* (K3, R3)] *do myslí aprovisačních úředníků a že* (Č, R2) • 302 *vnitřně souvisící*,] *vnitřně související*, (K3, R3, Č, R2) • 302 *něho potraviny*,] *něho různé potraviny*, (K3, R3)] *něho potraviny*, (Č, R2) • 302 *čarodějnou moc*.] *čarodějnou moc*. (K3, R3)] *magickou moc*. (Č, R2) • 302 *obsadili ve všech*] *obsadili jako samostatné osobnosti ve všech* (K3, R3, Č, R2) • 302 *bytosti, Štěpánu Rankovi*.] *bytosti, pánu a veliteli, Štěpánu Rankovi!* (K3, R3)] *bytosti, Štěpánu Rankovi*. (Č, R2) • 302 *neměl tušení*.] *neměl ani tušení*. (K3, R3)] *neměl tušení*. (Č, R2) • 302 *mládí, v městě, kde byl jeho otec knihařem*, stýkal] *mládí, v městě, kde byl jeho otec knihařem, (nebo zahradníkem, teď už sám nevím čím),*

stýkal (K3, R3)] mládí, v městě, kde byl jeho otec knihařem, stýkal (Č)] mládí, v krajském ústavě pro choromyslné, kde byl jeho otec zahradníkem, stýkal (R2) • 302 prý se později zbláznil] prý se později zbláznil (K3, R3, Č)] prý se zbláznil (R2) • 302 vložil mu ruce na hlavu a něco divného mumlal.] vložil ruce na jeho hlavu, tehdy ještě hojně okadeřenou a cosi podivného, cizojazyčného mumlal. (K3, R3)] vložil ruce na jeho hlavu a cosi podivného mumlal. (Č)] vložil ruce na jeho hlavu a něco podivného mumlal. (R2) • 302 Jistě to byl] Jistě to tedy byl (K3, R3)] Jistě to byl (Č, R2) • 302 přenesl tenkrát] přenesl tenkrát (K3, R3)] přenesl tenkrát (Č, R2) • 302 bude. Má schopnosti] bude. Nemůže býti jinak. Ted' to teprve chápe. Má schopnosti (K3, R3)] bude. Má schopnosti (Č, R2) • 302 spoustu potravin,] spoustu nejrůznějších potravin, (K3, R3)] spoustu potravin, (Č, R2) • 302 nejméně ředitelem.] nejméně řiditelem. (K3, R3, Č, R2) • 302 o tom nic neřekl.] o tom ničeho neřekl. (K3, R3, Č, R2) • 302 jím již je,“] jím už je,“ (K3, R3, Č, R2) • 302 pravila k sousedce,] pravila rozhořčeně k sousedce, (K3, R3)] pravila k sousedce, (Č, R2) • 302 jsem paní ředitelovou.] jsem tou paní řiditelovou. (K3, R3)] jsem paní řiditelovou. (Č, R2) • 302 tajnosti. Člověk] tajnosti. To není od něho zrovna hezké, že ano? Člověk (K3, R3)] tajnosti. Člověk (Č, R2) • 302 dovědět od cizích lidí!“] dozvědět od cizích lidí! A to mne trápí; to nemá dělat.“ (K3, R3)] dovědět od cizích lidí!“ (Č)] dozvědět od cizích lidí!“ (R2) • 302 ano,“ přisvědčovala] ano,“ horlivě přisvědčovala (K3, R3)] ano,“ přisvědčovala (Č, R2) • 302 aby zvěděli, kolik tisíc mu přidali. Ale] aby zvěděli, kolik tisíc mu přidali. To se někdy dělává, když se chce někoho překvapit. Ale (K3, R3)] aby zvěděli, kolik tisíc mu přidali. Ale (Č)] aby zvěděli kolik tisíc mu přidali. Ale (R2) • 302 tolik na potraviny.] tolik na potraviny. (K3, R3)] tolik na aprovisaci. (Č, R2) • 302 paní ředitelová,] paní řiditelová, (K3, R3, Č, R2) • 302 já Štěpána znám!“] já svého Štěpána znám! Kupuje někdy ty starožitnosti a na to potřebuje přec nějaký groš.“ (K3, R3)] já Štěpána znám!“ (Č, R2) • 303 rozšíření čarodějně působnosti.] rozšíření své čarodějně působnosti. (K3, R3)] rozšíření své magické působnosti. (Č, R2) • 303 způsobem i v pražském] způsobem, jako již učinili v pražských předměstích, i v pražském (K3, R3, Č, R2) • 303 mají lepší] mají rozhodně lepší (K3, R3, Č, R2) • 303 v Praze a také] v Praze (třeba tu poschovávanou) a také (K3, R3)] v Praze a také (Č, R2) • 303 lepší jakosti.] lepší jakosti. (K3, R3, Č)] lepší jakosti. (R2) • 303 co se nespotřebuje, to] co se nespotřebuje v domácnosti, to (K3, R3)] co se nespotřebuje, to (Č, R2) • 303 prodá. Ovšem] prodá. Tak se to udělá. Ovšem (K3, R3)] prodá. Ovšem (Č, R2) • 303 býti lichvářem.] býti lichvářem. (K3, R3)] býti keřasem. (Č, R2) • 303 potraviny Štěpánu Rankovi, jenž je přijímal jako nějaký velkoobchodník, dával je skládati] potraviny Štěpánu Rankovi, jenž je přijímal již jako nějaký velkoobchodník, dával je skládati (K3, R3)] aprovisaci Štěpánu Rankovi, jenž ji přijímal jako nějaký velkoobchodník dává je skládati (Č)] aprovisaci Štěpánu Rankovi, jenž ji přijímal jako nějaký velkoobchodník, dává je skládati (R2) • 303 přibývalo nových] přibývalo nových (K3, R3)] přibývalo nové (Č, R2) • 303 záhadný příděl potravin.] záhadný příděl potravin. Byl to zkrátka div divoucí.... (K3, R3)] záhadný aprovisační příděl. (Č, R2) • 303 vrazila k sousedce Muknšnáblové.] vrazila rozčileně k sousedce Muknšnáblové do kuchyně: (K3, R3)] vrazila k sousedce Muknšnáblové. (Č, R2) • 303 aby můj muž byl jen ředitelem,“] aby byl můj muž jen řiditelem,“ (K3, R3, Č, R2) • 303 pravila, zřejmě rozčilena, „jistě stal se] pravila, zřejmě rozechvěna. „Jistě stál se (K3, R3)] pravila, zřejmě rozčilena, „jistě stal se (Č)] pravila zřejmě rozčilena, „jistě stal se (R2) • 303 velikého peněžního] velkého peněžního (K3, R3, Č, R2) • 303 Podívají se na tu spoustu potravin. Kde by na to] Podívají se jen na tu spoustu potravin. To je hrozné, to je hrozné! Kde by jinak na to (K3, R3)] Podívají se na tu spoustu aprovisace. Kde by na to (Č, R2) • 303 přisvědčovala paní] přisvědčovala potutelně paní (K3, R3)] přisvědčovala paní (Č, R2) • 303 dává pořád stejně, jako přede dvěma měsíci,“] dává pořád stejně, jako přede dvěma měsíci,“ (K3, R3, Č)] dává pořád stejně jako přede dvěma měsíci,“ (R2) • 303 vykládala rozzlobeně] vykládala rozzlobeně (K3, R3)] vykládala rozlobeně (Č, R2) • 303 až již nevím,] až už nevím, (K3, R3, Č, R2) • 303 tím. Máme] tím.

Vždyť mně tím zasype, pohřbí mě v tom. To jsou hromady, to jsou spousty. Máme (K3, R3)] tím. Máme (Č, R2) • 303 sklep *plný* mouky, sádla a] sklep, *koupelnu plné* mouky, sádla, *rýže, krup* a (K3, R3)] sklep *plný* mouky, sádla a (Č, R2) • 303 *Nechápu*, co] *Ne, nechápu*, co (K3, R3)] *Nechápu*, co (Č, R2) • 303 že se stane *lichvářem*.“] že se *na stará kolena* stane *lichvářem*. *Celá z toho snad sešedivým*.“ (K3, R3)] že se stane *keřasem*.“ (Č, R2) • 303 nakazil se *od ostatních*,“ *jízlivě* podotkla] nakazil se *taky od těch druhých*,“ *jízlivě a závistivě* podotkla (K3, R3)] nakazil se *taky od těch druhých*,“ *ironicky* podotkla (Č, R2) • 303 Muknšnáblová. „Chce] Muknšnáblová. „*To je jako nemoc. Už je tím nakažený*. Chce (K3, R3)] Muknšnáblová. „Chce (Č, R2) • 303 milionářem. To] milionářem. *A snad na konec miliardářem. Jako ti páni v Americe*. To (K3, R3)] milionářem. To (Č, R2) • 303 vždycky na větší] vždycky *jen* na větší (K3, R3)] vždycky na větší (Č, R2) • 304 vyhrkla paní] vyhrkla *s pláčem* paní (K3, R3)] vyhrkla paní (Č, R2) • 304 „*Snad má nějakou kůstku od baletu*,“ popichovala] „*Snad si zařizuje nějaké museum starožitností*,“ popichovala (K3, R3)] „*Snad má nějakou kůstku od baletu*,“ popichovala (Č, R2) • 304 Muknšnáblová, *a její lasiči obličej ozářila škodolibost*, „to tak] Muknšnáblová, „to tak (K3, R3, Č, R2) • 304 jsou peníze, jsou choutky.“] jsou peníze, jsou choutky. *Chce to dělat jako ti velcí páni*.“ (K3, R3)] jsou peníze, jsou choutky.“ (Č)] jsou peníze jsou choutky.“ (R2) • 304 Umínil si stejným způsobem jako v dřívějších případech,] Umínil si stejným způsobem, jako v dřívějších případech, (K3, R3)] Umínil si stejným způsobem jako v dřívějších případech, (Č, R2) • 304 potravinami, takže] potravinami *se všech stran Československa*, takže (K3, R3)] potravinami, takže (Č, R2) • 304 dům, v němž *bydlila* jeho rodina, a změnil] dům, v němž *bydlila* jeho rodina a změnil (K3, R3)] dům, v němž *bydlela* jeho rodina a změnil (Č, R2) • 304 upozorněny na tyto] upozorněny *veřejností* na tyto (K3, R3)] upozorněny na tyto (Č, R2) • 304 *zjistily*, že Rank dostává správně příděl.] *zjistili*, že Rank dostává *jen* správně příděl *jemu a jeho rodině dle přihlášek příslušející*. (K3, R3)] *zjistily*, že Rank dostává správně příděl *jemu a jeho rodině příslušející*. (Č, R2) • 304 bylo rádo, neboť Rank] bylo *vlastně* rádo, neboť *Štěpán* Rank (K3, R3)] bylo rádo, neboť Rank (Č, R2) • 304 za *cenu* daleko levnější] za *ceny* daleko levnější (K3, R3)] za *cenu* daleko levnější (Č, R2) • 304 obchodníci; chudině] obchodníci, *ať veřejní nebo tajní*; chudině (K3, R3)] obchodníci; chudině (Č, R2) • 304 dával zadarmo.] dával *poživatiny* zadarmo. *Slovem stal se z něho dobrodinec v nouzi*. (K3, R3)] dával *poživatiny* zadarmo. (Č, R2) • 304 A tak Rank rozšiřoval působiště] A tak *milý* Rank rozšiřoval *zvolna* působiště (K3, R3)] A tak Rank rozšiřoval působiště (Č, R2) • 304 *čarodějně* moci.] *čarodějně* moci. (K3, R3)] *magické* moci. (Č, R2) • 304 *Československé republiky*. Ze všech] *Československé republiky*. *Jeho bytost podobala se tajemné ohromné chobotnici, jejíž chapadla rozprostírala se všemi směry naší osvobozené vlasti*. Ze všech (K3, R3)] *československé republiky*. Ze všech (Č, R2) • 304 svázely vlaky] svázely *dnem i nocí* vlaky (K3, R3)] svázely vlaky (Č, R2) • 304 Rankovi *potraviny*. Rank] Rankovi *potraviny*. *Posléze* Rank (K3, R3)] Rankovi *aprovisaci*. Rank (Č, R2) • 304 budovy, sousedící s jeho domem, a zařídil] budovy, sousedící s jeho domem a zařídil (K3, R3, Č, R2) • 304 skladiště. Jeho] skladiště. *Ústřední skladiště svých potravinových přídělů*. Jeho (K3, R3)] skladiště. Jeho (Č, R2) • 304 započetí *tajemného přílivu potravin*] započetí *tajeplného přílivu potravin* (K3, R3)] započetí *tajemného aprovisačního přílivu* (Č, R2) • 304 jeho manželka stížena] jeho *dobrá* manželka *pak* stížena (K3, R3)] jeho manželka *pak* stížena (Č, R2) • 304 nějakým *miliardářem*!“] nějakým *ministrem*!“ *To byl již vrchol. Nebo, lépe řečeno, vrchol všech vrcholů*. (K3, R3)] nějakým *miliardářem*!“ (Č)] nějakým *ministrem*!“ (R2) • 304 k poradě] k *veliké* poradě (K3, R3)] k poradě (Č, R2) • 304 zamezili *pohromě*, která hrozila zničení obchod] zamezili *pohromě*, která *neodvratně* hrozila zničení *věhlasný* obchod (K3, R3)] zamezili *katastrofě*, která hrozila zničení obchod (Č, R2) • 304 průmysl republiky.] průmysl *celé* republiky. (K3, R3, Č, R2) • 304 *veškerá* doprava] *veškerá* doprava (K3, R3, Č)] *veškera* doprava (R2) • 304 děti výhradně] děti *na dále* výhradně (K3, R3)] děti výhradně (Č, R2) • 305 *Musil* dostávati] *Neboť on musil* dostávati (K3, R3)] *Musil*

dostávati (Č, R2) • 305 jsouc pod vlivem] jsouc *záhadně* pod vlivem (K3, R3)] jsouc pod vlivem (Č, R2) • 305 *telepatického* působení,] *záračného myšlenkového* působení, (K3, R3)] *telepatického* působení, (Č, R2) • 305 věci *nic* dělati.] věci *ničeho* dělati. (K3, R3, Č, R2) • 305 *generální* schůzi] *všeobecné, bouřlivé* schůzi (K3, R3)] *generální* schůzi (Č, R2) • 305 usneslo se shromáždění] usneslo se *jednohlasně* shromáždění (K3, R3)] usneslo se shromáždění (Č, R2) • 305 čáry a že nutno] čáry *máry* a že *je nejvýše* nutno (K3, R3)] čáry a že nutno (Č, R2) • 305 vzatého v *čarodějství*.] vzatého v *čarodějství*. (K3, R3)] vzatého v *magii*. (Č, R2) • 305 Zvolen výbor,] Zvolen *tedy* výbor, (K3, R3, Č, R2) • 305 vyhledati muže,] vyhledati *dotyčného vzácného* muže, (K3, R3)] vyhledati *dotyčného* muže, (Č, R2) • 305 *Rankovu čarodějnou* moc.] *čarodějnou Rankovu* moc. (K3, R3, Č, R2) • 305 stopu. Kdesi] stopu. *Stopa ta vedla klikatými, neschůdnými cestami, ale přece dovedla je k cili, jenž zářil jako maják nad rozbouřenými vlnami moře.* Kdesi (K3, R3)] stopu. Kdesi (Č, R2) • 305 osaměle muž, *jenž živil se vycpáváním živočichů a jenž měl*] osaměle *obloustlý* muž, *jako pavouk číhající na zbloudilou mušku, a ten muž živil se vycpáváním živočichů a měl* (K3, R3)] osaměle muž, *jenž živil se vycpáváním živočichů a jenž měl* (Č)] osaměle muž, *jenž živil se preparováním živočichů a jenž měl* (R2) • 305 *znamenitého znatele tajných věd.*] *znamenitého znatele tajných věd a různých jiných kejklí.* (K3, R3)] *znamenitého okultisty.* (Č)] *znamenitého okultisty.* (R2) • 305 *šesté a sedmé* knize] *šesté a sedmé* knize (K3, R3, Č)] *VI a VII* knize (R2) • 305 vydané *Vitrografií, ve věrném fotografickém otisku podle rukopisu*] vydané *jakýmsi blouznivcem ve věrném fotografickém otisku dle rukopisu* (K3, R3)] vydané *Vitrografií, ve věrné fotografické reprodukci dle rukopisu* (Č, R2) • 305 16. století] *šestnáctého* století (K3, R3)] 16. století (Č)] *XVI.* století (R2) • 305 *jednoho* kláštera. *To byl*] *strahovského* kláštera. *To už bylo něco. A to byl* (K3, R3)] *jednoho* kláštera. *To byl* (Č, R2) • 305 *Vypravilo se tedy k němu několik obchodníků a průmyslníků a přednesli*] *Vypravilo se tedy k němu několik obchodníků a průmyslníků a přednesli* (K3, R3)] *Vypravila se tedy k němu deputace obchodníků a průmyslníků a přednesla* (Č, R2) • 305 polovinu *potravin, které Rank nahromadil,*] polovinu *potravin, které Rank lakotně nahromadil,* (K3, R3)] polovinu *aprovísace, kterou Rank nahromadil,* (Č, R2) • 305 *pravil mluvčí obchodníků.*] *pravil povznešeně mluvčí obchodníků.* „*Je to přece nabídka skvělá, či ne?*“ *Rozšafný učenec poškrábal se na lysině a odvětil po uvážlivé pomlce:* (K3, R3)] *pravil mluvčí deputace.* (Č, R2) • 305 *Je to zasvěcenec černého umění,*] *Je to rozhodně černokněžník,* (K3, R3)] *Je to rozhodně černý mág,* (Č, R2) • 305 *jasnovidcem, čaruje s*] *jasnovidcem a zároveň magistrátním úředníkem, čaruje denně s* (K3, R3)] *jasnovidcem, čaruje s* (Č, R2) • 305 *tváří, položenou na stole, a*] *tváří, položenou na stole a* (K3, R3, Č)] *tváří položenou na stole a* (R2) • 305 *duch vznáší se nad Prahou,*“] *duch o dvanácté v poledne vznáší se nad Prahou a vyhlíží si své oběti. Je to pekelný výlupek, jak se říká,*“ (K3, R3)] *duch vznáší se nad Prahou,*“ (Č, R2) • 305 „*musím na něho s bílou magií. Kdy mám započít?*“] „*musím na něho se obořit vši svou silou a vědou. To jsou totiž dvě zbraně, jimiž bojují, račte rozumět. Asi jako šermíř, jenže to není vidět, spíše je to cítit. Kdy pak má vlastně začít? He?*“ (K3, R3)] „*musím na něho s bílou magií. Kdy mám započít?*“ (Č, R2) • 305 „*Hned, ihned*] „*Ale hned, ihned* (K3, R3)] „*Hned, ihned* (Č, R2) • 305 *každá hodina*] *každá hodinka, každá půlhodinka* (K3, R3)] *každá hodina* (Č, R2) • 305 *křičeli vyslaní zástupci*] *křičeli vyslaní zástupci* (K3, R3)] *křičeli členové deputace* (Č, R2) • 305 *jeden přes druhého.* „*Ihned!*“] *jeden přes druhého, takže to na chvíli vypadalo v pokoji učencově jako na trhu zelinářském.* „*Hned, ihned.*“ *A jeden z přítomných zanotoval polohlasně starou písničku: „Každé chvílky věčná škoda, čas ubíhá jako voda.“* (K3, R3)] *jeden přes druhého.* „*Ihned!*“ (Č, R2) • 305 *ihned, neboť*] *ihned, jak si přejete, neboť* (K3, R3)] *ihned, neboť* (Č, R2) • 305 *předevčírem v parních lázních,*“ *pravil*] *předevčírem u zpovědi a přijímání,*“ *upokojoval přítomné pány* (K3, R3)] *předevčírem v parních lázních,*“ *pravil* (Č, R2) • 305 „*musím si však připravit zbraně k boji s Rankem. Pánové necht’*] „*musím si však připravit výzbroj k hrůznému boji s Rankem. Neboť on je všemi mastmi mazaný a pálený*

chlapík. Na takového se musí hodně z vostra.“ A dodal: „Pánové necht’ (K3, R3)] „musím si však připravit zbraně k boji s Rankem. Pánové necht’ (Č)] „musím si však ještě připravit zbraně k boji s Rankem. Pánové necht’ (R2) • 306 Vyslání zástupci obchodnictva usedli si kam se dalo, a čekali plni netrpělivosti.] Vyslání zástupci obchodnictva si spěšně usedli, kam se dalo, a čekali plni netrpělivosti. Zavládlo napiaté ticho... (K3, R3)] Deputace si usedla, kam se dalo a čekala plna netrpělivosti. (Č, R2) • 306 ke knihovně, vyňal z ní šestou a sedmou knihu Mojžíšovu, vydanou ve Vitrografii, a jal se v ní listovati. Po] ke své knihovně, vyňal z ní nějakou velkou, ve vepřovici vázanou knihu, otevřel ji a jal se v ní listovati. To činil pomalu a s velkým rozmyslem. Po (K3, R3)] ke knihovně, vyňal z ní šestou a sedmou knihu Mojžíšovu, vydanou v reprodukci Vitrografie a jal se v ní listovati. Po (Č)] ke knihovně, vyňal z ní VI a VII knihu Mojžíšovu, vydanou v reprodukci Vitrografie a jal se v ní hledati. Po (R2) • 306 co hledal,] co byl hledal, (K3, R3)] co hledal, (Č, R2) • 306 chlebové kůrky, na niž, k velikému] chlebové kůrky (patrně památkou na kukuřičný chléb z válečné doby), na niž k velikému (K3, R3)] chlebové kůrky, na niž k velikému (Č, R2) • 306 úžasu poselstva] úžasu poselstva (K3, R3)] úžasu deputace (Č, R2) • 306 malovati tajemnou značku.] malovati jakési písmenky. (K3, R3)] malovati jakousi tajemnou značku. (Č, R2) • 306 pod paži knihu Mojžíšovu.] pod paži knihu vázanou ve vepřovici. (K3, R3)] pod paži knihu Mojžíšovu. (Č)] pod paži VI a VII knihu Mojžíšovu. (R2) • 306 a vykuřovací pánvici.] a jakousi vykuřovací nádobku. (K3, R3)] a vykuřovací pánvici. (Č, R2) • 306 slavnostně, a nechav poselstvo předejít, vyšel za ním.] slavnostně. „Pravou nohou napřed, to je štěstí,“ připojil rychle a nechal poselstvo předejít, vyšel za ním. Tak se tedy ocitli na ulici. (K3, R3)] slavnostně a nechav deputaci předejít, vyšel za ním. (Č, R2) • 306 potraviny k Rankovu sídlu. Poselstvo s Ostrýtem v čele vstoupilo do] potraviny k Rankovu sídlu. Byla právě doba svážení přídělů. Poselstvo s Hieronymem Anastasiem Ostrýtem v čele vstoupilo a usedlo do (K3, R3)] aprovisaci k Rankovu sídlu. Deputace s Wintrem v čele vstoupila v čele vstoupilo do (Č, R2) • 306 přejete, abychom vás] přejete, bychom vás (K3, R3, Č, R2) • 306 skromně bílého vykupitele mluvčí poselstva obchodníků.] skromně a nesměle zakaboněného Ostrýta mluvčí poselstva obchodníků. Ostrýt se podíval ostře na mluvčího a úsečně odvětil: (K3, R3)] skromně bílého vykupitele mluvčí deputace. (Č, R2) • 306 Je to dávné posvátné místo, a] Je to dávné pohanské místo a (K3, R3)] Je to dávné posvátné místo a (Č, R2) • 306 můj pokus.“] můj pokus. A pak je to také na výživě a lidi Rankova druhu jsou dole v hlubině. Bude to tedy boj výživy s dolinou. Jedme. Práhnou již po boji. Jsem lačen vítězství, vavřínu. Jedme.“ (K3, R3)] můj pokus.“ (Č, R2) • 306 výprava k bývalé] výprava až k bývalé (K3, R3, Č, R2) • 306 Menším měšť pražským;] Menším měšť pražským; (K3, R3, Č)] Menším Měšť pražským; (R2) • 306 vydali se k vrcholu Petřína.] vydali se dvojstupem k vrcholu Petřína. Napřed ovšem kráčel pna Hieronymus Anastasius Ostrýt. Kráčeli vážně, důstojně, jako řada římských vojáků k rozhodné bitvě... (K3, R3)] vydali se k vrcholu Petřína. (Č, R2) • 306 Zde stanulo poselstvo s věhlasným znalcem tajných věd] Zde stanulo poselstvo s věhlasným znalcem tajných věd (K3, R3)] Zde stanula deputace s věhlasným okkultistou a čekala, (Č, R2) • 306 co učiní.] co on učiní. (K3, R3)] co učiní. (Č, R2) • 306 vážně vyňal z kapsy] vážně vyňal z kapsy (K3, R3)] vyňal vážně z kapsy (Č, R2) • 306 sebe a poselstva] sebe a poselstva (K3, R3)] sebe a deputace (Č, R2) • 307 nakreslil tajemná jména. Pak rozbalil] nakreslil nějaké kliky háky. Pak (K3, R3)] nakreslil tajemná jména. Poté rozbalil (Č)] nakreslil tajemná ochranná jména. Po té rozbalil (R2) • 307 dlouhý bílý plášť,] dlouhý, bílý plášť, (K3, R3)] dlouhý bílý plášť, (Č, R2) • 307 přivázal pásku, a zažehl oheň v pánvici s vykuřovadlem.] přivázal nějakou stužku a zapálil oheň v nádobce, již s sebou přivezl. (K3, R3)] přivázal pásku, a zažehl oheň v pánvici s vykuřovadlem. (Č)] přivázal pásku, na niž byla napsána záhadná slova a zažehl oheň v pánvici s vykuřovadlem. (R2) • 307 Členové deputace] Členové deputace (K3, R3)] Členové poselstva (Č, R2) • 307 vzájemně odvahy. Ostrýt nasadil] vzájemně odvahy. Sotva dýchali napětím a očekáváním a zvědavostí. Někteří z nich, ti tlustší, se dokonce znatelně potili. Byla to, jak z

celku zřejmo, zatrolená věc. Ostrýt obezřetně a důležitě nasadil (K3, R3)] vzájemně odvahy. Winter nasadil (Č, R2) • 307 rozevřel knihu.] rozevřel knihu, již přinesl s sebou. (K3, R3)] rozevřel knihu. (Č)] rozevřel VI a VII knihu Mojžíšovu. (R2) • 307 jakoby pro sebe:] jakoby mluvil pro sebe: (K3, R3)] jakoby pro sebe: (Č, R2) • 307 třeba s touto generální citací. Neboť je pod] třeba s tímto zařikáváním. Neboť je zde pod (K3, R3)] třeba s touto generální citací. Neboť je pod (Č)] třeba s touto generální citací Šalomounovy chemie. Neboť je pod (R2) • 307 text. Tak dobře.] text. A pak je to jedno, jako druhé. Tak dobře. (K3, R3)] text. Tak dobře. (Č, R2) • 307 zvolal, rozhlédnuv se dokola.] zvolal náhle mocným hlasem, rozhlédnuv se vítězně dokola. (K3, R3)] zvolal, rozhlédnuv se dokola. (Č, R2) • 307 Započnu.“ A četl chvíli nějaká cizí jména.] Započnu.“ A četl chvíli nějaká cizí jména. (K3, R3, Č)] Započnu. Agios, Athanatos, Sother, Emanuel Tetragramaton, Jehova, Alpha et Omega, Adonaj Jehova. Gloria ni Amen Excelsis Deo.“ (R2) • 307 členové poselstva] členové poselstva (K3, R3)] členové deputace (Č, R2) • 307 na zaklínače. Co se stane?] na zaklínače. Co se stane? Co se bude dít? Co? (K3, R3)] na zaklínače. Co se stane? (Č)] na okultistu. Co se stane? (R2) • 307 slov silné citace] slov velmi silné působnosti (K3, R3)] slov silné citace (Č, R2) • 307 hlas zazněl:] hlas zazněl: (K3, R3)] hlas zavzněl: (Č)] hlas opět zavzněl: (R2) • 307 „Nařizují vám, citování duchové, abyste] „Nařizují vám, mocní a spojení se mnou duchové, abyste (K3, R3)] „Nařizují vám, citování duchové, abyste (Č)] „Nařizují ti, Apollione a Abbadone, abyste (R2) • 307 přivedli jej sem pokořeného.“ A opět četl řadu cizích jmen řeckých, latinských a hebrejských.] přivedli jej sem pokořeného, abych jej mohl potrestati za jeho provinění a škody, které způsobil svým bližním.“ A opět četl dlouhou řadu cizích jmen řeckých, latinských a hebrejských. Ovšem hodně zkomolených a hodně přeházených. Tak se to zajímavěji poslouchá a učeněji to vypadá. Jestli to vůbec má smysl, co na tom záleží. To je vedlejší. (K3, R3)] přivedli jej sem pokořeného.“ A opět četl řadu cizích jmen řeckých, latinských a hebrejských. (Č)] přivedli jej sem pokořeného. To nechť se stane skrze jméno stvořitele všech tvorů Jehovu a skrze svatí jména: Theos hagion Hagiostaton, Veabia Maschebiecha, perin principio, Creavit Elohy m bael Aph + paelpen + bael Ruah bakadosch + Uba Jehovam, Japhet gegeal Jeschua Maschiach + Uba Jehovam Eliot Jehat, Eleel Arilna Veeli Pelicha Jeseňam Maschiam Hagamilech Hahori.“ (R2) • 307 poselstva pocítili děs.] poselstva pocítili jak jim mrazivé kuličky pobíhají po zádech. Chvěli se děsem. (K3, R3)] deputace pocítili děs. (Č, R2) • 307 knihu, přihodil] knihu, z níž dosud četl, přihodil (K3, R3)] knihu, přihodil (Č, R2) • 307 pánvici nějaké koření a pokračoval,] pánvici nějaké koření, jež nelibě zapáchalo a statečně pokračoval, a pokračoval, (K3, R3)] pánvici nějaké koření a pokračoval, (Č)] pánvici asu foetidu a pokračoval, (R2) • 307 unášeti vlastním vnuknutím:] unášeti vlastním vnuknutím: (K3, R3)] unášeti vlastní intuicí: (Č, R2) • 307 Rahot, Hot, Čehý,] Rahot, Hót, Čehý, (K3, R3)] Rahot, Hot, Čehý, (Č)] Rahot, Sebaoth. Čehý, (R2) • 307 Blížil se jakýsi šum. Členové poselstva] Kolem hluboké ticho. Pozvolna blížil se jakýsi tajemný šum. Členové poselstva (K3, R3)] Blížil se jakýsi šum. Členové deputace (Č, R2) • 307 strachy. Co se stane? Zda] strachy. Vlasy se jim ježily hrůzou. Dušičky se scvrkali. Bože, co se jen stane? Zda (K3, R3)] strachy. Co se stane? Zda (Č, R2) • 307 čert? Hrůza!! A skutečně. Směřem] čert? Pověstný Mefištáfl, jak se na něj pamatují z loutkového divadélka mistra Kopeckého. Ó hrůza, hrůza, hrůza! Ach, zrak přece nešálí. Vidí přece dobře. Skutečně. Není pochyby, není to klam. Směřem (K3, R3)] čert? Hrůza!! A skutečně. Směřem (Č, R2) • 307 pytli. Ostrýt mluvil] pytli. Božínku s pytli, s opravdickými, hnědými pytli. Ostrýt si toho všeho povznešeně ani nepovšíml. Mluvil dále: (K3, R3)] pytli. Ostrýt mluvil (Č)] pytli. Winter mluvil (R2) • 308 přiblížili se zástupu, a jeden z nich vstoupil do kouzelného kruhu.] přiblížili se zástupu a jeden z nich vstoupil do čarovného kruhu. Nic na to nedbal, smí-li čili nic. Prostě vstoupil a dost! (K3, R3)] přiblížili se zástupu a jeden z nich vstoupil do kouzelného kruhu. (Č, R2) • 308 Mlčky a beze slova chytil citujícího okultistu i s knihou a strčil ho do pytle.] Mlčky, beze slova chytil řečníčího znatele tajných věd i s knihou a pláštěm a strčil ho klidně do pytle. (K3, R3)] Mlčky, beze slova chytil citujícího okultistu i s

knihou a strčil *jej* do pytle. (Č)] Mlčky, beze slova chytil *citujícího okkultistu i s VI a VII* knihou *Možíšovou* a strčil *jej* do pytle. (R2) • 308 učiniti *s členy poselstva*.] učiniti *se členy poselstva*. *Nastalo vyděšení*. (K3, R3)] učiniti *se členy deputace*. (Č)] učiniti *se členy deputace obchodníků*. (R2) • 308 mužové, co] mužové *nerozvážní*, co (K3, R3)] mužové, co (Č, R2) • 308 mluvčí *poselstva*, hrůzou bez sebe.] mluvčí *deputace*, hrůza *jsa* všecek hrůzou bez sebe. *Ostatní jeho soudruzi se chvěli jako osyky u potoka*. (K3, R3)] mluvčí *deputace* hrůzou bez sebe. (Č, R2) • 308 drsně jeden] drsně *a prostě* jeden (K3, R3)] drsně jeden (Č, R2) • 308 mužů z pytlem,] mužů *s* pytlem, (K3, R3, Č, R2) • 308 nedostává vepřů, *tedy*] nedostává vepřů, *tak* (K3, R3)] nedostává vepřů, *tedy* (Č)] nedostává vepřů *v československé republice*, *tedy* (R2) • 308 neboť hrůzou a zděšením *pojati členové poselstva*] neboť *bezměrnou* hrůzou a zděšením *pojati*, *jali se členové poselstva úprkem utíkati* poselstva (K3, R3)] neboť hrůzou a zděšením *pojati*, *jali se členové deputace úprkem utíkati* poselstva (Č, R2) • 308 mluvčí *poselstva* a věhlasný *znatel tajných věd*] mluvčí *poselstva* a věhlasný *znatel tajných věd* (K3, R3)] mluvčí *deputace* a věhlasný *okultista* (Č)] mluvčí *deputace* a věhlasný *okultista* (R2) • 308 zavázali a pak vydali se s nimi *ku Praze*.] zavázali, *přehodili si je přes záda* a pak vydali se s nimi *zvolna*, *zvolna ke Praze*. (K3, R3)] zavázali a pak vydali se s nimi *pomalou ke Praze*. (Č)] zavázali a pak vydali se s nimi *ku Praze*. (R2) • 308 a v nádraží] a z nádraží (K3, R3, Č, R2) • 308 pískaly vlaky, svázející *potraviny*] pískaly vlaky *a na řece houkaly parníky*, svázející *potraviny* (K3, R3)] pískaly vlaky, svázející *aprovisaci* (Č)] pískaly *legie* vlaky, svázející *aprovisaci* (R2) • 308 měl skladiště, a] měl *svá ohromná* skladiště a (K3, R3)] měl *svá* skladiště a (Č, R2) • 308 pytlů, *jež sebou strašně zmítaly*.] pytlů, *jež nosiči zde složili a které sebou strašlivě zmítaly*. *Jakoby v nich bylo cosi živého* (K3, R3)] pytlů, *jež sebou strašně zmítaly*. (Č, R2) • 308 odcházel Rank *domů* s dlouhým seznamem] odcházel Rank *do svého bytu* s dlouhým, *hustě popsaným* seznamem (K3, R3)] odcházel Rank *do svého bytu* s dlouhým seznamem (Č, R2) • 308 *strašlivě* unaven] *strašně* unaven (K3, R3)] *strašlivě* unaven (Č, R2) • 308 nemůže člověk] nemůže *již* člověk (K3, R3, Č)] nemůže člověk (R2) • 308 *dvacet* moučenek a *pět* sádlenek] *dvacet* moučenek a *pět* sádlenek (K3, R3, Č)] *pěťadvacet* moučenek a *pěťatřicet* sádlenek (R2) • 308-310 chybí poslední oddíl oddělený hvězdou (21 odstavců) začínající *Bylo krásné jarní jitro*. a končící *a probudit se chudý jako kostelní myš*. “ (Č, R2) • 309 *třípatrového* domu proudil do *pokoje* svěží *jitřní* vzduch.] *tříposchodového* domu pražského proudil do *sešerělého pokojíku* svěží *ranní* vzduch. (K3, R3) • 309 *Vánek* ovíval *obličej* spícího] *Svěží vánek* ovíval *tvář* spícího (K3, R3) • 309 v libém snu *blaženě* se usmíval. *Jako by*] v *nějakém* libém snu *se blaženě* usmíval. *Tak jako by* (K3, R3) • 309 zdálo o veliké] zdálo *něco* o veliké (K3, R3) • 309 byli kdysi] byli *prý* kdysi (K3, R3) • 309 pokoji se rozjasňovalo.] pokoji se *stále* rozjasňovalo. (K3, R3) • 309 *Okenní tabule* zanítily se *slunečními paprsky*, že *chvílemi zářily jako zlaté*. *Se svěžím vánkem linula se dovnitř i příjemná vůně prvních jarních výdechů*. *Jako by* neviditelný] *Tabule okenní* zanítily se *paprsky slunečními*, že *zářily chvílemi jako ze zlata*. *A se svěžím vánkem i příjemná vůně prvních výdechů jarních linula se čistým, průzračným vzduchem*. *Jakoby nějaký* neviditelný (K3, R3) • 309 Na *římsu* před oknem *snesl se* kos.] Na *římse* před oknem *usedl náhle* kos. (K3, R3) • 309 oknem do *pokoje*.] oknem do *pokojíku*. (K3, R3) • 309 na stěnách *obrazy krajin a podobizny*, v koutě leskl se skleník s *porculánem a kameninou*, *se sklenicemi z broušeného skla a kovovými drobnůstkami*.] na stěnách *obrázky krajin a postav*, pak *zaleskl se* v koutě leskl se skleník s *pěknými předměty z porcelánu a kameniny*, *nějaké sklenice z broušeného skla a kovové drobnůstky*. (K3, R3) • 309 *stůl*, pokrytý *kvítkovaným ubrusem*, na němž stála ozdobná váza, z níž *trčelo paví pero a snítka* rozkvetlého] *stolek*, pokrytý *květovaným ubrusem* a na něm *uprostřed* stála *starší* ozdobná váza, z níž *vyčnívalo paví pero a tři snítky* rozkvetlého (K3, R3) • 309 do *pokoje* pohovka, trochu dále *police* s knihami.] do *pokojíku* pohovka, trochu dále, *malá polička* s knihami. (K3, R3) • 309 spustil ranní] spustil *svou* ranní (K3, R3) • 309 v křesle, *se* pohnul. *Ještě v dřímotách pozvedl ruku*, *jež spočívala mu* v klíně.] v křesle, *sebou*

pohnul. *Pozvedl ještě v dřímotách ruku, jež mu spočívala v klíně.* (K3, R3) ● 309 *Byla to „Historie] Byla to knížka „Historie* (K3, R3) ● 309 *Kniha upadla] Knižka upadla* (K3, R3) ● 309 *s tlumeným zvukem.] s dutým zvukem.* (K3, R3) ● 309 *Udiveně rozhlížel se chvíli kolem. Uzřel kosa na okně, jenž, spáčovým probuzením poplašen, náhle ustal ve zpěvu a odletěl.] Rozhlížel se chvilku udiveně kolem. Poznal, že je ve svém pokojíku. A uzřel kosa na okně, jenž, probuzením spáče poplašen, ustal náhle ve zpěvu a odlétal. „Tedy pouze jsem snil?“ zamručel pro sebe Rank. „Usnul jsem v noci při čtení knihy o válce. A ve snu pokračoval ve čteném. Myslil jsem, že jsem boháčem. A že jsem kouzelníkem. A nyní se všechno rozprchlo.“* (K3, R3) ● 310 *přistoupil k oknu.] přiblížil se k oknu.* (K3, R3) ● 310 *všiml si útržkového kalendáře.] povšiml si pověšeného útržkového kalendáře.* (K3, R3) ● 310 *Již dávno je po válce] Už je dávno po válce* (K3, R3) ● 310 *já octl se ve snu znova v té] já octnul se ve snu znova v té* (K3, R3) ● 310 *A jaký podivuhodný příběh jsem prožil.] A jaké podivuhodné příběhy jsem prožil.* (K3, R3) ● 310 *Rank se pousmál, „vše bylo jen snem, sklady potravin i úžasné] Rank se tiše pousmál, „byl to vše jen sen, i ty sklady potravin i to úžasné* (K3, R3) ● 310 *žena byla stížena] manželka byla stížena* (K3, R3) ● 310 *lekl se a pospíšil ke dveřím ložnice. Úzkostně otevřel dveře a vstoupil dovnitř.] napadlo ho a rychle pospíšil si pospíšil ke dveřím ložnice, kde spala jeho rodina. Otevřel dveře s úzkostně bušícím srdcem. Vstoupil do ložnice.* (K3, R3) ● 310 *děti klidně spaly.] děti spaly klidně na svých postelích.* (K3, R3) ● 310 *Rank spokojeně oddychl] Rank oddechl si spokojeně* (K3, R3) ● 310 *Vtom znova zazněl] A právě v tom okamžiku znova zazněl* (K3, R3) ● 310 *Dcera, otevřevši oči, spatřila otce a usmála se na něho: „Dobrytro, tatínku!“] Dceruška otevřela oči, spatřivši otce, nadzvedla se a zvolala: „Dobrytro, tatínku!“* (K3, R3) ● 310 *Rank pohladil jí vlasy a vroucně ji políbil.] Rank uchopil jí do náručí a vroucně poceloval.* (K3, R3) ● 310 *vzbudili se i ostatní] probouzeli se i ostatní* (K3, R3) ● 310 *A Rank, dívaje se na ně, povzdychl si: „Je to směla, být takovým boháčem, a probudit se chudý jako kostelní myš.] A Rank stoje uprostřed své usměvavé, štěbetající rodiny, pomyslí si: „Přece jen jsem bohat. A to více nežli hmotným bohatstvím. Láskou své ženy a svých dětí! To je to nejkrásnější bohatství.“* (K3, R3) ●

PŘÍLOHA 2

Tabulka 1: Knižní vydání povídek

	<i>Schodiště přeludů</i> (K, 1933)	<i>Tajemný dům</i> (K3, 1930)	<i>Neviditelné ruce</i> (K2, 1926)	<i>Záhadné životy</i> (K1, 1919)
Duhový nezmar	✓			✓
Zkamenělí lidé	✓			✓ (* Tajemství sochaře Štorcka)
Souboj s gamahé	✓			✓ (* Souboj s kamenem)
Sklenice vody	✓			✓ (* Aqua Toffana)
Čarodějný prsten	✓	✓ (* Tajemný dům)		✓ (* Maurův poklad)
Neviditelné dítě	✓			
Div perlorodky	✓		✓	
V ovzduší zašlých dob	✓		✓	
Vrácený stín	✓		✓	
Hvězdné drama	✓		✓	
Královnin náramek	✓		✓	
Živá hrobka	✓		✓	
Nebeská barva	✓		✓	
Moderní čarodějnice	✓		✓ (* Čarodějnice)	
Psychometrie	✓		✓ (* Psychometr)	
Zázračný člověk	✓	✓		

Tabulka 2: Časopisecká vydání a rukopisy povídek

	časopisecká vydání	<i>Neviditelné ruce</i> (R, 1919–1921)	<i>Schodiště přeludů</i> (R2)	<i>Zázračný člověk</i> (R3)
Duhový nezmar				
Zkamenělí lidé				
Souboj s gamahé				
Sklenice vody				
Čarodějný prsten				
Neviditelné dítě				
Div perlorodky	<i>Zlatá Praha</i> (1924)	✓		
V ovzduší zašlých dob	<i>Kalendář česko-židovský</i> (1926–27)	✓		
Vrácený stín		✓		
Hvězdné drama		✓		
Královnin náramek		✓		
Živá hrobka		✓ (* Živoucí hrobka)		
Nebeská barva	<i>Zlatá Praha</i> (1925)	✓		
Moderní čarodějnice		✓	✓	
Psychometrie		✓	✓	
Zázračný člověk	<i>Národní politika</i> (1926)		✓ (* Divotvorný člověk)	✓